EMIL CONSTANTINESCU

timpul dărâmării, timpul zidirii

IV

https://biblioteca-digitala.ro

EMIL CONSTANTINESCU

timpul dărâmării, timpul zidirii

IV

CĂRȚILE SCHIMBĂRII

https://biblioteca-digitala.ro

COLECȚIA
SINTEZE

Coperta de Paul Alexandru Drogeanu.

Ilustrația de pe coperta întâi reproduce tapiseria *Cheia* de
CAMILIAN DEMETRESCU.
Fotografia autorului face parte din colecția personală.

Ilustrațiile din acest volum reproduc lucrări din albumul
Camilian Demetrescu, *30 de ani de artă în Italia 1969-2000*,
realizat de Ministerul Culturii al României,
Oficiul național pentru documentare și expoziții de artă, cu sprijinul
Departamentului pentru relațiile cu românii de peste hotare al
Guvernului României:

Durere (p. 7)
Centaurul și libertatea (p. 71)
Înviere (p. 123)
Noii idoli (p. 477)
Strigăt (p. 529)
?Addenda? (p. x)

© 2002 Editura UNIVERSALIA

Toate drepturile rezervate.
Reproducerea parțială sau integrală a acestui volum
sub orice formă și indiferent de suportul material,
fără acordul editorului, se pedepsește conform legii.

© Ilustrații Camilian Demetrescu.

ISBN 973-85538-9-X

https://biblioteca-digitala.ro

EMIL CONSTANTINESCU

timpul dărâmării, timpul zidirii

IV

CĂRȚILE SCHIMBĂRII

UNIVERSALIA
2002

https://biblioteca-digitala.ro

CARTEA NEAGRĂ:
moştenirea regimului comunist

CARTEA ROŞIE:
guvernările FSN – FDSN;
PDSR – PUNR – PRM – PSM
(1990-1996)

CARTEA ALBĂ:
guvernarea CDR – USD – UDMR,
(1997-2000)

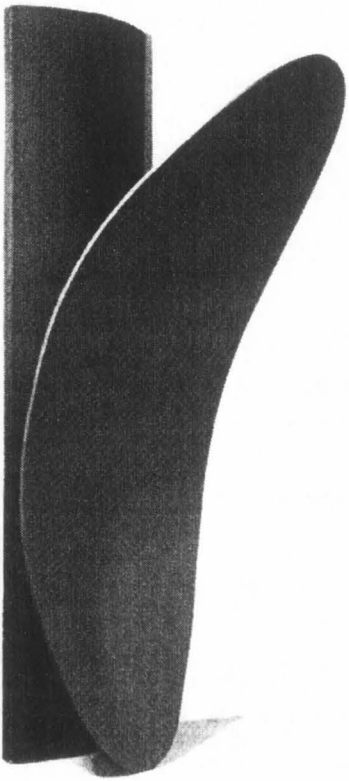
CARTEA GALBENĂ:
primele 20 de luni ale guvernării PSD

CARTEA ALBASTRĂ:
proiect pentru o nouă guvernare

ADDENDA

Reforma legislativă, 1997-2000
Tratate şi convenţii, 1997-2000
Vizite oficiale şi întâlniri la vârf, 1997-2000
Cronologia discursurilor şi conferinţelor din volumele II şi III
Sistematizarea textelor din volumele II şi III în funcţie de cadrul expunerii
Index tematic
Index de nume

https://biblioteca-digitala.ro

CARTEA NEAGRĂ

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

MOŞTENIREA REGIMULUI COMUNIST

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

La începutul anilor nouăzeci a existat o întreagă polemică în legătură cu conceptul de neo-comunism. Iată că numai după un deceniu devine necesară o luptă cu mitologia comunismului însuşi. Paradoxal, riscăm să vedem cum, pentru o parte dintre români, dictatura ceauşistă se transformă în ceea ce ea dorea şi nu reuşea să fie: o Epocă de Aur. Adică un reper edenic, o vârstă binecuvântată când pâinea era ieftină şi se găseau locuri de muncă pentru toţi. Paginile următoare se adresează mai ales acelor români prea tineri ca să-şi aducă aminte.

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

PERICOLUL REABILITĂRII CEAUŞISMULUI

După mai bine de 12 ani de la Revoluția din 1989, salvarea nomenclaturii face loc legitimării regimului comunist ca întreg. Propaganda de legitimare a regimului comunist, dublată de o propagandă subterană antidemocratică minuțios construită, își arată roadele. Numărul celor care, în sondaje de opinie sau pe stradă, declară că „era mai bine pe vremea lui Ceaușescu", grevele muncitorești care arborează simboluri ale partidului comunist, creșterea alarmantă a popularității Partidului România Mare, care și-a făcut o armă din apologia perioadei ceaușiste, sunt tot atâtea manifestări ale unei mentalități nu doar remanente, ci și extrem de active. Mai mult, apar aproape zilnic cărți sau interviuri care elogiază fără sfială tot ce s-a făcut în România între 1965 și 1989, de la economie la politica externă, trecând prin cooperativizarea agriculturii, propaganda culturală, „educația socialistă" și „grija" față de om.

Oricât de paradoxal ar părea, una din țintele predilecte ale acestei apologii a comunismului, menită să legitimeze inclusiv politicile de inginerie socială și de represiune ale celor cinci decenii de comunism, este tema **înfloririi economice** din perioada comunistă. Mecanismul este cât se poate de simplu: datele statistice din timpul regimului comunist, pe care nimeni nu a vrut să le corecteze, chiar dacă se știe prea bine că erau sistematic falsificate, sunt raportate, pe de o parte, la cele – corecte – din perioada interbelică și de la sfârșitul celui de-al doilea război mondial și, pe de altă parte, la datele de după 1989, și ele, vreau să sper, corecte. Concluzia este exprimată în termeni categorici: creșterea economică din epoca interbelică este un mit, perioada comunistă este una înfloritoare, iar perioada de după 1990, îndeosebi cea dintre 1997 și 2000, este o catastrofă. Democrația și economia de piață sunt rele, comunismul este bun.

Fundamentarea științifică a minciunii

Iată două exemple de analize care poartă semnătura unor profesori universitari. Regimul comunist nu a fost perfect, recunosc autorii *Istoriei*

https://biblioteca-digitala.ro

Economice a României. „Fără îndoială, economia socialistă şi mecanismul său de funcţionare au frânat progresul tehnic, s-a înăbuşit iniţiativa cadrelor de conducere a unităţilor economice şi a forţei de muncă, iar productivitatea muncii şi nivelul de trai s-au menţinut la cote scăzute în raport cu cele din ţările cu economie de piaţă." Aceste nerealizări nu pot fi însă „un argument pentru ignorarea schimbărilor pozitive în structura şi nivelul de dezvoltare a economiei româneşti în anii socialismului. Orice om, cât de cât obiectiv, nu poate nega faptele şi datele privind evoluţia industriei, agriculturii, turismului, învăţământului, ocrotirii sănătăţii etc."*.

Este adevărat, se spune într-o altă lucrare amplă, *Starea naţiunii 2000. România încotro?*, că instalarea comunismului a fost urmată de o scurtă perioadă în care românii au privit cu suspiciune noul regim. Dar, „pe măsura trecerii timpului şi a acceptării noii situaţii de către puterile politice occidentale, apărând, totodată, evidente roadele dezvoltării economice şi sociale, devenind tot mai pregnantă componenţa naţională a actului de guvernare, latura negativă a percepţiei realităţii scade lent, făcând loc unei atitudini progresiv favorabile"**.

Care sunt evidenţele despre care vorbesc autorii? „Producţia agricolă a asigurat securitatea alimentară a populaţiei, inclusiv consumul intern de ulei comestibil şi de zahăr, a furnizat materii prime pentru industria uşoară şi alimentară şi a deţinut o pondere însemnată în exportul românesc"***. „Ca un prim rezultat general al dezvoltării şeptelului, s-au acoperit necesarul de consum, în creştere, al populaţiei, cu produse alimentare, şi cerinţele de materie primă ale industriei alimentare"****. „Toţi cetăţenii aveau asigurate un loc de muncă şi o locuinţă corespunzătoare. Deşi salariile erau modeste, populaţia avea condiţii de viaţă decente în privinţa hranei, îmbrăcămintei şi chiar a concediilor de odihnă. Se asigura securitatea economiilor populaţiei la CEC, inflaţia fiind controlată şi cu salariul mediu pe doi ani se putea achiziţiona un autoturism Dacia 1300 (70.000 lei în 1989). Relaţiile dintre şefii administrativi şi

* N. N. Constantinescu, (coordonator), *Istoria economică a României, vol.2, 1939-1989*, Bucureşti, Editura Economică, 2000, p.502.

** Aurelian Bondrea, *Starea naţiunii 2000. România încotro?*, vol. I, Bucureşti, Editura Fundaţiei România de Mâine, 2000, p.65. Înainte de 1989, Aurelian Bondrea a fost directorul personalului din Ministerul Învăţământului, conducătorul de facto al Ministerului şi organizatorul represiunii în învăţământ; malversaţiunile sale au fost denunţate, fără consecinţe, chiar în ziarul Scînteia.

*** N. N. Constantinescu, (coord.), *Istoria economică a României, ed. cit.*, p. 498.

**** Aurelian Bondrea, *Starea naţiunii 2000. România încotro?*, vol. I, ed. cit., p.73.

https://biblioteca-digitala.ro

salariați erau decente; criminalitatea era mult redusă, fiind asigurată siguranța cetățenilor și a locuințelor"*. „Ca urmare a restructurării agriculturii [...] satul românesc și populația sa au fost integrate în viața economică, socială și culturală generală a țării, păstrându-și, desigur, specificul geografic al activității"**. „Consecințele social-culturale asupra țărănimii au fost revoluționare"***.

„Privit în ansamblu, socialismul în România a atras după sine imense acumulări interne, importante rezultate pozitive, precum și eforturi și sacrificii ale poporului român. [...] Odată cu industrializarea se dezvoltă, în ritmuri înalte, procesul de urbanizare, iar nivelul și calitatea vieții în orașe înregistrează o creștere incontestabilă. În condițiile colectivizării forțate și ale deturnării unora dintre rezultatele acesteia, agricultura a evoluat, totuși, pe linia modernizării – mecanizarea, chimizarea, extinderea sistemelor de irigații"****.

Pentru „orice om de bună credință", susțin analiștii coordonați de academicianul N. N. Constantinescu, aceste „realități obiective" ar trebui să se impună cu puterea evidenței, cei care critică perioada comunistă, situându-se „pe poziții extremist negativiste"*****. Nu situația catastrofală a României de dinainte de 1989 este cea care determină dificultățile tranziției. Lucrurile ar sta exact pe dos, pentru că, în opinia autorilor, „aprecierile extremiste, complet negative privind economia socialistă a României, ar putea să rezulte și din amploarea și persistența greutăților și disfuncționalităților economice care au survenit după 1989, și care au determinat o scădere drastică a nivelului de trai al populației"******. Iar dacă cineva mai are amintiri neplăcute despre perioada comunistă, acestea au fost induse de guvernarea dintre 1997 și 2000, care a distrus realizările epocii de aur: „Alternanța la putere, prin schimbarea din 1996, confruntată cu balanța promisiunilor și realizărilor ulterioare, a evidențiat, între altele, neonorarea angajamentelor, dar și modificarea esenței și direcțiilor evoluției economico-sociale pe termen scurt sau mediu, cu efectele deja cunoscute, care poartă numele de declin, recesiune sau criză."*******

* N. N. Constantinescu, (coord.), *Istoria economică a României, ed. cit.*, p. 499.

** Aurelian Bondrea, *Starea națiunii 2000. România încotro?*, vol. I, ed. cit., p. 76.

*** idem, p. 75.

**** idem, p. 9.

***** N. N. Constantinescu, (coord.), *Istoria economică a României*, ed. cit., p. 502.

****** idem, p. 502.

******* Aurelian Bondrea, *Starea națiunii 2000. România încotro?*, vol. I, ed. ci., p. 105.

https://biblioteca-digitala.ro

Asistăm, aşadar, la scrierea unei noi istorii. O istorie bazată pe „procesele economice şi datele statistice privind evoluţia principalilor indicatori economici şi sociali"*. Nu stă în intenţia mea să intru în polemică cu nişte oameni care ne îndeamnă să luăm minciuna drept adevăr. Pentru noi, cei care avem memoria vieţii de zi cu zi în perioada comunistă, cei care ştim că datele statistice nu aveau nici o legătură cu realitatea, afirmaţiile despre „condiţii de viaţă decente" şi „acoperirea necesarului de consum al populaţiei" sunt cel puţin ridicole. Din nefericire însă, lucrările pe care le-am citat aici nu reprezintă manifestări izolate. Ele sunt simptomatice pentru un mod de gândire ce pare să caracterizeze în tot mai mare măsură o parte a mediului intelectual şi academic românesc. Asemenea analize sunt menite să ofere fundament „ştiinţific" nostalgiilor pe care stânga politică le-a cultivat în electorat cu obstinaţie, în ultimii ani. Mai grav însă, ele poartă semnătura unor profesori universitari, implicaţi în educarea şi formarea intelectualilor României de mâine. Tinerilor aflaţi astăzi pe băncile facultăţilor, pe care aceşti profesori le conduc, nu li se oferă practic nici o alternativă.

* Constantinescu, N. N. (coord.), *Istoria economică a României*, *ed. cit.*, p. 498.

https://biblioteca-digitala.ro

REALITATEA ASCUNSĂ

La începutul anilor '80, activiștii Consiliului Culturii și Educației Socialiste au pus la punct o mică broșură care se intitula *Lista cuprinzând datele și informațiile nedestinate publicității.* Lunga listă de secrete era ea însăși un secret, toate exemplarele multiplicate la șapirograf fiind înseriate și predate pe bază de semnătură activiștilor partidului din eșaloanele locale superioare și redactorilor din radio, din televiziune și din presa scrisă. Textul broșurii era revăzut și adăugit an de an, pe măsura deteriorării situației economico-sociale a țării.

Datele enumerate, se arăta în preambulul broșurii, nu puteau fi publicate decât în măsura în care ar fi apărut mai întâi în documentele de partid sau în cuvântările șefului statului. Erau interzise accesului public un număr mare de informații din toate domeniile.

Lista datelor și informațiilor nedestinate publicității

– rezultatele economice, altele decât cele apărute în documentele oficiale ;
– veniturile totale reale ale populației;
– retribuția reală și nominală;
– veniturile totale și reale ale țărănimii;
– indicele general al prețurilor și tarifelor;
– pensia reală;
– alocația medie de stat pentru copii;
– date legate de calitatea necorespunzătoare a produselor;
– dimensiunile producției industriale rebutate;
– costurile producției agricole pe produse;
– datele absolute privind consumul, pe locuitor, la principalele produse alimentare și nealimentare;
– gradul de înzestrare a populației cu bunuri de folosință îndelungată;
– situația numerică a traficului de călători;
– date și informații privind accidentele de muncă și îmbolnăvirile în masă;
– indicatorii asigurărilor sociale de stat;

https://biblioteca-digitala.ro

-- numărul pensionarilor;
– numărul minorilor care necesitau instituționalizare;
– date privind necesarul de medicamente pentru populație;
-- date şi informații privind răspândirea râiei şi a păduchilor;
– date privind cauzele sociale ale mortalității infantile;
– numărul avorturilor, legale ori ilegale;
– statisticile privind criminalitatea, accidentele grave şi catastrofele, incluzând cauzele şi consecințele acestora.

Însăşi existența Listei este o dovadă că realitatea României era cu totul alta decât cea prezentată în discursurile şi statisticile oficiale.

Cei ce uită istoria riscă să o repete. Să ne amintim.

https://biblioteca-digitala.ro

FOAMEA EPOCII DE AUR

Circurile foamei

„După grevele din Valea Jiului – își amintește Silviu Brucan – Securitatea era singura instituție din România căreia i se permitea, fiind chiar încurajată, să-l informeze pe dictator despre situația reală din țară. Astfel încât, credința unora conform căreia el nu știa cât de rău o duc oamenii era inspirată tot de Securitate"*. După 1980, cantități uriașe de alimente au fost exportate pentru a acoperi datoria externă. Carnea, produsele lactate, ouăle, făina, orezul, cafeaua, pâinea și pastele făinoase au dispărut din magazine. În toamna anului 1988, de pildă, se găseau cu greutate pe piață chiar sarea și oțetul, necesare pentru murăturile de iarnă. În aceeași perioadă, începea construcția unor clădiri imense care urmau să înlocuiască magazinele obișnuite de alimente pentru a generaliza alimentația cu înlocuitori sintetici și să introducă un fel de cantine menite să raționalizeze mesele zilnice. Populația a denumit aceste clădiri „circuri ale foamei".

Raționalizarea s-a extins treptat de la zahăr și ulei și asupra altor produse: ouă, mălai, lapte, unt, brânză, săpun, detergenți, hârtie igienică. Populației îi era deosebit de greu să obțină până și sărăcăcioasa rație de alimente la care, teoretic, avea dreptul. Pentru familiile din România, procurarea minimului de alimente necesare supraviețuirii devenise principala preocupare.

Raționalizarea hranei absente

Cele mai afectate de raționalizarea hranei erau marile centre industriale. În iulie 1988, **rațiile lunare** de alimente pentru o persoană în orașul Galați erau următoarele: 500 de grame de carne de porc (inclusiv oase și grăsimi); 600 de grame de salam și cârnați; 125 grame de unt; 700 de mililitri de ulei; 1 kilogram de zahăr; 12 ouă; o jumătate de franzelă de persoană pe zi; 1-4 pui per familie. Luând de bune statisticile oficiale ale regimului comunist, autorii *Istoriei economice a României*, ne vorbesc despre „o înrăutățire puternică a consumului

* Silviu Brucan, *De la capitalism la socialism și retur*, editura Nemira, 1998, p. 207, București.

https://biblioteca-digitala.ro

populației" în anii '80. „Înrăutățirea" din cifrele oficiale nu are însă legătură cu realitatea. Astfel, ni se vorbește despre un consum mediu lunar pe locuitor, în 1989, de 4,2 kilograme de carne și produse din carne, de 1,4 kg. grăsimi, de 11,3 kg. de lapte și produse din lapte, de 19 ouă, de 2,05 kg. de zahăr, de 13,1 kg. de produse din cereale*. Puii erau greu de găsit, iar numărul lor într-o rație varia de la o lună la alta. Puii mici și slabi zișI „frații Petreuș" se livrau câte doi-trei într-o pungă cântărind sub un kilogram. Atunci când se găseau, mezelurile erau de foarte proastă calitate. Salamul, era fabricat din soia, oase, zgârciuri și saramură. În magazine se vindeau faimoasele „tacâmuri de pui", oase fără carne (similare celor care se vând astăzi pentru a fi date la câini), picioare de porc („adidași"), conserve de pește și, mai ales, pește oceanic congelat sub sloganul „Nici o masă fără pește!".

Chiar și pentru aceste cantități infime era nevoie de noroc și de zeci de ore de stat la coadă. Atunci când „se băga ceva la alimentară", o întreagă rețea de informații intra în funcțiune. Vecinii și prietenii își spuneau rapid unii altora și își „țineau rândul" la coadă pentru a avea șanse să se aleagă cu ceva. Uneori, cozile umane erau înlocuite de cozi întregi de sacoșe goale care-și reprezentau posesorii. În preajma sărbătorilor consacrate ale regimului (1 Mai, 23 August sau zilele de naștere ale cuplului Ceaușescu) aveau loc aprovizionări suplimentare cu produse lactate și carne, în locuri și la ore incerte. De aici, o specie aparte de cozi, „cozile la nimic". Pe baza a tot felul de zvonuri, oamenii se așezau la coadă, o zi întreagă, de multe ori și noaptea, în fața magazinelor goale, așteptând „să intre ceva". Nimeni nu știa precis dacă produsele vor apărea sau despre ce fel de produse urma să fie vorba. Târziu, spre miezul nopții, marfa era vândută pe loc, uneori direct din mașina care o transportase. Se cumpăra orice. Calitatea încetase să mai fie un criteriu în procurarea alimentelor. Alternativa era să nu ai cu ce să îți hrănești copiii, să rabzi, pur și simplu de foame.

Traficul ilegal de alimente

În **magazinele de pâine** din țară erau afișate „Reguli de servire a pâinii!", pe bază de abonament persoanelor arondate la unitate. Țăranii erau fugăriți de milițieni prin gări și autogări pentru a li se confisca pâinea cumpărată „ilegal" din București.

* N. N. Constantinescu, (coord.), *Istoria economică a României, ed. cit.*, p. 465.

https://biblioteca-digitala.ro

In 1981, s-a instituit un program prin care **fiecare județ era obligat să-și asigure din propria producție necesarul de hrană**. Urmările au fost catastrofale. S-au cultivat cartofi în Bărăgan și floarea-soarelui în sudul Transilvaniei. Oamenii au încercat să cumpere produse din zonele în care acestea existau. Ca urmare, s-au introdus controale care să împiedice „traficul ilegal" de alimente între județe.

În august 1988, s-a anunțat că Institutul de cercetări în domeniul chimiei (ICECHIM), condus de Elena Ceaușescu, era pe punctul de a descoperi o metodă de producere a caviarului nenatural și a cărnii tocate fără proteine. În același timp, cantități substanțiale de șuncă artificială (așa-zisă șuncă presată cu înlocuitori) au apărut în special în București.

Prețurile produselor de larg consum erau menținute la niveluri artificiale. Chiar și după ce 220 de tipuri de alimente au fost scumpite, în 1982, cu 35%, prețurile au rămas inferioare costurilor de producție. Pe de altă parte, prețurile produselor considerate de partid ca fiind de lux (televizoare, frigidere, automobile, dar și săpun, robinete, faianță ș.a.m.d.) depășeau cu mult costurile de producție. Ca urmare, în 1989, România era pe penultimul loc în Europa în ceea ce privește **dotarea populației cu bunuri de folosință îndelungată, iar consumul de săpun și pastă de dinți indica un nivel de civilizație cu mult sub cel al unei societăți dezvoltate.**

În 1983, un raport al Fondului Monetar Internațional înregistra o **scădere a nivelului de trai** în România cu peste 20% față de 1982 și nici o speranță de îmbunătățire.

https://biblioteca-digitala.ro

PUTEM UITA MIZERIA ANILOR '80?

Consumul de energie electrică şi termică al utilizatorilor casnici a fost raționalizat în 1984. Curentul electric era întrerupt câteva ore pe zi. Iarna, se permitea încălzirea apartamentelor timp de 4 ore pe zi. Dar nici aceste rații nu au fost respectate. În timpul iernii, membrii familiilor care locuiau în apartamente cu mai multe camere, se înghesuiau într-o singură încăpere, aceasta fiind mai uşor de încălzit atunci când presiunea gazului permitea aprinderea aragazului.

România comunistă nu se sfia să-şi arate **disprețul față bătrâni**. În anii '80 asistența de urgență a bătrânilor era sistematic neglijată sau eludată. Dictatorul a lansat chiar ideea mutării pensionarilor la țară „pentru că e aer proaspăt". Planul nu a fost îndeplinit, dar frigul din case, lipsa alimentelor şi a medicamentelor au scurtat viața multor vârstnici.

Durata medie de viață a românilor era cu 5 ani mai scăzută decât cea a locuitorilor din Europa vestică, iar **mortalitatea infantilă şi cea maternă** ajunseseră printre cele mai mari din Europa. **Incidența tuberculozei şi a hepatitei B** cunoscuse o creştere semnificativă.

Lampa lui Ilici – varianta Nicolae

O istorie orală constituită din milioane de amintiri despre stingerea luminii şi economia de curent electric ar pune în evidență o panoramă a încălcării tuturor drepturilor omului, o anihilare a oricărui climat al bunăstării şi civilizației.

Mai mult chiar am descoperit, în spatele „raționalizării consumului de energie electrică", vina de a fi ucis copii în incubatoarele maternităților unde s-a stins lumina, vina că s-au întrerupt timpii normali ai intervențiilor chirurgicale, prin tăierea curentului la blocul operator sau în sălile de terapie intensivă. Controlul puterii becurilor destinate cetățenilor, reduse la sânge, nu l-a împiedicat pe dictator să ceară pentru Casa Poporului sau vilele nomenclaturii, lampadare supradimen-

https://biblioteca-digitala.ro

sionate cu mii de becuri.

Piramide de becuri pentru dictator şi privilegiaţii regimului. Pentru popor şi mai ales pentru populaţia satelor şi a comunelor sau a oraşelor de provincie, întoarcerea la lampa cu gaz sau la flacăra lumânărilor.

Lumea îşi mai aminteşte de blocurile prevăzute cu hornuri ce semănau cu nişte guri de tun, de instalaţiile improprii de încălzire, de cărămizile şi cahlele puse pe flacăra aragazului, de „pastila" de la gaze schimbată pentru a mări presiunea.

Potrivit datelor oficiale, în 1987 s-au înregistrat două cazuri de deces provocat de **SIDA** şi 13 persoane infectate. În realitate, la sfârşitul anilor '80, numărul bolnavilor de SIDA depăşise 1.100 de persoane, mai mult de 90% fiind copii. Abia după 1990 s-a putut cunoaşte la adevărata dimensiune a tragediei, numărul şi categoriile de vârstă atinse de SIDA.

Mizeria vaccinării în masă a copiilor în absenţa seringilor de unică folosinţă sau tragediile produse de transfuzii au condamnat sute şi mii de vieţi, a căror cifră reală nu are legătură cu nici o cifră comunicată sau aproximată.

Între 1980 şi 1985, **cheltuielile bugetare pentru construirea de locuinţe** au scăzut cu 37%, cheltuielile pentru sănătate cu 17%, iar cele pentru educaţie, cultură şi ştiinţă cu 53%. În acelaşi timp pentru a-ţi construi o locuinţă în regim privat, la oraş sau la ţară sau pentru a efectua reparaţii de întreţinere la imobilele deţinute era nevoie să treci probe extrem de dificile şi aprobări pentru a procura materiale.

Existau depozite unde se puteau procura materiale de la demolări, cărămizi curăţate de mortar şi refolosibile, tocuri de uşi şi de ferestre, parchet, cahle de sobe, calorifere. Materiale curente precum ţigla sau tabla zincată necesitau aprobări şi semnături la nivel de ministru. Ca atare, după 1990 s-a putut observa starea de degradare a multor imobile şi o creştere a costurilor de reparaţii generată de deteriorările mari provocate de întârzierea cu decenii a unor amenajări curente.

S-ar putea evoca multe alte detalii. De pildă, **cozile lungi la staţiile de benzină**, care erau o privelişte obişnuită în România. Pentru că aceste cozi durau de la 4-5 ore până la două zile, oficialităţile comuniste au direcţionat o campanie de presă împotriva automobiliştilor.

https://biblioteca-digitala.ro

Soluțiile regimului au fost raționalizarea benzinei pentru automobiliștii particulari la mai puțin de un rezervor pe lună, interzicerea circulației acestora de la începutul lunii noiembrie și până spre Paști, din cauza „căderilor de zăpadă" și restricția circulației în zilele de duminică (o duminică numai numerele cu soț, următoarea numai cele fără soț).

Penuria a creat o **nouă elită**. Lucrătorii din comerț și din alimentația publică erau privilegiați, iar atitudinea lor era sfidătoare. Fie că erai profesor, medic sau simplu muncitor, trebuia să arăți mult respect vânzătoarei de la alimentară sau gestionarului. Prietenia lor – de cele mai multe ori cumpărată – te putea ajuta să obții „pe sub mână" produsele de care aveai nevoie.

https://biblioteca-digitala.ro

O POLITICĂ DEMOGRAFICĂ CRIMINALĂ

Generația „decreteilor"

Hotărât să determine creşterea populației României până la 30 de milioane de locuitori în 2000, Nicolae Ceauşescu a lansat o nouă politică demografică*. Avorturile au fost interzise prin *Decretul 770 din 1 octombrie 1966*. Sarcina putea fi întreruptă doar în cazuri excepționale, dacă viața mamei era în pericol, dacă sarcina era rezultatul unui incest sau al unui viol, dacă exista certitudinea că noul născut va suferi de boli congenitale sau dacă mama era în vârstă de 45 de ani ori avea cel puțin patru copii, toți în îngrijire. Potrivit articolului 7 din decret, „efectuarea întreruperii cursului sarcinii în alte condiții decât cele prevăzute în acest decret constituie infracțiune şi se pedepseşte potrivit dispozițiilor Codului penal".

Au fost introduse măsuri punitive împotriva persoanelor fără copii, bărbați sau femei în vârstă de peste 25 de ani, indiferent dacă erau sau nu căsătoriți, aceştia fiind obligați să plătească o taxă specială, între 10% şi 20% din venit. Procedura divorțului a fost mult îngreunată, astfel că, în 1967, s-au înregistrat doar 28 de divorțuri față de 26.000 în anul precedent.

În România nu exista educație sexuală, nu se fabricau contraceptive, iar importul acestora era interzis. La sfârşitul anilor '60, politica pronatalistă înregistrase un oarecare succes. Treptat însă, numărul avorturilor ilegale a început să crească. Pe fondul condițiilor mizere de trai, se provocau avorturi în condiții improvizate, de multe ori fără

* Pentru detalii despre această politică represivă şi consecințele ei tragice, vezi Gail Kligman *The Politics of Duplicity. Controlling reproduction in Ceausescu's Romania*, Berkeley-Los Angeles 1998 (traducerea în limba română a apărut la Editura Humanitas în 2000). Pentru implicațiile politice ale fenomenului, v. Zoe Petre, *Promovarea femeii sau despre destructurarea sexului feminin*, în L. Boia, ed. *Mitologii comuniste*, Bucureşti 1995, 21-35. O bună parte din faptele şi cifrele prezentate aici apar şi în lucrarea realizată de cercetătorii de la Biblioteca Congresului american, sub titlul *Romania – A Country Study*.

https://biblioteca-digitala.ro

nici un fel de asistență medicală. Între 1966 și 1989, aproape 10.000 de femei au murit în urma avorturilor improvizate. Altele, al căror număr nu se poate preciza, au murit în urma refuzului medicilor, înfricoșați de amenințarea unui proces penal, de a interveni chiar în cazuri justificate atât de lege, cât și de corectitudinea actului medical. În 1983, natalitatea scăzuse la 14,3 la 1.000 de locuitori (o scădere de 40% față de 1967), iar numărul avorturilor (421.368) depășea cu 30% pe cel al nașterilor (321.489).

Forțarea natalității

Forțarea natalității a avut efecte nefaste și asupra noilor născuți. În 1966, mortalitatea infantilă a crescut, într-un singur an, cu 145,6%. În 1989, rata mortalității infantile era de 7,6 la 1.000 de născuți, iar rata deceselor copiilor sub 1 an ajunsese la 26,9 la 1.000 de născuți vii. Tot în 1989, s-au înregistrat 331 de decese prin complicații ale sarcinii, nașterii și lăuziei. Pentru a ascunde rata mortalității infantile, s-a indicat primăriilor să emită certificate doar după 30 de zile de la nașterea copilului.

În 1984, vârsta minimă legală pentru căsătorie a fost redusă la 15 ani pentru femei și au fost introduse taxe suplimentare pentru persoanele fără copii. Au fost instituite controale ginecologice lunare obligatorii pentru femeile aflate la vârsta fertilității, chiar și pentru elevele de liceu, pentru ca sarcina să fie identificată din primele faze și orice tentativă de avort să fie împiedicată. Pierderea sarcinii făcea obiectul unei atente investigații, pedepsele pentru femeile care avortau ilegal fiind mărite la un an de închisoare, iar pentru personalul medical care provoca avortul la cinci ani.

În „societatea socialistă multilateral dezvoltată", viața intimă a fost violată. Cabinetele ginecologice din întreprinderi nu se rezumau la urmărirea sarcinilor, ci anchetau persoanele fără copii, cerând detalii despre viața lor sexuală. Orice intervenție obstetrică trebuia să se facă, obligatoriu, în prezența unui procuror sau milițian. Un reprezentant al partidului trebuia să supervizeze procedura.

În condițiile mizere de viață ale marii majorități a familiilor cu copii, ajutorul acordat de stat mamelor era ridicol. În 1985, un nou născut beneficia de o alocație de 3 lei și 65 de bani pe zi, sumă suficientă pentru a cumpăra 43 de grame de lapte praf. Acesta din urmă

https://biblioteca-digitala.ro

nu se găsea decât extrem de rar în farmacii.

În 1986, au fost lansate noi campanii de presă în care erau lăudate virtuțile familiilor numeroase, procrearea fiind înfățișată ca o datorie patriotică și o obligație morală. După modelul concursului între județe pentru creșterea șeptelului, a fost lansată o întrecere socialistă având ca obiect rata natalității.

https://biblioteca-digitala.ro

ABERAȚIA SISTEMATIZĂRII

Urbanizarea forțată

În 1948, 23,4% din populația României trăia în mediul urban. În 1988, locuitorii orașelor depășeau 50% din totalul populației. **Urbanizarea României** nu a însemnat, decât în mică măsură, crearea unor noi orașe, creșterea proporției populației urbane realizându-se prin suprapopularea orașelor mai vechi, unele orașe ajungând să aibă o populație chiar de patru ori mai mare decât aveau între cele două războaie. La sfârșitul anilor '70, jumătate din populația urbană a României trăia în 19 orașe mari.

Ca urmare a migrației din sat în oraș, în 1966, o treime din populația României locuia într-o altă localitate decât cea în care se născuse. În marile orașe, proporția ajunsese până la 60%.

Procesul de urbanizare forțată a afectat grav mentalitățile oamenilor. Cooperativizarea satelor și industrializarea orașelor au determinat dislocarea unui număr foarte mare de oameni din mediul în care crescuseră, făcându-i să-și piardă tradițiile. Cunoscuți în satul lor, ei au devenit în oraș niște străini; mulți au prins gustul lucrului superficial, al indisciplinei și al dezordinii, pierzând orice criteriu de valoare.

Urbanizarea și industrializarea nu s-au datorat regimului comunist. Ele reprezintă tendințe normale în evoluția societății și s-ar fi realizat, într-un ritm mult mai accelerat și dacă România ar fi avut în ultimii 50 de ani un regim democratic și o economie capitalistă, dar fără a afecta într-o măsură atât de negativă mentalitățile oamenilor.

Faptul că, între 1968 și 1973, 1,3 milioane de locuitori ai satelor și-au schimbat domiciliul a determinat autoritățile comuniste să introducă măsuri restrictive. Pentru a controla orice mișcare a populației, s-a introdus și sistemul vizelor de flotant, Miliția și Securitatea fiind informate permanent în legătură cu orice deplasare, a oricărei persoane. Pentru a putea obține dreptul de a se stabili într-un oraș mare, solicitantul trebuia să aibă un loc de muncă stabil în oraș și să locuiască

https://biblioteca-digitala.ro

la mai mult de 30 de kilometri de orașul respectiv. Cuplurile nou căsătorite se puteau stabili în oraș doar dacă unul dintre soți avea aici domiciliul stabil. Copiii puteau să-și urmeze părinții la oraș doar dacă aceștia din urmă aveau domiciliul stabil acolo. În anii '80, pensionarii au pierdut dreptul de a se stabili în orașul de domiciliu al copiilor.

Sistematizarea rurală

Depopularea mediului urban s-a produs pe fondul tragic al **sistematizării satelor**. Proiectul sistematizării, prezentat în numărul din 21 aprilie 1974 al ziarului *Scînteia*, a fost definit ca „organizarea pe baze științifice și într-o manieră rațională și armonioasă a cadrului în care trăiesc și muncesc cetățenii patriei noastre". La oraș, populația a fost concentrată în cartiere dense de blocuri. La sate, sistematizarea a însemnat, nu numai dispariția unor ulițe cu case cu tot, ci și dispariția completă a unor sate întregi, rase cu buldozerul ori lăsate să moară prin interzicerea oricăror reparații și utilități.

Lipsa de fonduri pentru investiții a determinat încetinirea semnificativă a implementării programului. Construcțiile în zona rurală au cunoscut un permanent declin. Așa se face că, deși se prevăzuse crearea a 365 de orașe noi până în 1980 și a încă 500 până în 1985, nici un oraș nou nu a apărut în această perioadă.

Majoritatea românilor trăiau în locuințe subdimensionate, cu mai puțin de 10 metri pătrați de persoană. Mai mult de 500.000 de muncitori locuiau în condiții mizere în cămine de nefamiliști. Listele celor care așteptau repartiții pentru locuințe erau uriașe, iar, la sfârșitul anilor '80, mita pentru a obține mai repede repartiția ajunsese la 40.000 de lei (aproximativ 15 salarii medii). Pentru a se atinge scopul propus oficial, de 14 metri pătrați locuibili de persoană până în 2000, ar fi fost necesar să se finalizeze câte un apartament la fiecare trei minute.

La mijlocul anilor '80, proiectul sistematizării rurale a fost reluat. Mai multe sate din jurul Bucureștiului au fost complet distruse. Numărul satelor care urmau să dispară a fost sporit de la cele 3.000 propuse în 1974, la peste 7.000 în 1988.

Unul dintre argumentele care au stat la baza sistematizării satelor a fost cel al creșterii suprafeței agricole. Ca urmare, clădirile de locuințe trebuiau să aibă minimum două nivele, iar terenul aferent să nu depășească 250 de metri pătrați. În același timp, printr-o lege din 1981,

https://biblioteca-digitala.ro

țăranii erau obligați să își asigure necesarul de hrană din loturile pe care le aveau în folosință.

Dacă acest proiect ar fi fost realizat, tot ce mai rămăsese din viața rurală ca țesut social și cultural ar fi dispărut, majoritatea satelor locuite de minorități, mai ales de maghiari și sași, s-ar fi dizolvat într-o magmă pseudo-urbană și ultimele rămășițe de libertate care mai dăinuiau în zonele de munte, necooperativizate, ar fi dispărut. Tocmai de aceea, proiectul de sistematizare rurală a întâmpinat o rezistență puternică, atât din partea victimelor lui directe, cât și a specialiștilor – etnologi, antropologi, istorici – din țară și din străinătate. Perceput ca un atac brutal menit să distrugă identitatea culturală a minorităților, acest plan a provocat ample proteste în Europa și SUA.

Buldozările demolării

S-a reluat și sistematizarea orașelor, potrivit *Legii 58/1974* se prevedea „realizarea de ansambluri de locuit compacte, cu blocuri astfel amplasate încât să se creeze fronturi stradale închegate, începând din centrul localităților către zonele marginale, asigurându-se realizarea de ansambluri cu densități sporite, creându-se în acest fel condiții pentru restrângerea în continuare a perimetrelor construibile". Se stipula explicit că „terenurile cu sau fără construcții aflate în proprietatea sau folosința persoanelor fizice, a organizațiilor cooperatiste sau a altor organizații obștești, situate în perimetrul construibil al localităților, vor putea fi expropriate cu plata unei juste despăgubiri sau preluate de la cei care le au în folosință integrală sau parțial, în scopul executării unor lucrări de interes obștesc".

Ca urmare, clădirile de pe o suprafață de 8 kilometri pătrați din centrul Bucureștiului au fost dărâmate. Unele dintre cele mai frumoase clădiri ale capitalei au fost distruse pentru a face loc construirii *Casei Poporului* și bulevardului *Victoria Socialismului*. 40.000 de persoane au fost obligate să-și părăsească locuințele, în multe cazuri în termen de 24 de ore; s-au semnalat sinucideri în rândul victimelor.

Între 1984 și 1988, 25 de biserici au fost demolate, dar planurile de sistematizare prevedeau demolarea și a altor 60 de lăcașe de cult. Câteva biserici (Olari, Antim, Mihai-Vodă) au fost „salvate" prin translarea și ascunderea lor în spatele blocurilor informe. Mănăstirile Antim, Mihai Vodă și Văcărești, monumente de o valoare inestimabilă, vechi de 300 de ani au fost amputate sau au dispărut. Cel mai șo-

https://biblioteca-digitala.ro

cant exemplu de furie oarbă dezlănțuită împotriva trecutului istoric a fost dărâmarea mănăstirii Văcărești, ansamblu monastic unic în România – poate chiar în Balcani – prin mărime și valoare artistică, și, pe deasupra, neinclus în aria ce urma a fi „sistematizată". Bisericile Enei, Șerban-Vodă din complexul Cotroceni și Sfânta Vineri au fost complet demolate, afectându-se iremediabil patrimoniul cultural și spiritual al României*.

* Pentru un inventar al distrugerii de monumente și locuri istorice, precum și al încercărilor de protest împotriva acestor acțiuni, v. Dinu C. Giurăscu, *Erazing Romania's Past* (World Monument Fund Documents), New York 1988.

https://biblioteca-digitala.ro

„OMUL NOU" CA SIMBOL AL SUPUNERII

Originea sănătoasă

Comuniştii şi-au propus, la fel ca naziştii, crearea unui *om nou*. PCR avea nevoie de oameni care ascultă orbeşte comenzile partidului, proslăvesc regimul şi resping ideile „retrograde" ale Occidentului. Formarea omului nou presupunea o altă educaţie şi o cultură de tip nou.

Regimul comunist a privit în permanenţă **intelectualitatea** ca pe un duşman. „Alianţa dintre intelectualitate şi clasa muncitoare" marginaliza intelectualii şi implica, în primul rând, eliminarea elitei interbelice, prin încarcerarea şi distrugerea fizică a reprezentanţilor cei mai vizibili ai acesteia, dar şi prin damnarea valorilor pe care aceştia le reprezentau.

Represiunea din primele decenii ale guvernării comuniste a eliminat practic intelectualitatea interbelică. Crearea unei noi elite s-a făcut în foarte mică măsură prin cooptarea unei părţi a vechii intelectualităţi. Calitatea intelectuală şi mai ales morală a acestei noi elite nu avea nimic comun cu valorile intelectualităţii interbelice Între 1956 şi 1966, numărul studenţilor s-a dublat, dar *originea sănătoasă* a devenit criteriul principal de admitere în învăţământul superior. Copiii din familii de intelectuali erau discriminaţi. Pentru copiii de „chiaburi", de preoţi sau din familiile considerate „burgheze" existau dosare cu semne distinctive, astfel ca examinatorii să ştie că aceştia nu trebuie să treacă examenul de admitere. Între 1956 şi 1959, pe fundalul solidarizării studenţilor cu revoluţia din 1956 din Ungaria, sute de studenţi au fost arestaţi sau exmatriculaţi din universităţi. În anii '80, restricţiile de dosar care se relaxaseră după 1965 s-au reinstituit pentru facultăţile considerate ideologice – Drept, Istorie, Studii Economice, Filosofie – ba chiar au fost înăsprite, prin adăugarea pe *listele negre* a celor care aveau rude în străinătate.

Mobilitatea socială a cunoscut un puternic declin. Graniţele dintre diferitele categorii sociale erau tot mai rigide. Un copil din familie de intelectuali avea 70% şanse de a ajunge student, în timp ce, şansele unui copil de muncitor erau de doar 10%. O cercetare realizată la mijlocul anilor '80 sugerează că un copil de muncitori avea 87% şanse să ajungă

https://biblioteca-digitala.ro

tot muncitor. Imobilismul social reflectă o „înghețare a șanselor"

Ideologizarea educației

De la preșcolari la studenți, **educația** a fost ideologizată. Uniformizarea era totală, hainele, părul, imaginea fiecărui individ fiind croită după model. Tinerii erau obligatoriu înregimentați în structurile partidului, fiind, pe rând, șoimi ai patriei (la grădiniță), pionieri (începând cu clasa a II-a) și membri ai Uniunii Tineretului Comunist (începând din clasa a VIII-a). De la grădiniță la facultate, figura lui Nicolae Ceaușescu, imortalizată într-o poză mare pe peretele fiecărei săli de clasă sau amfiteatru, îi însoțea pe tinerii studioși.

Formal, adeziunea la Uniunea Asociațiilor Studenților Comuniști din România (UASCR) nu era obligatorie, dar studenții care nu erau membri UASCR aveau dificultăți. Studenții membri de partid se bucurau de privilegii, primind oficial măriri de note sau rotunjiri de coeficienți la mediile anuale și la absolvirea studiilor. UASCR-iștii și, mai ales, studenții deveniți membri ai PCR primeau repartiții mai bune și aveau șanse mult mai mari de a deveni cadre universitare și cercetători.

Copiii de grădiniță erau învățați să iubească partidul; Nicolae și Elena Ceaușescu erau părinții tuturor. Toate manualele elevilor din școala primară, gimnaziu și liceu aveau pe prima pagină poza lui Nicolae Ceaușescu. Începând din gimnaziu, se făceau ore speciale de pregătire ideologică. În școala generală – chiar și la școlile pentru copii cu handicap sever – și în liceu se predau materii ca *Informare politică și Constituție*. Facultățile, indiferent de profil, aveau cursuri obligatorii de *Socialism științific*, de *Istoria Patriei și a Partidului Comunist*, de *Economie politică socialistă* și de *Filosofie marxistă*.

Tot în gimnaziu începea și pregătirea militară a tinerilor. Tinerii mei colaboratori mi-au povestit că, în timpul orelor de PTAP (Pregătirea Tineretului pentru Apărarea Patriei), copiii de 10-11 ani erau învățați să tragă cu pușca, să apere țara de amenințarea imperialismului. De altfel, modul în care erau structurate și funcționau relațiile din interiorul școlii era similar organizării militare. Fiecare clasă era un „detașament" împărțit în „grupe", fiecare școală era o „unitate de pionieri"; grupele, detașamentele și unitățile erau conduse de „comandanți". Ierarhia era strictă, iar relațiile oficiale dintre elevii cu funcții erau de subordonare. În poziție de drepți, comandantul de grupă raporta comandantului de detașament: că grupa sa este „gata pentru începerea activității!". La rândul lui, comandantul de detașament „ra-

https://biblioteca-digitala.ro

porta" mai departe. Toți „comandanții" aveau „locțiitori". „Uniformele" pe care pionierii le purtau la festivități aveau însemne distinctive pentru comandanți: șnururi și trese de diferite culori. Elevii merituoși primeau insigne. Fiecare detașament și unitate avea „stegarii" săi. Ceremonialul de arborare a steagului pe catargul din curtea școlii imita ceremonialul militar.

Pe fondul programei supraîncărcate și a numărului foarte mare de ore, regimul comunist a creat un mit al performanței sistemului românesc de învățământ. În realitate însă, nivelul mediu de pregătire al elevului român era scăzut. Reprezentanții României care câștigau premii la olimpiadele internaționale erau elevi de excepție inclusiv pentru faptul că se pregăteau separat. De altfel, cunoștințele dobândite în școală erau, de cele mai multe ori, insuficiente pentru a reuși la examenul de admitere în facultate. În anii '80, peste 90% dintre cei care intrau la facultate, luau meditații. Mulți dintre elevi făceau ore în particular începând chiar din clasa a cincea, ceea ce obliga părinții la cheltuieli suplimentare.

În anii '70, a fost introdusă o altă nouă politică educațională care urmărea **integrarea învățământului în procesul de producție industrială**. Prin lege, liceele și universitățile au fost trecute sub girul întreprinderilor industriale. Ca urmare, învățământul umanist a cunoscut un puternic declin, iar raportul dintre cei care absolveau învățământul secundar teoretic și cel tehnic s-a inversat: de la 4 la 1 în 1973, la 1 la 4 în 1976.

În instituțiile de cercetări, promovarea se făcea în primul rând pe criterii ideologice, multe institute fiind conduse de activiști sau securiști. Studenții, profesorii și cercetătorii autentici nu primeau vize pentru a călători în străinătate, cărțile și publicațiile de specialitate lipseau, performanța profesională devenise motiv de persecuție, dacă nu răspundea unei comenzi politice.

Numai în 1988, mai mult de 720.000 de elevi și studenți și 30.000 de profesori au fost obligați să muncească în agricultură. 50.000 de studenți și 2.000 de profesori au fost trimiși la muncă patriotică în industrie.

https://biblioteca-digitala.ro

CENZURA ŞI CULTURA

În perioada interbelică, România publica cele mai multe cărți dintre toate țările din Sud-Estul Europei. Între 1966 şi 1985, **numărul titlurilor publicate anual** a scăzut de la 9.000 la 3.063 (Figura 1), cel mai publicat autor fiind Nicolae Ceauşescu. În afară de ideologizarea culturii, principalul obiect de activitate al Consiliului Culturii şi Educației Socialiste era **cenzura**. Consiliul aloca hârtia, stabilea tirajul şi prețul publicațiilor. Editurile primeau periodic liste cu autori ale căror lucrări nu pot fi publicate şi chiar cu cuvinte interzise. Erau cenzurate zeci şi sute de titluri de referință, care nu puteau fi citate sau comentate, erau interzise idei, subiecte, concepte, şcoli de gândire, autori. Scriitorii români plecați în exil erau eliminați din dicționare ale literaturii române contemporane, din antologii, din sumarul unor volume de critică şi istorie literară. Orice autor plecat din țară era şters din lista colaboratorilor, coordonatorilor ori autorilor de referință. Proprietarii de maşini de scris aveau obligația să se prezinte, o dată pe an, la secția de miliție pentru a da probe scrise la maşinile pe care le dețineau, astfel încât orice text considerat subversiv sau ostil partidului să poată fi identificat, iar proprietarul maşinii de scris să fie sancționat.

Nici o carte nu putea apărea fără un aviz favorabil. De asemenea, Consiliul Culturii şi Educației Socialiste controla producția şi distribuția de filme. Începând din 1985, România nu a mai importat nici un film produs într-o țară occidentală.

În manifestări uriaşe, reunite – începând cu 1977 – sub titulatura *Cântarea României*, regimul încuraja arta colectivă anonimă, amatorismul şi kitsch-ul. Realizarea unor lucrări care să-l glorifice pe Nicolae Ceauşescu era criteriul afirmării omului de cultură.

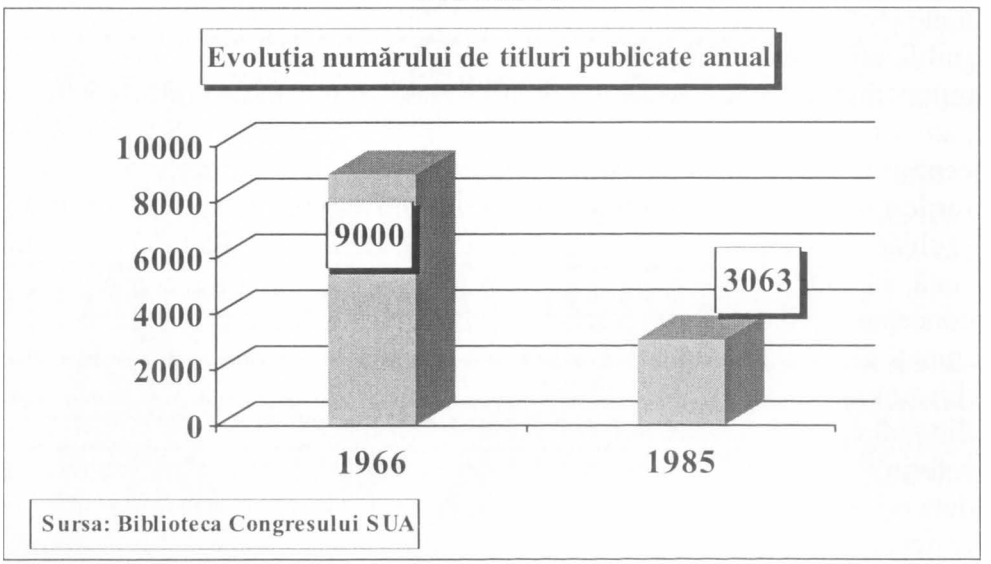
Reluând teme ale mişcărilor extremiste din perioada interbelică, grefate pe un stalinism primar, regimul comunist a impus un naționalism agresiv, şovin şi xenofob. Nicolae Ceauşescu era portretizat în descendența directă a regilor daci şi a marilor domnitori ai țărilor române. Teama de străini şi izolarea de Occident până la refuzul şi condamnarea

https://biblioteca-digitala.ro

Occidentului au fost cultivate sistematic. Tot felul de idei pseudo-istorice – protocronism, tracomanie, exaltarea unității multimilenare a poporului român, reabilitarea prin aparatul de partid a lui Ion Antonescu, exacerbarea anti-maghiarismului, a antisemitismului și a sentimentului de cetate asediată erau menite să consolideze cultul lui Ceaușescu și izolarea românilor față de vecini și față de Occident.

FIGURA 1

În România comunistă nu exista **presă** liberă, deși, Constituției din 1969, cetățenilor Republicii Socialiste România li se garanta libertatea cuvântului și a presei. Prevederile constituționale nu aveau corespondent în realitate.

Potrivit unui raport UNESCO, **numărul cotidianelor** a scăzut cu aproape 30% între 1969 și 1985 (Figura 2). *Scînteia* era cotidianul oficial al PCR și ziarul cu cel mai mare tiraj, *România Liberă*, al doilea cotidian ca importanță era patronat de Frontul Democrației și Unității Socialiste, iar fiecare județ edita câte un ziar al Comitetului Județean PCR. Înființată în 1949, *Agenția Română de Presă (Agerpres)* se afla sub controlul direct al Comitetului Central.

În 1984, programul singurului canal de televiziune, Televiziunea Română (TVR), a fost redus la 22 de ore pe săptămână. Treptat, întregul program TV a fost acoperit de emisiuni de propagandă. Românii

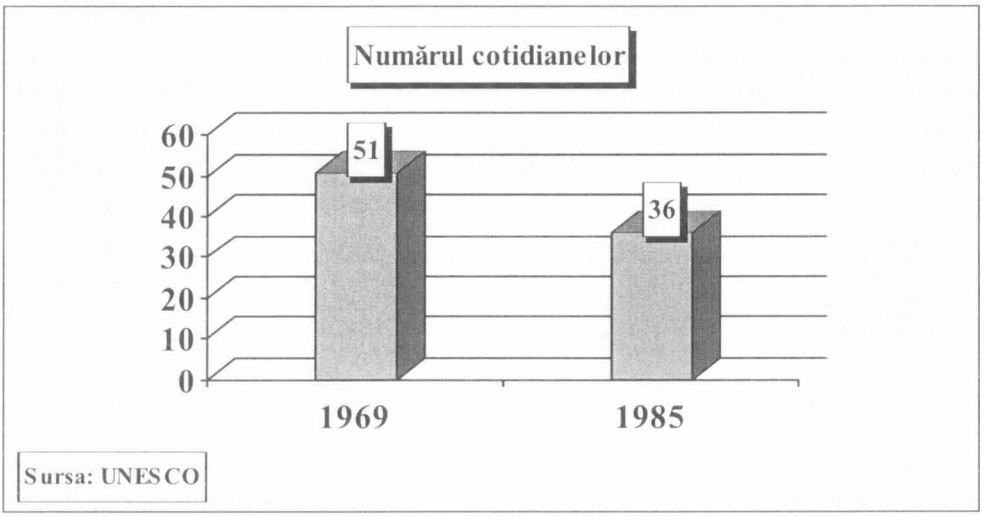

https://biblioteca-digitala.ro

din regiuni apropiate de graniță au început să-şi construiască antene pentru a recepționa programele TV din Iugoslavia, Bulgaria, Ungaria şi chiar URSS.

În 1985, emisiunile în limbile maghiară şi germană de la TVR au fost întrerupte.

FIGURA 2

Pentru că omul nou trebuia rupt de tradiții, a fost creat şi un **folclor nou**, care vorbea despre producțiile cooperativelor agricole, despre bucuria de a lucra în agricultura socialistă, despre transformările măreţe ale satului românesc.

Românul trebuia scăpat de „superstițiile religioase". Deşi era condus de atei, statul comunist recunoştea 16 culte religioase. Cultele nu aveau însă dreptul să organizeze servicii religioase în aer liber şi nu se puteau implica în problemele comunităților. Potrivit articolului 30 din Constituția Republicii Socialiste România din 1969, „şcoala este despărțită de biserică". Existau restricții severe referitoare la publicarea şi distribuirea de material religios. Statul nu recunoştea nici o sărbătoare religioasă. Demolarea bisericilor, care a început încă din 1977 în Bucureşti a ajuns la apogeu în ultimul deceniu al dictaturii, reprezentând o adevărată încercare de asasinat a spiritualității româneşti.

https://biblioteca-digitala.ro

FALIMENTUL ECONOMIEI CENTRALIZATE

Economia românească a avut toate caracteristicile importante ale modelului stalinist: proprietatea statului asupra mijloacelor de producție; controlul partidului asupra politicii economice și a administrației; concentrarea deciziei la vârful ierarhiei de partid; planurile anuale și cincinale; ignorarea opiniei specialiștilor în stabilirea țelurilor economice; controlul total al prețurilor; inflexibilitate și rezistență la reformă.

În 1948, industria a fost naționalizată. Toate resursele naturale se aflau în proprietatea statului, cu excepția unor mici parcele de teren pe care le cultivau țăranii. Cei câțiva mici meseriași produceau în anii '80 mai puțin de 0,5% din produsele de pe piață.

Sistemul planurilor cincinale de tip sovietic a fost introdus în 1951. După venirea la putere a lui Nicolae Ceaușescu, în 1965, s-a trecut la *dezvoltarea multilaterală*, strategie de dezvoltare intensivă în scopul modernizării industriei. S-a accentuat centralizarea și, treptat, **diferența dintre partid și stat** a dispărut. Nicolae Ceaușescu, care cumula funcțiile de Secretar General al PCR și Președinte al Consiliului de Stat, avea mijloacele instituționale de a conduce întreaga economie. La rândul lor, membrii Consiliului de Miniștrii dețineau funcții importante în ierarhia de partid.

După Congresul al XI-lea al PCR, din 1974, la conducerea Apărării, Afacerilor Interne, Planificării, Științei și Tehnologiei, Tineretului au fost instalați membri ai familiei Ceaușescu: soția, trei frați, un fiu, și un cumnat. Înconjurat de persoane apropiate, care nu îi puneau nici un moment la îndoială proiectele, Nicolae Ceaușescu a lansat mai multe **investiții riscante**, fără o bază de desfacere realistă, cum au fost extinderea capacităților de prelucrare a oțelului și a celor din industria chimică și petrochimică. Tot atunci s-au reluat lucrările la Canalul Dunăre-Marea Neagră.

Ceaușescu și-a consolidat controlul asupra economiei nu doar prin crearea unor noi structuri birocratice și prin numirea unor rude în posturi cheie, ci și prin rotația cadrelor. Numai în septembrie 1988, 20 de miniștri de la ministere economice au primit alte însărcinări. În 1989,

https://biblioteca-digitala.ro

s-a ajuns la un număr record de 25 de ministere economice. Exista un minister al minelor, unul al geologiei, unul al chimiei, unul al petrochimiei, unul al industriei uşoare ş.a.m.d. Ministerele erau însărcinate cu realizarea planului naţional. Organisme supraministeriale coordonau activitatea mai multor ministere.

Instituţiile din subordinea imediată a ministerelor erau centralele economice. Apărute în 1969, acestea erau, în 1974, în număr de 102. Autoritatea centralelor se limita la monitorizarea îndeplinirii planului şi la fixarea ritmului de producţie al întreprinderilor aflate în subordine.

La baza ierarhiei se aflau unităţile de producţie. Acestea primeau de la eşaloanele superioare planurile de producţie detaliate şi bugetele şi erau responsabile de realizarea acestora. În economie se lucra sub tirania planului, în baza legăturilor dintre ramuri stabilite de Comitetul de Stat al Planificării. Toate contractele şi comenzile aveau la bază repartiţii stabilite de la centru, unităţile economice neavând posibilitatea să-şi aleagă nici furnizorii şi nici beneficiarii.

La sfârşitul anilor '70, economia românească a intrat într-un declin accentuat. Productivitatea scăzută a muncii a afectat eficienţa unor unităţi industriale relativ moderne. Programul de industrializare se sprijinise pe rezervele de petrol şi gaze naturale, pe rezervele de cărbune, minereu de fier, material lemnos ş.a.m.d. O bună parte dintre acestea fuseseră epuizate.

În timp ce **producţia de petrol** scădea substanţial, Nicolae Ceauşescu a lansat un proiect absurd de construire a unui număr mare de rafinării de mare capacitate. Scăderea dramatică a producţiei autohtone, lovitura de stat din Iran, războiul dintre Iran şi Irak şi creşterea preţului mondial al petrolului au obligat România să importe petrol la preţuri mult prea mari pentru a putea menţine în funcţiune industria siderurgică, construcţiile de maşini şi noile rafinării. Ca urmare, în 1980, România pierdea, numai din cauza rafinăriilor, 900.000 de dolari pe zi.

PCR şi Guvernul său au încercat să recupereze scăderea producţiei de petrol şi gaze prin creşterea exploatării cărbunelui. Pentru a atinge nivelul prognozat de 86 de milioane de tone de cărbune anual, au fost deschise 35 de exploatări noi numai între 1982 şi 1985. Cu toate acestea, **producţia de cărbune** în 1988 a fost doar de 58,8 milioane tone. În condiţiile prăbuşirii sectorului energetic, Nicolae Ceauşescu l-a militarizat în 1985. Rezultatele au fost însă departe de aşteptări. În 1989,

https://biblioteca-digitala.ro

termocentralele erau operaționale la doar 45-50% din capacitate.

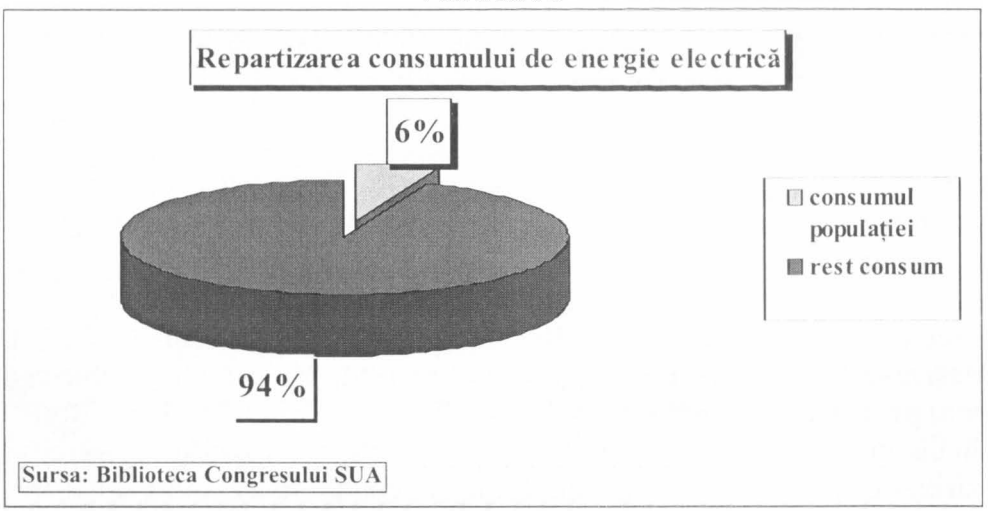
Scăderea producției de petrol, cărbune și gaze naturale a creat haos în toată economia. Produsele românești au început să nu mai fie căutate pe piețele externe, și, cum prețul produselor petroliere importate crescuse vertiginos, România avea dificultăți de plată a tuturor importurilor. Ca urmare, România a cerut statelor CAER reeșalonarea datoriei sale externe, amenințând că nu va mai face nici un fel de plăți.

Conform statisticilor internaționale, din 24 de state europene, România se afla, în 1989:

– pe locul 23, în ce privește produsul intern brut pe locuitor;
– pe locul 23, în ce privește productivitatea socială a muncii;
– pe locul 21, în ce privește consumul de energie primară;
– pe locul 22, în ce privește valoarea adăugată în industria prelucrătoare.

Obsedat de **plata datoriei externe**, Nicolae Ceaușescu a impus un program de creștere a exporturilor. La 29 aprilie 1989, Scînteia anunța: „O cucerire istorică a poporului condus de partid, expresia unei politici economice consecvent științifice: Lichidarea datoriei externe s-a realizat în condițiile unei puternice dezvoltări economico-sociale a țării". Populația României avea însă cel mai scăzut nivel de trai din Europa, poate, cu excepția Albaniei.

FIGURA 3

https://biblioteca-digitala.ro

Industria românească era una dintre cele mai energofage din Europa. Deşi consumul populaţiei reprezenta doar 6% din totalul **consumului de energie** (Figura 3), cetăţenii erau cei care suportau raţionalizarea consumului casnic. În ciuda unui volum mare de precipitaţii şi a prezenţei numeroaselor cursuri de apă, populaţia României era supusă în anii '80 şi întreruperilor constante în furnizarea apei menajere. Deversarea reziduurilor din industrie a determinat creşterea dramatică a apelor poluate. În 1989, doar 20% dintre cursurile importante de apă din România nu erau poluate.

În ciuda performanţelor tot mai slabe, resursele financiare erau dirijate cu precădere în industria grea, ceea ce a dus la o foarte slabă dezvoltare a agriculturii şi a sectorului terţiar (Tabelul 1).

TABELUL 1

Structura investiţiilor pe sectoare:

	1951-55	1966-70	1976-80
Industrie grea	46,7	42,3	42,1
Industrie usoara	7,0	7,6	7,1
Total industrie	53,7	49,9	49,2
Constructii	3,6	3,8	5,9
Agricultura şi silvicultura	11,3	16,0	13,7
Transport si comunicatii	10,3	10,2	10,6
Constructii de locuinte	10,1	9,4	10,2
Altele	11,0	10,7	10,4
TOTAL	100,0	100,0	100,0

Sursa: Shafir, Michael: *Romania: Politics, Economics*, and Society, Colorado, Boulder, 1985, p. 108

Sume uriaşe au fost irosite în proiectele megalomane ale lui Nicolae Ceauşescu. Cea mai mare investiţie din istoria României, **Canalul Dunăre-Marea Neagră** a necesitat excavarea unei cantităţi de piatră şi pământ de două ori mai mare decât cea excavată la construirea Canalului Panama. A fost necesară construirea a 150 de kilometri de drumuri de acces, modernizarea a 80 de kilometri de drumuri, construirea a 36 de poduri. În anii '80, aproximativ 10% din PIB-ul din fiecare an era destinat construirii *Casei Poporului*.

Din cauza introducerii *acordului global*, în 1986, penalităţile suportate de muncitori în mod solidar în cazul nerealizării planului erau

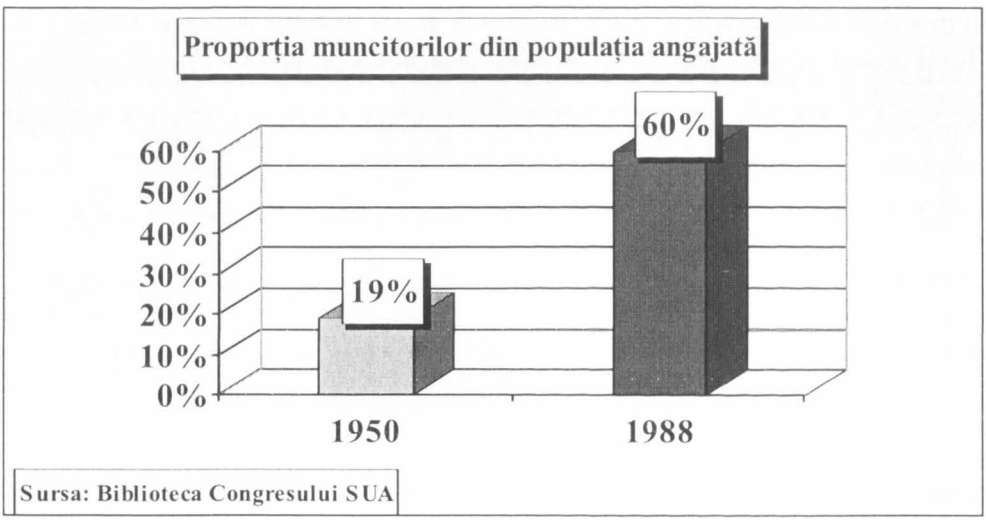

https://biblioteca-digitala.ro

severe şi nu ţineau cont de nici un fel de circumstanţe (secetă, lipsa curentului, a materiei prime ş.a.m.d.). Chiar şi salariile a aproape 11.000 de directori şi birocraţi, inclusiv cele ale miniştrilor şi a vice-prim-miniştrilor, au fost condiţionate de realizarea planului. În realitate, pentru ca salariile să nu fie afectate, **datele statistice erau falsificate** la toate nivelele. Producţiile au fost mult umflate, iar planurile bazate pe aceste cifre erau mereu raportate ca îndeplinite şi depăşite. România raporta o creştere a PIB de 12-13% anual. Statisticile erau însă false. Economiştii occidentali consideră că, în ciuda declaraţiilor oficiale, atât producţia industrială, cât şi cea agricolă au scăzut drastic în anii '80.

Dacă în 1950, **muncitorii** reprezentau 19% din populaţia angajată, în 1988, numărul acestora crescuse la 60% (Figura 4). Provenită, în bună măsură, din mediul rural, noua populaţie urbană a întâmpinat mari dificultăţi de adaptare.

FIGURA 4

În 1989, toţi muncitorii din România făceau parte din sindicat; nimeni nu putea fi salariat dacă nu era membru de sindicat. Sindicatele erau însă în totalitate subordonate partidului, fiind conduse direct de activul de partid şi subordonate ministerelor din ramurile respective. La conducerea sindicatelor activau funcţionari salariaţi, o mică burghezie roşie, soră bună cu marea burghezie a activiştilor de partid.

Între 1951 şi 1982, salariile au crescut cu doar 4,9%. Începând cu

https://biblioteca-digitala.ro

1983, plata salariilor muncitorilor a fost condiționată de realizarea indicelui planificat. Penalitățile puteau ajunge până la 20% din salariu în cazul nerespectării planului. De asemenea, între 1981 și 1988, impozitele pe salarii au crescut cu 64%.

Deși în 1982 s-a declarat săptămâna de lucru de 46 de ore, în realitate, românii au continuat să lucreze cel puțin 48 de ore pe săptămână. Insatisfacția muncitorilor era extrem de mare. Un sondaj realizat în anii '70, o perioadă relativ prosperă față de anii ce aveau să urmeze, a arătat că, dintre cei 6.200 de muncitori intervievați, 63% considerau că sindicatul nu le reprezintă interesele, peste 50% doreau să-și schimbe locul de muncă și mai mult de 25% își schimbaseră locul de muncă cel puțin o dată. Între 1982 și 1986, 28% dintre muncitorii din construcții și-au părăsit slujbele. Răspunsul autorităților a fost o măsură absurdă, luată în septembrie 1983, prin care noii angajați erau obligați să rămână cinci ani în același loc de muncă.

Nemulțumirile legate de nivelul de trai au determinat o serie de proteste. În 1977, au intrat în grevă 35.000 de mineri din Valea Jiului protestând împotriva lipsei de alimente și a noilor reglementări care micșorau nivelul pensiilor. În 1979, aproape 2.000 de intelectuali și muncitori s-au raliat încercării de a crea un sindicat liber, cerând îmbunătățirea condițiilor de muncă, săptămâna de muncă de 5 zile, recunoașterea oficială a existenței șomajului și eliminarea privilegiilor nomenclaturii de partid.

Nemulțumirea în rândul muncitorilor a continuat să crească în anii '80. Muncitorii erau revoltați de penalizările aplicate asupra salariilor pentru nerealizarea planului, de obligativitatea muncii patriotice, de privilegiile nomenclaturii, de lipsa alimentelor și a energiei. Pe acest fond, muncitorii de la Uzina Steagul Roșu din Brașov au organizat o manifestație de amploare, cu prilejul așa-ziselor alegeri libere din 15 noiembrie 1987. Muncitorii, cărora li s-au alăturat imediat numeroși tineri și alți locuitori ai Brașovului, de toate profesiile, nu au mai reclamat doar lipsurile materiale. Manifestația a fost îndreptată împotriva regimului opresiv. Portretele lui Nicolae și Elena Ceaușescu au fost arse, sediile PCR au fost devastate, s-au scandat lozinci împotriva comunismului.

Cu un **venit anual** de 1.000 de dolari în 1987, muncitorii români erau între cei mai prost plătiți din Europa.

O mare parte a surselor de venituri pentru Bugetul de stat nu era dată publicității. Astfel, 27.759.905.000 de lei din veniturile bugetare

https://biblioteca-digitala.ro

prevăzute în proiectul de buget pentru anul 1989 nu aveau identificată sursa de finanțare.

Încă din 1954, Guvernul a fixat arbitrar **paritatea leului** în aur la 148,1 miligrame pentru 1 leu. Paritatea a rămas neschimbată până în decembrie 1989. În 1989, **cursul oficial al leului** era de 14,5 lei pentru un dolar. Cum însă politica de prețuri era complet centralizată, rata de schimb nu avea nici o legătură cu realitatea. Ca și celelalte monede ale statelor din CAER, leul nu era o monedă convertibilă. Mai mult, autoritățile foloseau rate de schimb diferite. În 1982, existau o rată pentru importuri, 12 rate diferite pentru exporturi și o altă rată pentru turiștii străini. Statul avea monopolul schimbului valutar. Pe piața neagră, moneda de schimb era reprezentată de țigările Kent, iar în mediul rural, de produsele agricole.

Din punct de vedere al **telecomunicațiilor** România era în 1989 pe ultimul loc între țările CAER. În 1989 în țară existau 3,9 milioane televizoare și un singur canal de televiziune care emitea circa 22 de ore pe săptămână. În 1985, existau doar 1,9 milioane de abonați la rețeaua telefonică.

https://biblioteca-digitala.ro

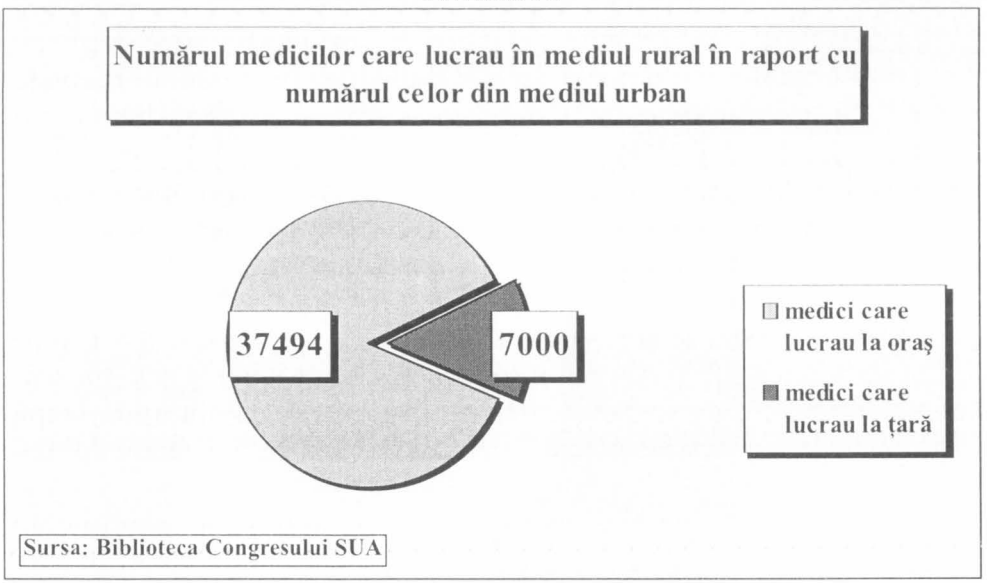
AGRICULTURA ÎNTRE MINCIUNĂ ŞI MIZERIE

În ciuda exaltării oficiale a valorilor naţionale şi a folclorului, regimul comunist considera ţăranii cetăţeni de rangul doi. Diferenţa dintre veniturile ţăranilor şi cele ale celor care lucrau în industrie era copleşitoare. În anii '80, **venitul mediu al unui ţăran** reprezenta 73% din venitul mediu al unui muncitor.

Standardele de viaţă erau, de asemenea, cu totul diferite. La mijlocul anilor '80, marea majoritate a gospodăriilor ţărăneşti nu erau racordate la reţeaua de gaze, aproximativ jumătate aveau energie electrică şi ceva mai mult de o treime aveau apă curentă. Maşinile de spălat, frigiderele, televizoarele erau articole de lux. Pensiile ţăranilor erau sfidător de mici chiar şi sub 100 de lei, iar oportunităţile copiilor lor pentru educaţie erau limitate.

În anii '80, deşi mai mult de jumătate din populaţia ţării trăia în mediul rural, doar 7.000 (15,7%) din totalul de 44.494 de **medici** lucrau

FIGURA 5

https://biblioteca-digitala.ro

la țară (Figura 5). 500.000 de țărani și 40.500 de meșteșugari nu beneficiau de asigurare medicală.

Situația dezastruoasă a satului i-a determinat pe tineri să-și caute locuri de muncă în oraș. În anii '70, aproximativ 30% din forța de muncă angajată în orașe era formată din **navetiști**. În 1977, media de vârstă a locuitorilor rămași în sate (în general bătrâni și copii) era de 43,2 ani. Femeile reprezentau 63% dintre cei care lucrau pământul.

Slaba rotație a culturilor, cultivarea porumbului și grâului an după an pe aceleași suprafețe, precum și folosirea unor mașini agricole învechite sau defecte au dus la **slăbirea semnificativă a calității solului**. În același timp, fertilizarea solului cu îngrășăminte chimice era extrem de slabă. Exploatarea nerațională a pământului a făcut ca, în anii '80, aproximativ 30% din terenul agricol să sufere de eroziune. În multe regiuni, poluarea a determinat creșterea acidității solului.

La începutul guvernării comuniste, regimul hotărâse uciderea a zeci de mii de cai de muncă. Agricultura urma să fie mecanizată și s-a considerat că nu mai era nevoie de animale de povară. După ani, criza de energie a determinat însă autoritățile comuniste să elaboreze, în 1986, un plan pentru creșterea numărului de cai de povară. Aceștia trebuiau să înlocuiască circa o treime dintre tractoare. Potrivit estimărilor oficiale, în 1990, caii ar fi urmat să fie folosiți pentru strângerea a 18-25% din recoltă.

În 1982, **întreprinderile agricole de stat (IAS)**, care dețineau 17% din terenul arabil, aveau 400.000 de angajați. În **cooperativele agricole de producție (CAP)**, care aveau în posesie 75% din terenul arabil, lucrau 2,2 milioane de țărani. IAS-urile posedau cele mai bune terenuri și aveau prioritate în ceea ce privește dotarea cu mașini agricole, chimicale și irigații. Deși, formal, cooperativele agricole de producție erau ale țăranilor cooperatori, în realitate erau complet subordonate statului, iar retragerea din CAP era interzisă.

Fermele de stat și cele cooperatiste aveau un regim similar unităților industriale. Primeau planuri detaliate de producție care specificau ce anume era de semănat și ce producție trebuia obținută. După 1980, consiliile județene și cele locale au devenit responsabile de realizarea planului.

Potrivit unui decret al Consiliului de Stat, țăranii cooperatori erau obligați să lucreze 300 de zile pe an în cadrul CAP. În cazul în care

https://biblioteca-digitala.ro

CAP nu avea ce să le dea de muncă, țăranii erau mutați în alte cooperative sau erau trimiși să lucreze în construcții. Retribuțiile țăranilor care lucrau la CAP reprezentau circa 60% din cele ale lucrătorilor din IAS.

Potrivit unui sondaj din 1981, 34% dintre țăranii cooperatori nu lucraseră nici o zi la cooperativă în acel an. Pe acest fond, regimul a mobilizat pentru muncile agricole militari în termen, muncitori din orașe, studenți și elevi.

În 1988, doar 9,5% din cele 15 milioane de hectare de teren agricol aparțineau țăranilor. De regulă, suprafețele rămase în proprietatea țăranilor erau slab productive, iar uneltele agricole de care dispuneau țăranii erau rudimentare. Cu toate acestea, chiar statisticile oficiale recunoșteau că **productivitatea agriculturii private** era de 4 ori mai mare decât cea din IAS și CAP în ce privește producția de fructe, de 2 ori mai mare în ce privește producția de cereale și creșterea păsărilor și cu 60% mai mare în ce privește producția de lapte, carne de vită, carne de porc și legume.

Un decret din 1984 a fixat **cantitatea de produse pe care fiecare producător trebuia să o livreze la stat** în fiecare an. Astfel, un cultivator de roșii trebuia să dea la stat trei tone de roșii la hectar, iar un crescător de animale trebuia să dea statului 800 de litri de lapte pentru fiecare vacă. În același timp, erau impuse și procentele din producție care urmau să fie contractate cu statul: 30% din lapte, 50% din carnea de porc ș.a.m.d.

Începând din 1987, țăranii au fost obligați să cultive grâu pe cel puțin 500 de metri pătrați din suprafața pe care o aveau în posesie, iar cei care aveau în proprietate suprafețe foarte mici urmau să cultive cu grâu o treime din acestea. Producția de grâu trebuia să fie, obligatoriu, vândută statului.

La sfârșitul anilor '80, România avea **agricultura cea mai centralizată dintre toate statele CAER**. România era singura țară comunistă din Europa în care continuau să funcționeze *stațiunile de mecanizare a agriculturii (SMA)*. Acestea dețineau toate mașinile agricole, fiecare SMA având arondate până la cinci cooperative și întreprinderi agricole de stat.

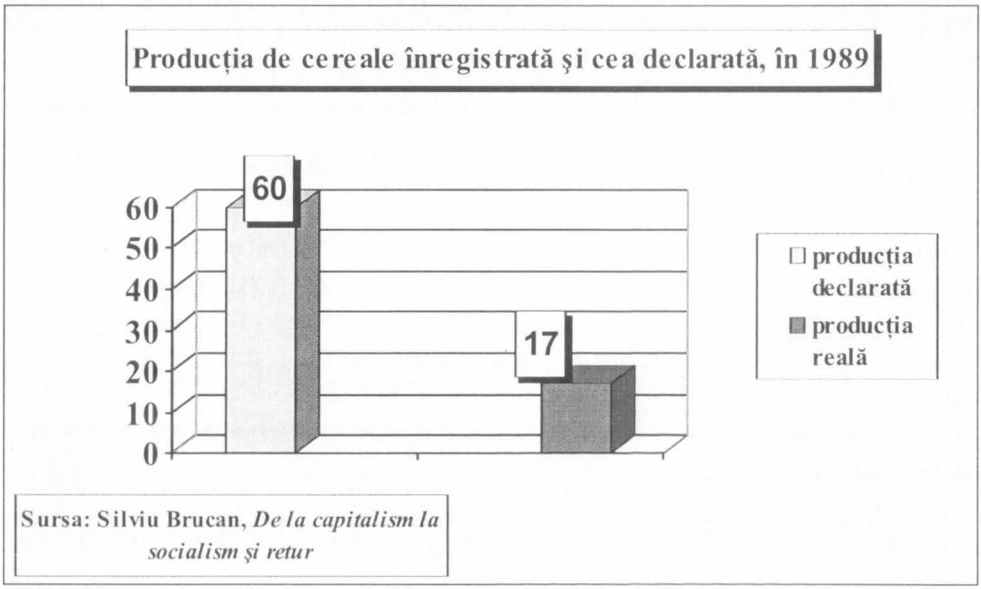
Este extrem de greu de estimat care era **producția agricolă** a României în anii '80. Autoritățile comuniste au raportat, în 1987, o **producție de cereale** record de 31,7 milioane de tone. Departamentul pentru Agricultură a Statelor Unite estima însă că, în realitate, pro-

https://biblioteca-digitala.ro

ducția de cereale a României a fost de doar 18,6 milioane de tone. In 1989, autoritățile comuniste au anunțat un nou record al producției de cereale: 60 de milioane de tone. În realitate, producția de cereale fusese de circa 17 milioane de tone (Figura 6)*.

FIGURA 6

Obsedat de creșterea producției agricole, Nicolae Ceaușescu a luat decizia **distrugerii Deltei Dunării**. La începutul anului 1989, 35.750 hectare din Delta Dunării fuseseră transformate în teren arabil. Autoritățile anunțaseră că, în 1990, din cele 440.000 de hectare ale Deltei 144.000 hectare, adică mai mult de 25%, urmau să fie destinate agriculturii.

* „În 1989, când s-a lăudat că are o recoltă de 60 milioane tone de cereale, Ceaușescu știa foarte bine că în silozuri sunt numai 17 milioane. Ceaușescu a fost probabil unul dintre cei mai mari mincinoși din istorie" (Brucan, Silviu: *De la capitalism la socialism și retur*, ed. cit., p.)

https://biblioteca-digitala.ro

CULTUL CONDUCĂTORULUI IUBIT

În 1945, sovieticii au instalat la Bucureşti un guvern condus de Petru Groza, şeful unui mic partid satelit al comuniştilor. Falsificarea rezultatelor alegerilor din 1946, a asigurat victoria comuniştilor dorită de sovietici. Au urmat desfiinţarea celorlalte partide politice, arestarea liderilor acestora, abdicarea forţată a regelui şi proclamarea Republicii Populare Române în decembrie 1947.

Prima *Constituţie* comunistă a fost cea din decembrie 1947. Au urmat *Constituţia* din 1948, *Constituţia* din 1965 şi, după numai trei ani, *Constituţia* din 1969. România a devenit republică socialistă.

Constituţia din 1969 a prevăzut în mod expres faptul că forţa politică conducătoare a întregii societăţi este **Partidul Comunist Român**. Potrivit articolului 26, „cetăţenii cei mai înaintaţi şi mai conştienţi din rândurile muncitorilor, ţăranilor, intelectualilor şi ale celorlalte categorii de oameni ai muncii se unesc în Partidul Comunist Român, cea mai înaltă formă de organizare a clasei muncitoare, detaşamentul ei de avangardă. Partidul Comunist Român exprimă şi slujeşte cu fidelitate năzuinţele şi interesele vitale ale poporului, îndeplineşte rolul conducător în toate domeniile construcţiei socialiste, îndrumează activitatea organizaţiilor de masă şi obşteşti, precum şi a organelor de stat."

Organul suprem de conducere al PCR era *Congresul Partidului*. Între Congrese, conducerea era exercitată de *Comitetul Central (CC)*. În 1974, Prezidiul Permanent al CC a fost înlocuit de *Biroul Permanent al Comitetului Politic Executiv (CPEx)*. Secretariatul CC format în majoritate din membri sau membri supleanţi ai CPEx, era responsabil de implementarea hotărârilor partidului. În calitate de Secretar General al PCR, Nicolae Ceauşescu conducea Biroul Permanent al CPEx, întregul CPEx şi Secretariatul CC.

În 1980, **numărul organizaţiilor de bază** ale Partidului Comunist Român (în fabrici, cooperative, unităţi militare, şcoli, universităţi ş.a.m.d.) era de circa 64.200. Între organizaţiile de bază şi centru se situau comitetele de partid comunale, orăşeneşti şi judeţene.

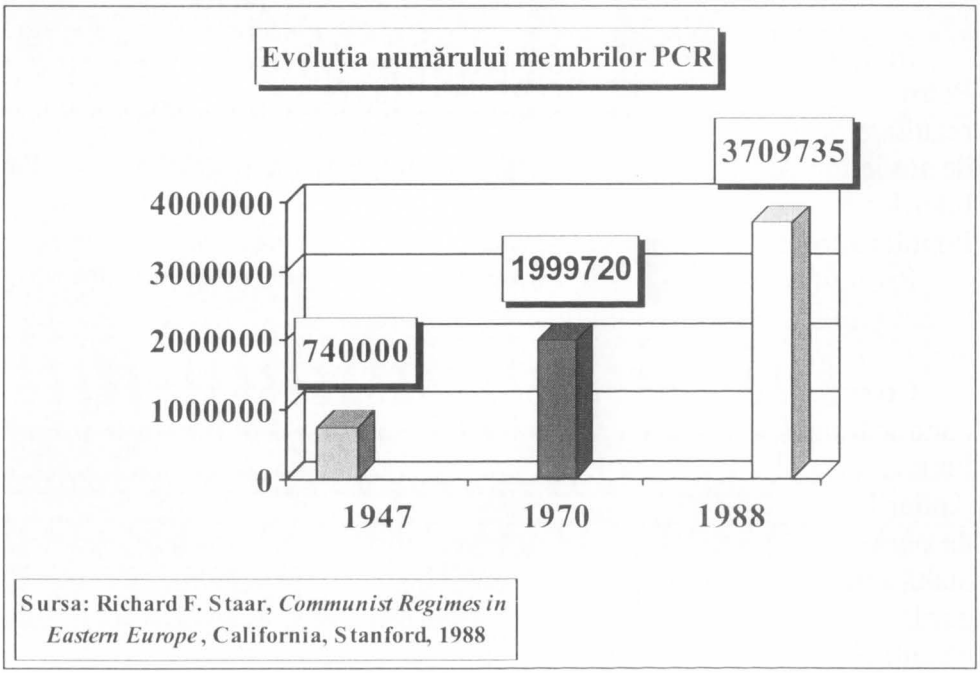
Spre deosebire de celelalte state comuniste, în care au continuat să

https://biblioteca-digitala.ro

existe mici partide satelite, în România partidul comunist a fost partid unic. Înainte de război, partidul comunist avea în jur de 1.000 de membri. În 1947, ajunsese la 740.000 de membri, iar în 1970 la 1.999.720 de membri. În 1988, numărul membrilor PCR era de 3.709.735 (Figura 7).

FIGURA 7

23% din întreaga populație a României și 33% din populația activă era membră PCR. În 1970, muncitorii reprezentau 43,4% din totalul membrilor de partid. În 1988, proporția muncitorilor crescuse la 55,1% (Tabelul 2).

TABELUL 2

Dinamica structurii sociale a PCR

	1970		1988	
Categorie sociala	**Numar**	**Procente**	**Numar**	**Procente**
Muncitori	867.290	43,4	2.042.951	55,1
Tarani	531.447	26,6	575.751	15,5
Intelectuali	481.083	24,0	757.157	20,4
Pensionari si casnice	119.900	6,0	333.876	9,0
TOTAL	1.999.720	100,0	3.709.735	100,0

Sursa: Staar, Richard F.: *Communist Regimes in Eastern Europe*, California,Stanford, 1988, p. 196.

https://biblioteca-digitala.ro

În 1987, aproximativ 10.000 din cele 3,6 milioane de membri de partid se regăseau în *Nomenclatorul de funcții pe linie de partid și de stat*. Aceștia erau **nomenclatura**. Nomenclatura era pătura favorizată a regimului. Nomenclaturiștii se aprovizionau de la magazine speciale, nefiind în nici un fel afectați de penuria alimentară. Unitățile medicale care deserveau nomenclatura, securitatea și armata erau singurele bine echipate.

Potrivit documentelor interne ale partidului, în 1988, 67% dintre activiștii din aparatul de stat erau persoane sub 45 de ani. 95,7% din membrii CC al PCR și 90,7% din activiștii de partid din comitetele de partid orășenești, municipale și județene aveau studii superioare sau urmau cursurile unei forme de învățământ superior. Din rândul acestora avea să apară o bună parte din elita politică de după 1990.

Sistemul politic al României comuniste era unul dintre cele mai centralizate din lume. În 1989, Consiliul de Miniștri avea 61 de membri, fiind cel mai numeros cabinet din Europa, cu excepția celui al URSS. Membrii Consiliului de Miniștri erau: primul ministru, 3 prim-viceprim-miniștri, 6 viceprim-miniștri, 28 de miniștri și 24 de șefi de comitete și secretari de stat cu rang de miniștri. Elena Ceaușescu ocupa două posturi în Consiliul de Miniștri, fiind prim-viceprim-ministru și președinte al Comitetului Național pentru Știință și Tehnologie. 60 din cei 61 de membri ai Consiliului de Miniștri erau membri sau membri supleanți ai CC al PCR. Toți prim-viceprim-miniștrii și viceprim-miniștrii erau membri ai CPEx.

În 1970, a început reorganizarea principalei instituții care se ocupa de **instruirea cadrelor de partid**, *Academia de Partid „Ștefan Gheorghiu"*. Aceasta a fost redenumită ulterior *Academia „Ștefan Gheorghiu" pentru Educație Social-Politică și Pregătirea Cadrelor de Conducere*. În septembrie 1986, instituția și-a schimbat din nou numele în *Academia de Partid pentru Pregătire Politică și Socială*. În 1989, Academia de Partid avea două departamente: unul pentru pregătirea cadrelor de partid, al doilea pentru pregătirea personalului de conducere din sectorul economic și din administrație. Admiterea în Academie era controlată în cele mai mici amănunte de partid. La rândul său, *Institutul de Studii Istorice și Social-Politice*, institutul de istorie al PCR, se afla sub directa coordonare a CC al PCR.

https://biblioteca-digitala.ro

Uniunea Tineretului Comunist (UTC) a fost înființată în 1949 după modelul Komsomol-ului sovietic și s-a numit, până în 1965, Uniunea Tineretului Muncitoresc. Potrivit statutului, UTC era „organizația revoluționară" a tineretului comunist, organizație unică a tineretului din România, care cuprindea muncitori, țărani, intelectuali, elevi, studenți, funcționari, „animați de idealurile nobile ale socialismului și comunismului". UTC își desfășura activitatea sub directa conducere a PCR. Primul secretar al CC al UTC era automat membru al Guvernului, ca ministru pentru problemele tineretului. Între 1983 și 1987 aceste funcții au fost deținute de Nicu Ceaușescu, fiul lui Nicolae Ceaușescu. *Scînteia Tineretului* era ziarul de propagandă al UTC.

În instituțiile de învățământ superior, UTC funcționa sub denumirea de **Uniunea Asociațiilor Studenților Comuniști din România** (UASCR). *Organizația Pionierilor* a fost, până în 1966, parte integrantă a UTC. Începând din 1966, Organizația Pionierilor a fost subordonată direct Comitetului Central.

Anihilarea societății civile

Organizațiile de masă erau și ele conduse de PCR. De altfel, Constituția Republicii Socialiste România din 1969 stipula la articolul 27: „Organizațiile de masă și obștești asigură larga participare a maselor populare la viața politică, economică, socială, culturală a Republicii Socialiste România și la exercitarea controlului obștesc, expresie a democratismului orânduirii socialiste. Prin organizațiile de masă și obștești, Partidul Comunist Român înfăptuiește o legătură organizată cu clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea și celelalte categorii de oameni ai muncii, le mobilizează în lupta pentru desăvârșirea construcției socialismului".

Frontul Democrației și Unității Socialiste (FDUS), numit inițial Frontul Unității Socialiste, a fost creat în 1968 ca „organism politic permanent, revoluționar, democratic, reprezentativ, al coeziunii societății, care asigură cel mai larg cadru organizatoric de unire a forțelor politice și sociale ale națiunii, de participare a acestora la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a țării, la conducerea țării". FDUS cuprindea organizații obștești, cooperatiste, profesionale, consiliile „naționalităților conlocuitoare, uniunile creatorilor, asociațiile și societățile științifice, cultural-artistice și sportive, culte etc., reunindu-i practic, într-o singură organizație, pe toți cei care nu erau membri ai par-

https://biblioteca-digitala.ro

tidului comunist. FDUS se afla sub conducerea directă a PCR. La primul congres al Frontului, în mai 1974, președinte a fost ales Nicolae Ceaușescu. Publicațiile FDUS erau *România liberă, Flacăra, Előre* (în limba maghiară), *Neuer Weg* (în limba germană).

Uniunea Generală a Sindicatelor din România (UGSR) era parte componentă a FDUS. UGSR era o organizație de masă cu caracter profesional care aduna laolaltă uniunile sindicatelor pe ramuri de activitate și, prin acestea, toate organizațiile sindicale, având ca scop unitatea organizatorică pentru realizarea politicii PCR. Potrivit statutului, UGSR trebuia să asigure „cadrul pentru participarea activă a oamenilor muncii la dezbaterea și soluționarea problemelor construcției socialismului." UGSR era condus de un Consiliu Central, în fruntea căruia se afla un președinte numit de Comitetul Central al PCR. În 1985, UGSR avea 7,3 milioane de membri.

În noiembrie 1968, s-au înființat *Consiliul Oamenilor Muncii de Naționalitate Maghiară* și *Consiliul Oamenilor Muncii de Naționalitate Germană* care s-a afiliat ulterior Frontului Democrației și Unității Socialiste (FDUS).

Delirul totalitar

Nicolae Ceaușescu fusese ales prim-secretar al CC al PCR la 22 martie 1965, la trei zile după moartea lui Gheorghe Gheorghiu-Dej. Studiile sale de fost ucenic într-un atelier de cizmărie se limitau la câteva clase primare. Cu toate acestea, el a devenit doctor în economie și în științe politice și președinte de onoare al Academiei Republicii Socialiste România. În decembrie 1967, Marea Adunare Națională l-a ales pe Nicolae Ceaușescu în funcția de președinte al Consiliului de Stat. În 1969, a fost ales secretar general al PCR. În baza unui amendament adus Constituției, special cu acest scop, Nicolae Ceaușescu a devenit Președintele al Republicii Socialiste România în 1974.

În 1989, Nicolae Ceaușescu era secretar general al PCR șef al statului, comandant suprem al forțelor armate, președintele Consiliului Suprem pentru Dezvoltare Economică și Socială, președintele Consiliului Național al Oamenilor Muncii, președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste.

După vizita în Coreea de Nord din iunie 1971, profund impresionat de cultul personalității lui Kim Ir Sen, Nicolae Ceaușescu lansează, prin *Tezele din iulie 1971*, o „revoluție culturală" românească. Șeful

https://biblioteca-digitala.ro

statului este proclamat „geniul Carpaților", „garantul progresului și independenței României", „arhitect vizionar al viitorului națiunii". Scorniceștiul, satul natal al lui Nicolae Ceaușescu, devine modelul noii Românii. În 1982, în Scorniceşti este inaugurat un muzeu care glorifica figura „celui mai iubit fiu al poporului".

Elena Ceaușescu, soția lui Nicolae Ceaușescu, nu avea, nici ea, decât câțiva ani de școală. Cu toate acestea, propaganda comunistă din anii '80 o prezenta drept „academician doctor inginer". La sfârșitul anilor '80, Elena Ceaușescu era membru al Biroului Permanent al CC al PCR, membru al CPEx, prim-viceprim-ministru, președinte al Comitetului Național pentru Știință și Tehnologie, președinte al Consiliului Național al Științei și Învățământului, deputat de Argeș, director general al Institutului Central de Chimie. În anii '80, cultul personalității a fost extins, astfel că ziua de naștere a Elenei Ceaușescu era serbată ca o zi națională. Elena Ceaușescu era omagiată ca „savant de renume mondial", „femeie între femei", „mamă bună și prestigios savant". În 1989, zeci de rude apropiate ale lui Nicolae Ceaușescu ocupau poziții importante în ierarhia de partid și de stat la nivel central și local.

https://biblioteca-digitala.ro

SECURITATEA ŞI REPRESIUNEA GENERALIZATĂ

Scopul ocupației sovietice instalate în 1945 a fost instituționalizarea comunismului ca regim politic. Cu sprijinul material şi logistic al sovieticilor, comuniştii români au început războiul împotriva celor pe care îi considerau reprezentanți ai fostului regim. Rolul esențial l-a jucat aparatul de partid, în mare parte pregătit la Moscova şi organizat anterior ca o rețea de spionaj şi destabilizare, şi poliția politică cunoscută sub denumirea de ***Securitate***.

Potrivit *Decretului 221 din 30 august 1948*, rolul Direcției Generale a Securității Poporului era „apărarea cuceririlor democratice şi asigurarea securității Republicii Populare Române contra duşmanilor din interior şi exterior", în scopul „lichidării duşmanului de clasă" în numele „consolidării democrației populare".

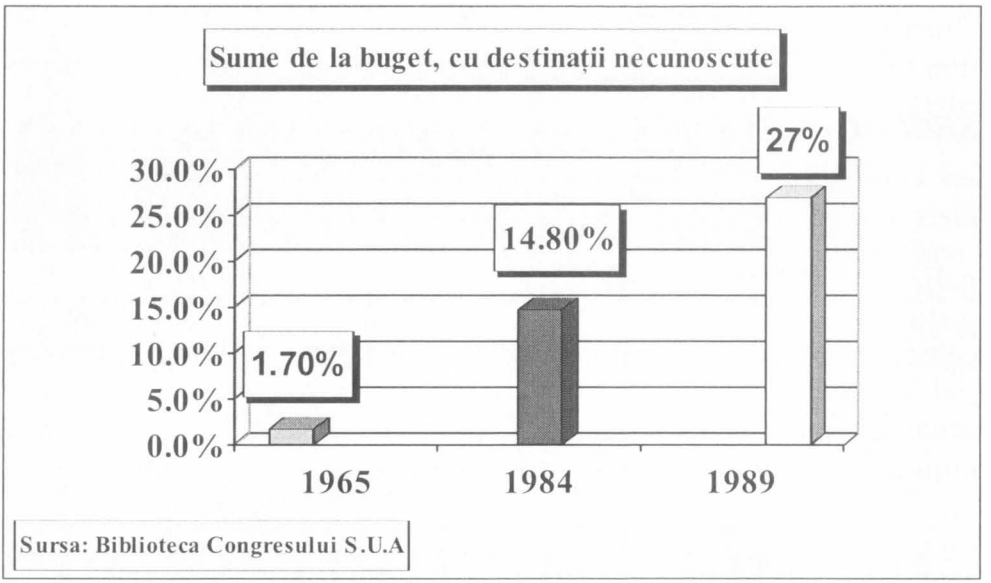
Crearea aparatului represiv s-a făcut sub atenta îndrumare a consilierilor sovietici. **Numărul ofițerilor încadrați în Securitate** era, la început, de circa 5.000. După numai doi-trei ani, acesta a crescut la 15.000, ajungându-se ca, în 1989, Securitatea să aibă peste 20.000 de angajați, care coordonau un aparat de aproape 400.000 de informatori. Evoluția a corespuns schimbării de tactică prin trecerea de la exercitarea fățişă a terorii la controlul şi manipularea întregii populații, în scopul identificării oricăror acte ostile, care ar fi putut să pună în pericol nu atât stabilitatea, cât imaginea regimului.

Alocațiile bugetare pentru Miliție şi Securitate nu erau făcute publice. Este însă probabil că acestea erau foarte mari şi că au înregistrat o creştere constantă. De la bugetul pe 1965, în care doar 1,7% din cheltuielile bugetare aveau destinații necunoscute, s-a ajuns, în 1984, ca sumele cu destinație necunoscută să reprezinte 14,8% din buget, pentru că, în 1989, acestea să depăşească un sfert din alocațiile de la buget (Figura 8). Cheltuielile cu destinație necunoscută prevăzute in bugetul pe 1989 depăşeau chiar şi nivelul sumelor alocate pentru protecție socială şi cultură la un loc (Tabelul 3).

https://biblioteca-digitala.ro

FIGURA 8

TABELUL 3

Destinația alocațiilor bugetare în anul 1989

Sector	**Suma alocata** (milioane lei)
Economie	183.373,4
Protecție socială și cultură	107.041,8
Apărare	11.753,3
Administratie, Justiție	4.000,7
Cercetare, tehnologie	1.103,0
Cheltuieli necunoscute	116.201,3
TOTAL	423.473,5

Sursa: Legea planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1989, Scînteia, 2 decembrie 1988

Nu numai cheltuielile destinate Miliției și Securității, dar și dimensiunile represiunii și ale terorii instalate în mod organizat în toată țara sunt greu de estimat. Sub regimul comunist s-au pronunțat condamnări politice la mii de ani de închisoare și sute de sentințe capitale. Alte zeci de mii de oameni și-au pierdut viața prin împușcare fără judecată sau în urma torturilor și a tratamentelor din închisori. Până în 1950 au fost arestați toți liderii politici proeminenți ai pe-

https://biblioteca-digitala.ro

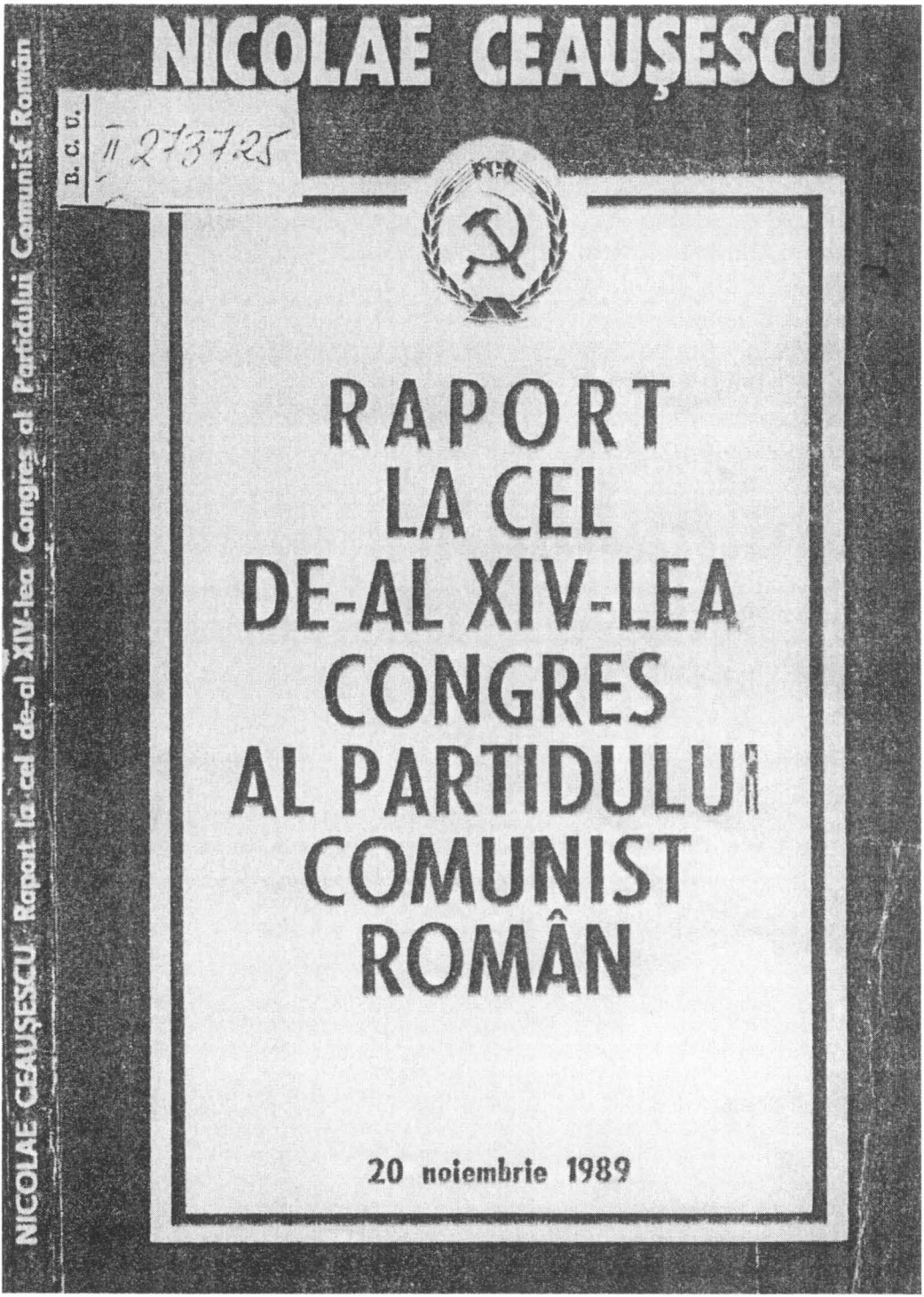
rioadei interbelice. Toți conducătorii bisericii greco-catolice au fost închiși. Numeroși reprezentanți ai bisericii ortodoxe au căzut și ei victime represiunii.

La 15 septembrie 1952, ministrul de interne Teohari Georgescu prezenta un succint bilanț al activității pe care o coordonase: „în șapte ani, Ministerul de Interne a avut de îndeplinit sarcini grele. De la 6 martie 1945 până la 26 mai 1952, dușmanul dinăuntru și dinafară a primit nenumărate lovituri. În cei șapte ani, peste 100.000 de bandiți au fost arestați și condamnați pentru că au uneltit împotriva regimului nostru. De asemenea, au fost arestate fostele conduceri centrale și județene ale partidelor burgheze, foștii miniștri, prefecți, senatori, deputați din 1920-1944".

Există încă multe controverse privind numărul victimelor represiunii politice din România. Potrivit estimărilor recente, numărul celor care au avut de suferit în diferite forme de pe urma Securității (persoane arestate, deportate, internate în lagăre de muncă sau cărora li s-a stabilit domiciliu obligatoriu) este de circa 500.000. Cei care au suferit infernul închisorilor și lagărelor reprezintă mai mult de jumătate dintre aceștia. Cel puțin 10 % dintre cei închiși au murit în detenție.

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

NICOLAE CEAUŞESCU

RAPORTUL

cu privire la stadiul actual
al societăţii socialiste româneşti,
la activitatea Comitetului Central
între
Congresele al XIII-lea şi al XIV-lea,
la realizarea Programului-Directivă
de dezvoltare economico-socială
în cincinalul al IX-lea şi în perspectivă
pînă în anii 2000-2010,
în vederea îndeplinirii neabătute
a Programului de făurire a societăţii
socialiste multilateral dezvoltate
şi înaintare a României
spre comunism

20 noiembrie 1989

Editura Politică, Bucureşti, 1989

https://biblioteca-digitala.ro

I.
CONGRESUL AL XIV-LEA AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN, EVENIMENT EPOCAL ÎN ISTORIA MILENARĂ A POPORULUI ROMÂN

Stimaţi tovarăşi,

Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român reprezintă un eveniment epocal în istoria milenară şi, în mod deosebit în istoria modernă a României, în activitatea mişcării muncitoreşti-revoluţionare şi a partidului nostru, în întreaga dezvoltare economico-socială şi ridicarea patriei noastre pe noi culmi de progres şi civilizaţie, în făurirea cu succes a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintarea fermă spre visul de aur al omenirii — spre comunism ! *(Aplauze puternice şi urale prelungite ; se scandează : „Ceauşescu — P.C.R. !", „Ceauşescu — eroism, România — comunism !").*

Congresul are loc în împrejurări internaţionale deosebite, cînd în faţa ţărilor socialiste,

https://biblioteca-digitala.ro

XI.

RIDICAREA NIVELULUI DE TRAI MATERIAL ŞI SPIRITUAL AL POPORULUI — ŢELUL SUPREM AL POLITICII PARTIDULUI, ESENŢA SOCIETĂŢII SOCIALISTE MULTILATERAL DEZVOLTATE

Stimaţi tovarăşi,

Realizarea programelor de dezvoltare, ridicarea patriei noastre la un nou nivel economico-social asigură înfăptuirea neabătută a politicii partidului de creştere continuă a nivelului de trai material şi spiritual al poporului, ţelul suprem al politicii partidului, esenţa însăşi a societăţii socialiste multilateral dezvoltate pe care o edificăm cu succes în România.

Trebuie să avem permanent în vedere că tot ceea ce realizăm în România aparţine poporului şi trebuie să asigurăm dezvoltarea ţării şi, totodată, bunăstarea poporului ! *(Aplauze şi urale puternice, prelungite ; se scandează îndelung „Ceauşescu şi poporul !").*

În cincinalul viitor, Programul-Directivă prevede creşterea retribuţiei medii reale, în 1995,

https://biblioteca-digitala.ro

față de 1990, cu 5—8 la sută, iar a veniturilor totale ale țărănimii cooperatiste tot cu 5—8 la sută.

Nu trebuie să uităm că orice creștere a veniturilor oamenilor muncii este strîns legată de dezvoltarea continuă a forțelor de producție, a nivelului general al societății, că nu putem și nu vom putea niciodată să consumăm mai mult decît ne permite dezvoltarea economiei naționale, că dacă am comite marea greșeală să consumăm peste posibilități am ajunge într-o scurtă perioadă la oprirea procesului de dezvoltare economico-socială, am condamna de fapt patria noastră la înapoiere, cu consecințe grave pentru întreaga dezvoltare economico-socială și construcția socialismului, pentru generațiile viitoare. Și trebuie să facem totul să asigurăm viitorul patriei, al generațiilor viitoare, de bunăstare și independență ! *(Aplauze și urale puternice, prelungite ; se scandează îndelung : „Ceaușescu și poporul — România, viitorul !", „Stima noastră și mîndria, Ceaușescu — România !").*

Trebuie să facem întotdeauna totul pentru a asigura creșterea tot mai puternică a producției nete, a productivității muncii, a venitului național, să asigurăm o repartizare justă a mijloacelor de care dispune societatea noastră la un moment dat, atît pentru dezvoltare, cît și pentru consum. Să nu uităm nici un moment că avem marea răspundere, atît pentru nivelul actual de viață, precum și pentru viitorul patriei, și trebuie să punem întotdeauna pe primul plan asigurarea dezvoltării continue a țării noastre — garanția progresului, a făuririi cu succes a socialismului și comunismului, a ade-

https://biblioteca-digitala.ro

FORMALISMUL DREPTURILOR ŞI LIBERTĂŢILOR

Constituţia din 1969 garanta formal libertatea de asociere, libertatea presei şi libertatea cuvântului (art. 28), libertatea conştiinţei şi a credinţei religioase (art. 30), inviolabilitatea persoanei (art. 31), inviolabilitatea domiciliului (art. 32), inviolabilitatea corespondenţei şi a convorbirilor telefonice (art. 33). Constituţia stipula însă, că exercitarea acestor drepturi nu putea să contravină „ordinii socialiste" sau să servească unor scopuri „ostile intereselor celor care muncesc" (art. 30).

Drepturile şi libertăţile prevăzute de Constituţia RSR au existat numai pe hârtie. În realitate, România comunistă a fost cel mai represiv stat din Europa central estică. Orice fel de publicaţie era supusă cenzurii; singurele forme de asociere erau cele organizate de PCR; credinţa religioasă era privită ca un duşman al ordinii socialiste; poliţia politică asculta convorbirile telefonice, citea corespondenţa privată, opera arestări.

Cetăţenii români erau educaţi în spiritul totalei lipse de încredere faţă de străini. După 1974, au fost introduse **reglementări stricte referitoare la străinii aflaţi în România**. Nici un cetăţean român nu avea voie să găzduiască un cetăţean străin cu excepţia situaţiei în care era vorba de rude de gradul unu. Străinii nu puteau discuta în incinta instituţiilor decât în camere speciale şi trebuiau să poarte haine speciale în întreprinderi, pentru a ieşi în evidenţă.

Judecătorii erau numiţi de PCR şi erau responsabili pe linie de partid pentru deciziile pronunţate. Controlul Procuratorii asupra Securităţii era pur formal. De cele mai multe ori, prizonierii politici erau judecaţi şi condamnaţi de tribunale militare.

Potrivit propagandei PCR, sistemul socialist eliminase rădăcina fărădelegilor, inegalitatea economică. Prin urmare, criminalitatea urma să dispară. Pentru a-şi susţine teza, regimul prezenta date statistice false, potrivit cărora infracţionalitatea scădea de la un an la altul.

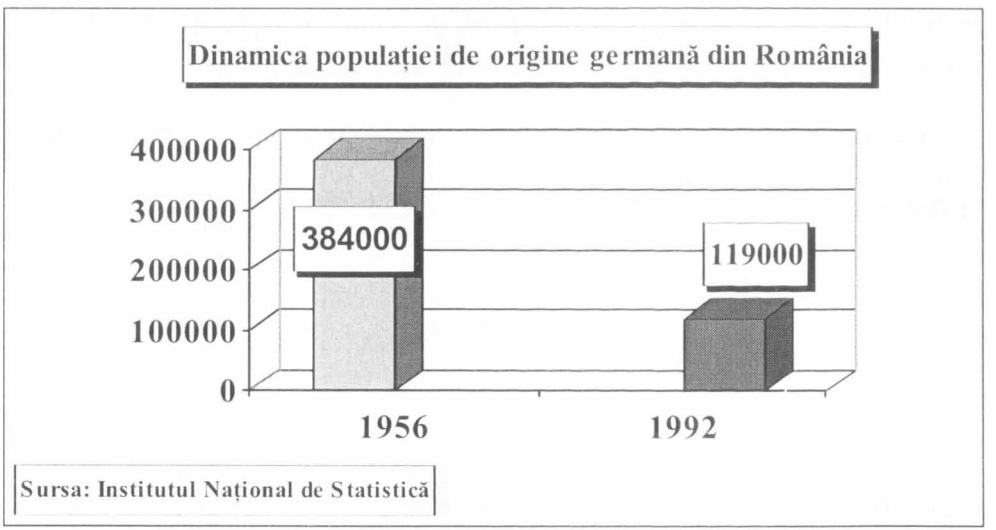
https://biblioteca-digitala.ro

Granițele statului român erau păzite nu pentru a-i împiedica pe străini să intre, ci pe români să iasă. Despre românii care reuşeau să treacă granița, nu se spunea că au emigrat, că au plecat sau că au părăsit România; se spunea că „au fugit". Regimul îi considera pe emigranți trădători. O încercare eşuată de emigrare ilegală se solda cu pedepse corporale şi închisoare până la 3 ani. Potrivit diplomaților occidentali de la Belgrad, în anii '80, aproximativ 5.000 de români treceau ilegal granița în Iugoslavia în fiecare an.

Un statut aparte au avut etnicii germani şi evrei cu rude apropiate în străinătate. Republica Federală Germană şi Israelul au intervenit pentru conaționalii lor, iar nevoia de valută convertibilă a regimului de la Bucureşti l-a determinat pe acesta să-şi vândă cetățenii.

În 1978, România şi Republica Federală Germană au ajuns la un acord prin care unui număr de 11.000 – 13.000 de etnici germani din România li se permitea să emigreze. Statul german trebuia să plătească 2.632 de dolari pentru fiecare persoană. Suma a crescut la 5.236 dolari în 1983. Între 1978 şi 1988, 120.000 de saşi şi şvabi au părăsit definitiv România. La începutul anilor '90, în România mai erau doar 119.000 de germani, față de 384.000 în 1956 (Figura 9).

FIGURA 9

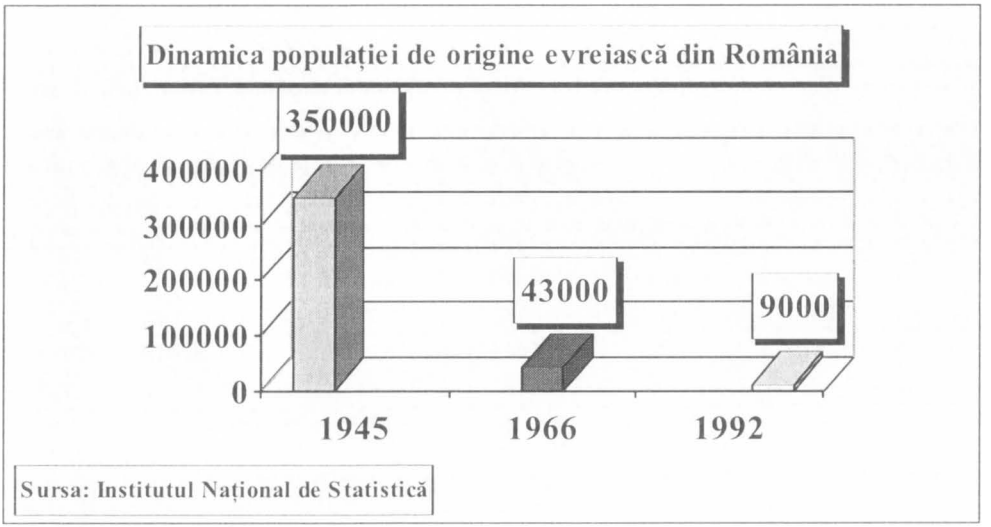

În 1945, numărul evreilor din România depăşea 350.000.Între 1948 şi 1951, 117.950 de evrei au emigrat în Israel. Le-au urmat alți 90.000, între 1958 şi 1964, astfel încât numărul evreilor din România

https://biblioteca-digitala.ro

a ajuns la doar 43.000 în 1966. Emigrarea a continuat în acelaşi ritm până în 1989 astfel că la recensământul din 1992, mai erau doar 9.000 de evrei, cei mai mulţi cu vârste de peste 65 de ani (Figura 10).

FIGURA 10

În 1987, 40.000 de maghiari din România s-au refugiat în Ungaria. Dorinţa de libertate a românilor era aşa de mare încât, potrivit unor surse occidentale, până în august 1988, cel puţin 187 de cetăţeni români au fost împuşcaţi în timp ce încercau să treacă graniţa în Ungaria.

https://biblioteca-digitala.ro

DEGRADAREA ARMATEI

În 1968, Nicolae Ceauşescu a lansat o nouă doctrină militară: **Lupta întregului popor**. *Legea 14/1972privind organizarea apărării naţionale a Republicii Socialiste România* a oferit un cadru legal acestei noi doctrine. Argumentul invocat era rezistenţa, cu toate mijloacele, în faţa unui atac imperialist şi apărarea suveranităţii naţionale: „În condiţiile existenţei imperialismului, a forţelor reacţionare, care promovează o politică agresivă, ostilă socialismului, progresului şi civilizaţiei, răspunderea faţă de viitorul naţiunii noastre, asigurarea muncii paşnice, creatoare a poporului, interesele păstrării neştirbite a independenţei, suveranităţii şi integrităţii Republicii Socialiste România, ale apărării cauzei socialismului şi păcii, impun ca o necesitate vitală întărirea continuă a capacităţii defensive a ţării, luarea tuturor măsurilor în vederea mobilizării resurselor umane şi materiale pentru a putea respinge la nevoie orice agresiune armată".

Dintre toate instituţiile României comuniste, **Armata** era singura suficient de puternică şi de bine organizată pentru a se putea opune comuniştilor. Din acest motiv, regimul Ceauşescu a făcut tot ce i-a stat în putinţă pentru a controla Armata, menţinând şi dezvoltând aparatul PCR din Armată, asigurându-se de colaborarea ofiţerilor superiori, manipulând numirile şi promovările şi permiţând Securităţii să opereze în interiorul Armatei. *Consiliul Politic Superior al Armatei* se ocupa de educaţia politică şi superviza o uriaşă reţea de ofiţeri politici. Toţi ofiţerii erau membrii de partid şi, ca urmare, puteau fi sancţionaţi pe linie de partid.

Secretar General al PCR şi şef al statului, Nicolae Ceauşescu era şi comandant suprem al forţelor armate şi preşedintele Consiliului Apărării. În încercarea de a întări controlul asupra Armatei, în 1983, Nicolae Ceauşescu şi-a avansat fratele, pe Ilie Ceauşescu, în grad de general-locotenent şi în funcţiile de adjunct al ministrului Apărării şi şef al Consiliului Politic Superior al Armatei. Mulţi ofiţeri superiori făceau parte din ierarhia de partid şi de stat. În 1989, trei generali, Ion Dincă, Ion Coman şi Constantin Olteanu, erau membri sau membri su-

https://biblioteca-digitala.ro

pleanți ai Comitetului Politic Executiv (CPEx). Ion Dincă era, de asemenea, unul dintre cei trei prim-viceprim-miniștri. Ion Coman era secretarul CC al PCR pentru probleme militare și de securitate. De obicei, ministru al Apărării era numit un membru al CC, care este apoi promovat în CPEx. Numit ministru al Apărării în 1980, Constantin Olteanu a devenit membru CPEx în 1983. Vasile Milea a fost numit ministru al apărării în 1985 și a devenit membru CPEx în 1989.

În ciuda politizării Armatei, Nicolae Ceaușescu nu a scăpat de obsesia unui complot militar. În 1971, 40 de ofițeri ai Statului Major General au fost epurați și arestați, fiind acuzați de conspirație împotriva lui Ceaușescu. În mai 1974, Nicolae Ceaușescu a înlăturat 5 comandanți de armată, iar în 1976 l-a demis pe vechiul său aliat, generalul Ion Ioniță.

În structura complexă a Ministerului Apărării intrau și o serie de direcții aflate în strânsă legătură cu ministerele civile. De asemenea, în fruntea Departamentului Transporturilor Navale din Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor se afla, în 1989, un amiral.

Preambulul *Legii 14/1972* preciza: „În condițiile de azi, se spunea, când victoria într-un război antiimperialist de apărare se poate obține numai prin lupta generală a întregului popor, toți cetățenii țării trebuie să fie gata să lupte, chiar cu prețul vieții, pentru salvgardarea muncii pașnice a poporului, suveranității și integrității patriei. [...] Cetățenii români, bărbați și femei, fără deosebire de naționalitate, religie și ocupație, au dreptul și obligația să participe la una dintre formele de pregătire militară stabilite de lege, să-și însușească mânuirea mijloacelor de luptă și să-și perfecționeze continuu această pregătire spre a fi oricând în măsură să lupte cu arma în mână pentru apărarea patriei socialiste".

Pregătirea militară a tineretului a devenit astfel obligatorie. În fiecare an, tinerii cu vârste între 10 și 20 de ani făceau pregătire militară în școli și la locul de muncă, fiind organizați în Detașamentele Tineretului pentru Apărarea Patriei. Vara se organizau tabere de Pregătire a Tineretului pentru Apărarea Patriei (PTAP).

Toți bărbații care împlineau 18 ani și nu aveau probleme de sănătate erau recrutați. Tinerii admiși la facultate, erau obligați la un serviciu militar de 9 luni, iar cei care nu urmau învățământul superior, la 16 luni. Studentele erau obligate să facă pregătire militară o zi pe săptămână. În 1989, aproximativ 4,5 milioane de români, cu vârste între 18 și 50 de ani, erau militari în rezervă. Mai mult de 550.000 dintre aceștia fuseseră activi în cadrul forțelor armate în ultimii 5 ani. 700.000

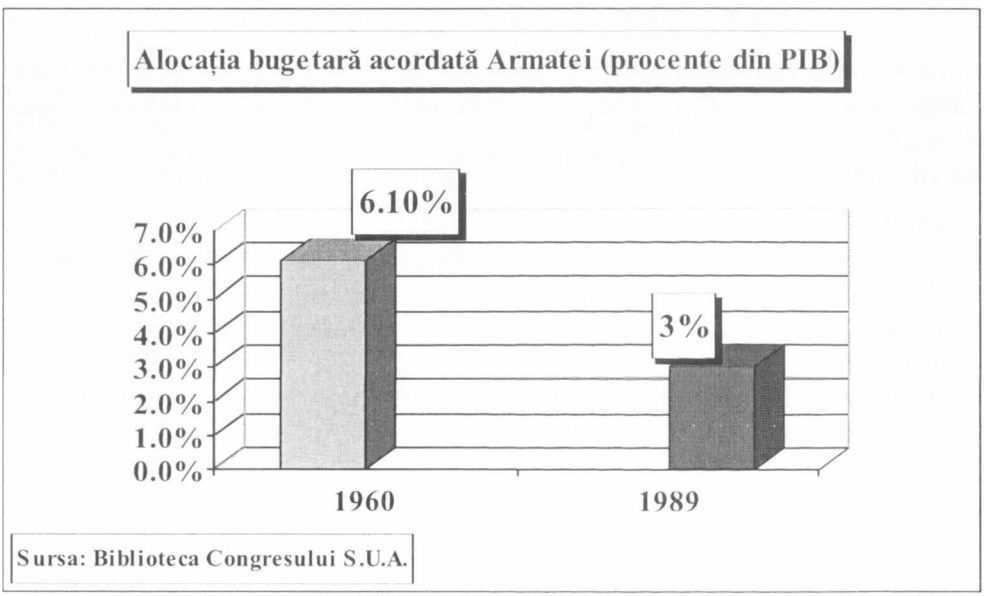
https://biblioteca-digitala.ro

de cetățeni, bărbați și femei, făceau parte din Gărzile Patriotice.

Importanța acordată **Gărzilor Patriotice** în doctrina și strategia militară a României era menită să submineze prestigiul și autonomia Armatei. *Lupta întregului popor* cerea Ministerului Apărării Naționale să coopereze cu Gărzile Patriotice. Ministerul trebuia să-și împartă bugetul și resursele cu Gărzile Patriotice. Acestea din urmă se bucurau de o independență considerabilă față de armată, fiind subordonate direct PCR și UTC.

Nemulțumirile militarilor au crescut pe fondul scăderii **alocației bugetare acordate Armatei** de la 6,1% din PIB în 1960 la 3% în 1989 (Figura 11). În 1989, rația de hrană prevăzută pentru un soldat era de 2.700 de calorii, hrana soldaților constând, în principal, din cartofi, fasole și varză. Între 20% și 30% din timpul destinat pregătirii militare era rezervat instruirii ideologice.

FIGURA 11

Începând din anii '70, militarii au fost folosiți ca mână de lucru în economie. În 1988, Ceaușescu a cerut ca 50% dintre militari să lucreze în proiecte civile. Militarii lucrau la Canalul Dunăre-București, Canalul Dunăre-Marea Neagră, podul peste Dunăre dintre Feteşti și Cernavodă, șoseaua Constanța-Mangalia, hidrocentrala Porțile de Fier II, metroul din București, Casa Poporului ș.a.

https://biblioteca-digitala.ro

ILUZIILE ŞI DEZILUZIILE POLITICII EXTERNE

Cea mai tenace legendă despre *Epoca de aur* este aceea a excepționalei politici externe a României în anii lui Ceaușescu. Câteva evidențe nu au cum fi negate: față de înghețul din anii de început, când Ministerul de Externe fusese mobilat exclusiv cu „cadre de nădejde" – ilegaliști, activiști cu prea puțină școală sau mici comercianți deveniți peste noapte experți în comerțul exterior – anii '60 arătau mai bine. Diplomați cu studii în Uniunea Sovietică, care avea, oricum, o tradiție și o școală diplomatică extrem de eficientă, apoi chiar bursieri trimiși, cu deplinul acord al Securității, la celebrele academii diplomatice de la Geneva sau Viena, unii consilieri culturali ceva mai răsăriți (nu prea mulți) schimbaseră ceva din atmosfera irespirabilă a anilor '50. Pe de altă parte, în ultimii ani ai dictaturii sale, Gheorghiu-Dej, acum în tandem cu Maurer, avea alte ambiții, privind cu interes nu numai la lumea a treia, unde începeau vizitele oficiale și de stat, dar chiar la Occident. In 1965, când a venit Nicolae Ceaușescu la putere, existau deja premisele unei politici externe mai colorate și mai puțin subordonate imperativelor *internaționalismului proletar* dictate de la Moscova.

Nicolae Ceaușescu și-a consolidat poziția în partid și și-a cucerit inițial o popularitate neobișnuită pentru un dictator comunist prin aparenta lui detașare, chiar ostilitate față de dominația sovietică. Relațiile externe ale țării s-au diversificat și Nicolae Ceaușescu a început să facă tot mai des vizite oficiale, devenite, după ce s-a instalat și ca președinte al republicii, vizite de stat.

Discuțiile din CAER despre planurile de integrare economică, în cadrul cărora țările socialiste mai industrializate rezervau României și Bulgariei un rol minor, periclitau planurile industrializării masive pe care Ceaușescu le schițase deja. Aceasta a determinat un val de răcire în relația cu statele din CAER.

Invadarea Cehoslovaciei în 1968, și faptul că, spre deosebire de celelalte țări din Tratatul de la Varșovia, România nu a participat la reprimarea *Primăverii de la Praga*, au adus România în atenția opiniei publice internaționale. Ceaușescu a știut să profite din plin de acest

https://biblioteca-digitala.ro

statut aparte, de insubordonare față de Moscova, și să se înconjoare pentru o vreme de colaboratori care s-au priceput să exploateze această breșă în neîncrederea generală a Occidentului față de liderii comuniști.

Perioada 1968-1980 a fost marcată de o politică externă foarte activă, prin care România a reușit să obțină dovezi de încredere și chiar de simpatie din partea unor importanți șefi de stat și de guvern din Occident, începând cu președintele de Gaulle, în vizită de stat la București în mai 1968, și culminând cu președintele Nixon și cu unele capete încoronate ale Europei.

Dar acești ani, evocați astăzi ca model de politică externă de succes, nu numai de o seamă de participanți direcți la evenimente, dar și de o parte a opiniei publice în general, au fost exact anii care au adus românilor înăsprirea controlului de partid asupra vieții private, asupra culturii, apoi asupra școlilor de toate gradele și asupra sistemului de învățământ, ba chiar și asupra vieții celei mai intime a cetățenilor. Tocmai în acești ani, ceea ce părea la început a fi un discurs patriotic legitim s-a transformat tot mai mult într-o agresivitate naționalistă dezlănțuită și o paradă din ce în ce mai penibilă de cult al personalității dictatorului și a soției sale. Politica externă le-a fost total aservită, diplomații fiind reduși la rolul de slugi prea plecate, apologeți ai dictaturii și furnizori de obiecte de lux din străinătate. Au urmat misiuni de reprimare brutală a vocilor critice din emigrația românească din Europa și din America, comandouri care trebuiau să pună bombe la sediul *Europei Libere* de la München, să organizeze atentate contra ziariștilor români din diaspora sau să infiltreze diferite medii politice și militare din Occident. Toate aceste acțiuni erau pregătite în țară, dar securiștii care le puneau la cale aveau de cele mai multe ori acoperire diplomatică în ambasade. Nimeni din Ministerul de Externe din acei ani nu poate pretinde că diplomația românească nu a fost poluată, infestată și pervertită de Securitate.

Acest proces s-a desăvârșit în ultimul deceniu dinaintea revoluției. Fuga lui Pacepa în Occident, în 1978, a făcut să se golească ambasadele României, dar, în locul securiștilor rechemați la vatră, au fost numiți alții, într-un număr copleșitor. La București, întreaga activitate a Ministerului de Externe a ajuns sub controlul strict al Cabinetului 2, care dicta, de fapt, cele mai mărunte decizii. Între timp, Occidentul începuse să vadă mai clar cine este, de fapt, Nicolae Ceaușescu și să înțeleagă că prețul mărețelor lui realizări pe plan extern era opresiunea

https://biblioteca-digitala.ro

tot mai brutală şi sărăcirea masivă a populaţiei pe plan intern. Simţind răceala tot mai accentuată a liderilor occidentali, Ceauşescu s-a aliat cu cele mai dictatoriale regimuri din lumea a treia: antrena terorişti în beneficiul acestora, îl proteja pe Carlos Şacalul, se amesteca în războiul din Angola, plătea cu bani grei felurite mişcări şi partide africane, cu speranţa că va deveni cândva liderul european al ţărilor pro-comuniste din Africa şi Asia.

Acestor milioane de dolari aruncaţi în vânt li s-au adăugat, din 1981, alte milioane, destinate plăţii imediate a datoriei externe, care îi displăcea acum lui Ceauşescu fiindcă marile sale ctitorii industriale se dovedeau nerentabile, iar datoriile externe comportau şi condiţionări în direcţia respectării drepturilor omului, pe care nu avea nici un interes să le respecte. În mare măsură, sărăcia şi privaţiunile la care au fost supuşi românii în ultimul deceniu al dictaturii nu reprezentau altceva decât nota de plată a decorului poleit pe care *marea politică internaţională* a lui Ceauşescu o dezvoltase.

Doar un decor, fiindcă, la sfârşitul acestei perioade, şi în ciuda tuturor vizitelor, a cortegiilor şi caleştilor prin care se plimbaseră Ceauşeştii, **România era mai izolată ca oricând în lunga şi frământata ei istorie**. Dincolo de orice tensiuni şi neînţelegeri, URSS din timpul stagnării brejneviste ar mai fi putut susţine un regim „frăţesc" şi pe exponenţii lui, dar URSS condusă de Gorbaciov nu avea nici cea mai mică intenţie să sprijine în vreun fel un lider de factură stalinistă şi reacţionară, un dictator care nu-şi economisea criticile la adresa proiectelor de reformă şi de *glasnosti* lansate de liderul de la Kremlin şi care se temea mai mult decât de orice de liberalizarea al cărei campion devenise Gorbaciov. Occidentul, mai ales după ce aflase de distrugerea bisericilor şi a satelor din România, de persecutarea intelectualilor şi a muncitorilor protestatari, nu-l mai cauţiona de loc pe Ceauşescu, iar din Africa şi din Orientul Apropiat nu-i puteau veni nici un fel de ajutoare, fiind vorba de regimuri nu numai extrem de nepopulare, ci şi falimentare. Riscurile de securitate ale acestei situaţii fără precedent în istoria României, cel puţin în ultimele două secole, erau enorme.

Marea diplomaţie desfăşurată de dictator a avut drept unic rezultat faptul că – poate cu excepţia lui Saddam Hussein sau a „regimului frăţesc" din Coreea de Nord – nu numai românii, ci toată lumea a răsuflat uşurată când regimul comunist a fost, în fine, înlăturat şi în România.

https://biblioteca-digitala.ro

Prăbuşit la 22 decembrie 1989, regimul comunist instaurat în 1946 a lăsat moştenire României renăscute o economie falimentară, o legislaţie şi instituţii anacronice, o izolare în plan extern care putea genera pericole grave pentru independenţa, suveranitatea şi unitatea ţării, probleme sociale acute cu efect pe termen lung asupra sănătăţii naţiunii, mentalităţi refractare la schimbare şi progres, un sistem de structuri şi relaţii vizibile şi mai ales subterane, bazate pe supremaţia securităţii şi a nomenclaturii comuniste ai căror reprezentanţi continuă să ocupe poziţii dominante în politică, economie, mass-media şi chiar în societatea civilă de azi.

https://biblioteca-digitala.ro

CARTEA ROŞIE

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

GUVERNĂRILE FSN – FDSN; PDSR – PUNR – PRM – PSM (1990-1996)

https://biblioteca-digitala.ro

Înainte de avea o experiență reală în disputele internaționale, societatea românească a căpătat rapid o dexteritate incredibilă în negocierile cu ea însăși. Privind acum spre începuturile anilor '90, îmi vine mereu în minte imaginea omului care trebuie să se trezească la o oră ingrată și își tot promite încă cinci minute nevinovate de somn, care devin jumătăți de oră și apoi ore întregi. Trebuie să înceapă o treabă grea sau să se lase de un obicei păgubitor, dar planifică totul pentru o veșnică zi viitoare.

Când asemenea alintări se rezumă la oameni, ele pot ruina, eventual, o sănătate sau o carieră și atât. În perioada 1990-1996 România s-a ruinat pe sine, un sine de douăzeci și trei de milioane de suflete, amânând la nesfârșit reforma. N-a făcut-o cu nevinovăție. Conducătorii vremii n-au dorit restructurarea economiei, adică așezarea ei pe profit, pentru că efectele sociale imediate le-ar fi primejduit capitalul electoral. Și n-au dorit să des-centralizeze administrația, pentru că, după 1992, marile orașe și-au ales primari din opoziție.

La sfârșitul lui '89 a sunat deșteptătorul. Și ne-am întors pe stânga și am continuat să picotim, sperând că, poate, va mai suna o dată.

https://biblioteca-digitala.ro

NOUA NOMENCLATURĂ: DE LA „ÎNTINARE" LA CONTINUITATE

În decembrie 1989, fuga lui Nicolae Ceauşescu a permis preluarea puterii de către o parte din foştii săi colaboratori sau subordonaţi din eşaloanele inferioare ale nomenclaturii comuniste. Liderul acestei noi elite politice era **Ion Iliescu**, un important demnitar al regimului comunist, aflat la un moment dat în dizgraţia lui Nicolae Ceauşescu. Lipsa unui nucleu al societăţii civile care să se poată constitui într-un competitor veritabil a înlesnit preluarea puterii de către grupul favoriţilor lui Ion Iliescu.

Frontul Salvării Naţionale, condus de Ion Iliescu, s-a prezentat drept o emanaţie a Revoluţiei, o alcătuire spontană şi eterogenă rezultată în urma evenimentelor de la sfârşitul lui decembrie 1989. **Guvernul provizoriu, condus de Petre Roman, era însă format, în majoritate, din înalţi demnitari ai regimului comunist:**

– viceprim-ministru al Guvernului: **Mihai Drăgănescu**. Înainte de 1989: membru supleant al CC al PCR, vicepreşedinte al Consiliului Naţional al Frontului Unităţii Socialiste (al cărui preşedinte era Nicolae Ceauşescu);

– ministrul Economiei Naţionale: generalul **Victor Atanasie Stănculescu**. Înainte de 1989: prim-adjunct al ministrului Apărării Naţionale, coordonator al acţiunilor de reprimare a revoluţiei de la Timişoara din decembrie 1989;

– ministrul de Interne: generalul **Mihai Chiţac**. Înainte de 1989: comandant al trupelor chimice, coordonator, împreună cu Victor Stănculescu, al reprimării revoluţiei de la Timişoara;

– ministrul Apărării Naţionale: **Nicolae Militaru**. Înainte de 1989: adjunct al ministrului Construcţiilor Industriale şi membru supleant al CC al PCR;

– ministrul Industriei Chimice: **Gheorghe Caranfil**. Înainte de 1989: ministrul Industriei Chimice şi membru al CC al PCR;

– ministrul Energiei Electrice: **Adrian Georgescu**. Înainte de 1989:

https://biblioteca-digitala.ro

adjunct al ministrului Energiei Electrice;
– ministrul Industriei Metalurgice: **Ion Cheşa**. Înainte de 1989: adjunct al ministrului Industriei Metalurgice şi al ministrului Aprovizionării Tehnico-materiale şi Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe;
– ministrul Industriei Uşoare: **Constantin Popescu**. Înainte de 1989: adjunct al ministrului Industriei Uşoare;
– ministrul Comerţului Exterior: **Nicolae M. Nicolae**. Înainte de 1989: ministrul Comerţului Exterior şi al Cooperării Economice Internaţionale şi membru al CC al PCR;
– ministrul Transporturilor: **Corneliu Burada**. Înainte de 1989: adjunct al ministrului Căilor Ferate şi adjunct al ministrului Transporturilor şi Telecomunicaţiilor;
– ministrul Poştelor şi Telecomunicaţiilor: **Stelian Pintelie**. Înainte de 1989: adjunct al ministrului Poştelor şi Telecomunicaţiilor şi membru supleant al CC al PCR;
– ministrul Minelor: **Nicolae Dicu**. Înainte de 1989: adjunct al ministrului Minelor;
– ministrul Sănătăţii: **Dan Enăchescu**. Înainte de 1989: ministrul Sănătăţii şi membru supleant al CC al PCR;
– ministrul Industriei Lemnului: **Ion Rîmbu**. Înainte de 1989: adjunct al ministrului Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţie;
– ministrul Petrolului: **Victor Murea**. Înainte de 1989: adjunct al ministrului Petrolului;
– ministrul Geologiei: **Ioan Folea**: Înainte de 1989: ministrul Geologiei, apoi al Minelor, Petrolului şi Geologiei şi membru al CC al PCR.

Trebuie să menţionăm că, până la această formulă guvernamentală, unii miniştri din vechea gardă au rămas în funcţie (ex. **Ion Stoian** la ministerul de Externe), alţii au fost numiţi pentru o vreme (ex. **Paul Niculescu-Mizil** la Aprovizionare), astfel încât ruptura cu trecutul a fost doar simulată.

Preşedinte al Tribunalului Suprem a fost numit **Teodor Vasiliu**, care, fusese înainte de 1989 ministrul Justiţiei şi şef de secţie la CC al PCR. **Vasile Voloşniuc** a fost numit preşedinte al Băncii Române de Comerţ Exterior (Bancorex). Înainte de 1989, fusese tot preşedinte la Bancorex şi adjunct al ministrului finanţelor.

https://biblioteca-digitala.ro

Guvernul a fost numit prin decret al Consiliului Frontului Salvării Naţionale, al cărui preşedinte devenise **Ion Iliescu**. Ion Iliescu a făcut parte din nomenclatura comunistă, încă de pe vremea lui Gheorghe Gheorghiu-Dej. Prim-secretar al CC al UTC şi ministru pentru problemele tineretului, membru al CC al PCR, membru al Comitetului Politic Executiv (CPEx). secretar cu probleme de propagandă al CC al PCR, Ion Iliescu a fost îndepărtat în anii '80 din anturajul apropiat al lui Nicolae Ceauşescu, dar a continuat să deţină înalte poziţii în stat ca secretar cu propaganda al judeţului Timiş, apoi ca prim-secretar al judeţului Iaşi, în fine, ca ministru al Apelor. Abia mai târziu a fost retrogradat ca director al Editurii Tehnice, fără a-şi pierde însă privilegiile care-i reveneau în calitate de nomenclaturist.

Noii veniţi şi-au impus imediat apropiaţii, interesaţi fiind în menţinerea vechii ierarhii şi a privilegiilor. Ca urmare în România nu a existat o reformă politică şi economică reală, care să constituie o ruptură adevărată de mentalitatea şi de practicile regimului comunist. Departe de a fi anticomunist, noul regim a încercat să se legitimeze prin anti-ceauşism, Ion Iliescu acuzându-l pe Nicolae Ceauşescu că „a întinat idealurile socialismului". Puterea politică instalată în decembrie 1989 a propus explicit un tip de regim care să nu fie nici comunism, dar nici democraţie. Ion Iliescu a vorbit insistent despre o „a treia cale" şi despre o „democraţie originală".

Principalii beneficiari ai schimbării de regim au ajuns foştii nomenclaturişti, care deţineau atât pârghiile puterii politice cât şi capitalul necesar începerii unor afaceri – direct sau prin intermediari. Succesul sloganului „Nu ne vindem ţara!" a permis noilor capitalişti să pună mâna pe sectoarele şi întreprinderile profitabile, ajutaţi de haosul legislativ şi de complicitatea noilor guvernanţi, în dorinţa acestora de a nu pierde – prin naşterea unui capitalism real, în afara nomenclaturii – puterea politică.

https://biblioteca-digitala.ro

DEMOCRAȚIA CU JUMĂTATE DE MĂSURĂ

Frontul Salvării Naționale (FSN), constituit la 22 decembrie 1989 ca noul organism al puterii care grupa „toate forțele sănătoase ale țării", avea drept scop declarat „instaurarea democrației, libertății și demnității poporului român".

Frontul Salvării Naționale s-a vrut, inițial, o organizație de masă, condusă de un **Consiliu al Frontului Salvării Naționale (CFSN)** care cuprindea laolaltă foști deținuți politici, disidenți, nomenclaturiști, revoluționari. Unicul scop al acestei structuri provizorii – repetase în mai multe rânduri Ion Iliescu – trebuia să fie organizarea primelor alegeri libere. În ciuda acestor angajamente, CFSN, părăsit treptat de opozanții autentici ai regimului comunist, a decis, la 23 ianuarie 1990, transformarea FSN în partid politic. Considerându-se legitimat de însăși revoluția din decembrie, FSN a exclus reprezentanții partidelor istorice din procesul de decizie. Adversarii politici ai Frontului au fost diabolizați mai ales prin intermediul televiziunii de stat (devenită acum *Televiziunea Română Liberă*), aflată în directa subordine a Guvernului, dar și prin intermediul unor ziare de mare tiraj subordonate Puterii, precum *Adevărul* sau *Azi*.

Protestelor de stradă ale partidelor istorice, Partidul Național Țărănesc Creștin Democrat (PNȚCD), Partidul Național Liberal (PNL) și Partidul Social Democrat Român (PSDR), li s-a răspuns prin contramanifestații, dirijate de Putere, ale muncitorilor de la marile întreprinderi din București și ale minerilor din Valea Jiului. În cursul unei astfel de contra-manifestații, Primul-ministru interimar, Petre Roman, satisfăcut de ostilitatea și violența acestor manifestanți, relua spontan o expresie des folosită în perioada represiunii staliniste, afirmând că liderii Opoziției „s-au demascat", evident, ca inamici ai FSN.

Consiliul Provizoriu de Uniune Națională (CPUN), înființat în februarie 1990 pentru a diminua presiunea partidelor democratice și sub cuvânt că ar funcționa, până la alegeri, ca un mini-parlament, a fost o abilă diversiune. Jumătate dintre membrii CPUN reprezentau FSN. Cealaltă jumătate reprezentau partidele istorice, dar și extrem de nu-

https://biblioteca-digitala.ro

meroasele partide-satelit create de FSN pentru a-și asigura puterea. Împiedicarea revenirii Regelui Mihai în țară, conflictele interetnice, înființarea SRI pe structurile și cu cadrele Securității, respingerea dialogului real cu Opoziția pe tema legii electorale și a datei alegerilor, blocarea accesului Opoziției pe posturile publice de televiziune și radio, intimidarea și hărțuirea adversarilor politici dau imaginea unei guvernări care a blocat, pe cât i-a stat în putință, democratizarea României.

Unul dintre obiectivele constante ale *noii puteri* a fost acela de a îndepărta Uniunea organizațiilor minorității maghiare de pe scena politică. Cu sprijinul unor formațiuni politice șovine, s-a declanșat încă din februarie 1990 o dispută înverșunată între români și maghiari, care a culminat cu **violențele de la Târgu Mureș** din martie 1990, când extremiști din ambele tabere s-au bătut între ei, dar au molestat și numeroși cetățeni pașnici. Din fericire, nici societatea civilă, nici forțele politice democratice și nici armata, nu s-au lăsat antrenate în acest conflict.

Pe fondul nemulțumirii față de lentoarea și sinuozitățile procesului de democratizare, la 22 aprilie 1990 s-a declanșat manifestația-maraton, de 52 de zile, din ***Piața Universității.*** Organizații neguvernamentale, intelectuali de prestigiu, artiști, fețe bisericești, disidenți sau simpli cetățeni au protestat pașnic săptămâni în șir împotriva deturnării caracterului anticomunist al revoluției din decembrie, susținând aplicarea *Punctului 8 al Proclamației de la Timișoara* din 11 martie 1990, care cerea ca „legea electorală să interzică pentru primele trei legislaturi consecutive dreptul la candidatură al foștilor activiști comuniști și al foștilor ofițeri de Securitate." Alte revendicări ale manifestanților vizau înlăturarea din funcțiile de conducere a foștilor nomenclaturiști, scoaterea din subordinea Guvernului a Televiziunii publice și a Radioului public și autorizarea funcționării posturilor independente, autonomia universitară, cercetarea angajaților din Ministerul de Interne și Ministerul Apărării Naționale vinovați de represiunea din decembrie 1989. Manifestanții au declarat **Piața Universității** „zonă liberă de neocomunism", unii dintre ei intrând în greva foamei, pentru a-i sensibiliza pe conducătorii țării. Piața Universității s-a bucurat de sprijinul cetățenilor din alte orașe din țară, în care au avut loc manifestații de solidaritate cu protestele bucureștenilor.

Autoritățile au refuzat dialogul. Președintele Ion Iliescu i-a calificat pe demonstranți drept „golani". După câștigarea confortabilă a alegerilor din 20 mai 1990 de către FSN și Ion Iliescu, manifestanții s-au retras din Piața Universității, și totuși conducerea țării a decis să reprime cu

https://biblioteca-digitala.ro

brutalitate nu numai pe cei cîțiva greviști ai foamei rămași acolo, ci și pe organizatori, ca și, în genere, Opoziția democratică. Primul ministru Petre Roman a ordonat poliției să „curețe" Piața Universității.

În 13 iunie 1990, la ora 4 dimineața, Poliția a intervenit, distrugând corturile greviștilor foamei, operând arestări, luându-i la bătaie pe demonstranți. Forțele de ordine au intrat apoi în Institutul de Arhitectură, unde i-au agresat pe studenți. Aceeași instituție a căzut victimă, câteva ore mai târziu, unui grup înarmat cu rângi și bâte care striga „IMGB face ordine!". Persoane necunoscute au atacat sediul Ministerului de Interne, al Serviciului Român de Informații, al Poliției și al Televiziunii. Ca urmare, Președintele Iliescu a chemat în ajutor, pentru restabilirea ordinii, „toate forțele responsabile".

În dimineața zilei de 14 iunie 1990, au ajuns în București 10-12.000 de mineri din Valea Jiului. Ion Iliescu a apărut în fața acestora și le-a cerut să ocupe și să curețe Piața Universității. Îndrumați de angajați ai serviciilor secrete, minerii au asaltat și au devastat sediile partidelor de opoziție, Muzeul Țăranului Român, sediile ziarelor independente, Universitatea și Institutul de Arhitectură, au bătut trecătorii despre care credeau că sunt intelectuali sau studenți. Minerii i-au convocat pe tipografi și le-au ordonat să împiedice publicarea celui mai important ziar de opoziție, *România liberă*.

În 15 iunie violențele au continuat, Poliția operând, împreună cu minerii, numeroase arestări ilegale la care Procuratura a subscris trecând la anchetarea victimelor în sedii neautorizate, aparținând unei unități militare. Sute de persoane au fost bătute de mineri, reținute fără nici un temei și molestate de forțele de ordine. Tot atunci, minerii au invadat cartierele Rahova și Ferentari, agresând cu violență romii din zonă. În seara zilei de 15 iunie, Președintele Iliescu le-a mulțumit minerilor pentru că au răspuns, încă o dată, „la chemarea noastră" vădind solidaritate de clasă.

Consecințele mineriadei din iunie 1990 au fost catastrofale. Societatea românească era mai divizată ca oricând, Opoziția democratică părea interzisă. În același timp, opinia publică internațională a fost stupefiată de ororile de la București și capitalul de simpatie obținut la Revoluție s-a pierdut iremediabil. Departamentul de Stat al Statelor Unite comunica, în legătură cu evenimentele din 13-15 iunie 1990: „Acțiunile autorizate de Președintele Iliescu și de Guvernul său, din ultimele câteva zile, au lovit în inima democrației române". S-a produs atunci o gravă și greu recuperabilă izolare a României în plan

https://biblioteca-digitala.ro

politic, economic, diplomatic şi în domeniul, extrem de sensibil şi important în perspectiva timpului, al relaţiilor interuniversitare.

Astfel, încurajaţi, minerii din Valea Jiului aveau să revină **în septembrie 1991** în Bucureşti, determinând căderea Guvernului Roman. Bilanţul acestei mineriade: 3 morţi şi 455 de persoane internate în spital.

În aprilie 1990, **Regele Mihai** a dorit să revină în ţară, dar autorităţile române l-au împiedicat, motivând că nu pot asigura paza familiei regale în cazul unor demonstraţii anti-monarhiste. De Crăciun, în acelaşi an, Regele a ajuns în România, dar a fost întors din drum, cu escortă înarmată, sub pretextul că nu ar avea viză românească pe paşaport.

Aripa conservatoare a FSN (reformiştii se desprinseseră de partid după căderea Guvernului Roman), grupată în Frontul Democratic al Salvării Naţionale, mai apoi în Partidul Democraţiei Sociale din România (PDSR), a obţinut o majoritate relativă la alegerile din 1991. Ca urmare, PDSR a format o coaliţie împreună cu Partidul Unităţii Naţionale a Românilor (PUNR), Partidul România Mare (PRM) şi cu Partidul Socialist al Muncii (PSM). **Convenţia Democratică din România** (CDR), care reunea, din 1991, principalele partide şi formaţiuni civice democratice, propusese Preşedintelui Iliescu o formulă de guvernare în comun, cu condiţia neparticipării PRM şi PSM la guvernare. Propunerea a fost respinsă de Preşedinte şi de partidul acestuia.

https://biblioteca-digitala.ro

EXPLOZIA CORUPȚIEI

Din incompetență, neglijență sau în mod deliberat, Guvernele care s-au succedat în perioada 1990-1996 nu au împiedicat, printr-o legislație potrivită și o justiție independentă, ingineriile financiare, contrabanda pe scară largă, împrumuturile, creditele neperformante de la băncile de stat. Tot în lipsa prevederilor legale, au proliferat jocurile piramidale (Caritas, SAFI, FNI). Toate acestea au facilitat construirea treptată a unui sistem al corupției cuprinzând lucrători din Poliție, Vamă și Justiție, funcționari din administrația de stat și chiar demnitari. Controlată politic, autoritatea judecătorească nu a întreprins măsuri semnificative pentru distrugerea acestui sistem de tip mafiot.

Cazul cel mai elocvent al colaborării instituțiilor statului în acțiuni de contrabandă este cel al încălcării embargoului impus de Națiunile Unite Iugoslaviei, în timpul conflictului din Bosnia-Herzegovina. Cercetările întreprinse de Poliție și Parchet, după 1996, în cazul **„Jimbolia"**, au demonstrat că, în 1995, au fost transportate în Serbia sute de vagoane cu produse petroliere, fără acte vamale legale și fără plata taxelor datorate bugetului. Contrabanda s-a făcut cu complicitatea și sub patronajul unor instituții ale statului. Virgil Măgureanu, director al Serviciului Român de Informații (SRI) în perioada derulării contrabandei de la Jimbolia, a și declarat de altfel, în 1998, că „încălcarea de către România a embargoului impus fostei Iugoslavii a fost o decizie politică luată la nivel înalt". În conturile SRI au intrat sume considerabile în valută, reprezentând contravaloarea serviciilor prestate pentru încălcarea embargoului. Tot după 1996, a fost cercetat și dosarul **„Solventul"**. S-a demonstrat astfel că, în 1995, în timpul embargoului, printr-o conductă ce leagă direct SC Solventul din Timișoara de orașul sârbesc Pancevo, au fost livrate mii de tone de produse petroliere.

Cercetările derulate începând cu 1997 au dovedit că în **mafia sistemului financiar-bancar** au fost implicați Sever Mureșan (în dosarul devalizării Băncii Dacia Felix), deputatul PDSR Gabriel Bivolaru (pentru prejudicierea BRD cu zeci de milioane de dolari), Alexandru Dinulescu (într-un dosar de luare de mită pentru acordarea de credite),

https://biblioteca-digitala.ro

Alexandru Răducan şi Cătălin Botezatu (pentru obţinerea prin fals a unor credite de la Bankcoop), Gheorghe Popescu (pentru folosire de credite în scop personal), Mirela Fako, Ana Capetti (pentru fals şi înşelăciune), Răzvan Temeşan (în mai multe dosare referitoare la devalizarea Bancorex), George Constantin Păunescu (pentru obţinerea prin fals a unor credite de la Bancorex), George Danielescu (pentru prejudicierea investitorilor SAFI), Marcel Ivan (pentru bancrută frauduloasă la Credit Bank), Vasile Gheorghe, zis Gigi Kent (pentru evaziune fiscală), Ilie Alexandru (pentru fals şi evaziune fiscală), Mujea Marcelini (pentru evaziune fiscală), Gabriela Fechete, Corneliu Iacubov, Viorel Hrebenciuc (pentru implicarea în afacerea albumului „Eterna şi fascinanta Românie"), Constantin Bebe Ivanovici (pentru cheltuirea nejustificată a unor sume mari din banii publici). Pentru alte acte de corupţie au mai fost cercetaţi: Vasile Motişan (şef vamă Timişoara), Alexandru Rădulescu, prefectul PDSR de Dolj Alexandru Tobă .

Nici unul dintre domeniile rentabile ale economiei nu a fost scutit de interesul marilor profitori ai guvernărilor FSN – FDSN – PDSR. După ce au fost transformate în uriaşe surse de venituri ilegale pentru potentaţii guvernării (1990 – 1996), aceste întreprinderi au fost falimentate.

În **domeniul îngrăşămintelor chimice**, Oprea Voinea şi Marta Toader, manager general şi, respectiv, contabil-şef la SC TURNU Turnu-Măgurele, împreună cu o uriaşă caracatiţă financiar-bancară, grupată în jurul băncii Eurocolumna, au dat o lovitură grea industriei de profil.

Mafia flotei româneşti a acţionat prin Călin Marinescu (acuzat de abuz în serviciu şi fals, a păgubit statul cu 61 milioane dolari), Andrei Caraiani (acuzat că a irosit credite de 20 de milioane de dolari destinate retehnologizării unei nave), Constantin Lucaciu şi Viorel Stănilă (acuzaţi că au vândut patru nave, cu evaziune fiscală), Mircea Mihail (acuzat de delapidare), Marian Viorel Purdea (acuzat de delapidare şi înşelăciune).

Dintre numeroşii practicanţi de **contrabandă** care au prosperat în perioada 1990 – 1996 au devenit notorii Mujea Marcelini (contrabandă cu ţigări şi cafea), Zaher Iskandarani (contrabandă cu ţigări, cafea şi produse petroliere), Gheorghe Dascălu (contrabandă cu ţigări, afacerea „Porţelanul"), Cameliu Babinciuc (contrabandă cu ţigări), Serghei Jernovoi (contrabandă cu ţigări), Mohamed Nahat (contrabandă cu cafea), Ioan Sorin Iuhas (contrabandă cu alcool).

https://biblioteca-digitala.ro

PDSR nu a încercat să ascundă dorința de îmbogățire a reprezentanților săi. La sfârșitul lunii aprilie 1996, Senatul României a hotărât că senatorii au dreptul să facă parte din Adunările Generale ale Acționarilor și din Consiliile de Administrație ale societăților comerciale cu capital majoritar de stat. Consiliile împuterniciților statului (CIS), devenite ulterior consilii de administrație (CA), fuseseră constituite pentru a reprezenta interesele statului în întreprinderile pe care le aveau în proprietate. Fiecare dintre membrii acestora era remunerat cu 20% din salariul directorului, iar salariul directorului era stabilit de CIS, respectiv de CA. Membrii CIS sau CA au profitat și de prevederi speciale în ceea ce privește participarea la privatizare pe bază de certificate de proprietate sau cupoane.

https://biblioteca-digitala.ro

COLAPSUL SISTEMULUI BANCAR

Devalizarea băncilor a început imediat după revoluție, în contextul degringoladei instituționale, al ambiguității regimului juridic şi al lipsei de experiență şi de informații a majorității populației.

Întrucât regimul comunist limitase drastic autonomia financiară a întreprinderilor şi a instituțiilor pentru a-şi menține controlul absolut asupra acestora, singurele instituții care dispuneau la începutul lui 1990 de capitaluri semnificative erau băncile. Deşi transformarea acestora în societăți comerciale s-a produs relativ devreme, înaintea altor sectoare ale economiei, autonomia astfel creată n-a existat decât la nivel formal, Guvernul exercitând controlul asupra conducerilor băncilor formate din împuterniciții statului (mai târziu, membri în consiliile de administrație), pe care era abilitat să-i numească din rândul înalților funcționari din ministere şi agenții de resort. O serie de facilități acordate persoanelor aflate în relație specială cu banca (demnitari, membri ai consiliilor de administrație, cenzori ş.a.m.d.) au condus la acordarea unor credite preferențiale. Lipsa reglementărilor legale clare referitoare la cooperativele de credit a permis apariția unor aşa-zise bănci populare, multe dintre ele lipsite de orice performanță economică.

Datorită politicii guvernamentale de creditare masivă a întreprinderilor de stat falimentare, la sfârşitul anului 1991, multe dintre băncile de stat erau deja insolvabile. Bugetul de stat a fost obligat să suporte acoperirea creditelor neperformante şi recapitalizarea acestor bănci, iar CEC şi Banca Națională au fost obligate să împrumute băncile de stat cu dobânzi mici, sub rata inflației. FMI a impus în 1994 trecerea la dobânzi real pozitive, dar presiunile politice pentru acordarea de credite preferențiale, care s-au dovedit ulterior şi neperformante, au continuat.

Guvernarea FSN – FDSN – PDSR şi acoliților săi a adus sistemul bancar în pragul colapsului. La sfârşitul guvernării Văcăroiu, în sistemul bancar se acumulaseră **pierderi reprezentând aproape 10% din PIB**. Potrivit unei analize a Fondului Monetar Internațional,

https://biblioteca-digitala.ro

85-90% dintre împrumuturile acordate de **Bancorex** reprezentau credite neperformante. După 1996, pentru acoperirea pierderilor Bancorex, statul a plătit peste 2 miliarde de dolari, adică 6% din PIB.

Banca Agricolă a fost obligată să acorde în 1996, în perioada electorală, credite neperformante fostelor întreprinderi agricole de stat. Aceasta a dus la devalizarea băncii, obligația acoperirii pierderilor (aproximativ un miliard de dolari), revenind noului Guvern, după alegerile din noiembrie 1996.

Creditele neperformante, traficul de influență, mita și falsurile în acte au condus și la aducerea în stare de faliment a băncilor Dacia Felix, Bankcoop, Creditbank și Columna.

https://biblioteca-digitala.ro

TREPTELE DEVASTĂRII ECONOMIEI

Perioada 1990-1996 a fost caracterizată de o inflaţie galopantă (295,5% inflaţie anuală în 1993 – cel mai înalt nivel înregistrat după 1989), de deficite bugetare şi cvasifiscale foarte mari şi de o rată a şomajului ridicată, în ciuda mersului lent al privatizării şi restructurării. Măsurile de reformă din această perioadă, atâtea câte au fost, au fost întreprinse doar la presiuni externe ale FMI şi Băncii Mondiale.*

Peste 9 miliarde de dolari au fost irosiţi între 1990 şi 1996. Regimul Iliescu a moştenit de la regimul comunist o rezervă valutară de circa 2 miliarde de dolari şi a lăsat în 1996, când a pierdut puterea, o datorie externă de 7,2 miliarde de dolari. Unde şi cu ce rezultate s-au cheltuit aceste miliarde nu s-a raportat niciodată.

Administraţia instalată după decembrie 1989 a fost incapabilă să răspundă schimbării fundamentale a mediului economic internaţional post-comunist. Dispariţia CAER şi, implicit, a pieţelor pentru produsele giganţilor industriali, nu a fost contrabalansată prin începerea unui proces de reformă structurală în fiecare întreprindere în parte, în vederea asigurării competitivităţii produselor româneşti pe piaţa naţională şi pe pieţele externe.

Guvernarea Iliescu – Roman

Măsurile populiste ale guvernării Iliescu-Roman din anii 1990-1991, dublate de acţiuni care urmăreau protejarea modelului industrial existent, au avut urmări catastrofale. Fostele alocaţii pentru investiţii au fost convertite direct în creşteri de salarii, mai ales pentru muncitorii din industria de stat falimentară. În mai puţin de un an, **bugetul era devalizat, iar rezerva valutară externă terminată**. Leul mai avea o acoperire de 9 bani în mărfuri deşi reforma abia dacă

* O analiză pertinentă a politicilor economice în perioada 1990-1996 a publicat Ilie Şerbănescu în numărul din 30 octombrie 1996 al revistei 22. Multe dintre concluziile lui Ilie Şerbănescu se regăsesc şi în acest material.

https://biblioteca-digitala.ro

pornise. In plus, mineriada din iunie 1990 a stopat susținerea financiară occidentală și investițiile străine.

Decizia de **liberalizare a prețurilor în trepte** a fost una greșită și extrem de păgubitoare, nefiind însoțită de liberalizarea dobânzilor și a cursului valutar. **Plafonarea dobânzilor**, în situația în care prețurile creșteau vertiginos, a reprezentat semnalul dat industriei, care se putea împrumuta la discreție, cu costuri tot mai reduse, pe măsură ce inflația sporea. În consecință sistemul bancar a devenit falit iar bugetul de stat a fost obligat să recapitalizeze băncile, rămase fără resurse în urma împrumuturilor neperformante acordate întreprinderilor de stat. Prețul acestei recapitalizări a fost plătit de populație.

Cursul de schimb al leului a fost dublat de un curs oficial. Întreprinderile de stat obțineau fondurile necesare pentru importuri la cursul oficial și își decontau intern încasările în valută la cursul de licitație, care era de circa trei ori mai mare. Așa s-a ajuns la secătuirea rezervei valutare. La sfârșitul guvernării Roman, în sistemul bancar mai existau numai câteva milioane de dolari.

Deși producția industrială s-a prăbușit la jumătate față de cifrele oficiale din 1989, nu a existat nici măcar un singur faliment, pentru că politica de protecție a Guvernului față de industrie a fost prioritară.

Privatizarea prin înființarea a șase instituții-mamut – cinci Fonduri ale Proprietății Private (FPP), care urmau să gestioneze 30% din capitalul social al societăților comerciale cu care erau împroprietăriți cetățenii adulți ai României, plus un Fond al Proprietății de Stat (FPS), care nu avea nici un interes să se autodesființeze – a reprezentat un eșec.

Mai mult, unele măsuri importante pe calea reformei, programate de cabinetul Roman pentru 27 septembrie 1991 – deschiderea pieței interbancare, convertibilitatea leului și unificarea cursului de schimb – au fost anulate prin demisia Guvernului în urma **mineriadei din septembrie.** Relațiile cu FMI, Banca Mondială, BERD și Consiliul Europei au fost blocate.

Guvernarea Iliescu – Stolojan

Guvernul Stolojan a avut un mandat limitat, rolul său fiind acela de a asigura un interimat până la alegeri. Deși a luat decizia importantă de a institui cursul unic al leului și de a introduce convertibilitatea parțială a acestuia, cabinetul Stolojan a recurs la o măsură profund antireformistă și antiliberală. **Guvernul Stolojan a confiscat valuta din conturile agenților economici**, obligându-i pe aceștia să-și schimbe

https://biblioteca-digitala.ro

toate economiile în lei. Toate conturile în valută au fost transformate în conturi în lei, la cursul de 180 de lei/dolar. În acelaşi timp, s-a hotărât administrativ ca noul curs de schimb să fie de 360 de lei/dolar. Jumătate din echivalentul în valută al conturilor agenţilor economici a ajuns astfel la stat.

Inconsecvenţa Guvernului Stolojan în aplicarea reformei a condus la **o cădere a economiei exprimată în scăderea cu 8,8% a PIB**. Premierul Stolojan a refuzat să renunţe la subvenţiile de preţ pentru produsele de consum. Cursul leului a fost ţinut artificial în frâu, în scopuri electorale. Un raport BERD referitor la anul 1992 arăta că ţările cu reforma şi privatizarea cea mai lentă – România şi Bulgaria – au şi situaţia economico-financiară cea mai dificilă.

Politica antireformistă promovată de Guvernul Stolojan au avut consecinţe imediate după alegerile din 1992. În 1993, leul s-a devalorizat abrupt, a reapărut cursul paralel, iar inflaţia a atins un nivel record, de aproape 300%.

Guvernarea Iliescu – Văcăroiu

Greşelile şi ezitările cabinetelor Roman şi Stolojan aveau să fie puse în umbră de totala lipsă de performanţă a Guvernului instalat în 1992, sub conducerea lui Nicolae Văcăroiu. Guvernul Partidului Democraţiei Sociale din România (PDSR), susţinut de Partidul Unităţii Naţionale a Românilor (PUNR), Partidul România Mare (PRM) şi Partidul Socialist al Muncii (PSM) a fost cel mai nereformist cabinet de după 1989. De altfel, Nicolae Văcăroiu fusese înlăturat în octombrie 1990 de primul ministru de atunci, Petre Roman, din funcţia de secretar de stat în Ministerul Finanţelor, într-o acţiune de îndepărtare a persoanelor care nu se puteau integra într-un proces de implementare accelerată a programului de reformă.

Guvernul Văcăroiu a răspuns imediat aşteptărilor unora dintre cei mai importanţi clienţi ai PDSR, **directorii întreprinderilor de stat**. Anterior, Guvernul Roman hotărâse, în februarie 1990, că fiecare întreprindere trebuie să îşi aleagă directorii. Competenţa nu era un criteriu în obţinerea postului de director. Guvernul Văcăroiu a dat directorilor puteri depline, fără să li se ceară nimic în schimb. Urmările au fost catastrofale: restructurarea şi privatizarea au fost blocate şi nenumărate „firme-căpuşă" au început să prospere pe lângă marile întreprinderi de stat.

Deşi pieţele de desfacere planificate de CAER nu mai existau,

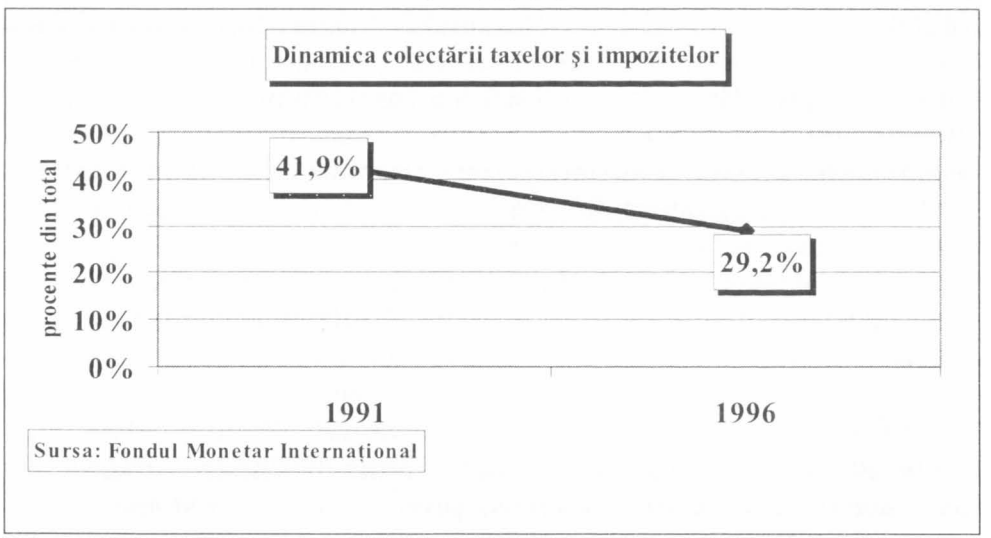
https://biblioteca-digitala.ro

Guvernul Văcăroiu şi-a propus în mod absurd să revigoreze **producţia industrială**, fără însă a opera vreo restructurare prealabilă. Industrii neperformante au fost scutite de plata obligaţiilor financiare, nu doar faţă de furnizori şi bănci, dar şi faţă de bugetul asigurărilor sociale. Preţul acestei strategii aberante a fost uriaş: la o creştere a PIB de un procent, deficitul comercial a fost de 1,5 miliarde dolari (la o valoare a exporturilor de 5 miliarde dolari), cursul oficial al leului s-a triplat iar cel la casele de schimb a crescut de cinci ori.

Dezvoltarea **sectorului privat** a fost obstrucţionată atât administrativ, cât şi financiar. Deşi, aparent, numărul întreprinderilor mici şi mijlocii era în creştere, în realitate, multe dintre acestea existau numai pe hârtie. Ponderea cifrei de afaceri realizate de întreprinderile active mici şi mijlocii în totalul cifrei de afaceri a întreprinderilor din industrie, construcţii şi comerţ era în 1993 de 33,8%.

La sfârşitul anului 1991, fuseseră introduse scutiri de taxe şi impozite pentru agenţii economici. Totuşi, **volumul colectării taxelor şi impozitelor** a scăzut în permanenţă, ajungând, de la 41,9% din PIB în 1991, la doar 29,2% din PIB în 1996 (Figura 1).

FIGURA 1

Introducerea taxei pe valoarea adăugată (TVA) diferenţiată pe categorii de bunuri şi scutirile de TVA acordate unor agenţi economici

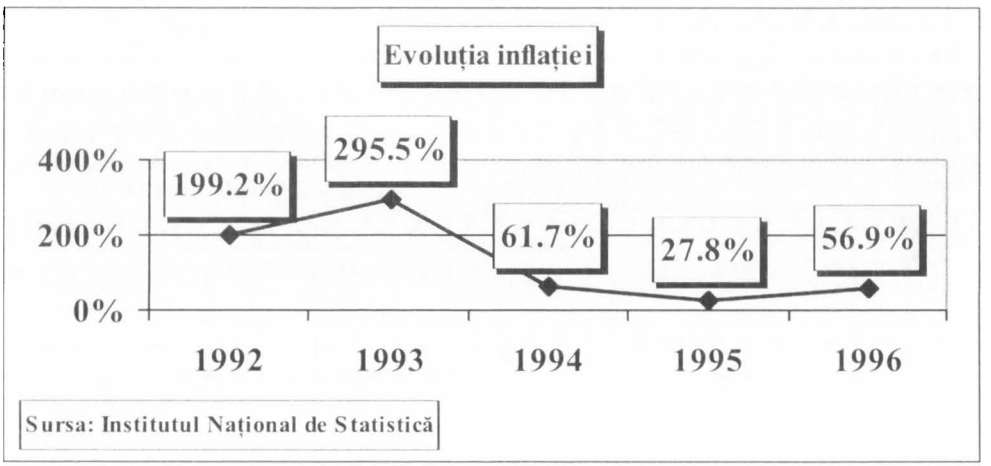
https://biblioteca-digitala.ro

au determinat scăderea volumului colectării acestei taxe de la 5,3% din PIB în 1993, la 4,9% din PIB în 1996.

În timp ce clienţii politici ai PDSR din sectorul de stat beneficiau de scutiri de taxe, firmele private şi salariaţii erau prinşi într-un **sistem de taxare sufocant**. În 1992, România avea o schemă de taxare a veniturilor împărţită pe 13 clase, cu rate marginale între 6 şi 45%. Nu exista un nivel de la care să înceapă taxarea, fiecare leu câştigat fiind taxat. În 1993, rata marginală superioară a ajuns la 60%. În plus, existau numeroase reglementări absolut aberante, care îngreunau activitatea agenţilor economici. O hotărâre a Ministerului Finanţelor prevedea, de pildă, că diferenţele de curs din reevaluarea valutei se consideră venituri şi devin impozabile.

Guvernul Văcăroiu a scăpat de sub control, simultan, inflaţia şi şomajul. S-a ajuns la **o inflaţie cu trei cifre**, iar **rata şomajului** a crescut la peste 10% în mai puţin de 4 ani (Figurile 2 şi 3).

FIGURA 2

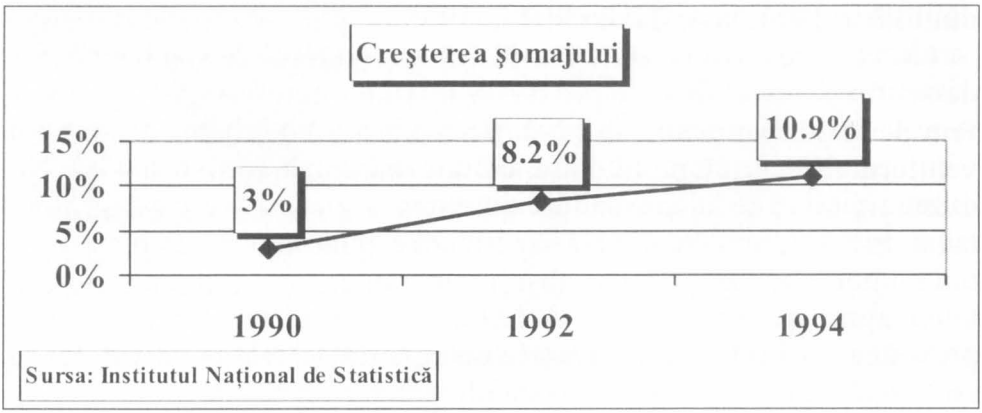

Inflaţia a determinat **creşterea dobânzilor bancare** şi a generat **decapitalizarea societăţilor comerciale**. Societăţile comerciale au fost obligate să utilizeze credite extrem de scumpe. S-a ajuns în acest fel ca profitul, pe care unele dintre aceste societăţi îl mai obţineau din activitatea de bază, să fie depăşit de cheltuielile pe care aceste societăţi le înregistrau ca urmare a plăţii dobânzilór şi penalităţilor.

https://biblioteca-digitala.ro

FIGURA 3

Guvernul Văcăroiu a menținut în mod artificial un preț scăzut de livrare a energiei electrice și a produselor energetice, atât sub prețul de producție internă, cât și sub cel de import. Deși consumul industrial de energie reprezenta 2/3 din totalul balanței energetice, în 1995, doar 1/3 din PIB era rezultatul producției industriale. În același an, în plină iarnă, România a ajuns în situația de a nu mai avea bani suficienți pentru importuri de petrol și gaze naturale. Mii de familii au rămas fără căldură și apă caldă. Furnizarea curentului electric pentru marile unități industriale a fost întreruptă și zeci de întreprinderi și-au închis porțile din lipsă de curent electric. Pagubele directe produse economiei naționale au depășit 400 de miliarde de lei. Deficitul balanței energetice în 1995 a fost de 1,5 miliarde dolari.

Guvernul Văcăroiu a dovedit astfel că nu era capabil să gestioneze nici măcar problemele curente ale țării. La începutul lunii noiembrie 1995, Oficiul pentru Protecția Consumatorului atrăgea atenția că stocul pentru păcură existent la centralele termice era de 4,4% din necesar, cel de combustibil lichid ușor de 10,7%, cel de gaz metan de 62,5% și cel de cărbune energetic de 82,9%. Prognozele meteorologice anunțaseră din timp o iarnă foarte grea. Premierul Văcăroiu promitea, în noiembrie 1995, că Guvernul va acoperi necesarul de gaze naturale pentru populație și aceasta nu va suferi de frig. Deși, în cele din urmă, iarna s-a dovedit a fi una obișnuită, Guvernul nu a fost în stare să asigure rezervele energetice necesare pentru sezonul rece. Vorbele lui Nicolae Văcăroiu au rămas fără acoperire în fapte.

În 1995, România s-a aflat practic în **faliment energetic**. O moțiune simplă depusă de Opoziție pe problema energiei în februarie 1996

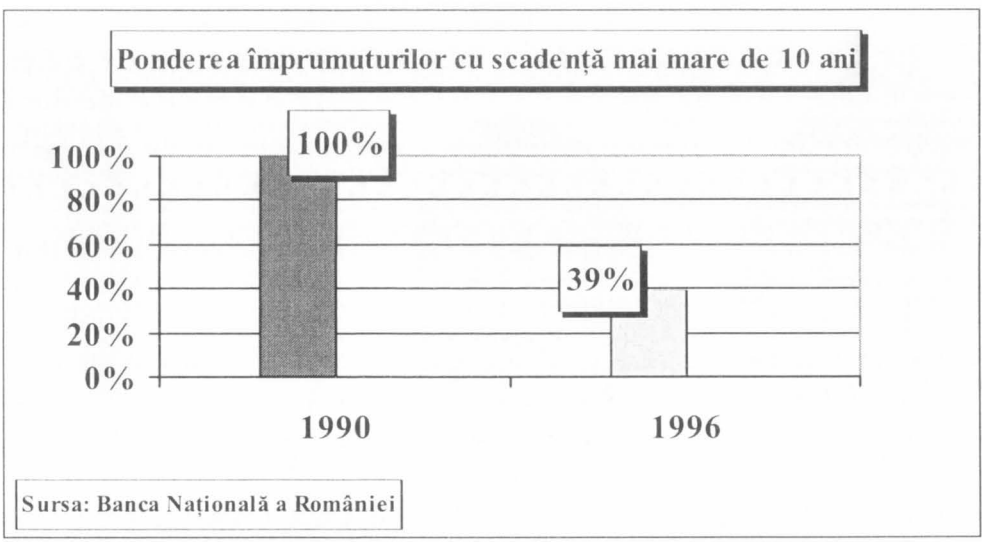

https://biblioteca-digitala.ro

a fost sprijinită chiar și de parlamentari ai Puterii. Totuși, adoptarea moțiunii a rămas fără urmări, pentru că Guvernul PDSR s-a prevalat de absența unei legi a răspunderii ministeriale, pe care, timp de șase ani, același partid refuzase să o ia în discuție.

Rezerva valutară fiind secătuită s-a decis contractarea unor împrumuturi externe cu scadențe în 1997, 1998 și 1999 și cu dobânzi mari. **Modificarea structurii pe scadențe a împrumuturilor externe** între 1992 și 1996 a demonstrat încă o dată incompetența cabinetului Văcăroiu în gestionarea resurselor financiare. Dacă în 1990, toate împrumuturile aveau scadențe de peste 10 ani, în următorii ani a crescut ponderea împrumuturilor contractate pe perioade scurte și medii. În 1996, ponderea datoriilor cu scadențe de peste 10 ani era de doar 39% (Figura 4). Dacă între 1990 și 1996, statul român a plătit în contul datoriei publice doar 3,5 miliarde de dolari, între 1997 și 2000 s-au plătit 8,6 miliarde de dolari (Figura 5). Cu toate acestea, la sfârșitul anului 1996, **rezerva valutară a României** era derizorie: 545,8 milioane de dolari.

FIGURA 4

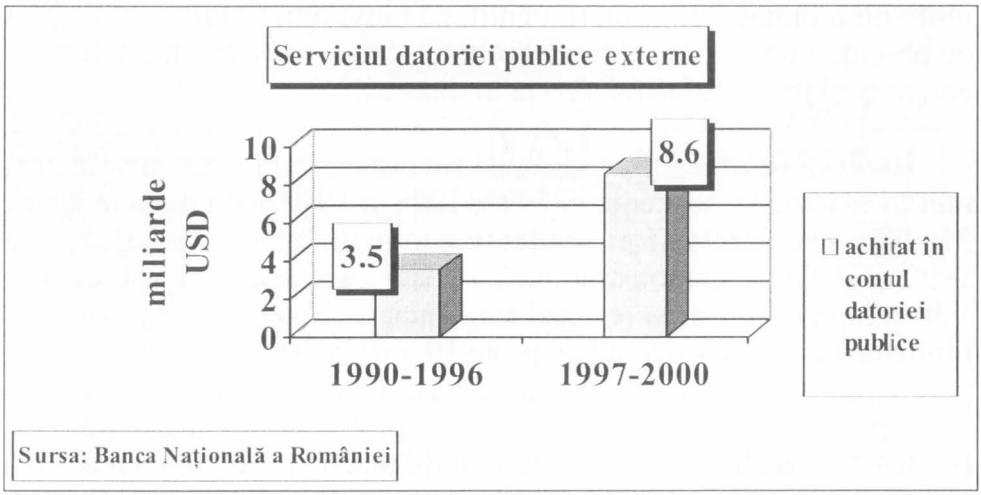

Pentru a controla **piața valutară**, autoritățile au retras, la începutul anului 1996, licențele tuturor operatorilor de valută, cu excepția a patru bănci de stat. Persoanele fizice care doreau să cumpere valută erau obligate să prezinte pașaportul la bănci sau la casele de schimb și nu puteau cumpăra mai mult de 500 de dolari pe an.

https://biblioteca-digitala.ro

FIGURA 5

Bugetul pe 1996 a fost rectificat în două rânduri, prin ordonanțe de urgență, angajându-se noi cheltuieli fără a se identifica și sursa din care urmau să fie acoperite. Salariile în întreprinderile de stat au fost mărite din motive pur electorale. Banca Națională a fost astfel obligată să emită **bani fără acoperire**. În ciuda pierderilor pe care le înregistrau în producție, cele mai mari creșteri de salarii în regiile autonome au avut loc în 1995 și 1996. În ultimele trei luni ale guvernării Văcăroiu, creșterea emisiunii monetare a fost dublă față de rata inflației. Cvasi-deficitul fiscal dubla practic deficitul propriu-zis.

Potrivit legii, Banca Națională nu avea voie să finanțeze direct, prin emisiune de monedă, deficitul bugetar. Cum însă Guvernul PDSR avea nevoie de bani în apropierea alegerilor, Banca Națională a fost obligată să refinanțeze băncile comerciale, care, la rândul lor, au fost obligate să cumpere titlurile de trezorerie emise de Ministerul Finanțelor. Prin tipărirea de bani fără acoperire, în scopuri electorale, a fost acoperit, de pildă, cel de-al 13-lea salariu acordat pentru anul 1995.

Puterii rezultate din alegerile din noiembrie 1996 i-au fost lăsate și obligațiile de plată în contul rambursării contravalorii certificatelor de trezorerie emise de Guvernul Văcăroiu pentru finanțarea deficitului bugetar. **Bonurile de trezorerie pe termen scurt**, în valoare de 4,5% din PIB, cu care fusese acoperit deficitul bugetar, trebuiau onorate în 1997.

https://biblioteca-digitala.ro

Datele statistice au fost falsificate, fie prin trunchierea informaţiilor, fie prin cosmetizarea datelor. La sfârşitul lui 1995, statisticile oficiale anunţau o creştere a salariului mediu net cu 51,2% şi o creştere a preţurilor la produsele de consum cu numai 27%. Dacă aceste cifre ar fi fost reale, ar fi însemnat că salariul mediu net real crescuse cu 24%. În realitate, românii o duceau din ce în ce mai rău. De altfel, datele statistice oferite de guvernarea PDSR nici nu erau luate în considerare de instituţiile financiare internaţionale. După ce acordul cu FMI fusese blocat aproape un an, în mai 1996 acest acord a fost suspendat, ca şi acordul de împrumut cu Uniunea Europeană.

În ciuda cifrelor oficiale, care arătau un deficit bugetar oricum foarte mare, de 4,9% din PIB, **deficitul bugetar** pe anul 1996 a fost, de fapt, de peste 8% din PIB, luând în considerare şi deficitul cvasi-fiscal, adică pierderile înregistrate în întreprinderile neperformante din sectorul public (în primul rând regiile). Dacă adăugăm acestui deficit şi datoria pe care Ministerul de Finanţe trebuia să o plătească Băncii Naţionale, şi care reprezenta consecinţa devalorizării leului, atunci deficitul bugetar real ajunge la peste 12% din PIB.

Guvernul Văcăroiu îşi programase pentru 1996 un **deficit al contului curent** de 1 miliard de dolari. În realitate, acesta a ajuns la sfârşitul anului 1996 la 2,57 miliarde de dolari (7,3% din PIB).

După 1990, când fuseseră risipite miliarde de dolari şi s-a înregistrat un deficit comercial reprezentând 58% din valoarea exportului, a urmat o perioadă de patru ani (1991-1994) în care deficitul a continuat să fie mare, fără a ajunge însă la cotele primului an de după Revoluţie. În ultimii ani de guvernare a cabinetului condus de Nicolae Văcăroiu au fost consemnate, din nou, diferenţe negative alarmante între export şi import. În 1996, deficitul comercial a fost 3,351 miliarde dolari (Figura 6).

În octombrie 1996, Ministerul Finanţelor a îngheţat preţurile la 34 de produse, fără a ţine seama de consecinţele asupra economiei. Ponderea **stocurilor** de produse fără desfacere era mai mare de două treimi din producţie.

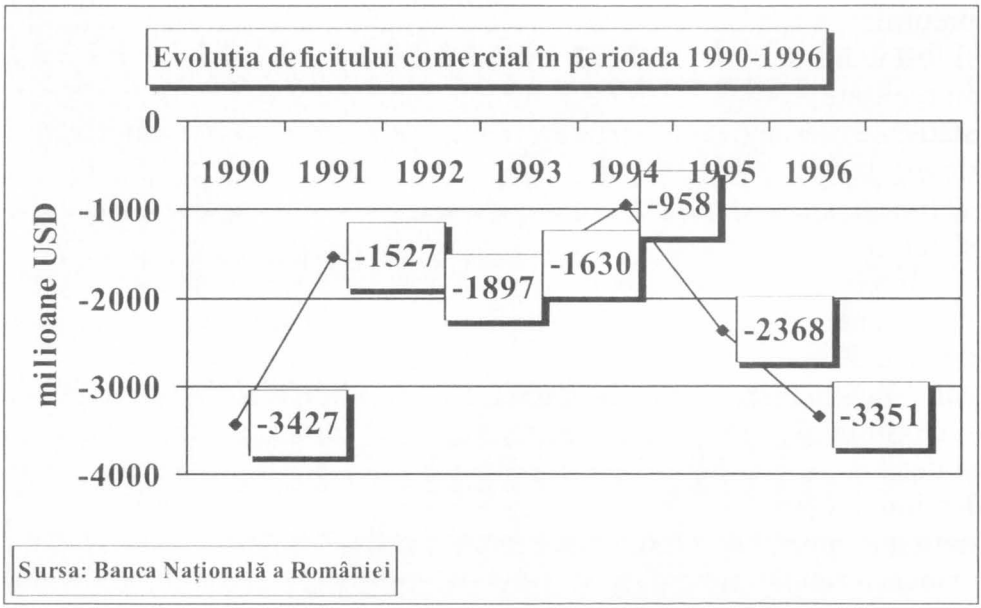
„Creşterea PIB-ului" cu care s-a lăudat Guvernul Văcăroiu a însemnat, de fapt, devalizarea băncilor; credite externe cu scadenţe sub 10 ani; creşterea datoriei externe de la 2,4 miliarde dolari în 1992, la 7,2 miliarde dolari în 1996; secătuirea rezervei valutare; producţie pe stoc, garanţii guvernamentale pentru împrumuturile unor firme de stat sau private. Toate

https://biblioteca-digitala.ro

obligațiile de plată au fost transferate guvernării următoare, din 1997-2000.

FIGURA 6

Mascarada privatizării

Etichetată ca un proces care să ofere șanse egale și libertate de alegere, **privatizarea în masă prin intermediul cupoanelor** s-a depărtat treptat de aceste obiective, sfârșind în haos. Subscrierile forțate, modificările substanțiale intervenite pe parcurs în lista întreprinderilor privatizabile, prelungirea termenului de depunere a titlurilor au demonstrat incompetența și inconsecvența Guvernului Văcăroiu. În fruntea Fondurilor Proprietății Private au fost numite persoane loiale partidului de guvernământ care i-au urmat firește, toate indicațiile.

Privatizarea prin contracte de vânzare-cumpărare, în condițiile absenței unor reglementări clare, a degenerat, în mare măsură, într-un proces de devalizare a avutului public, prin licitații aranjate sau negocieri netransparente, în condițiile dezvoltării unui sistem clientelar și corupt.

La înființarea sa, în 1992, **Fondul Proprietății de Stat** avea în portofoliu 5.937 societăți comerciale cu un capital social de 45.212 miliarde lei. În ciuda declarațiilor oficiale, privatizarea a avut un ritm extrem de lent. La începutul anului 1994, Nicolae Văcăroiu declara că acesta va fi „anul privatizării", propunându-și privatizarea a 3.000 de

https://biblioteca-digitala.ro

societăţi comerciale. Până la sfârşitul anului se privatizaseră doar 590 de întreprinderi şi acestea lipsite de importanţă.

Încercările statului de a controla activitatea agenţilor săi economici au fost pe cât de variate (prin Consiliile împuterniciţilor statului sau prin re-prezentanţi în Adunările generale ale acţionarilor), pe atât de lipsite de rezultat.

În perioada 1993-1996, s-au alocat peste 2.000 de miliarde de lei **fonduri de restructurare a întreprinderilor în suferinţă din economia românească**. Banii au fost acordaţi pe criterii politice, clientelare, nu pe criterii economice, astfel încât nu au produs efectele necesare. Banii au fost luaţi de la întreprinderile care realizau profit şi daţi întreprinderilor cu pierderi prin intermediul bugetului de stat sau din fondurile obţinute din privatizare şi dividente de Fondul Proprietăţii de Stat. În ciuda lipsei cvasi-totale de performanţă, a societăţilor comerciale cu capital de stat, până în 1996 doar 41 fuseseră propuse pentru lichidare judiciară.

Societăţi comerciale care în 1993 şi 1994 s-ar fi putut privatiza contra unor sume importante şi cu ajutorul unor investitori serioşi, au ajuns să acumuleze, în 1996, datorii de milioane de dolari. **Pierderile** totale înregistrate de companiile publice româneşti în 1996 au fost de 10.600 miliarde lei, adică mai mult de 2,5 miliarde de dolari. Acestea includeau pierderile anuale ale serviciilor publice: RENEL – 1.750 miliarde lei, SNCFR – 1.200 miliarde lei, ROMCEREAL – 800 miliarde lei plus 4.000 miliarde lei din împrumuturi irecuperabile.

Lipsa de voinţă politică, clientelismul practicat în politica de cadre şi în alocarea fondurilor de restructurare, ca şi carenţele legislative au determinat blocarea procesului de privatizare. Fondul Proprietăţii de Stat a asistat pasiv la apariţia firmelor-căpuşă pe lângă societăţile comerciale la care încă era acţionar.

Privatizări neadecvate realizate cu **asociaţiile salariaţilor** au contribuit şi ele la scăderea performanţelor întreprinderilor. Din punct de vedere economic, acest gen de privatizare era justificat în comerţ, turism şi la întreprinderile mici, nu şi la întreprinderile mari care acumulaseră un volum uriaş al datoriilor şi necesitau investiţii considerabile. Aceste întreprinderi, în circumstanţele hiperinflaţioniste ale perioadei 1992 –1996, nu au putut onora nici măcar plata la termen a ratelor din preţul acţiunilor cumpărate de asociaţiile salariaţilor. De aceste privatizări au profitat, în primul rând, directorii întreprinderilor privatizate, majoritatea lor fiind şi preşedinţi ai asociaţiilor de salariaţi.

În perioada 1993-1996, Fondul Proprietăţii de Stat a vândut acţiuni de

https://biblioteca-digitala.ro

la un număr total de 2.905 societăți comerciale (față de 5.766 cât a urmat în perioada 1997-2000). Au fost semnate doar 11 contracte de vânzare de acțiuni către investitori străini cu încasările în valută de 36 milioane dolari. (În perioada 1997-2000, au fost semnate 261 de contracte de vânzare către investitori străini, încasările în valută fiind de 1.076 milioane de dolari).

Fostul grânar importă grâu

Între 1990 și 1996, nu a existat o politică agricolă coerentă, deși agricultura a rămas sub controlul statului. ***Legea fondului funciar*** din 1991, introdusă fără acoperirea logistică necesară, a determinat doar fărâmițarea terenurilor agricole. Suprafața minimă acordată era de 0,5 hectare, iar cea maximă de 10 hectare, indiferent de numărul beneficiarilor – moștenitori ai fostului proprietar. Legea fondului funciar nu a fost însoțită de privatizarea inventarului agricol. Întârzierile în **distribuirea titlurilor de proprietate** au făcut ca, în octombrie 1995, la patru ani de la intrarea în vigoare a legii, doar jumătate dintre cei în drept să le fi primit.

La sfârșitul lui 1996, cea mai mare parte a terenurilor agricole era încă în proprietatea statului. Din totalul producției agricole din anul 1996, 59,8% provenea din producția de stat. Cu toate acestea, **datoriile IAS-urilor** erau de aproape 4.500 de miliarde de lei.

ROMCEREAL, întreprindere-gigant aparținând statului, se ocupa de preluarea și distribuirea produselor agricole. ROMCEREAL deținea practic monopolul colectării, transportului, depozitării și distribuirii cerealelor. Guvernul a făcut presiuni pentru ca Banca Națională să crediteze direct această întreprindere. La sfârșitul anului 1996, pierderile ROMCEREAL erau de 800 de miliarde de lei.

Subvențiile acordate agriculturii nu au ajuns niciodată la agricultori. Ele au fost folosite pentru a susține industriile legate de agricultură și pentru a acoperi pierderile uriașe ale IAS-urilor. În perioada ianuarie 1992 – aprilie 1994, din totalul de 1.473 miliarde lei alocate pentru agricultură (bani mulți la valoarea din acei ani), s-au creditat producția și comerțul de stat în proporție de 93% (1.370,7 miliarde), iar producția agricolă privată în proporție de numai 7% (Figura 7).

Rezultatele acestei strategii s-au repercutat în producția agricolă. **Producția de grâu și secară** a scăzut de la 7,37 milioane tone în 1990, la 3,16 milioane tone în 1996 (Figura 8). **Producția medie de grâu la hectar** a coborât la 1.760 kg în 1996, după ce fusese 3.212 kg în 1990, iar **producția de cereale pe cap de locuitor** s-a diminuat în aceeași perioadă de la 738,3 kg la 628,1 kg.

https://biblioteca-digitala.ro

FIGURA 7

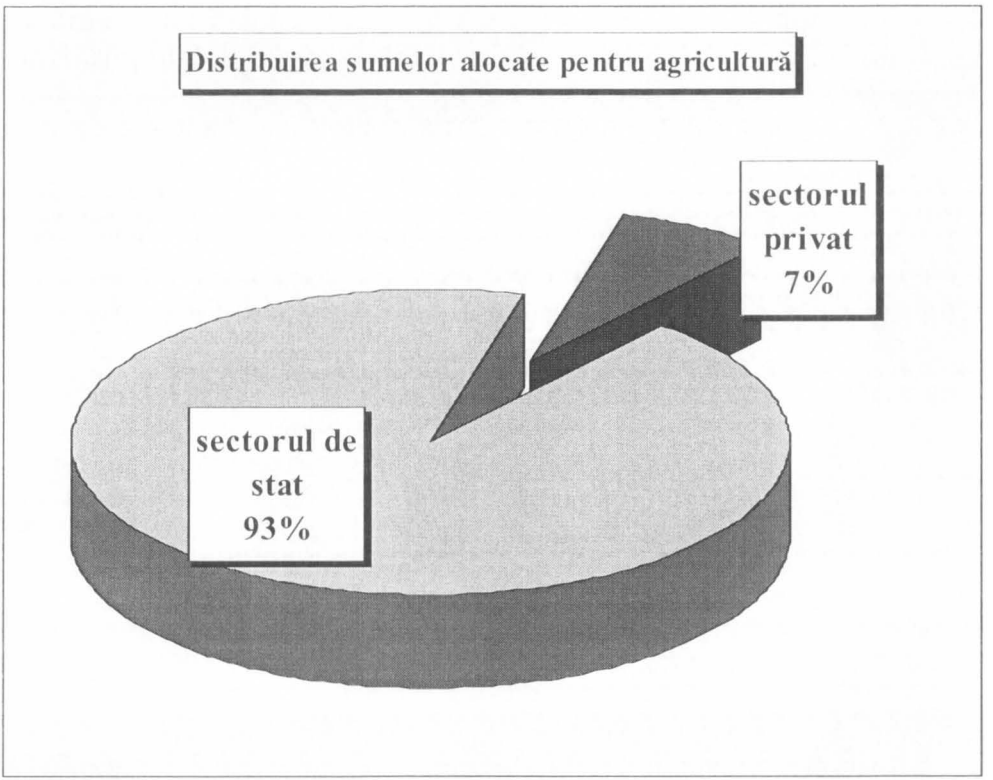
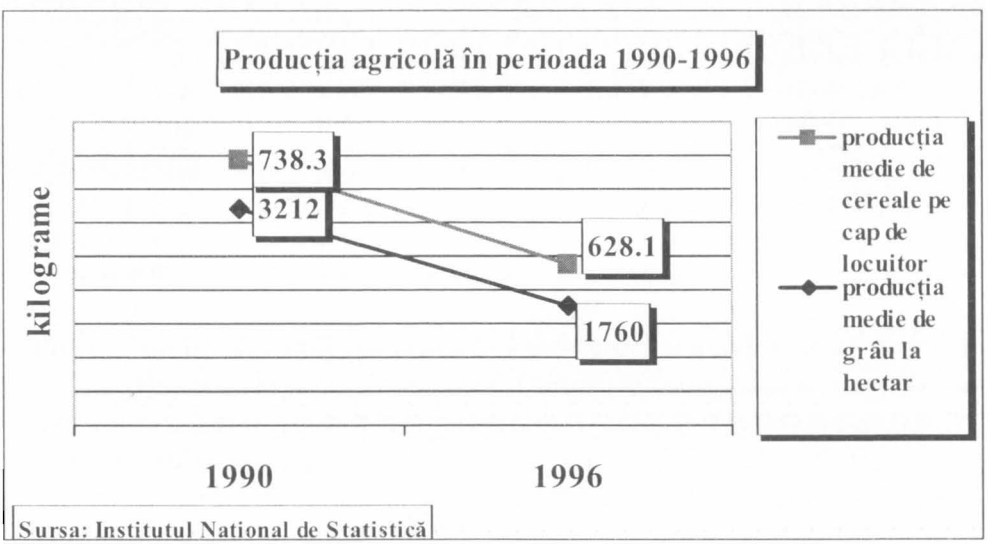

FIGURA 8

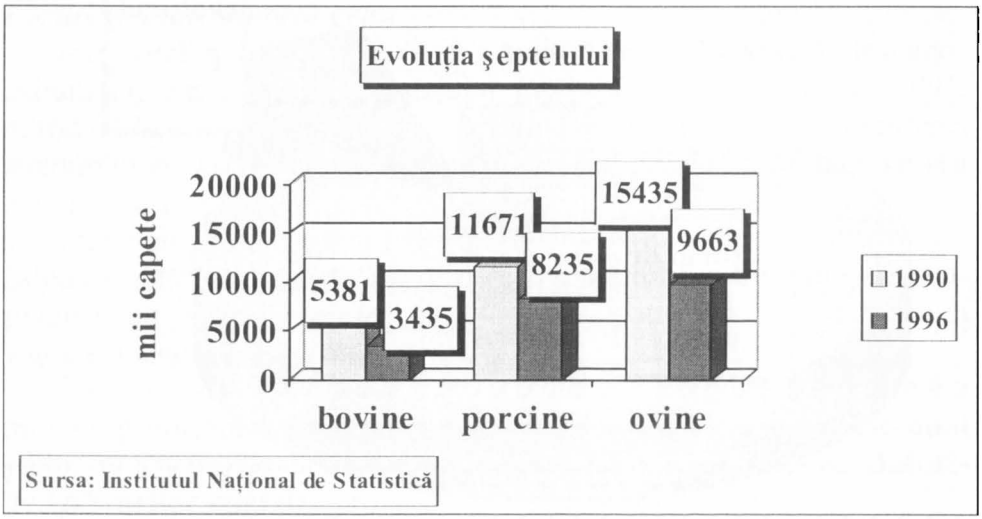

https://biblioteca-digitala.ro

Între 1990 şi 1996, **numărul bovinelor** a scăzut de la 5.381 mii la 3.435 mii, numărul porcinelor de la 11.671 mii la 8.235 mii, **numărul ovinelor** de la 15.435 mii la 9.663 mii. (Figura 9). **Numărul păsărilor** a scăzut de la 113.968 mii la 78.478 mii

FIGURA 9

Producția de carne era în 1990 de 2.232 mii tone şi a coborât în 1996 la 1.868 mii tone. **Producția de ouă** a scăzut de la 8.077 milioane bucăți în 1990, la 5.783 milioane bucăți în 1996.

Gropile publice

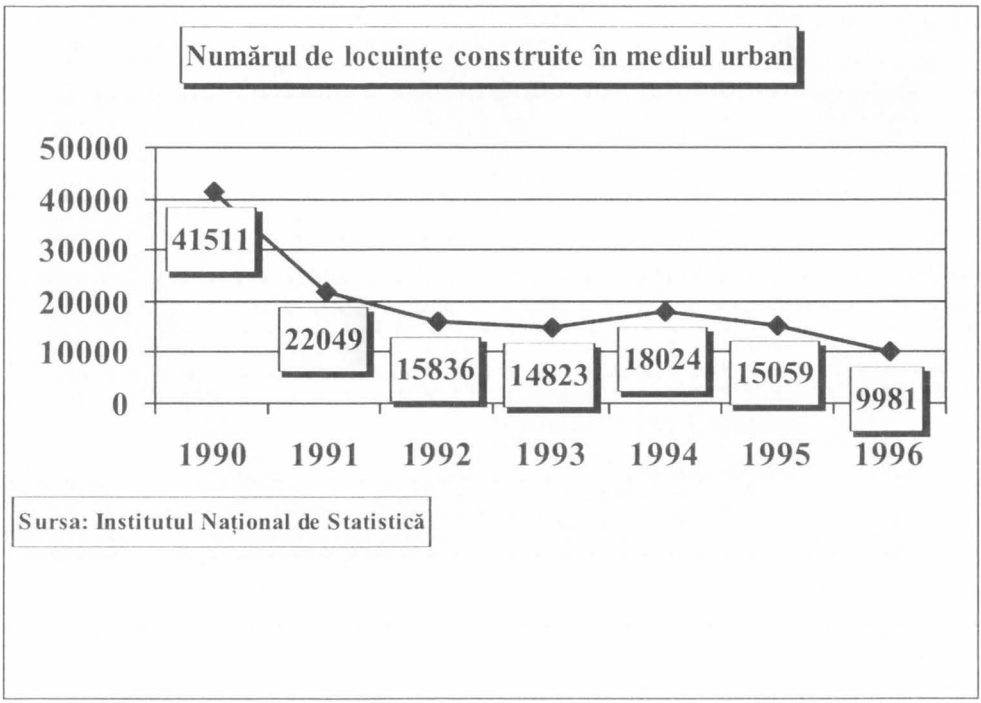
În perioada 1990-1996, s-a produs un puternic declin al lucrărilor publice. Guvernele de până în decembrie 1996 au fost incapabile să înlocuiască sistemul de finanțare centralizat cu mecanisme specifice economiei de piață. Nu a existat o strategie şi nu s-a promovat o politică coerentă care să vizeze relansarea sectorului construcțiilor de locuințe. **Numărul de locuințe construite în mediul urban** a scăzut de la 41.511 în 1990, la 9.981 în 1996 (Figura 10). Satele au continuat să nu aibă drumuri pietruite sau apă curentă. Timp de şapte ani, între 1990 şi 1996, s-au **pietruit** doar 63 km de drumuri comunale.

Rezultat al unei guvernări catastrofale, **situația satului românesc** era, în 1996, disperată: 24,6% dintre drumurile comunale erau drumuri de pământ; 81,3% dintre sate nu dispuneau de alimentare cu apă

https://biblioteca-digitala.ro

FIGURA 10

în sistem centralizat, utilizându-se surse de suprafaţă sau fântâni de mică adâncime; 3,3% din satele din România erau izolate, fiind total neelectrificate, iar 12,3% din spaţiile rurale erau racordate parţial la reţelele electrice; 40% dintre satele româneşti nu beneficiau de racordare la reţelele telefonice.

Guvernele Roman, Stolojan şi Văcăroiu **nu au construit nici o locuinţă socială**. La sfârşitul anului 1996, erau elaborate **planuri de urbanism** pentru doar 20% din localităţi. În consecinţă, în cazul majorităţii localităţilor, amenajarea şi dezvoltarea s-a făcut haotic, fără să fie respectate dreptul de proprietate şi procedurile de autorizare a lucrărilor de construcţie. În perioada 1990-1996, nu s-au realizat lucrări privind introducerea cadastrului. Acest fapt a îngreunat procesul de creare a exploataţiilor agricole viabile economic.

Turism cu zero stele

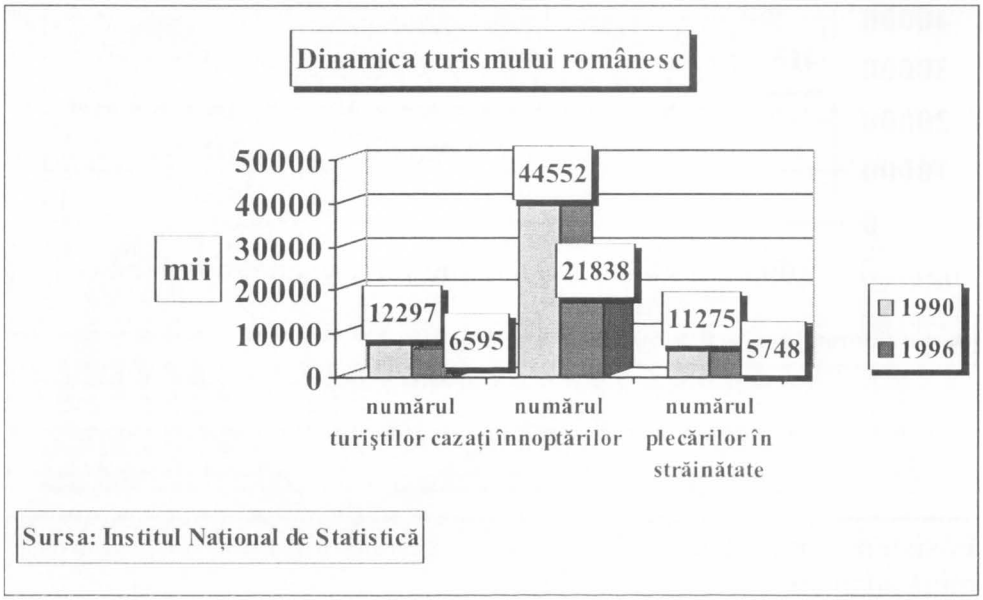
În domeniul turismului, infrastructura, deja uzată fizic şi moral, nu a reprezentat o prioritate a guvernelor din perioada 1990 – 1996. Nu s-au făcut investiţii, iar privatizarea abia a început. În consecinţă, **numărul**

https://biblioteca-digitala.ro

turiştilor cazaţi a scăzut în permanenţă, de la 12.297 mii în 1990, la 6.595 mii în 1996, **numărul de înnoptări** a coborât de la 44.552 mii în 1990, la 21.838 mii, iar numărul plecărilor vizitatorilor români în străinătate s-a micşorat, de la 11.275 mii în 1990, la 5.748 mii în 1996 (Figura 11).

FIGURA 11

https://biblioteca-digitala.ro

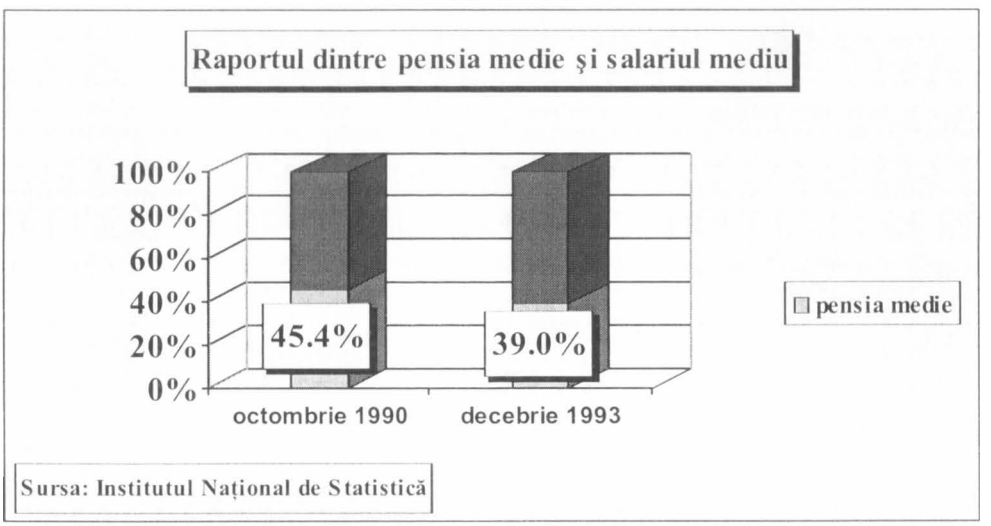
CRONICIZAREA SĂRĂCIEI

Între 1990 şi 1993, **salariul real lunar** a scăzut cu 41%. **Pensia medie a agricultorilor** era în 1996 de 26.000 de lei, iar **pensia medie de asigurări sociale de stat** era de 124.000 lei lunar.

Explozia pensionărilor

Inflaţia şi instabilitatea macroeconomică au erodat sistemul asigurărilor sociale. Pensia reală a scăzut într-un ritm mai accentuat decât veniturile salariale, situaţia pensionarilor depreciindu-se mai grav în raport cu cea a persoanelor active. **Raportul dintre pensia medie şi salariul mediu** s-a micşorat de la 45,4% în octombrie 1990 la 39% în decembrie 1993 (Figura 12).

FIGURA 12

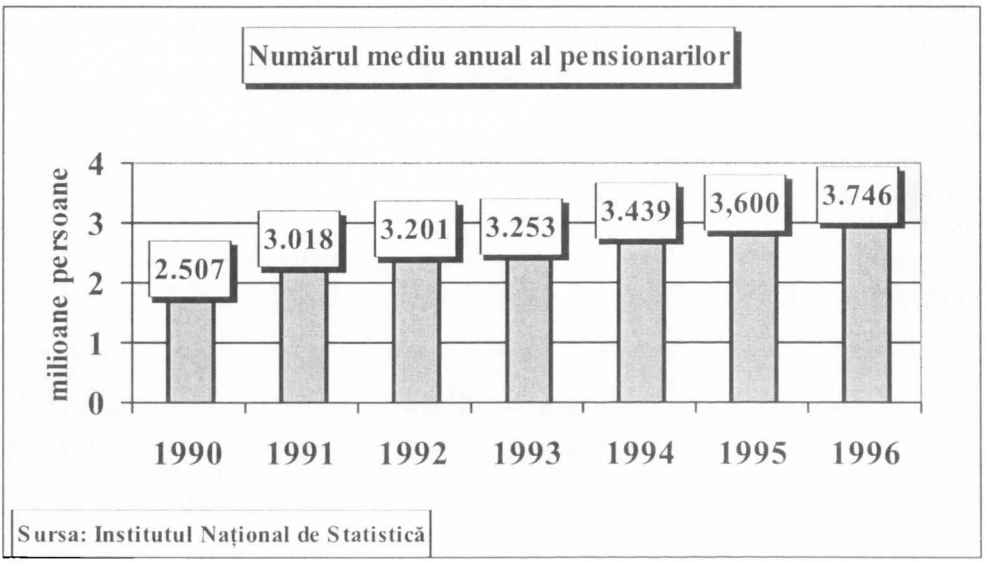

Între 1990 şi 1996 s-a promovat o legislaţie privind **pensionarea anticipată**, în principal din considerente electorale *(Decretul-Legea 60/1990, Legea 2/1995)*. Legea din 1995 prevedea că persoanele cu vechime integrală în muncă se pot pensiona cu până la 5 ani înainte de

https://biblioteca-digitala.ro

împlinirea vârstei legale de pensionare. Astfel, puteau ieşi la pensie bărbaţii care împliniseră 55 de ani şi femeile în vârstă de 50 de ani. În numai câteva luni, aceste schimbări din sistemul de pensionare au dus la creşterea numărului pensionarilor cu câteva sute de mii. **Numărul mediu anual al pensionarilor** a crescut în perioada 1990-1996 cu mai mult de 1.200.000 de persoane (Figura 13).

FIGURA 13

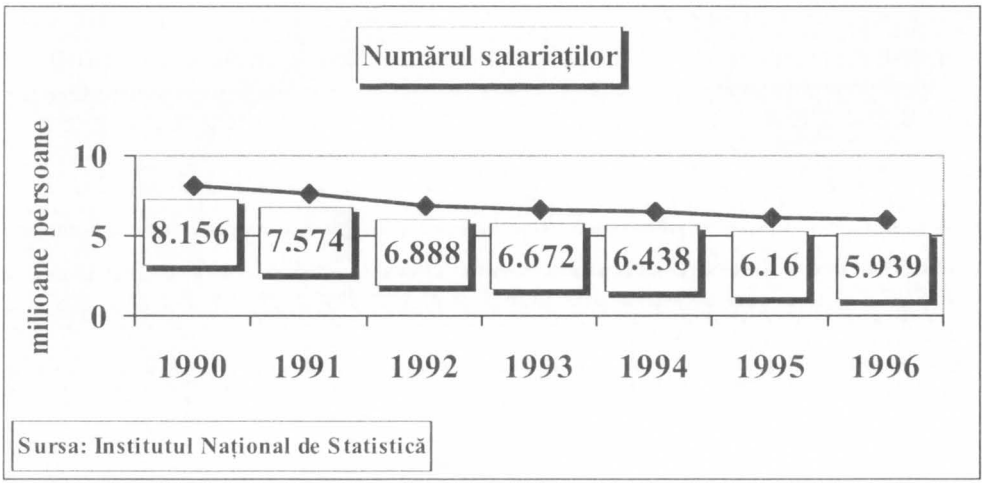

Numărul salariaţilor, care trebuie să întreţină, prin contribuţiile lor, plata pensiilor, a scăzut pe parcursul perioadei 1990-1996 de la 8,156 milioane persoane, la 5,939 milioane persoane, adică cu 27% (Figura 14). O bună parte a populaţiei a început să lucreze în economia subterană, ceea ce a afectat serios încasarea taxelor şi impozitelor şi deci, veniturile necesare statului pentru acoperirea cheltuielilor bugetare.

Prin politica de pensionare anticipată, Guvernele Roman, Stolojan şi Văcăroiu au încercat să ascundă dimensiunile reale ale şomajului. Aşa s-a ajuns ca **vârsta medie de pensionare**, la începutul anului 1997, să fie una dintre cele mai scăzute din Europa (51 de ani pentru femei şi 57 de ani pentru bărbaţi). **Numărul de pensionari de invaliditate** ajunsese să fie dublu faţă de cel din 1989. Multe locuri de muncă au fost încadrate în grupe superioare, ceea ce permitea nu numai reducerea vârstei, dar şi pensionarea după un număr relativ mic de ani de muncă.

https://biblioteca-digitala.ro

FIGURA 14

În decembrie 1996, **sistemul de pensii din România era practic distorsionat**. PDSR a luat o serie de măsuri de ajustare a vechii legi a pensiilor, dar rezultatele acestor măsuri, cu caracter parțial şi pornite exclusiv din considerente electorale, au fost catastrofale. Majorările, compensările şi indexările diferențiate au dus la apariția unor **decalaje** importante, pensia ajungând să nu mai exprime relația dintre mărimea contribuției plătite şi nivelul pensiei obținute. Datorită modului în care a fost stabilită baza de calcul a pensiei, au apărut diferențe semnificative între nivelul pensiilor unor persoane aparținând aceloraşi categorii socio-profesionale, chiar dacă aveau aproximativ aceeaşi perioadă de cotizare. Peste 3 milioane de pensionari primeau pensii mult mai mici decât foştii lor colegi, care se pensionaseră mai târziu.

Nivelul de trai între mită-politică şi abandon

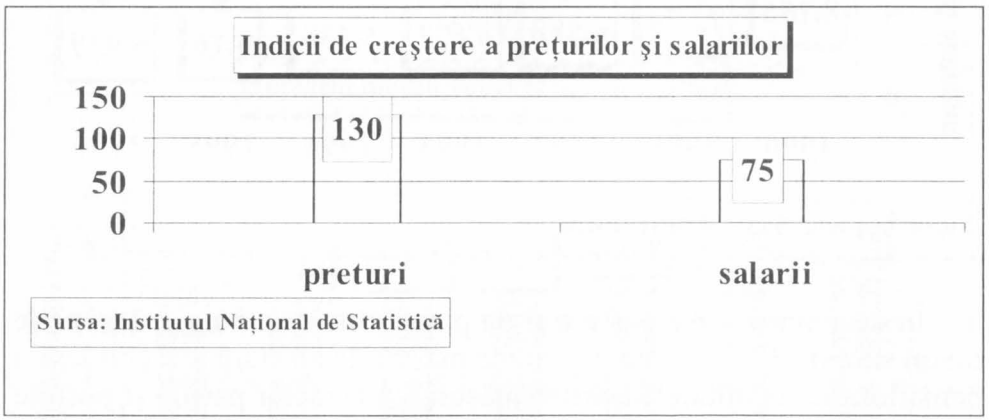
În perioada 1990-1996, **prețurile bunurilor de consum şi tarifele la servicii** au crescut de 129,8 ori. **Alimentele** s-au scumpit de 142,8 ori: făina s-a scumpit de 270 de ori, mălaiul de 334 de ori, pâinea de 131 de ori, uleiul comestibil de 219 de ori, carnea de vită de 169 de ori, carnea de porc de 179 de ori, carnea de pasăre de 230 de ori, preparatele din carne de 221 de ori, ouăle de 307 de ori, zahărul de 191 de ori ş.a.m.d. **Mărfurile nealimentare** s-au scumpit de 122 de ori (confecțiile s-au scumpit de 140 de ori, încălțămintea din piele de 207 de ori, mobila de 203 de ori, aragazele şi buteliile de 360 de ori, cărțile, ziarele şi revistele de 302 ori, medicamentele de 112 de ori

https://biblioteca-digitala.ro

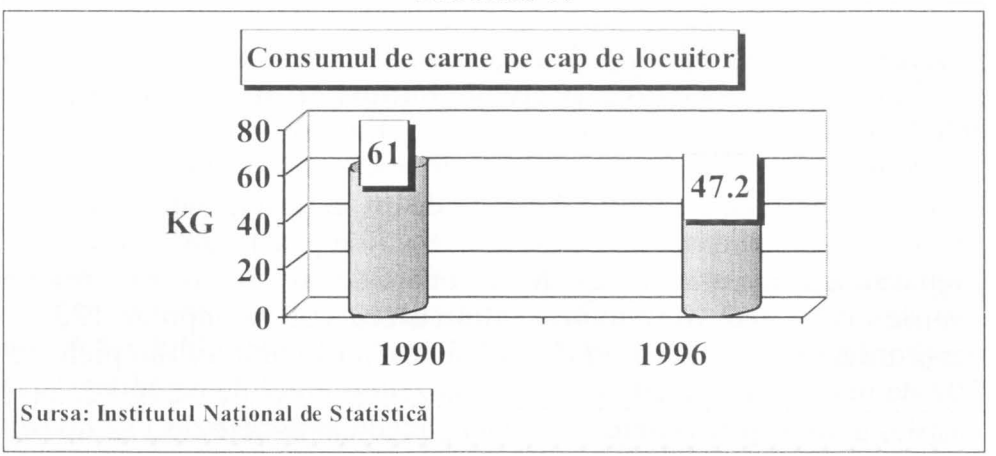
ş.a.m.d.). **Serviciile** s-au scumpit de 118,2 ori (apa, canalul şi salubritatea s-au scumpit de 353 de ori, transportul urban de 181 de ori, biletele de tren de 111 ori, telefonul de 111 de ori ş.a.m.d.). În timp ce preţurile au crescut de aproape 130 de ori, salariile au crescut de numai 75 de ori (Figura 15).

FIGURA 15

O mare parte a populaţiei a fost cuprinsă de sărăcie, astfel că a fost nevoită să facă economie chiar la alimentele de bază. **Consumul de carne pe cap de locuitor** s-a diminuat de la 61,0 kg în 1990, la 47,2 kg în 1996, iar **cel de ouă** a scăzut în aceeaşi perioadă de la 246 de bucăţi la 199. (Figurile 16 şi 17)

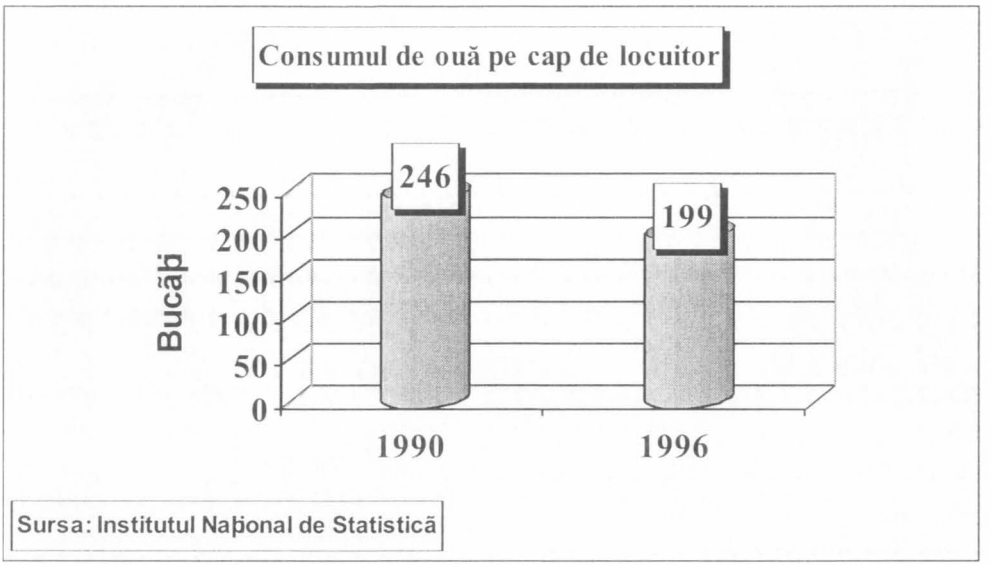
FIGURA 16

https://biblioteca-digitala.ro

FIGURA 17

https://biblioteca-digitala.ro

ANTI-REFORMA INSTITUȚIONALIZATĂ

Democratizarea instituțiilor politice, la prima vedere spectaculoasă, a fost inegală și mai ales formală. Alegerile libere și pluripartidismul, promise prin Proclamația de constituire a FSN din 22 decembrie 1989, au fost îngrădite în fapt atît prin constituirea FSN ca Guvern și în același timp ca partid participant la competiția electorală, cât și prin înființarea aparent haotică a sute de mici partide ușor de manevrat, la care s-a adăugat dominația mediatică absolută a echipelor succesive conduse de Ion Iliescu. În aceste condiții, s-a putut spune, pe bună dreptate, că alegerile din 1990 și în parte chiar cele din 1992, au fost libere, dar nu au fost corecte.

Cele mai multe instituții mai degrabă și-au schimbat numele decât s-au reformat. Aparatul birocratic a rămas pe vechile locuri, dar a fost puternic politizat, partidul de guvernământ anexând, practic, marea majoritate a funcționarilor, și chiar o parte importantă din medici, profesori și ingineri. Adoptarea unor măsuri legislative absolut necesare democratizării și reformei economice – autonomia administrativă și financiară a comunităților locale, reformarea proprietății agricole, restituirea proprietăților confiscate de comuniști, deconspirarea Securității ca poliție politică și accesul la dosarele acesteia, restructurarea și demonopolizarea regiilor autonome, privatizarea reală – nu s-a făcut. După cinci ani de la adoptarea Constituției din 1991, **mai multe legi prevăzute expres de aceasta nu existau**. Astfel, nu fuseseră în nici un fel reglementate statutul funcționarului public, instituția Avocatului Poporului, referendumul, inițiativa legislativă a cetățenilor, bugetele locale, răspunderea ministerială, starea de asediu și starea de urgență.

Constituția României din 1991 stabilește la nivel de normă generală că **administrația publică** în unitățile administrativ-teritoriale – comune, orașe și județe – se întemeiază pe principiul autonomiei locale și pe cel al descentralizării serviciilor publice (art.119). Guvernările dintre 1990 și 1996 au neglijat reforma în administrația publică locală și punerea în aplicare a acestor principii.

Valul de destituiri și suspendări care au afectat aleșii locali în perioada 1992-1995 (aproape 200 de primari demiși sau suspendați, la care se

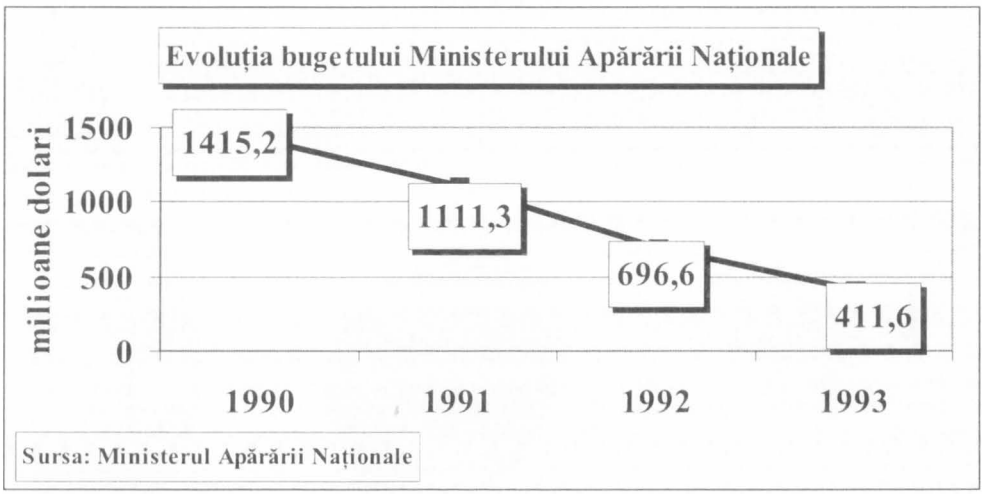

https://biblioteca-digitala.ro

adaugă peste 250 de primari care au demisionat) a determinat monitorizarea României de către Consiliul Europei şi formularea unui raport foarte critic, *Raportul De Sabbata asupra democraţiei locale în România (1995)*. Documentele Consiliului Europei arătau clar slăbiciunile şi insuficienţa legislaţiei române în domeniul administraţiei publice locale.

În acelaşi timp, instituţii fundamentale ale statului român au fost neglijate. Este şi cazul **Armatei**, al cărei buget a scăzut continuu după 1990. S-a ajuns astfel la situaţia extrem de gravă ca **bugetul alocat Ministerului Apărării Naţionale** în 1993 să fie de aproape cinci ori mai mic decât cel din 1990 (Figura 18).

FIGURA 18

Justiţia s-a confruntat cu amestecul politicului în cazuri cu rezonanţă publică. Nu s-a făcut nici un efort pentru scoaterea la lumină a adevărului juridic despre revoluţie, orice iniţiativă în acest sens fiind blocată.

Într-un discurs ţinut la Satu-Mare, în iunie 1994, Preşedintele Ion Iliescu a declarat că unele decizii judecătoreşti care dădeau câştig de cauză foştilor proprietari ai imobilelor naţionalizate în defavoarea chiriaşilor nu sunt legale. Ca urmare, Procurorul General a introdus sute de recursuri în anulare împotriva deciziilor definitive de restituire a imobilelor către proprietarii de drept, măsură care a adus statului român zeci de procese la Curtea Europeană a Drepturilor Omului de la Strasbourg.

Numărul de judecători în 1996 era de numai 2.646. Numărul de dosare era în creştere, judecătorii ajungând să aibă pe rol 80 şi chiar 120 de cazuri pe zi.

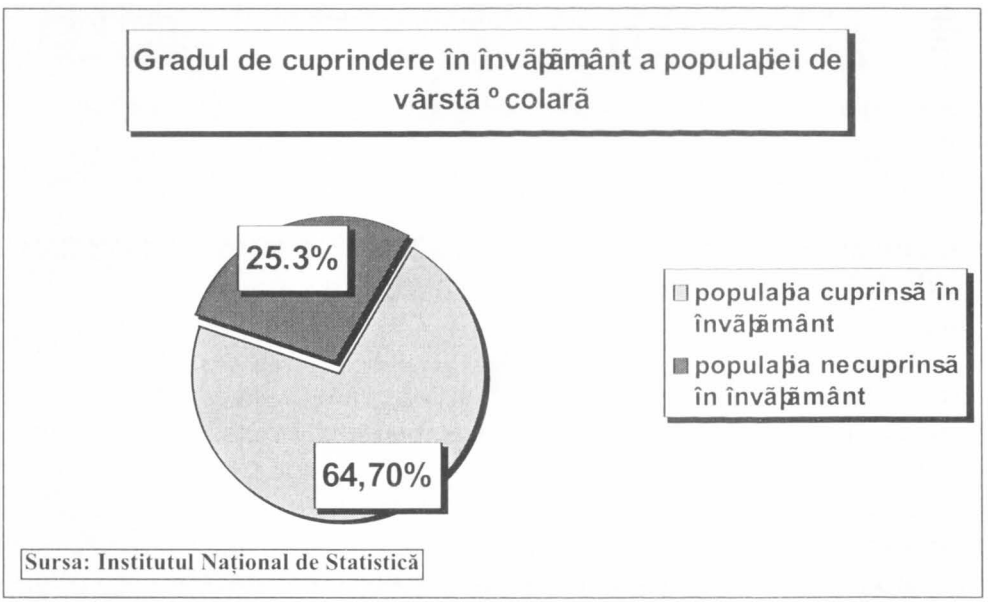
https://biblioteca-digitala.ro

EDUCAȚIA ȘI SĂNĂTATEA ÎN CRIZĂ

Între 1990 și 1996, **învățământul** românesc s-a aflat în declin. În 1996, examinarea internațională a cunoștințelor marii mase a elevilor la discipline științifice fundamentale (fizica, matematica, chimia) a plasat România mai jos de locul 30. O analiză internațională referitoare la măsurile luate de guvernele de până în 1996, în domeniul educației, a arătat că învățământul românesc era cu 50 de ani în urma celui occidental.

În anul 1996, **gradul de cuprindere în învățământ a populației de vârstă școlară** era de numai 64,7% (Figura 19). Sistemul acordării burselor în străinătate nu era transparent, foarte puține dintre aceste burse fiind obiectul unor concursuri la care accesul celor interesați să nu fi fost îngrădit.

FIGURA 19

Situația din învățământul superior a determinat numeroase manifestații de protest ale studenților, profesorilor și personalului tehnic-ad-

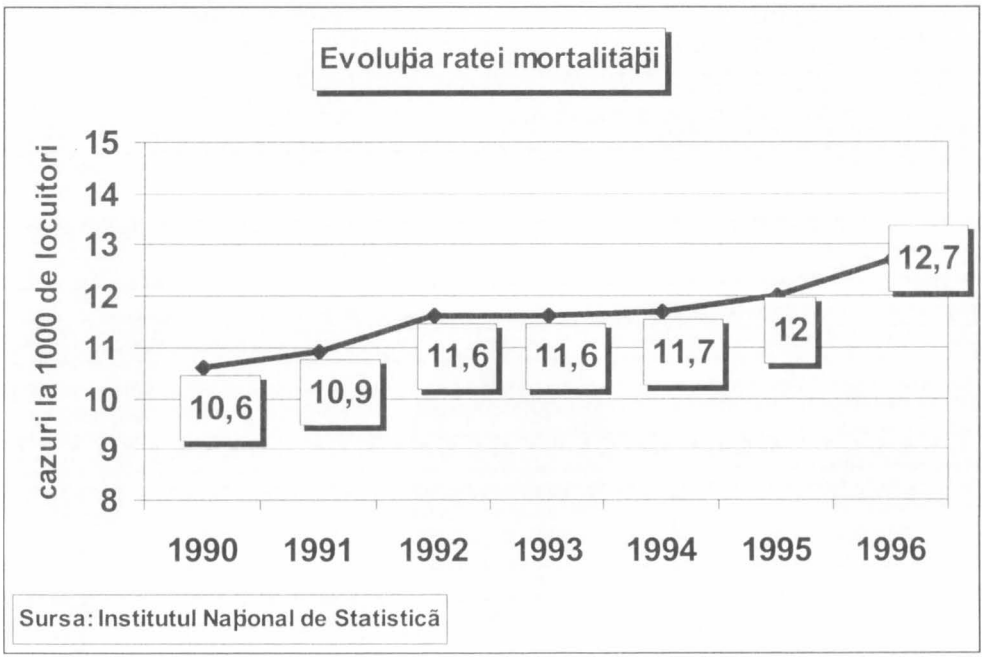

https://biblioteca-digitala.ro

ministrativ. Grevele studenţilor din 1992 şi 1995 au paralizat învăţământul universitar.

În domeniul **sănătăţii**, drumul către reformă a fost, de asemenea, extrem de lent. Oameni care fundamentaseră „ştiinţific" raţionalizarea alimentelor în timpul regimului comunist, au ajuns să conducă Ministerul Sănătăţii în Guvernul PDSR. **Numărul spitalelor de stat** a scăzut de la 423 în 1990, la 413 în 1996. **Rata mortalităţii** a crescut de la 10,9 la 1.000 de locuitori în 1991, la 12,7 la 1.000 de locuitori în 1996 (Figura 20).

FIGURA 20

Această creştere, combinată cu scăderea natalităţii, a condus la scăderea dramatică a **sporului natural al populaţiei**. Dacă în 1990 sporul natural era de +3,0 ‰, în anul 1996 acesta ajunsese la – 2,5 ‰ (Figura 21).

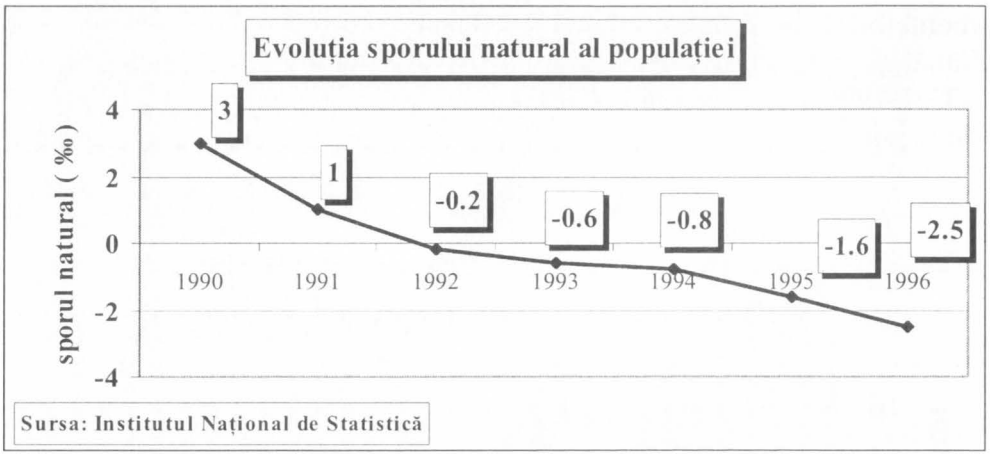
Descentralizarea sistemului de îngrijire a sănătăţii a fost limitată, întreg proces lovindu-se de problema dotării minimale a cabinetelor de asistenţă medicală primară. *Legea 74/1995 privind exercitarea profesiunii de medic, înfiinţarea, organizarea şi funcţionarea Colegiului*

https://biblioteca-digitala.ro

Medicilor din România conferă reglementarea profesiunii de medic, cu precădere, Colegiului Medicilor, dar, până la schimbarea puterii politice din 1996, acest colegiu a avut doar atribuții limitate.

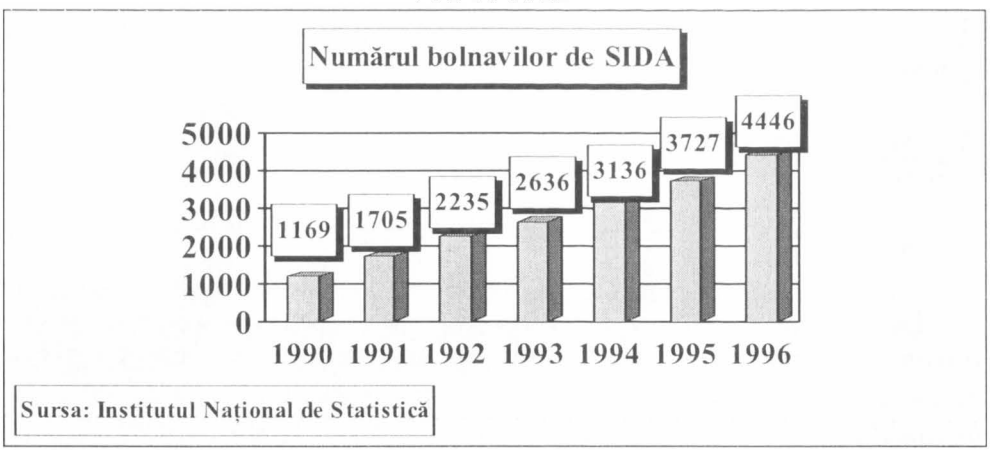
FIGURA 21

În sectorul public, infrastructura sanitară a suferit deteriorări semnificative. **Numărul paturilor de spital**, care în 1990 se ridica la 207.001, a ajuns în 1996 la numai 170.954.

Lipsa unei politici educaționale de prevenire, precum și absența unei preocupări reale față de **bolnavii de SIDA**, sunt factori care au determinat o creștere alarmantă a cazurilor, de la 1.169 în 1990, la 4.446 în 1996 (Figura 22).

FIGURA 22

https://biblioteca-digitala.ro

O POLITICĂ EXTERNĂ DUPLICITARĂ

Încă din 22 decembrie 1989, Ion Iliescu avea grijă să declare în Proclamaţia FSN că puterea nou instalată va respecta riguros obligaţiile asumate prin Tratatul de la Varşovia, marcând cu bună ştiinţă voinţa nu doar de continuitate în politica externă, ci de urmare disciplinată a directivelor Moscovei, pe care capriciile lui Ceauşescu le nesocoteau adesea. Această relaţie privilegiată cu URSS avea să fie dominanta orientărilor de politică externă a primilor ani ai regimului Iliescu: tratatul semnat de Preşedintele României în 1991 cu URSS a reprezentat punctul culminant al acestei politici, suscitând proteste atât de vehemente în ţară încât ratificarea lui a fost amânată. URSS a dispărut, între timp, ca subiect de drept internaţional.

Deşi Guvernul trimitea semnale instituţiilor europene şi chiar NATO, cel mai important fiind acela al participării României cu o unitate militară la Războiul din Golf, soluţiile reale adoptate între 1990 şi 1992 – poziţia oficială a României faţă de Republica Moldova şi de conflictul din Transnistria, refuzul preşedintelui Iliescu de a condamna lovitura de stat de la Moscova în 1991, ostilitatea tot mai explicită faţă de Ungaria şi tensiunile accentuate în raporturile cu Consiliul Europei, care a şi refuzat în 1990 primirea României din cauza mineriadelor şi a conflictelor interetnice – toate vădeau lipsa de convergenţă reală a politicii oficiale cu valorile şi principiile democraţiilor occidentale. Când la Praga sau la Budapesta năvăleau investitorii, la Bucureşti năvăleau minerii, aşa încât pagubele materiale imense pe care politica lui „nu ne vindem ţara" le-a provocat au fost permanent sporite de neîncrederea politică şi de lipsa de credibilitate a discursului formal democratic al regimului Iliescu.

În relaţia cu ţările vecine, România a acumulat tensiuni nejustificate. Izolarea României devastate de mineriade a fost doar intermitent întreruptă în anii 1991-1992, mai ales datorită Franţei, Italiei şi Turciei. Relaţiile cu mari parteneri, ca Germania, Marea Britanie şi mai ales SUA, erau, în schimb, îngheţate la un nivel strict formal.

În iunie 1992, preşedintele Iliescu declara ziarului *L'Humanité*

https://biblioteca-digitala.ro

că, tradițional, România este legată de răsărit – Rusia, China – și prea puțin de vestul Europei. Pe fondul mineriadelor, al conflictelor de la Tîrgu Mureș, al monopolului televiziunii, imaginea României, extrem de pozitivă în decembrie '89, a devenit deplorabilă în perioada imediat următoare.

Încă din primele luni de după Revoluție, miza chestiunilor de politică externă era, de fapt, inextricabil legată de problema internă majoră a construcției unei Românii democratice, compatibile cu structurile democratice ale Occidentului. După sciziunea din 1991, FDSN (ulterior, PDSR), aripa conservatoare condusă de Ion Iliescu, ca și partidele fățiș naționaliste orientate către trecut – PSM, PRM, în mare măsură și PUNR – reprezentau principala forță politică, impunând continuitatea cu perioada comunistă pe plan intern și o politică anti-occidentală, naționalistă și incapabilă să scoată România din izolare pe plan extern. Dimpotrivă, Opoziția democratică, reprezentată în 1992 de partidele din CDR, inclusiv UDMR, dar și de FSN (PD) și PNL, era în egală măsură pro-reformă, militând consecvent pentru democratizarea completă a României și reprezenta aspirațiile pro-occidentale din societatea românească.

După alegerile din 1992, destul de brusc, **discursul** politic al PDSR a devenit pro-occidental: România a semnat prima *Parteneriatul pentru Pace*, structură coordonată de NATO, a cerut – ce-i drept, cu o întârziere semnificativă față de țările din grupul Vișegrad – aderarea la Uniunea Europeană, a dat amploare participării sale la Consiliul Europei, unde continua însă să fie monitorizat procesul democratic din România, considerat încă imatur și lacunar. Acest reviriment răspundea, pe de o parte, faptului că URSS dispăruse și statele succesoare aveau prea multe probleme interne pentru a mai reprezenta un sprijin politic pentru elita neocomunistă a României și, pe de altă parte, unui calcul electoral, deoarece alegerile demonstraseră că mai bine de o treime dintre cetățenii cu drept de vot se orientau hotărât în favoarea unui program de integrare europeană a României, așa încât forțele guvernamentale nu-și mai puteau permite să riște și izolarea externă, și izolarea internă, transformând România într-un al doilea Belarus.

În realitate însă, regimul Iliescu a dezvoltat, pe diferite registre, practica dublului discurs moștenită de la Ceaușescu; spre deosebire de dictatură, unde această practică urmărea, în esență, să inducă în eroare partenerii occidentali, dublul discurs post-revoluționar era conceput mai ales pentru a induce în eroare opinia publică internă, a cărei voință de a se

https://biblioteca-digitala.ro

alia cu democraţiile consolidate ale Occidentului devenise explicită şi tot mai fermă. De aceea, după alegerile din 1992, şi mai ales începând din 1994, când perspectiva aderării la NATO a Cehiei, Ungariei şi Poloniei a devenit clară, miza chestiunilor de politică externă a devenit o problemă politică internă majoră. Asocierea la guvernare a PRM şi a PSM, formaţiuni politice minore din punct de vedere al opţiunilor cetăţenilor (în legislatura 1992-1996, aceste partide dispuneau fiecare de 3-5% din voturi), dar virulent naţional-comuniste, în timp ce oferta opoziţiei democratice de recompunere a majorităţii parlamentare cu participarea CDR şi a PD era refuzată, bloca în realitate orice demers de integrare europeană şi euroatlantică, pentru care valorile democratice rămîn condiţia *sine qua non.*

Deosebirea radicală între coaliţia naţional-comunistă, aşa numitul *patrulater roşu*, şi Opoziţia democratică reprezentată de CDR, PD şi UDMR, ca şi de partidele care, în diferite etape, părăsiseră CDR sau ezitau să se integreze deocamdată (PAC, PL 93, PAR, PNL) era, fără putinţă de îndoială, o ciocnire permanentă între forţele anti-occidentale şi cele pro-occidentale din societatea românească. Cotitura în luările de poziţie oficiale ale Guvernului şi chiar ale Preşedintelui Iliescu – explicabilă şi în contextul intern tot mai pro-occidental, dar şi în conjunctura externă creată după dispariţia URSS, de evoluţiile Federaţiei Ruse sub preşedinţia lui Elţîn şi ale CSI – s-a conjugat însă cu o perseverare a atitudinilor anti-occidentale la nivelul acţiunilor efective de politică externă. Luările oficiale de poziţie ale reprezentnţilor României în organismele internaţionale se conformau cel mai adesea nu poziţiilor statelor occidentale, ci punctelor de vedere susţinute de Rusia sau China. În asemenea detalii aparent lipsite de semnificaţie, multitudinea de elemente contradictorii semnalează grava disjuncţie dintre obiectivele de integrare declarate public şi voinţa politică reală: degeaba declara Guvernul român sau chiar Preşedintele că doresc integrarea ţării în NATO sau în UE, dacă, la reuniunile OSCE sau ONU nu adoptam poziţii apropiate de cele ale statelor membre NATO sau UE, ci susţineam poziţia Serbiei lui Miloşevici. Chiar semnarea Parteneriatului pentru Pace a fost cu atât mai entuziastă cu cât, la nivelul decidenţilor, acesta era perceput ca substitut al extinderii NATO. Cât priveşte tratativele pentru instalarea unei linii de comunicaţie secretizată cu Kremlinul şi cu Guvernul de la Moscova, nici nu mai e nevoie de comentarii.

Practica politică internă şi externă, poziţia şovăielnică, chiar duplicitară, în relaţia cu marile provocări pe care estul Europei le avea

https://biblioteca-digitala.ro

de înfruntat, nu au încetat aşadar să contrazică retorica declaraţiilor pro-occidentale, creînd o stare de echivoc care a sporit, nu a scăzut, neîncrederea Occidentului în destinul democratic şi european al României. Participarea PUNR, PRM şi PSM la guvernare era un semn flagrant de refuz al valorilor definitorii pentru democraţiile occidentale; relaţia foarte tensionată cu UDMR şi amânarea încheierii tratatului de bază cu Ungaria, stagnarea reformelor economice şi formalismul în reforma instituţională creau mereu noi tensiuni. Pe planul strict al politicii externe, în timp ce declarau în Occident aspiraţii de integrare, oficialii români negociau tratatul cu Federaţia Rusă, care cuprindea un articol interzicând aderarea României la orice alianţă care nu ar fi fost agreată de Rusia, adică la NATO.

Formal, România nu putea să nu respecte decizia ONU cu privire la embargoul impus Iugoslaviei. În realitate însă, legăturile foarte strânse dintre regimul de la Bucureşti şi Miloşevici făceau ca acest embargo să fie cu totul nedorit, astfel încât autorităţile au favorizat contrabanda cu petrol, care aducea profituri uriaşe clienţilor politici. Mai grav, aşa cum s-a dovedit în urma cercetărilor efectuate de Parchetul General după 1996, statul român exporta în secret petrol la sud de Dunăre, fie pompând direct prin conducta care lega Uzinele Solventul din Timişoara cu rafinăria de la Pancevo, fie expediind garnituri întregi de trenuri, păzite contra cost de SRI, în zona de conflict, unde se duceau şi combustibili, şi arme.

Imediat ce, după semnarea acordurilor de la Dayton, embargoul a fost ridicat, chiar în noaptea respectivă, primul ministru Văcăroiu s-a precipitat la Belgrad, unde s-a semnat în mare grabă tratatul cu Miloşevici, şi fără îndoială, s-au recoltat dividendele pentru imensele operaţii ilegale la care ne referim. Nici în relaţia cu Irakul n-au lipsit încălcări ale embargoului, inclusiv în privinţa furnizării de armament acestui client tradiţional al lui Ceauşescu.

De altfel, semnificativ pentru guvernarea dintre 1992 şi 1996 este faptul că, întreţinând relaţii privilegiate cu regimurile naţionaliste Miloşevici (Iugoslavia) şi Meciar (Slovacia) – presa slovacă din 1995 menţiona chiar o înţelegere secretă dintre Guvernul Văcăroiu şi Guvernul slovac, în 1995, pentru susţinere, chiar şi armată, în caz de conflict cu minorităţile, în speţă cu cea maghiară – relaţiile României cu ţările învecinate care păşiseră hotărât pe calea democraţiei şi a economiei libere de piaţă – Cehia, Polonia şi mai ales Ungaria – erau în cel mai bun caz pur formale, grevate mereu de atitudini arogante şi

https://biblioteca-digitala.ro

frustrare în raport cu aceşti aliaţi naturali în acţiunea pentru integrare. Relaţiile cu Bulgaria erau practic îngheţate şi ele, ca şi cele cu Ucraina, în ciuda faptului că România fusese, corect, printre primele ţări care recunoscuseră noul stat ucrainean desprins în 1991 din URSS. Cum spunea chiar Ion Iliescu, România avea ca prieteni doar doi vecini, Iugoslavia şi Marea Neagră

România s-a alăturat de la început noului organism creat, la iniţiativa Turciei, pentru cooperare în Marea Neagră, CEMN, şi a dezvoltat relaţiile sale, pe linia cooperării economice şi militare, cu Turcia. În conformitate însă cu tradiţia diplomatică ceauşistă, politica externă a urmat o logică a competiţiei şi a concurenţei: relaţiile cu spaţiul Mării Negre trebuiau să se dezvolte în locul celor cu Europa Centrală, concurenţa cu Bulgaria, şi nu cooperarea cu Bulgaria, era la ordinea zilei, chiar relaţiile cu America de Sud apăreau ca un substitut al celor, pur formale, cu ţările Americii de Nord. Din această cauză, toate oportunităţile pe care le oferea complementaritatea între zona de sud-est, Europa Centrală şi chiar cea estică au fost sistematic ratate. România era înafara marelui flux de unificare europeană declanşat încă din 1992, la reuniunea de la Copenhaga; asociată a UE abia cu doi ani mai tîrziu decît Cehia, Ungaria şi Polonia, nu a fost primită în CEFTA, nu avea nici o perspectivă reală pentru integrarea în structurile europene şi euro-atlantice.

Chiar în relaţiile cu Federaţia Rusă, a intervenit un moment critic în legătură cu proiectata semnare a Tratatului politic de bază. Negociat fără a se acorda vreo atenţie aspiraţiilor marii majorităţi a cetăţenilor României către aranjamente de securitate durabile şi conforme cu noul statut democratic al ţării, prin integrarea în NATO, şi nici de sensibilităţile românilor, consecinţă a unei amare experienţe istorice, tratatul a fost considerat susceptibil de semnare în primăvara lui 1996, când Guvernul l-a invitat în România în acest scop pe ministrul de Externe al Federaţiei Ruse. Confruntat cu un val de proteste populare şi cu poziţia intransigentă a principalei forţe politice de opoziţie, CDR, Guvernul s-a speriat, cu rezultatul absolut penibil că ministrul rus a plecat fără a semna ceva, fapt care nu a adus nici un spor de simpatie al autorităţilor ruse faţă de România în genere şi faţă de Guvernul care îl invitase degeaba la Bucureşti.

Negocierile pentru semnarea Tratatului de bază cu Ungaria s-au prelungit peste măsură, aşa încât, sub presiunea factorilor externi, cu deosebire a SUA, care pregătea deja admiterea Ungariei în NATO, el a fost semnat în plină campanie electorală în septembrie 1996.

https://biblioteca-digitala.ro

Campania electorală a coincis cu votul Senatului american în legătură cu acordarea clauzei națiunii celei mai favorizate României. Suspendată din timpul lui Ceaușescu, clauza nu fusese reînnoită în toți cei șase ani de după Revoluție, ceea ce spune de la sine cât era de penalizată România pentru deficitul major de democrație din 1990-1996. În august 1996, când cu mari dificultăți, Senatul a acordat clauza, Președintele Iliescu a încercat să confiște întregul beneficiu al acestui întârziat succes, pretinzând că acțiunea Guvernului fusese sabotată de principalul său contracandidat, Emil Constantinescu, aflat în SUA în acele zile. Aceasta era o minciună deliberată pentru că, dimpotrivă, folosisem toate contactele de care dispuneam în Congres și administrație pentru a cere sprijin pentru acordarea clauzei, declarând în repetate rânduri că poporul român merită încrederea Statelor Unite. Declarația mincinoasă a Președintelui României a provocat reacția imediată a unor importanți membri ai Congresului, care i-au cerut să recunoască public falsitatea alegațiilor sale, amenințând că, în caz contrar, Senatul SUA va anula decizia favorabilă României. Președintele Iliescu a fost silit să ceară scuze publice.

Rezultatul permanentei duplicități a fost o lipsă totală de încredere a statelor democratice în voința guvernării din România de a se conforma valorilor și regulilor democratice, ceea ce a avut ca rezultat marginalizarea țării.

https://biblioteca-digitala.ro

MAY 24 98 15:42 HELSINKI COMMISSION 202

CHRISTOPHER H. SMITH, New Jersey, Chairman
ALFONSE D'AMATO, New York, Co-Chairman
JOHN EDWARD PORTER, Illinois
FRANK R. WOLF, Virginia
DAVID E. BONIOR, Michigan
MATT SALMON, Arizona
STENY H. HOYER, Maryland
EDWARD J. MARKEY, Massachusetts
BILL RICHARDSON, New Mexico
BENJAMIN L. CARDIN, Maryland
BEN NIGHTHORSE CAMPBELL, Colorado
DIRK KEMPTHORNE, Idaho
RICK SANTORUM, Pennsylvania
SPENCER ABRAHAM, Michigan
FRANK LAUTENBERG, New Jersey
HARRY REID, Nevada
BOB GRAHAM, Florida
RUSSELL D. FEINGOLD, Wisconsin
EXECUTIVE BRANCH COMMISSIONERS
JOHN SHATTUCK, DEPARTMENT OF STATE
ASHTON CARTER, DEPARTMENT OF DEFENSE
(VACANT), DEPARTMENT OF COMMERCE
DOROTHY C. TAFT, CHIEF OF STAFF
MICHAEL R. HATHAWAY, DEPUTY CHIEF OF STAFF

COMMISSION ON
SECURITY AND COOPERATION IN EUROPE
234 FORD HOUSE OFFICE BUILDING
WASHINGTON, DC 20515
(202) 225-1901
FAX: (202) 226-4199
E-MAIL: CSCE@HR.HOUSE.GOV

COMMISSION ON SECURITY AND COOPERATION IN EUROPE

FAX TRANSMISSION SHEET

TO: Dr. Emil Constantinescu

FROM: Cong. Chris Smith

DATE: Wednesday

This transmission consists of this cover page and 2 additional pages. If you do not receive the entire transmission, please contact sender at (202) 225-1901. FAX #s at the Helsinki Commission are (202) 226-4199 or 225-4394. Thank you.

****

We have received rough translation of your statements made at joint meeting with Pres. Iliescu and Mr. Roman.

If you have completed or additional statements, please fax.

We attach the following, for your information:

https://biblioteca-digitala.ro

CHRISTOPHER H. SMITH, NEW JERSEY, CHAIRMAN
ALFONSE D'AMATO, NEW YORK, CO-CHAIRMAN
JOHN EDWARD PORTER, ILLINOIS
FRANK R. WOLF, VIRGINIA
DAVID FUNDERBURK, NORTH CAROLINA
MATT SALMON, ARIZONA
STENY H. HOYER, MARYLAND
EDWARD J. MARKEY, MASSACHUSETTS
BILL RICHARDSON, NEW MEXICO
BENJAMIN L. CARDIN, MARYLAND
BEN NIGHTHORSE CAMPBELL, COLORADO
DIRK KEMPTHORNE, IDAHO
RICK SANTORUM, PENNSYLVANIA
SPENCER ABRAHAM, MICHIGAN
FRANK LAUTENBERG, NEW JERSEY
HARRY REID, NEVADA
BOB GRAHAM, FLORIDA
RUSSELL D. FEINGOLD, WISCONSIN
EXECUTIVE BRANCH COMMISSIONERS
JOHN SHATTUCK, DEPARTMENT OF STATE
ASHTON CARTER, DEPARTMENT OF DEFENSE
[illegible], DEPARTMENT OF COMMERCE
DOROTHY D. TAFT, CHIEF OF STAFF
MICHAEL R. HATHAWAY, DEPUTY CHIEF OF STAFF

COMMISSION ON
SECURITY AND COOPERATION IN EUROP
234 FORD HOUSE OFFICE BUILDING
WASHINGTON, DC 20515
(202) 225-1901
FAX: (202) 226-4199
E-MAIL: CSCE@HR.HOUSE.GOV

July 22, 1996

His Excellency Ion Iliescu
President of Romania
Bucharest, Romania

Dear Mr. President:

Last week the House of Representatives approved H.R. 3161, which would grant permanent most-favored-nation status to Romania. As you may know, I voted against the bill as I am skeptical about the way in which such a vote will be used during the national campaign in Romania, and I believe sufficient concerns remain regarding the conduct of the upcoming election that the final vote in Congress would have been more appropriate after the November 3 Romanian national elections.

I sincerely believe that the U.S. congressional decision regarding MFN status should not be used by any political party in Romania—your own or opposition parties—to influence the outcome of the national elections.

I was disappointed to learn of your remarks regarding this legislation during your press conference on July 18, one day after the House passage of H.R. 3161. In a July 5, 1996 letter I received from Ambassador Mircea Geoana, the assertion had been made that congressional consideration of H.R. 3161 at this time "in no way becomes part of our domestic political debate. Consideration and passage of H.R. 3161 now favors no political party, no political leader and no political faction." I was, therefore, somewhat dismayed to learn that you took the opportunity at last Thursday's press conference to attack your opponent, Dr. Emil Constantinescu, regarding consideration of the MFN legislation and his visit to the United States. According to one press account, Prime Minister Nicolae Vacaroiu went even further stating, "It gives us reason for satisfaction that we reached such a goal in this period of the government I head, even if we encountered a range of obstacles along the way."

Such linkages of the vote in the Congress and your political campaign confirms my strong suspicion that the transition to permanent MFN status would indeed be used by you and your party during the campaign season. I will continue to follow closely the preparations for, and conduct of, the national elections, as well as other issues about which we have communicated in the past.

Sincerely,

CHRISTOPHER H. SMITH, M.C.
Chairman

https://biblioteca-digitala.ro

07-24-96 13:44 HELSINKI COMMISSION P02

CSCE NEWS RELEASE

Commission on Security and Cooperation in Europe

234 Ford House Office Building
Washington, D.C. 20515-6460
Rep. Christopher Smith, Chairman
Sen. Alfonse D'Amato, Co-Chairman

Contact: Chadwick R. Gore
1-202-225-1901
e-mail: CGORE@HR.HOUSE.GOV

Iliescu Goes Back on His Word, Romania Put on Notice

For Immediate Release
July 24, 1996

Contact: Chadwick R. Gore
(202) 225-1901

Washington, DC—CSCE Chairman Rep. Christopher H. Smith (R-NJ) has strongly criticized Romania's President Iliescu for "going back on his word" despite his government's assurances that passage of H.R. 3161 regarding permanent MFN for Romania, "in no way becomes a part of our [Romanian] domestic political debate." Yet the day after passage of the bill 334-86, President Iliescu publicly denounced opposition party leader Emil Constantinescu, saying that he "has not made a gesture...to discourage those working against the [MFN] Clause."

"Not only was President Iliescu's characterization of Mr. Constantinescu completely false, but he broke his word," said Chairman Smith who released his letter to President Iliescu setting forth his concerns. "The passage of this bill was never intended to be viewed as a referendum on the Iliescu Administration, pro or con—nor was it to be used to justify criticism of the opposition. In short, it was not to be injected in the campaign according to the word of Romania's President."

Mr. Smith suggested that this does not set a healthy standard for future U.S.-Romanian relations, especially from his perspective. "If President Iliescu can not keep his word in this matter, how can we rely on him to keep his word in other instances, such as Romania's admission to NATO?"

Smith is preparing a letter that will be sent to President Clinton requesting that the administration delay the implementation of permanent MFN status until this matter is satisfactorily resolved.

Copies of all materials are available from the Commission.

-30-

The Commission on Security and Cooperation in Europe by law monitors and encourages progress in implementing the provisions of the Helsinki Accords. The Commission, created in 1976, is made up of nine Senators, nine Representatives and one official each from the

https://biblioteca-digitala.ro

În decembrie 1996, după şapte ani de guvernare de stânga, bilanțul era catastrofal: bănci devalizate, economie de stat falimentară, în care nivelul PIB şi falsa creştere economică se bazau pe stocuri de produse nevandabile, inflație mascată, deficit comercial şi datorii externe mari, corupție generalizată, sărăcie cronicizată.

România plasată într-o zonă gri, izolată de marile centre de putere ale lumii contemporane şi lipsită de susținerea țărilor din propria regiune se găsea într-o poziție periculoasă din punctul de vedere al securității naționale.

https://biblioteca-digitala.ro

BILANȚUL SCHIMBĂRILOR DIN TIMPUL GUVERNĂRII CDR – USD – UDMR (1996-2000)

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

Ceea ce urmează este o sinteză în cifre şi date a „Regimului Constantinescu". Nu eu l-am botezat aşa. Mă plec în faţa unei realităţi.

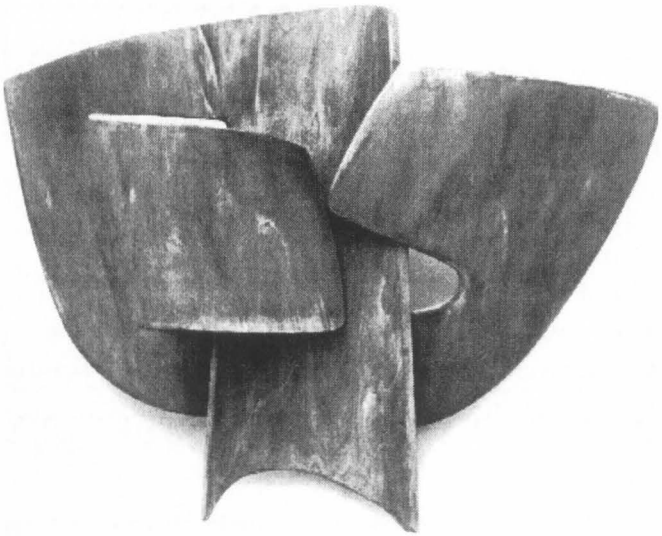
Romanii numeau un lucru abandonat, devenit al nimănui, res nulus. Îl putea lua oricine, se putea face orice cu el.

Perioada 1996-2000 a fost abandonată, din raţiuni diverse, de premieri şi miniştri dar şi de liderii partidelor care au alcătuit coaliţia. Nimeni nu explică ce şi cum s-a gândit atunci, ce strategii s-au urmărit, ce s-a realizat, ce nu s-a izbutit şi ce ar fi trebuit continuat. Patru ani grei şi importanţi din istoria României nu pot fi ai nimănui. Greutăţile şi reuşitele lor sunt parte din istoria noastră. Ziua de azi nu poate fi înţeleasă fără aceşti ani. Răspunderea lor mi-o asum cu riscul de a fi acuzat de lipsă de modestie. Sunt, pur şi simplu, singurul care este dispus să o facă.

În toţi aceşti ani despre care vorbesc şi voi vorbi în continuare, m-am străduit să explic ce înseamnă cu adevărat separarea puterilor, de ce miniştrii, parlamentarii sau judecătorii îşi au atribuţiile şi răspunderile lor peste care nu se poate interveni. Oamenii cărora le vorbeam nu păreau dispuşi să mă creadă. „Abandonul" la care mă refer arată că nici mulţi dintre actorii politici ai acelei perioade nu erau convinşi că acesta este principiul care separă lumea democratică şi civilizată de anarhie sau de dictatură.

https://biblioteca-digitala.ro

CARTEA ALBĂ

https://biblioteca-digitala.ro

MAREA SCHIMBARE

Câştigarea alegerilor locale, parlamentare şi prezidenţiale din 1996 de către Opoziţia democratică reprezenta prima schimbare a puterii politice în România pe calea democratică a alegerilor libere, după mai bine de 70 de ani. Eveniment politic major, votul din noiembrie 1996 a suscitat un val de entuziasm, intern şi extern, comparabil cu ecourile revoluţiei din 1989. Coaliţia de guvernare constituită pe baza alianţei realizate de CDR, USD şi UDMR pentru al doilea tur al alegerilor prezidenţiale, câştigate la 17 noiembrie de candidatul CDR, se întemeia pe un program comun de reforme economice şi instituţionale, menit să reorienteze radical societatea românească spre viitor, şi să asigure condiţiile necesare de convergenţă cu Europa Unită a cărei construcţie începuse după sfârşitul Războiului Rece şi al comunismului ca sistem.

Oricâte deziluzii se vor fi născut ulterior în raport cu acest entuziasm inaugural, se poate afirma fără ezitare că Administraţia Constantinescu şi-a îndeplinit această misiune. În ciuda unor imense dificultăţi economice şi politice, cei patru ani de guvernare a coaliţiei CDR-USD-UDMR au realizat o cotitură ireversibilă în evoluţia sistemului democratic şi au propulsat România în rândul ţărilor care au perspectiva integrării în structurile europene şi euro-atlantice.

Factorii care au defavorizat acest proces şi au întunecat în percepţia publică progresele realizate în cei patru ani ai «regimului Constantinescu» au fost foarte numeroşi şi extrem de diverşi. România pierduse startul în procesul de modernizare încă din 1990-1992, şi această situaţie fusese agravată, aşa cum am demonstrat cu date şi cifre elocvente în secţiunea precedentă, de politica reacţionară a guvernării din 1992-1996.

După 50 de ani de dictatură arbitrară în economie, după 45 de ani în care instituţiile statului fuseseră sistematic degradate, distorsionate şi corupte, pentru a fi apoi doar cosmetizate de noua putere care confiscase revoluţia anti-comunistă din decembrie 1989; după decenii de represiune, de minciună şi de delaţiune, de eradicare a proprietăţii pri-

https://biblioteca-digitala.ro

vate, de suprimare a oricărei libertăți, de la libertatea de a avea la libertatea de a fi, de a gândi, de a exprima, momentul exaltant al revoluției fusese ratat cu bună știință de protagoniștii guvernărilor din 1990-1996.

După acești șapte ani de stagnare, de manipulări și de vrajbă, noua guvernare nu putea spera să vindece toate rănile corpului social într-un mandat de patru ani. Așteptările societății erau uriașe. Dar era cu neputință ca economia să redevină brusc prosperă, ca abuzurile să dispară peste noapte, ca instituțiile să funcționeze tot timpul corect și în interesul cetățeanului. Moștenirea dictaturii, niciodată condamnată sincer și fără echivoc de cei ce ne precedaseră în fruntea statului, era sporită de moștenirea stagnării și duplicității cu care regimul Iliescu cultivase tema socialismului «cu față umană» care se instituia de fapt în descendența directă a trecutului comunist.

Dezastrul provocat în economia și societatea românească de politica incompetentă și echivocă a Guvernului Văcăroiu a agravat nu numai sărăcia endemică și productivitatea foarte scăzută, dar și inerția unei părți importante a societății, încurajată să nu-și modifice comportamentul economic, să tolereze risipa și jaful, în schimbul unor mărunte avantaje temporare.

Această zonă conservatoare a societății a acceptat rezultatul alegerilor, dar nu și punerea în practică a reformelor radicale – și dureroase – pe care noua guvernare, și mai ales CDR, trebuia să le întreprindă urgent. CDR câștigase doar o majoritate relativă în alegerile parlamentare. Coaliția dispunea de o majoritate importantă, dar insuficient de coerentă, și se confrunta zi de zi cu un bloc al opoziției de peste 40%, dominat net de PDSR, cu care se solidarizau sistematic PRM și PUNR. Deși câștigase clar alegerile la 17 noiembrie 1996, Președintele nu dispunea de o majoritate stabilă în electorat, și nici de o susținere parlamentară consecventă, cum fusese până atunci majoritatea controlată de Ion Iliescu. Această distribuție reală de forțe politice, greu de identificat inițial de către opinia publică, al cărei entuziasm supra-dimensiona proporțiile victoriei, confundând importanța și semnificația acesteia cu realitățile destul de modeste ale aritmeticii electorale, a făcut, în esență, ca distanța dintre iluziile din momentul câștigării alegerilor și rezultatele palpabile ale guvernării să crească disproporționat.

Acestor factori interni, agravați de mentalitatea unei societăți care deprinsese de curând libertatea de a critica și de a se opune, dar era

https://biblioteca-digitala.ro

încă ezitantă în a se angaja direct în reformă, li s-a adăugat un cumul de factori externi de o gravitate crescândă, de la indisponibilitatea capitalurilor externe, mult mai puțin interesate decât la începutul anilor 90 de investiții în estul Europei, la criza financiară din Rusia și la instabilitatea din Balcani, explodând în conflictele din fosta Iugoslavie. În vecinătatea imediată a acestei zone periclitate, România nu a dispus de un suport investițional comparabil cu cel care oferise Poloniei, Ungariei, Cehiei sau chiar Sloveniei condiții infinit mai favorabile pentru reforma economică și politică.

Toate aceste dificultăți au umbrit performanțele guvernării de coaliție. Dacă le adăugăm tensiunile, în parte inerente, ale unei alianțe de alianțe, relativ eterogene, gestionarea defectuoasă de către partide a propriilor divergențe interne, capacitatea redusă de a negocia cu aliații din societatea civilă și de a comunica cu opinia publică, ca și propaganda agresivă, continuă și distructivă a unei opoziții care critica fără nici un discernământ orice acțiune guvernamentală, în disprețul oricărei logici politice și chiar, așa cum s-a văzut clar în 1999, a interesului național, vom înțelege de ce imaginea publică a Administrației Constantinescu s-a deteriorat în așa măsură încât progresul real obținut cu mari eforturi în cei patru ani de exercițiu nu a fost perceput ca atare, ci doar sub aspectul, absolutizat, al sacrificiilor care reprezentau prețul inevitabil al acestui progres.

Cititorul care va fi interesat de paginile care urmează va constata că, între 1997 și 2000, reforma a făcut pași esențiali și în economie și în viața societății – în instituții, legislație, educație, cultură, sănătate, armată – ca să nu mai menționăm faptul, îndeobște recunoscut, că România a dobândit în acest scurt răgaz un nou statut extern și un loc demn în comunitatea internațională. Confuzia, deliberată sau nu, pornind de la care aceste progrese continuă să fie negate, este de două naturi distincte. Pe de-o parte, se neagă faptul că reformele au existat, fără să se definească noțiunea însăși de reformă; pe de altă parte, se postulează, fie și implicit, că în doar patru ani se putea îndrepta tot ceea ce o jumătate de secol de inginerie social-economică și de ilegitimitate politică distruseseră sau distorsionaseră în România, dar nu s-a îndreptat pentru că Administrația Constantinescu nu a știut sau, mai grav, nu a vrut să o facă.

Or, reforma nu e o mană cerească, ci un proces dificil și dureros, care trebuia să provoace refacerea pe temelii noi, democratice și libere, a societății în întregul ei. Parte integrantă a acestei recon-

https://biblioteca-digitala.ro

structii, reforma economică însemna asanarea şi restructurarea ansamblului care organizează producerea de bunuri, de la sistemul de proprietate la vânzarea produselor şi la obţinerea de profit legitim, de la infrastructura financiar-bancară la gestiunea fiecărei unităţi economice în parte. Acest proces de însănătoşire, menit să creeze baza unei posibile creşteri economice sustenabile în viitor, acea nevoie de legi noi. Dincolo chiar de acest aspect particular al reformei economice, pentru o nouă societate democratică era nevoie de instituţii noi şi un nou mod în care acestea să-şi exercite autoritatea, nu în numele unei forţe arbitrare şi care generează frică, ci prin dobândirea unei legitimităţi democratice.

Partea vizibilă a acestui aisberg – creşterea şomajului şi a sărăciei, scăderea PIB-ului şi a nivelului de trai – au fost nu numai absolutizate, ci chiar invocate mereu ca dovadă indiscutabilă a absenţei reformelor, când ele au reprezentat, de fapt, preţul inevitabil al aşezării economiei pe o bază sănătoasă. Dovada cea mai clară este faptul că, după primii trei ani de guvernare, s-a înregistrat în 2000 o creştere economică care alimentează şi în prezent tendinţele de dezvoltare ale economiei şi schimburilor. Aceasta nu s-ar fi putut întâmpla dacă în timpul Administraţiei Constantinescu nu s-ar fi acceptat preţul reprezentat de falimentul unor întreprinderi neviabile, de restructurarea – extrem de costisitoare – a sistemului bancar, de privatizarea şi restructurarea industriilor neperformante, inclusiv disponibilizările care au sporit procentajul şomerilor.

Pentru a realiza acest efort, era însă nevoie de legi. Acestea nu existau, dar s-au elaborat şi s-au adoptat; era nevoie de noi instituţii, care s-au constituit în temeiul noii legislaţii. Pentru a asana ansamblul vieţii în societate, un număr important de instituţii – în primul rând cele două mari sisteme, armata şi educaţia, care angajează un număr foarte mare de persoane, şi deci au o mare inerţie specifică – au intrat într-un proces de restructurare radicală; în diferite grade, toate celelalte instituţii ale societăţii şi ale puterii au parcurs etape esenţiale ale propriei reformări.

Corolarul acestui efort colectiv al societăţii româneşti a fost obţinerea unui nou statut internaţional al României, care a ieşit definitiv din izolare, din zona gri în care vegeta până în 1997, şi a devenit un partener cu drepturi recunoscute în procesele de integrare europeană şi euroatlantică.

La doi ani după alegerile din 2000 care au sancţionat coaliţia de

https://biblioteca-digitala.ro

guvernare negând contribuția reală a acestei guvernări la progresul României, putem evalua cu mai multă detașare nu numai neîmplinirile, ci și realizările Administrației Constantinescu. Dacă nu am menționa decât acele procese majore care s-au dovedit ireversibile – relația politică armonioasă cu minoritățile, faptul că România a devenit un candidat credibil pentru integrare în NATO și demararea negocierilor de aderare a României la Uniunea Europeană – și tot am avea argumente de necontestat pentru a afirma că, fără guvernarea forțelor democratice din 1997-2000, România ar fi ratat un moment istoric esențial și ar fi rămas într-o zonă de umbră, în afara marelui proces de integrare a Europei secolului XXI.

Neîmplinirile au existat. La fel de limpede este că, în doar patru ani, nu se puteau pune decât temeliile unei noi societăți, și că ar fi fost necesar – și posibil – ca această construcție să continue, să se consolideze și să se întregească. Legile există, dar trebuie să fie și aplicate; instituțiile au fost create, dar trebuie să funcționeze mai bine și mai armonios; economia privată trebuie să acumuleze investiții și competență, pentru a produce mai bine și mai mult. Aceasta nu ne îngăduie însă să negăm realitatea faptului că, în acest scurt răstimp, de doar patru ani, România s-a transformat dintr-o țară-problemă a Europei răsăritene într-o parte a soluției care conduce către Europa Unită a noului secol.

Celor încă dispuși să nege totul și tot timpul le-ar fi poate de folos să-și răspundă singuri la o simplă întrebare: ce s-ar fi întâmplat în România mai mult și mai bine dacă PDSR și Ion Iliescu ar fi câștigat și alegerile din 1996 și ar fi continuat să guverneze la fel ca până atunci? Sau: care ar fi fost performanțele democrației, ale reformei și ale nivelului de trai în 2000, după 11 ani de guvernare neîntreruptă a FSN-FDSN-PDSR-PSD?

https://biblioteca-digitala.ro

REFORMA LEGISLATIVĂ ŞI INSTITUŢIONALĂ

Învestit pentru a fi garantul respectării Constituției, una dintre priorităţile mandatului meu a fost ca, în aceşti patru ani, să fie adoptate **legile prevăzute în Constituţie care încă nu existau**, precum şi toate acele reglementări necesare pentru ca principiile consacrate de Constituţie să fie riguros respectate.

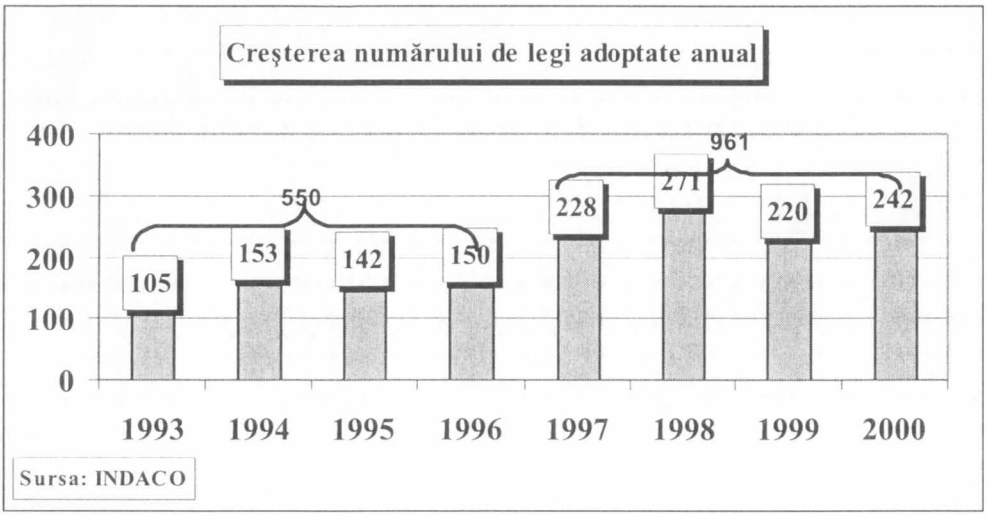
În 1996, la cinci ani de la adoptarea Constituției, nu exista o **lege a răspunderii ministeriale,** ceea ce a permis Guvernului Văcăroiu să ignore o moţiune adoptată de Parlament în 1996. Nu exista o **lege care să reglementeze condiţiile exercitării iniţiativei legislative de către cetăţeni**, drept fundamental, garantat de Constituţie. Nu exista o **lege a Avocatului Poporului**, instituţie menită să-l apere pe cetăţean de abuzurile autorităţilor publice. Nu exista o **lege a bugetelor locale**, care să permită folosirea veniturilor proprii de către comunităţi. Nu exista o **lege a funcţionarilor publici**, care să garanteze stabilitatea în funcţie şi neutralitatea politică a acestora. România nu avea **o reglementare privind instituirea stării de asediu şi a stării de urgenţă** – ceea ce a pus instituţiile statului într-o situaţie extrem de dificilă în timpul tentativei de lovitură de stat şi a încercării de subminare a ordinii constituţionale de la începutul anului 1999. România nu avea o **lege a referendumului,** procedură obligatorie într-o situaţie de criză parlamentară care afectează interesul naţional sau de suspendare din funcţie a preşedintelui ori atunci când se modifică Constituţia. Nu exista o **lege specială pentru prevenirea şi sancţionarea actelor de corupţie** şi nici **legea pentru prevenirea şi sancţionarea spălării banilor murdari**. Toate aceste legi există acum pentru că s-a vrut, după cum în anii anteriori s-a amânat pentru că nu s-a dorit cu adevărat nici autonomie locală, nici răspundere ministerială, nici stoparea corupţiei, nici referendum pentru o eventuală revizuire a Constituţiei.

Cantitativ vorbind, **numărul legilor adoptate între 1997** şi **2000** este cu 43% mai mare decât numărul legilor adoptate în perioada 1993–1996. (Figura 1). Dacă analizăm conţinutul legilor, diferenţa calitativă şi de importanţă este, de asemenea, net favorabilă perioadei 1997-2000.

https://biblioteca-digitala.ro

FIGURA 1

Numai în **domeniul reformei instituționale**, coaliția CDR – USD – UDMR a asigurat adoptarea a peste 200 de acte normative de bază. Trebuie însă adăugate şi numeroasele acte normative modificatoare, care au actualizat şi îmbunătățit o parte din legislația anterioară în materie.

Prin Legea 109 din 1997 a fost înființat Consiliul Economic şi Social, organism autonom, cu rol consultativ în stabilirea politicii economice şi sociale, precum şi în medierea stărilor conflictuale intervenite între partenerii sociali.

Prin Legea 116/1998 s-a reglementat organizarea şi funcționarea Jandarmeriei Române, instituție importantă în asigurarea ordinii publice, a liniştii şi siguranței cetățeanului, iar prin Legea 1/1998 s-au pus bazele unei organizări eficiente şi transparente a Serviciului de Informații Externe sub control parlamentar.

Legea 187/1999 priveşte deconspirarea Securității ca poliție politică, accesul oricărui cetățean la propriul dosar întocmit de aceasta, precum şi accesul public la dosarele celor care aspiră sau exercită funcții de demnitate publică sau alte funcții importante în stat.

Începând cu 1997, coaliția CDR-USD-UDMR a adus o serie de modificări principalelor legi din **domeniul Justiției**, pentru eficientizarea actului de justiție şi armonizarea dreptului intern cu reglementările Uniunii Europene. A fost modificată Legea de organizare judecătorească din 1992; s-au introdus sancțiuni pentru infracțiunile de spălare a banilor; s-au mărit pedepsele pentru actele de corupție, România ală-

https://biblioteca-digitala.ro

turându-se astfel țărilor cu reglementări moderne în aceste domenii.

Prin Legea 208/1999 a fost ratificat Acordul de cooperare pentru prevenirea și combaterea infracționalității transfrontaliere, semnat la București, s-a constituit Comitetul Comun de Cooperare și s-a înființat cu sprijinul Inițiativei de Cooperare în Sud-Estul Europei, Centrul regional pentru combaterea infracționalității transfrontaliere, ambele cu sediul la București.

Salarizarea magistraților a făcut și ea obiectul unor modificări de substanță, în acord cu importanța activității pe care magistrații o desfășoară și statutul Justiției de putere separată în stat.

Au fost reglementate, de asemenea, organizarea și funcționarea profesiei de executor judecătoresc.

În timpul guvernării din 1997-2000 s-a realizat un efort legislativ major pentru fundamentarea unei economii libere de piață. Un loc aparte îl ocupă **legile proprietății**, care se referă la restituirea pământurilor, a pădurilor și a unor imobile naționalizate. Prin Legea pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și a celor forestiere (Legea 1/2000), proprietarii rurali deposedați de comuniști au fost repuși în drepturi. Prin Ordonanța de Urgență 198/1999, și terenurile blocate în fostele IAS-uri au putut intra în circuitul normal al pieței libere.

Restructurarea agenților economici cu capital de stat a impus reglementarea modului de reorganizare a regiilor autonome și a introdus obligativitatea întocmirii programelor de restructurare. Ca urmare, prin aproximativ 50 de acte normative a început procesul de reorganizare a regiilor autonome în companii naționale și societăți comerciale privatizabile.

Privatizarea participațiilor statului s-a realizat în 1997 prin Ordonanța de urgență a Guvernului 88 care stabilește regimul juridic comun al privatizărilor. Modificările ulterioare prin Legea 99/1999, au urmărit accelerarea și finalizarea privatizării prin descentralizarea deciziei de privatizare, definirea mai exactă a instituțiilor implicate, modificarea unor termene și proceduri, introducerea certificatului de sarcini fiscale, constituirea agențiilor de privatizare, simplificarea metodologiei, întărirea protecției persoanelor implicate în procesul de privatizare, extinderea plăților compensatorii în cazul restructurării post-privatizare.

Privatizarea societăților bancare la care statul este acționar a fost reglementată separat, prin Legea 83/1997, ulterior îmbunătățită prin ordonanțe de urgență ale Guvernului.

https://biblioteca-digitala.ro

În domeniul financiar-bancar, coaliția majoritară a asigurat adoptarea a peste 480 de acte normative importante, care au așezat pe baze noi multe din instituțiile statului, relațiile fiscale dintre stat și cetățean, dintre stat și agenți economici privați. Legea datoriei publice din 1999 reglementează procedurile de contractare a creditelor interne și externe atât de către stat, cât și de către autorități publice și agenți economici; acordarea garanțiilor pentru credite în numele și contul statului de către Ministerul Finanțelor; gestionarea datoriei publice interne și externe; constituirea fondului de risc pentru garanțiile de stat la împrumuturi externe și procedura executării garanțiilor de stat pentru împrumuturile nerestituite.

Legea 58 din 1998 reglementează activitatea bancară în România, statuează principiile sale de bază și subiecții care intră sub incidența acestei legi.

În cadrul reformei sistemului fiscal, un moment de referință îl constituie introducerea impozitului pe venitul persoanelor fizice în sistem global.

În domeniul muncii și protecției sociale, au fost adoptate peste 140 de acte normative. Printr-un set de legi din 1997, s-au prevăzut alocații suplimentare pentru familiile cu copii; s-a reglementat concediul plătit pentru îngrijirea copiilor în vârstă de până la 2 ani; s-au organizat cantinele de ajutor social. În 1998 s-a introdus acordarea tichetelor de masă pentru numeroase categorii de salariați; s-a reglementat sistemul de stabilire a salariilor de bază în sectorul bugetar și a indemnizațiilor pentru persoane care ocupă funcții de demnitate publică. În 1999, s-a adoptat o nouă reglementare pentru pensiile invalizilor, orfanilor și văduvelor de război, iar prin Legea 19/2000 a fost schimbat întregul sistem public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale. Prin ordonanțe de urgență ale Guvernului s-a înființat *Fondul național de solidaritate*, având ca scop ajutorarea familiilor aflate în situații de extremă dificultate; s-au instituit măsuri pentru protecția copilului aflat în dificultate; s-a înființat *Agenția Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului*. Prin mai multe hotărâri ale Guvernului României au fost recorelate pensiile de asigurări sociale de stat pentru aducerea pensiilor medii ale grupurilor de pensionari din aceeași categorie, înscriși la pensie în același an, la nivelul unei pensii medii comune.

Au fost reglementate salarizarea **cultelor**, drepturile bănești ale capilor bisericilor fiind echivalate cu cele ale demnitarilor din administrația centrală; s-a asigurat sprijinirea financiară a cultelor religioase cu venituri mici sau fără venituri.

https://biblioteca-digitala.ro

DESCENTRALIZAREA ADMINISTRAȚIEI PUBLICE

Eficiența actului de reformă legislativă și instituțională depinde în mare măsura de buna funcționare a Executivului. Până în 1997, structura Guvernului și a instituțiilor din subordinea sa a fost extrem de stufoasă, aceasta fiind una dintre cauzele ineficienței actului de guvernare. Tocmai de aceea, cabinetele din perioada 1997-2000 au urmărit **restructurarea** aparatului de lucru al Executivului, a administrației publice în general.

În 1997, în cadrul Guvernului Victor Ciorbea, a fost creat *Ministerul pentru Integrare Europeană*, instituție necesară coordonării eforturilor diverselor ministere în vederea pregătirii României pentru aderarea la Uniunea Europeană. Instituția a fost trecută, ca departament, în subordinea Ministerului Afacerilor Externe prin hotărârea Guvernului Mugur Isărescu, urmărindu-se o concentrare a eforturilor în direcția negocierilor de aderare la UE, începute în februarie 2000.

În cadrul reformei administrației publice locale și în contextul reglementării statutului funcționarilor publici, s-a trecut de la schema cu patru departamente (pe care o avea guvernul Văcăroiu) la două departamente în structura Guvernului Vasile. *Departamentul pentru Reforma Administrației Publice Locale și Departamentul pentru Administrația Publică Locală s-au reunit ulterior în Ministerul Funcției Publice.*

Restructurarea aparatului de lucru al Guvernului a însemnat și apariția unor departamente specifice pentru politici noi, promovate începând cu 1997. S-a creat Departamentul pentru Relațiile cu Românii de peste Hotare și Departamentul pentru Protecția Minorităților.

Normalizarea relațiilor cu minoritățile a fost una dintre reușitele Administrației Constantinescu. Participarea UDMR la guvernare a constituit o soluție pentru mai buna conviețuire între români și maghiari și o garanție a respectării drepturilor minorităților naționale. Ca urmare a inițiativelor noastre, România a fost dată ca exemplu de rezolvare a problemei minorităților. Manifestări ale intoleranței, cum au fost cele de la Târgu-Mureș în 1990 sau, ulterior, la Hădăreni și Bolintin, nu s-au mai repetat după 1996. Ca semn al normalizării re-

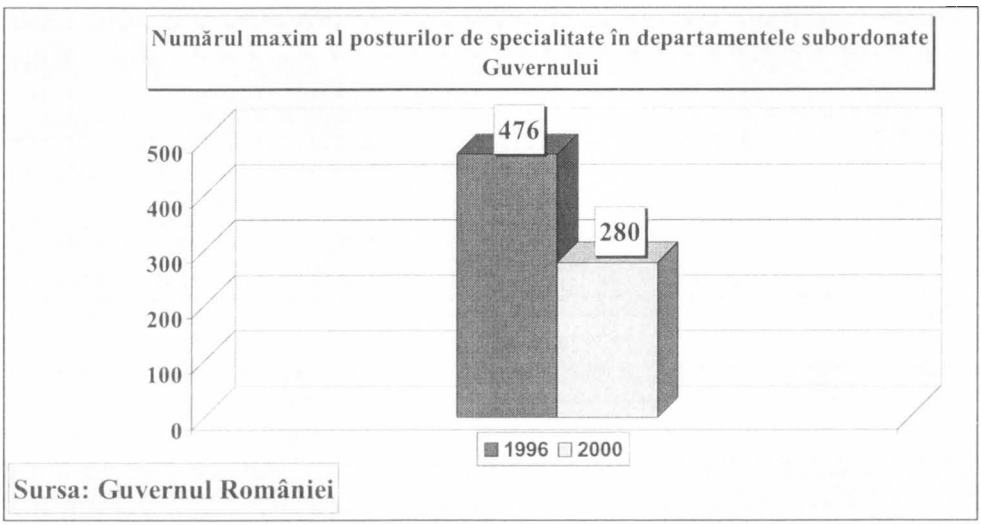

https://biblioteca-digitala.ro

lațiilor inter-etnice în România, Departamentul pentru Protecția Minorităților Naționale a fost condus de un reprezentant al minorității maghiare, ca ministru delegat pe lângă primul ministru.

În urma acestor reforme, **numărul maxim al posturilor de specialitate** (în afară de demnitari) în departamentele subordonate direct Guvernului Isărescu s-a redus la 280, față de 476 în Guvernul Văcăroiu (Figura 2).

FIGURA 2

Deoarece, până în anul 1997, inițiativele privind promovarea unei legi a bugetelor locale au fost respinse, crearea unei autonomii locale reale, în concordanță cu prevederile Constituției și reglementările europene, a rămas în sarcina mandatului meu și a coaliției CDR-USD-UDMR. Am reușit ratificarea principalelor instrumente juridice europene, esențiale pentru autonomia locală; am promulgat legile privind autonomia patrimonială a comunităților, pregătirea și perfecționarea aleșilor locali și a funcționarilor publici; a fost conturat cadrul legal de dezvoltare regională și regimul zonelor defavorizate.

Regiile autonome de interes local au fost reorganizate ca societăți comerciale, având ca unic acționar comunitatea locală, cu posibilitatea de a fi privatizate. Descentralizarea s-a realizat, de asemenea, în domeniul financiar fiscal, în domeniul protecției copilului, în cel al educației naționale, al sănătății publice, al serviciilor publice de protecție a plantelor, al activităților sanitar-veterinare, în domeniul transporturilor și în cel al serviciilor publice de gospodărie comunală.

https://biblioteca-digitala.ro

UN PROIECT DE EDUCAȚIE EUROPEAN

Un obiectiv esențial în realizarea schimbării l-a constituit modificarea substanțială a Legii învățământului. Legea promulgată în 1999 stabilește **principalele direcții ale reformei învățământului**: reforma curriculară; trecerea de la tipul de învățământ reproductiv la un învă-țământ bazat pe rezolvarea problemelor concrete; relansarea cercetării științifice în universități; crearea unui învățământ care să răspundă eficient nevoilor economiei, administrației, vieții sociale, culturii și aspirațiilor tineretului; ameliorarea infrastructurii și conectarea la sistemul comunicațional mondial; reforma managementului școlar și academic prin descentralizare și asigurarea autonomiei instituționale a unităților de învățământ; dezvoltarea unor forme avansate de cooperare internațională.

Amploarea și profunzimea reformei pot fi puse în evidență chiar prin simpla enumerare a câtorva realizări ale echipelor care au condus Ministerul Educației Naționale în perioada 1997-2000: elaborarea noului Curriculum Național și aplicarea acestuia la clasele I-XII; tipărirea de noi manuale, alternative, pentru majoritatea claselor; înlocuirea anului școlar împărțit pe trimestre cu cel împărțit pe semestre și introducerea unor perioade compacte de evaluare școlară; înlocuirea evaluării prin note în învățământul primar cu evaluarea modernă prin calificative, pe baza unui sistem științific elaborat de Centrul Național de Evaluare (înființat în 1998); introducerea programului de reformare a învățământului profesional; elaborarea în formă explicită a standardelor profesionale de către Consiliul Standardelor Ocupaționale, (înființat în 1999); extinderea învățării limbilor străine; reformarea învățământului în limbile minorităților naționale; aplicarea primului program special de sprijinire a comunității romilor; debutul primului program de evaluare instituțională a școlilor și liceelor; organizarea examenelor de capacitate și de bacalaureat ca examene naționale; reducerea treptată a probelor la examenele de admitere; introducerea a trei ore de educație fizică pe săptămână; reintroducerea muzicii și a artelor plastice în licee; conceperea și apli-

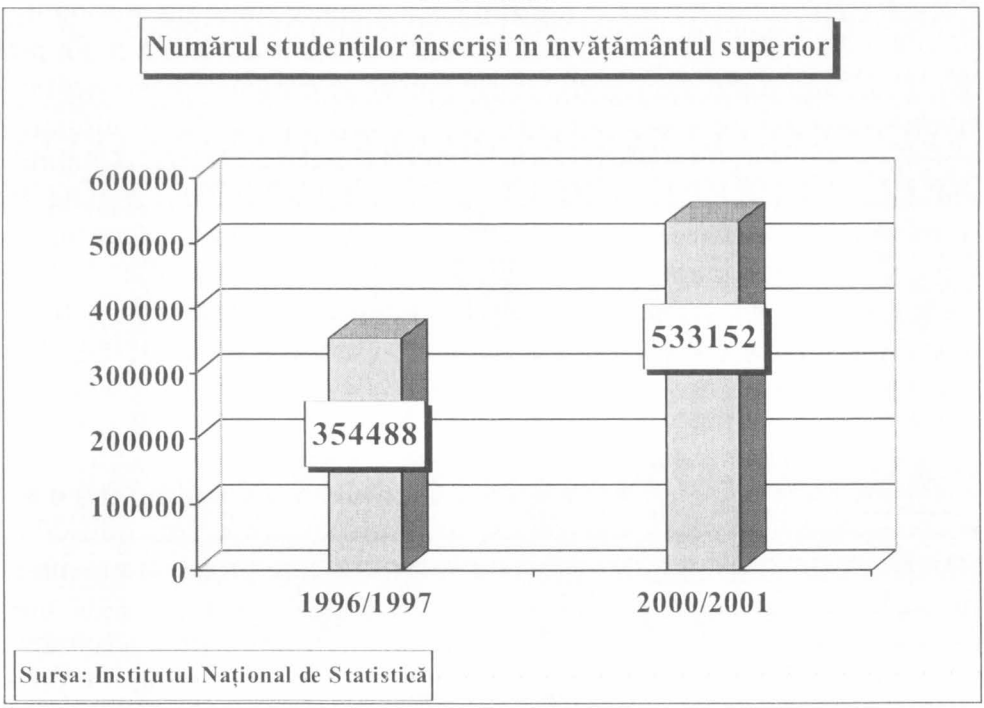

https://biblioteca-digitala.ro

carea primului program cuprinzător de relansare a învățământului rural (1998-2000); asigurarea autonomiei universitare reale prin lărgirea autonomiei financiare şi trecerea organizării admiterii în facultăți în răspunderea integrală a universităților; introducerea învățământului la distanță; sporirea efectivului de studenți; reorganizarea studiilor postuniversitare şi a doctoratului în acord cu practicile europene; acreditarea unor centre de excelență pentru cercetarea ştiințifică universitară; înființarea primelor centre de transfer tehnologic între universități; descentralizarea finanțării învățământului; organizarea rețelei informaționale a educației naționale; scoaterea la concurs a tuturor burselor de studii în străinătate; organizarea formării continue în educație; aplicarea unui program de formare a formatorilor.

Numărul studenților înscrişi în instituțiile de învățământ superior în anul universitar 2000/2001 a crescut cu aproape 180.000 față de 1996/1997 (Figura 3); **numărul facultăților** a crescut cu circa 150 (Figura 4). Cu cei peste 135.000 de studenți admişi in anul I, România a atins în anul 2000 cel mai mare efectiv de studenți în universitățile publice, din istoria ei.

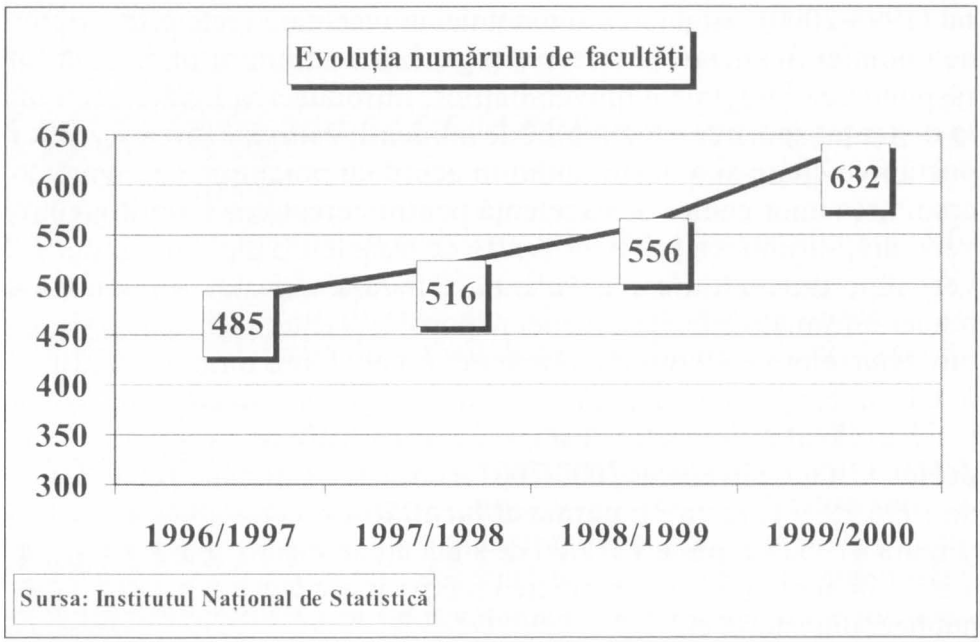
FIGURA 3

https://biblioteca-digitala.ro

FIGURA 4

Alocările pentru universități de la bugetul statului au crescut de la 575 de miliarde de lei în 1996, la 3.800 miliarde de lei în 2000, iar **alocările bugetare pentru burse de studii** au crescut, în aceeași perioadă, de la 67 de miliarde lei la 595 de miliarde de lei. S-au mărit alocațiile de cămin și cele de hrană pentru studenții bursieri. Cuantumul bursei se stabilește, potrivit legii, de către fiecare universitate în parte, prin decizia Senatului Universității, din care fac parte și reprezentanți ai studenților. Universitățile au obținut dreptul de a mări cuantumul burselor, prin atragerea de fonduri extrabugetare. Ministerul Educației Naționale a reglementat posibilitatea acordării burselor contractuale, finanțate de parteneri educaționali interesați să califice specialiști pentru propriile activități.

Deși 42% dintre studenții români din învățământul de zi au fost cazați în cămine în 1999 (procentul din țările Uniunii Europene se situează între 2 și 8%), problema spațiilor de cazare a rămas dificilă. Studenții români și majoritatea familiilor din care provin au resurse modeste care nu le permit închirierea unei locuințe. De aceea, s-au alocat sume substanțiale de la bugetul învățământului pentru ameliorarea situației, la sfârșitul anului 2000 fiind în derulare cel mai amplu pro-

https://biblioteca-digitala.ro

gram de investiții în infrastructura universitară din ultimul deceniu. Suprafața totală a spațiilor de învățământ cuprinse în program era de 312.000 metri pătrați, iar numărul de locuri de cazare aflate în diferite stadii de construcție era de 8.664. Valoarea investițiilor alocate pentru dotarea universităților și pentru consolidarea clădirilor universitare s-a ridicat în 1999 la peste 255 miliarde lei. În paralel, s-au găsit posibilități pentru depistarea și amenajarea de spații de cazare în orașele universitare, cu sprijinul comunităților locale și prin implicarea studenților în administrarea căminelor.

Problema principală a învățământului din România este încă problema fondurilor. **Bugetul învățământului** a crescut în mod real începând cu 1997, ajungând ca în anul 2000 să fie prevăzut, pentru prima oară după 1989, un procent mai mare de 4% din PIB (excluzând veniturile proprii ale unităților de învățământ).

Prin două legi, din 1997 și 1998, completate în 2000, s-au mărit substanțial **veniturile profesorilor și ale personalului nedidactic din învățământ**, salariile beneficiind de cea mai mare corecție din ultimul deceniu. Pentru cadrele didactice care lucrează în mediul rural s-au acordat sporuri salariale între 5 și 80%, în funcție de gradul de izolare al localităților. Aceste măriri au fost însă departe de a rezolva problema salarizării cadrelor didactice. În cei patru ani de guvernare, nu am reușit să răspundem așteptărilor justificate ale profesorilor. Este o mare neîmplinire a administrației anilor 1997-2000.

https://biblioteca-digitala.ro

SALVAREA PATRIMONIULUI CULTURAL

La baza strategiei promovate de Ministerul Culturii, începând din anul 1997, au stat următoarele principii: accesul și participarea la viața culturală, ca drepturi fundamentale ale fiecărui individ; îmbunătățirea calității vieții pentru toți membrii societății, ca scop al politicilor culturale; definirea culturii ca o dimensiune esențială a dezvoltării; creativitatea culturală ca sursă esențială a progresului uman; modelarea politicilor culturale în parteneriat cu societatea civilă.

O dimensiune importantă a reformei în cultură a constituit-o **elaborarea unei noi legislații**, adecvate la realitățile societății românești. La propunerea Ministerului Culturii au fost promovate și apoi votate Legea bibliotecilor, Legea muzeelor și colecțiilor, Legea privind protecția patrimoniului cultural național mobil, Legea privind protejarea monumentelor istorice. O altă realizare majoră a constituit-o elaborarea Statutului creatorilor de artă și al artiștilor interpreți din România.

Printr-o hotărâre a Guvernului din 1994, instituțiile publice de cultură județene – biblioteci publice, muzee, centre de conservare și valorificare a tradiției și creației populare și ansambluri folclorice profesioniste – fuseseră transferate din subordinea consiliilor județene în subordinea Ministerului Culturii. Această centralizare a avut numeroase efecte negative. Ca urmare, unul dintre primele acte normative susținute de Ministerul Culturii a realizat **descentralizarea administrativă a instituțiilor culturale publice** de interes județean.

Începând din 1997, ***Programul național pentru susținerea culturii scrise*** a urmărit să faciliteze cititorului accesul la literatură. Evaluarea și selecția programelor editoriale care au beneficiat de sprijin financiar cu titlu de comandă de stat s-a făcut de către Comisia Națională pentru Cultură Scrisă, alcătuită din personalități independente ale vieții literare. Comanda de stat fusese utilizată, până în 1996, ca o modalitate de a sprijini financiar numai anumite edituri, în genere cu capital de stat. Începând din 1997, a primat valoarea cărților, indiferent de editură. Direcțiile de interes propuse de Comisia Națională pentru Cultură Scrisă și însușite de către Ministerul Cul-

https://biblioteca-digitala.ro

turii au avut în vedere, cu prioritate, susținerea literaturii contemporane și a debuturilor, sprijinirea apariției de ediții critice și lucrări de referință, reeditări ale operelor scriitorilor clasici și contemporani, editarea de traduceri ale unor cărți de importanță pentru cultura universală, cartea de artă, enciclopediile și dicționarele.

În 1996, Ministerul Culturii subvenționase doar 22 programe editoriale, în timp ce din 1997 numărul acestora a crescut considerabil, fiind în 2000 de 40 de ori mai mare decât în 1996 (Figura 5). În sumă totală, **fondurile alocate** de Ministerul Culturii **programelor editoriale** au fost în 2000 de patru ori mai mari decât 1997 (Figura 6).

FIGURA 5

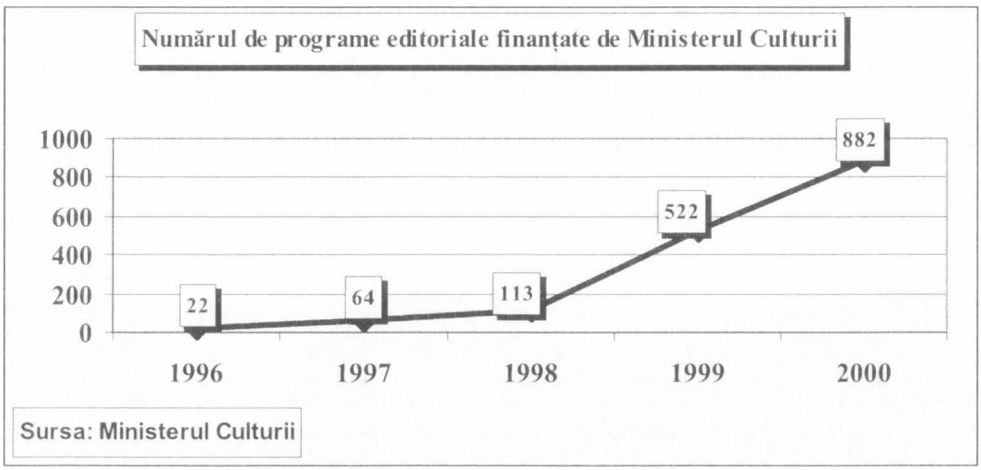
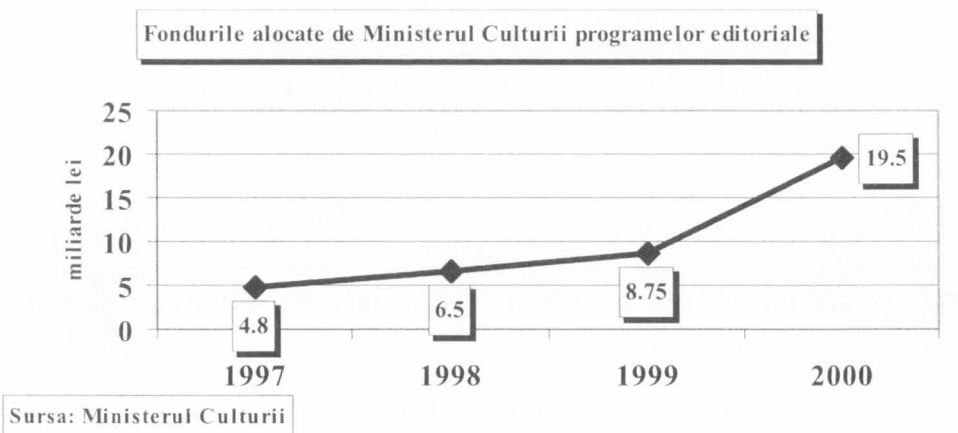

FIGURA 6

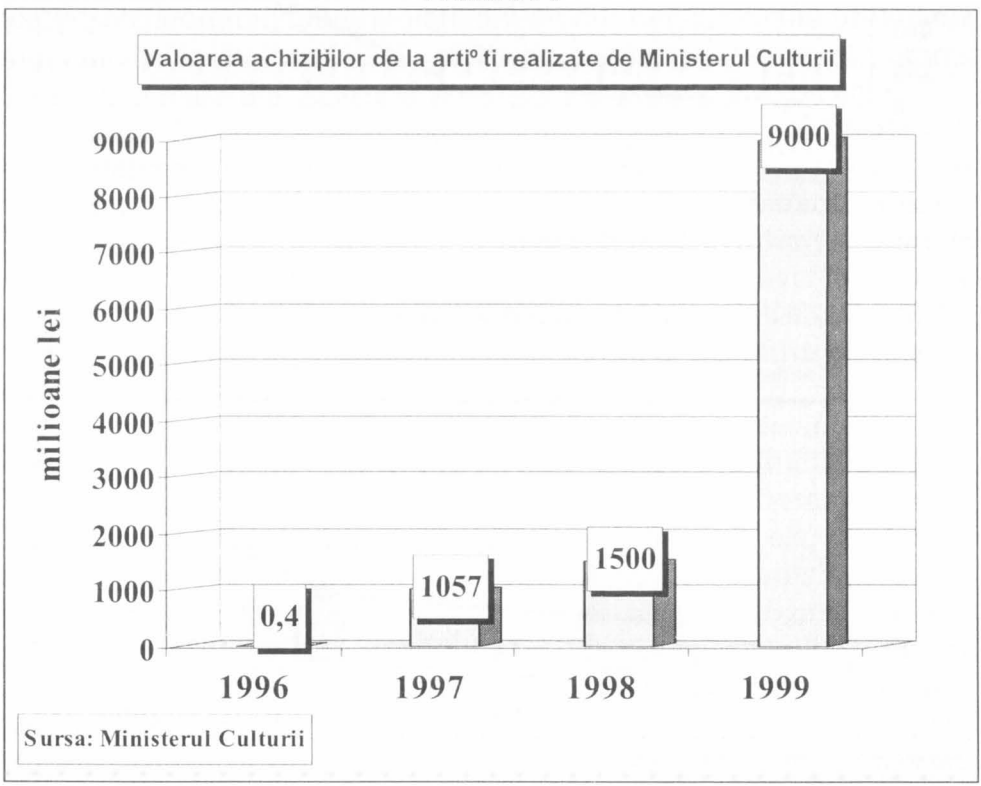

https://biblioteca-digitala.ro

În 1997, a demarat o serie de proiecte concretizate prin realizarea unor CD-uri cuprinzând sinteze, enciclopedii şi lucrări necesare documentării şi promovării culturii şi civilizaţiei româneşti. În perioada 1997-2000, România a fost prezentă la unele dintre cele mai importante **târguri internaţionale de carte**. Dacă în 1997 ţara noastră a participat la 7 târguri, în 2000 numărul acestora a ajuns la 13. În 1998, România a fost invitat de onoare la Târgul de carte de la Leipzig, unde participau 1.800 de expozanţi din 34 de ţări.

În **domeniul artelor vizuale**, direcţiile prioritare ale strategiei Ministerului Culturii au fost promovarea pe plan naţional şi internaţional a creaţiei de artă contemporană; susţinerea logistică şi financiară a creatorilor de artă şi a publicaţiilor de specialitate. În artele vizuale, politica de achiziţii şi sumele alocate acestora au cunoscut, de asemenea, îmbunătăţiri semnificative: de la 134 de **lucrări achiziţionate** în 1996, la 187 de lucrări în 1997, urmate de 300 de lucrări în 1998 şi 16 lucrări monumentale în 1999 (Figura 7).

FIGURA 7

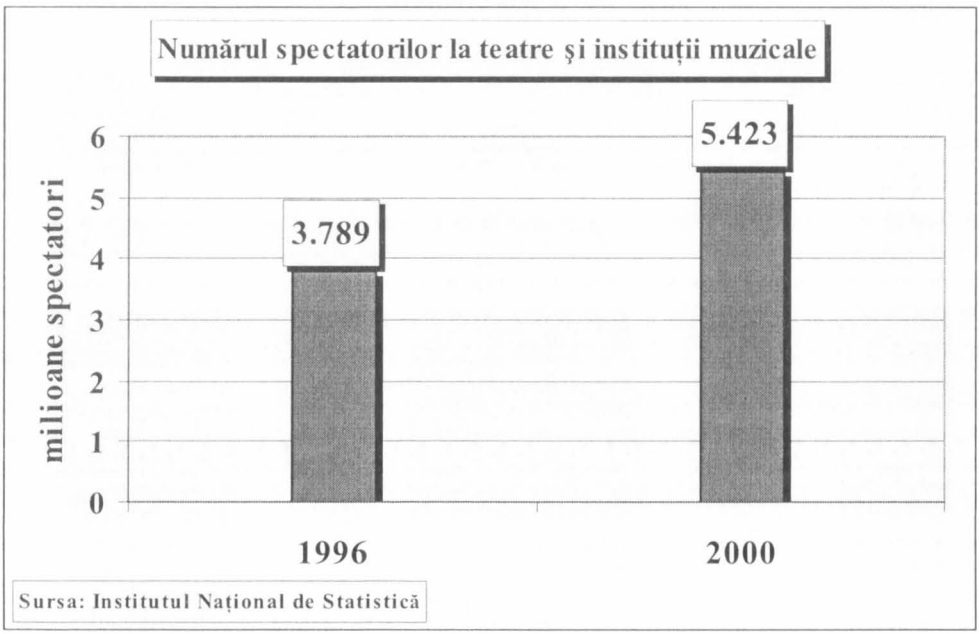

https://biblioteca-digitala.ro

In scopul promovării culturii româneşti, atât în ţară cât şi în străinătate, ministrul Culturii a mobilizat un sistem complex de resurse pentru programul ***Anul Eminescu***, la acest proiect colaborând: Academia Română, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Educaţiei Naţionale, Ministerul Lucrărilor Publice şi Amenajării Teritoriului şi Autoritatea Naţională pentru Turism.

Numărul muzeelor a crescut de la 487 în 1996, la 519 în 2000.

După ce înregistrase o scădere între 1990 şi 1996, numărul de **spectatori din sălile de teatru şi concert** a crescut de la 3.789.000 în 1996 la 5.423.000 în 2000 (Figura 8).

FIGURA 8

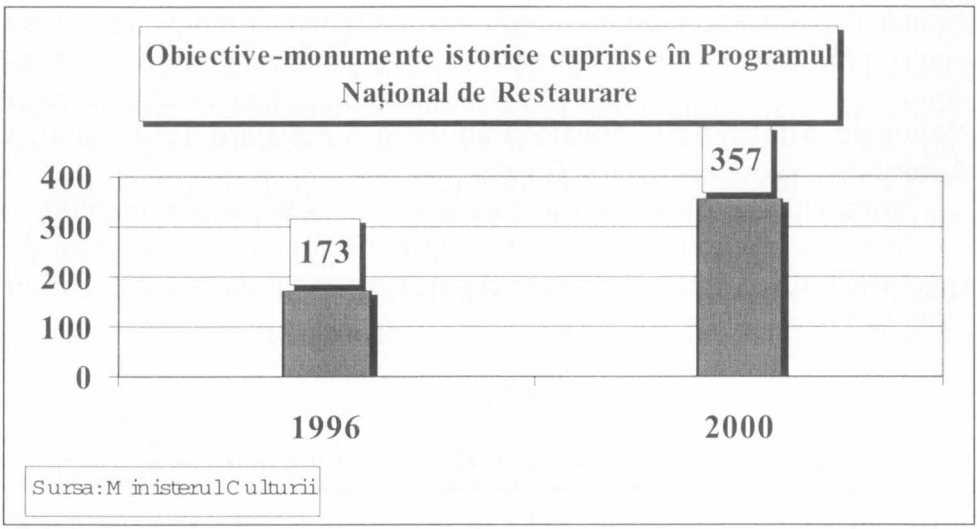

Protejarea patrimoniului cultural naţional în conformitate cu legislaţia europeană a constituit o prioritate a guvernelor dintre 1997 şi 2000. Atenţia acordată protejării şi punerii în valoare a patrimoniului cultural naţional s-a concretizat prin finanţarea conservării acestuia la un nivel care nu a mai fost atins în ultimii 20 de ani. Faţă de 1996, fondurile alocate au fost de 14 ori mai mari în 1997 şi de 20 de ori mai mari în 1998. Numărul de **obiective-monumente istorice** cuprinse în Programul Naţional de Restaurare a crescut de la 173 în 1996, la 357 în 2000 (Figura 9).

https://biblioteca-digitala.ro

FIGURA 9

Guvernul României a împrumutat 5 milioane de dolari de la Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, creditul fiind destinat finanțării proiectelor privind patrimoniul cultural. Între aceste proiecte se numără restaurarea Ansamblului sculptural Brâncuși de la Târgu Jiu, renovarea palatelor brâncovenești de la Mogoșoaia și Potlogi și conservarea unor biserici și clădiri de importanță istorică din patru sate transilvănene cu specific săsesc.

Guvernul României a inclus în politica sa generală finanțarea cu prioritate a obiectivelor înscrise în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO. De această finanțare au beneficiat bisericile cu pictură exterioară din nordul Moldovei – Moldovița, Arbore, Humor, Voroneț – unde au fost deschise șantiere pentru lucrări de consolidare, restaurare și urmărire a comportării picturii interioare și exterioare. La Mănăstirea Horezu s-a deschis un nou șantier pentru lucrări de construcții, consolidare și restaurare. Au fost, de asemenea, finanțate restaurări în centrul istoric al Sighișoarei, satele săsești și cetățile dacice înscrise în lista Patrimoniului Mondial UNESCO.

Sub înaltul patronaj al Președintelui României, Ministerul Culturii, în colaborare cu Consiliul Europei, a organizat două mari acțiuni menite să sublinieze rolul spațiului românesc ca spațiu de dialog cultural. În 1999, a fost inaugurată, la Sibiu și București, campania „Europa – un patrimoniu comun". În 2000, în România și în alte 15 țări ale Europei, s-au desfășurat Zilele Europene ale Culturii Iudaice.

https://biblioteca-digitala.ro

ASIGURĂRI PENTRU SĂNĂTATE

La fel ca majoritatea statelor foste comuniste, România s-a confruntat cu dificultăți majore în ceea ce privește sistemul de ocrotire a sănătății, un sistem medical învechit, centralizat, cu management ineficient. Puterea instalată în 1990 nu a rezolvat aceste probleme, calitatea îngrijirii sănătății continuând să se degradeze.

Reformarea sistemului îngrijirilor de sănătate în România a început în anul 1997. Enunțând principiile pe care își va baza politica, Ministerul Sănătății a definit îngrijirile de sănătate drept un bun social de preț, accesibil tuturor cetățenilor și a cărui finanțare se sprijină pe contribuția cetățenilor în funcție de venit, indiferent de starea lor de sănătate diferită. Ca semn al solidarității sociale, contribuția este plătită în părți egale de persoana angajată și de angajator.

Legea privind asigurările sociale de sănătate, adoptată de coaliția CDR-USD-UDMR în anul 1997, urmată de ***Legea 100/1998 privind sănătatea publică*** și de ***Legea de organizare a spitalelor*** din 1998 au furnizat cadrul legal pentru reforma în domeniul sănătății.

Din 1997, Asigurările sociale de sănătate încep să funcționeze descentralizat, pe baza dreptului de alegere liberă de către persoana asigurată, a medicului și a unității sanitare. Din contribuția asiguraților și a angajatorilor – la care se adaugă subvenții de la bugetul de stat și bugetele locale, precum și din alte surse – se constituie fondurile de asigurări sociale de sănătate, colectate și administrate prin *Casele de asigurări de sănătate județene* și a municipiului București și prin *Casa Națională de Asigurări de Sănătate*, în calitate de instituții publice autonome și nelucrative. Casei Naționale de Asigurări de Sănătate i-a fost acordat un capitol special în bugetul consolidat, în condițiile totalei autonomii a utilizării fondurilor.

Potrivit legii, majoritatea furnizorilor de îngrijiri de sănătate nu mai sunt salariați ai statului, ci lucrează pe baza contractului încheiat cu casele de asigurări, fiind plătiți din *Fondul de asigurări sociale de sănătate*, în acord cu criteriile de eficiență și de calitate ale serviciilor

https://biblioteca-digitala.ro

medicale. Legea pune accentul pe îngrijirile ambulatorii, cu precădere în cabinetele medicale în care medicul de familie acordă asistența primară. Medicii cu cabinet medical privat pot lucra în sistemul asigurărilor sociale prin acreditare în condițiile legii. Medicul de familie redevine astfel pivotul îngrijirii și urmăririi curente a stării de sănătate a persoanelor care l-au investit cu încrederea lor.

Legea statuează toate drepturile asiguraților începând de la prevenirea îmbolnăvirilor, depistarea precoce a bolii, tratamentul la domiciliu, ambulatoriu și spitalicesc, asistența de urgență, asistența pre-, intra – și post-natală, și până la asistența medicală de recuperare, medicamente, materiale sanitare și proteze. Drepturile asiguraților se stabilesc prin contractul-cadru elaborat de Casa Națională de Asigurări, împreună cu Colegiul Medicilor din România, și avizat de Ministerul Sănătății.

În perioada 1997-2000, au fost înființate **instituții** indispensabile reformei în domeniul medical: Casa Națională de Asigurări de Sănătate (*Legea 145/1997*); Casa de Asigurări de Sănătate a Transporturilor (*Ordonanța de Urgență a Guvernului 41/1998*); Casa Asigurărilor de Sănătate a Apărării, Ordinii Publice, Siguranței Naționale și Autorității Judecătorești (*Ordonanța Guvernului 56/1998*); Agenția Națională a Medicamentului (*Ordonanța Guvernului 125/1998*).

De la promulgarea, în anul 1997, a Legii privind asigurările sociale de sănătate și până la începutul anului 1999, s-au constituit structurile funcționale necesare intrării depline în atribuții a caselor de asigurări și s-au constituit fondurile de asigurări, atât cele județene cât și cel național. În aceeași perioadă s-au încheiat contractele individuale pentru toți medicii din cabinetele de asistență medicală primară.

În anul 1998, an al tranziției către noul sistem de ocrotire a sănătății, Ministerul Sănătății, Ministerul Finanțelor și Ministerul Muncii și Protecției Sociale au avut un rol decisiv în susținerea aplicării prevederilor legii. După 1 ianuarie 1999, Ministerul Sănătății și-a concentrat activitatea asupra elaborării și finanțării **programelor naționale de sănătate**, a ajustării și, implicit, a îmbunătățirii cadrului legal al noului sistem de îngrijiri de sănătate, a politicii de personal – inclusiv de pregătire specializată și perfecționare, a reglementării relațiilor dintre sectorul public al sănătății și sectorul privat aflat în plină dezvoltare. Totodată, Ministerul Sănătății a preluat manageriatul alocației bugetare de stat destinată investițiilor în echipament medical de înaltă clasă, în reabilitarea clădirilor existente și construirea unora noi, adaptate cerințelor și normelor civilizate de practică medicală.

https://biblioteca-digitala.ro

Numărul medicilor din unitățile medicale bugetare a crescut la 42.371 în anul 2000 față de 40.919 în 1996 (Figura 10). România avea în anul 1996 un medic practician la 552 locuitori în timp ce, în 1999, unui medic îi reveneau 486 de locuitori (Figura 11). După tendința de scădere de până în anul 1996, numărul spitalelor de stat a crescut de la 413 în 1996 la 439 în 2000.

FIGURA 10

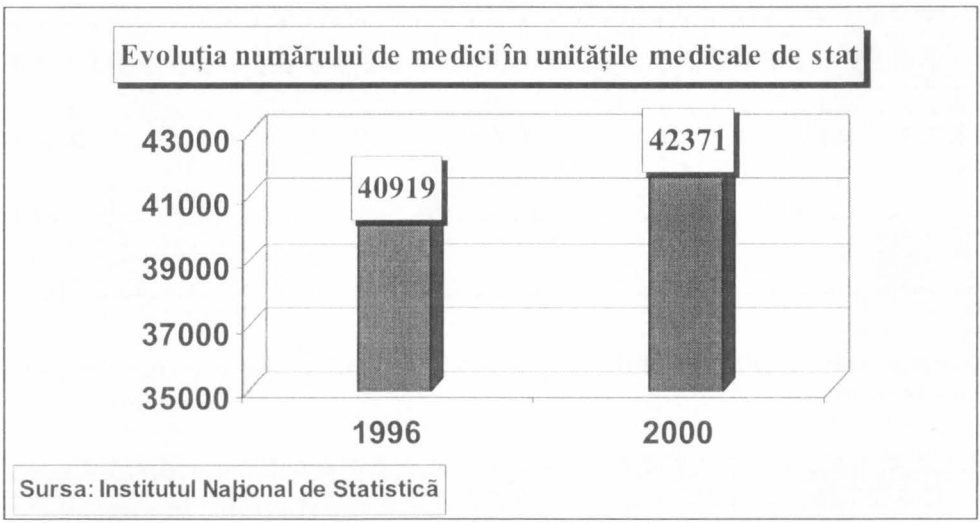
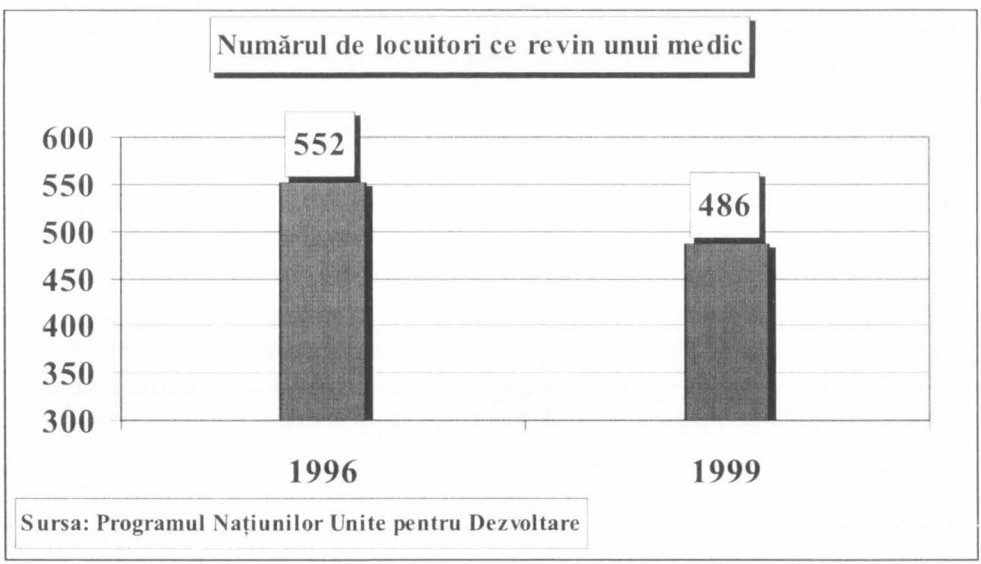

FIGURA 11

https://biblioteca-digitala.ro

Începând cu anul 1999, Direcțiile județene de sănătate publică au preluat responsabilitățile monitorizării stării de sănătate a populației și a factorilor ambientali de risc, a dezvoltării și evaluării programelor de sănătate publică, a colaborării cu autoritățile locale și comunitatea în definirea problemelor ce privesc sănătatea populației și în procesul decizional, inclusiv al înființării și autorizării unor servicii de sănătate locale. Aceste din urmă atribuții se exercită în strânsă relație cu responsabilitățile Fondurilor județene de asigurări de sănătate privind alocarea resurselor în funcție de zona geografică, nivelul îmbolnăvirilor și structurile medicale corespunzătoare. De notat că legea prevede susținerea caselor de asigurări din județele cu dezechilibre financiare prin alocații furnizate de Casa Națională din fondul de redistribuire statuat legal în cotă de 7%.

Prevederile legale au definit și rolul **Colegiului Medicilor din România** ca partener de drept al Ministerului Sănătății și al Casei Naționale de Asigurări de Sănătate în negocierea și stabilirea contractului-cadru ce stă la baza relațiilor dintre casele de asigurări și furnizorii de servicii de sănătate. Competențele profesionale ale Colegiului își spun în acest fel cuvântul în privința serviciilor medicale, inclusiv a calității lor, a medicamentelor necesare și obligatoriu a fi compensate, a proporțiilor în care se alocă fondurile pentru toate tipurile de îngrijire (în cabinetele medicale, în ambulatoriul policlinic, în centrul de diagnostic și tratament și în spital). Colegiul Medicilor se pronunță și asupra acreditării medicilor și a unităților sanitare care lucrează în cadrul asigurărilor de sănătate și asupra necesității de dotare a centrelor de diagnostic și tratament și a spitalelor cu aparatură modernă de mare performanță, pe baza subvențiilor de la bugetul de stat.

Sprijin extern

În alcătuirea cadrului legal de transformare a sistemului de îngrijiri de sănătate, România a beneficiat de aportul de informații provenit din sistemele de sănătate ale Marii Britanii și Germaniei, oferit prin consultanță aprofundată. *Legea 145/1997* privind asigurările sociale de sănătate a fost elaborată pe baza experienței în domeniu a acestor țări și a unor date furnizate de experimentul desfășurat în opt județe ale României între anii 1995 – 1998.

Prezența în țara noastră a agențiilor și structurilor internaționale și europene cu preocupări în domeniul sănătății a crescut semnificativ. În perioada 1997-2000 au crescut de asemenea garanțiile guvernamentale pen-

https://biblioteca-digitala.ro

tru împrumuturile externe destinate dotării cu aparatură medicală modernă.

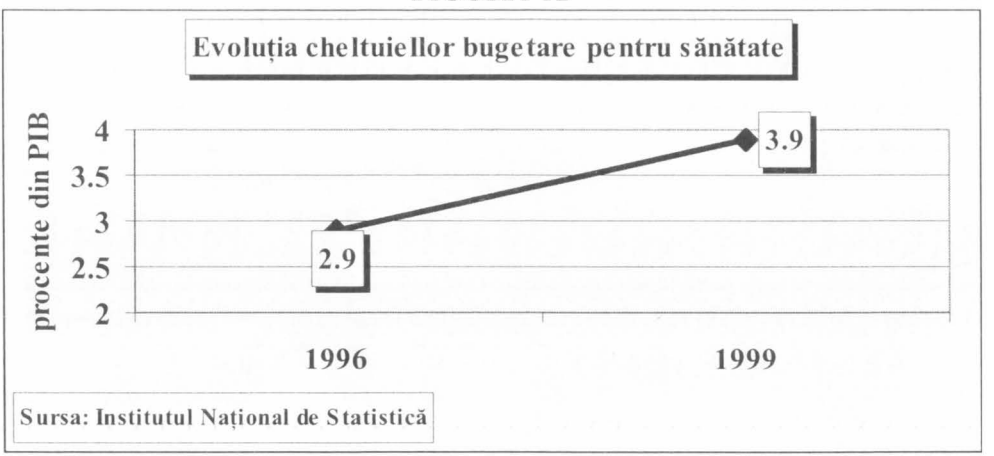
Banca Mondială a jucat un rol activ în finanțarea reformei în sănătate, atât prin prelungirea până în 1999 a proiectului inițiat în anul 1992, cât și prin aprobarea, în iunie 2000, a unui nou împrumut în valoare de 40 milioane dolari, destinat dezvoltării programului de reformă pe termen lung.

În anul 1997, Uniunea Europeană a aprobat *trei noi programe PHARE* în valoare de patru milioane Euro, ca suport pentru implementarea prevederilor legii asigurărilor de sănătate, pentru reforma în domeniul farmaceutic și al produselor de sânge și pentru reorganizarea structurilor administrative ale sănătății publice. *Programul european Consensus* a contribuit, de asemenea, la implementarea legislației cu o finanțare în valoare de 155.000 Euro. România a beneficiat și de aportul constant al UNICEF în programe privind sănătatea mamei și a copilului, educația și planning-ul familial, problemele copiilor aflați în dificultate.

Un exemplu al contribuției organizațiilor non-guvernamentale externe este investiția în valoare de peste trei milioane de dolari a *Fundației Soros*, în diferite sectoare ale sănătății, între anii 1996 și 2000. Credite oferite de mari concerne și firme au facilitat cumpărarea de echipamente tehnice de înaltă performanță care au susținut introducerea investigațiilor moderne prin rezonanță magnetică, dezvoltarea de noi centre de dializă și introducerea tehnicilor de transplant de organe.

Cheltuielile publice pentru îngrijirile de sănătate au crescut la 3,9% din PIB în 1999, în comparație cu 2,9% din PIB în anul 1996 (Figura 12).

FIGURA 12

https://biblioteca-digitala.ro

Îmbunătățirea stării de sănătate a populației, ca și dezvoltarea îngrijirilor de sănătate la parametrii mai acceptabili în comparație cu normele europene fac parte dintr-un proces ale cărui efecte pozitive se vor face simțite treptat.

Semne încurajatoare au apărut deja. **Rata mortalității**, aflată în creștere între 1990 și 1996, a înregistrat în sfârșit o tendință descrescătoare, numărul de decese la mia de locuitori micșorându-se de la 12,7 în 1996 la 11,8 în 1999 (Figura 13), iar **numărul de decese la copii cu vârste sub un an** scăzând de la 5.158 de cazuri în 1996 la 4.370 în 2000 (Figura 14).

FIGURA 13

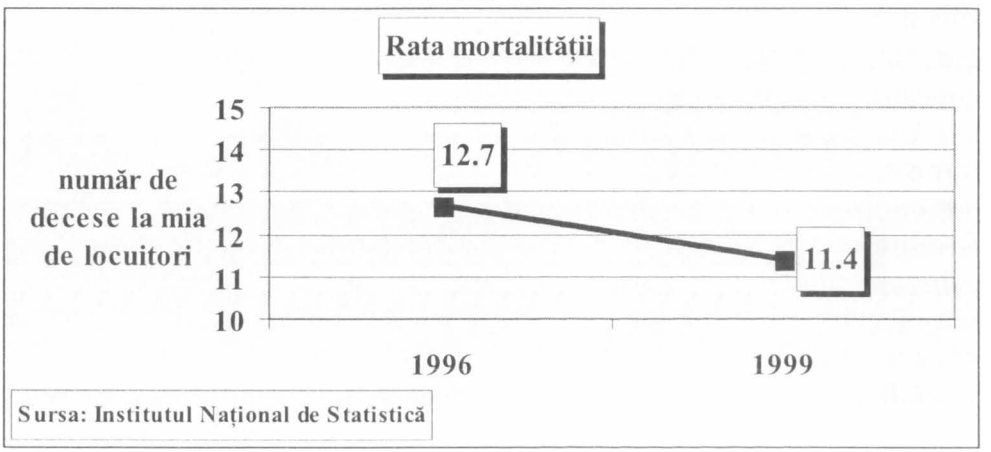
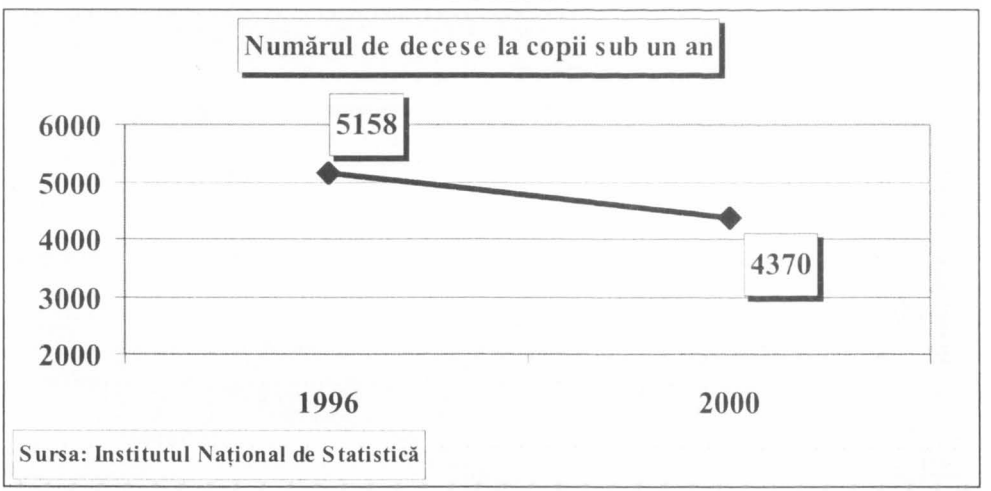

FIGURA 14

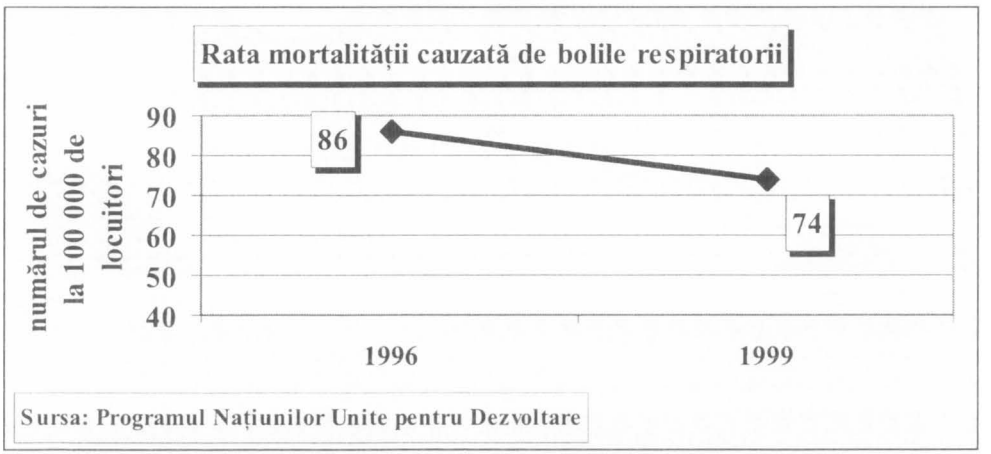

https://biblioteca-digitala.ro

Dacă, în 1996, pentru 21% dintre cetățenii români care împliniseră 5 ani speranța de viață nu depășea 60 de ani, procentul a scăzut în 1999 la 19%.

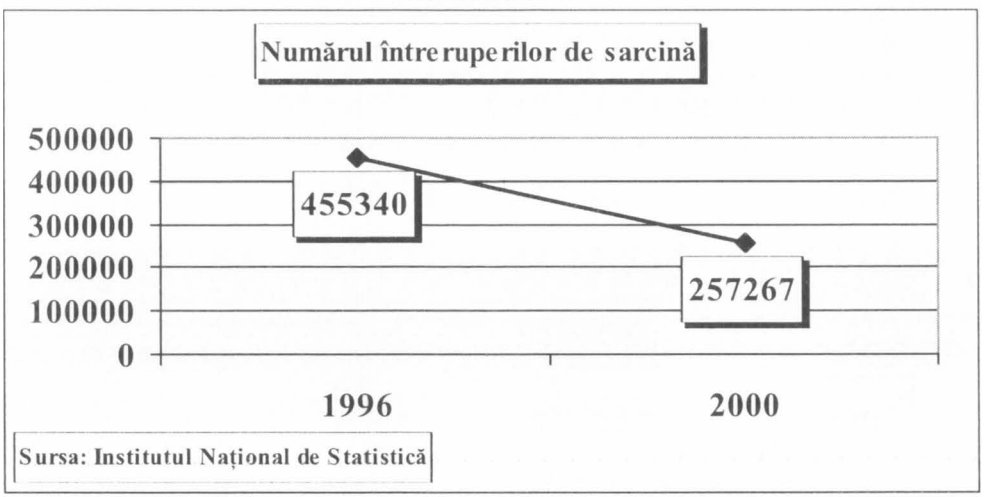
Mortalitatea prin boli cardiovasculare a scăzut de la 786 cazuri la 100.000 de locuitori, în anul 1996, la 737 cazuri în anul 1999, iar mortalitatea prin boli respiratorii de la 86 cazuri în 1996 la 74 cazuri în 1999 (Figura 15).

FIGURA 15

Numărul întreruperilor de sarcină a fost în scădere constantă, ajungând la 257.267 în anul 2000, față de 455.340 în 1996 (Figura 16).

FIGURA 16

https://biblioteca-digitala.ro

După anul 1996 s-a făcut simțită dezvoltarea tehnicilor de investigare și tratament modern în boli cu sfârșit necruțător pentru copii și adulți. Transplantul de rinichi, inimă și ficat a intrat în practica chirurgicală în principalele centre universitare medicale din România. În aproape toate județele țării au fost înființate unități de dializă renală, iar în 4 centre universitare funcționau astfel de unități dedicate în mod special copiilor.

https://biblioteca-digitala.ro

POLITICI SOCIALE ÎN VREMURI DE CRIZĂ

Atunci când am făcut publică decizia mea de a nu candida în alegerile din 2000 pentru cea mai înaltă funcție în stat, am spus că mă simt profund afectat de faptul că nu am putut face mai mult pentru ca țara să poată asigura tuturor cetățenilor săi o viață decentă. Din păcate, nivelul de trai scăzut al unei mari părți a populației este marea problemă a României.

Pensionari

În decembrie 1996, sistemul de pensii și asigurări sociale din România se afla într-o criză profundă. În măsura în care se poate vorbi de o reformă a acestui sistem începând cu 1990, strategia acesteia a fost una confuză, fără perspectivă pe termen mediu și lung. Mărirea forțată a numărului de pensionari, care reprezenta de fapt un șomaj mascat, a dereglat total sistemul de asigurări sociale fragilizat de inflație. Legislația adoptată până în decembrie 1996 a produs importante decorelări, constituindu-se într-un factor al degradării situației pensionarilor. În 1996, vârsta medie de pensionare ajunsese să fie una dintre cele mai scăzute din Europa (51 de ani pentru femei și 57 de ani pentru bărbați). Numărul de pensionari de invaliditate era aproape dublu față de cel din 1989.

Sistemul de pensii trebuia pus pe baze corecte și echitabile, iar aceasta nu se putea realiza decât printr-o legislație adecvată. Coaliția CDR-USD-UDMR și-a propus realizarea unui sistem legislativ complet și coerent. Elaborare acestuia a reclamat un timp îndelungat. Am promulgat ***Legea sistemului public de pensii și alte drepturi sociale*** la începutul anului 2000. Ea aduce schimbări fundamentale din punct de vedere tehnic, organizatoric, funcțional și financiar. Legea se adresează, în primul rând, viitorilor pensionari.

Pentru cei aflați deja la pensie s-au realizat mai multe **recorelări și indexări ale pensiilor**. La 1 februarie 1997 s-au indexat cu 46,1% toate pensiile de asigurări sociale și pensiile suplimentare, precum și pensiile agricultorilor. La aceeași dată pensiile agricultorilor s-au

https://biblioteca-digitala.ro

corectat cu 12%, iar de la 1 aprilie 1997 cu încă 6%. La 1 august 1997 s-au indexat cu 16% toate pensiile de asigurări sociale de stat şi ale agricultorilor, iar de la 1 octombrie 1997, cu 15%.

În anul 1998 s-a trecut la indexarea automată a pensiilor prin acordarea lunară a unei corecţii: pentru martie şi aprilie 1998 corecţia a fost de 5%, iar până la sfârşitul anului 1998, de 3% lunar. Introdus pentru prima dată în România, sistemul de indexare automată a pensiilor urmărea să acopere integral rata inflaţiei.

În noiembrie 1998 s-a efectuat o recorelare a pensiilor pentru limită de vârstă cu vechime completă, prin ameliorarea raportului faţă de nivelul mediu al pensiilor stabilite până la 1 august 1996. Prin această măsură de recorelare, prima dintr-o serie lungă, a început procesul de reducere a diferenţelor nejustificate dintre pensiile celor care îşi încheiaseră activitatea până la începutul anilor 90 şi ceilalţi pensionari. La 1 martie 1999 s-au indexat cu 3,3% toate categoriile de pensii, după care au urmat indexări lunare cu 1,1%. Din luna iulie 1999 şi până la sfârşitul anului, indexarea pensiilor s-a făcut cu 2,3% lunar.

Cea mai importantă recorelare a avut însă loc după ce am promulgat noua lege a pensiilor. În baza acestei legi, Guvernul Mugur Isărescu a luat măsuri de recorelare a tuturor categoriilor de pensii, având în vedere schimbările produse în baza de calcul a acestora începând cu anul 1991 prin trecerea la salarii individuale brute, luarea în considerare a sporurilor cu caracter permanent, a majorării salariilor în sectorul bugetar, societăţi comerciale şi regii autonome. Având în vedere anumite întârzieri în derularea acestui proces am solicitat Ministerului Muncii şi Protecţiei Sociale urgentarea recorelării pensiilor care sunt de plătit şi menţinerea procentelor de indexare cel puţin la nivelul inflaţiei.

O nouă creştere a pensiilor decisă de Guvernul Isărescu a determinat mărirea acestora cu 10%, în luna octombrie a anului 2000. Majorarea s-a aplicat pensiilor de asigurări sociale de stat ale căror cuantumuri nu depăşeau valoarea unui salariu mediu brut pe economie (2.908.669 de lei). În plus, în lunile octombrie, noiembrie şi decembrie 2000, pensiile au fost mărite cu 1,5% lunar. De aceste măsuri au beneficiat 4.026.000 de pensionari.

Începând cu 1997, **pensiile agricultorilor** au fost majorate în mod repetat, fără a ajunge însă la nivelul dorit şi necesar. Ultima mărire a avut loc în septembrie 2000, când pensiile agricultorilor au crescut cu 50%, iar ajutoarele sociale pentru ţărani cu 15%. Au beneficiat 1,5

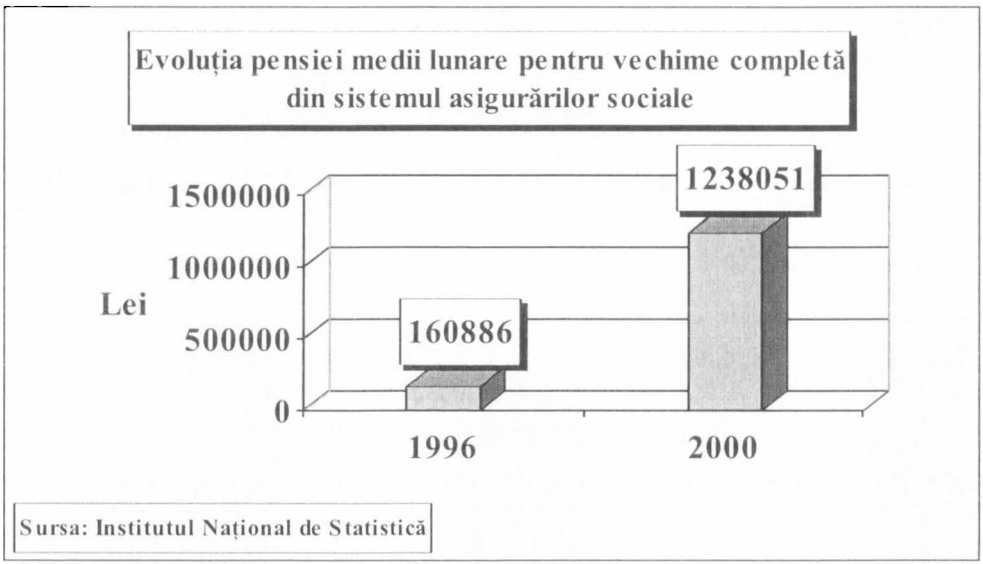

https://biblioteca-digitala.ro

milioane de pensionari din agricultură, efortul financiar al statului fiind de 540 miliarde lei. Pensia **medie** a agricultorilor era, în 1996, de 26.035 de lei. În urma măsurilor luate de coaliția CDR-USD-UDMR, pensia **minimă** pentru agricultori cu vechime integrală a ajuns în 2000 la 230.000 de lei.

În 1996, **pensia medie de asigurări sociale pentru vechime completă** era de 160.886 de lei. La sfârșitul mandatului meu, aceasta era de 1.238.051 de lei (Figura 17), iar **pensia minimă** de asigurări de stat pentru vechime completă depășea 1.000.000 de lei.

FIGURA 17

Numărul mediu al pensionarilor era, în anul 2000, mai mare cu 736.000 de persoane față de 1996. Dacă în anul 1990, raportul dintre salariați și pensionari a fost 2,2 la 1, în 1996 acest raport era 1,10 la 1, iar în 2000 era de 0,73 la 1. Cu toate acestea, exprimată în dolari, **pensia medie lunară pentru vechime integrală în muncă** a crescut de la 39,9 dolari la sfârșitul lui 1996, la 47,8 dolari la sfârșitul lui 2000. Mărirea numărului pensionarilor și a pensiei medii a însemnat un efort bugetar suplimentar de peste 282 de milioane de dolari anual.

Legea sistemului public de pensii și alte drepturi sociale nu a fost singurul act legislativ important adoptat de coaliția CDR-USD-UDMR pentru reformarea sistemului de pensii. *Legea 86/1997* a prevăzut dreptul la pensie pentru cetățenii români cu domiciliul pe teritoriul al-

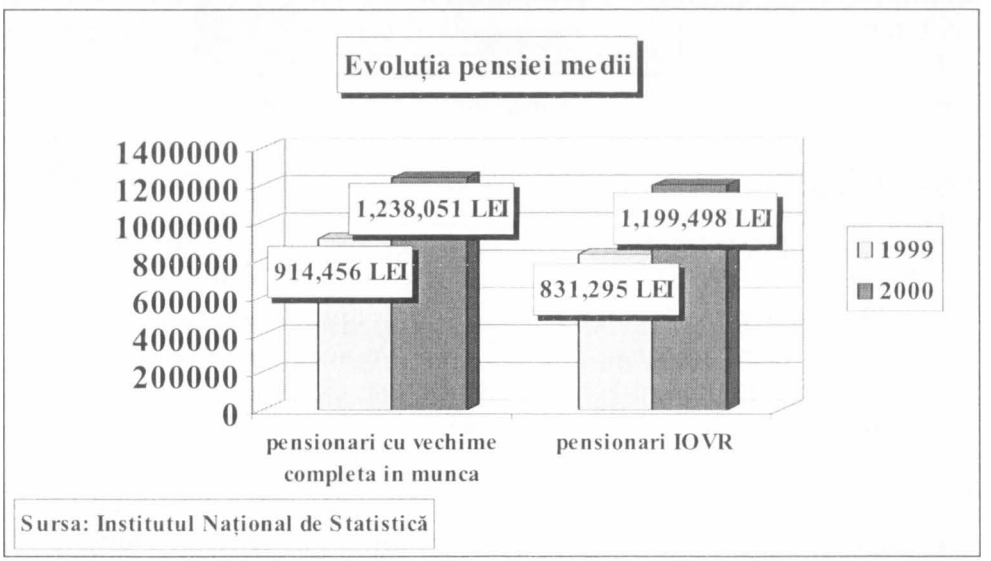
https://biblioteca-digitala.ro

tei țări, știut fiind că, până la adoptarea acestei legi, cetățenii români care își stabileau domiciliul pe teritoriul altei țări pierdeau dreptul la pensie dobândit în România. *Legea privind asigurările de sănătate* din 1997 a conferit pensionarilor dreptul de a beneficia în continuare de rețete gratuite.

La începutul anului 2000, am promulgat, în prezența reprezentanților pensionarilor, două acte normative importante, *Legea privind asistența socială a persoanelor vârstnice* și *Legea privind organizarea și funcționarea Consiliului Național al Persoanelor Vârstnice*. S-a creat cadrul legislativ pentru asistența la domiciliu a vârstnicilor aflați în situații dificile și s-a înființat, pentru prima dată în România, un organism autonom, neguvernamental, care să reprezinte interesele persoanelor vârstnice în fața instituțiilor statului.

Creșterea economică din 2000 a permis cele mai substanțiale majorări. **Pensia medie** lunară pentru vechime integrală în muncă a crescut cu 35,3% față de anul 1999, iar cea mai mare creștere, a cuantumului pensiei, în anul 2000 față de anul 1999, a fost de +44,2%, în cazul pensiilor IOVR (Figura 18).

FIGURA 18

Mai multe acte normative au avut drept scop **îmbunătățirea situației persoanelor cu handicap**. Secretariatul de Stat pentru Persoanele cu Handicap a fost trecut în subordinea directă a Guvernului.

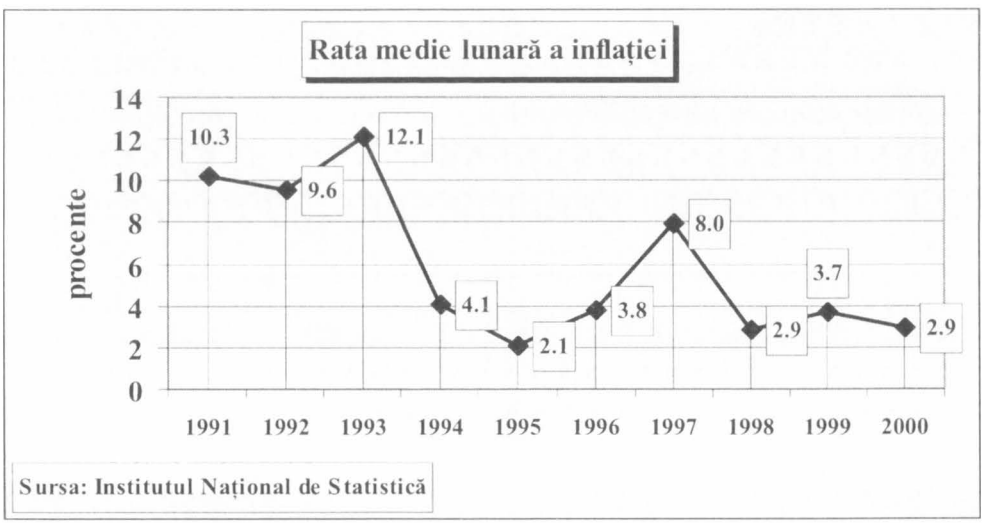
https://biblioteca-digitala.ro

Protecția socială și sprijinul pentru încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap au acum la bază concepția și practica europeană în domeniu. A fost de asemenea reglementată acordarea de ajutoare pentru procurarea de dispozitive medicale destinate corectării și recuperării deficiențelor funcționale sau corectării deficiențelor fizice.

Combaterea sărăciei

În mod paradoxal, atâta vreme cât stânga s-a aflat la putere, în România nu au existat măsuri coerente împotriva sărăciei. Contrar tuturor declarațiilor, statisticile arată că în anul 1993 s-a înregistrat cea mai ridicată **rată a inflației** și cea mai mare creștere anuală a prețurilor de la Revoluție încoace (Figura 19). Menținerea artificială în viață a unor mamuți economici și producția pe stoc, caracteristici definitorii ale politicii economice de până în decembrie 1996, au creat o imagine cu totul falsă asupra modului în care sărăcia poate fi redusă sau prevenită. Nu poate exista o creștere a nivelului de trai al populației fără o creștere economică sănătoasă, fără o economie curățată de balastul întreprinderilor falimentare.

FIGURA 19

Strategia de Prevenire și Combatere a Sărăciei pe care am lansat-o în octombrie 1998 are ca obiective eliminarea sărăciei extreme și stoparea procesului de sărăcire, iar, pe termen lung, reducerea sărăciei până la un nivel economic și social acceptabil. Deoarece Strategia

https://biblioteca-digitala.ro

nu poate depăşi o anumită generalitate, s-a elaborat un Plan de Implementare, care vizează realizarea programelor, proiectelor şi instrumentarea mecanismelor propuse pentru atingerea obiectivelor.

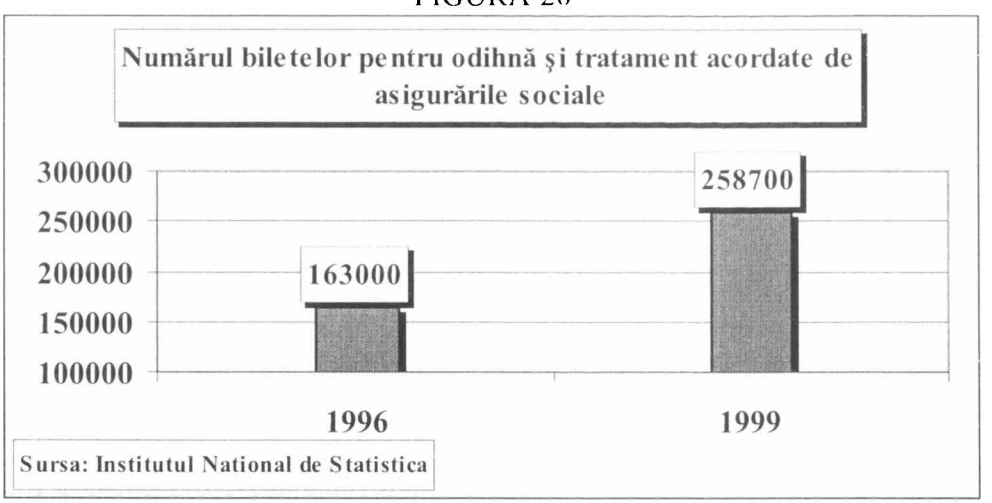
Planul de Implementare dezvoltă principiile de bază ale Strategiei Naţionale de Prevenire şi Combatere a Sărăciei: descentralizarea, relaţionarea actorilor sociali implicaţi şi a beneficiarilor, parteneriatul, solidaritatea socială, stimularea iniţiativei particulare şi comunitare, eficientizarea acţiunilor, responsabilizarea autorităţilor locale.

Pentru a uşura povara cheltuielilor cu întreţinerea locuinţelor în timpul iernii, preţul gigacaloriei a fost subvenţionat parţial pentru toţi consumatorii iar categoriile de populaţie cu venituri reduse au beneficiat de subvenţii speciale.

Legea 142/1998 a reglementat acordarea tichetelor de masă în unităţi economice şi în instituţii bugetare. Potrivit Legii nr. 208/1997 privind cantinele de ajutor social, aceste unităţi prestează servicii sociale gratuite sau contra cost (pentru sume modice) persoanelor aflate în situaţii economico-sociale sau medicale deosebite. Legea 119/1997 acordă alocaţii suplimentare familiilor care au în întreţinere doi sau mai mulţi copii. Prin Legea 34/1998, asociaţiilor şi fundaţiilor române cu personalitate juridică care înfiinţează şi administrează unităţi de asistenţă socială li se acordă subvenţii.

În ce priveşte **numărul biletelor pentru tratament balnear şi odihnă**, acesta a crescut de la 163.000 în 1996, la 297.800 în 2000 (Figura 20).

FIGURA 20

https://biblioteca-digitala.ro

Un act cu consecințe majore pentru politica de asistență socială este Legea 129/1998 privind înființarea și organizarea Fondului Român de Dezvoltare Socială. Fondul este un organism de interes public, care finanțează proiecte de combatere a sărăciei. În 1999 a fost înființat Fondul Național de Solidaritate destinat categoriilor defavorizate.

După vizita pe care am făcut-o în 1997 în Valea Jiului, a fost elaborat **Programul de dezvoltare economică și socială a Văii Jiului**. Am încercat, prin intermediul acestui Program și al măsurilor luate de Agenția de Dezvoltare a Zonelor Miniere să ameliorăm situația dificilă a locuitorilor acestei regiuni, fără a reuși însă, decât în mică măsură, să răspundem așteptărilor îndreptățite ale oamenilor.

Guvernul Isărescu a elaborat și a depus la Parlament proiectul *Legii Asistenței Sociale* și *Legea privind venitul minim garantat.* S-a avut în vedere reformarea întregului sistem de asistență socială și finanțarea acestuia de la bugetul de stat, de la bugetul consiliilor județene, al consiliilor locale, ca și prin donații și sponsorizări private. Pentru persoanele aflate în dificultate s-a prevăzut asigurarea unui venit minim pentru acoperirea cheltuielilor strict necesare, în special în cazul când persoana nu beneficiază de un sprijin material conform altor acte normative (ajutor de șomaj, alocație de sprijin sau plăți compensatorii).

Creșterea puterii de cumpărare

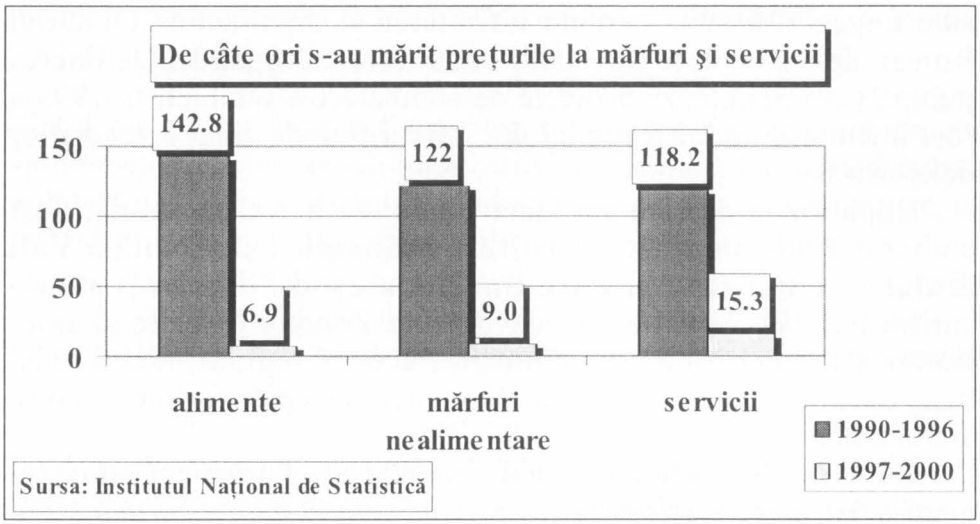
Potrivit datelor Institutului Național de Statistică, în perioada 1990-1996, adică în perioada în care PDSR s-a aflat la guvernare, **prețurile mărfurilor alimentare și nealimentare și tarifele serviciilor** au crescut de 129,8 ori. Din ianuarie 1997 și până în august 2000, adică în perioada Administrației Constantinescu, prețurile la bunurile și serviciile din consumul populației au crescut de 8,7 ori. Așadar, creșterile de prețuri din timpul guvernării 1997-2000 au fost de 15 ori mai mici decât cele din timpul guvernării anterioare.

Între 1990 și 1996, **alimentele** s-au scumpit de 142,8 ori, **mărfurile nealimentare** de 122 de ori, iar **serviciile** de 118,2 ori. Între 1997 și 2000, prețurile mărfurilor alimentare au crescut de 6,9 ori, prețurile mărfurilor nealimentare de 9,0 ori, iar tarifele serviciilor de 15,3 ori (Figura 21).

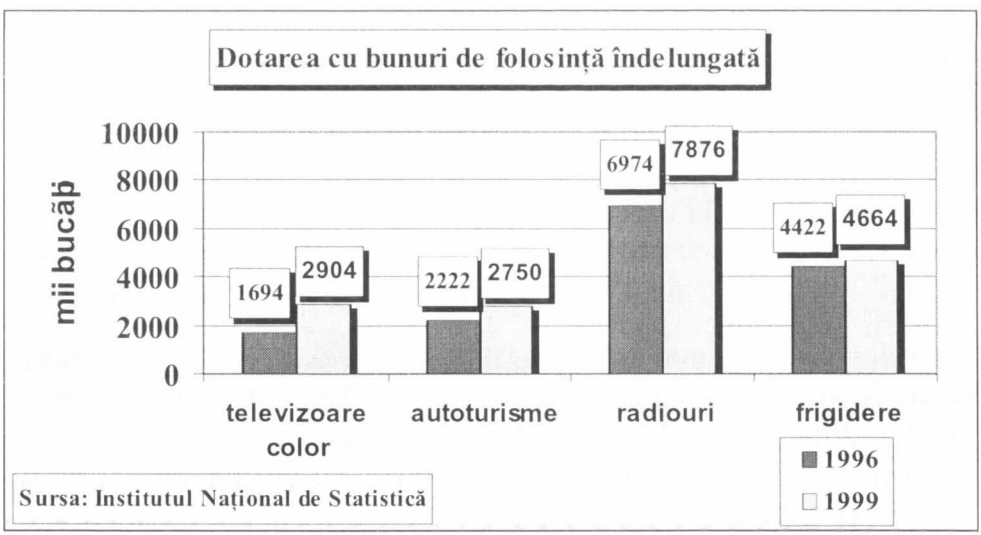
https://biblioteca-digitala.ro

FIGURA 21

În 1996, românii aveau 1.694.000 de **televizoare color**; în 1999 aveau 2.904.000 de televizoare color. În 1996, românii aveau 2.222.000 de **autoturisme**; în 1999, aveau 2.750.000 de autoturisme. În 1996, românii aveau 6.974.000 de **aparate de radio**; în 1999, aveau 7.876.000 de aparate de radio. În 1996, românii aveau 4.422.000 de frigidere şi congelatoare; în 1999, aveau 4.664.000 de **frigidere şi congelatoare** (Figura 22).

FIGURA 22

https://biblioteca-digitala.ro

În 1996, 21.526 de români şi-au părăsit definitiv ţara. În 1999, numărul **emigranţilor** români scăzuse la 12.594 de persoane. În acelaşi timp, numărul **repatriaţilor** a crescut de la 6.265 de persoane în 1996, la 10.467 de persoane în 1999 (Figurile 23 şi 24).

FIGURA 23

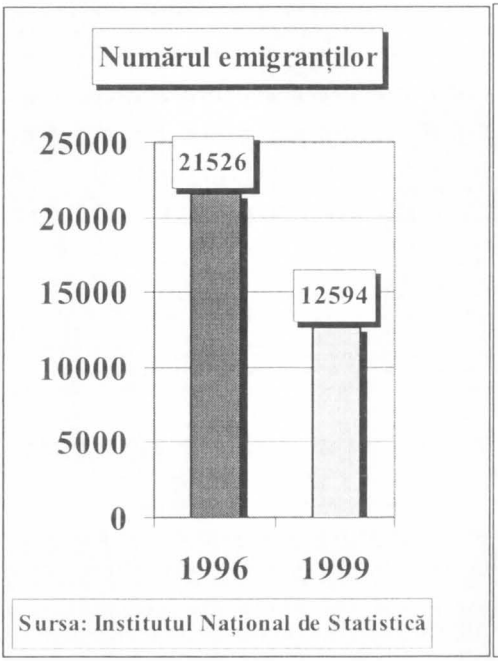
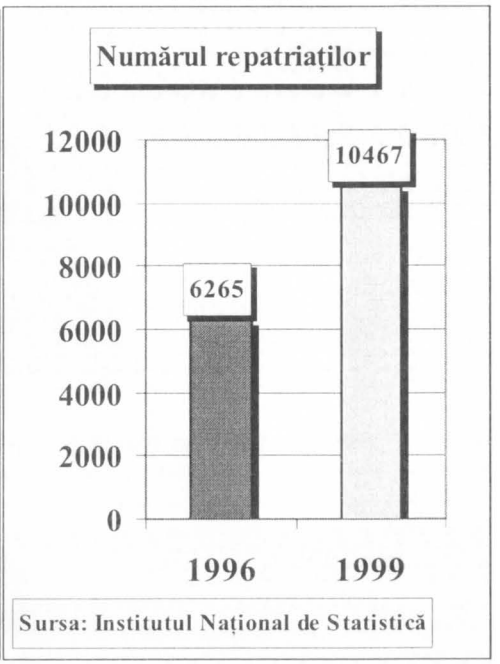

FIGURA 24

Reducerea şomajului

Un loc aparte în preocupările administraţiei noastre pentru combaterea sărăciei l-au ocupat măsurile de limitare a şomajului. Coaliţia CDR-USD-UDMR s-a concentrat asupra politicilor active, pornind de la premisa că ajutoarele de şomaj, absolut necesare, nu rezolvă problema celor care nu au un loc de muncă. Soluţiile pe termen scurt trebuiau înlocuite cu măsuri active de calificare, recalificare şi perfecţionare a pregătirii profesionale, de susţinere a angajatorilor pentru crearea de noi locuri de muncă. La sfârşitul lunii aprilie 2000, **numărul total de şomeri înregistraţi** era de 1.139.200 persoane. 21% dintre aceştia beneficiau de ajutor de şomaj, 9,6% primeau ajutor de integrare profesională, 39% beneficiau de alocaţie de sprijin, 6,6 % de prevederile acordate prin art. 45 din Ordonanţa de Urgenţă 98/1999, iar 23,8% erau neindemnizaţi.

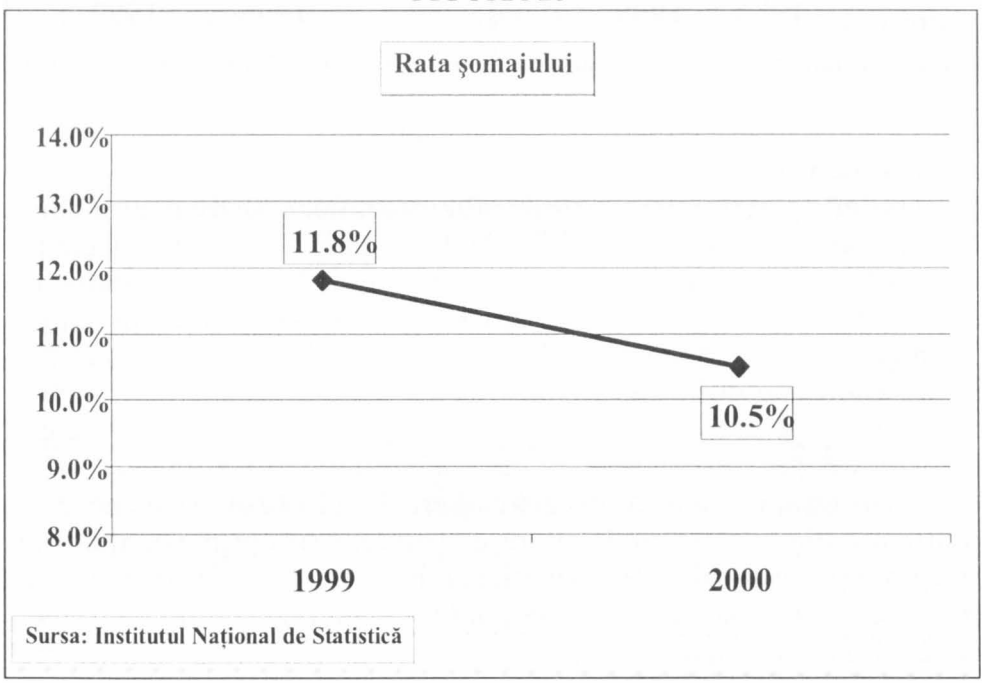
https://biblioteca-digitala.ro

Restructurarea economică şi disponibilizările, agravate din punct de vedere social de structura monoindustrială a unor localităţi, au determinat menţinerea unei rate ridicate a şomajului. În acelaşi timp însă, sectorul privat a fost în tot mai mare măsură capabil să contribuie la absorbţia forţei de muncă. În primele patru luni ale anului 2000, Agenţia Naţională pentru Ocupare şi Formare Profesională depistase un număr de 168.800 de locuri de muncă, 76 % dintre acestea fiind în sectorul privat.

Începând cu 1997, pentru persoanele disponibilizate prin concedieri colective, ca urmare a aplicării programelor de restructurare economică, s-au derulat **programe de măsuri active**, finanţate din împrumutul acordat de Banca Mondială. Din numărul total de 56.388 persoane asistate în cadrul acestor programe, 10.646 de persoane au redobândit statutul de persoană ocupată, din care 9,1 % prin calificare-recalificare, 34,3 % prin consultanţă şi asistenţă pentru mici afaceri, 8,3 % prin creare de locuri de muncă în folosul comunităţii.

La sfârşitul anului 2000 rata şomajului a fost de 10,5%, faţă de 11,8% în anul precedent (Figura 25). În rândul populaţiei feminine rata şomajului a scăzut de la 11,6% în anul 1999 la 10,4% în 2000.

FIGURA 25

https://biblioteca-digitala.ro

Limitarea efectelor catastrofelor naturale

Împotriva furiei naturii nu am putut lupta decât încercând să-i limităm efectele prin acțiuni de prevenire. În cadrul Consiliului Suprem de Apărare a Țării am hotărât demararea unui program amplu de investiții pe termen lung. La sfârșitul lui 2000, se aflau în derulare, în întreaga țară, lucrări de protecție împotriva revărsării apelor. Județul Mureș, de exemplu, a fost unul dintre județele cele mai afectate de inundațiile din primăvara anului 2000. Amenajarea hidrotehnică de pe Valea Nirajului, cu sprijinul unei finanțări externe, urma să fie finalizată în 2001, rezolvând definitiv problema inundațiilor anuale din bazinul Nirajului.

Protecția copilului

La numai câteva luni de la alegerile din decembrie 1996, a fost adoptată **Strategia guvernamentală în domeniul protecției copilului**. Ca direcții de acțiune s-a prevăzut: reforma cadrului legislativ; descentralizarea activităților de protecție a drepturilor copilului; restructurarea instituțiilor de tip rezidențial, concomitent cu crearea și diversificarea serviciilor specializate pentru protecția copilului; promovarea alternativelor de tip familial la protecția de tip rezidențial; prevenirea prenatală a abandonului copilului; creșterea rolului societății civile în activitatea de protecție a drepturilor copilului.

Prin măsuri legislative și de reformă instituțională, între 1997 și 1999 au fost puse bazele unui nou sistem de protecție a copilului. Procesul de reformă în domeniul instituțiilor pentru protecția copilului reprezintă cea mai importantă acțiune de descentralizare, din 1989 până astăzi, vizând peste 38.000 de copii, peste 20.000 de angajați și peste 270 de instituții de ocrotire. Instituțiile de tip rezidențial (leagăne și case de copii, subordonate Ministerului Sănătății, respectiv Ministerului Educației Naționale), au fost preluate în cadrul serviciilor publice specializate pentru protecția copilului. Resursele materiale, financiare și umane ale acestor instituții au fost transferate în totalitate în grija autorităților locale, în vederea unei mai eficiente administrări a fondurilor și pentru evitarea birocrației inerente unei administrații centralizate.

Între rezultatele aplicării Strategiei în domeniul protecției copilului se numără: scăderea numărului de copii mici (0-3 ani) aflați în instituții rezidențiale, reducerea numărului mediu de copii dintr-o instituție de la 200 la 140 și renunțarea la vechile practici de a prelungi, în mod nejustificat, șederea copiilor în instituții.

https://biblioteca-digitala.ro

Prin *Legea 120/1997*, **concediul plătit pentru îngrijirea copiilor** a fost fixat la 2 ani, el acordându-se opțional oricăruia dintre părinți, cu o indemnizație egală cu 80% din salariul lunar. În 1998, au beneficiat de prevederile acestei legi 60.000 de persoane, pentru care statul a alocat 540 miliarde de lei.

În februarie 1997, **alocația pentru copii** a crescut de la 12.000 lei la 50.000 lei, iar în martie 1998 a crescut la 65.000 lei. Prin *Legea 261/1998*, perioada de acordare a alocației de stat pentru copii a fost extinsă până la terminarea liceului sau a școlii profesionale și pentru tinerii care au depășit 18 ani. De alocația de stat beneficiau, la sfârșitul anului 2000, 5,2 milioane de copii, din care 200.000 depășiseră 18 ani. Prin *Legea 119/1997*, s-a instituit dreptul la alocație lunară suplimentară pentru familiile care au în întreținere mai mult de doi copii. De această prevedere au beneficiat în 1998 peste 1.333.000 de copii, statul alocând în acest sens peste 764 miliarde de lei.

Reforma în domeniul adopției a fost promovată de Departamentul pentru Protecția Copilului prin *Ordonanța de Urgență 25/1997*, aprobată prin *Legea 87/1998* și pusă în practică de către Comitetul Român pentru Adopții. Procedura pentru adopția internă și cea internațională a fost unificat, iar Comitetul Român pentru Adopții a negociat și a încheiat acorduri de colaborare cu organismele acreditate din alte state.

Tineret și sport

Pentru prima dată după 1989, Ministerul Tineretului și Sportului a conceput, în 1997, o strategie de acțiune pe patru ani, ceea ce a dat coerență și consistență activității ministerului.

În domeniul tineretului, guvernarea CDR – USD – UDMR a realizat liberalizarea și descentralizarea finanțării programelor asociațiilor de tineri. România a derulat cu succes programul ***Tineret pentru Europa***, prin intermediul căruia un mare număr de tineri români au beneficiat de finanțări pentru proiecte și vizite de studiu în statele europene. România a fost acceptată în programul *Tineret* al Uniunii Europene, care promovează mobilitatea, inițiativa, multiculturalismul și solidaritatea între tinerii din Europa și din întreaga lume. Programul *Tineret* a oferit tinerilor români din mediul academic, din instituții ale administrației centrale și locale și din organizații neguvernamentale posibilitatea de a participa la schimburi, inițiative și acțiuni alături de alți tineri europeni.

https://biblioteca-digitala.ro

Ministerul Tineretului şi Sportului a iniţiat o serie de proiecte-pilot în scopul de a rezolva o parte din problemele cu care se confruntă tinerii: INDEPENDENT, proiect de prevenţie primară în uzul de substanţe psihoactive; Organizaţii Neguvernamentale de Tineret la Sate; Parteneriat între Organizaţiile Neguvernamentale de Tineret şi Administraţia Publică locală.

Un loc aparte în preocupările Ministerului Tineretului şi Sportului l-a ocupat **Programul Naţional pentru prevenirea excluderii sociale a copiilor şi tinerilor**. În cadrul acestui program au fost organizate târguri de locuri de muncă; au fost oferite cursuri de recalificare şi reconversie profesională; au fost înfiinţate cabinete de consiliere profesională. Numai în primele trimestre ale anului 2000, de acest program au beneficiat 355.439 de tineri care au luat parte la 1.477 acţiuni.

Între 1997 şi 2000, Ministerul Tineretului şi Sportului a organizat, în fiecare vară, la Costineşti, săptămâni de dialog cu tinerii, în fiecare serie fiind invitaţi câte 35-40 de tineri.

Împreună cu Ministerul Educaţiei Naţionale, Ministerul Tineretului şi Sportului a organizat programul *Vacanţa premianţilor*, menit să răsplătească performanţele elevilor români.

În primăvara anului 1998, a fost organizată în România *Conferinţa Miniştrilor pentru Tineret din Europa*. Conferinţa a fost considerată un succes, la finalul acesteia fiind adoptate o serie de documente importante.

La sfârşitul lunii aprilie 2000, am promulgat ***Legea educaţiei fizice şi sportului***. Legea confirmă statutul de activităţi de interes naţional sprijinite de stat al educaţiei fizice şi sportului. Potrivit legii, medaliaţii la Jocurile Olimpice şi campionii mondiali şi europeni beneficiază de o rentă lunară neimpozabilă după retragerea din activitatea sportivă, în cuantum de 1,5 salarii medii brute pe economie, asigurată de la bugetul de stat. Pentru sportivi, antrenori, tehnicieni şi alţi specialişti aflaţi în activitate, legea prevede scutirea de impozite asupra veniturilor realizate din premii, prime şi indemnizaţii sportive. De asemenea, Ministerul Tineretului şi Sportului, Comitetul Olimpic Român şi federaţiile sportive naţionale sunt scutite de plata taxelor vamale pentru import, respectiv de plata TVA pentru achiziţii de pe piaţa internă ale echipamentelor şi materialelor sportive. Aceleaşi scutiri se aplică şi în cazul achiziţionării de instalaţii şi aparatură specifică, necesare activităţii de pregătire, reprezentare şi participare a sportivilor şi echipelor la competiţiile internaţionale oficiale.

https://biblioteca-digitala.ro

În mai multe rânduri, prin Hotărâri de Guvern au fost mărite alocațiile de hrană ale sportivilor din loturile naționale şi olimpice. A fost finalizat proiectul **Programului național antidoping** cuprins în Ordinul comun al ministrului Tineretului şi Sportului, ministrului Sănătății şi preşedintelui Comitetului Olimpic Român privind aprobarea măsurilor împotriva dopajului în sport.

Susținerea logistică şi financiară a pregătirii participării sportivilor români la Jocurile Olimpice, campionate mondiale şi campionate europene a stimulat performanțele acestora concretizate în obținerea unui număr impresionant de medalii în competițiile internaționale oficiale.

https://biblioteca-digitala.ro

DEZGHEȚ ÎN RELAȚIILE CU ROMÂNII DE PRETUTINDENI

După 50 de ani, în care problema păstrării identității românilor din afara granițelor a fost complet ignorată, administrația instalată în 1996 a început procesul de normalizare a relațiilor cu românii de peste hotare. În 1998, la propunerea Președintelui României, a fost înființat ***Departamentul pentru Relațiile cu Românii de peste Hotare*** (DRRH), însărcinat cu coordonarea și realizarea unitară a politicii Guvernului României în acest domeniu. Tot în 1998, prin Legea 150, s-a statuat organizarea și funcționarea Consiliului Interministerial pentru sprijinirea Comunităților Românești de Pretutindeni și a Centrului „Eudoxiu Hurmuzaki" pentru românii de pretutindeni, instituție publică în subordinea Ministerului Educației Naționale.

Cele mai importante proiecte realizate de DRRH au fost *Programul Biserica Românilor, Programul Limba Română, Programul Școala Românească și Programul de Cercetare Interdisciplinară.*

Programul Biserica Românilor a urmărit sprijinirea lăcașelor de cult ale comunităților românești din afara granițelor țării prin achiziționarea și donarea de obiecte și cărți de cult în limba română, precum și sprijinirea construirii și renovării de biserici. În cadrul acestui program, în 1999 au fost alocate fonduri bisericilor românești din Ucraina, Ungaria, Albania, Republica Moldova, Venezuela, Bulgaria, Elveția, Statele Unite ale Americii și Italia. În anul 2000, Programul a beneficiat de fonduri însumând 3.062.178.862 lei, care au fost folosite, în principal în Ucraina, la construirea a trei biserici; în Republica Moldova, la construirea unei catedrale; în Ungaria, pentru restaurarea Parohiei Ortodoxe Române din Apateu; în Albania, a fost susținută construirea Bisericii Ortodoxe Aromâne din Corcea.

Programul Limba Română a avut drept scop protejarea vorbitorilor de limbă română din alte țări, prin încurajarea accesului la publicații culturale în limba română; furnizarea de cărți, ziare, reviste publicate în țară; protejarea denumirii limbii române în spațiul în care ea este numită altfel (moldovenească, vlahă etc.).

În anul 1999, suma alocată acestui program a fost de 2.048.590.989

https://biblioteca-digitala.ro

lei, beneficiarii (organizații, asociații, uniuni, persoane fizice) fiind din Bulgaria, Iugoslavia, Republica Moldova, Ungaria, Ucraina. În 2000, suma alocată Programului Limba Română s-a mărit la 7.945.763.086 lei, beneficiarii sprijinului financiar fiind din Albania, Bulgaria, Israel, Iugoslavia, R. Moldova, Iugoslavia, SUA, Ucraina, Ungaria.

În cadrul Programului Limba Română au fost organizate seminarii, colocvii, simpozioane (Seminarul Internațional *Limba română – mijloc de comunicare și informare radiofonică*, Simpozionul *Ionesco după Ionesco*); au fost realizate expoziții și festivaluri (expoziția *Eminescu – 150 de ani*, *Zilele Teatrului Valah, Romfest 2000*). De asemenea, DRRH a sprijinit logistic apariția a trei publicații românești din Republica Moldova: *Contrafort, Alfa și Omega* și *Țara*.

Scopul ***Programului Școala Românească*** a fost protejarea vorbitorilor de limba română din alte țări prin încurajarea învățământului în limba română, încurajarea și sprijinirea perfecționării studiilor acestora în România sau în statele respective, sprijinirea realizării unui sistem educativ unitar în România și în comunitățile românești din alte țări. Acestui program i-a fost alocată, în 1999, suma de 1.162.310.455 lei, iar în 2000, suma de 2.025.684.521 lei.

În anul 2000, în Ucraina, a fost sprijinită construirea școlii românești din Crasna, suma alocată fiind de 998.000.000 lei. De asemenea, DRRH a sprijinit organizarea celei de-a II-a ediții a Taberei de Informatică din cadrul liceului Carapciu, destinată inițierii elevilor și profesorilor din regiunea Cernăuți în utilizarea PC-ului și a Internet-ului (programul *Academia CISCO*). Centrul „Eudoxiu Hurmuzaki" pentru Românii de Pretutindeni, partener al DRRH în derularea de programe pentru Nordul Bucovinei și Basarabia, a organizat, în 2000, împreună cu Universitatea București, un stagiu de perfecționare pentru 35 de români (studenți și cadre didactice) din cadrul Catedrei de Limba Română a Universității din Cernăuți. A fost finanțată renovarea clădirii școlii din comuna Babele (Oziornoe). În cadrul proiectului *O excursie Acasă*, DRRH a sprijinit Liga Tinerilor Români de Pretutindeni în organizarea unei excursii în România pentru copiii din localitatea Babele.

În Republica Moldova, au fost alocate fonduri școlii românești din Tighina, au fost organizate excursii de studiu în România pentru cadre didactice, au fost sprijiniți studenți. În Iugoslavia, s-a acordat sprijin financiar Mișcării Democratice a Românilor din Serbia pentru derularea unor cursuri de învățare a limbii române destinate studenților de origine română din Timocul Sârbesc.

https://biblioteca-digitala.ro

Programul ARC a fost coordonat de Departamentul pentru Culte al Președinției României, Departamentul pentru Relațiile cu Românii de peste Hotare și Centrul „Eudoxiu Hurmuzaki". În anul 2000, de Programul Arc au beneficiat 6.500 de tineri care au vizitat România.

Programul de Cercetare Interdisciplinară a avut drept obiectiv principal cunoașterea realităților din comunitățile românești aflate în afara granițelor statului român. În anul 2000, a fost alocată pentru acest program suma de 785.023.238 lei, destinată sprijinirii realizării de emisiuni TV despre comunitățile românești de pretutindeni și cercetărilor referitoare la personalitățile românești din afara granițelor.

În anul 2000, a demarat ***Programul Info 2000***, care a urmărit dezvoltarea unei rețele de dialog și de învățământ deschis la distanță incluzând centre precum Chișinău, Cernăuți, Cahul, Bălți, Cetatea Albă, Sofia, Belgrad, Novi Sad, dar și centrele universitare din țară.

O atenție specială a fost acordată comunităților de la sud de Dunăre. Astfel, au fost intensificate eforturile pentru sprijinirea românilor de pe Valea Timocului (Iugoslavia); a fost inaugurată o școală cu predare în limba română la Divjaca în Albania; au fost redeschise cursurile liceului românesc din Sofia; au fost stabilite relații de colaborare cu comunitatea Istro-Română din Croația.

Românilor din afara granițelor cu merite deosebite le-am conferit ordine, decorații și medalii din partea statului român.

În anul 1999, a fost înființat un **Departament pentru Relația cu Românii de Pretutindeni** în cadrul Președinției României care a urmărit îmbunătățirea relațiilor cu românii de peste hotare și susținerea inițiativelor Președintelui României în acest sens.

În octombrie 1999, la inițiativa și sub înaltul patronaj al Președintelui României, a avut loc prima ediție a *Forumului Presei Române de Pretutindeni*. Pentru prima dată, s-au reunit în țară ziariști români din întreaga lume. Succesul acestei manifestări a determinat transformarea Forumului într-un eveniment anual. A doua ediție a avut loc în iunie 2000.

Președinția României a propus, în mai 2000, elaborarea unui proiect de *Lege privind înființarea Consiliului Superior de Reprezentare a Românilor de Pretutindeni*, prin care aceștia să fie consultați, de fiecare dată când administrația ia decizii care îi privesc sau la îndeplinirea cărora pot contribui.

În iunie 2000, Președinția României, în colaborare cu Fundația Culturală Română, a realizat broșura de prezentare *Informații utile*

https://biblioteca-digitala.ro

pentru românii de pretutindeni. Aceasta a fost tipărită în 2.000 de exemplare şi a fost distribuită la toate ambasadele şi consulatele României din străinătate.

Prima ediţie a *Forumului Tinerilor Români cu Studii în Străinătate* s-a desfăşurat la Muzeul Cotroceni şi în Palatul Cotroceni, sub înaltul patronaj al Preşedintelui României, în iunie-iulie 2000. La Forum au participat 200 de invitaţi din 18 ţări. Un număr de 65 de companii private şi instituţii de stat din România au oferit locuri de muncă studenţilor români cu studii în străinătate.

Forumul Oamenilor de Afaceri Români de Pretutindeni, desfăşurat în septembrie 2000, la iniţiativa Preşedinţiei României, a înlesnit stabilirea de contacte între oamenii de afaceri români de peste hotare şi realizarea de parteneriate între aceştia şi mediul de afaceri din ţară.

Proiectul Alegeri 2000 a fost iniţiat de Preşedinţia României şi de comunitatea română din Vancouver (Canada) şi s-a desfăşurat în perioada august – decembrie 2000. Proiectul a urmărit facilitarea exercitării dreptului la vot de către cetăţenii români de peste hotare cu ocazia alegerilor din România prin organizarea mai multor secţii de votare în zonele în care aceştia locuiesc.

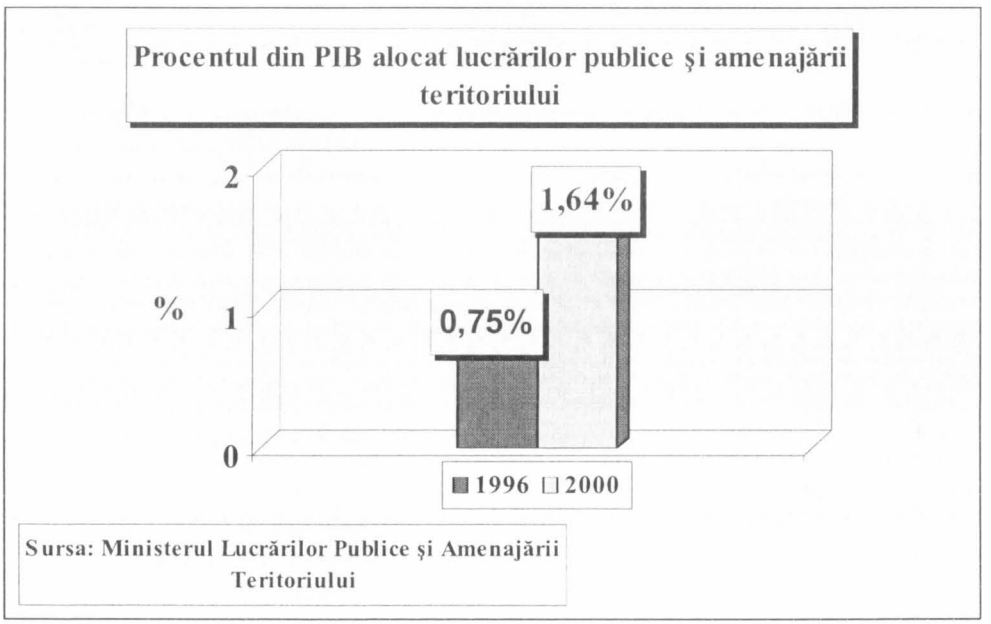

https://biblioteca-digitala.ro

REVIRIMENTUL LUCRĂRILOR PUBLICE

Între anii 1990 şi 1996, s-a produs un puternic declin al volumului lucrărilor publice. În 1996, Ministerul Lucrărilor Publice şi Amenajării Teritoriului (MLPAT) avea un **buget** de 177,7 de miliarde de lei, ceea ce însemna 0,75% din totalul bugetului de stat. Prin comparaţie, în 2000 i-au fost alocate MLPAT 2760,4 de miliarde de lei, adică 1,64% din PIB (Figura 26).

FIGURA 26

Datorită eforturilor ministrului Lucrărilor Publice şi Amenajării Teritoriului, în anul 2000, a crescut semnificativ numărul total de **locuinţe autorizate pentru construcţie din fonduri publice şi private**. Agenţia Naţională pentru Locuinţe, care a devenit operaţională în 15 septembrie 1999, s-a angajat să ofere celor interesaţi în construirea unei locuinţe o serie de avantaje menite să rezolve, pe termen

https://biblioteca-digitala.ro

mediu, problema locuințelor. Este vorba, în primul rând, de garantarea creditului cu locuința care urmează să fie construită, conform *Legii creditului ipotecar*. Locuința urma să fie achitată în rate, în termen de până la 25 de ani și fără să existe un termen obligatoriu pentru constituirea avansului de 20% din valoarea locuinței. Construirea de locuințe a fost scutită de TVA ceea ce a dus la ieftinirea acestora.

Suprafața utilă în raport cu suprafețele construite a crescut de la 74,78 metri pătrați (media pentru anii 1992-1996), la 90,85 metri pătrați în 1999. Dacă în perioada 1992-1996 **media anuală a locuințelor autorizate** era de 49.529 de locuințe, în 2000 au fost autorizate 58.914 locuințe. Aceste date arată nu doar că s-a construit mai mult, ci și mai bine. Pe de altă parte, după 1996 s-a schimbat semnificativ **structura fondului de locuit**, astfel că sectorul privat reprezenta la sfârșitul lui 2000 peste 80% din total.

În 1996, la sfârșitul guvernării PDSR, erau elaborate **planuri de urbanism** pentru cca. 20% din localități. În consecință, amenajarea și dezvoltarea majorității localităților s-a făcut haotic, fără să fie respectate dreptul de proprietate și procedurile de autorizare a lucrărilor de construire. În septembrie 2000, planurile urbanistice generale și regulamentele locale de urbanism realizate acopereau 90% din suprafața țării. Astfel, între 1997 și 2000, s-au avizat sau erau în curs de avizare planuri urbanistice generale pentru 78 de municipii (din totalul de 84), 168 orașe (din totalul de 179) și 2.134 comune (din totalul de 2.688).

Începând cu 1997, MLPAT a elaborat pentru prima dată în România o strategie națională destinată **normalizării vieții la sate**. Astfel, între 1990 și 1996, au fost pietruiți numai 67 de kilometri de drumuri comunale, în timp ce, din 1997 până în 2000, au fost pietruiți 2.081 de kilometri, adică de 31,5 ori mai mulți (Figura 27).

Pentru cei care locuiesc în zonele rurale exista, la sfârșitul lui 2000, ***Programul de alimentare cu apă la sate***, pe care investitorii străini l-au apreciat ca fiind cel mai important proiect social în acest domeniu din Europa de Est. Acest program urma să asigure alimentarea cu apă potabilă pentru 1,2 de milioane de locuitori din peste 700 de sate.

Numărul **localităților în care se distribuie gaze naturale** a crescut de la 804 în 1996, la 993 în 1999 (Figura 28).

https://biblioteca-digitala.ro

FIGURA 27

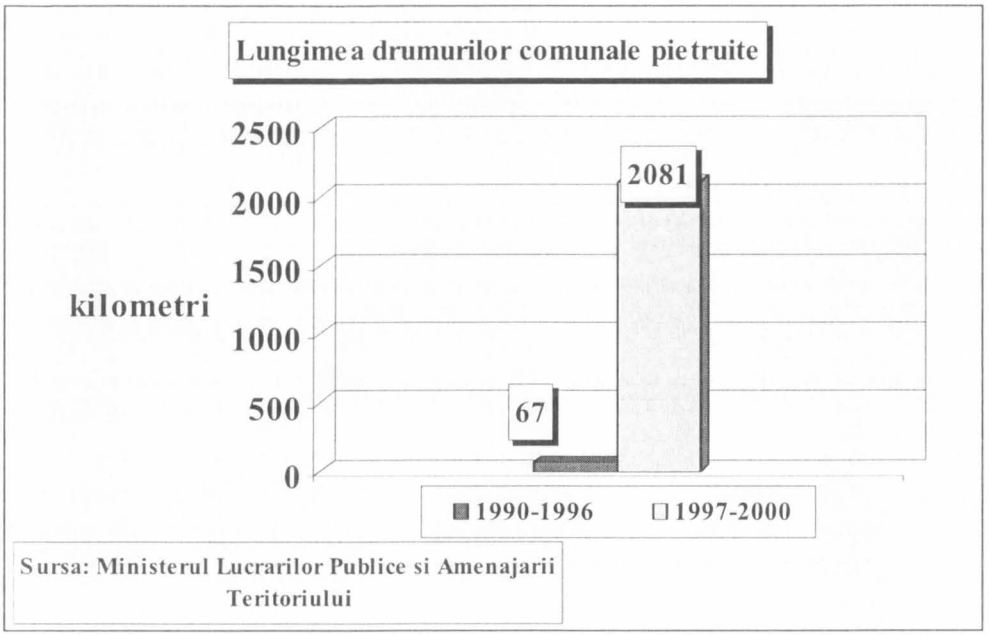
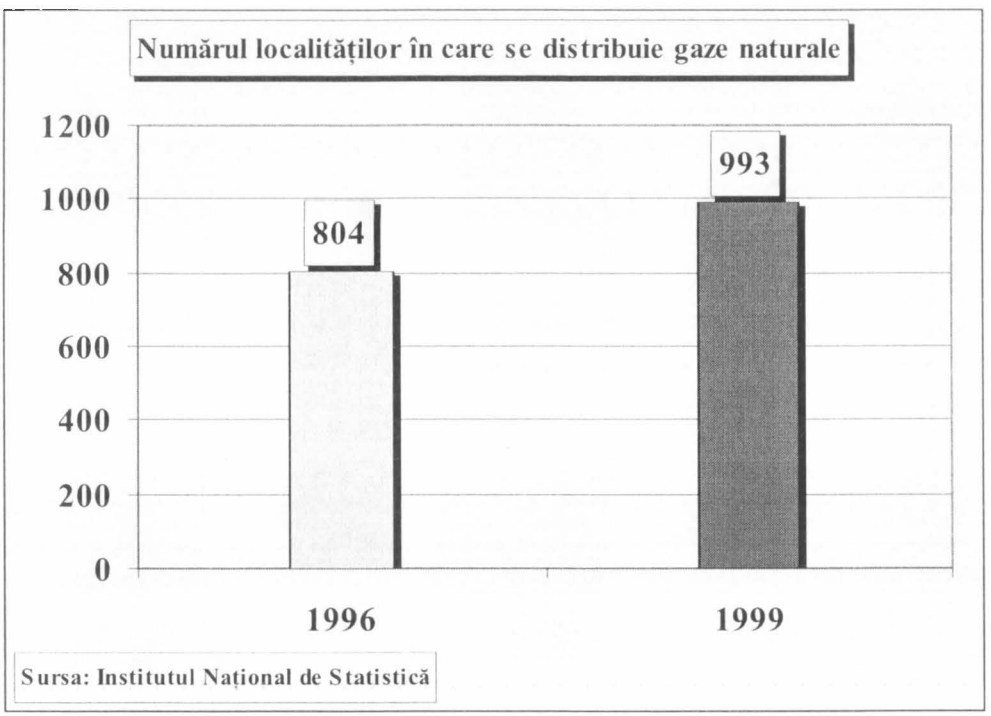

FIGURA 28

https://biblioteca-digitala.ro

Între 1997 şi 2000 ministrul Lucrărilor Publice şi Amenajării Teritoriului a reuşit să obţină **credite externe** în valoare de 680 de milioane de dolari. Din primul împrumut, în valoare de 340 de milioane de dolari, 60 de milioane de dolari au fost folosiţi pentru construcţia de locuinţe sociale în 18 oraşe din ţară, iar 280 de milioane de dolari pentru lucrări de alimentare cu apă a satelor în 27 de judeţe. Cel de-al doilea împrumut garantat de Guvernul României, în valoare de 300 de milioane de dolari, a fost destinat construcţiei de locuinţe, iar cel de-al treilea, de 40 de milioane de dolari, a fost destinat programului de pietruire a drumurilor comunale. Ministerul Lucrărilor Publice şi Amenajării Teritoriului a mai obţinut 51 de milioane de dolari pentru reabilitarea termică a fondului construit şi 116,6 milioane de dolari pentru îmbunătăţirea infrastructurii de alimentare cu apă în zece oraşe. Agenţia Japoneză de Cooperare Internaţională a acordat aceluiaşi minister două milioane de dolari pentru rezolvarea problemelor de tratare a apelor uzate din oraşele dunărene.

https://biblioteca-digitala.ro

PROTEJAREA MEDIULUI – PRIMII PAŞI

Situaţia existentă în 1996 demonstrează că guvernarea FSN-FDSN-PDSR nu a sesizat importanţa vitală a protecţiei mediului şi, ca atare, nu a făcut mai nimic în această direcţie. Între 1997 şi 2000, România şi-a dinamizat şi optimizat proiectele pentru recuperarea întârzierii faţă de aplicarea normelor Uniunii Europene, prin măsuri instituţionale şi legislative, prin campanii de informare a opiniei publice.

În ***Planul Naţional pentru Adoptarea Acquis-ului Comunitar de Mediu***, coaliţia CDR-USD-UDMR a prevăzut măsuri destinate armonizării legislaţiei naţionale cu cerinţele actuale ale Uniunii Europene, precum şi măsuri destinate consolidării instituţiilor, capabile să impună legislaţia de mediu în ţara noastră. Multe alte documente, esenţiale în pregătirea României pentru începerea negocierilor de aderare la Uniunea Europeană, au fost elaborate sau reactualizate: *Strategia privind protecţia mediului în perioada 2000-2020; Strategia privind dezvoltarea silviculturii în perioada 2000-2020; Strategia în domeniul gospodăririi apelor; Strategia naţională pentru conservarea diversităţii biologice; Planul Naţional de Acţiune pentru Protecţia Mediului* ş.a.m.d. Este adevărat că problemele uriaşe pe care le are România nu puteau fi rezolvate în patru ani, cu atât mai mult cu cât a trebuit să începem şi în acest domeniu de la zero.

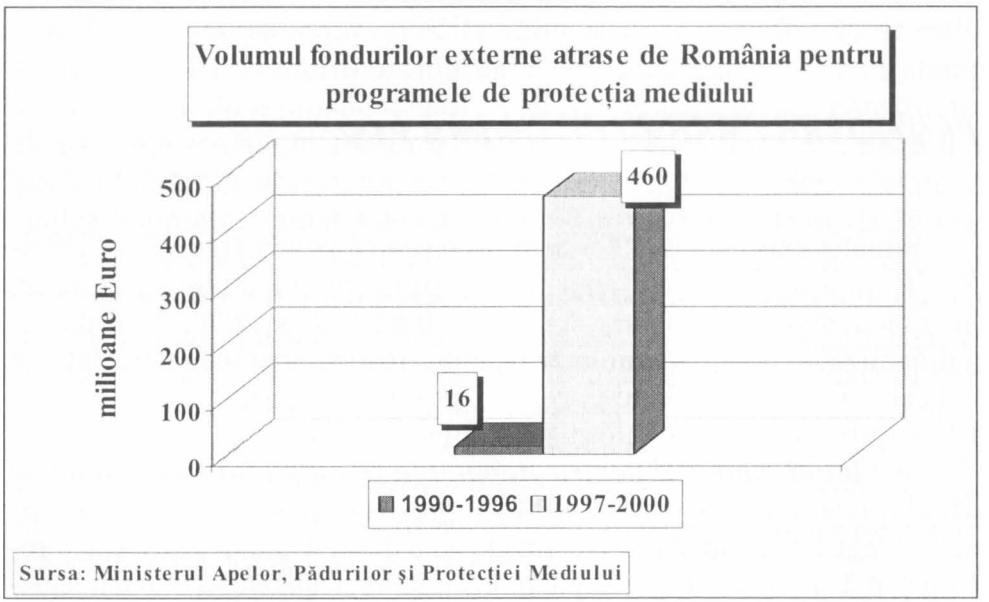
În perioada 1997-2000 **au fost elaborate şi adoptate peste 100 de acte normative** care au reuşit să acopere golurile legislative. Din punct de vedere instituţional, reforma a fost radicală. Amintesc aici doar restructurarea şi reorganizarea *Regiei Naţionale a Pădurilor*, rezultate concrete fiind reducerea numărului direcţiilor silvice de la 41 la 25, a ocoalelor silvice de la 394 la 380 şi ameliorarea substanţială a situaţiei economico-financiare a Regiei; restructurarea Regiei Naţionale Apele Române, transformată în două companii: Compania Naţională Apele Române şi *Compania Naţională Institutul de Meteorologie, Hidrologie şi Gospodărirea Apelor.*

Volumul fondurilor externe destinate protecţiei mediului atrase de România în perioada 1997-2000 a fost de circa 29 de ori mai mare decât în perioada 1990-1996, respectiv peste 460 de milioane de Euro faţă de doar 16 milioane de Euro (Figura 29).

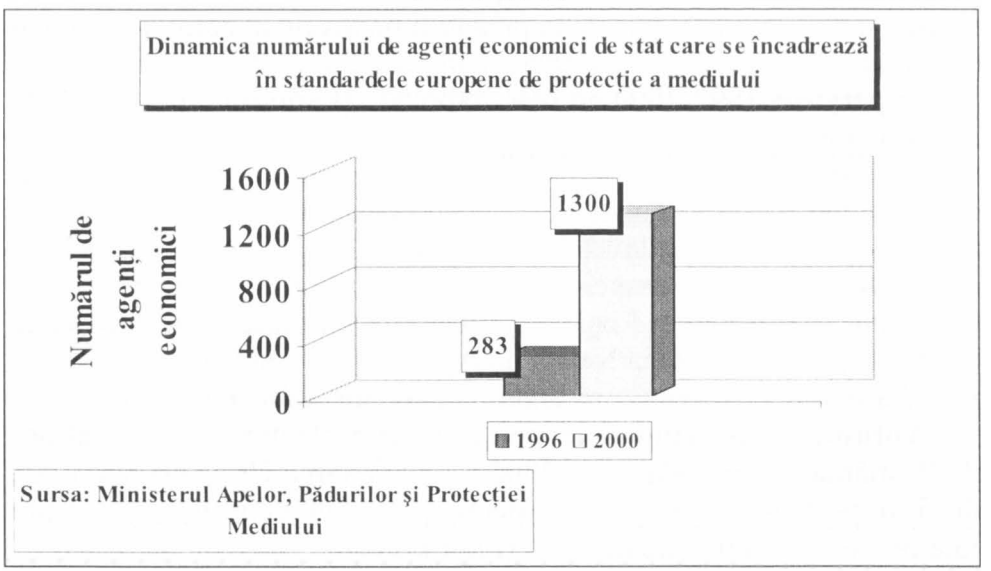
https://biblioteca-digitala.ro

FIGURA 29

Numărul **agenților economici cu capital de stat care se încadrează în prevederile legislației cu privire la mediu** a crescut de la 283 în 1996, la circa 1300 în 2000, adică de circa patru ori şi jumătate (Figura 30).

FIGURA 30

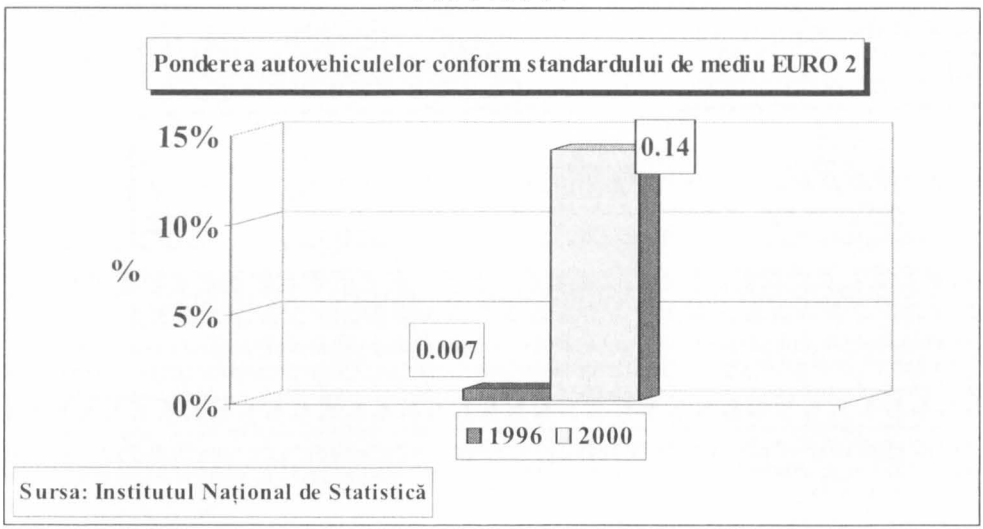

https://biblioteca-digitala.ro

Ponderea **vehiculelor cu motoare care se încadrează în standardul EURO 2** a crescut de la sub un procent în 1996, la 14% în 2000 (Figura 31). Numărul europubelelor utilizate pentru colectarea deşeurilor menajere, la nivel de municipii, a crescut de la circa 10.000 de bucăţi în anul 1996, la peste 750.000 de bucăţi în august 2000, adică de 75 de ori. Dacă în 1996 exista un singur **depozit ecologic**, la Constanţa, în 2000 funcţionau 10 asemenea depozite. Acestea ocupă o suprafaţă de 110 ha şi au o capacitate de depozitare de peste 25 de milioane de tone. Au fost construite, retehnologizate sau modernizate peste 50 de **staţii de epurare**, atât în gospodăria comunală, cât şi în activitatea industrială sau agrozootehnică.

FIGURA 31

În perioada 1997-2000 s-au efectuat **lucrări de întinerire a pădurilor** pe o suprafaţa totală de 76.500 ha şi lucrări de îngrijire a pădurilor tinere pe 715.000 ha. În conformitate cu obiectivele prioritare din *Strategia Naţională pentru Conservarea Diversităţii Biologice*, în România au fost desemnate un număr de 827 de **zone naturale protejate** (aproximativ 5,2% din teritoriul naţional), pe baza studiilor efectuate de instituţiile specializate şi avizate de Academia Română, ţinând cont de normele Uniunii Internaţionale pentru Conservarea Naturii. Dintre acestea, atât ca suprafaţă (580.000 ha), cât şi ca nivel al diversităţii biologice, cea mai importantă este **Delta Dunării**, care are un triplu statut: de Rezervaţie a Biosferei, Sit Ramsar (zonă umedă de importanţă internaţio-

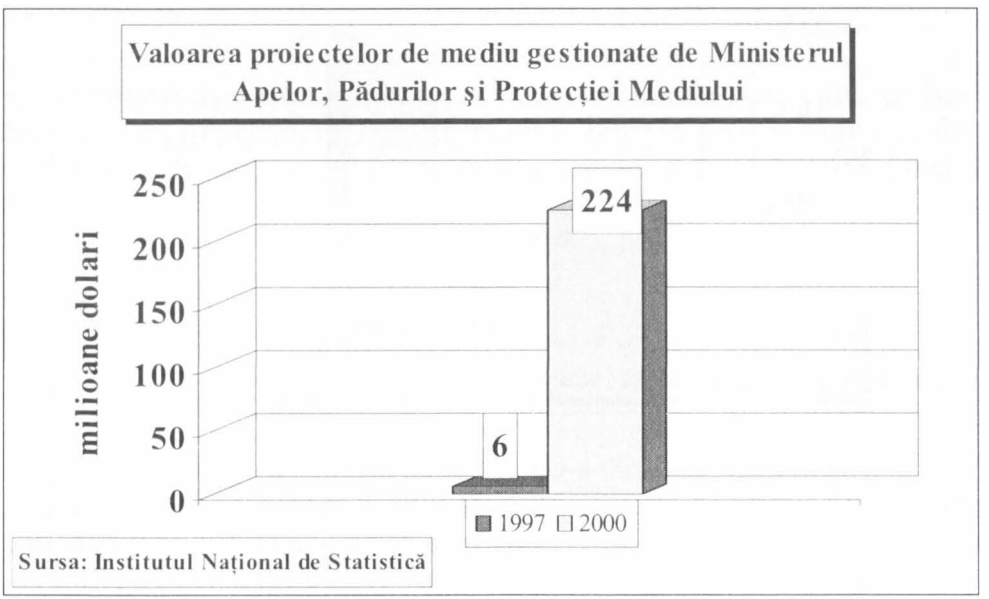

https://biblioteca-digitala.ro

nală) şi Sit al Patrimoniului Mondial Natural şi Cultural. Pentru conservarea diversităţii biologice şi pentru utilizarea durabilă a componentelor sale, Administraţia Rezervaţiei Biosferei „Delta Dunării" a fost asistată şi sprijinită financiar prin proiectul *Conservarea biodiversităţii în Delta Dunării* care a beneficiat de o finanţare externă de 4,5 milioane de dolari.

La sfârşitul anului 1997, *România nu avea acces la nici un program de mediu finanţat de organisme internaţionale*. Ministerul Apelor, Pădurilor şi Protecţiei Mediului gestiona doar 6 **proiecte**, finanţate de la buget, cu o valoare totală de 6 milioane de dolari. În 2000, ministerul gestiona peste 100 de proiecte, cu o valoare ce depăşea 200 de milioane de Euro, având **acces la toate programele finanţate de Uniunea Europeană**: PHARE, ISPA şi SAPARD (Figura 32). Mai mult, România era singura ţară candidată la aderarea care participa, alături de ţările membre ale Uniunii Europene, la programul LIFE.

FIGURA 32

În afara programelor comunitare, România a primit finanţări din partea guvernelor Danemarcei, Olandei, Japoniei, Statelor Unite, Germaniei, Elveţiei, Franţei, Austriei, Norvegiei, dar şi din partea GEF/Banca Mondială. Valoarea totală a investiţiilor pe care România le-a făcut în sectorul mediului a crescut, în numai doi ani de aproape patru ori, de la 1.496 miliarde lei în 1996, la 5.710 miliarde lei în 1998.

https://biblioteca-digitala.ro

Aceste investiții s-au îndreptat spre mai multe direcții: protecția aerului, epurarea apelor uzate, gospodărirea deşeurilor, îmbunătățirea calității solului şi a apelor subterane, reducerea poluării sonice, conservarea biodiversității şi a peisajului, cercetare şi dezvoltare etc.

Eforturile depuse de guvernarea 1997-2000 au fost apreciate de partenerii noştri europeni. Dacă, până în 1996, Comisia Europeană sublinia extrema întârziere a României, incapacitatea de a elabora strategii, programe şi proiecte viabile în domeniul protecției mediului, în 2000 lucrurile se schimbaseră radical. În 9 octombrie 2000, a fost semnat la Bruxelles, **Acordul de aderare a României la Agenția Europeană de Mediu**, moment care consfințea integrarea țării noastre în structurile europene de mediu.

https://biblioteca-digitala.ro

POLITICI DE ÎNSĂNĂTOŞIRE ECONOMICĂ

La sfârşitul mandatului meu, relansarea economiei româneşti era o certitudine. Coaliţia CDR-USD-UDMR depăşise cu succes o perioadă extrem de dificilă, în care România a trebuit să facă faţă plăţii unor sume uriaşe în contul serviciului datoriei publice externe, contractate de Guvernul Văcăroiu. La sfârşitul lui 1996, **datoria externă pe termen mediu şi lung** a României era de 7,2 miliarde de dolari. Dacă adăugăm la această sumă, cele aproximativ 2 miliarde de dolari pe care regimul Iliescu le-a moştenit de la regimul comunist, înţelegem amploarea furtului şi risipei din perioada 1990-1996. Mai mult de 9 miliarde de dolari au fost irosiţi. Nu s-au făcut investiţii, nu s-a făcut privatizare, nu a fost restructurată economia. Creditele externe au fost folosite pentru afaceri oneroase şi pentru cumpărarea electoratului.

În patru ani, între 1997 şi 2000, am fost obligaţi să plătim în contul **serviciului datoriei externe** circa 8,6 miliarde de dolari. În **şapte ani**, în perioada 1990-1996, s-au plătit circa 3,5 miliarde de dolari (Figura 33). Am reuşit, cu toate acestea, nu doar să plătim datoriile, ci şi să creştem rezervele valutare ale Băncii Naţionale de 4,5 ori. Dacă la sfârşitul anului 1996, aceste rezerve erau de 546,6 milioane de dolari, la finele anului 2000, **rezervele valutare** ale Băncii Naţionale a României erau de 2,5 miliarde de dolari (Figura 34).

Strategia Naţională de Dezvoltare economică a României, adoptată în martie 2000, cu acordul tuturor partidelor parlamentare şi al societăţii civile, trebuia să stea la baza realizării obiectivului strategic al ţării noastre: crearea unei economii de piaţă performante şi compatibile din toate punctele de vedere cu standardele Uniunii Europene. Strategia a fost înaintată şi aprobată de Comisia Europeană.

Exporturile României au crescut în perioada 1997-2000 în medie cu 6,4% pe an (respectiv cu 540,2 milioane dolari pe an). În mod corespunzător, a crescut **media lunară a exporturilor**: de la 674 milioane dolari în 1996 la 863,9 milioane dolari în 2000 (Figura 35). În luna iulie 2000, s-a consemnat un record în ceea ce priveşte volumul lunar absolut al exporturilor: 925,4 milioane dolari.

https://biblioteca-digitala.ro

FIGURA 33

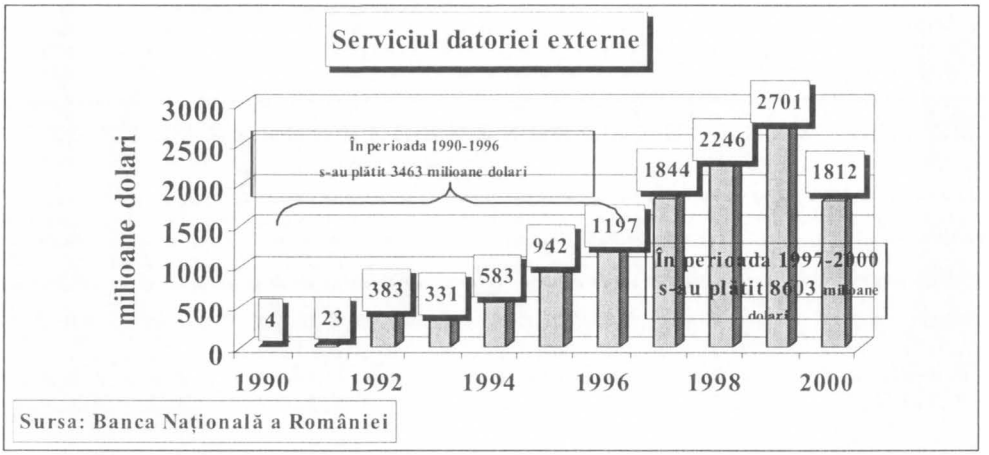

FIGURA 34

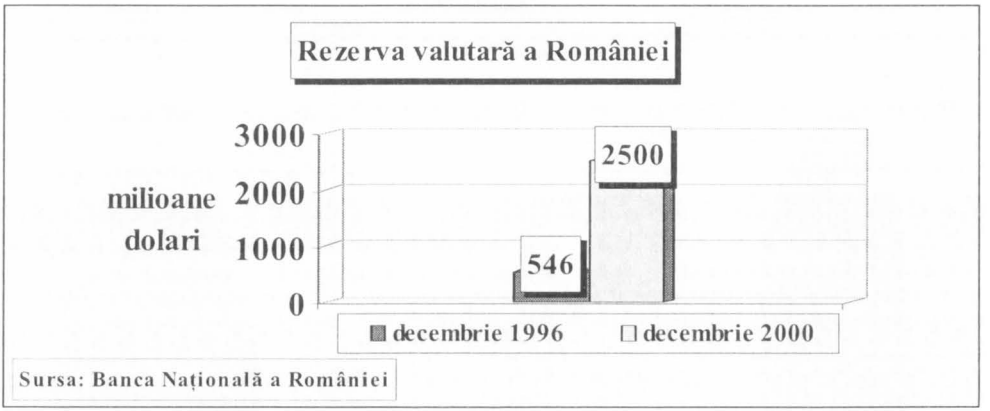
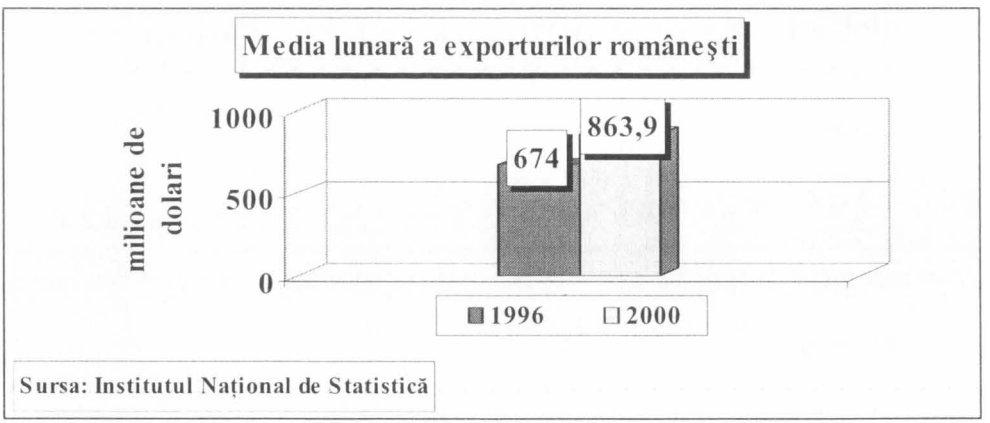

FIGURA 35

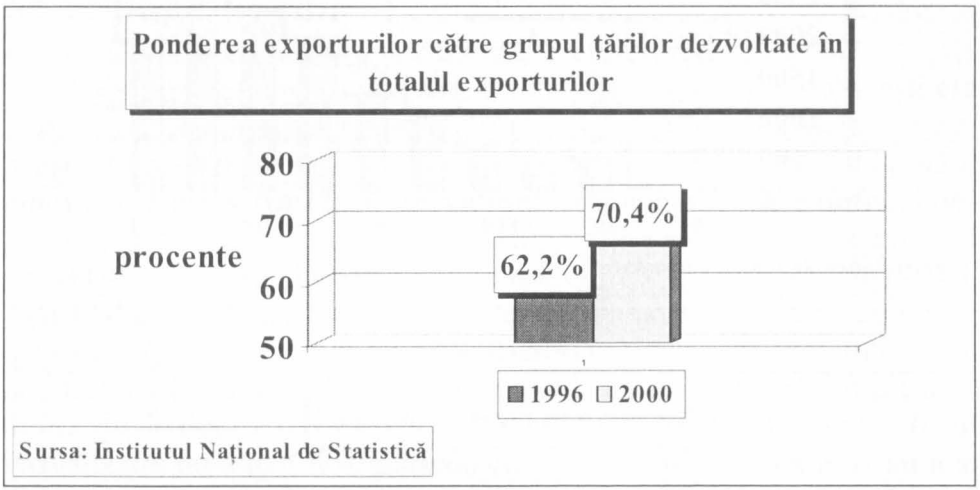

https://biblioteca-digitala.ro

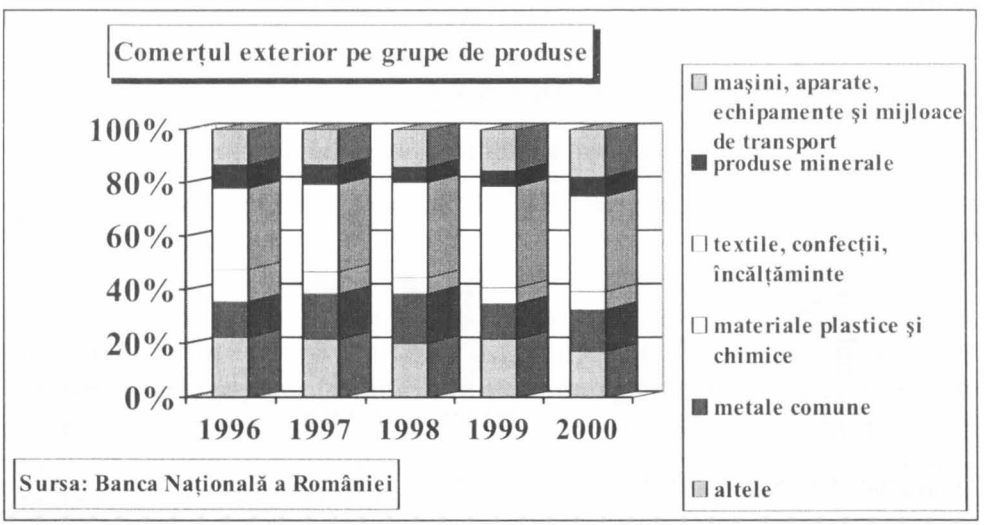
În ceea ce priveşte **structura exporturilor româneşti**, ponderea către grupul ţărilor dezvoltate în totalul exporturilor a crescut de la 62,2% în anul 1996 la 70,4% în anul 2000 (Figura 36).

FIGURA 36

Pe grupe de produse exportate, a crescut ponderea maşinilor, aparatelor, echipamentelor şi mijloacelor de transport; a textilelor, confecţiilor şi încălţămintei şi a scăzut considerabil ponderea materiilor prime neprelucrate (Figura 37).

FIGURA 37

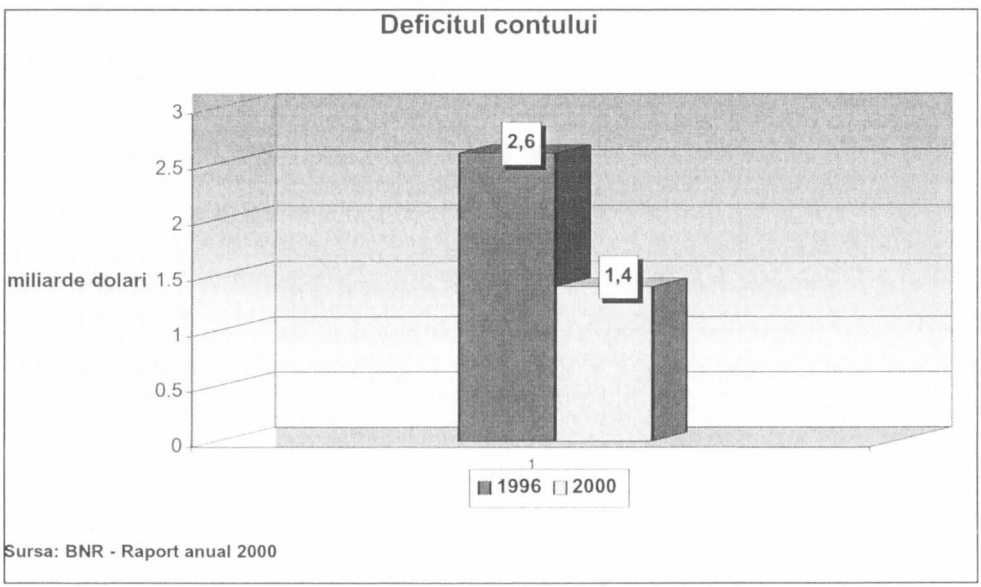

https://biblioteca-digitala.ro

Ritmul de creştere a exporturilor a fost mai mare decât cel de creştere a importurilor. Acest lucru s-a reflectat în reducerea **deficitului comercial** al României de la 3,4 miliarde dolari în anul 1996 la 2,7 miliarde dolari în anul 2000.

Deficitul contului curent s-a redus în anul 2000 cu 47,1% faţă de anul 1996, de la -2,6 miliarde dolari (-7,3% din PIB) la -1,4 miliarde dolari (-3,9% din PIB) (Figura 38). Aceasta a fost consecinţa scăderii, în anul 2000 comparativ cu anul 1996, a **deficitului balanţei comerciale** şi serviciilor cu 32,7%, de la -2,9 miliarde dolari (-8,1% din PIB) la – 1,9 miliarde dolari (-5,3% din PIB). Circa 84,2% din această reducere a fost consecinţa ritmului superior de creştere a exporturilor comparativ cu cel al importurilor de bunuri.

FIGURA 38

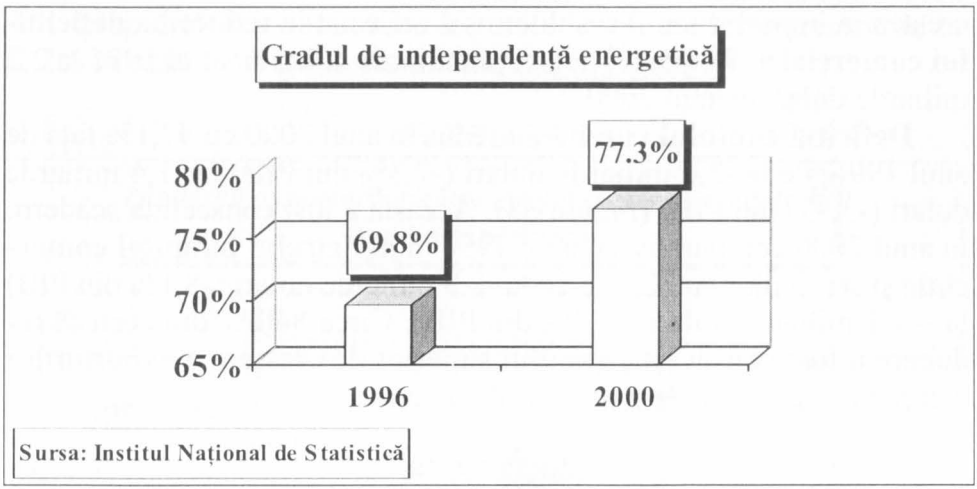

Gradul de independenţă energetică a României a crescut de la 69,8% în 1996, la 77,3% în 2000 (Figura 39).

La sfârşitul lui 1996, Compania Română de Petrol (care cuprindea 10 rafinării) înregistrase pierderi de circa 17.000 de miliarde lei. Motivul acestor pierderi îl reprezenta decizia guvernării PDSR de a vinde în ţară, la un preţ controlat, produse petroliere importate la preţul pieţei externe. Ca urmare, statul a fost obligat să preia pierderile Companiei Române de Petrol pentru ca rafinăriile să devină atractive la privatizare.

https://biblioteca-digitala.ro

FIGURA 39

În perioada 1997-2000, Președinția a promovat un **program unitar de dezvoltare a infrastructurilo**r. În acest context, s-a reușit includerea României pe harta coridoarelor de transport europene: tronsonul Arad – Constanța, ca parte a coridorului 4 și tronsonul Suceava – Giurgiu, ca parte a coridorului 9. De asemenea, a fost reactualizat coridorul 7 de transport pe Dunăre.

Cu ocazia vizitei oficiale, la nivel înalt, în Statele Unite din iulie 1998, la solicitarea noastră, Agenția pentru Comerț și Dezvoltare a SUA a acordat României un grant în valoare de un milion de dolari pentru elaborarea, împreună cu companii americane, a unui studiu de fezabilitate a oleoductului Constanța – Trieste.

România a aderat la acordul INOGATE (Interstate Oil & Gas Transport in Europe) și a participat la elaborarea protocolului semnat, în iunie 2000 la Zagreb, sub egida Uniunii Europene, privind realizarea unui mare oleoduct care să lege Azerbaidjanul, Georgia, România, Croația, Slovenia și Ungaria.

În martie 1999, a fost elaborat, în cadrul Președinției, ***Programul Național de Dezvoltare a Infrastructurii României***, însușit de Guvern sub forma unui memorandum. Acest program cuprindea o serie de proiecte de anvergură, între care: *Oleoductul Constanța – Trieste, Programul de reabilitare și modernizare a sistemului românesc de transport țiței, Gazoductul Turkmenistan – România, Programul de reabilitare și modernizare a sistemului românesc de transport gaze, Interconectarea sistemului românesc de transmisie a gazelor naturale cu*

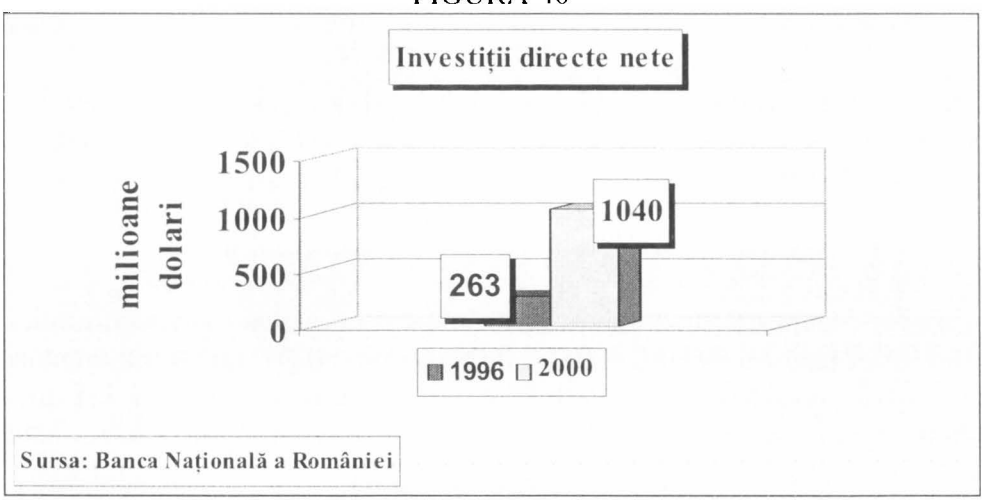
https://biblioteca-digitala.ro

sistemul maghiar; Proiectul GEA – prelungirea conductei de gaz ce va lega Italia de Croația, către Slovenia, Ungaria și România. Potrivit proiectului oleoductului Constanța – Trieste, conducta de petrol (din Marea Neagră) va porni din portul Constanța și va trece prin Iugoslavia și Croația pentru a ajunge în Italia, la Trieste, unde se va conecta cu sistemul care aprovizionează Austria și Germania.

Trebuie spus că la prima mare conferință mondială dedicată dezvoltării rutelor de transport dinspre zona caspică, desfășurată în 1996 la Washington, România nu fusese luată în considerare. Ca urmare a eforturilor Administrației Constantinescu, importanța cooptării României în transportul petrolului din zona caspică spre Europa Occidentală a fost recunoscută de specialiștii internaționali. Astfel, lucrarea *Geografia umană*, semnată de profesorul universitar Gabriel Wackermann, apărută în anul 2000 la Paris, preia integral punctul de vedere al autorităților române referitor la posibilele căi de tranzit a petrolului din Marea Caspică. Autorul subliniază importanța strategică a României, făcând referiri la căile de transport, capacitățile de prelucrare a țițeiului, potențialul portului Constanța și la acordurile dintre România și Kazahstan. De asemenea, este prezentată o hartă a proiectului întregului traseu petrolier Marea Caspică – Marea Neagră – Europa Occidentală.

Investițiile directe nete în economia românească au crescut, astfel că în anul 2000 erau de 3,9 ori mai mari decât în anul 1996, respectiv 1,04 miliarde dolari, comparativ cu 263 milioane dolari (Figura 40).

FIGURA 40

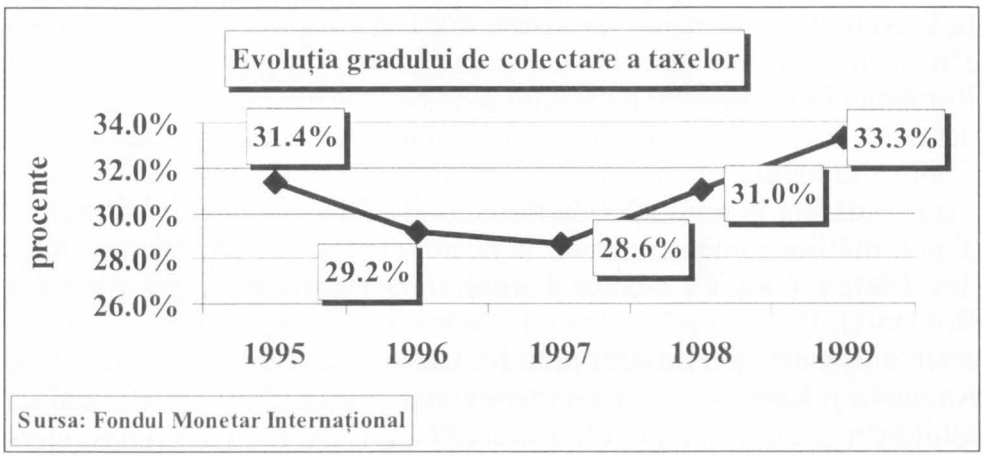

https://biblioteca-digitala.ro

Din punct de vedere fiscal, România se afla, la sfârşitul anului 1996, într-o situaţie dezastruoasă. Începând cu 1997, miniştrii de Finanţe ai coaliţiei au realizat o **reformă fiscală substanţială**, urmărind scăderea cheltuielilor şi creşterea veniturilor bugetare. Tendinţa de scădere în **colectarea taxelor** a fost inversată, performanţă unică într-o ţară aflată în tranziţie (Figura 41).

FIGURA 41

Reforma fiscală din 2000 a îmbunătăţit climatul investiţional şi a apropiat România de standardele regionale. Impozitul pe profit a scăzut de la 38 la 25 de procente. Au fost acordate facilităţi fiscale pentru exportatori.

În ciuda unor declaraţii oficiale referitoare la **liberalizarea preţurilor**, acestea au fost controlate până la începutul lui 1997. Începând cu 18 februarie 1997, a fost liberalizată rata de schimb leu-dolar. În acelaşi an a demarat autentica liberalizare a preţurilor. În februarie au fost liberalizate preţurile produselor agricole. Marea majoritate a preţurilor produselor industriale a fost liberalizată în martie 1997. În septembrie 1998, au fost liberalizate preţurile la combustibili.

Am fost obligaţi să ne concentrăm asupra însănătoşirii economiei ca întreg. Ca urmare, amânarea intrării în vigoare a unor reglementări referitoare la acordarea de facilităţi a lovit **întreprinzătorii mici şi mijlocii**, iar aceasta a fost una dintre neîmplinirile guvernării noastre. Este adevărat că numărul IMM-urilor a scăzut, fiind afectate mai ales cele

https://biblioteca-digitala.ro

care existau numai pe hârtie. Restructurarea regiilor autonome şi privatizarea întreprinderilor de stat a dus cu siguranţă la reducerea numărului firmele-căpuşă care trăiau pe seama acestora. Procesul de însănătoşire a sistemului bancar a determinat, la rândul lui, dispariţia unor întreprinderi care trăiau pe seama creditelor acordate preferenţial. În plus, expira perioada, de 2 ani pentru servicii şi de 5 ani pentru producţie, în care societăţile comerciale înfiinţate înainte de decembrie 1994 şi care primiseră facilităţi, avuseseră obligaţia de a-şi menţine obiectul de activitate.

Drept consecinţă, numărul **întreprinderilor active mici şi mijlocii** din industrie, construcţii, comerţ şi servicii a crescut de la 309.454 în 1996, la 316.593 în 1999 (Figura 42). **Ponderea cifrei de afaceri realizate de IMM-uri în cifra de afaceri a tuturor întreprinderilor** a crescut de la 48,3% în 1996 la 55,9% în 2000 (Figura 43).

FIGURA 42

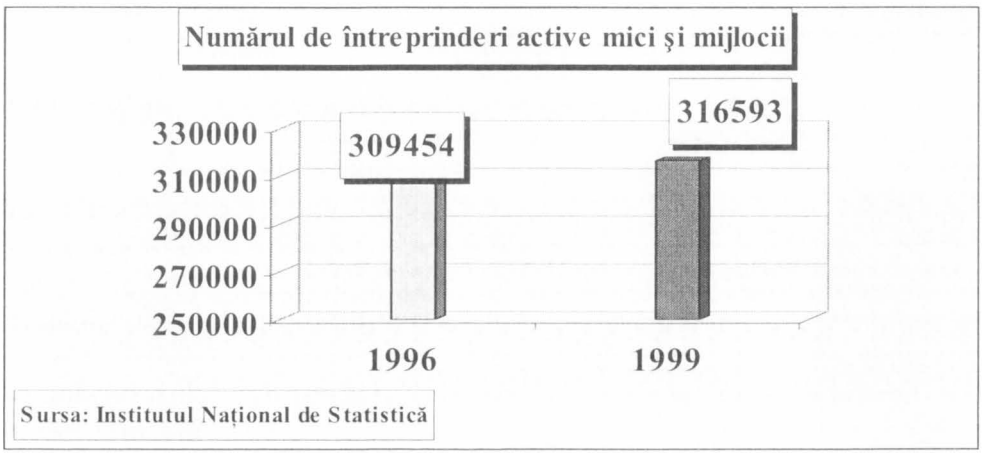
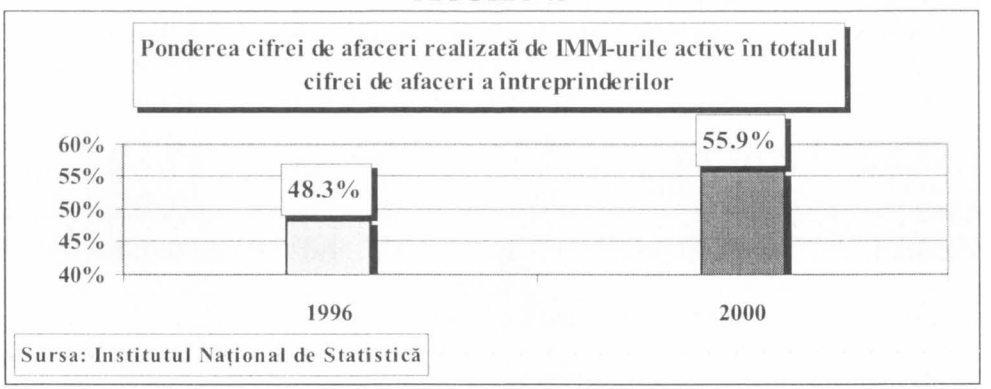

FIGURA 43

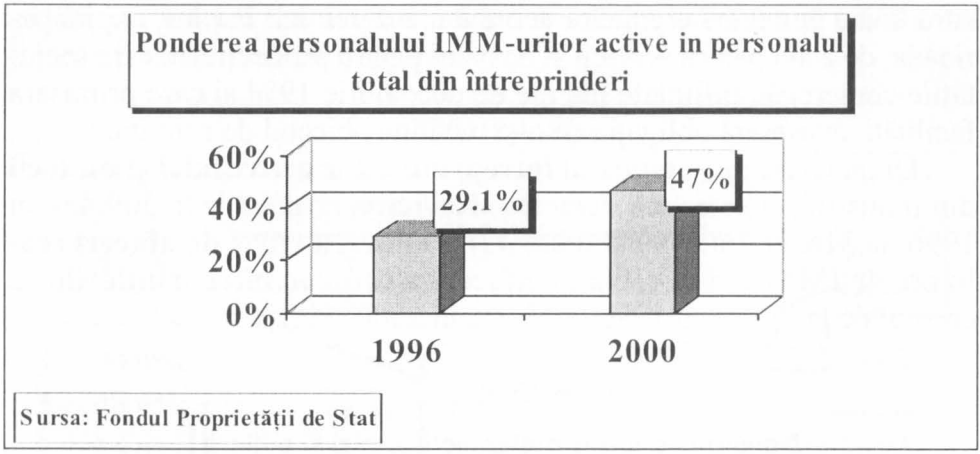

https://biblioteca-digitala.ro

Ponderea personalului din IMM-urile active în personalul total al întreprinderilor a crescut de la 29,1% în 1996, la 46,9% în 2000 (Figura 44).

FIGURA 44

Efectivul de salariați s-a redistribuit, în sensul **scăderii ponderii salariaților din industrie, agricultură și construcții** de la 57.0% din totalul efectivului de salariați înregistrat la sfârșitul anului 1996, la 51,7% la sfârșitul anului 2000, în favoarea salariaților din sectorul serviciilor. În schimb, ponderea efectivului de salariați din comerț, hoteluri și restaurante, transporturi și depozitare, activități financiar-bancare și de asigurări, tranzacții imobiliare, administrație publică, învățământ, sănătate și asistență socială a crescut în aceeași perioadă de la 39,4% la 45,5%.

În același timp, a crescut **productivitatea muncii**. Deși producția scădea, iar tehnologia era depășită, guvernarea de până în 1996 a menținut constant numărul angajaților din marile complexe industriale și în special din minerit, prin subvenții masive de la bugetul statului. Măsurile de restructurare din sectorul minier erau absolut necesare, iar coaliția CDR-USD-UDMR și-a asumat această responsabilitate. În 1997, disponibilizarea la cerere însoțită de plăți compensatorii a dus la reducerea numărului de angajați din minerit de la 190.000 la 95.000. În perioada următoare productivitatea muncii a crescut. În condițiile reducerii numărului de angajați la jumătate, la Regia Autonomă a Huilei Petroșani s-a înregistrat o scădere a producției de numai 10%.

Asanarea sistemului financiar-bancar

Guvernul CDR-USD-UDMR împreună cu specialiștii Băncii

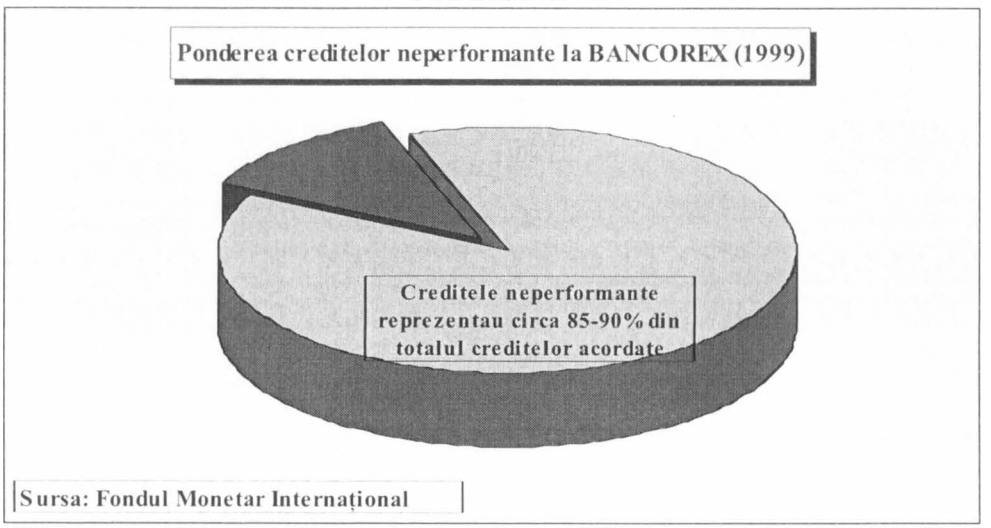

https://biblioteca-digitala.ro

Naționale a României au inițiat procesul de asanare și privatizare a băncilor. Guvernarea de până în 1996 a lăsat sistemul bancar în colaps. A fost de aceea necesar ca privatizarea în domeniul bancar să fie precedată de ample măsuri pentru stoparea acordării creditelor neperformante și pentru recuperarea datoriilor scadente. În 1999, când BANCOREX a fuzionat prin absorbție cu Banca Comercială Română, 85-90% dintre împrumuturile Bancorex reprezentau **credite neperformante** (Figura 45). Valoarea acestora era de 1,7 miliarde dolari, adică 5% din PIB. Pentru acoperirea pierderilor de la BANCOREX, statul a plătit numai în 1999, 2 miliarde dolari, adică 6% din PIB.

Pentru a achita depunerile populației prin fondul de garantare, Banca Națională a României (BNR) a fost obligată să împrumute băncile devalizate cu dobândă zero. Acest fapt a dus la scăderea profitului BNR și a vărsămintelor Băncii Naționale către buget.

FIGURA 45

În 1996 în România erau 35 de **bănci comerciale**, în 2000 (iunie) numărul acestora crescuse la 42. În 1996 existau 7 **bănci de stat**, în 2000 erau 4. În 1996 erau 28 de bănci private, în 2000 erau 38 (Figura 46). În 1996, 77,8% dintre **active** erau în bănci de stat, 22,2% în bănci private. În 2000, 44,3% dintre active erau în bănci de stat, 55,7% în bănci private (Figura 47). În 1998, băncile cu probleme aveau încă **pasive** de 38,9%. În 2000, pasivele erau de 8,2% (Figura 48).

https://biblioteca-digitala.ro

FIGURA 46

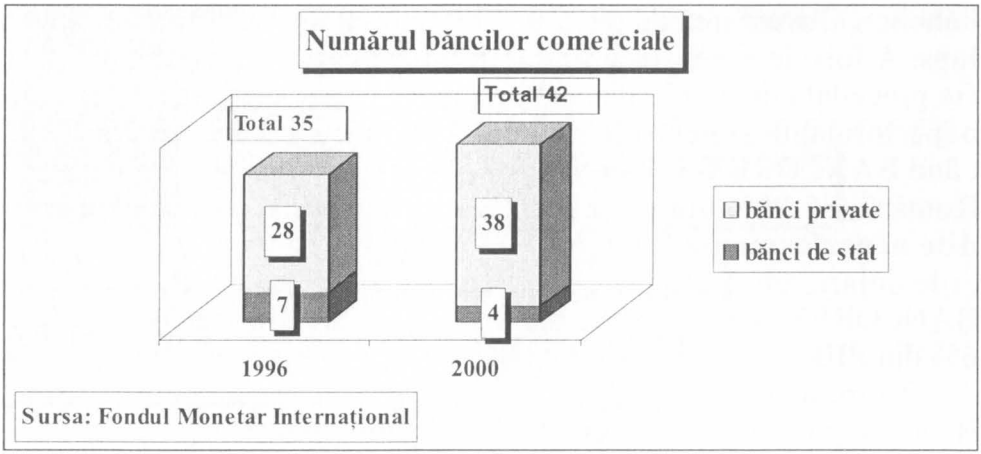

FIGURA 47

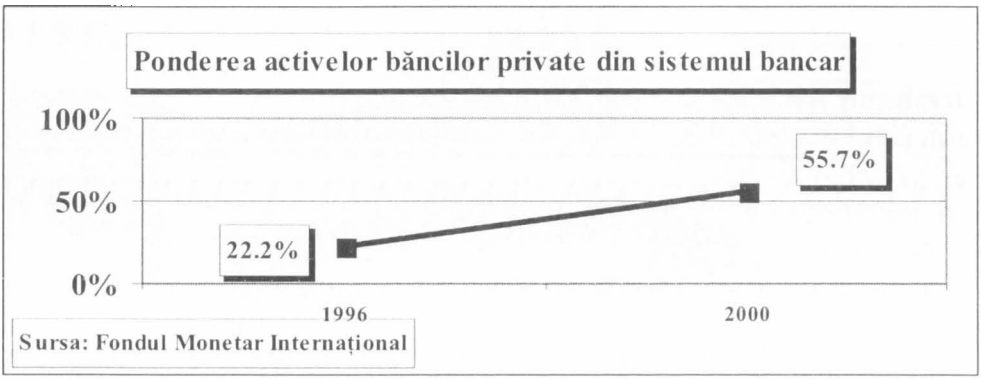
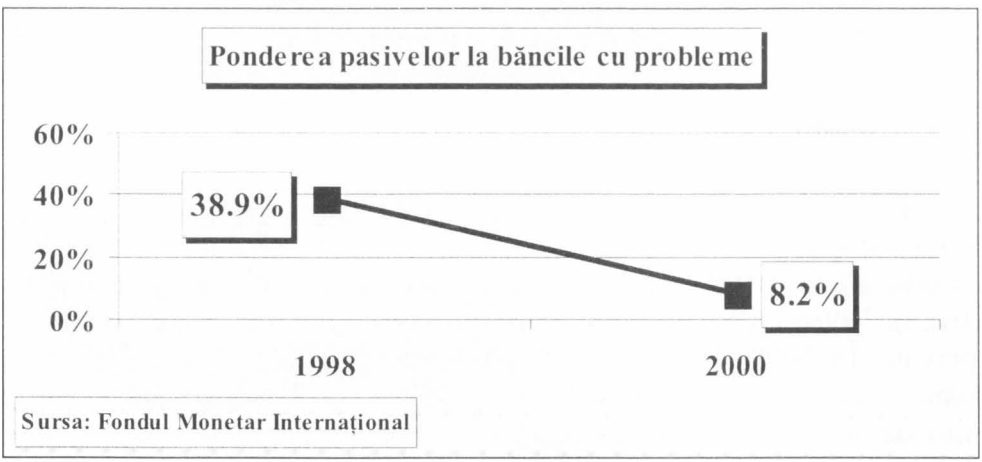

FIGURA 48

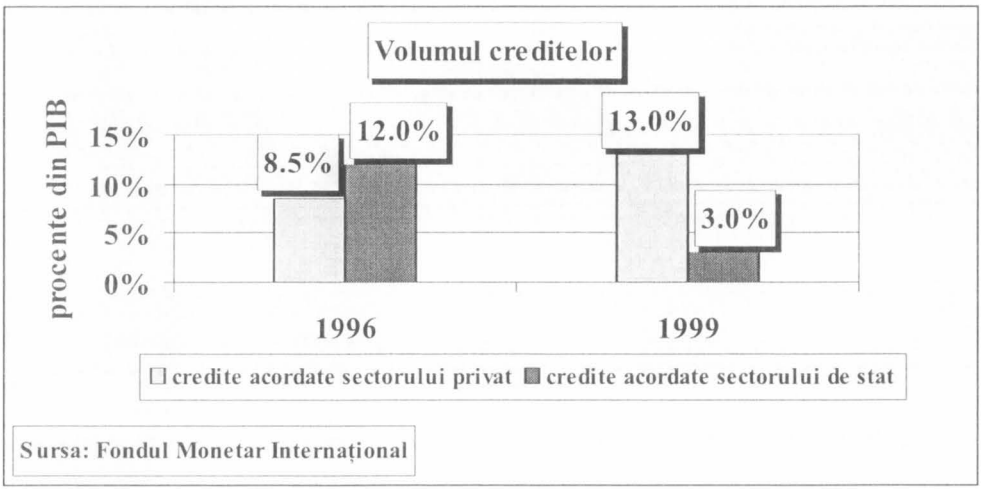

https://biblioteca-digitala.ro

Volumul creditelor acordate sectorului privat a crescut de la 8,5% din PIB la sfârşitul lui 1996, la 13% din PIB în 1999. În aceeaşi perioadă, volumul creditelor acordate sectorului de stat a scăzut de la 12% din PIB, la 3% din PIB (Figura 49).

FIGURA 49

O altă problemă care trebuia rezolvată privea proliferarea aşa-numitelor bănci populare. Soluționarea ei şi-a asumat-o Cabinetul Mugur Isărescu prin Ordonanța de Urgență 97/2000 privind **organizațiile cooperatiste de credit**.

În 1998, a fost înființată **Agenția de Valorificare a Activelor Bancare (AVAB)**, cu rolul de a valorifica activele bancare neperformante preluate de la băncile la care statul este acționar majoritar. AVAB a contribuit semnificativ la asanarea sistemului bancar.

Până în 1997, instituțiile bursiere existau în România doar cu numele. Valoarea tranzacțiilor şi capitalizarea pieței era practic zero, numărul societăților cotate era infim. La sfârşitul anului 2000, **piața bursieră** era unul dintre motoarele creşterii sănătoase a economiei româneşti (Figurile 50 şi 51).

În 1996, în România erau 47 de **societăți de asigurare**, care încheiaseră 463.367 de **polițe de asigurare**. La sfârşitul lui 1999, erau 72 de societăți de asigurare, iar numărul polițelor de asigurare încheiate era de aproape patru ori mai mare, ajungând la 2.060.857 (Figura 52).

https://biblioteca-digitala.ro

FIGURA 50

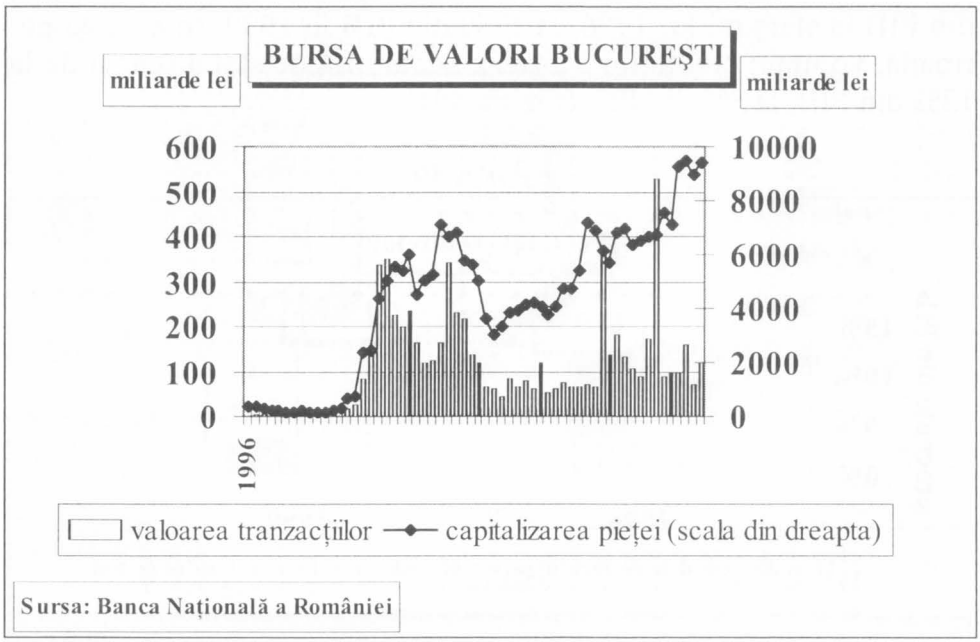
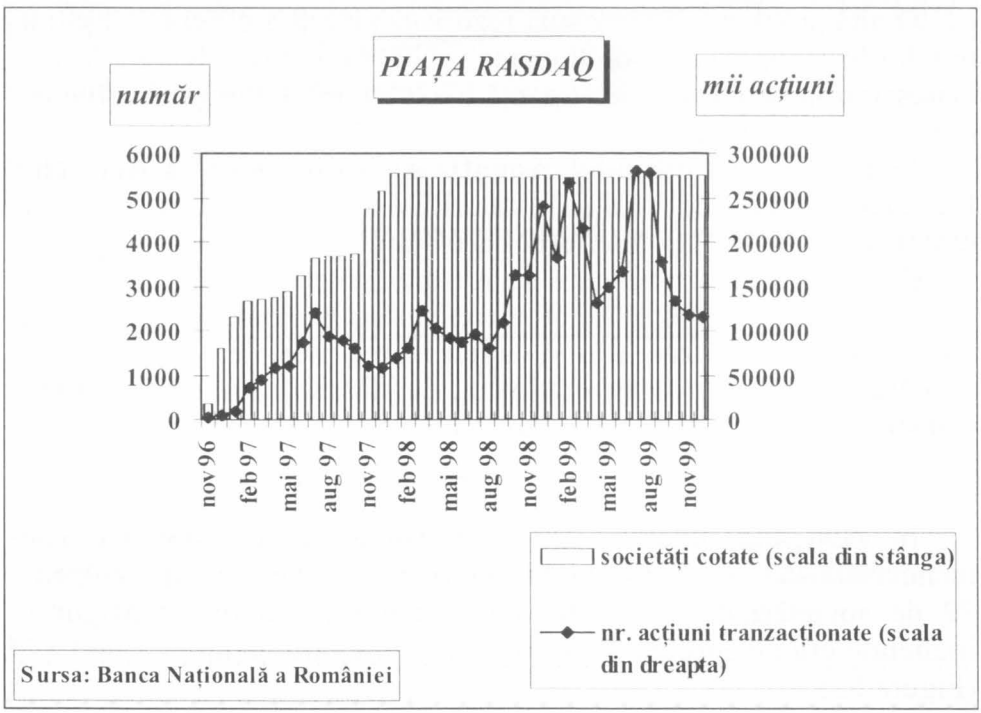

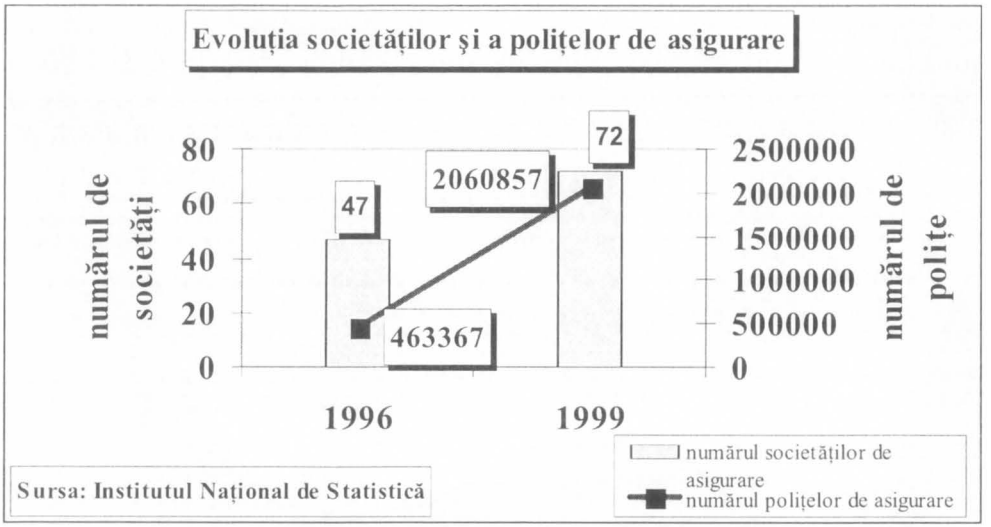

FIGURA 51

https://biblioteca-digitala.ro

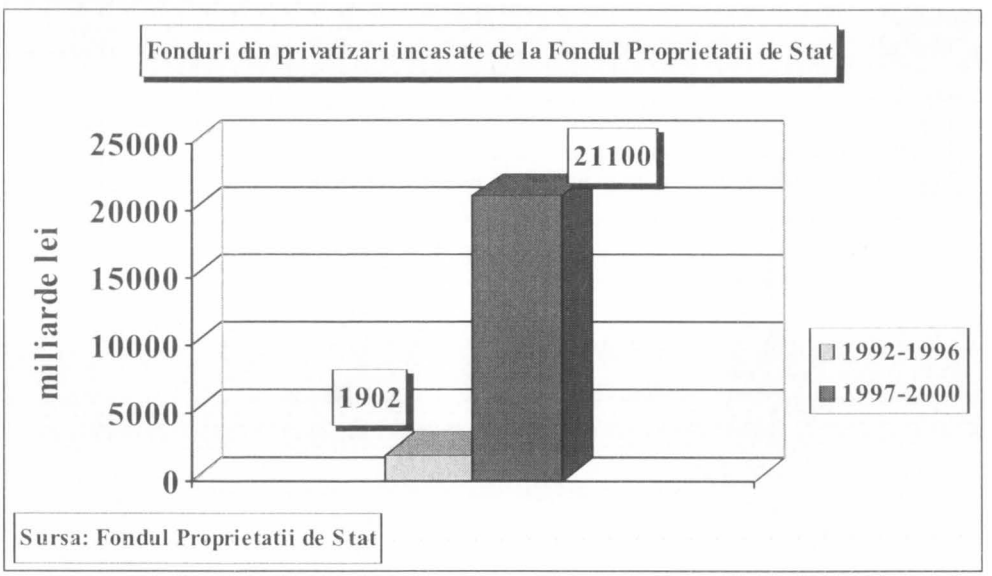
FIGURA 52

Privatizarea reală

În perioada 1992-1996, **încasările Fondului Proprietății de Stat** au fost de 1.902 miliarde lei. Între 1997 și 2000, totalul încasărilor s-a ridicat la valoarea de 21.100 miliarde lei, de 11 ori mai mare decât între 1992-1996 (Figura 53). Ca **număr de societăți comerciale**, Fondul Proprietății de Stat a reușit să privatizeze circa 80% din portofoliul său.

FIGURA 53

https://biblioteca-digitala.ro

Dacă, între anii 1993-1996, au fost privatizate 2.905 societăți comerciale, în perioada 1997-2000 numărul societăților privatizate a ajuns la 5.766 (Figura 54). **Capitalul social vândut** între 1993 și 1996 a fost de 3.570 miliarde lei, în timp ce între 1997 și 2000 s-a ridicat la 18.054 miliarde lei. Dacă privim relațiile cu **investitorii străini,** după momentul alegerilor din 1996 a avut loc o mutație semnificativă. În perioada 1993-1996, au fost semnate de către Fondul Proprietății de Stat doar 11 contracte de vânzare de acțiuni cu investitori străini. În perioada 1997-2000 au fost semnate 261 de astfel de contracte (Figura 55).

FIGURA 54

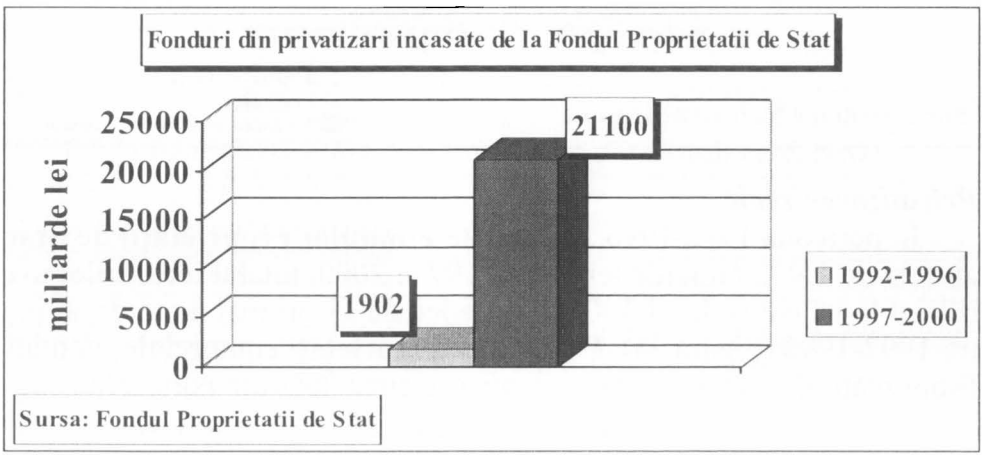
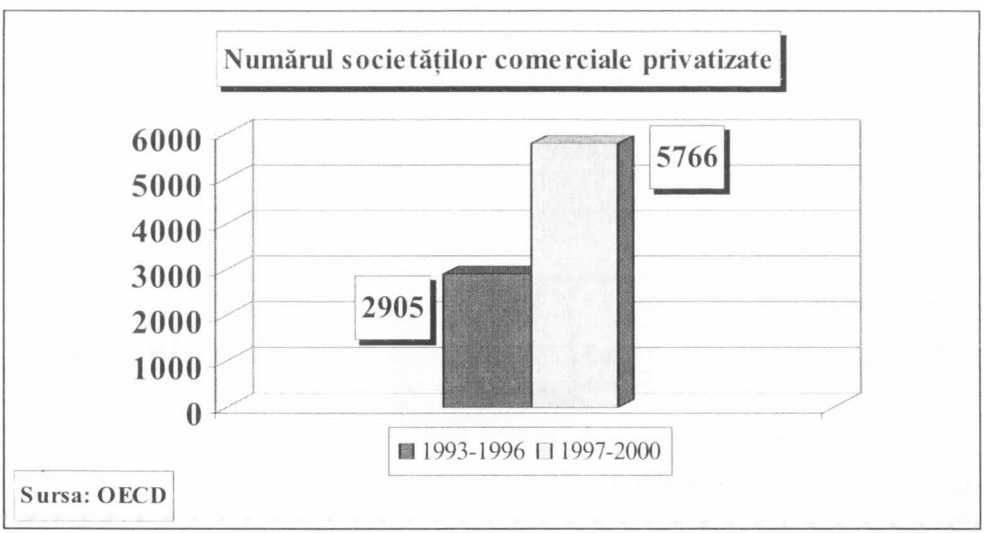

FIGURA 55

https://biblioteca-digitala.ro

Încasările totale în valută în perioada 1993-1996 se limitează la 36 milioane dolari, în timp ce, între 1997 şi 2000, încasările în valută se ridică la peste un miliard de dolari SUA (Figura 56). Analizând **cuantumul investiţiilor asumate de către cumpărători** în cei opt ani de existenţă ai Fondului Proprietăţii de Stat, rezultă că investiţiile în lei au fost asumate în proporţie de 14 % în perioada 1993-1996 şi 86% după 1 ianuarie 1997 (Figura 57). Diferenţa este şi mai mare în ceea ce priveşte **cuantumul investiţiilor asumate în valută**: 10% în perioada 1993-1996 şi 90% în perioada 1997-2000 (Figura 58).

FIGURA 56

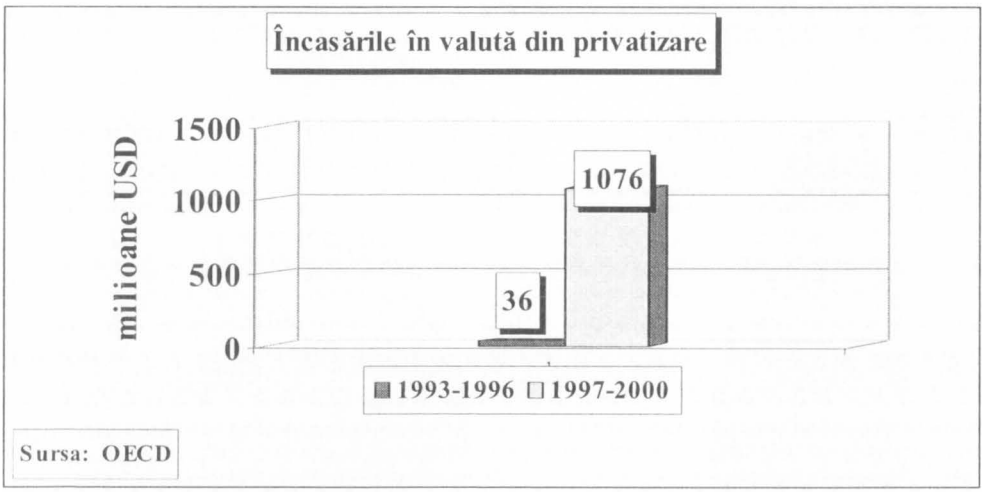
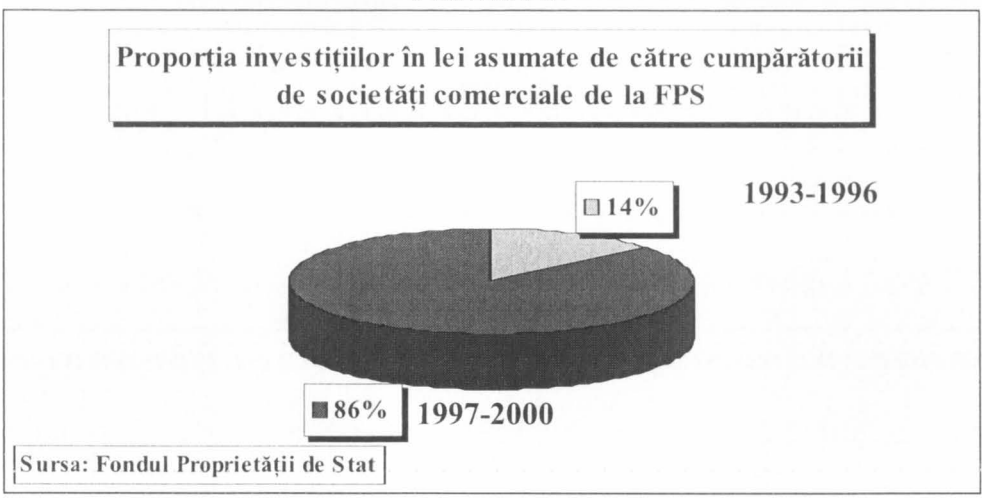

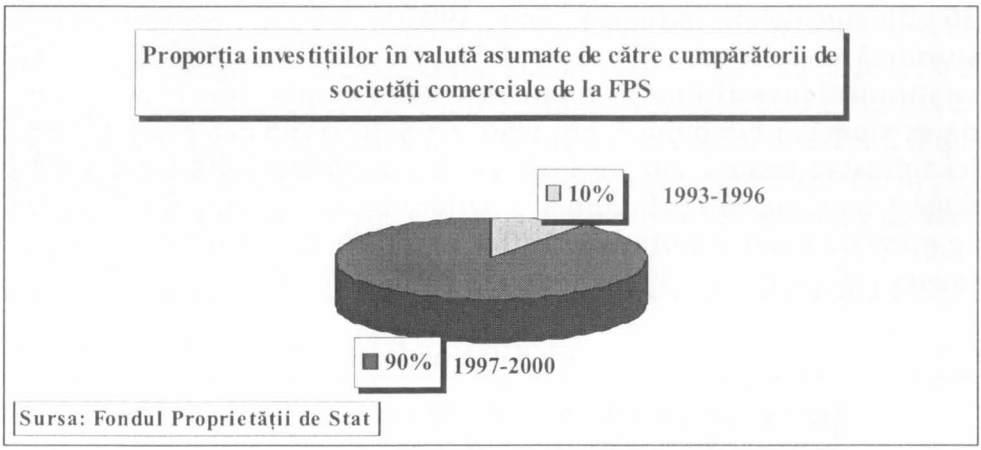

FIGURA 57

https://biblioteca-digitala.ro

FIGURA 58

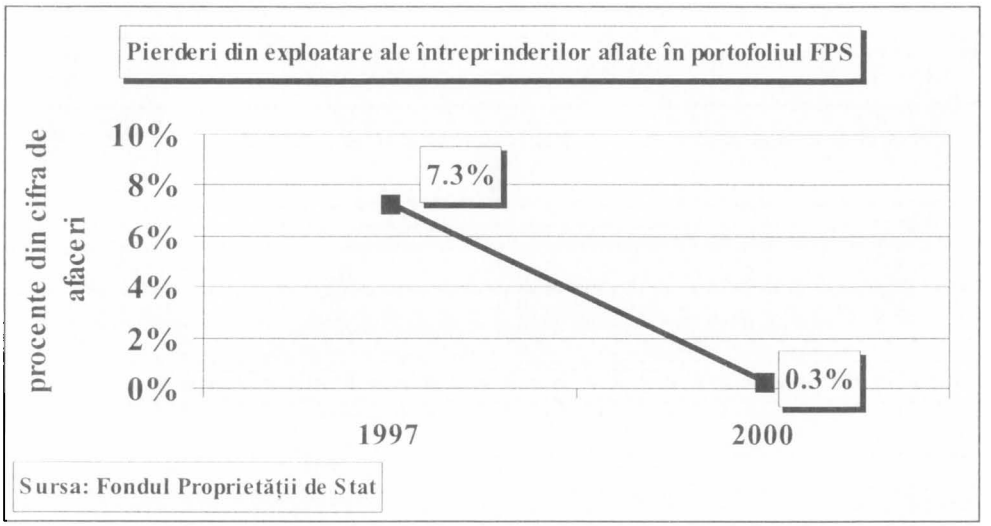

De la începutul lui 1997, Fondul Proprietății de Stat a încheiat cu succes o serie de privatizări importante: Policolor, Romcim, Arctic Găești, Rulmenți Grei Ploiești, Petrotel, Romtelecom, Silcotub, Artrom, Șantierul Naval Galați, Șantierul Naval Brăila, Automobile Dacia, Aerostar, Letea, Uzina Mecanică Timișoara ș.a.m.d. În urma vizitelor oficiale ale delegațiilor conduse de Președintele României și a discuțiilor purtate cu investitori străini importanți, aceștia au venit în România și au preluat mari întreprinderi ca Oțelinox Târgoviște, Rulmenți Alexandria, Astra Vagoane Arad. De asemenea, au fost privatizate primele două bănci, Banc Post și Banca Română de Dezvoltare, cu parteneri străini cu mare credibilitate. La sfârșitul lui 2000, FPS pregătise în totalitate condițiile necesare pentru privatizarea Băncii Agricole, a Băncii Comerciale Române și a Combinatului Sidex Galați.

Fondul Proprietății de Stat a derulat **procedura de lichidare** la societățile comerciale neviabile intrate sub incidența programelor ASAL, FESAL și PSAL, convenite cu Fondul Monetar Internațional și Banca Mondială. Pierderile au fost reduse la jumătate, de la 2,39 % din PIB în 1997 la 1,3% în 2000. **Pierderile din exploatare**, din activitatea de bază a întreprinderilor, au fost eliminate. La începutul anului 1997, ele reprezentau 7,3 % din cifra de afaceri, în vreme ce, la sfârșitul anului 2000, pierderile erau mai mici de 0,3 % , ceea ce înseamnă că, practic, în portofoliul Fondului Proprietății de Stat nu se mai înregistrau pierderi din activitatea de exploatare (Figura 59). Întreprinderile care mai aveau pierderi în 2000 erau în această situație din cauza datoriilor acumulate în timp.

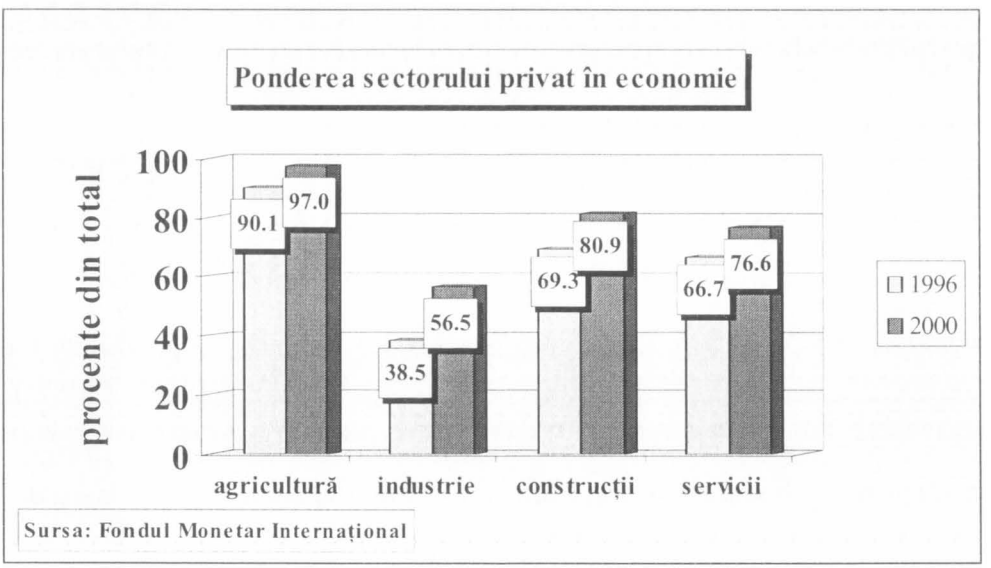
https://biblioteca-digitala.ro

FIGURA 59

În funcție de valoarea adăugată brută, ponderea sectorului privat în agricultură a crescut de la 90,1% în 1996, la 97,0% în 2000; în industrie, de la 38,5% în 1996, la 56,5% în 2000; în construcții, de la 69,3 în 1996, la 80,9% în 2000; în servicii, de la 66,7% în 1996, la 76,6% în 2000 (Figura 60). Ponderea sectorului privat în Produsul Intern Brut a crescut de la 54,9% în 1996, la 65,5% în 2000 (Figura 61)

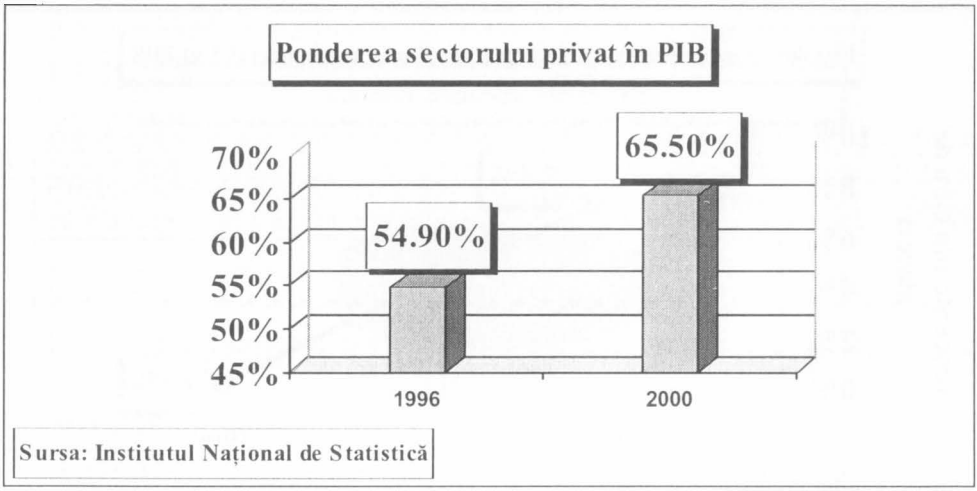
FIGURA 60

https://biblioteca-digitala.ro

FIGURA 61

Mutarea centrului de greutate în agricultură

După decembrie 1996, principalele direcții ale reformei întreprinse de echipele care au condus Ministerul Agriculturii și Alimentației au fost: consolidarea proprietății private, susținerea producătorilor agricoli, dezvoltarea spațiului rural românesc.

Noua lege a proprietății, **Legea 1/2000**, a adus schimbări semnificative. Terenurile agricole și pădurile urmau să fie, în sfârșit, retrocedate proprietarilor lor de drept. Foștii proprietarii sau urmașii lor au obținut majorarea suprafețelor mărunte din legea FSN (nr. 18/1991), până la 50 de hectare de teren agricol și 10 hectare de păduri. Urmau să fie restituite, la nivelul întregii țări, peste 2.560.000 de hectare de pădure, reprezentând aproximativ 43% din suprafața deținută în prezent de Regia Națională a Pădurilor.

Până la intrarea în vigoare a noii legi a proprietății, cea mai mare parte a terenurilor agricole aparținea statului. Cultivarea acestor terenuri provoca pierderi uriașe, producând, în schimb, o cantitate neînsemnată de mărfuri agricole. La sfârșitul anului 1996, **datoriile IAS-urilor** erau de aproape 4.500 de miliarde de lei. După 1997, Ministerul Agriculturii și Alimentației a început procesul de privatizare a acestor întreprinderi ineficiente. În 2000, 41 de IAS-uri (aproximativ 50.000 de ha) fuseseră privatizate integral.

În perioada ianuarie 1992 – aprilie 1994, din totalul de 1.473 miliarde lei alocate pentru agricultură (la valoarea acelor ani), s-a creditat producția și comerțul de stat în proporție de 93% (1.370,7 miliarde

https://biblioteca-digitala.ro

lei), iar producția agricolă privată, în proporție de numai 7%. Sub noua guvernare, suma alocată de la bugetul Ministerului Agriculturii și Alimentației pentru **sprijinirea producătorilor agricoli** a fost de 4.762 miliarde lei în 1999 și de 7.414 miliarde lei în 2000, creditându-se cu precădere producătorii privați.

Administrația Constantinescu a suspendat **impozitul pe venitul agricol** impus țăranilor prin Legea 33 din 1994. Începând cu anul 1997, producătorii agricoli privați au fost susținuți prin implementarea sistemului de cupoane. Cupoanele s-au acordat proprietarilor de terenuri agricole pentru suprafețe cuprinse între 0,5 și 10 ha. În 1998, un document al Comisiei Europene de la Bruxelles, arăta că sistemul de cupoane „a avut un efect vizibil de sprijinire a veniturilor fermelor individuale private". Un raport al OECD din 1999, privind evaluarea politicilor agricole, aprecia că „programul de cupoane a avut un impact de reducere a sărăciei și a avut amprenta caracteristicilor politicilor sociale". În 2000, Ministerul Agriculturii și Alimentației a distribuit 46 milioane de cupoane, valoarea fiecărui cupon fiind de 100.000 de lei. Suma alocată pentru cupoanele din anul 2000 a fost de 4.900 miliarde lei. Au beneficiat de această măsură 3,9 milioane de persoane. Programul de cupoane a urmărit susținerea micilor producători și a fost un succes. Potrivit unui sondaj realizat cu sprijinul Băncii Mondiale, în 1997 aproape 99% dintre cei calificați pentru obținerea cupoanelor intraseră în posesia lor.

Suma alocată în 2000 pentru bonuri de motorină a fost de 400 miliarde de lei. De asemenea, în 2000, Ministerul Agriculturii și Alimentației a acordat o primă de 500 lei pentru fiecare litru de lapte livrat, suma alocată în acest scop fiind de 272,3 miliarde lei. O sumă de 55 de miliarde de lei a fost alocată în 2000 pentru restructurarea și reabilitarea patrimoniului genetic la speciile porcine și păsări și pentru protejarea patrimoniului genetic al animalelor.

Începând din 1999, producătorii agricoli au beneficiat de sprijin pentru achiziționarea de mașini și utilaje agricole. Ca urmare, în primele 8 luni ale anului 2000 au fost achiziționate peste 650 de tractoare, în comparație cu 80 de tractoare pe tot anul 1999. Conform prevederilor Legii 165/1998, s-au pus la dispoziția Ministerului Agriculturii și Alimentației, fonduri alocate prin bugetul de stat pentru creditarea producătorilor agricoli în vederea finanțării cheltuielilor aferente lucrărilor agricole din sectorul vegetal și a celor pentru creșterea animalelor, în conformitate cu tehnologiile specifice. Pentru

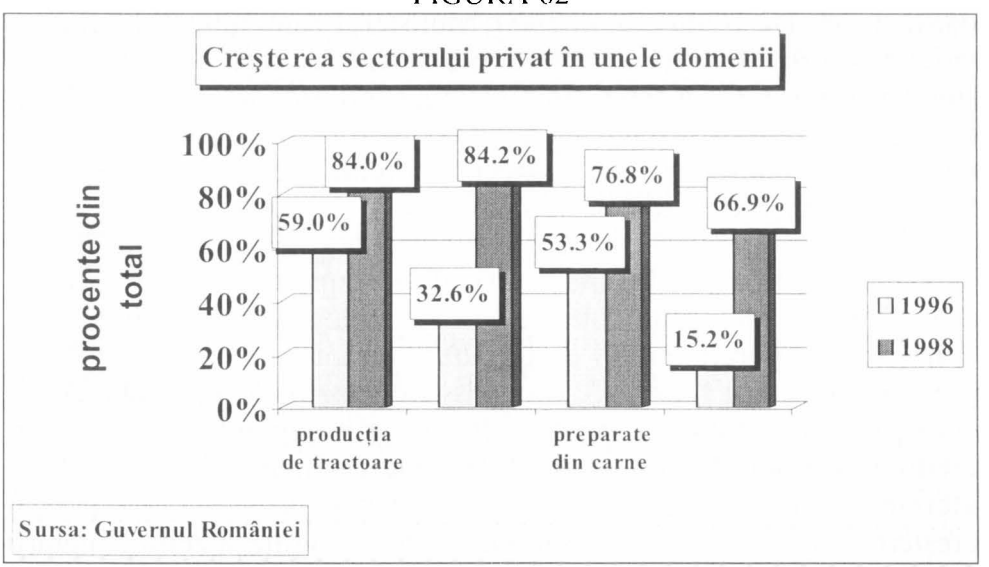

https://biblioteca-digitala.ro

anul 2000 s-au alocat mai mult de 300 miliarde lei. În 2000, din bugetul Ministerului Agriculturii, au fost alocate 400 de miliarde de lei pentru subvenționarea a 37% din prețul de achiziție a semințelor. În vederea păstrării în bune condiții a recoltei de cereale s-au alocat fonduri de la bugetul de stat pentru acoperirea cheltuielilor cu recepționarea, depozitarea și păstrarea acesteia. Bugetul Ministerului Agriculturii și Alimentației a fost suplimentat în 2000 cu suma de 350 miliarde lei, destinată plății compensațiilor, pentru o cantitate de un milion de tone de grâu (prima de grâu). S-au acordat, de asemenea, prime de export pentru grâu și porumb boabe, pentru carne de porc și de pasăre.

În 1996, **ponderea sectorului privat** în domeniul producției și distribuției de tractoare era de 59%. În 1998, ea depășise 84%. În ceea ce privește producția și distribuția de combine autopropulsate, ponderea inițiativei private era în 1996 de 32,6%, iar în 1998 de 84,2%. În același timp, ponderea sectorului privat în producția de preparate din carne a crescut de la 53,3% în 1996, la 67,8 în 1998, iar în cazul producției de uleiuri comestibile, ponderea inițiativei private a crescut de la 15,2% în 1996 la 66,9% în 1998 (Figura 62). Am făcut referiri la datele anului 1998 pentru a explica de ce un studiu din 1999 al Băncii Mondiale plasa România peste media rezultatelor statelor din zonă în privința reformelor din agricultură. Aceeași evoluție pozitivă s-a menținut și în anii care au urmat.

FIGURA 62

https://biblioteca-digitala.ro

Între 1996 şi 2000, **suprafaţa agricolă** a crescut cu peste 60.000 de hectare. Dacă în 1996 **producţia de cereale boabe** a fost de 14.199,7 mii de tone, în 1999 aceasta a fost de 17.037,3 mii de tone (Figura 67). **Producţia de grâu şi secară** a crescut de la 3.164 mii de tone în 1996 la 4.683 mii de tone în 1999. **Producţia de porumb** a fost de 10.937,4 mii tone în 1999, faţă de 9.608 mii tone în 1996. **Producţia de seminţe de floarea soarelui** a crescut de la 1.095,6 mii tone în 1996, la 1.300,9 mii tone în 1999. **Producţia de cartofi** a crescut de 3.591,4 mii tone în 1996, la 3.847,9 mii tone (Figura 68).

FIGURA 67

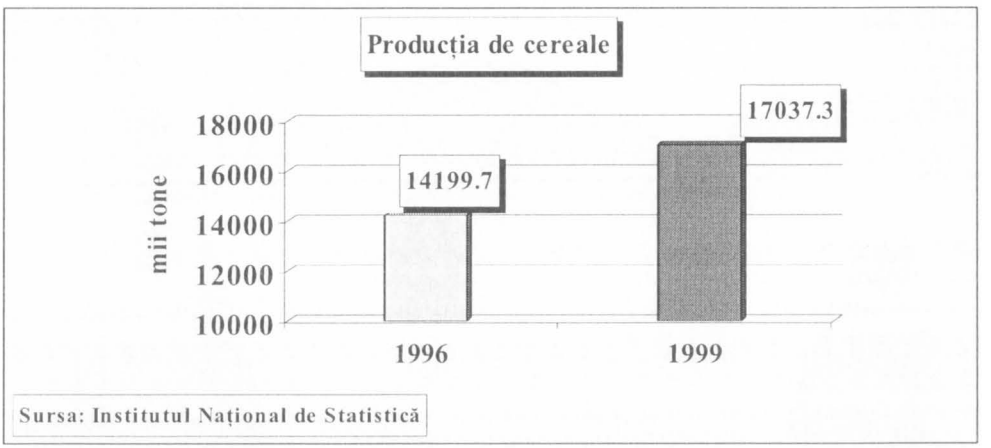
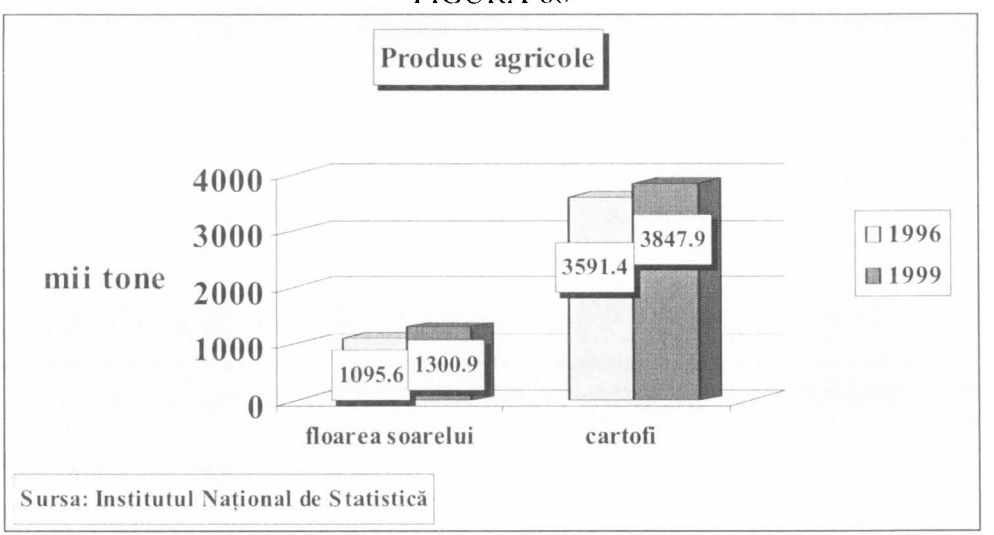

FIGURA 68

https://biblioteca-digitala.ro

Toate aceste creşteri s-au obţinut în condiţiile în care **ponderea sectorului privat** în producţia vegetală obţinută în 1999 a fost de 87,6% la cereale boabe, 74,1% la floarea soarelui, 90% la sfeclă de zahăr, 97,2% la cartofi, 97,6% la legume de câmp, 95,4% la struguri şi 98% la fructe.

Recunoscând progresele României în ceea ce priveşte reforma în agricultură şi performanţele Ministerului Agriculturii şi Alimentaţiei, Uniunea Europeană ne-a pus la dispoziţie două programe care să asigure finanţarea externă. Primul dintre ele, Programul Special de Pregătire a Preaderării, a demarat la sfârşitul lui 1999. Acest program a avut o valoare de 3.125.000 de Euro, din care 2.500.000 de Euro au fost oferiţi de Uniunea Europeană prin investiţii PHARE. Cel de-al doilea program, SAPARD, urma să se deruleze pe o perioada de 7 ani (2000-2006).

Creşterea economică din anul 2000

Datorită reformelor structurale realizate de Cabinetele Victor Ciorbea şi Radu Vasile, guvernul Isărescu a reuşit în 2000, să determine o **creştere economică sănătoasă**, pentru prima dată după 1989.

În anul 2000, **produsul intern brut** a însumat 796,5 mii miliarde lei şi, în termeni reali, a fost estimată o creştere cu 1,6% faţă de anul 1999.

Valoarea adăugată brută creată în ramurile economiei naţionale a totalizat 710,2 mii miliarde lei, însemnând o creştere cu 1,7% în anul 2000 faţă de anul 1999. Aceasta în condiţiile în care agricultura a fost afectată de una dintre cele mai mari secete din secolul XX. Un calcul simplu ne arată că, **dacă resursele din agricultură ar fi rămas la valoarea celor din 1999, creşterea economică în 2000 ar fi fost de 3,7%** (Figura 69).

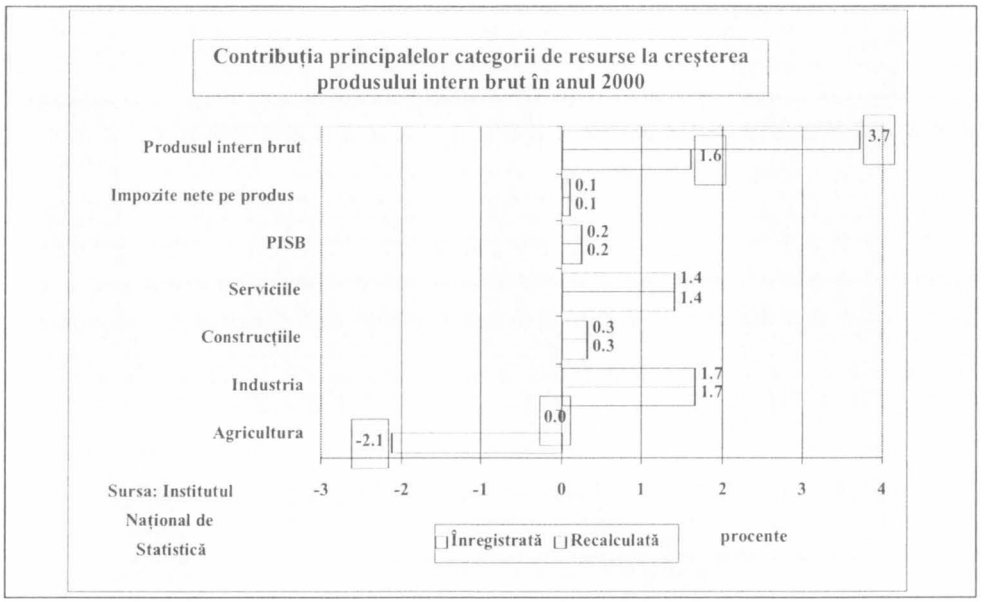
Producţia industrială a crescut în anul 2000 cu 8,0%. În 2/3 din ramurile industriei prelucrătoare au fost consemnate creşteri ale producţiei, mai semnificative fiind cele din ramurile cu ponderi mari la export. Pe categorii de bunuri ale industriei prelucrătoare, producţia a crescut în cazul bunurilor intermediare (+7,0%), a bunurilor de capital (+3,5%) şi a bunurilor de uz curent (+17,1%). În ramura energie electrică şi termică, gaze şi apă, producţia a crescut cu 9,4%.

Cea mai semnificativă creştere a **cifrei de afaceri**, în anul 2000 faţă de anul 1999, a fost înregistrată în industria extracţiei şi preparării cărbunelui (+28%).

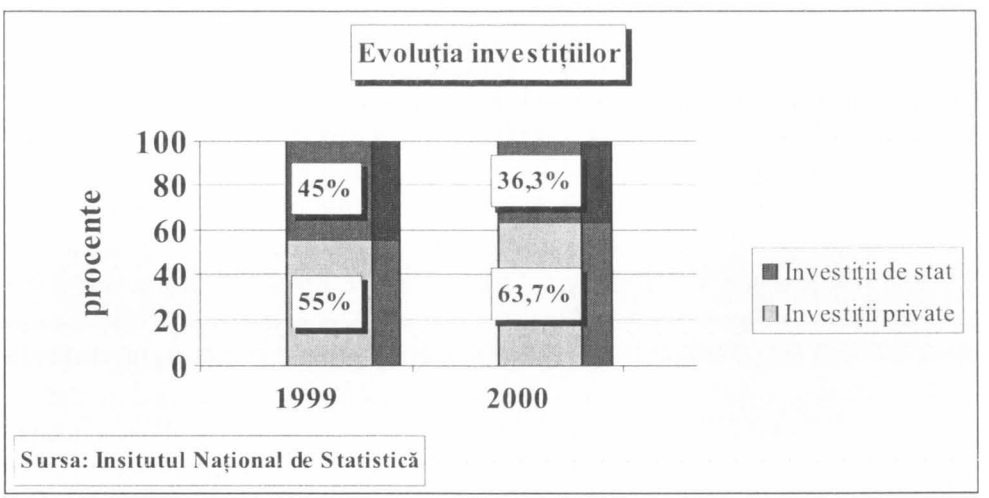
https://biblioteca-digitala.ro

FIGURA 69

În anul 2000, **volumul total al investițiilor** a fost de 106,7 mii de miliarde lei; în termeni reali, volumul total al investițiilor din economia națională a crescut cu 5,0% față de anul precedent. **Volumul investițiilor realizat în sectorul privat** a reprezentat 63,7% din volumul total al investițiilor; în termeni reali, investițiile realizate în acest sector au crescut cu 15,7% față de anul precedent (Figura 70).

FIGURA 70

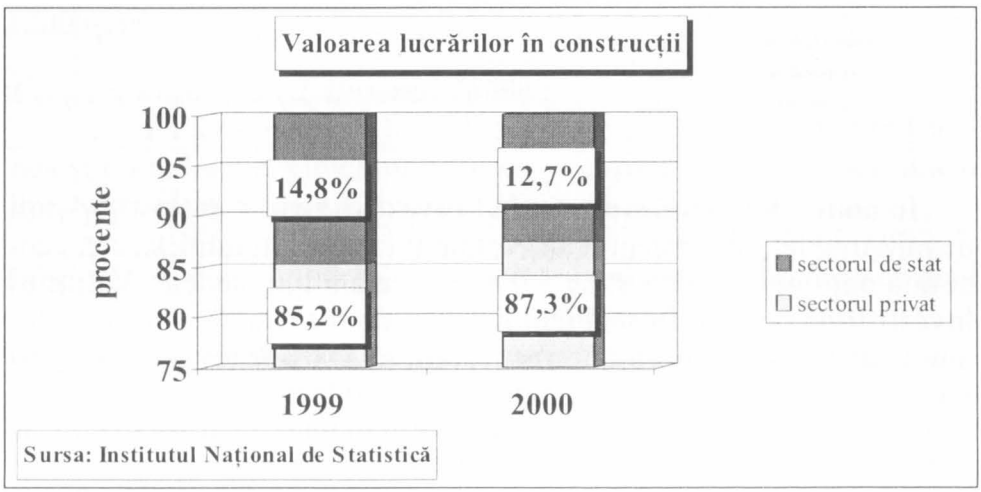

https://biblioteca-digitala.ro

Circa 47% din **volumul total al investițiilor** s-a îndreptat către investițiile în utilaje (creștere, în termeni reali, cu 4,3% față de anul precedent), în timp ce în sectorul privat investițiile în utilaje au reprezentat peste 50% din totalul investițiilor realizate de acest sector (creștere, în termeni reali, cu 14,3% față de anul precedent).

Valoarea lucrărilor de construcții în anul 2000 s-a cifrat la 67,2 mii de miliarde lei, aceasta crescând în termeni reali cu 5,4% față de anul 1999 Din valoarea totală a lucrărilor de construcții 87,3% s-a realizat în sectorul privat (Figura 71) reprezentând o creștere, în termeni reali, de 7,5% față de anul 1999. Pe elemente de structură, 63,6% reprezintă construcțiile noi, care au crescut, în termeni reali, cu 4,9% față de anul precedent.

FIGURA 71

În anul 2000, **resursele de energie** au totalizat 52,4 miliarde kwh, cu 1,5 miliarde kwh mai mult față de anul precedent. Din acestea, 98,5% au fost realizate din producția internă, diferența fiind asigurată din import. Din totalul producției interne, 60,8% s-a realizat în termocentrale clasice, 28,6% în hidrocentrale, 10,6% în centrale nuclearo-electrice.

În anul 2000, **volumul exporturilor** a totalizat cca. 10,4 miliarde dolari, cu 1,9 miliarde dolari mai mult decât în anul precedent, fiind înregistrată o medie lunară de 863,9 milioane dolari. Din totalul exporturilor, 70,4% au avut ca destinație grupul țărilor dezvoltate (față de 72,2% în anul 1999), în timp ce exporturile către grupul țărilor în tranziție au reprezentat 13,3% din total (față de 11,1% în anul 1999). Un număr de patru țări concentrau peste 50% din volumul exporturilor României:

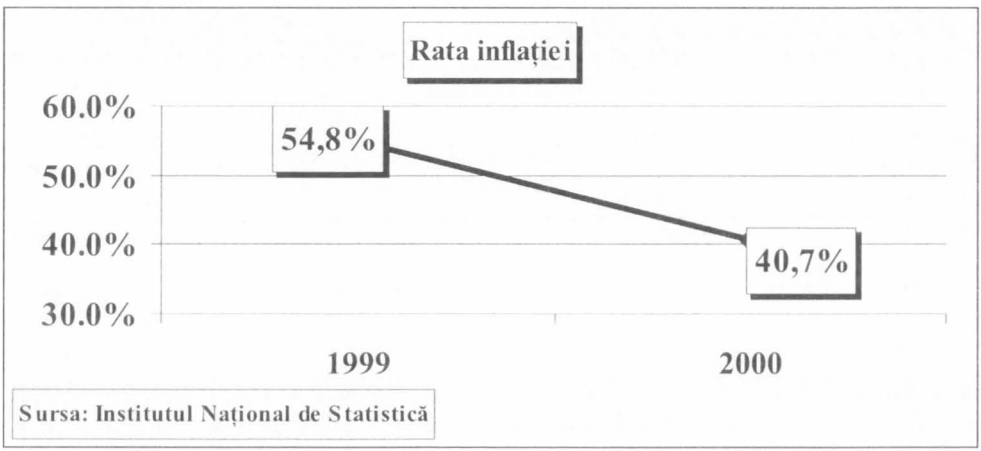
https://biblioteca-digitala.ro

Italia (22,4%), Germania (15,7%), Franța (7,0%) și Turcia (6,1%).

La sfârșitul anului 2000, **numărul șomerilor** a fost de aproximativ un milion de persoane, cu cca. 123 mii persoane mai puțin decât în decembrie 1999, în timp ce rata șomajului a fost, la aceeași dată, de 10,5% (față de 11,8% în anul precedent).

La sfârșitul anului 2000, **rata inflației** a fost de 40,7% (față de 54,8% în anul 1999) (Figura 72), în timp ce **rata medie lunară** a fost de 2,9% (față de 3,7% în anul 1999).

FIGURA 72

În cursul anului 2000, **serviciul datoriei externe pe termen mediu și lung** a însumat cca. 1,8 miliarde dolari. Cel mai mare serviciu lunar al datoriei externe pe termen mediu și lung a fost consemnat în luna februarie (321,8 milioane dolari), în timp ce în luna septembrie s-a consemnat cel mai mic serviciu lunar al acesteia (81,4 milioane dolari). Concomitent cu plățile în contul datoriei externe, a continuat procesul de consolidare a **rezervelor valutare ale BNR**, astfel că acestea au crescut cu 950,7 milioane dolari, în condițiile în care în vistieria BNR au intrat în cursul anului circa 2,6 miliarde dolari și au ieșit aproximativ 1,7 miliarde dolari.

Pentru prima dată după 1989, economia românească era, la sfârșitul anului 2000, pe un drum ascendent. Dar creșterile pe care le înregistrează statistica economică nu s-au regăsit, din păcate, în nivelului de trai al populației. Am reușit să însănătoșim economia, dar nu am reușit să răspundem așteptărilor românilor, care au sperat, pe bună dreptate, ca schimbarea din 1996 să le aducă o viață mai bună.

https://biblioteca-digitala.ro

CORIDOARE EUROPENE PE O HARTĂ ALBĂ

După 1996, Societatea Națională a Căilor Ferate Române (SNCFR) a fost divizată într-o companie națională (CFR S.A.), două societăți naționale (CFR Marfă S.A. și CFR Călători S.A.) și două societăți comerciale (SAAF S.A. și SMF S.A.). Consecința a fost îmbunătățirea transportului pe calea ferată. **Volumul de marfă transportat** pe calea ferată în primul trimestru al anului 2000 a fost de 16.557,6 mii tone, în creștere cu 14,16% față de anul precedent. Tot în trimestrul întâi din 2000, **parcursul de exploatare a mărfurilor** a înregistrat o creștere cu 20,7% față de anul 1999.

Ca urmare a eforturilor echipei de profesioniști care s-a aflat în fruntea Ministerului Transporturilor, Banca Europeană de Investiții a oferit României, în 1998, un împrumut în valoare de 220 de milioane de dolari pentru modernizarea căii ferate. În același an, proiectul de dezvoltare a portului Constanța Sud a primit, din partea Băncii Japoniei pentru Cooperare Internațională, 124,3 milioane de dolari.

În ceea ce privește **drumurile**, din 1997 până în 1998 au fost reabilitați și modernizați 960 de kilometri de șosele, iar după 1998 alți 694 de kilometri.

Datorită eforturilor depuse după 1996, prin România treceau, la sfârșitul lui 2000, trei coridoare paneuropene plurimodale: Coridorul IV, Berlin-Constanța, Coridorul VII Dunărea și Coridorul IX, Alexandroupolis-Helsinki. Urmare a politicii guvernelor de până în 1996, Coridorul IV fusese redesenat astfel încât să ocolească România. După 1997 autoritățile europene au acceptat ca acest coridor să traverseze din nou țara noastră.

Pe de altă parte, Administrația Națională a Drumurilor a pus la punct mai multe programe prin care să fie îmbunătățită starea drumurilor românești. Astfel, *Programului de întreținere* i-au fost alocate, începând cu 1997, fonduri de aproximativ 100 de milioane de dolari pe an, care au asigurat stoparea degradării rețelei de drumuri naționale, repararea suprafețelor carosabile și întreținerea șoselelor. Prin alocarea a 65 de milioane de dolari între 1997 și 1999, *Programul de reparații*

https://biblioteca-digitala.ro

a permis reluarea circulației pe drumurile naționale afectate de calamități. Tot între 1997 și 1999 au fost alocați 63,4 milioane de dolari pentru noi **investiții**. Până în 1998 au fost reabilitați peste 1.000 de kilometri de drumuri europene. În 1999, încă 790 de kilometri de drumuri europene au fost reparați. În 2000, a fost dată în folosință autostrada București-Pitești, încheindu-se astfel *prima etapă din Programul de construcție de autostrăzi* în România.

În privința **transportului rutier**, raportul *„Europa 2000"* al Uniunii Europene, dat publicității la 12 octombrie 1999, considera că organizarea de la acea vreme a sectorului de transport rutier din România era aliniată, în cea mai mare parte, la cerințele și reglementările comunitare. În paralel cu întreprinderile de stat, au apărut după 1996 și mari societăți particulare de transport, cu un parc auto cuprins între 30 și 200 de autovehicule. În 2000, numărul operatorilor de transport public era de circa 25.000 pentru transportul național de marfă și călători și aproximativ 4.000 pentru transportul internațional. Pe de altă parte, a crescut numărul total de autovehicule al operatorilor de transport. Creșterea cea mai accentuată s-a înregistrat la autoutilitare sub 3,5 tone și microbuze, celor 20.000 existente până în 1996, adăugându-li-se alte 50.000.

În 2000, **transportul rutier internațional** beneficia de peste 4.000 de autovehicule noi, fabricate de producători renumiți, și care îndeplineau cele mai exigente norme ale Uniunii Europene privind prevenirea poluării. La acestea se adăugau alte peste 4.000 de autovehicule din import care respectau normele anti-poluare specifice perioadei 1995-1997.

În martie 2000, a fost dat în folosință un nou tronson de metrou, cel dintre Gara de Nord și bulevardul 1 Mai. Pentru tronsonul următor, 1 Mai-Laromet, structura era realizată în proporție de 75% la stații și de 85% la interstații. În același timp, urmau să fie date în folosință patru noi stații de metrou care să facă legătura între centrul Bucureștiului și sud-estul orașului: Nicolae Grigorescu, 1 Decembrie 1918, Policolor, Linia de centură. Pentru aceste patru stații structura era realizată în proporție de 64% la stații, 100% la tuneluri și 70% la galerii. În plus, a fost finalizată stația Gorjului de pe Magistrala 1, care permite accesul mult mai ușor al locuitorilor acestei zone la rețeaua de metrou deja existentă.

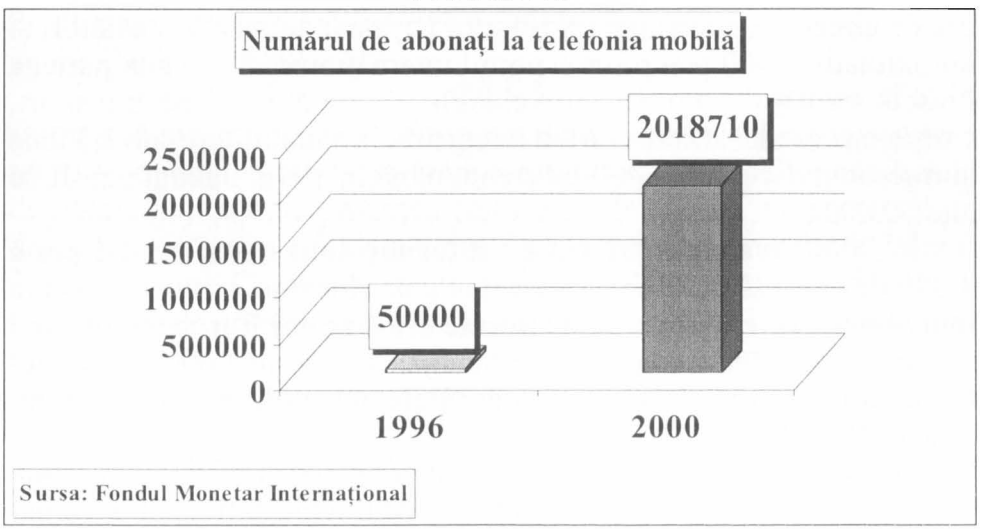

https://biblioteca-digitala.ro

TEHNOLOGIA COMUNICAȚIILOR ȘI A INFORMAȚIILOR

Piața **telefoanelor mobile** din România era în 2000 una dintre cele mai dinamice din Europa Centrală și de Est. Dacă în 1996 erau 50.000 de posesori de telefoane mobile, la sfârșitul lui 2000 numărul acestora era de 2.018.710 (Figura 73).

FIGURA 73

Numărul de **calculatoare** a crescut în fiecare an cu peste 30%, față de media de 18% a creșterii în țările din zonă.

În ceea ce privește **producția de soft**, programatorii români sunt din ce în ce mai apreciați și au o cotă foarte mare pe piețele internaționale. În sectorul software și servicii informatice s-a înregistrat un salt spectaculos: față de 1997, de exemplu, în 1998 producția a crescut cu 80% iar exportul s-a mărit de 2,4 ori.

În ceea ce privește cuplarea la Internet, România are o rată de creștere absolut remarcabilă. Numărul **utilizatorilor profesionali** a crescut între 1997 și 1999 de peste 26 de ori (Figura 74), iar cel al **utilizatorilor cas-**

https://biblioteca-digitala.ro

nici s-a mărit în aceeaşi perioadă de 4,8 ori (Figura 75). De asemenea, numărul firmelor furnizoare de Internet s-a triplat între 1997 şi 1999.

FIGURA 74

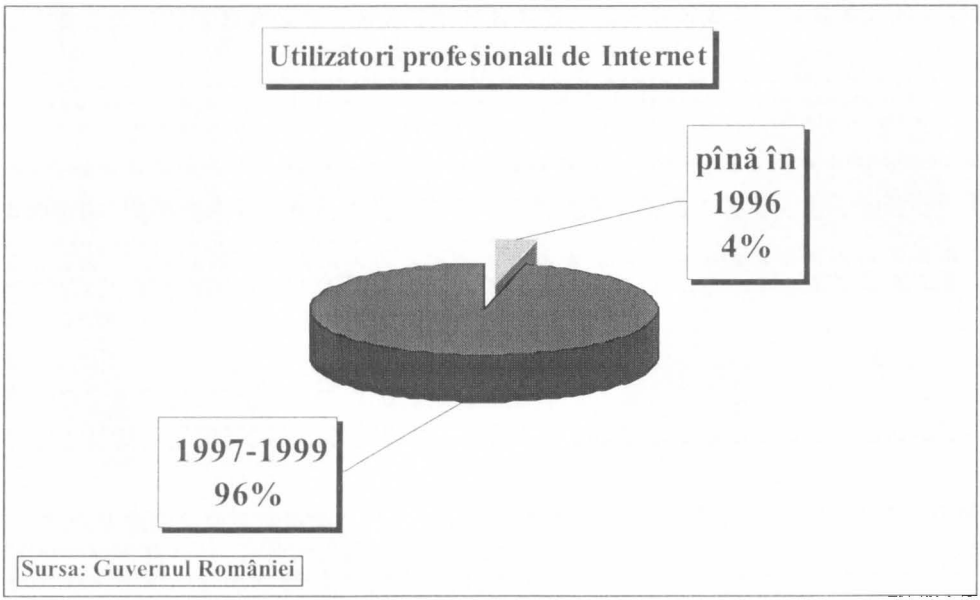
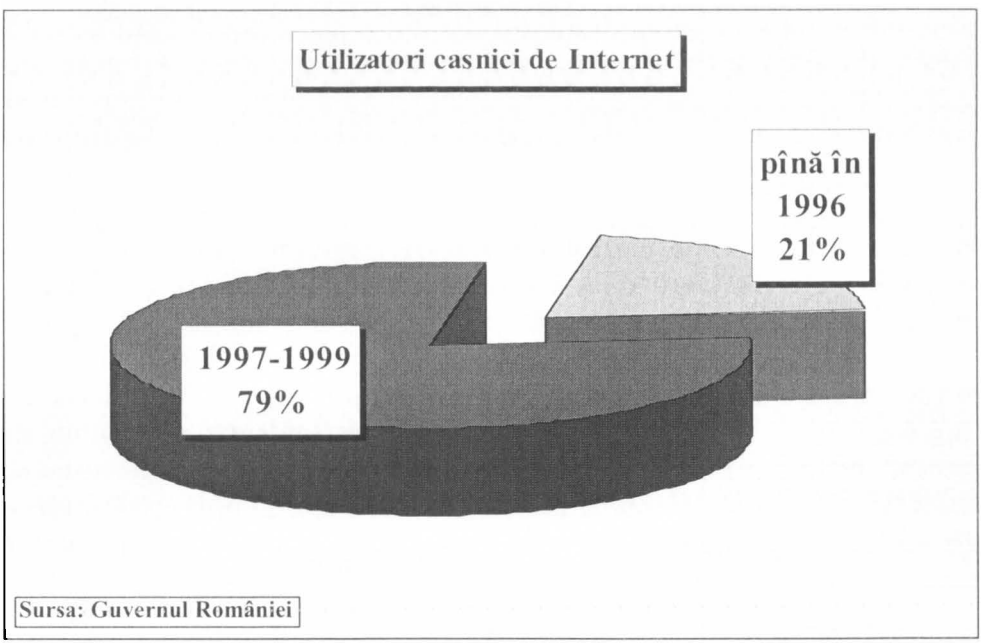

FIGURA 75

https://biblioteca-digitala.ro

Cheltuielile totale în domeniul IT au sporit în fiecare an, ajungând la circa 600 de milioane de dolari în 2000, rata anuală de creştere fiind de peste 10%. La sfârşitul anului 2000, erau 3.000.000 de **abonaţi la televiziunea prin cablu**. Raportat la numărul de locuitori, este cel mai mare procent din toată Europa Centrală şi de Est. Sistemul de cablu este folosit şi pentru transmiterea de date. Rata înmulţirii serverelor de Internet în România este de aproape şase ori mai mare decât în restul lumii.

Coaliţia CDR-USD-UDMR a schimbat radical modul în care autorităţile statului au tratat tehnologia informaţiei. Din punct de vedere juridic şi structural, România a făcut paşi înainte spre societatea informaţională. Instituţiile şi administraţia publică au devenit utilizatori şi promotori ai serviciilor electronice, prin introducerea sistemului de plată a salariilor prin carduri, prin informatizarea susţinută, prin crearea unor pagini de web care să permită furnizarea de informaţii şi servicii electronice în sprijinul cetăţenilor. Aceasta, după ce, până în 1996, autorităţile se arătaseră în multe cazuri reticente şi chiar ostile comunicării prin Internet şi informatizării instituţiilor de stat. Am reuşit să atragem sectorul bancar în dezvoltarea serviciilor electronice, prin stimularea sistemului de plată prin carduri şi prin susţinerea introducerii serviciilor bancare online. Pe de altă parte, reforma învăţământului are o dimensiune importantă legată de informatizare şi comunicare. Ea cuprinde un program de informatizare a şcolilor şi de conectare a acestora la Internet, dar şi introducerea în toate programele de învăţământ a cunoştinţelor privind utilizarea tehnologiei informaţiei.

La Preşedinţia României am constituit un grup de lucru pentru promovarea informatizării şi am iniţiat *Programul eRomania*, care urma să permită racordarea României la strategia *eEurope*. Programul *eEurope* îşi propune să integreze fiecare cetăţean, fiecare casă şi şcoală, fiecare firmă şi administraţie în era digitală şi online, să creeze o Europă avansată din punct de vedere comunicaţional la nivelul întregii societăţi, de la cercetători şi specialişti până la cei dezavantajaţi social. Între acţiunile promovate prin această iniţiativă se numără scăderea preţului accesului la Internet, stimularea comerţului electronic, asistenţa medicală online, optimizarea transporturilor şi chiar a guvernării.

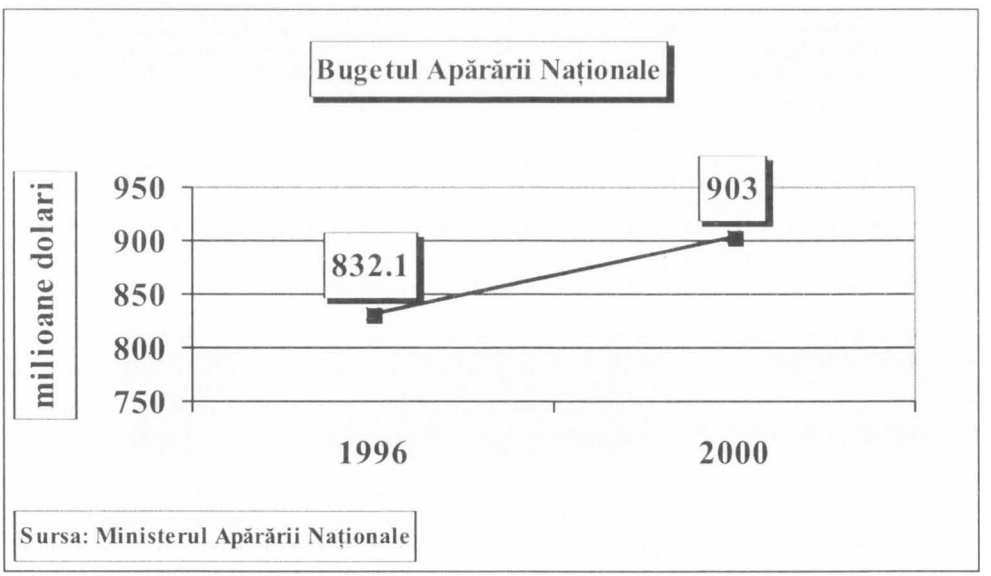
https://biblioteca-digitala.ro

STRATEGIA NAȚIONALĂ DE SECURITATE

Deşi la nivel declarativ autoritățile invocau integrarea în NATO drept obiectivul care trebuia să traseze politica de securitate a țării, măsurile luate în domeniul militar până în 1997, pentru a putea fi realizat un asemenea pas, au fost minime. A fost neglijată sau omisă tocmai miza procesului de reformă în cadrul Ministerului Apărării Naționale: construirea unei Armate puternice, mobile, bine echipate şi instruite, adaptabilă rapid şi cu eforturi compatibilizate structurilor militare ale NATO.

Alocațiile bugetare acordate Ministerului Apărării Naționale au scăzut continuu, culminând cu anul 1993 când bugetul MApN a fost de aproape cinci ori mai mic decât în 1990. În cei patru ani ai Administrației Constantinescu, am fost obligați să recuperăm cu mari sacrificii întârzierea procesului de reformă a armatei. Față de 1996, când s-au alocat pentru armată 832,1 milioane dolari, în 2000 bugetul Ministerului Apărării Naționale a fost de 903 milioane dolari (Figura 76).

FIGURA 76

https://biblioteca-digitala.ro

Pornind de la realitatea internă şi de la noua situaţie internaţională, am elaborat, împreună cu reprezentanţii coaliţiei CDR-USD-UDMR, cu specialişti din serviciile de informaţii şi experţi militari din cadrul Statului Major General, ***Strategia de Securitate Naţională a României***, având ca obiective majore: stabilitatea democratică, dezvoltarea economică durabilă şi integrarea euro-atlantică.

Între 1997 şi 2000, Armata Română a participat cu aproape 5.000 de militari la zece **misiuni în sprijinul păcii** din Albania, Bosnia Herţegovina, Congo, Kosovo ş.a. Pentru întărirea securităţii, a încrederii şi bunei vecinătăţi, armata a participat la o serie de iniţiative de cooperare militară regională, vizând constituirea unor unităţi mixte: Forţa Multinaţională de Pace din Sud-Estul Europei, Brigada Multinaţională cu Capacitate de Luptă Ridicată a Forţelor ONU în Aşteptare (SHIRBRIG), Batalionul Româno-Ungar de Menţinere a Păcii, Cooperarea în Domeniul Menţinerii Păcii a Ţărilor din Centrul Europei (CENCOOP), Unitatea de Geniu Ungaro–Româno–Sloveno–Ucraineană, Batalionul Mixt Româno–Moldovenesc.

În fiecare din domeniile securităţii naţionale, au fost întocmite strategii şi programe proprii, cu finalităţi şi mijloace adecvate, toate pornind de la *Strategia de Securitate Naţională a României*. O asemenea strategie departamentală, elaborată de Ministerul Apărării Naţionale şi aprobată de Guvern la 20 aprilie 2000 este **Strategia Militară a României**. Aici sunt sintetizate principalele procese care urmau să se desfăşoare în Armata Română în următorii ani pentru a asigura securitatea militară. Pentru prima dată au fost făcute publice toate transformările în concepte, organizare, înzestrare şi pregătire, prin care va trece Armata României pentru a deveni compatibilă cu standardele NATO. În eforturile sale de realizare a interoperabilităţii cu structurile militare NATO, Armata României a făcut paşi importanţi odată cu adoptarea *Procesului de Analiză şi Planificare practicat de Alianţă*.

În conformitate cu documentele fundamentale care se află la baza reformei sistemului militar – *Strategia de Securitate Naţională a României şi Strategia Militară a României* – au fost elaborate *Concepţia privind sistemul planificării strategice întrunit; Viziunea strategică 2010, Doctrina acţiunilor militare externe*. Prima concepţie de restructurare şi modernizare a armatei, intitulată *Armata 2000*, fusese elaborată încă din 1997.

https://biblioteca-digitala.ro

Pe măsura finalizării unor etape ale restructurării, în armată rămâneau unități a căror existență nu se mai justifica. Unele au fost transformate în centre de mobilizare unele unități, aceasta permițând și umplerea golurilor de personal în structurile rămase. Unele structuri, îndeosebi de aviație, au fost redimensionate, altele au fost comasate; s-au reproiectat cele de învățământ, sport, asistență medicală și religioasă, cercetare științifică. Tot în 1998 s-a experimentat noua structură organizatorică a brigăzii mecanizate din compunerea Forțelor de Acțiune în Situații de Criză, simultan cu operaționalizarea acesteia. În anul următor a fost definitivată ***Concepția de restructurare și modernizare a Forțelor Armatei României FARO 2005/2010***.

De asemenea, în 1999, NATO a pus la dispoziția statelor candidate un plan de acțiune standard, pe care România și l-a asumat.

Reforma sistemului logistic și cea în domeniul activității de personal au fost părți integrante ale reformei structurale în armată. Reforma în domeniul logistic, declanșată în anul 1997, a avut drept obiectiv realizarea unui sistem integrat, cu structură modulară, inter-operabilă și compatibilă cu sistemele logistice ale armatelor moderne din țările membre NATO. Pentru a grăbi compatibilizarea structurilor de comandă, am încurajat, în aceşti patru ani, promovarea în funcții de comandă a ofițerilor cu stagii de pregătire în statele NATO.

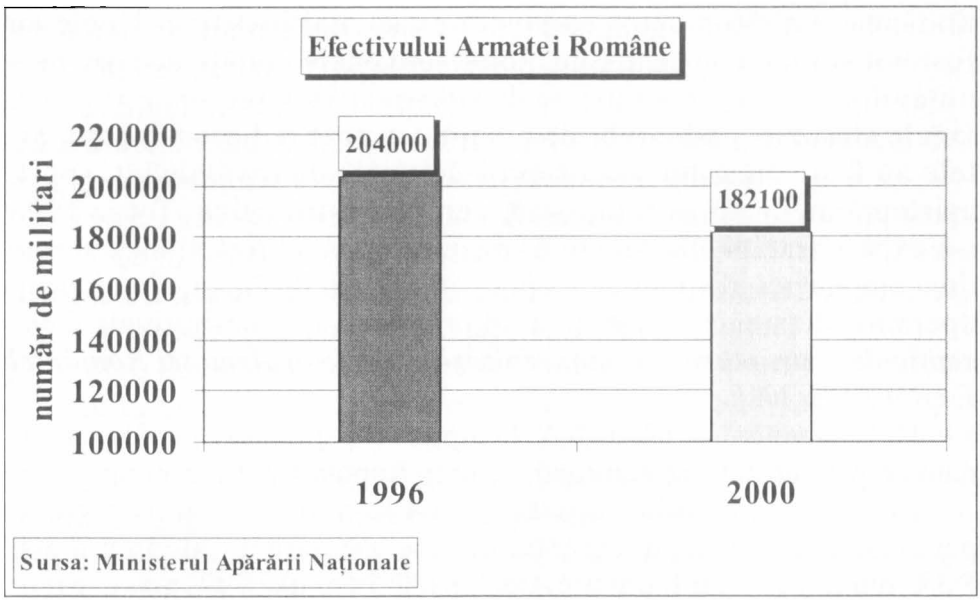
Am optat pentru varianta unei armate a cărei dimensiune numerică va fi, în etapa finală de reformă, de 112.000 de militari, repartizați pe cele trei categorii de forțe – Terestre, Aeriene și Navale. Pe baza planului *FARO 2005/2010*, în cadrul Forțelor Terestre modificările vizează atât dimensiunile lor, cât și dislocările pe teritoriul național.

Din 1997 până în 2000, au ieşit din sistemul militar 21.900 cadre (Figura 77). Marea majoritate (73%) au beneficiat de prevederile *Ordonanței Guvernului României nr. 7/1998* privind măsurile de protecție socială a personalului militar și civil disponibilizat. Redimensionarea efectivului Armatei României a avut drept consecință și o reducere treptată a numărului recruților încorporați, de la 72.500 în 1997, la 34.000 în anul 2000, timp în care s-a menținut relativ constant numărul militarilor angajați pe bază de contract. Începând cu anul 1997, în România a fost introdus serviciul utilitar alternativ pentru cetățenii care, din motive religioase, refuză îndeplinirea serviciului militar sub arme.

https://biblioteca-digitala.ro

FIGURA 77

La sfârşitul anului 1996, în Armata Română erau 460 de **posturi de general**. La încheierea mandatului meu erau în activitate, în armată, 136 de generali, corespunzător prevederilor noilor norme de organizare (Figura 78). Conform proiectului programului de reformă, acest număr era prevăzut a fi realizat mai târziu, în anul 2003. O altă direcție în care s-a acționat a fost aceea de eliminare a situației negative, preluată ca o moştenire a sistemului sovietic, în care un număr important de funcții de general erau ocupate de ofițeri cu grad de colonel sau locotenent-colonel. Prin avansarea unor ofițeri superiori la gradele de general, am încercat să respectăm sistemul de organizare al armatelor NATO, în care gradul şi funcția coincid.

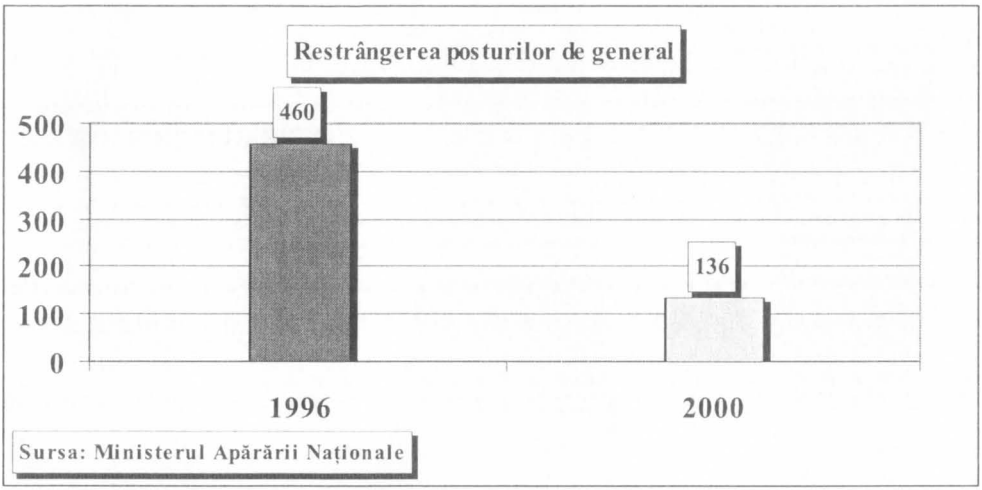
Reducerea numărului posturilor de general a fost una din măsurile foarte importante din reforma Armatei. La sfârşitul anului 2000, România avea un număr de generali la nivelul mediei celor din țările europene şi a altor state candidate la integrarea în Alianța Nord-Atlantică.

Am susținut generalii tineri şi competenți şi nu am ezitat să înlocuiesc cadre compromise, generali care nu aveau pregătirea adecvată poziției deținute sau care trecuseră de vârsta pensionării. Astfel, în perioada decembrie 1996-februarie 2000 am semnat trecerea în rezervă sau, direct în retragere a unui număr de 4 generali de armată, 6 generali de divizie şi 38 de generali de brigadă.

https://biblioteca-digitala.ro

FIGURA 78

Reforma în domeniul personalului nu a însemnat doar o reducere mecanică a efectivelor. Un accent important s-a pus pe participarea cadrelor militare şi a personalului civil din armată la modalităţi moderne de pregătire în colegii, cursuri şi alte forme de perfecţionare, atât în ţară, cât şi străinătate. S-a realizat astfel specializarea unui număr important de ofiţeri şi subofiţeri, capabili să participe cu succes la operaţii internaţionale de menţinere a păcii. Din 1997 până în 2000 au urmat, în ţară, cursuri la Centrul Regional de Pregătire din cadrul Parteneriatului pentru Pace – 492 ofiţeri; la colegii şi cursuri postuniversitare – 1.686 de ofiţeri; cursuri de limbi străine – 2.160 de ofiţeri. În străinătate, au urmat colegii, academii, şcoli, cursuri de specialitate şi de limbi străine, 705 cadre militare

La sfârşitul lui 1999, veniturile militarilor au crescut semnificativ, ca urmare a promulgării *Legii 138* privind **salarizarea şi alte drepturi ale personalului militar**.

Pensiile veteranilor, invalizilor şi văduvelor de război au fost majorate prin modificarea şi completarea *Legii 44/*. Pensiile I.O.V.R. au crescut cel mai mult în perioada 1997-2000. Dacă în 1996, pensia medie lunară I.O.V.R. era 77.396 lei, la sfârşitul anului 2000, aceasta crescuse de 15,5 ori, ajungând la 1.199.498.

Prin modificarea legii privind drepturile persoanelor persecutate de regimul comunist au fost acordate drepturi suplimentare şi foştilor militari care au fost deportaţi sau au fost prizonieri de război.

Am reinstaurat sărbătorirea zilei **Ordinului Mihai Viteazul** şi, în

https://biblioteca-digitala.ro

calitate de Comandant al oştirii, am participat la masa camaraderească din 8 noiembrie, a Cavalerilor Ordinului Mihai Viteazul. Am reintrodus, începând cu prima zi a mandatului meu, obiceiul ca la sărbătorirea Zilei Naţionale a României, membrii delegaţi ai Ordinului să stea alături de şeful statului, în tribuna oficială. Am reinstituit **Ordinul Steaua României**, începând prin a-l acorda veteranilor de război. Primul care a primit acest ordin a fost un venerabil general al Armatei Române, în vârstă de 103 ani.

Am acordat gradul de general, în mod excepţional, unui număr de 103 colonei veterani de război; altor 312 veterani le-am conferit *Semnul Onorific În Serviciul Armatei. Crucea Comemorativă a celui de-al doilea război mondial* a fost acordată unui număr de 192.000 veterani, dintre care 2.704 cetăţeni străini.

https://biblioteca-digitala.ro

SIGURANȚA CETĂȚEANULUI

În primii ani care au urmat prăbușirii regimului comunist, au existat numeroase violențe de stradă, majoritatea cu substrat politic. Contra-manifestațiile FSN împotriva partidelor istorice, din februarie 1990, confruntările inter-etnice din martie 1990, acțiunile de forță ale minerilor din iunie 1990 și septembrie 1991, ultima dintre acestea soldată cu o schimbare de guvern, violențele din timpul campaniilor electorale au pus sub semnul întrebării procesul de democratizare a României. Lucrurile s-au ameliorat, în general, după ce, câștigând ale-gerile pentru a doua oară, Puterea și-a văzut asigurate pozițiile în toată țara.

Administrația Constantinescu a dezavuat toate aceste încercări de manipulare ale fostei Administrații și și-a propus să transmită cetățenilor convingerea că instituțiile statului funcționează pentru a-i sprijini, nu pentru a-i învrăjbi.

Reforma Ministerului de Interne a avut două etape distincte. În prima etapă, care s-a desfășurat în intervalul 1997-1998, principala sarcină a fost completarea și perfecționarea cadrului legislativ. Au fost elaborate proiectele a 73 de legi și 148 de ordonanțe de urgență, vizând organizarea Ministerului de Interne, a Jandarmeriei, constituirea Comitetului Român pentru Migrări, reducerea structurilor supradimensionate, eliminarea verigilor intermediare, combaterea traficului ilicit de droguri, a corupției, a crimei organizate, protecția martorilor.

În cea de-a doua etapă a reformei, desfășurată în intervalul 1999-2000, obiectivele echipei care a condus Ministerul de Interne au fost demilitarizarea, descentralizarea și profesionalizarea structurilor și securizarea frontierelor naționale. În vederea integrării euro-atlantice a României, Ministerul de Interne a continuat eforturile de armonizare a legislației interne cu cea internațională privind dreptul la azil, migrația, controlul la frontieră, lupta împotriva corupției și crimei organizate.

După ce funcționase ca unul dintre instrumentele regimului represiv până în 1989 și fusese folosit drept armă politică între 1990 și 1996, Ministerul de Interne s-a dovedit extrem de greu de reformat în cei patru ani de guvernare a coaliției CDR-USD-UDMR. Insuficienta restruc-

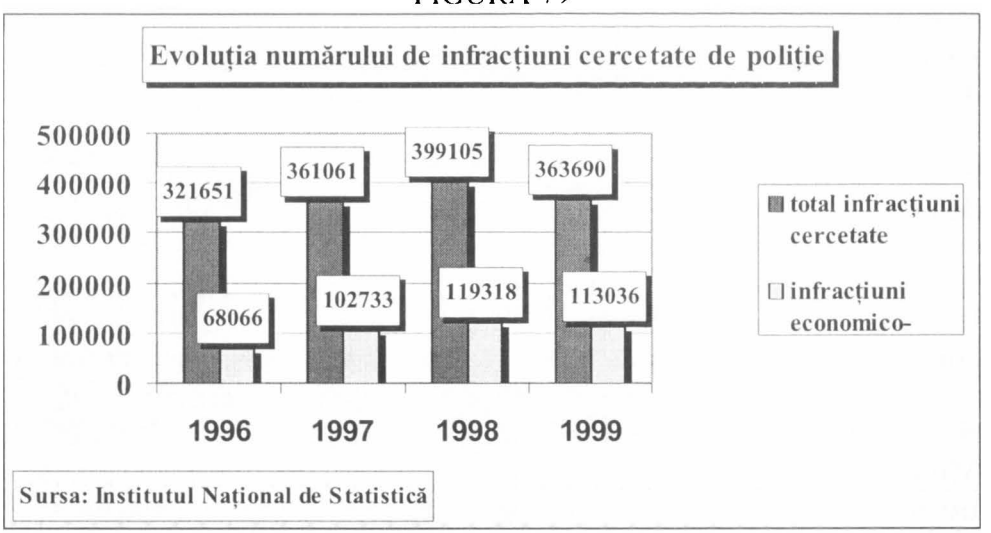
https://biblioteca-digitala.ro

turare internă a determinat eşecul încercării de stopare a marşului violent al minerilor din ianuarie 1999. Oprirea mişcării anarhice a minerilor din februarie 1999 a impus implicarea Preşedinţiei şi a CSAT, colaborarea între structurile Ministerului de Interne şi ale Armatei pentru a pune capăt unei manifestaţii care putea avea repercusiuni dintre cele mai grave pentru asigurarea ordinii constituţionale şi a funcţionării statului de drept în România.

În vederea creşterii siguranţei cetăţeanului, Poliţia şi Jandarmeria au folosit mai mult personal în acţiunile stradale (zilnic, circa 20.000 de poliţişti şi 2.300 de jandarmi), s-au înfiinţat patrule motorizate (numai în Bucureşti funcţionau, la sfârşitul lui 2000, 75 de asemenea patrule) şi s-au înfiinţat cinci servicii de poliţie pentru intervenţie rapidă. În 2000, zonele unor unităţi de învăţământ se aflau în atenţia şi sub protecţia jandarmilor. Aceştia asigurau ordinea publică pentru 738 de şcoli şi licee din Bucureşti şi din alte 46 de localităţi, fiind folosite zilnic 1.700 de cadre ale Jandarmeriei. Rata criminalităţii în spaţii publice a scăzut. Accidentele grave de circulaţie au scăzut cu 16,5%, numărul de persoane decedate în urma unor astfel de accidente scăzând şi el cu 11,29%.

Numărul infracţiunilor cercetate de poliţie a crescut de la 321.651 în 1996 la 363.690 în 1999. Redeschiderea unor dosare din perioada 1990-1996 şi începerea cercetării unor clienţi politici ai fostei puteri a determinat aproape dublarea **numărului infracţiunilor economico-financiare** cercetate de poliţie în 1998 faţă de 1996 (Figura 79).

FIGURA 79

https://biblioteca-digitala.ro

Venirea la putere a forțelor democratice în decembrie 1996 a însemnat relansarea procesului de integrare euro-atlantică, a însemnat crearea unor relații firești de colaborare bazate pe încredere reciprocă. Iar unul dintre domeniile în care țara noastră și-a asumat un rol activ este cel al combaterii criminalității internaționale. În 1999, și-a început activitatea Centrul regional de combatere a criminalității transfrontaliere, înființat la București cu sprijinul Inițiativei de Cooperare în Europa de Sud-Est (SEECI), care își propune, între altele, să realizeze o colaborare cât mai eficientă între ministerele de Interne ale statelor din zonă. De altfel, pentru combaterea criminalității transfrontaliere fuseseră create, după 1997, Brigada de Combatere a Crimei Organizate și a Corupției, ca unitate centrală în cadrul Inspectoratului General al Poliției și Institutul pentru Cercetarea și Prevenirea Criminalității.

https://biblioteca-digitala.ro

INDEPENDENȚA JUSTIȚIEI

Justiția a fost unul dintre domeniile în care reforma profundă, în sistem și în mentalitate, a fost blocată practic până în 1997. Deși, în perioada guvernării sale, coaliția CDR-USD-UDMR a dorit și a dat o mare amploare reformei în justiție, multe dintre demersurile sale nu și-au atins scopul. Nu am reușit să determinăm o creștere a încrederii populației în actul de justiție.

După 1996, **legislația** în domeniul justiției a fost îmbunătățită, a fost completat *Codul de procedură civilă*, s-a adoptat *Legea privind organizarea și funcționarea profesiei de executor judecătoresc*, în ideea creării unui corp profesional competent, capabil să fie un adevărat partener în înfăptuirea actului de justiție. Au fost majorate fondurile destinate bunei funcționări a instanțelor judecătorești și parchetelor, iar salariile magistraților au înregistrat o creștere substanțială. Prin Legea 104/1999 a fost reformat sistemul de retribuire a magistraților. Judecătorilor le-au fost acordate drepturi în conformitate cu statutul pe care această profesiune trebuie să îl aibă într-o societate democratică. Un alt domeniu în care reforma a generat schimbări esențiale este cel al organizării penitenciarelor și al regimului de executare a pedepselor. La conducerea administrației centrale a sistemului penitenciar a fost numit, pentru prima dată după cel de-al doilea război mondial, un director general care nu este militar.

Între 1997 și 2000, România a ratificat o serie de **acorduri și convenții europene**: *Convenția europeană de extrădare, Convenția europeană pentru reprimarea terorismului, Acordul european privind persoanele participante la proceduri ale Curții Europene a Drepturilor Omului, Convenția europeană privind imprescriptibilitatea crimelor împotriva umanității și a crimelor de război, Convenția europeană privind cetățenia.*

Justiția a fost scoasă de sub influența politicului. Au putut fi astfel instrumentate numeroase dosare a căror derulare fusese împiedicată de fosta Putere, până în decembrie 1996. Ulterior, în multe din aceste dosare au fost pronunțate hotărâri judecătorești definitive de

https://biblioteca-digitala.ro

condamnare pentru fapte săvîrşite cu mulţi ani în urmă. Generalii Chiţac şi Stănculescu au fost condamnaţi în procesul privind reprimarea revoluţiei de la Timişoara. Miron Cozma a fost condamnat pentru acţiunile de subminare a puterii de stat din septembrie 1991.

Începând din 1997, **numărul de cauze soluţionate** a crescut în fiecare an (Figura 80). Ca urmare a creşterii numărului de dosare aflate pe rolul instanţelor judecătoreşti, s-au făcut eforturi pentru ocuparea posturilor vacante. **Numărul de judecători** a crescut de la 2.646 în 1996, la 3.511 în 2000 (Figura 81). **Operativitatea în soluţionarea cauzelor** a crescut de la 72,25% în 1996, la 83,17% în 1999 (Figura 82).

FIGURA 80

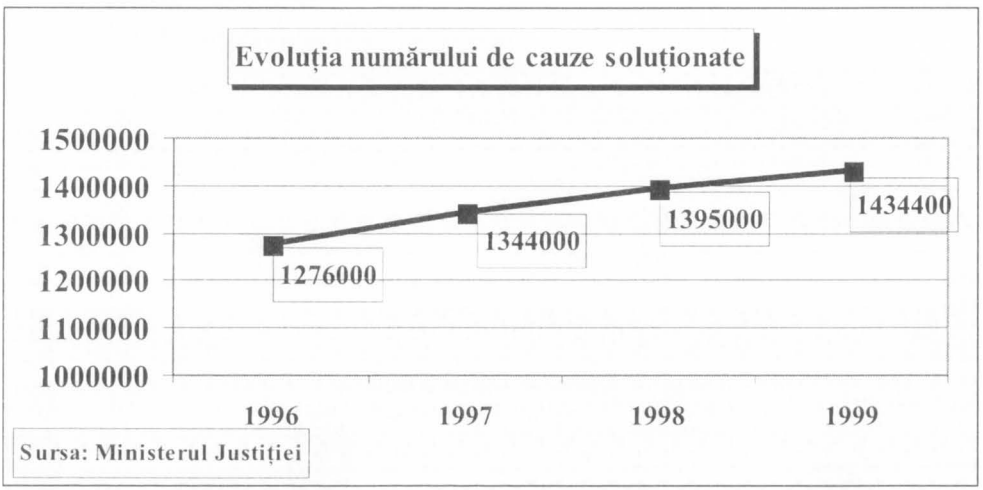
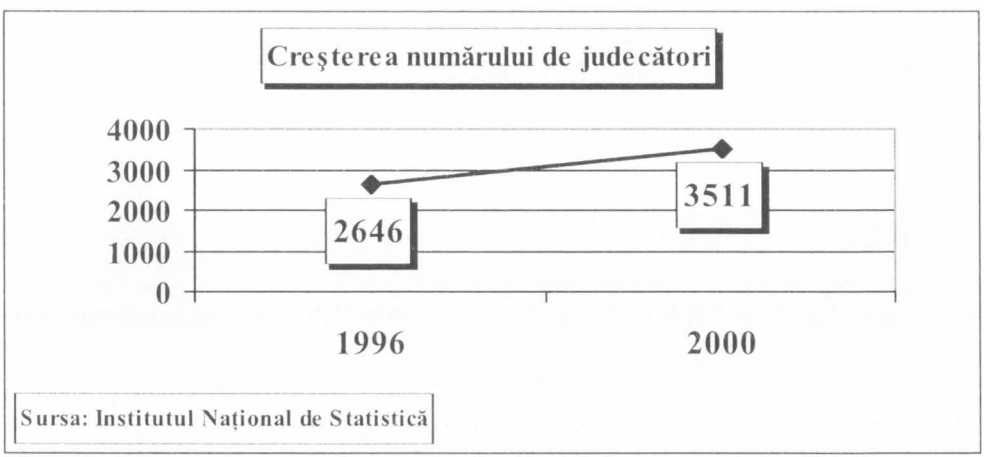

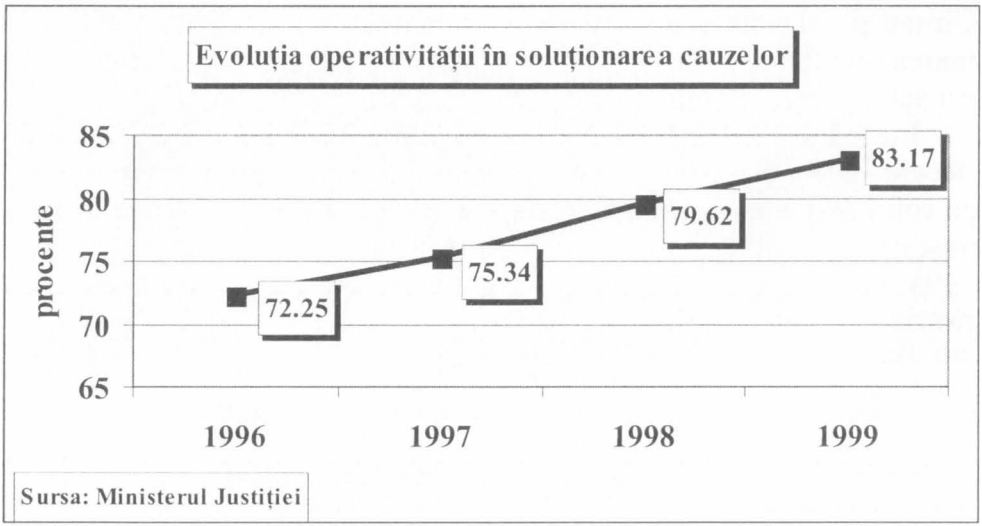

FIGURA 81

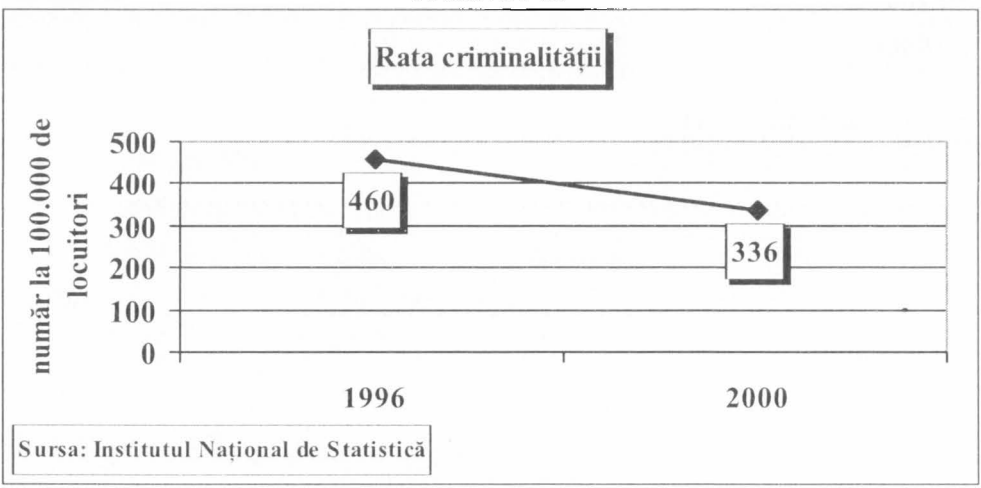

https://biblioteca-digitala.ro

FIGURA 82

Creşterea numărului de cauze deferite Justiției s-a datorat în special acțiunilor civile şi litigiilor comerciale. Rata criminalității scăzând, a scăzut şi numărul de cauze penale de pe rolul instanțelor (Figura 83).

FIGURA 83

Progresele realizate de Ministerul Justiției nu privesc doar administrarea Justiției şi sistemul penitenciar. Ele se regăsesc şi în atenția care a fost acordată unei mai bune funcționări a ministerului şi transparenței în relațiile cu cetățeanul. La sfârşitul anului 1996, Ministerul

https://biblioteca-digitala.ro

Justiției era dotat doar cu 20 de calculatoare. In 2000, ministerul dispunea de 190 de calculatoare, avea o bază de date informatizată şi propria sa pagină pe Internet.

Procesul comunismului

În 1999, am promulgat ***Legea privind accesul la propriul dosar şi deconspirarea Securității ca poliție politică*** *(Legea 187/1999).* Legea recunoaşte faptul că puterea comunistă instaurată în România la 6 Martie 1945 a exercitat „o permanentă teroare împotriva cetățenilor țării, a drepturilor şi libertăților fundamentale" şi a dat populației posibilitatea de a şti dacă cei care candidează sau sunt numiți într-o funcție importantă în stat au colaborat cu poliția politică în perioada 1945 – 1989 sau au făcut parte din structurile represive ale sistemului comunist.

Paralel cu acest demers legislativ, Procurorul General a introdus recurs în anulare împotriva deciziilor autorităților comuniste de condamnare abuzivă a unor personalități ale vieții politice, culturale şi universitare, înalți slujitori ai bisericilor, generali şi magistrați, a participanților la mişcarea de rezistență împotriva instalării regimului comunist în România. Numai în 1999, Procurorul General a cerut Curții Supreme **reabilitarea** a 404 foşti deținuți politici, promovând, în acest sens, 46 de recursuri în anulare împotriva hotărârilor de condamnare dispuse de instanțele comuniste. Prin deciziile Curții Supreme de Justiție au fost reabilitați fostul prim-ministru Ioan Gigurtu, Radu Budişteanu, fost ministru al Cultelor şi Artelor, Gheorghe Mihail, fost vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, liderul liberal Vintilă V. Brătianu. A fost stabilită nevinovăția lui Constantin Argetoianu, fost prim-ministru şi ministru în mai multe guverne interbelice.

Ordonanța de Urgență 214/1999 a recunoscut calitatea de luptător în rezistența anticomunistă persoanelor condamnate pentru infracțiuni politice, precum şi persoanelor împotriva cărora au fost dispuse, din motive politice, măsuri administrative abuzive.

Principalul susținător al Procesului comunismului în România a fost societatea civilă. Demersurile Alianței Civice au condus la înființarea, cu sprijinul Consiliului Europei, a Muzeului Holocaustului Comunist în clădirea fostei închisori de la Sighet. De asemenea, Fundația Academia Civică a desfăşurat un amplu program de istorie orală pentru conservarea mărturiilor victimelor supraviețuitoare ale ororilor comunismului.

https://biblioteca-digitala.ro

Dosarele reprimării Revoluției

După procesele judecate de tribunalele excepționale înființate în 1990, *dosarele Revoluției* au fost blocate. Nu s-a mai pus problema judecării vinovaților, pentru că Procuratura sistase orice cercetări.

După 1996, instituțiile statului au început să-și facă datoria. **Ca urmare, numai în 1999 au fost înaintate instanțelor judecătorești 114 dosare privind reprimarea revoluționarilor din decembrie 1989, prin care au fost trimiși în judecată 244 de inculpați.**

În martie 2000, generalii Victor Athanasie Stănculescu și Mihai Chițac au fost condamnați, prin decizie definitivă a Curții Supreme de Justiție, la câte 15 ani de închisoare, în dosarul reprimării Revoluției de la Timișoara, soldate cu moartea a 72 de persoane și rănirea altor 253. Tot în 2000, Adrian Carica si Aurel Mihu au fost condamnați definitiv la 10 și respectiv 13 ani închisoare, pentru că au ucis două persoane în timpul Revoluției din decembrie 1989, la Cugir.

În perioada 1997-2000 a fost finalizată urmărirea penală și au fost trimise în judecată persoanele implicate în represiunea revoluționarilor din Sibiu, Cluj, Târgoviște, Oradea, Orșova. Dosarul a trei ofițeri acuzați că au ordonat deschiderea focului asupra manifestanților de pe Calea Lipovei din Timișoara, în 17 decembrie 1989, se afla, la sfârșitul anului 2000, pe rol la Curtea Supremă de Justiție. Curtea Supremă judeca și *dosarul Otopeni* în care doi generali și un căpitan erau inculpați pentru uciderea a 50 de militari și rănirea altor 13.

Memorialul Revoluției din Timișoara, împreună cu Centrul Național de Documentare, Cercetare și Informare Publică despre Revoluția din Decembrie 1989, care funcționează pe lângă Memorial, a fost declarat în 2000 obiectiv de interes național. Centrul deține o bază de date impresionantă, cuprinzând colecții de cărți, ziare, reviste, fotografii, înregistrări audio și video referitoare la Revoluția din 1989.

Lupta împotriva corupției și a crimei organizate

Lupta împotriva corupției a reprezentat una dintre prioritățile coaliției câștigătoare în alegerile din 1996. Rolul de coordonare a revenit, într-o primă fază, *Consiliului Național de Acțiune împotriva Corupției și Crimei Organizate* (CNAICCO), care a reușit să asigure cooperarea instituțiilor statului implicate în combaterea criminalității. Înființarea CNAICCO a fost necesară în condițiile în care nu exista încă un organism național de prevenire și combatere a corupției, acesta urmând a fi înființat prin legea aflată atunci în fază de proiect. Con-

https://biblioteca-digitala.ro

siliul Național de Acțiune Impotriva Corupției și Crimei Organizate (CNAICCO) a luat ființă, la inițiativa Președintelui României, la începutul lunii ianuarie 1997, în urma unor analize efectuate anterior în ședințele Consiliului Suprem de Apărare a Țării.

Prin acțiunile sale, CNAICCO a reușit spargerea solidarității unei părți a clasei politice cu structurile de tip mafiot precum și eliminarea unor riscuri majore la adresa stabilității și securității României.

O listă cuprinzând toate cazurile aflate în atenția CNAICCO s-ar întinde pe zeci de pagini. De aceea, vor fi amintite doar cazurile cele mai importante.

A fost curățat sistemul financiar-bancar prin înlăturarea și anchetarea celor care l-au adus în stare de prăbușire. Pot fi reamintite cazul SANCA (Alexandru Răducan), cazul Răzvan Temeșan (BANCOREX), cazul Sever Mureșan (Banca DACIA-FELIX), cazul Bivolaru (unul dintre cei care, profitând de calitatea de deputat PDSR, a fraudat Banca Română de Dezvoltare); au fost instrumentate dosarele în care au fost implicați Marcel Ivan, Alexandru Dinulescu, George Danielescu, Ilie Alexandru etc..

A fost demontat sistemul mafiot al contrabandei cu țigări, capii acestuia fiind, în majoritate, condamnați: Zaher Iskandarani, Mujea Marcelini, Dumitru Popescu, Cameliu Babinciuc, Adrian Gherghina, Marian Pamuc și alții.

Contrabanda cu petrol, care aducea României atât prejudicii financiare cât și de imagine în plan extern, prin încălcarea embargoului impus Iugoslaviei de către ONU, a fost stopată. Dosarele SOLVENTUL și JIMBOLIA au fost finalizate în vederea judecării vinovaților. Caracatița care acaparase aproape toate fabricile de îngrășăminte chimice din România (cazurile TURNU, AMONIL, Banca COLUMNA), a fost dezmembrată, iar principalii ei coordonatori au ajuns în închisoare.

Mafia flotei românești a fost și ea în atenția CNAICCO. Călin Marinescu, care păgubise statul cu peste 61 de milioane de dolari, a fost condamnat la 12 ani închisoare. Au fost, de asemenea, condamnați Andrei Caraiani, Constantin Lucaciu, Viorel Stănilă, Mircea Ion Mihail, Alexandru Dima și alții.

Din cele peste 7 miliarde de dolari cu care a fost păgubit statul român, au fost **recuperate**, în perioada ianuarie 1997–septembrie 1999, 803 milioane de dolari.

Presa și apoi opinia publică și-au exprimat dezamăgirea că, în teritoriu, acțiunile CNAICCO au fost ca și inexistente. Este adevărat. Dar

https://biblioteca-digitala.ro

tot atât de adevărat este că el a fost un organism al Consiliului Suprem de Apărare a Țării, creat în apărarea interesului național în domeniul financiar; pentru prevenirea acțiunilor de subminare a economiei naționale. Dacă la nivel central acest lucru a fost bine înțeles, funcționarea Consiliilor înființate la nivel județean a fost grav afectată de confuzia dintre „marea corupție" și cazurile de corupție „minoră".

Analizele dezbătute în cadrul CNAICCO au condus la mai buna informare reciprocă a membrilor săi, reprezentanți ai principalelor instituții angajate în prevenirea criminalității organizate. La începutul lunii decembrie 1998, s-a elaborat un *Protocol privind cooperarea între Ministerul Justiției, Ministerul Public, Ministerul de Interne, Serviciul Român de Informații, Serviciul de Informații Externe și Ministerul Finanțelor în domeniul combaterii criminalității organizate și corupției*. Acesta a fost semnat de către toți reprezentanții la vârf ai instituțiilor menționate. Rezultatul a fost coordonarea eforturilor autorităților, sporirea operativității și a eficienței acțiunilor de cunoaștere, prevenire și combatere a criminalității organizate și corupției. Practic, prin semnarea acestui protocol, Consiliul Național de Acțiune Împotriva Corupției și Crimei Organizate și-a încheiat misiunea.

Venirea la putere a forțelor democratice, în 1996, a însemnat totodată îngrădirea așa-numitei corupții de stat. Autoritățile statului nu au mai avut nici un fel de legături cu exponenți ai structurilor mafiote. Faptul că au fost descoperite și anihilate afaceri de corupție care puneau în pericol însăși existența statului de drept, de la contrabanda cu petrol până la afacerile ilegale cu îngrășăminte chimice a fost și un semnal că se va proceda în continuare cu aceeași fermitate, indiferent cine ar fi făptuitorii.

În calitate de Președinte, mi-au fost adresate solicitări publice de a interveni pentru urgentarea unor procese sau chiar pentru anularea unor hotărâri judecătorești. Multă lume nu a înțeles sau nu vrea să accepte că rolul constituțional al fiecărei autorități este limitat, iar separarea puterilor în stat nu este un principiu de la care ne-am putea abate măcar din când în când. Analiști care se declară independenți continuă să îmi reproșeze că nu am intervenit în rezolvarea unor probleme spinoase, deși ei știu foarte bine că Președintele nu dă dispoziții și nu sancționează nici Guvernul, nici miniștrii, nici judecătorii.

A concentra întreaga responsabilitate la vârf este nu numai greșit dar și periculos, inoculând ideea exonerării de răspundere specifică a fiecărei instituții și a reprezentanților ei, pentru felul cum își în-

https://biblioteca-digitala.ro

deplinesc îndatoririle. In fața instanțelor de judecată, statul este reprezentat de procuror: acesta îl aduce pe inculpat în fața judecătorului, pentru infracțiunile comise. De aici, judecata trebuie să fie independentă și sarcina cade pe umerii judecătorilor.

Despre cât s-a străduit procurorul și despre cum a judecat judecătorul, alte autorități, ca și opinia publică, se pot pronunța, eventual, după proces. Până la definitivarea hotărârii, singurii în drept să-i critice sunt părțile și avocații lor. Există o regulă în toate și toți avem datoria să o respectăm.

https://biblioteca-digitala.ro

INIȚIATIVE ȘI CREDIBILITATE ÎN POLITICA EXTERNĂ

O nouă viziune strategică

Punctul de pornire al orientărilor de politică externă a României în mandatul 1996-2000 a fost o nouă viziune asupra configurației actuale și de perspectivă a Europei și a lumii în procesul contemporan de globalizare. Procesul de unificare europeană și afirmarea constantă a dimensiunii transatlantice a strategiilor de securitate și cooperare reprezintă un răspuns al țărilor occidentale la sfidările noului context creat prin disoluția blocului sovietic, dar și la aspirațiile de integrare europeană și euroatlantică a democrațiilor restaurate din estul continentului. În acest context, era necesar ca România să devină un participant activ al întregului proces de integrare, în dubla sa dimensiune, politică și de securitate, existând altfel riscul ca țara să rămână izolată și lipsită de orice sprijin extern real.

Politica – deopotrivă internă și externă – trebuia să afirme clar aderința la valorile politice și morale în numele cărora se construiseră și funcționau și NATO, și Uniunea Europeană.

Strategia de politică externă a mandatului 1996-2000 s-a bazat înainte de toate pe consolidarea acestor valori în funcționarea instituțiilor statului și a societății civile românești și pe inițiative care să exprime prin fapte respectul pentru principiile democrației și libertății.

Poziția geostrategică a României în spațiul european nu a mai reprezentat un simplu artificiu retoric sau constatarea pasivă a unui dat natural, ci premisa angajării României ca factor activ și participant direct în politica regională și europeană.

O examinare atentă a dinamicii proceselor de integrare a impus concluzia că spațiul românesc se situa exact la limita dintre Europa Centrală și Balcani – sau, într-o viziune mai amplă, dintre Occident și Orient. Această poziție de graniță, periculoasă în cazul în care granița însăși ar fi fost un loc al confruntării, putea deveni benefică și extrem de utilă într-o perspectivă a dialogului și a cooperării. Aflată din vremuri străvechi la răscrucea dintre cele două mari axe de circulație a bunurilor, a oamenilor

https://biblioteca-digitala.ro

şi a ideilor pe Drumul Mătăsii din Orient spre Occident şi pe Drumul Chihlimbarului de la Baltica la Mediterana, România era interesată în revigorarea acestor căi majore de comunicaţie şi, ca atare, trebuia să se afirme ca punct vital al acestora în configuraţia viitoarei Europe Unite. Ca ţară situată la răscrucea unor mari arii de civilizaţie, România trebuia să-şi valorifice potenţialul de dialog şi complementaritate între culturi.

Angajamentul meu politic de revigorare a politicii externe a României se întemeia pe susţinerea majorităţii parlamentare pentru integrarea României în structurile europene şi euroatlantice. Aceasta a devenit prioritatea strategică a politicii externe, cu obiectivul imediat ca, în cei patru ani de mandat, România să fie invitată să adere la Alianţa Nord-Atlantică şi să ajungă cât mai aproape de momentul începerii negocierilor de aderare la Uniunea Europeană. Aceasta implica o abordare adecvată a relaţiilor cu organismele NATO şi UE şi o relansare a relaţiilor bilaterale cu statele membre din Europa, cu SUA şi Canada. Ca obiectiv complementar, vizam crearea unei reţele de cooperare, de solidaritate şi cordialitate în vecinătatea apropiată a României prin normalizarea relaţiei cu Ungaria, încheierea Tratatului de bază cu Ucraina şi dezvoltarea unor relaţii de bună vecinătate şi prietenie cu statele din Europa Centrală, de Sud-Est şi de Est, implicând dezvoltarea cooperării economice şi a dialogului politic cu Federaţia Rusă, cu ţările din bazinul Mării Negre şi al Mării Caspice. Nu am omis consolidarea cooperării România – Israel şi reconstrucţia raporturilor de colaborare economică dintre România şi statele Orientului Mijlociu. În perspectiva evoluţiilor ulterioare şi a globalizării, se impunea deschiderea unor canale de comunicare şi cooperare stabile cu zona Asia – Pacific, prin consolidarea relaţiilor cu China, prin iniţierea unor relaţii substanţiale cu Japonia şi India, prin consolidarea legăturilor cu celelalte ţări din zonă bazate pe principiile colaborării internaţionale. Se impunea, de asemenea, amplificarea cooperării României cu statele Americii Latine – importanţi parteneri ai SUA şi UE şi, în perspectivă, actori importanţi ai dezvoltărilor globale.

Creşterea rolului şi importanţei României în organizaţiile internaţionale avea în vedere OSCE, ONU, Consiliul Europei, OECD, precum şi organizaţiile regionale din Europa Centrală (ICE şi CEFTA), din Europa de Sud-Est (SEECI), şi de la Marea Neagră (CEMN).

Am apreciat că, din punctul de vedere al politicii externe, rolul meu ca Preşedinte al României, în demersurile ţării noastre pentru aderarea la Alianţa Nord-Atlantică şi la Uniunea Europeană, trebuie

https://biblioteca-digitala.ro

înscris pe două coordonate principale: structurarea conceptuală a discursului oficial, ferm şi consecvent şi întreprinderea de acţiuni concrete în planul relaţiilor bi – şi multi-laterale.

Criteriile de integrare în NATO

Dacă, în perioada dinaintea alegerilor din noiembrie 1996, argumentele de susţinere a candidaturii României la NATO se concentrau pe elemente legate de poziţia geo-strategică a ţării noastre, de mărimea teritoriului şi a populaţiei, de potenţialul militar, după noiembrie 1996, România şi-a propus să demonstreze concret şi convingător *adeziunea sa la sistemul de valori al comunităţii euro-atlantice*. În viziunea românească de politică externă, procesul de integrare a căpătat, pe lângă dimensiunea politică, economică sau militaro-strategică, şi o importantă componentă politico-ideologică. Aderarea la NATO a devenit o miză esenţială pentru înscrierea României într-un sistem instituţional conform cu valorile pentru care societatea românească optase majoritar şi în cunoştinţă de cauză.

Consensul privind opţiunea de integrare în NATO şi UE, atât la nivel popular, cât şi la nivelul clasei politice, nu reprezenta, cum s-a dovedit până azi, o orientare conjuncturală, ci una care ţine de opţiunea istorică a României pentru construirea unei societăţi democratice de tip occidental. În virtutea acestei opţiuni, România se consideră aptă şi îndreptăţită să ia parte activă la opera de construcţie a noii arhitecturi de unitate, securitate şi cooperare în Europa. Am accentuat în mod repetat că *România vede în NATO pilonul central al securităţii democratice, în Uniunea Europeană – materializarea principiilor şi valorilor modernizării şi dezvoltării societăţii şi instituţiilor sale, şi nu concepe o alternativă la integrarea sa în structurile europene şi euro-atlantice.*

Un studiu privind extinderea NATO, publicat de Alianţă în septembrie 1995, schiţează criteriile pe care trebuie să le îndeplinească un stat-candidat:

– să îşi reglementeze disputele internaţionale prin metode paşnice şi să promoveze relaţii de bună vecinătate;
– să îşi demonstreze ataşamentul faţă de statul de drept şi de respectarea drepturilor omului şi ale minorităţilor naţionale;
– să realizeze controlul civil, democratic, asupra forţelor armate;
– să asigure interoperabilitatea militară cu NATO;
– să implementeze principiile economiei libere de piaţă.

https://biblioteca-digitala.ro

Aceste criterii au orientat eforturile noastre de reforme în plan intern şi au structurat discursul românesc de politică externă privind aderarea la NATO.

În demersurile perioadei 1996–2000 pentru integrarea în Alianţa Nord-Atlantică, pot fi distinse trei etape: înainte de Summit-ul de la Madrid; post–Madrid până la următorul Summit NATO de la Washington; după Summit-ul de la Washington, în contextul post–Kosovo.

Şapte luni pentru Madrid

Perioada decembrie 1996 – iulie 1997 a fost cea a unei ample ofensive diplomatice româneşti, în perspectiva deciziei de la Madrid privind prima extindere a Alianţei. Participarea la reuniunile internaţionale ale OSCE (Lisabona), UE (Dublin), OECD (Paris), NATO (Praga), la Forumul de la Davos, Summit-ul economic de la Salzburg şi reuniunea CEMN (Istanbul) a fost folosită pentru abordarea problemelor de interes pentru România în întâlniri bilaterale cu şefi de stat şi de guvern. În acest scop au fost convenite vizite neoficiale în Franţa, Belgia şi Germania în cadrul cărora am avut convorbiri pe tema extinderii NATO cu Preşedintele Chirac, Primul ministru Dechaene şi Cancelarul Kohl. În aceeaşi perioadă au avut loc vizite de stat în Grecia şi Turcia, ambele, state membre NATO. România a fost onorată de vizita Preşedintelui Franţei, a Premierului italian Romano Prodi, Jacques Chirac, a Primului ministru belgian Jean-Luc Dechaene. Fiecare a constituit un bun prilej de a ne pleda cauza în vederea susţinerii de care aveam nevoie la Madrid.

În spiritul promovării relaţiilor de bună vecinătate, care constituie unul dintre criteriile importante de aderare la NATO şi la UE, am ridicat cooperarea regională la rangul de prioritate în politică externă, iniţiind noi forme de cooperare cu statele din regiune cu ocazia reuniunii CEMN de la Istanbul, şi a vizitei efectuate în Bulgaria.

Au fost normalizate raporturile cu Ungaria şi Ucraina, pe baza respectului reciproc al identităţilor şi minorităţilor. Cu Ungaria s-au pus bazele unui parteneriat strategic pe termen lung, pentru soluţionarea prin propriile iniţiative şi acţiuni de cooperare a potenţialului conflictual care dăinuia de secole între cele două ţări.

Cooperarea regională nu a mai fost concepută în termenii unor opţiuni care să se excludă reciproc – spaţiul Mării Negre în schimbul cooperării central-europene, de exemplu – şi cu atât mai puţin ca o alternativă la integrarea în structurile occidentale, ci ca un demers

https://biblioteca-digitala.ro

pregătitor al integrării şi complementar cu aceasta, având ca scop crearea în zonă a unui *regim de securitate* şi a unor *mecanisme de cooperare* similare celor dintre statele membre NATO şi UE.

Mai mult, prin acţiunea sa hotărâtă, în plan intern, în spiritul valorilor promovate de Alianţă şi de Uniunea Europeană, România a întărit în mod convingător valoarea poziţiei sale geostrategice de componentă a viitorului sistem de securitate europeană. Importanţa spaţiului geopolitic şi geostrategic al României pentru Alianţă nu a mai fost doar enunţată teoretic, ci susţinută practic prin reformele democratice demarate de Guvernul CDR–USD–UDMR.

Prin acţiunile sale, România a dovedit că este un important furnizor de securitate la nivel regional. Ca ţară democratică, stabilă şi ataşată valorilor europene şi euro-atlantice, România s-a afirmat ca un pol de stabilitate şi cooperare în regiune. Pe plan politico-diplomatic, România a susţinut cu bună-credinţă eforturile comunităţii internaţionale, participând la misiunile internaţionale de menţinere a păcii.

Posibilitatea ca România, intrată în competiţie cu mai puţin de 7 luni înaintea Summit-ului de la Madrid, să ajungă într-o situaţie comparabilă cu cea a celorlalte candidate în legătură cu care pregătirea efectivă pentru aderare începuse încă din anii 1992–1994, era foarte redusă, ca să nu spunem iluzorie. De altfel, nici un oficial român nu a declarat că, la Madrid, pentru România ar exista altceva decât, poate, o şansă. Că ulterior, li s-au atribuit certidudini naive, pe care nici unul dintre actorii acestei ofensive nu le exprimase, ţine de contextul confruntărilor politice interne, şi nu de realitatea faptelor.

Obiectivul imediat al ofensivei diplomatice din primul semestru al anului 1997 a fost recuperarea decalajului dintre România şi celelalte ţări candidate în percepţia decidenţilor occidentali şi a opiniei publice internaţionale. Cel de-al doilea obiectiv al etapei pre-Madrid l-a constituit înscrierea României în cursa pentru integrare, pe o poziţie cât mai avantajoasă.

Eforturile României din perioada pre-Madrid nu au rămas fără consecinţe. La Summit-ul NATO din iulie 1997, candidatura ţării noastre a fost tratată cu toată seriozitatea, constituind un punct important al dezbaterii asupra celor trei formule de extindere cu 3, cu 5 şi, în cele din urmă, 3+2 state. Comunicatul final al Summit-ului evidenţiază progresele înregistrate de ţara noastră şi reafirmă politica *uşilor deschise* în legătura explicită cu candidatura României şi Sloveniei. Exclusă încă din 1996, din perspectiva previzibilă a procesului de extindere,

https://biblioteca-digitala.ro

România a fost consacrată la Madrid ca un candidat cel puțin la fel de credibil ca Slovenia, a patra țară despre care se vorbise insistent că ar putea deveni un membru NATO în 1997.

Decizia de la Madrid a creat premisele reevaluării candidaturii românești la următorul Summit, programat pentru 1999, și a constituit pentru noi o încurajare hotărâtoare pentru continuarea demersurilor de integrare.

Între rezultatele primelor șapte luni ale mandatului și ale ofensivei pro-NATO în care m-am angajat fără a neglija că, pentru primele trei candidate invitațiile erau deja scrise și urmau doar să fie semnate, se cuvine consemnată vizita Președintelui Clinton în România, în iulie 1997. Împreună, am lansat atunci, la București, Parteneriatul Strategic România–SUA, care deschidea o etapă de intensificare fără precedent a relațiilor dintre cele două state.

Bătălia pentru un „Madrid plus"

După Summit-ul de la Madrid, diplomația românească a continuat să pledeze neobosit cauza admiterii țării noastre în NATO. S-a păstrat ferm orientarea în direcția integrării și s-a intensificat dinamica acțiunilor politice și diplomatice, infirmându-se orice speculații asupra unei eventuale abandonări de către România a efortului de integrare în urma neinvitării sale în primul val al extinderii Alianței.

În toate demersurile sale în plan bilateral și multilateral, România a susținut menținerea neechivocă a politicii ușilor deschise, continuând, totodată, *rafinarea conceptuală* a argumentelor sale pentru integrarea în NATO, corespunzător noii etape. Discursul românesc de politică externă a integrat atât noile evoluții pe plan internațional, cât și procesul de reformă internă a NATO, cristalizat prin elaborarea Noului Concept Strategic al Alianței. A fost pus tot mai mult accentul pe dimensiunea sud-est-europeană a angajării României în procese de cooperare și în sporirea *rolului țării noastre în prevenirea și combaterea riscurilor neconvenționale* la adresa stabilității și securității pe continentul european. Din această perspectivă, coerentă cu Noul Concept Strategic al NATO, România a argumentat necesitatea ca, după ce primul val al extinderii s-a concentrat pe flancul de nord al Alianței, deja bine consolidat, următoarea extindere să întărească flancul sudic, cel mai amenințat de sursele de instabilitate. În acest context, s-a afirmat tot mai clar rolul central al României, de țară-pivot, similar celui jucat de Polonia în Europa Centrală.

https://biblioteca-digitala.ro

Prin demersurile sale în plan regional, România a contribuit la ținerea sub control a potențialului de instabilitate, printr-o politică activă de prevenție, adaptată noilor obiective și metode ale NATO. Noua definiție a conceptului de securitate lua în calcul noile tipuri de risc (tensiunile etnice, crima organizată, terorismul internațional, fundamentalismul religios), în condițiile în care probabilitatea unei confruntări armate între state sau blocuri militare rivale se diminuase considerabil după sfârșitul Războiului Rece.

În perioada ce a urmat Summit-ului de la Madrid, am acționat cu tenacitate pentru lărgirea cercului statelor membre NATO favorabile admiterii țării noastre, astfel încât, *la viitoarea extindere, candidatura României să poată întruni consensul în sânul Alianței.* Spre deosebire de momentul Madrid, când dosarul românesc a constituit întrucâtva un obiect de controversă între Aliați, în perioada 1997–1999, s-a urmărit *crearea unei baze de susținere cât mai largi și echilibrate pe axa euro-atlantică*, inclusivă și structurată concentric pe nivele de sprijin, de la partizani activi ai invitării României în NATO la state favorabile aderării țării noastre sau care nu se opun acesteia. În acest scop, s-a acordat o atenție deosebită demersurilor pe lângă statele aliate care, din diferite motive, nu au susținut admiterea României în primul val, și în primul rând SUA.

Parteneriatul Strategic cu SUA, inaugurat în iulie 1997, s-a diversificat și s-a amplificat. Un moment important în dezvoltarea unei relații privilegiate cu Statele Unite l-a reprezentat vizita oficială în SUA din iunie 1998. Am putut continua și lărgi dialogul cu Președintele Clinton pe tema unei viziuni comune asupra dezvoltării Europei de Sud-Est și de Est, și am avut onoarea de a fi primul șef de stat român invitat să se adreseze Congresului SUA, expunând, în acest înalt for al democrației americane, principiile fondatoare și viziunea strategică a României cu privire la consolidarea propriei sale identități și a rolului pe care și-l asumă în asigurarea stabilității regionale.

În toată această perioadă, *România s-a comportat ca un membru de facto al NATO* și a devenit un interlocutor important al Occidentului în chestiuni de securitate regională și de gestionare a crizelor. Susținerea soluționării pe cale politică a situației din Kosovo și, după agravarea conflictului, solidaritatea cu SUA, NATO și UE, pe care au dovedit-o Președintele, Guvernul și coaliția majoritară în Parlament, au constituit proba practică a asumării până la capăt a angajamentului României în favoarea democrației și libertății. În martie 1999, când am

https://biblioteca-digitala.ro

declarat sprijinul statului român pentru acțiunea NATO și UE în Kosovo, reacțiile publice au fost contradictorii, evoluând însă într-o direcție favorabilă. Ca urmare, Parlamentul a aprobat cu o majoritate semnificativă solicitarea de punere la dispoziția Alianței a spațiului aerian și a unor aeroporturi, în caz de necesitate. Acesta a fost momentul decisiv pentru consacrarea României ca partener credibil al Occidentului.

Summit-ul de la Washington

Summit-ul NATO de la Washington din 23 aprilie 1999 nu fusese conceput și anunțat pentru a lua în discuție o nouă lărgire a Alianței. Era vorba, în primul rând, de un moment aniversar, NATO împlinind 50 de ani de existență. În al doilea rând, se prevăzuse dezbaterea și adoptarea unor documente de perspectivă, și înainte de toate a unui *Nou Concept Strategic* al NATO, indispensabil după ce confruntarea cu blocul comunist, care îi determinase constituirea, se încheiase odată cu înfrângerea și disoluția acestui bloc la sfârșitul Războiului Rece.

Nici România, nici alte țări aspirante nu aveau a se aștepta la invitații de aderare în 1999. Așteptam, însă, ca momentul Washington să reprezinte un „Madrid plus" în perspectiva extinderii, prin trasarea unui cadru coerent de continuare a procesului și a unui orizont mai clar pentru integrarea țării noastre. Din acest punct de vedere, rezultatele Summit-ului de la Washington au marcat clar un pas înainte. Nominalizarea României, în Comunicatul final al Summit-ului, în fruntea listei țărilor candidate pentru o viitoare extindere a Alianței (pct.7) a reprezentat un succes politic major și o recunoaștere a consecvenței cu care țara noastră a acționat în direcția integrării. Nominalizarea de la Washington a întărit-o pe cea de la Madrid și a deschis perspectiva certă a integrării României, cu ocazia viitoarei extinderi a Alianței.

Am continuat, pe tot parcursul mandatului, să argumentez necesitatea extinderii NATO și a consolidării flancului sudic al Alianței în contextul în care, după prăbușirea sistemului comunist în Europa și dispariția Tratatului de la Varșovia, securitatea europeană a dobândit un caracter indivizibil, iar istoria recentă dovedise cu prisosință cât de necesară este asigurarea stabilității în Europa de Sud-Est.

Noul Concept Strategic al Alianței, dezbătut și adoptat la Summit-ul de la Washington, *consacrase tocmai această concepție asupra indivizibilității securității europene*, și acordase situației din această parte a continentului o atenție specială prin constituirea, în

https://biblioteca-digitala.ro

cadrul Consiliului de Parteneriat Euro-Atlantic, a unui Forum consultativ pe probleme de securitate în Europa de Sud-Est, cu participarea țărilor NATO și a statelor din zonă.

„Criza care continuă în Kosovo și în jurul acesteia – se menționează la punctul 16 al Comunicatului final de la Washington – *amenință să destabilizeze și mai mult zone exterioare R.F. Iugoslavia. Riscul de extindere a instabilității evidențiază necesitatea unei abordări globale a stabilității în regiunea de criză din Europa de Sud-Est. Suntem convinși că este crucial ca Europa de Sud-Est să devină o regiune unde să nu mai domnească violența și instabilitatea. Este deci necesar un nou nivel al angajamentului internațional, pentru asigurarea securității și prosperității și pentru construirea unei societăți civile democratice, ceea ce va conduce, în viitor, la o integrare completă în familia europeană".*

În aceste condiții, rolul țărilor stabile din regiune capătă o importanță deosebită, recunoscută de comunitatea internațională. În viziunea României, tot mai mult acceptată în cadrul Alianței, Europa de Sud-Est trebuie să reprezinte o prioritate a viitoarei extinderi a NATO. Fără îndoială, un rol important în configurarea documentului final de la Washington l-a avut poziția de susținere a României pentru acțiunile NATO în timpul crizei iugoslave, dar teza conform căreia nominalizarea României pe prima poziție între țările candidate ar fi o simplă răsplată pentru sprijinul acordat NATO în criza din Balcani nu poate fi promovată cu bună credință. Și alte țări candidate, în primul rând Bulgaria, au susținut acțiunile NATO, ca și România, și nu au fost nominalizate în fruntea listei. Explicația corectă constă în faptul că această poziție, lipsită de ambiguități și foarte eficientă, a României, s-a adăugat angajamentului pro-NATO dovedit cu consecvență de țara noastră după 1996, progreselor pe calea îndeplinirii criteriilor de aderare și rolului tot mai pregnant de pilon de stabilitate și cooperare în regiunea sud-est-europeană.

Curând după Summit, la 4 mai 1999, a avut loc vizita oficială în România a Primului ministru al Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Tony Blair. Acesta a rostit în Parlamentul României un discurs de importanță excepțională, angajând – pentru prima oară după mai bine de 60 de ani – susținerea Marii Britanii pentru România. Se cuvine reamintit și faptul că, imediat după intervenția NATO, România primise din partea SUA și a NATO garanții de securitate în ipoteza unei acțiuni de retaliere din partea Iugoslaviei sau a oricărui alt stat care s-ar fi alătu-

https://biblioteca-digitala.ro

rat lui Miloşevici. După Summit-ul de la Washington, când conflictul armat se încheiase, prin cuvântul Primului ministru britanic, aceste garanţii erau extinse la orice situaţie. De asemenea, Marea Britanie se angaja explicit, şi tot pentru prima oară, să susţină demersurile de integrare a României atât în NATO, cât şi în Uniunea Europeană.

După Washington, s-a trecut la o nouă fază a pregătirii pentru aderare, pe baza unui program coerent şi a unor repere clare. Structurarea precisă a demersurilor de integrare în Alianţă prin Planul Naţional de Aderare pentru 2000 deschidea calea unui proces fără dificultăţi deosebite şi fără mari necunoscute pentru invitarea României imediat ce va fi lansată o nouă etapă a extinderii NATO.

Angajarea activă a ţării noastre, între 1997–2000, la dezvoltarea unei reţele de cooperare regională pentru prevenirea riscurilor neconvenţionale a dus la constituirea, în anul 2000, sub egida Iniţiativei de Cooperare Sud-Est Europeană (SEECI), a Centrului regional de combatere a criminalităţii transfrontaliere cu sediul la Bucureşti. Pregătit minuţios prin acordurile bi – şi trilaterale pe care le iniţiasem cu perseverenţă, de la începutul mandatului, accentuând asupra colaborării împotriva riscurilor non-militare, Centrul SECI de la Bucureşti asigură cadrul schimbului de informaţii şi cooperării active între forţele de poliţie din ţările participante, pentru prevenirea şi neutralizarea reţelelor transnaţionale de trafic de droguri, substanţe radioactive, arme şi persoane.

Faţă de 1996, când aderarea României la NATO era doar o ipoteză cu grad ridicat de incertitudine, în 2000 se putea afirma cu siguranţă că nu se mai pune întrebarea *dacă* România va fi membră NATO, ci *când* se va produce acest lucru. În plus, orizontul de timp al aderării devenise mai precis, fiind clarificate atât cadrul de acţiune al statelor candidate în vederea aderării (pe baza MAP), cât şi termenul de reevaluare a candidaturilor, odată cu lansarea unei noi runde a extinderii (cel mai târziu, anul 2002). Pentru fructificarea acestei şanse istorice era necesar ca România să menţină fără echivoc ataşamentul său la valorile şi principiile fondatoare ale Alianţei, orientarea generală pro-occidentală şi să continue procesul intern de reforme.

Confirmarea acestor progrese decisive a venit din partea noii administraţii americane la doar câteva luni după alegeri (şi înainte ca 11 septembrie să fi impus un nou context al raporturilor internaţionale determinat de războiul împotriva terorismului), când, în discursul său de la Varşovia din iunie 2001, Presedintele George W. Bush lansa conceptul extinderii Alianţei de la Marea Baltică la Marea Neagră.

https://biblioteca-digitala.ro

Aderarea la Uniunea Europeană

Procesul de unificare europeană – început în primii ani de după încheierea celui de-al doilea război mondial – a intrat, la finele anilor '80, într-o nouă etapă, transformând Comunitățile Europene dintr-o piață comună într-o uniune politică cu 15 membri. După 1990, Uniunea a inaugurat un program de o amploare fără precedent în direcția extinderii menite să răspundă aspirațiilor noilor democrații din estul continentului și să transforme în realitate viziunea unei Europe unite.

Consiliul European de la Copenhaga din iunie 1993 a elaborat criteriile de ordin politic și economic pentru admiterea noilor membri. Pentru a fi admis în Uniunea Europeană, statului candidat i se cere:

– să aibă instituții democratice stabile, un stat de drept, să respecte drepturile omului și pe cele ale minorităților naționale;

– să creeze o economie de piață viabilă, ca și capacitatea de a face față presiunii concurențiale și forțelor pieței din interiorul Uniunii;

– să aibă capacitatea de a-și asuma obligațiile de membru al Uniunii Europene și să subscrie la obiectivele Uniunii, politice, economice și monetare.

Consiliul European de la Essen din decembrie 1994 a adoptat *Strategia de pregătire a țărilor asociate din Europa Centrală și de Est pentru aderarea la Uniunea Europeană*. În iunie 1995, la Consiliul European de la Cannes, a fost adoptată *Cartea Albă privind integrarea țărilor asociate în Piața Internă*, principalul „ghid" al armonizării legislațiilor naționale cu reglementările comunitare.

Cum România se înscrisese târziu și fără prea mult entuziasm real în acest proces, Declarația de la Snagov din 1995 a fost cea care a inițiat o preocupare oficială pentru îndeplinirea criteriilor de aderare. Din păcate, aceasta avea să fie contrazisă de stagnarea reformelor economice, care împiedica apariția unei economii de piață funcționale, și de blocajul din construcția democratică a instituțiilor, a relațiilor cu minoritatea maghiară și, în genere, de sechelele statului totalitar, bazat pe supremația politică a partidului unic. Așa încât, nici atunci când, la sfârșitul lunii aprilie 1996, Comisia Europeană a transmis tuturor țărilor candidate Chestionarele privind stadiul pregătirii pentru aderare (răspunsurile la acestea fiind definitorii în elaborarea avizelor de începere a negocierilor), și nici trei luni mai târziu, în iulie 1996, când România a înaintat Comisiei Europene răspunsul la aceste chestionare, România nu era pregătită să răspundă pozitiv marilor sfidări pe care integrarea europeană le ridica în fața tuturor țărilor asociate.

https://biblioteca-digitala.ro

Agenda 2000, elaborată pe baza chestionarelor din 1996, cu câteva ajustări de suprafață, reflecta eşecul Guvernului Văcăroiu în demersurile de aderare şi, mai ales, consecințele negative îndelungate ale acestui eşec: România era clasată între țările a căror perspectivă de începere a negocierilor era problematică pe termen scurt şi mediu. În aceste condiții, riscul ca țara noastră să se situeze de fapt în afara procesului de extindere şi unificare europeană era cât se poate de real.

În aceste condiții, am declanşat o nouă ofensivă, de integrare europeană în plan politico-diplomatic şi, deopotrivă, în planul restructurărilor interne. După ce Guvernul Ciorbea încheiase în linii generale prima etapă de elaborare şi adoptare a legilor indispensabile pentru reforma economică, s-a trecut la realizarea primelor mari programe de restructurare şi privatizare. Am avut astfel argumente pentru a deschide un dialog intens cu şefi de stat şi de guvern din țările membre ale Uniunii pentru a-i convinge că propunerile de calendar al extinderii în două valuri – unul apropiat, cuprinzând țările Europei Centrale şi Zona Baltică, celălalt, din care făceau parte România şi Bulgaria, amânat diplomatic pentru o altă etapă – sunt contra-productive şi nedrepte, neluând în seamă faptul că, în ambele țări, alegerile realizaseră o ruptură clară cu trecutul, dar erau încă prea recente pentru ca mecanismele inerțiale ale economiei şi instituțiilor să poată fi restructurate corespunzător. Rând pe rând, Preşedintele Franței, primii miniştri ai Luxemburgului (gazda reuniunii decisive din decembrie 1997), Belgiei, Olandei, Austriei, Italiei şi Spaniei, precum şi forurile de conducere ale influentului Partid Popular European, căruia i s-au adăugat voci din Internaționala Liberală şi din cea a Verzilor, precum şi punctul de vedere al Parlamentului European, au fost convinşi că o strategie de extindere în valuri riscă să adâncească diferențele, să creeze noi bariere în Europa, agravând riscurile anterioare ale extinderii limitate a NATO din 1997 şi să descurajeze eforturile țărilor intrate mai târziu în competiție.

Concluziile Consiliului European de la Luxemburg din decembrie 1997 au consfințit statutul de candidat pentru cele zece state asociate din Europa Centrală şi de Est, inclusiv România. Decizia politică majoră era luată: România devenea parte a procesului de integrare în aceeaşi etapă şi cu aceleaşi şanse ca toate celelalte state candidate.

Ceea ce fusese doar o ipoteză prea puțin luată în calcul în vara lui 1997 devenise principiul fondator al procesului de extidere a uniunii, în care toate statele foste comuniste din nordul şi centrul Europei ben-

https://biblioteca-digitala.ro

eficiau de un start egal, urmând să parcurgă calea spre integrare în ritmul cel mai adecvat propriei situații.

La un an după decizia de la Luxemburg, **Concluziile Consiliului European de la Viena (decembrie 1998)** evidențiau că procesul de lărgire a UE înregistrează o dinamică ascendentă, ritmul său pentru fiecare țară candidată fiind determinat de evoluțiile individuale.

Efortul complex de construcție și de restructurare pe care integrarea României în Uniunea Europeană îl presupunea a fost consemnat în paginile anterioare. *Programul Național de Aderare*, document programatic care jalonează etapele procedurale, acțiunile și măsurile concrete pe termen scurt si mediu pentru îndeplinirea criteriilor de aderare la UE a fost adoptat în 1998 pe baza programului de guvernare. Obiectivele principale ale Programului Național de Aderare, incluzând reforma economică, reforma administrației publice, precum și *Programul național de adoptare a acquis-ului comunitar* au făcut în mai multe rânduri obiectul unor analize interne, ca și al evaluărilor anuale ale Comisiei Europene. Complexitatea acestor analize a făcut ca, din ansamblul concluziilor, care subliniau, mai ales pentru anii 1998-2000, progrese esențiale în îndeplinirea criteriilor politice de aderare și în absorbția acquis-ului comunitar, ca și în capacitatea României de a absorbi și utiliza fondurile PHARE și cele de ajustare structurală a economiei industriale, aprecierile pozitive să fie ignorate cu mai multă sau mai puțină rea credință. Aprecierile negative au fost absolutizate, fără măcar să se menționeze că o bună parte dintre aceste critici se adresau majorității țărilor asociate. Pe de altă parte, deschiderea accesului României la programele de ajustare structurală în educație, în agricultură sau în industrie nu au fost niciodată corect prezentate opiniei publice interne, care nu a fost informată asupra faptului că aceste programe reprezentau o treaptă superioară în procesul de integrare.

Principalul domeniu în care se semnala, inclusiv în 2000, rămânerea în urmă a României era cel al unei economii de piață funcționale, cel mai important element negativ în acest capitol fiind absența liberei circulații a terenurilor agricole, *aspect neglijat complet de dezbaterea publică din România pe tema dificultăților întâmpinate în procesul de integrare.* Or, dacă ne gândim câte eforturi au depus și Președintele, și miniștrii, și parlamentarii PNȚCD, PNL și UDMR pentru a obține legiferarea restituirii proprietăților, privatizarea fostelor IAS-uri, acordarea dreptului de cumpărare a terenurilor societăților comerciale cu participare străină și constituirea, pe aceste căi, a unei piețe viabile a terenurilor, vom înțelege

https://biblioteca-digitala.ro

imediat că răspunderea acestor întârzieri în procesul de integrare nu revine nici exclusiv, nici în mod egal, participanților la exercițiul puterii în 1996–2000. În mod particular, partidul aflat în prezent la putere și care s-a angajat să continue și să dinamizeze procesul de integrare europeană, are datoria să-și revizuiască opțiunile de atunci și să acționeze altfel decât a făcut-o până în anul 2000, în direcția integrării, pe care o declară acum obiectiv prioritar.

Decizia Consiliului European din decembrie 1999 de la Helsinki, de a începe negocierile de aderare cu un al doilea grup de state, incluzând România, a fost cel mai mare succes al politicii interne și externe a României după 1989. El a consacrat îndeplinirea misiunii istorice pe care și-o asumase Administrația Constantinescu și Coaliția de guvernare pentru anii 1997–2000: aceea de a face ca România să devină parte integrantă a Europei Unite, democratice și libere.

Decizia Consiliului European a fost o decizie prioritar politică. Nu e mai puțin adevărat că, având în vedere regulile foarte stricte ale UE, această decizie nu putea fi luată decât în condițiile în care țara noastră, care îndeplinea toate exigențele de natură politică, făcuse, în cei trei ani de guvernare a coaliției CDR–USD–UDMR, pași concreți și importanți în reforma instituțională și economică, crease majoritatea instituțiilor necesare pentru a asigura funcționalitatea economiei libere de piață și un grad satisfăcător de absorbție a *acquis*-ului comunitar.

Un punct delicat rămânea acela al coordonării mai bune a reformei economice, drept care UE a cerut Guvernului României să elaboreze un program pe termen mediu pentru dezvoltarea durabilă a țării. Acest program, realizat de o echipă de specialiști sub conducerea directă a Primului ministru Isărescu, a fost dezbătut cu reprezentanți ai societății civile, ai Academiei Române, ai think-tankurilor și ONG-urilor, ai bisericilor și armatei, a fost asumat si semnat de liderii tuturor partidelor democratice reprezentate în Parlamentul României și acceptat la începutul anului 2000 de Comisia Europeană.

De asemenea, s-a realizat și a fost apreciată pozitiv la Bruxelles reorganizarea mecanismelor instituționale destinate ocrotirii copiilor abandonați. Bazate pe principiul desinstituționalizării și descentralizării, al responsabilizării concentrice, cât mai aproape de copil – familia, iar în absența acesteia familia de adopție sau de substituție, cu responsabilizarea directă a comunităților locale – legile și instituțiile create în 1997–2000 au oferit baza soluționării durabile a acestei situații dramatice cronicizate încă din anii dictaturii. Ca urmare, în timpul acestor pa-

https://biblioteca-digitala.ro

tru ani, au plecat din cămine spre o viață normală de familie aproximativ 30.000 de copii, anual. Dificultățile transferului unor atribuții și resurse de la instituțiile centrale la cele ale administrației locale, împreună cu ilegalitățile din adopțiile internaționale – greu de eradicat, în condițiile implicării unor organizații străine dispunând de sume uriașe de bani – au suscitat critici din partea Uniunii Europene în anul 2000, în anii următori, și până azi, făcând ca reforma radicală realizată în sistemul adopțiilor, începând cu 1997, să fie trecută sub tăcere.

După Helsinki, prelungirea situației discriminatorii căreia îi erau supuși cetățenii români care călătoreau în spațiul Schengen devenea caducă. Restricțiile existente până în 1989, pentru toate țările atunci „socialiste", fuseseră abrogate la începutul anilor '90 pentru Polonia, Cehoslovacia și Ungaria, dar nu pentru România, atunci încă devastată de mineriade. Prin decizia Parlamentului European și a Consiliului European din anul 2000, *România a fost scoasă de pe lista țărilor ai căror cetățeni aveau nevoie de vize pentru a circula în statele UE*. Decizia condiționa însă intrarea în vigoare a noilor drepturi de îndeplinirea, până în aprilie 2001, a unor condiții specifice de securitate a frontierelor și de control al emigrației ilegale. Cum noua guvernare nu a reușit să răspundă acestor exigențe decât în decembrie 2001, eliminarea vizelor, decisă în 2000, nu a devenit realitate decât începând din ianuarie 2002.

În martie 2000, România a început negocierea primelor dosare de aderare la Uniunea Europeană. În mai puțin de zece luni, au fost negociate și închise provizoriu 7 dosare.

Corolarul acestor progrese în integrare a fost decizia Consiliului de la Nisa, din 6 decembrie 2000, când României i s-au alocat și cifrele de reprezentare, după aderare, atât în Comisia Europeană de la Bruxelles, cât și în Parlamentul European. România a fost încadrată în grupa țărilor de dimensiuni medii, alocându-i-se un număr mai mare de locuri decât unor membri fondatori ai Uniunii, ceea ce presupune, pentru viitor, o voce românească importantă în adoptarea deciziilor Uniunii Europene.

Papa Ioan Paul al II-lea la București

Un rol aparte în creșterea încrederii comunității internaționale în România l-a avut vizita Papei Ioan Paul al II-lea din mai 1999, la București. Era un proiect vechi, în care sperasem încă de la prima primire în audiență la Sanctitatea Sa, în ianuarie 1993. Participasem apoi la marea reuniune ecumenică *Oameni și religii* de la Padova, reeditată, în 1998, la București. A urmat invitația adresată Papei de către

https://biblioteca-digitala.ro

Biserica Ortodoxă Română.

Discursul Papei Ioan Paul al II-lea a oficializat caracterul fratern, adică egal, al creştinătăţii de la nord de Dunăre, prin evocarea Sfântului Andrei, apostol în ţinuturile dunărene, tot aşa cum Sfântul Petru, fratele său, fusese apostol la Roma.

Vizita Papei s-a bucurat de mare răsunet în mediile internaţionale. Ea va rămâne în istorie ca prima vizită a unui Suveran Pontif într-o ţară majoritar ortodoxă, deschizând calea apropierii durabile dintre cele două mari confesiuni creştine. Faptul că România a fost locul privilegiat al acestei întâlniri frateme a adus ţării noastre un prestigiu şi o credibiltate greu de măsurat într-o evaluare limitată la conjuncturile interne. La un an de la vizită, în mai 2000, Papa a celebrat o slujbă specială în amintirea aceste prime vizite într-o ţară ortodoxă, aducând din nou mulţumiri şi laudă românilor, un popor creştin, tolerant şi iubitor de pace.

Parteneriat special cu Franţa

Eforturile de integrare europeană şi euro-atlantică din timpul mandatului meu au implicat consolidarea bazelor bilaterale de cooperare şi prietenie cu statele membre UE şi NATO.

Primul mare partener al României care a ţinut să-şi manifeste solidaritatea şi deschiderea spre cooperare cu noua administraţie, rezultat al alegerilor din 1996, a fost Franţa. În februarie 1997, Preşedintele Chirac venea la Bucureşti în vizită de stat, lansând cu această ocazie Parteneriatul special dintre cele două state. Relaţiile tradiţional bune ale României cu Franţa, considerate chiar „naturale" datorită afinităţilor culturale ce leagă cele două ţări, intrau astfel într-o nouă etapă de dezvoltare, substanţială şi cu totul spectaculoasă, prin voinţa politică a ambelor părţi.

În vizita la Bucureşti, Preşedintele Chirac declara direct, că *„Franţa doreşte să construiască cu România, în toate domeniile, o relaţie excepţională, demnă de istoria noastră comună. Am constatat cu multă plăcere că împărtăşiţi această voinţă. Sentimentul pe care ni-l purtăm nu se aseamănă cu nici un altul. Între România şi Franţa, există mai mult decât o prietenie. Având în comun aceleaşi rădăcini, aceleaşi lupte şi aceleaşi speranţe, cele două naţiuni ale noastre au făurit între ele legături puternice şi intime. (...) Dar esenţialul rămâne de făcut. Aşa cum dumneavoastră ştiţi, Franţa susţine cu înflăcărare angajamentul dumneavoastră european. Ea va face totul pentru ca ţara dumneavoas-*

https://biblioteca-digitala.ro

tră să intre, dacă este posibil chiar din 1999, în Alianța Nord-Atlantică. Ea se va face avocatul candidaturii române la aderarea în Uniunea Europeană. Da, domnule Președinte, țara mea nu va menaja nici un efort pentru ca România să regăsească familia sa: Europa".

Relația personală de prietenie cu Președintele Chirac a întărit dimensiunea politică a acestui parteneriat și a antrenat numeroase contacte politice la nivel guvernamental și parlamentar.

În întâlnirile politice româno-franceze la vârf, am abordat trei categorii de probleme: obținerea sprijinului Franței în procesul de integrare euro-atlantică; susținerea franceză în procesul de aderare a României la Uniunea Europeană; atragerea Franței în procesul de privatizare și restructurare a economiei românești.

Demersurile privind domeniul economic au fost continuate în convorbirile politice cu Primul-ministru Jospin și alți membri ai Guvernului Republicii Franceze, cu parlamentari și alți oficiali, în contacte directe cu investitorii francezi. Franța s-a implicat concret în marea privatizare din România prin preluarea de către grupul Lafarge a firmei *Romcim*, cumpărarea pachetului majoritar de acțiuni al Băncii Române de Dezvoltare de către puternica *Société Générale* și cumpărarea pachetului majoritar de acțiuni al firmei *Dacia* de către *Renault*. În 2000, Franța ocupa primul loc între investitorii străini în România, cu un total al investițiilor directe la capitalul societăților comerciale și al investițiilor în valută angajate în contractele de privatizare de 720 de milioane de dolari.

În anii 1998–1999, volumul comerțului româno-francez a atins cel mai înalt nivel, respectiv 1,3 miliarde de dolari, plasând Franța pe locul trei în comerțul exterior al României. În balanța comercială pe 1999, soldul negativ pentru România scăzuse de la 300 milioane la 87,5 milioane de dolari.

În obținerea sprijinului Franței pentru aderarea noastră la NATO, am accentuat cu fiecare prilej seriozitatea candidaturii românești și atuurile țării noastre; necesitatea ca NATO să-și consolideze flancul sudic, ceea ce coincide cu interesele specifice ale Franței; importanța pe care o are pentru România atingerea acestui obiectiv strategic și semnificațiile pe plan regional ale aderării României la NATO. Franța a fost printre țările care au înțeles cel mai bine atuurile candidaturii românești, precum și fermitatea și consecvența României în efortul de îndeplinire a criteriilor de aderare.

O contribuție importantă a Franței în sprijinul nostru a fost fur-

https://biblioteca-digitala.ro

nizarea expertizei necesare în vederea pregătirii dosarului candidaturii româneşti la NATO. De la nivelul cel mai înalt, al Preşedintelui, la miniştri, directori şi experţi în Ministerele Apărării şi de Externe, Franţa a căutat permanent să întărească strategia României de aderare la NATO şi să sugereze noi direcţii de acţiune ale României în pregătirea Summit-ului de la Madrid iar apoi al celui de la Washington.

În perioada premergătoare Summit-ului NATO din 1997, Franţa – alături de Italia şi Turcia – a desfăşurat o adevărată campanie în favoarea admiterii României în Alianţă, antrenând un grup important de ţări aliate în susţinerea noastră. La Madrid, Franţa, în fruntea unui grup de ţări, între care puternicele Canada şi Italia, a luptat pentru admiterea chiar de atunci a României în Alianţă. Deşi România nu a fost invitată în NATO, efortul Franţei a contat, în comunicatul final al reuniunii, România şi Slovenia fiind nominalizate ca ţări cu progrese semnificative în pregătirea pentru aderarea la NATO. În contextul afirmării de către Alianţă a politicii uşilor deschise, această nominalizare a putut fi pe drept interpretată ca o promisiune de a ţine în primul rând seama de candidaturile română şi slovenă la următoarea lărgire a Alianţei.

Au existat şi voci care susţineau că sprijinul Franţei pentru aderarea la NATO ar fi legat în special de dorinţa acesteia de a se afirma ca „sponsor" exclusiv al României şi că demersurile franceze în Alianţă pot avea ca efect mai degrabă îndepărtarea României de Statele Unite. Totuşi, faptele au demonstrat că Franţa a cooperat exemplar cu celelalte ţări importante din NATO şi UE, în primul rând cu SUA, Germania şi Italia, pentru a susţine cauza României. A înţeles necesitatea ca România să beneficieze de un sprijin echilibrat pentru NATO şi că demersurile româneşti pe lângă alte capitale ale Alianţei, departe de a împieta asupra relaţiei speciale a României cu Franţa, au fost totdeauna susţinute şi apreciate pozitiv de mediile politice franceze.

Franţa are un important cuvânt de spus şi este un actor-cheie al scenei europene. Al doilea contributor la bugetul comunitar, după Germania, şi, împreună cu aceasta, motorul construcţiei europene, Franţa rămâne ataşată ideii întăririi cooperării *între* ţările membre ale Uniunii Europene. Franţa este una din principalele adepte ale strategiei comunitare conform căreia o lărgire a Uniunii Europene nu poate avea loc decât după încheierea proceselor în curs în sânul Uniunii, aprofundarea domeniilor de cooperare între ţările membre şi o întărire corespunză-

https://biblioteca-digitala.ro

toare a instituțiilor europene, astfel încât ele să poată funcționa cu un număr mărit de state reprezentate. În plus, pentru unele state membre ale UE, intrarea în Uniune a unor state din Europa Centrală și de Est ar fi, pe termen scurt, dezavantajoasă. Datorită diferitelor aranjamente financiare prin care statele din UE beneficiază de fonduri importante redistribuite de la bugetul comunitar (prin fondurile structurale și prin politica agricolă comună), o lărgire a Uniunii ar redirecționa o parte a acestor sume către noile state membre.

Obiectivul Franței, urmărit cu consecvență și regăsit în textul Tratatului de la Amsterdam, îl constituie realizarea unei Uniuni Europene cu instituții puternice și mecanisme eficiente de decizie, democratice și transparente, capabile să facă față cu succes lărgirii către Europa Centrală și de Est.

Acestea au fost doar câteva considerente care au determinat România ca, pentru obținerea sprijinului țărilor membre ale UE pentru aderarea la Uniunea Europeană, să adopte o strategie diferită față de cea referitoare la NATO. În toate întâlnirile cu oficialii francezi, n-am ezitat să subliniez necesitatea ca România să fie sprijinită în procesul aderării la Uniunea Europeană, accentuând însă, de fiecare dată, că România este conștientă de dificultățile pe care le va întâmpina până la aderarea efectivă. Am cerut, totodată, să nu se accepte discriminări între țările candidate, admițând, pentru început, că toate au vocația și potențialul de a deveni membre ale UE, urmând să se decidă etapele următoare, în funcție de performanțele fiecărei țări.

Acest tip de discurs pragmatic a avut un impact extrem de pozitiv în rândurile oficialilor francezi. Atât în perspectiva Consiliului European de la Luxemburg, cât și a celui de la Helsinki, Franța a sprijinit poziția țării noastre susținând că procesul de extindere trebuie să se desfășoare în mod continuu și transparent, cu evaluarea individuală a candidaturilor la aderare. S-a reușit astfel ca viziunea franceză asupra extinderii Uniunii să fie armonizată cu interesele României. La Luxemburg, contribuția Franței a fost esențială pentru o decizie care stabilea un echilibru între principiul oportunităților egale, prin includerea tuturor țărilor candidate în procesul de lărgire, și cel al diferențierilor, prin *premierea* țărilor avansate în procesul de reforme, prin deschiderea negocierilor de aderare cu acestea.

Considerând decizia de la Luxemburg ca pe un *acquis*, Franța a sprijinit România în eforturile de apropiere de standardele comunitare în interiorul acestui cadru, convenit de comun acord între țările membre ale

https://biblioteca-digitala.ro

Uniunii Europene şi ţările candidate. In acest context, Franţa a apreciat în mod deosebit faptul că am salutat începerea, în luna noiembrie 1998, a negocierilor de aderare cu primele ţări candidate, subliniind că succesele obţinute de către aceşti candidaţi, precum şi recunoaşterea lor de către forurile Uniunii Europene, nu pot decât să ne bucure şi să ne întărească încrederea în hotărârea Uniunii de a continua procesul de extindere. Această atitudine a României a fost considerată realistă şi a determinat o întărire a sprijinului francez pentru ţara noastră.

Sprijinul Franţei nu s-a limitat la nivelul declarativ, ci, dimpotrivă, a avut un caracter concret, pe diferite nivele, mergând de la lobby-ul diplomatic în interiorul Uniunii până la contribuţii efective la pregătirea României pentru aderare. În acest sens, exercitiul de *înfrăţire administrativă* s-a dovedit un instrument cu certe rezultate pozitive în domeniul reformei instituţiilor din ţările candidate. Comisia Europeană a atribuit Franţei mai multe proiecte din Europa Centrală şi de Est, fiind în poziţia a doua, după Germania, ca număr de proiecte câştigate. În România, Franţa a participat cu opt proiecte din toate domeniile incluse în cadrul acestui exerciţiu: protecţia mediului (un proiect), finanţe (două proiecte), justiţie (patru proiecte) şi agricultură (un proiect).

Cu mult timp înainte de Consiliul European de la Helsinki, Franţa a început să susţină necesitatea ca deschiderea negocierilor cu ţările din grupul al doilea, între care şi România, să se efectueze în primul rând pe criterii politice, urmând ca fiecare ţară să continue procesul într-un ritm propriu. În scopul evitării izolării ţărilor din grupul al doilea şi eliminării unor eventuale confuzii, Franţa a susţinut ca oportună fixarea, la Helsinki, a unor date pentru începerea negocierilor, pregătind astfel din interior decizia finală din decembrie 1999, care prevedea deschiderea imediată a negocierilor cu România.

Parteneriatul Strategic cu SUA

Inaugurat, cum am mai spus, în iulie 1997, în cadrul vizitei oficiale a Preşedintelui Clinton la Bucureşti, *Parteneriatul Strategic SUA–România* a reprezentat cel mai înalt stadiu al relaţiilor bilaterale româno-americane atins vreodată în istorie. Cel mai apropiat instrument de cooperare al SUA cu o altă ţară este Parteneriatul Strategic SUA–Israel, asupra importanţei căruia nu mai e nevoie să insistăm.

* După alegerile din 2000, Guvernul PSD a solicitat şi a obţinut mutarea acestei finanţări pentru o altă arteră, de-a lungul Văii Prahovei, renunţând la avantajul absorbţiei de mână de lucru din exploatările miniere intrate în conservare.

https://biblioteca-digitala.ro

Parteneriatul Strategic SUA–România a jucat un rol cu totul deosebit în dezvoltarea relațiilor de cooperare politice și militar-strategice, atât între România și SUA, cât și în demersurile României de integrare în NATO. După expresia lui Marc Grossmann, subsecretar de stat al SUA, Parteneriatul Strategic SUA–România „se bazează pe relația de încredere reciprocă între cei doi parteneri și intensa reciprocitate a cooperării lor în zonă". Coloana vertebrală a acestei construcții a fost *mecanismul instituționalizat de consultări politice* permanente între cei doi parteneri. Acest mecanism s-a dovedit a fi extrem de important și de activ nu numai în timpul crizei din spațiul ex-iugoslav, ci și în elaborarea și implementarea Pactului de Stabilitate, în pregătirea reuniunii OSCE din 1999, în cooperarea contra criminalității transfrontaliere, precum și în toate celelalte domenii de interes comun – relații cu Japonia, cu Israelul, acțiuni în cadrul ONU, susținerea poziției României în cursa pentru integrarea în NATO.

O altă componentă importantă a fost cea a cooperării militare. În cadrul Parteneriatului, România a beneficiat permanent de asistența SUA pentru restructurarea și modernizarea forțelor sale armate, prin programe a căror valoare a crescut în mod semnificativ. Un alt domeniu a fost cel al specializării militarilor români pentru operații de menținere a păcii *(peace-keeping)*. Un program special, cu rezultate evidente, a fost consacrat perfecționării așa-numitei dimensiuni C4I (comandă, control, comunicare, computerizare, informații). Cu sprijin american, s-a înființat la Brașov *Centrul regional de management al resurselor de apărare*, care gestionează și perfecționează militari din întreaga regiune. Acțiuni comune pentru perfecționarea subofițerilor și pentru ca statutul acestora să se adecveze exigențelor unei armate moderne; sprijinul american în crearea batalionului româno-ungar și pentru constituirea forței multinaționale de menținere a păcii în Sud-Estul Europei, dar și pentru întărirea controlului civil asupra forțelor armate – principiu fundamental al unui stat democratic –; studiul Keevenar de dimensionare optimă a forțelor armate; sprijinul SUA în managementul spațiului aerian au fost forme concrete de susținere a eforturilor României de întărire a capacității sale de apărare și de compatibilizare cu forțele NATO, dând substanță Parteneriatului Strategic din 1997.

Trebuie remarcată, de asemenea, substanțiala cooperare în dome-

* Avantajul de prestigiu și de eficiență obținut prin crearea sediului de la București al Pactului de Stabilitate a fost irosit din motive politicianiste de actuala guvernare PSD, care l-a desființat în vara anului 2002.

https://biblioteca-digitala.ro

niul prevenirii şi combaterii ameninţărilor non-tradiţionale: crearea, în cadrul Direcţiei Generale a Vămilor, a *Grupului român pentru non-proliferare*, inclusiv dotarea ANCESIAC cu sistemul avansat de detecţie cu raze X; pregătirea specialiştilor din Ministerul român de Justiţie pentru combaterea criminalităţii financiare; constituirea unor grupuri comune SRI-SIE-FBI-CIA pentru acţiuni contra terorismului şi traficului cu substanţe radioactive; sprijinirea organizării în 2000, la Bucureşti, a Conferinţei regionale de luptă contra corupţiei. Toate aceste coooperări au reprezentat materializări ale Parteneriatului Strategic SUA–România.

În direcţia combaterii criminalităţii transfrontaliere, sprijinul SUA, prin intermediul Iniţiativei de Cooperare Sud-Est Europeană a fost determinant pentru crearea la Bucureşti a *Centrului de prevenire şi combatere a criminalităţii transfrontaliere* despre care am mai vorbit.

A existat o preocupare permanentă pentru dimensiunea economică a cooperării dintre SUA şi România. E adevărat că mai multe proiecte din acest domeniu nu au putut fi realizate, fie din cauza costurilor mari, fie din inerţia unor instituţii româneşti. Dar participarea unor mari companii americane la privatizări de mare success din România, cum ar fi cea a BancPost, precum şi susţinerea în mai multe rânduri a poziţiei ţării noastre în raport cu marile organisme financiare s-au datorat, direct sau mediat, Parteneriatului Strategic cu SUA.

Relaţiile cu statele membre ale NATO şi UE

Dezvoltarea fără precedent a relaţiilor dintre România şi alte ţări importante, membre ale NATO – Turcia, Canada şi Norvegia, de pildă – sau ale NATO şi UE – Italia, Portugalia, Spania şi Grecia, dar şi Belgia, Luxemburg şi Olanda, precum şi cu Finlanda, Suedia şi Austria (cu excepţia perioadei cât a fost sub embargoul diplomatic decis de UE), ca să nu mai vorbim de importanţa deosebită acordată consolidării relaţiilor de cooperare cu Germania, foarte active în timpul guvernarii creştin-democrate, dar înregistrând progrese şi în relaţiile cu guvernul condus de Cancelarul Schroeder, sau despre progresul spectaculos al relaţiilor cu Marea Britanie după vizitele în România ale Prinţului de Wales şi Primului ministru Blair, ar necesita expunerea într-un număr de pagini excesiv în raport cu economia prezentei lucrări.

Acest efort politic şi diplomatic deosebit în care i-am avut alături pe primii miniştri Victor Ciorbea şi Radu Vasile, în perioada decisivă a anilor '97–'99, a avut drept rezultat câştigarea unui număr crescând

https://biblioteca-digitala.ro

de susținători activi ai cauzei integrării României în structurile europene și euro-atlantice, precum și, în general, o poziție binevoitoare din partea tuturor actorilor acestui proces. Succesiunea a trei miniștri de Externe mi-a oferit posibilitatea să colaborez cu Adrian Severin, care s-a dedicat cu entuziasm și pricepere efortului imens de scoatere din izolare a României, cu Andrei Pleșu, care a gestionat cu mare inteligență, finețe și responsabilitate o perioadă extrem de dificilă pentru România și, în ultimele luni de mandat, cu Petre Roman.

Chiar în cazul unor țări care, din felurite rațiuni legate de propriul interes și de propria viziune asupra proceselor de lărgire, nu aveau în propria agendă candidatura României – Germana și țările nordice, în privința NATO, ori state din sudul Europei, în privința UE – candidatura noastră a fost privită cu bunăvoință și nu a întâmpinat obiecțiile din perioada anterioară. Mai mult, țări în viziunea cărora lărgirea NATO (cazul Marii Britanii) sau a UE (cazul Franței, al Greciei sau al Portugaliei) nu era oportună pe termen scurt, au sfârșit prin a susține aspirațiile României, depășindu-și propriile rezerve în fața argumentelor convingătoare ale reprezentanților români cu privire la interesul comun de integrare a României pentru progresul unificării europene și pentru securitatea continentului.

Relațiile cu țările vecine

La preluarea mandatului de Președinte al României, regândirea sistematică a relațiilor cu statele vecine și relansarea politicii regionale au devenit o urgență a politicii externe. În relațiile României cu vecinii săi imediați, Ungaria și Ucraina, persistau încă unele tensiuni legate de situația minorităților etnice și, în plus, în cazul Ucrainei, de încheierea Tratatului de bază, prevăzut în Pactul Balladur. În ceea ce privește relația cu Bulgaria, predomina, de ambele părți, suspiciunea și sentimentul de concurență, datorat în mare măsură incertitudinii asupra posibilității de a deveni membre ale Alianței Nord-Atlantice și ale Uniunii Europene.

Cooperarea și competiția fuseseră privite ca alternative ireconciliabile iar, între acestea două, guvernarea precedentă de la București alesese scenariul concurențial, excluzându-se astfel, din start, posibilitatea dezghețării relațiilor cu vecinii, dar și posibilitatea obținerii unui sprijin politic din partea acestora, și chiar a comunității internaționale.

Se impunea, așadar, din punctul de vedere al politicii regionale, regândirea din temelii a strategiei de abordare, în vederea acumulării unui capital de încredere, necesar nu numai detensionării relațiilor bi-

https://biblioteca-digitala.ro

laterale şi eliminării rapide a riscurilor la adresa securităţii naţionale şi regionale, dar şi recuperării şanselor de integrare în structurile euro-atlantice. Era necesar să se demonstreze capacitatea efectivă a ţării de a contribui la stabilitatea regională, concept utilizat şi mai înainte de autorităţile de la Bucureşti, dar fără succes, datorită lipsei de acoperire reală. Semnalele din ţările membre ale NATO (şi ale UE) arătau clar că extinderea Alianţei nu este un act de caritate, că nu va cuprinde state care au numai de cerut garanţii de securitate, nu şi de oferit ceva util Aliaţilor. Criteriile politice de aderare şi la NATO, şi la Uniunea Europeană, cer ţărilor aspirante să aibă relaţii de bună vecinătate şi între ele, şi cu terţi, şi în mod special să reglementeze pe cale diplomatică şi politică, prin negocieri, orice diferend cu vecinii.

Constatând că, înaintea încheierii procesului de integrare euro-atlantică, România nu dispune de nici o umbrelă de securitate în afara OSCE şi ONU, şi că exigenţele politice ale NATO şi UE cu privire la relaţiile de bună vecinătate trebuiau îndeplinite, m-am *angajat într-un demers constant de normalizare şi consolidare a relaţiilor cordiale de cooperare cu statele din vecinătatea apropiată a României.*

Început în toamna anului 1996, prin semnarea Tratatului politic de bază între România şi Ungaria, procesul reconcilierii istorice româno-ungare a căpătat consistenţă după schimbarea politică din România. După alegeri, relaţiile cu Ungaria au intrat într-o etapă fundamental diferită, Guvernul de la Budapesta declarând încă de la anunţarea rezultatelor din turul 2 că nu mai vede necesitatea unui program special de reconciliere între Ungaria şi România, de vreme ce înseşi alegerile din România au realizat această reconciliere. UDMR a devenit parte a coaliţiei guvernamentale, iar Coaliţia CDR–USD–UDMR s-a angajat consecvent în demersuri de construire a unui parteneriat româno-ungar. Contactele politice s-au intensificat, cele două ţări susţinându-se reciproc în demersurile de integrare europeană şi euro-atlantică. Pot fi menţionate, între alte exemple, susţinerea de către România a primului val al extinderii NATO, chiar după decizia ca acesta să cuprindă numai Polonia, Ungaria şi Republica Cehă, precum şi pledoaria constantă a oficialităţilor ungare pentru scoaterea României de pe „lista neagră" a vizelor pentru spaţiul Schengen.

Relaţia personală apropiată cu Preşedintele Republicii Ungare, Arpád Göncz, a contribuit la edificarea unei baze de încredere reciprocă ce a permis consultări bilaterale operative şi gestionarea unor situaţii care, altfel, ar fi putut antrena o relativă deteriorare a relaţi-

https://biblioteca-digitala.ro

ilor româno-ungare. Pe această cale, s-a ajuns la capacitatea de a marginaliza vocile extremiste din propria țară și de a evita escalada declarațiilor inflamatorii.

Raporturile româno-ungare s-au caracterizat între 1997 și 2000 printr-un nivel al cooperării fără precedent și de un accentuat dinamism. Faptul cel mai important în relațiile româno-ungare este diminuarea dependenței procesului de apropiere și cooperare dintre cele două țări și popoare de factorul politic, rezultat obținut tocmai printr-o foarte bună colaborare la nivel personal. Semnalul oficial încurajator a fost preluat la nivelul societății civile, al agenților economici, al cetățenilor români și ungari, ceea ce a dus la dezvoltarea acestui proces de apropiere în mod ireversibil.

În aceeași direcție, a reducerii dependenței cooperării bilaterale de variațiile politice, am menținut contacte atât cu Puterea, cât și cu Opoziția de la Budapesta. În ianuarie 1998, în cursul vizitei de stat în Ungaria, am avut o întâlnire cu președintele FIDESZ, Viktor Orbán, aflat la acea dată în opozitie. În februarie 1999, cu ocazia prezenței sale la București, l-am primit pe László Kovács, fostul ministru de Externe ungar și președinte al Partidului Socialist, trecut între timp în opoziție. Acest tip de contacte a fost determinant în traversarea fără probleme a momentului schimbării Puterii de la Budapesta, în urma alegerilor din mai 1998.

Un capitol aparte al cooperării româno-ungare este reprezentat de colaborarea pe linie militară. Foarte bunele relații militare bilaterale au jucat un rol important în menținerea unui anumit grad de încredere și atunci când relațiile politice nu erau lipsite de asperități. Cooperarea militară a trecut într-un stadiu avansat, prin constituirea batalionului mixt româno-ungar pentru operațiuni de menținere a păcii.

Desigur, dosarul relațiilor bilaterale româno-ungare este deosebit de amplu și unele probleme nu și-au găsit rezolvarea nici până în 2000, nici după aceea. Bucureștiul așteaptă încă din partea Budapestei o susținere mai activă a minorității române din Ungaria, inclusiv găsirea unor soluții realiste care să permită constituirea Autoguvernării pe țară și reprezentarea parlamentară a etnicilor români din țara vecină. Unele probleme patrimoniale rămân în suspensie (chestiunea Fundației Gojdu) sau în diferite stadii de rezolvare (retrocedarea proprietăților cultelor maghiare din România). Există întârzieri și în derularea unor proiecte de infrastructură, ca și unele nesincronizări (cazul inaugurării Parcului Reconcilierii româno-un-

https://biblioteca-digitala.ro

gare de la Arad) sau măsuri conjuncturale care afectează cooperarea bilaterală. Cu toate acestea, progresele substanțiale înregistrate în anii 1997–2000 în relațiile româno-ungare au fost evidente și unanim recunoscute atât pe plan extern, cât și pe plan intern, chiar și de către adversarii acestui curs politic. Soliditatea acestei construcții politice este probată chiar și acum, când, după schimbarea echipelor guvernamentale și la București, și la Budapesta, alianța de guvernare cu UDMR continuă, iar parteneriatul dintre cele două țări dezvoltă temele stabilite de administrațiile Constantinescu și Göncz.

Una dintre prioritățile mandatului, încă din decembrie 1996, a fost încheierea Tratatului politic de bază și normalizarea relațiilor cu Ucraina. Argumentele în favoarea unei acțiuni rapide și lipsite de ezitare aveau în vedere faptul că Ucraina este cel mai mare stat având graniță comună cu România, are un potențial material și uman foarte important și un spațiu de importanță strategică pentru întreaga Europă – și cu atât mai important pentru țara noastră – în relația cu Rusia; Ucraina este, potențial, o mare piață de desfacere, interesantă pentru oamenii de afaceri români, ca și pentru investitorii străini care, de la București, și-ar putea extinde în mai mare siguranță afacerile; Ucraina are în componența sa o minoritate de origine română importantă numeric, dar și prin potențialul ei creativ pe plan material și spiritual, astfel că, în cazul unor relații tensionate dintre cele două țări, capacitatea statului român de a susține această minoritate și de a-i consolida identitatea românească ar fi nulă, așa cum se vădea deja din experiența primilor ani de după proclamarea independenței. În condițiile în care comunitatea internațională refuză orice revizuire a granițelor – ceea ce a ferit România de multe pericole, interzicându-i, la rândul său, să conteste în vreun fel granițele altor state – singura cale de protejare a minorității române era și este cooperarea politică între guvernele României și Ucrainei, în spiritul normelor și principiilor europene de respectare a identităților culturale și lingvistice ale minorităților din ambele state. Ca urmare, obiectivul prioritar al încheierii Tratatului, menit să evite cronicizarea unor tensiuni destul de vizibile în ultima parte a anului 1996, a devenit acela al asigurării cât mai grabnice a cadrului juridic necesar pentru protejarea identității minorității de origine română din Ucraina. În acest sens, au fost reluate exact prevederile favorabile minorității maghiare din Tratatul cu Ungaria, inclusiv rezoluția 1204 a Consiliului Europei, ele fiind înscrise pentru minoritatea românească din Ucraina, în Tratatul de bază pe care l-am încheiat în iunie 1997, la

https://biblioteca-digitala.ro

Constanța.

Pe de altă parte, și în relațiile bilaterale, și în luările de poziție internaționale, România a susținut în interesul propriu, ca și în interesul securității și dezvoltării în general a Europei, necesitatea unei apropieri cât mai mari între Ucraina și Uniunea Europeană, precum și al unei relații privilegiate între Ucraina și NATO. Evoluțiile recente pe plan internațional și viziunea de perspectivă a factorilor de decizie din Uniune, ca și din Alianță au adoptat tot mai mult acest punct de vedere, susținut nu numai de România, ci și de Polonia. Ancorarea unui stat de dimensiunile și potențialul Ucrainei într-o direcție pro-occidentală reprezintă o contribuție de mare importanță la securitatea și progresul Europei în ansamblu, iar România și-a consolidat aportul ei politic și diplomatic în această direcție.

O direcție considerată decisivă de guvernarea anilor 1997–2000, pentru dezvoltarea relațiilor de cooperare și de încredere reciprocă a fost cea a raporturilor cu Federația Rusă. Dificultățile acestei relații, încărcate de un contencios secular, au fost corect evaluate de noua administrație, care moștenea și problema delicată a încheierii Tratatului politic de bază. Din cauza poziției tradiționale a diplomației de la Moscova, la care s-au adăugat și câteva accidente de parcurs, problema Tratatului nu a putut fi soluționată în cei patru ani ai Administrației Constantinescu, partea rusă refuzând sistematic să ia în discuție orice alt text al Tratatului afară de cel convenit în 1996 și la semnarea căruia se renunțase.

Dincolo de acest aspect, relațiile bilaterale nu au stagnat – și cu atât mai puțin nu s-au deteriorat, așa cum încercau, și mai încearcă încă să susțină reprezentanții PSD. Dimpotrivă, Federația Rusă a ales cu grijă momentele unor gesturi de cordialitate. Mai ales după întâlnirea pe care am avut-o cu Primul ministru Viktor Cernomârdin la Vilnius, în 1997, și după scrisoarea foarte cordială a acestuia, prin care îl invita pe omologul său român să facă o vizită oficială la Moscova, cele două părți au convenit ca negocierile pentru Tratatul politic să continue și să se facă eforturi pentru intensificarea schimburilor economice, universitare și culturale. Dificultățile economice prin care ambele țări treceau, și mai ales situația complicată de pe piața rusă după criza din 1998 nu erau însă de natură să încurajeze schimburi economice substanțiale. Pe plan politic, însă, contactele s-au intensificat, chiar și după criza din fosta Iugoslavie. Când l-am întâlnit pe Primul ministru Serghei Stepașin, cu prilejul Summit-ului Economic de la Salzburg, în toamna lui 1999, a ținut să-mi prezinte scuzele Guvernului rus pentru nerespectarea orarului prevăzut pentru zborul avioanelor ruse către

https://biblioteca-digitala.ro

Priştina, în aprilie 1999. In toamna aceluiaşi an, Primul ministru al României, Radu Vasile, se afla în vizită oficială la Moscova şi era primit cu deosebită cordialitate de Premierul Vladimir Putin. În aceeaşi perioadă, Rusia se alătura fără nici o obiecţie consensului care a acordat României preşedintia OSCE pentru anul 2001.

Imediat după alegerile din 1996, din România, alegerile din Bulgaria au adus în fruntea statului un preşedinte creştin-democrat, Petăr Stoianov. Înainte de instalarea în funcţie, acesta a făcut o scurtă vizită neoficială la Cotroceni, deschizând atunci o etapă cu totul nouă, de colaborare sinceră şi constantă între două ţări cu interese majore convergente. Am avut de luptat, fiecare, cu multe prejudecăţi şi cu sechelele unei false competiţii dintre cele două ţări. Totuşi, în problemele esenţiale ale propriilor obiective de integrare, în situaţiile tensionate din zona Balcanilor, precum şi în relaţiile bilaterale, cooperarea româno-bulgară poate fi apreciată ca exemplară. Chiar şi în problema podului peste Dunăre, în care interesele celor două ţări erau divergente, s-a ajuns, prin negocieri cordiale şi de bună credinţă, la o soluţie convenabilă ambelor părţi. România a acceptat amplasarea podului, finanţat integral de partea bulgară, acolo unde era interesul Bulgariei să-l amplaseze, adică la Turnu Măgurele, şi a obţinut, în schimb, susţinerea financiară a Uniunii Europene pentru construirea unei autostrăzi pe Valea Jiului*

În condiţiile foarte tensionate ale conflictului din Kosovo, apărătorii lui Miloşevici din România au acuzat Administraţia Constantinescu de compromiterea relaţiilor României cu Republica Federală Iugoslavia. În realitate, guvernarea 1997–2000 a fost preocupată, într-o primă etapă, de a evita completa izolare a Iugoslaviei, care se retrăsese din toate organismele de cooperare internaţională, cu excepţia ONU. Ea a fost invitată să participe la Procesul de Cooperare din Sud-Estul Europei, în sesiunea de la începutul anului 1999, de la Bucureşti, când România asigura preşedinţia acestei organizaţii. Tot atunci, s-a adoptat de către ţările din regiune *Carta de bună vecinătate în Europa de Sud-Est* şi s-a adresat un apel insistent Iugoslaviei pentru a înceta politicile discriminatorii care duceau spre un inevitabil conflict armat. În aceeaşi perioadă, preşedinţii României, Bulgariei şi Turciei, afaţi la reuniunea trilaterală de la Sinaia, au adresat o scrisoare lui Miloşevici, solicitându-i să evite sancţiunile internaţionale şi izolarea ţării sale. Nici una dintre aceste acţiuni nu a avut efect, dovedindu-se încă o dată că singurul argument de care asculta Miloşevici era forţa.

Interesul naţional al României ar fi fost grav afectat dacă Adminis-

https://biblioteca-digitala.ro

trația ar fi încercat să susțină cu orice preț, așa cum îi recomanda Opoziția, un regim autoritar care comisese crime contra propriilor cetățeni și a dus în zece ani la ruinarea Iugoslaviei, la o izolare comparabilă doar cu cea a României în timpul lui Ceaușescu. Solidaritatea cu Miloșevici ar fi însemnat că România trădează însuși interesul național al Iugoslaviei și al cetățenilor acestei țări confiscate de o clică de național-comuniști. O asemenea solidaritate ar fi dus doar la prăbușirea întregului edificiu pro-occidental al politicii externe românești construit cu mari eforturi și putea arunca România însăși în violență și haos.

Exprimându-și clar solidaritatea cu Opoziția democratică și cu cetățenii Iugoslaviei, autoritățile românești au multiplicat gesturile politice și umanitare în favoarea acestora. România a fost printre primele țări care și-au declarat disponibilitatea de a primi refugiați de la sud de Dunăre, a invitat pe toți liderii Opoziției sârbe și muntenegrene la București, a susținut activ acțiunile mass-media menite să asigure o mai corectă informare a cetățenilor din țara vecină, precum și contactele dintre ONG-urile din România și asociațiile civice din Serbia. Alegerile din 24 septembrie 2000 au dovedit că această politică a fost corectă și a dat rezultate favorabile. Guvernarea democratică instalată la Belgrad a contactat imediat Președinția și Guvernul României, cooperând de atunci cordial cu autoritățile statului român.

Cooperarea regională

Consecventă viziunii sale despre spațiul românesc ca punte între Europa Centrală, zona Balcanilor și estul continentului, Președinția României a acordat o atenție deosebită construirii unei identități specifice, politice, diplomatice și culturale, a României în Sud-Estul Europei. Contribuția României, în perioada 1997–2000, la restabilirea ordinii și autorității statului în Albania, relațiile cordiale cu Republica Macedonia, excelentele relații cu Grecia și cu Turcia, precum și strângerea legăturilor cu Croația și Slovenia – două state care aparțin Europei Centrale, dar fiind situate în imediata proximitate a Balcanilor, ca și România, nu pot fi indiferente față de evoluțiile din peninsulă – au asigurat țării noastre un rol de lider regional și au făcut din România un partener important al dialogului politic. Astfel, țării noastre i s-a conferit un rol important în construirea și implementarea Pactului de Stabilitate în Sud-Estul Europei, lansat într-o mare reuniune internațională la Sarajevo, în vara lui 1999. Ulterior, sediul pentru coordonarea Pactului de Stabilitate a fost stabilit la București.*

https://biblioteca-digitala.ro

Relații cu adevărat privilegiate s-au dezvoltat în anii 1997–2000 cu țările Europei Centrale: parteneriatul cu Polonia; excelenta relație cu Republica Cehă; reluarea cu mare intensitate a relațiilor cu Slovenia, cu Slovacia, după instaurarea guvernului democratic în 1998 și, cu Croația, după alegerile din 1999. S-au instaurat raporturi de cooperare și consultări reciproce, de colaborare concretă.

În afara relațiilor bilaterale tradiționale, am socotit utilă inițierea unei noi formule în relațiile României cu țări din vecinătatea sa apropiată. Într-un sistem de trilaterale, s-au instituit raporturi speciale între România, Polonia și Ucraina; România, Ucraina și Republica Moldova; România, Bulgaria și Turcia; România, Bulgaria și Grecia. Am urmărit trei obiective: să înconjurăm România cu o rețea de prietenie care să-i consolideze securitatea; să ancorăm într-o orientare pro-occidentală Ucraina și Republica Moldova; să asigurăm colaborarea vecinilor pentru securizarea frontierelor de sud și est ale României, condiție esențială pentru eliminarea vizelor, precum și pentru crearea unui cadru instituționalizat al schimbului de informații și cooperării regionale în lupta contra riscurilor non-militare de securitate, a traficului ilicit transfrontalier de bunuri și persoane.

Dincolo de noutatea ideii unui sistem de relații regionale pe structuri trilaterale, această construcție s-a dovedit a fi o modalitate de depășire efectivă a tensiunilor tradiționale între unele țări din regiune, putând realiza o rețea de solidaritate *de facto*, nu numai între state, ci mai ales între comunitățile locale și, implicit, între cetățeni. Crearea unor forme intermediare de cooperare, între cele consacrate de diplomația clasică – cooperarea în cadru bilateral și cea în cadru multilateral – a venit, de fapt, în întâmpinarea afirmării, cu tot mai multă pregnanță în epoca post-bipolară, a unor probleme de interes comun sau care pot fi abordate mult mai eficient în trei.

Cooperarea de tip trilateral la nivel subregional este expresia transpunerii în gândirea politică și strategică a înțelegerii problematicii complexe, din punct de vedere politic, economic, cultural, etnic și istoric, care caracterizează aria geopolitică din care România face parte. Conceptul de cooperare în cadru trilateral este o modalitate creativă de adaptare a instrumentelor de prevenire și aplanare a tensiunilor, adecvată tipului de riscuri, difuze și multifațetate, spre care se canalizează în prezent atenția și eforturile comunității euro-atlantice. S-a creat astfel o corespondență dinamică între geometria variabilă a spațiului politic și geometria, și ea variabilă, a structurilor de securitate care subîntind acest spațiu.

https://biblioteca-digitala.ro

O structură fondată pe trei elemente beneficiază *a priori* de un plus de echilibru, de stabilitate, prin statuarea virtuală a terțului ca mediator sau factor de relativizare a două poziții privite inițial ca ireconciliabile. Toate cele trei state care intră în componența unei Trilaterale sunt potențiali moderatori, iar acceptarea teoretică a acestui statut conduce de la bun început la dezinhibarea dialogului, de vreme ce se știe că enunțarea sinceră a unui punct de vedere contestabil sau contestat de către unul din parteneri nu va duce în mod inevitabil la un blocaj sau la o înghețare a relațiilor.

Obiectivele sistemului de cooperare trilaterală includ evitarea perpetuării unei zone gri în Europa Centrală și de Est; crearea unor condiții de ordin politic, economic, social și cultural, la nivel interstatal și intercomunitar, condiții care să contribuie la un climat propice extinderii structurilor europene de cooperare sau de integrare (NATO, UE, UEO) în această regiune și la construcția noii arhitecturi europene de securitate. Structurile de tip trilateral s-au înscris în cadrul conceptual al noilor strategii de prevenire și combatere a amenințărilor non-convenționale cu care se confruntă securitatea continentală și transcontinentală.

Datorită flexibilității formulei alese (lipsa unor structuri instituționale rigide care să impună treptat o birocrație specifică) și caracterului său semi-formal (ceea ce include și forme de cooperare neinstituționalizată sau în marginea acordului), sferele de colaborare în cadrul sistemelor trilaterale au fost, practic, nelimitate, aplicându-se numai principiul interesului comun, permițând crearea unor mecanisme de consultare și acțiuni comune sectoriale.

Formele concrete pe care le-a îmbrăcat cooperarea în cadrul trilateral au constat în stabilirea unor mecanisme de informare reciprocă și de consultări politice; în demararea unor proiecte sau programe comune la nivel guvernamental, interdepartamental sau al comunităților locale; în menținerea contactelor interparlamentare în vederea armonizării legislative în domenii de interes comun conform standardelor europene; în menținerea contactului periodic în vederea armonizării unor poziții și inițiative în cadrul organizațiilor internaționale și sprijinirea reciprocă pentru integrarea în sau aderarea la diverse organizații europene sau internaționale, în funcție de interesul specific al fiecărui stat; în instituționalizarea cooperării transfrontaliere sub forma euroregiunilor și obținerea finanțării acestor proiecte prin programe ale Uniunii Europene.

https://biblioteca-digitala.ro

Meritul principal al acestui sistem de trilaterale a fost acela de a fi înlocuit logica concurenței cu cea a cooperării, în ideea că, fără un sistem regional de relații de solidaritate și de interese comune similar celui care există între statele membre NATO, integrarea în această alianță ar fi mult mai dificilă, dacă nu chiar improbabilă. Interesele comune pot fi urmărite cel mai bine împreună. Această concepție, transpusă în termenii teoriei jocurilor, reprezintă trecerea de la jocul de sumă nulă la jocul cu sumă pozitivă – o competiție din care toți jucătorii au de câștigat.

Contactele periodice trilaterale la nivel de șefi de stat au fost consacrate evaluării evoluției relațiilor politice dintre statele respective, cât și transmiterii unui semnal politic neechivoc, de deschidere, către eșaloanele administrative, către comunitățile locale și către mediile de afaceri, pentru înlăturarea inerțiilor și obstacolelor birocratice. S-au realizat, de asemenea, consultări asupra unor probleme stringente privind securitatea regională, în vederea adoptării unor poziții sau inițiative comune, cum a fost în cazul crizei din Kosovo.

În general, reuniunile trilaterale nu au avut o frecvență rigid prestabilită. După încheierea acordului trilateral (în iulie 1997), la Ismail, dintre România, Ucraina și Republica Moldova, a urmat o reuniune în aceeași componență la Chișinau (octombrie 1998). O întâlnire la vârf România – Polonia – Ucraina a avut loc la București, în toamna anului 1997. Trei reuniuni România – Bulgaria – Turcia s-au desfășurat la Varna (1997), Antalya (1998) și Sinaia (1999). În octombrie 1998 și noiembrie 1999, reuniunile trilaterale România – Grecia – Bulgaria au fost organizate la Delphi și, respectiv, Vorovăț. Aceste întâlniri au marcat succesul acestui model novator de raporturi regionale, ca parte a asumării de către România a paradigmei securității cooperative, singura care poate face posibilă abordarea integratoare a securității europene, devenită, odată cu căderea simbolică a Zidului Berlinului, indivizibilă.

Proiectul TRACECA

O direcție de mare interes, dezvoltată prin contacte diplomatice și politice intense este cea a țărilor din Zona Caspică și din Asia Centrală. Obiectivele prioritare au fost, pe de-o parte, cele legate de reformularea unor relații cu democrațiile emergente din fostul spațiu sovietic în ansamblu, iar, pe de altă parte, implicarea în proiectul de transport al surselor alternative de hidrocarburi din arealul Mării Caspice și Asia Centrală spre Europa Occidentală. Pentru România nu exista nici un dubiu că traseul cel mai scurt și mai puțin costisitor prin care aceste

https://biblioteca-digitala.ro

resurse energetice pot ajunge în Europa de Vest este cel care traversează Marea Neagră şi urcă apoi, pe Dunăre şi Rin, până la Marea Nordului şi Oceanul Atlantic. De maxim interes pentru România, problema oleoductului Constanţa–Trieste a fost discutată în repetate rânduri, mai ales după încheierea conflictelor violente din Balcanii de Vest.

Proiectul care implica România, Serbia, Croaţia şi Italia nu a putut fi deblocat până la începutul anului 2000. SUA au renunţat la opţiunea exclusivă pentru o conductă care să traverseze Turcia, de la Ceyhan la coasta Mediteranei. Pe de altă parte, problema reglementărilor internaţionale referitoare la transportul pe Dunăre a reintrat în discuţie abia în condiţiile post-Kosovo.

Baza politico-diplomatică şi pregătirea tehnică pentru o participare importantă a României la acest mare proiect s-au realizat din timp, inclusiv prin crearea cadrului juridic necesar realizării de proiecte concrete în cadrul a două programe ale Uniunii Europene. În septembrie 1998, România a semnat la Baku Acordul multilateral TRACECA *(Transport Corridor Europe–Caucasus–Asia)*, demarat cu sprijinul Uniunii Europene. În 1999 a fost semnat *Acordul privind cadrul instituţional pentru stabilirea unor sisteme de transport al petrolului şi gazelor naturale*, care face parte din programul INOGATE al Uniunii Europene.

Realizarea unui coridor economic între Asia Centrală şi Europa, care să tranziteze şi ţara noastră a devenit un obiectiv major al Administraţiei Constantinescu. La 3 februarie 1999 am lansat **Programul naţional privind participarea la realizarea unui coridor economic între ţările Asiei Centrale şi Europei cu tranzitarea României**. Programul a devenit operaţional prin aprobarea sa de către Guvernul României, în luna mai 1999. La cea de-a doua Conferinţă internaţională *Caspian Energy to Europe*, organizată la Bucureşti, în septembrie 1999, a fost prezentat, de către compania americană *Parson*, studiul de prefezabilitate al conductei de transport al petrolului Constanţa–Trieste. În perspectiva realizării proiectului, România şi Kazahstanul au iniţiat proiecte de colaborări atât în faza de construcţie a conductei, cât şi în faza de exploatare. La livrare ar putea contribui şi descoperirea unor zăcăminte de petrol exploatabile în perimetrul de 40.000 kmp. concesionat pentru explorări de Kazahstan în 1999, companiei româneşti SNP *Petrom*.

Deschideri în perspectiva globalizării

Într-o lume aflată într-un continuu proces de globalizare, a defini priorităţile politicii externe a unei ţări înseamnă, înainte de orice, a an-

https://biblioteca-digitala.ro

gaja un proces de reflecție asupra stării de fapt, dar mai cu seamă asupra tendințelor de dezvoltare ale diverselor regiuni care ar putea prezenta interes strategic pe termen mai lung. În urma unei astfel de examinări complexe, pe care am inițiat-o la Cotroceni, a rezultat că favorizarea dezvoltării relațiilor României cu statele din zona sud-est-asiatică va trebui să constituie o direcție majoră de orientare a politicii externe românești.

Zona Asiei de est și sud-est, o vastă arie aflată în ascensiune economică vertiginoasă, oferă încă un potențial imens din punctul de vedere al relațiilor economice și comerciale, astfel încât o politică externă judicios concepută nu poate să nu țină cont de tendințele pe termen mai lung și, cu atât mai mult, de realitatea evidentă a nevoii țărilor din zonă, de a gasi noi piețe de desfacere. Exprimarea clară a deschiderii și disponibilității României pentru punerea în operă a unor proiecte economice și comerciale era necesară. Primul pas l-au constituit contactele la nivel de șefi de stat. În iulie 1997, însoțit de o delegație consistentă de oameni de afaceri, am efectuat vizite oficiale în Japonia și Indonezia, urmate de vizite de stat în China și India, în toamna aceluiași an și de contactele bilaterale stabilite cu prilejul participării la Întâlnirea șefilor de stat și de guvern din țările francofone de la Hanoi. Toate aceste contacte au fost menite să ofere un prim semnal mediilor de afaceri din România și din zona vizată, pentru identificarea și valorificarea oportunităților de afaceri.

Ceea ce are România de oferit în această relație este un potențial de afaceri important, pe care asiaticii, care, prin tradiția culturală specifică, gândesc mai mult în termeni strategici și cu rază lungă de acțiune, l-au apreciat. O piață nesaturată, cu peste 80 milioane de consumatori, dacă sunt luate în considerare, pe lângă România, Ucraina și Republica Moldova, ar putea oferi României, datorită poziției geografice și stabilității politice interne, un rol de bază pentru investitori. Din România, noile produse ar putea fi exportate cu ușurință spre țările vecine. Mai mult decât atât, România poate oferi o poartă de intrare în Europa prin portul Constanța, devenit zonă liberă din 1992. Ca urmare a relațiilor stabilite în 1997, prin investiții masive, în special japoneze, portul a fost dotat cu o infrastructură modernă și o nouă dană de containere.

Angajarea activă în relațiile cu Occidentul, cu țările vecine și celelalte zone amintite a fost completată prin deschiderea unor noi direcții importante de cooperare în Orientul Mijlociu, printr-un echilibru între

https://biblioteca-digitala.ro

relațiile privilegiate cu Israelul și raporturile cu lumea arabă, în mod special cu Emiratele Arabe, Kuweit și Qatar, Arabia Saudită și Iordania.

Am ținut să nu-mi încheiu mandatul fără a confirma interesul României pentru relațiile economice, politice și culturale cu țările din America Latină. Convorbirile cu autoritățile din Mexic și Brazilia, cu oameni de afaceri, personalități culturale și academice au demonstrat că există un interes reciproc pentru o mai intensă cooperare în viitor.

Prezența activă în organizațiile internaționale

Participarea României la activitatea marilor organizații internaționale din care face parte s-a caracterizat în cei patru ani ai guvernării de coaliție prin coerență, solidaritate cu țările democratice și inițiativă. Fără îndoială, partea cea mai spectaculoasă a acestei activități s-a desfășurat în cadrul OSCE. La finele anului 2000, România deținea și Președinția Organizației pentru anul 2001, și funcția de Președinte al Adunării Parlamentare a OSCE, unde fusese ales, cu sprijinul activ al parlamentarilor PNȚCD, Adrian Severin.

Declarația adoptată de Summit-ul OSCE din 19 noiembrie 1999 a conferit României cea mai înaltă responsabilitate internațională încredințată statului român până atunci, luând act de oferta pe care o prezentasem la Summit-ul anterior, din decembrie 1996, de la Lisabona.

OSCE reprezintă cel mai larg for internațional cu excepția ONU, reunind toate țările NATO și UE, precum și celelalte țări europene, inclusiv Rusia. Particularitatea OSCE este legată de acțiuni politice și diplomatice preventive și, pe de altă parte, de gestiunea situațiilor post-conflictuale, de la monitorizarea alegerilor la supravegherea respectării drepturilor minorităților sau ale opoziției, la garantarea libertății presei, a libertății de asociere, religioasă etc. Deciziile OSCE se iau prin consens, ceea ce presupune o adevărată artă a negocierilor. Cum intoleranța, rasismul, naționalismul etnic și bigotismul religios, xenofobia, sărăcia, terorismul, violarea drepturilor omului, traficul de arme și droguri, crima organizată și violența de orice fel reprezintă riscuri față de care vigilența și solidaritatea trebuie să fie permanente, este evident că un mandat de conducere în OSCE nu va fi niciodată încredințat unei țări care nu respectă ea însăși aceste norme pe care le monitorizează la alții. Sub acest aspect, desemnarea României ca președinte pentru 2001 consacra pe plan internațional stabilitatea democratică a țării și încheierea cu succes, după 1996, a procesului

https://biblioteca-digitala.ro

de construcție democratică.

Violențele din primii ani ai regimului Iliescu, cât și alianța PDSR cu partide naționaliste la guvernarea exercitată între 1992 și 1996 s-au aflat la originea unei neîncrederi politice generalizate față de România, mai ales în rândul experților de toate nivelele ai democrațiilor tradiționale, iar discursul electoral și postelectoral al acestor forțe politice nu a încetat să alimenteze aceeași îngrijorare. De aici și temerile unor medii politice din SUA, exprimate prin scrisoarea adresată doamnei Allbright de membrii Comisiei Helsinki a Congresului, în legatură cu eventualitatea ca mandatul acordat României în 1999 să fie exercitat în 2001 de partide politice a căror tradiție este ostilă minorităților și al căror discurs e agresiv și generator de conflicte. Din fericire, Guvernul Adrian Năstase pare să fi reușit – e drept, cu eforturi importante și costisitoare – să risipească aceste temeri și să exercite mandatul de președinte în exercițiu al OSCE cu rezultate apreciate favorabil.

Declarația adoptată la Istanbul era un inventar al provocărilor cu care România era confruntată în calitate de președinte desemnat al organizației: tensiunile și problemele încă nerezolvate din Balcani, Caucaz, Asia Centrală; cooperare împotriva terorismului, în combaterea traficului transfrontalier de droguri, arme și persoane; dezarmarea Transnistriei; asistență pentru refugiați, democratizarea Belarus și refacerea Kosovo. OSCE trebuia să organizeze Corpul de experți pentru asistență și cooperare rapidă, REACT, inițiat de SUA și acceptat de Summit.

Este evident pentru orice martor de bună-credință că noul statut european și internațional al României a presupus o acțiune coerentă și sistematică de consolidare a încrederii de care guvernarea instalată în 1996 beneficia doar în principiu, și pe care acțiunile Președintelui și ale Guvernului României au confirmat-o printr-o operație complexă, concepută și realizată cu eforturi notabile, dar încununate de succes. Efortul pe care diplomația românească și Președinția României l-au depus a însemnat o investiție majoră de timp, de idei și de mijloace, fără de care ieșirea din izolare a țării și acceptarea ei ca partener privilegiat al marilor actori de pe scena internațională contemporană nu ar fi fost posibile.

Înaintea reuniunii de la Helsinki, Summit-ul de la Instanbul din noiembrie 1999 devenea prima mare deschidere de care s-a bucurat România după zece ani de la Revoluția din 1989.

https://biblioteca-digitala.ro

Concluzii

Perioada 1997-2000 a reprezentat un timp de mare intensitate şi succes al politicii externe româneşti. România a ieşit din carantină, a obţinut încrederea principalilor parteneri din NATO şi Uniunea Europeană, ca ţară democratică care respectă valorile fondatoare ale marilor democraţii din Occident.

Administraţia Constantinescu a reuşit să aducă România în situaţia celui mai credibil candidat la extinderea NATO preconizată pentru Summit-ul din 2002. La Summit-ul aniversar al NATO din aprilie 1999 am avut onoarea şi satisfacţia de a fi reprezentat România în calitate de preşedinte al sesiunii plenare a Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic care reuneşte şefi de stat şi de guvern din ţările membre şi ţările candidate la aderare. Am convingerea că preşedinţia sesiunii, conferită României în momentul aniversării a 50 de ani de la constituirea NATO, a reprezentat recunoaşterea eforturilor şi rolului pe care ţara noastră şi l-a asumat în continuarea procesului de democratizare şi de integrare deplină în marea familie a Europei Unite şi a Alianţei Nord-Atlantice.

Începerea negocierilor de aderare la Uniunea Europeană, care părea greu de prevăzut pe durata unui mandat de patru ani, a devenit o realitate. România a început negocierile de aderare la UE în 2000, a fost scoasă şi implicit de pe lista „neagră" a ţărilor ai căror cetăţeni au nevoie de viză pentru a circula în spaţiul Uniunii, iar aderarea efectivă la UE a devenit predictibilă pentru anul 2007.

Administraţia Constantinescu a obţinut pentru România maximum de asigurări de securitate în condiţiile date. Integritatea şi suveranitatea României, proclamată ca model de preşedintele SUA şi de Congres, nu mai putea fi contestată de nimeni.

În timpul guvernării CDR–USD–UDMR, România s-a afirmat ca un factor important de stabilitate în Europa centrală, sudică şi răsăriteană, devenind un partener constant al dialogului politic regional şi un furnizor activ de securitate într-o regiune încă fragilă a Europei. Toate aceste dovezi de maturitate politică au dus la acceptarea prin consens a candidaturii României pentru presedinţia OSCE, aprobată în 1999 şi efectivă în 2001; la mandatul de preşedinte al AP-OSCE încredinţat unui parlamentar român, ministru de Externe în Guvernul Ciorbea.

Administraţia Constantinescu a deschis între 1996 şi 2000 direcţii strategice de mare importanţă pentru România, ca şi pentru zona euro-atlantică în ansamblu – spaţiul Mării Negre în relaţie cu zona caspică

https://biblioteca-digitala.ro

și caucaziană pe de-o parte, cu Europa occidentală având ca artere Dunărea și Rinul pe de altă parte. Direcțiile viitoare de dezvoltare strategică ale NATO și UE confirmă de pe acum importanța inițiativelor Administrației Constantinescu în acest sens.

Administrația Constantinescu a construit, în cei patru ani, o rețea concentrică de cooperare și raporturi cordiale, atât cu vecinii apropiați, cât și cu zone de mare interes mai îndepărtate, de la Japonia și China la țările Americii Latine, oferind un cadru de o amploare și substanță fără precedent pentru dezvoltarea relațiilor de cooperare economică, politică și culturală în beneficiul propriilor săi cetățeni și al dezvoltării generale.

https://biblioteca-digitala.ro

Guvernul VICTOR CIORBEA
12 decembrie 1996 – 17 aprilie 1998

Victor Ciorbea – PNȚCD – primul-ministru al României
Mircea Ciumara – PNȚCD – ministru de stat, ministrul finanțelor; din 5 dec.1997: ministru de stat, ministrul Industriei și Comerțului
Daniel Dăianu – ministrul Finanțelor
Adrian Severin – USD(PD) – ministru de stat, ministru de Externe
Andrei Pleşu – ministrul Afacerilor Externe
Ulm Spineanu – PNȚCD – ministru de stat, ministrul Reformei
Ilie Şerbănescu – ministrul Reformei, președinte al Consiliului pentru Reformă
Călin Popescu Tăriceanu – PNL – ministru de stat, ministrul Industriei și Comerțului
Alexandru Athanasiu – USD (PSDR) – ministrul Muncii și Protecției Sociale
Valeriu Stoica – PNL – ministrul Justiției
Victor Babiuc – USD(PD) – ministrul Apărării
Constantin Dudu Ionescu – PNȚCD – secretar de stat la Ministerul Apărării, membru al Guvernului; din 11 februarie 1998: ministru de stat, ministrul Apărării Naționale
Gavril Dejeu – PNȚCD – ministrul de Interne
Dinu Gavrilescu – PNȚCD – ministrul Agriculturii și Alimentației
Traian Băsescu – USD(PD) – ministrul Transporturilor
Anton Ionescu – PNL – ministrul Transporturilor
Sorin Pantiş – PNL – ministrul Comunicațiilor
Akos Birtalan – UDMR – ministrul Turismului
Nicolae Noica – PNȚCD – ministrul Lucrărilor Publice și Amenajării Teritoriului
Ioan Oltean – USD(PD) – ministrul Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului
Sorin Frunzăverde – PD – ministrul Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului
Romică Tomescu – PNȚCD – ministrul Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului

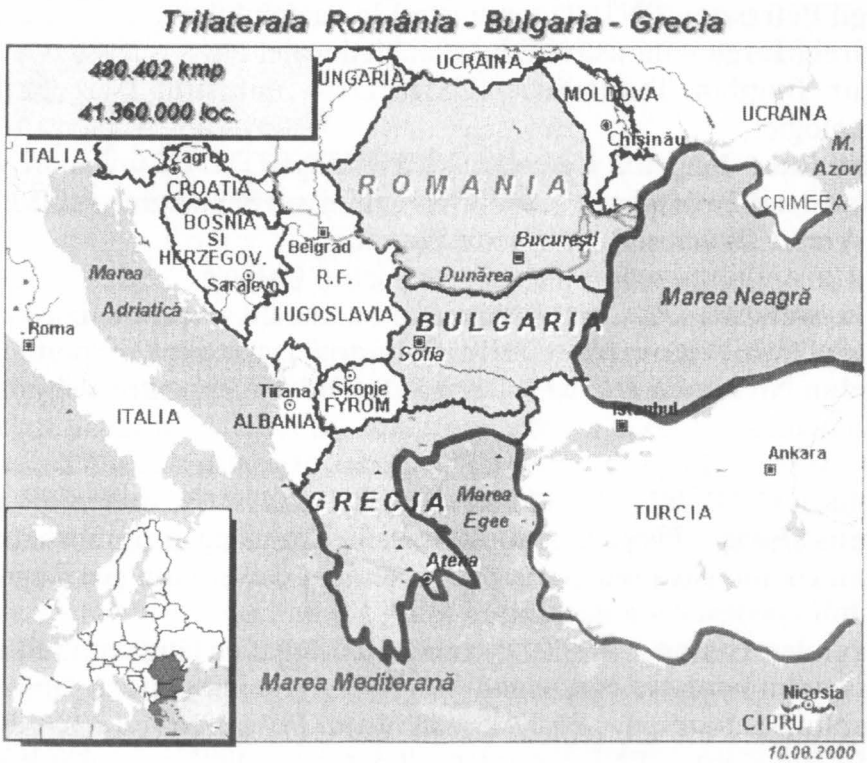

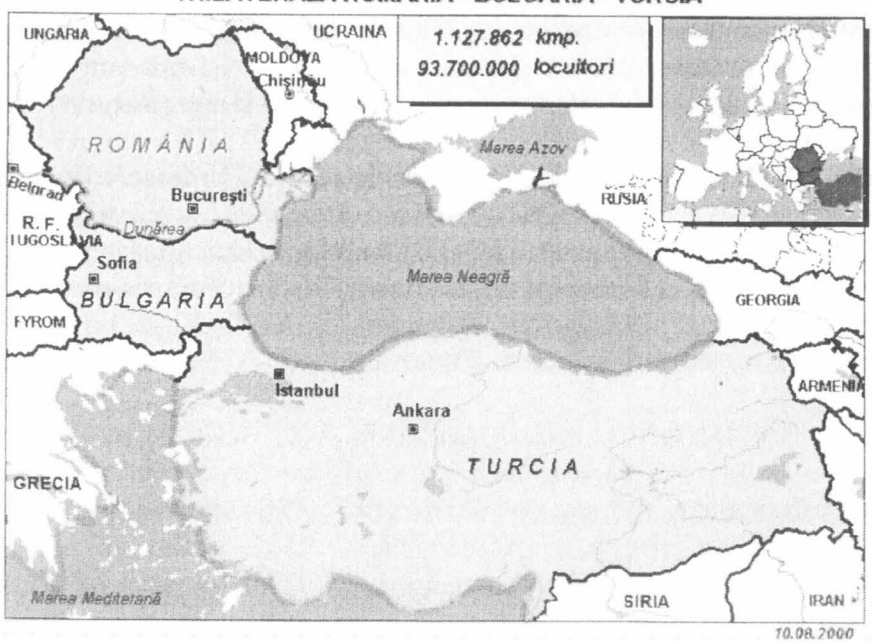
https://biblioteca-digitala.ro

Virgil Petrescu – PNȚCD – ministrul Învățământului
Andrei Marga – ministrul Educației Naționale
Bujor Bogdan Teodoriu – USD(PD) – ministrul Cercetării și Tehnologiei
Horia Enc – ministrul Cercetării și Tehnologiei
Ștefan Iosif Drăgulescu – PNȚCD – ministrul Sănătății
Ion Victor Bruckner – ministrul Sănătății
Ion Caramitru – propus de AC – ministrul Culturii
Sorin Stănescu – PNLCD – ministrul tineretului și sportului
George Crin Antonescu – PNL – ministrul Tineretului și Sportului
Bogdan Niculescu Duvăz – USD(PD) – ministrul pentru relațiile cu Parlamentul
Ioan Avram Mureșan – PNȚCD – ministrul pentru relațiile cu Parlamentul
Remus Opriș – PNȚCD – ministru delegat pe lângă primul-ministru pentru coordonarea secretariatului general al Guvernului și a Departamentului pentru Administrația locală
Alexandru Herlea – PNȚCD – ministru delegat pe lângă primul-ministru pentru integrare europeană
Valentin M. Ionescu – PNȚCD – ministrul Privatizării
Radu Boroianu – PNL – ministru delegat pe lângă primul-ministru pentru informații publice
Sorin Botez – PNL – ministru delegat pe lîngă primul-ministru pt. Informațiile Publice
Gyorgy Tokay – UDMR – ministru delegat pe lângă primul-ministru pentru minorități naționale
Dan Radu Rușanu – PAR – secretar de stat la Ministerul finanțelor, membru al Guvernului
Constantin Dudu Ionescu – PNȚCD – Florin Buruiană – PNȚCD – secretar de stat la Ministerul Industriei și Comerțului, membru al Guvernului

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

TRILATERALA ROMÂNIA - UCRAINA - POLONIA

TRILATERALA ROMÂNIA - MOLDOVA - UCRAINA

https://biblioteca-digitala.ro

Guvernul RADU VASILE
17 aprilie 1998 – 22 decembrie 1999

Radu Vasile – PNȚCD – prim-ministru; 19 oct. 1998 – 17 dec. 1999: ministrul Privatizării (interimar)
Alexandru Athanasiu – PSDR – ministrul Muncii și Protecției Sociale; 13-22 dec. 1999: prim-ministru (interimar)
Victor Babiuc – PD – ministru de Stat, ministrul Apărării Naționale, asigură relația cu Parlamentul
Valeriu Stoica – PNL – ministru de stat, ministrul Justiției; 24 iunie-10 iulie 1998: ministrul Sănătății (interimar); 30 oct. 1998-17 dec. 1999: ministrul Cercetării și Tehnologiei (interimar)
Gavril Dejeu – PNȚCD – ministru de Interne
Constantin Dudu Ionescu – PNȚCD – ministru de Interne
Andrei Pleșu – ministrul Afacerilor Externe
Daniel Dăianu – ministrul Finanțelor
Decebal Traian Remeș – PNL – ministrul Finanțelor
Sorin Dimitriu – PNȚCD – ministrul Privatizării
Radu Berceanu – PD – ministru Industriei și Comerțului
Dinu Gavrilescu – PNȚCD – ministrul Agriculturii și Alimentației
Ioan Avram Mureșan – PNȚCD – ministrul Agriculturii și Alimentației
Traian Băsescu – PD – ministrul Transporturilor
Nicolae Noica – PNȚCD – ministrul Lucrărilor Publice și Amenajării Teritoriului
Sorin Pantiș – PNL – ministrul Comunicațiilor
Romică Tomescu – PNȚCD – ministrul Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului
Andrei Marga – (din partea PNȚCD) – ministrul Educației Naționale
Francisc Baranyi – UDMR – ministrul Sănătății
Hajdu Gabor – UDMR – ministrul Sănătății
Sorin Frunzăverde – PD – ministrul Turismului
Horia Ene – ministrul Cercetării și Tehnologiei
Ion Caramitru – PNȚCD – ministrul Culturii
George Crin Antonescu – PNL – ministrul Tineretului și Sportului

https://biblioteca-digitala.ro

Alexandru Sassu – PD – ministrul pentru Relația cu Parlamentul
Alexandru Herlea – PNȚCD – ministrul delegat pe lîngă primul-ministru pentru Integrare Europeană
Gyorgy Tokay – UDMR – ministrul delegat pe lîngă primul-ministru pentru Minoritățile Naționale
Peter Eckstein Kovacs – UDMR – ministrul delegat pe lîngă primul-ministru pentru Minoritățile Naționale
Radu Toader Stroe – PNL – secretar general al guvernului cu rang de ministru

https://biblioteca-digitala.ro

Guvernul Isărescu
22 decembrie 1999 – 28 decembrie 2000

Mugur Constantin Isărescu – prim-ministru
Mircea Ciumara – PNȚCD – ministrul de stat, președintele Consiliului de Coordonare Economico-Financiară, ministrul pt. Relația cu Parlamentul
Hajdu Gabor – UDMR – ministrul de stat, ministrul Sănătății
Petre Roman – PD – ministrul de stat, ministerul Afacerilor Externe
Valeriu Stoica – PNL – ministrul de stat, ministerul Justiției
Constantin Dudu Ionescu – PNȚCD – ministrul de Interne
Victor Babiuc – PD – ministrul Apărării Naționale
Sorin Frunzăverde – PD – ministrul Apărării Naționale
Smaranda Dobrescu – PSDR – ministrul Muncii și Protecției Sociale
Liviu Lucian Albu – ministrul Muncii și Protecției Sociale
Radu Berceanu – PD – ministrul Industriei și Comerțului
Ioan Avram Mureșan – PNȚCD – ministrul Agriculturii și Alimentației
Traian Băsescu – PD – ministrul Transporturilor
Anca Boagiu – ministrul Transporturilor
Nicolae Noica – PNȚCD – ministrul Lucrărilor Publice și Amenajării Teritoriului
Romică Tomescu – PNȚCD – ministrul Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului
Decebal Traian Remeș – PNL – ministrul Finanțelor
Andrei Marga – PNȚCD – ministrul Educației Naționale
Ion Caramitru – PNȚCD – ministrul Culturii
George Crin Antonescu – PNL – ministrul Tineretului și Sportului
Vlad Roșca – PNȚCD – ministrul Funcției Publice
Peter Eckstein Kovacs – UDMR – ministrul delegat pe lîngă primul-ministru pentru Minorități Naționale
Radu Toader Stroe – PNL – secretar general al guvernului cu rang de ministru

https://biblioteca-digitala.ro

Începutul Administrației Constantinescu a fost marcat de o cerere insistentă de a nu aduce în discuție moștenirea fostului regim: „Nu vorbiți de moștenire!" Nu am vorbit și am greșit. Orice punct de plecare și de preluare a unei gestiuni, cu atât mai mult a treburilor țării, implică un bilanț. Sunt convins, de aceea, că acum, după încheierea guvernării din 1997-2000, trebuie vorbit „de moștenire": despre moștenirea pe care am lăsat-o actualei Administrații.

O analiză serioasă trebuie să depășească stadiul marilor așteptări din 1996, al speranțelor și iluziilor că toate cele dorite se vor rezolva deîndată, la nivelul țării și al vieții fiecăruia. Nu putem pleca decât de la situația în care România se găsea în 1996 și de la ceea ce era posibil de realizat într-un timp anume și în ordinea unor priorități.

Această carte dovedește că, într-o perioadă de numai patru ani, situația în țară și poziția României în lume s-au schimbat. S-a realizat o reformă legislativă și instituțională, inclusiv în planul descentralizării și al autonomiei locale. S-a realizat o reformă economică bazată pe privatizare și restructurare și s-a ajuns, pentru prima dată, la o creștere economică sănătoasă. S-au plătit datorii publice externe fără precedent, a fost salvat de la ruină sistemul bancar, s-a stopat proliferarea marii corupții care punea în pericol securitatea națională. La sfârșitul anului 2000, România nu mai avea datorii de miliarde de dolari cu scadențe imediate, iar rezervele valutare erau în continuă creștere.

Am încheiat pace cu vecinii, am avut pace în țară. Am creat condiții pentru ca o creștere a nivelului de trai să fie în sfârșit realizabilă.

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

CORESPONDENȚĂ DIPLOMATICĂ

https://biblioteca-digitala.ro

INTEGRAREA EUROPEANĂ ŞI NORD-ATLANTICĂ (1997-2000)

https://biblioteca-digitala.ro

Editorul a ales din materialele de arhivă aflate în Fondul Documentar „Emil Constantinescu" scrisori dintr-o corespondență diplomatică ce ilustrează dimensiunile și valențele politicii externe duse de administrația Constantinescu.

Au fost selectate doar o parte din sutele de scrisori primite de-a lungul celor patru ani de mandat de la șefi de state și de guverne sau de la cunoscute personalități ale lumii contemporane.

Originalele scrisorilor primite între noiembrie 1996 și decembrie 2000 se află, firește, în Arhivele Administrației Prezidențiale de la Palatul Cotroceni. Facsimilele au fost reproduse după copiile păstrate în Fondul Documentar „Emil Constantinescu".

Documentele reproduse în prezentul volum sau cuprinse în Fondul Documentar menționat nu au caracter confidențial sau secret. (Nota editorului).

https://biblioteca-digitala.ro

WORLD ECONOMIC FORUM

COMMITTED TO IMPROVING THE STATE OF THE WORLD

NESECRET

Mr Emil Constantinescu
President of Romania
OFFICE OF THE PRESIDENT
OF ROMANIA
Palatul Cotroceni
1 Genului Street
76238 Bucharest
Romania

17 January 1997/ngu

Dear Mr President,

It was a great honor and pleasure to welcome you at our 1997 Annual Meeting in Davos. Judging from the reactions we have received from our members and participants, this year's meeting was particularly important and vital in helping to set the global agenda for 1997.

Your presence and personal contribution to the session focusing on Romania was highly appreciated. The interest of our participants in your country is very intense and we would like to thank you for helping to make Davos 1997 so successful. We hope you benefitted from the meeting and had useful discussions.

I hope you will be able to join us at the 1997 Central and Eastern European Economic Summit in Salzburg, from 9 to 11 July, to continue the discussions focusing on Central Eastern Europe. We will once again bring together the heads of state and government of the region for high-level discussions on major economic issues on Thursday 10 July 1997. You will already have received the invitation of President Klestil to his dinner at the Salzburg Residence on that evening.

We will shortly be in touch with your office to inform you exactly of the session in which we would like you to take a leading role.

Yours sincerely,

Klaus Schwab
President

Macha Levinson
Director

53 chemin des Hauts-Crêts, CH-1223 Cologny/Geneva, Switzerland
Tel (41 22) 869 1212 Fax (41 22) 786 2744 E-mail: contact@weforum.org

https://biblioteca-digitala.ro

Traducere din limba engleză
Domnului Emil Constantinescu
Președintele României
Președinția României
Palatul Cotroceni
76238 București

17 ianuarie 1997

Dragă Domnule Președinte,

A fost o mare onoare și plăcere să vă salutăm la Reuniunea anuală 1997 de la Davos. Judecând după reacțiile pe care le-am înregistrat de la membri și participanți, reuniunea din acest an a avut o importanță deosebita, chiar vitală pentru perfectarea agendei globale a anului 1997.

Prezența și contribuția Dumneavoastră personală la sesiunea consacrată României s-a bucurat de o deosebită apreciere. Interesul participanților pentru țara Dumneavoastră este foarte viu și dorim să vă mulțumim pentru sprijinul acordat pentru a face din reuniunea de la Davos 1997 un succes atât de mare. Ne exprimăm speranța că ați profitat de reuniune și că ați avut convorbiri utile. Nădăjduim că veți putea să participați la Salzburg, între 9-11 iulie 1997, la summit-ul pe probleme economice al liderilor din țările Europei Centrale și de Est, pentru a continua discuțiile cu privire la Europa Centrală și de Est. Vom reuni, încă o dată, șefii de stat și de guverne din regiune, pentru convorbiri la nivel înalt pe probleme economice joi, 10 iulie 1997. Probabil că ați primit deja invitația președintelui Klestil de a participa, în aceeași seară, la un dineu, oferit la reședința sa din Salzburg.

În curând vom lua legătura cu oficiul Dumneavoastră, pentru a transmite informații exacte despre sesiunile la care am dori să preluați un rol de conducere.

Cu salutări prietenești,

Klaus Schwab
Președinte

Macha Levinson
Director

KLAUS SCHWAB, MACHA LEVINSON: „La reuniunea anuală 1997 de la Davos... sesiunea consacrată României s-a bucurat de o deosebită apreciere".

https://biblioteca-digitala.ro

TOM LANTOS
CALIFORNIA
WASHINGTON OFFICE
2217 RAYBURN BUILDING
WASHINGTON, D.C. 20515
(202) 225-3531
DISTRICT OFFICE
400 S. CAMINO REAL
SUITE 630
SAN MATEO, CA 94402
(415) 342-0300
IN SAN FRANCISCO:
(415) 556-8257

NESECRET

INTERNATIONAL RELATIONS COMMITTEE
Ranking Member
Subcommittee on International Operations and Human Rights
Subcommittee on Western Hemisphere
GOVERNMENT REFORM AND OVERSIGHT COMMITTEE
Subcommittee on Human Resources and Intergovernmental Relations
Subcommittee on National Security, International Affairs, and Criminal Justice
Co-chairman, Permanent United States Congressional Delegation to the European Parliament
Co-chairman, Congressional Human Rights Caucus

Congress of the United States
House of Representatives
Washington, D.C. 20515

February 25, 1997

His Excellency Emil Constantinescu
President of the Republic of Romania
Presidential Palace
Bucharest, Romania

Dear Mr. President:

I want to reiterate to you again my profound gratitude for your hospitality during our recent visit to Romania. My wife, Annette, and I were delighted to meet your daughter, and we are so grateful for your kindness to us.

As we discussed during our meeting, I strongly support the inclusion of Romania in the group of countries invited to join NATO when invitations are issued following the Madrid Summit later this summer. I want to report back to you about conversations I have had since our meeting in which I have urged the admission of Romania to NATO.

In private conversation and in a public hearing of the International Relations Committee of the House of Representatives about three weeks ago, I urged our new Secretary of State, Madeleine Albright, to support Romania's admission in NATO. In private conversations and in public discussion in Brussels last Saturday with the U.S. Ambassador to NATO, Robert Hunter, I took that same position and urged his support.

I recently returned from participating in a major Congressional Delegation which met with a number of European leaders. During our meetings, I again strongly urged that Romania be invited to join NATO this summer. Among the individuals with whom I made that argument in the United Kingdom were Mr. Michael Heseltine, Deputy Prime Minister; Sir Nicholas Bonsor, Minister of State at the Foreign Office; and Mr. Michael Portillo, Minister of Defense. In Germany, I made a similar argument to Chancellor Helmut Kohl and Foreign Minister Klaus Kinkel.

On Friday, February 21, I delivered the keynote address at a conference on United States-European relations of the Center for Strategic and International Studies in Brussels. I

Printed on Recycled Paper

https://biblioteca-digitala.ro

have included a list of participants in that conference, which included Lamberto Dini, the Foreign Minister of Italy; Wlodzimierz Cimoszewicz, Prime Minister of Poland; and a number of other prominent American and European government, parliamentary, and business leaders. In my keynote address, I again strongly urged the inclusion of Romania among the first group of nations invited to join NATO.

In meetings with officials of the European Union, I also urged the prompt beginning of the process of admitting Romania to the European Union, as well as the extension of an invitation to Romania to join NATO. Those individuals with whom we met included the President of the European Commission of the EU, M. Jacques Santer, and his principal associates. I made that same arguments in meetings with a special delegation of the European Parliament of the EU.

I wanted to report back to you following these recent conversations I have held. As I told you during our meeting in Bucharest, I am not only convinced that Romania should be invited to join NATO when the first invitations are issued, I am actively and aggressively pressing for favorable consideration with all those individuals who may be involved in that decision.

Please accept my best wishes.

Most cordially,

Tom Lantos

Tom Lantos
Member of Congress

https://biblioteca-digitala.ro

CONGRESUL STATELOR UNITE
CAMERA REPREZENTANȚILOR
WASHINGTON, D.C. 20515

25 februarie 1997

Excelenței Sale D-lui Emil Constantinescu
Președintele României
Palatul Prezidențial
București, România

Stimate Domnule Președinte,

Aș dori să reiterez gratitudinea mea profundă pentru ospitalitatea pe care ne-ați arătat-o în timpul recentei noastre vizite în România. Soția mea, Annette și cu am fost încântați să o cunoaștem pe fiica dvs. și suntem recunoscători pentru căldura pe care ne-ați arătat-o.

După cum am discutat în timpul întâlnirii noastre, susțin cu putere includerea României în grupul de țări invitate să adere la NATO, în momentul în care invitațiile vor fi lansate, în urma Summit-ului de la Madrid din vara acestui an. Aș dori să vă informez în legatură cu întâlnirile pe care le-am avut de când ne-am văzut ultima dată, prin care am promovat admiterea României la NATO.

În conversații private și în cuvântări publice la Comitetul de Relații Internaționale a Camerei Reprezentanților, acum aproximativ trei sapămâni, i-am solicitat noului Secretar de Stat, Madeleine Albright, să susțină admiterea României în NATO. În conversații private și în discuții publice, la Bruxelles, cu Ambasadorul Statelor Unite la NATO, Robert Hunter, am adoptat aceeași poziție și i-am solicitat sprijinul.

Recent m-am întors dintr-o delegație a Congresului care s-a întâlnit cu o serie de lideri europeni. În timpul întâlnirilor noastre, am solicitat din nou ca România să fie invitată să adere la NATO în această vară. Printre persoanele cu care am avut această discuție în Regatul Unit au fost Dl. Michael Heseltine, Vice Prim-Ministru; Sir Nicholas Bonsor, Ministru de Stat la Ministerul Afacerilor Externe; si Dl. Michael Portillo, Ministru al Apararii. În Germania am făcut un demers similar pe lângă Cancelarul Helmut Kohl și Ministrul de Externe, Klaus Kinkel.

Vineri, pe 21 februarie am avut o cuvântare de deschidere la o conferință despre relațiile Statele Unite-Europa la Centrul pentru Studii Strategice și Internaționale de la Bruxelles. Am inclus o listă cu participanții la acea conferință, care cuprinde pe Lamberto Dini, Ministrul de Externe al Italiei; Wlodzimierz Cimoszewicz, Primul-Ministru al Poloniei; precum și o serie de lideri guvernamentali, parlamentari și oameni de afaceri americani și europeni. În cuvântul meu de deschidere am solicitate din nou cu toată puterea includerea României în primul grup de națiuni invitate să adere la NATO:

https://biblioteca-digitala.ro

În întâlniri cu oficiali ai Uniunii Europene am solicitat, de asemenea, începerea promtă a procesului de admitere a României la Uniunea Europeană, precum şi lansarea unei invitaţii către România pentru aderarea la NATO. Persoanele cu care ne-am întâlnit i-au inclus pe Preşedintele Comisiei Europene a UE, Dl. Jaques Santer şi pe principalii săi asociaţi. Am adus aceleaşi argumente la întâlnirile cu o delegaţie specială a Parlamentului UE.

Am dorit să vă informez în legatură cu aceste conversaţii pe care le-am avut recent. După cum v-am spus în timpul întâlnirii noastre de la Bucureşti, nu numai că sunt convins că România ar trebui să fie invită să adere la NATO odată cu lansarea primelor invitaţii, dar fac presiuni active şi agresive pentru o evaluare favorabilă de către toţi cei implicaţi în această decizie.

Va rog să acceptaţi urările mele de bine,

Cu cordialitate,

Tom Lantos
Membru al Congresului

TOM LANTOS: „Susţin cu putere includerea României în grupul de ţări invitate să adere la NATO...".

https://biblioteca-digitala.ro

CANADA

NÉSECRET

PRIME MINISTER · PREMIER MINISTRE

OTTAWA, K1A 0A2

le 27 février 1997

Monsieur le Président,

Au cours des dernières années, les relations entre le Canada et la Roumanie ont connu une croissance spectaculaire. L'amitié qui lie nos deux pays est devenue le meilleur gage d'une coopération fructueuse. À ce titre, j'ai eu le privilège de me rendre en Roumanie, en avril 1996 où j'ai pu apprécier l'accueil chaleureux des autorités et du peuple roumain.

Afin de poursuivre le dialogue entrepris lors de mon passage en Roumanie, j'ai l'honneur de vous inviter à effectuer un voyage officiel au Canada. Votre visite nous fournirait une occasion privilégiée de poursuivre dans la lancée des dernières années et d'explorer ensemble de nouvelles avenues de coopération au plan commercial et des investissements. Nous avons déjà oeuvré avec succès dans les domaines de l'énergie nucléaire et des télécommunications. Nous devons maintenant susciter l'intérêt dans bien d'autres secteurs de pointe afin d'en tirer les plus grands avantages communs.

Par ailleurs, j'aimerais profiter de l'occasion qui m'est offerte pour vous remercier de l'appui manifesté par votre gouvernement envers le Canada en ce qui concerne la tenue du Sommet francophone de 1999 au Nouveau-Brunswick, et la candidature du Canada au Conseil de sécurité. Ces gestes généreux témoignent de notre attachement mutuel à ces institutions essentielles à la bonne marche de la communauté internationale.

Dans l'espoir de vous accueillir au Canada, veuillez agréer, Monsieur le Président, les assurances de ma très haute considération.

Jean Chrétien

Son Excellence Monsieur Emil Constantinescu
Président de la Roumanie
Bucarest, ROUMANIE

https://biblioteca-digitala.ro

MINISTER-PRESIDENT

NESECRET

His Excellency
Mr Emil Constantinescu
President of Romania

No. 96M007895 The Hague, 20 March 1997

Dear Mr President,

Some time ago your special envoy, Secretary of State Lazar Comanescu, presented a letter at the Ministry of Foreign Affairs in The Hague concerning enlargement of the North Atlantic Alliance and Romania's aspiration to join the Alliance. Also referring to the visit of the Secretary of State Ciausu to Secretary of State Patijn I would like to give you the Dutch position on this issue.

It is a declared aim of Netherlands foreign policy that the enlargement of both NATO and the European Union should be viewed in a coherent way. The two organisations have a mutually reinforcing impact that is conducive to the stability and security of the member states and are institutionally linked through the WEU.

Given the rapprochement between your country and the European Union, the Netherlands naturally supports closer ties and cooperation between NATO and Romania. This will help to promote further Transatlantic and European integration, of which enlargement of NATO is an inseparable part.

The Netherlands will urge its fellow member states to ensure that NATO, in line with the procedure laid down in Article 10 of the North Atlantic Treaty, continues to be an open organisation. Enlargement of the Alliance is an ongoing process for European states which subscribe to the aims and principles of NATO and which are able to shoulder the responsibilities of membership.

Postbus 20001 - 2500 EA 's-Gravenhage - Kantooradres: Binnenhof 20 - Tel. 070-3564100 - Fax 070-3564683

https://biblioteca-digitala.ro

Mr President, I would like to conclude by assuring you that the Netherlands fully supports Romania's aspiration to be integrated into the Transatlantic structures of cooperation. This should be seen as tribute to both the development of Romanian democracy and the vitality of the Alliance.

Please accept, Mr President, the assurances of my highest consideration.

Wim Kok
Prime Minister of the Kingdom
of the Netherlands

https://biblioteca-digitala.ro

Haga, 20 martie 1997

Stimate Domnule Președinte,

Acum câtva timp emisarul Dvs. special, Secretarul de Stat Lazăr Comănescu, a prezentat o scrisoare la Ministerul Afacerilor Externe de la Haga cu privire la extinderea Alianței Nord-Atlantice și la aspirațiile României de a adera la Alianță. De asemenea, cu referire la vizita Secretarului de Stat Ciaușu la Secretarul de Stat Patijn, aș dori să vă comunic poziția olandeză în această chestiune.

Este un țel declarat al politicii externe a Țărilor de Jos că extinderea atât a NATO cât și a Uniunii Europene să fie privită într-un mod coerent. Cele două organizații au un impact reciproc din ce în ce mai mare și care duce la stabilitatea și securitatea statelor membre, care sunt instituțional legate prin UEO.

Dată fiind apropierea dintre țara Dvs. și Uniunea Europeană, Țările de Jos sprijină în mod natural relații mai strânse și cooperarea dintre NATO și România. Aceasta va ajuta la promovarea în continuare a integrarii transatlantice și europene, în care NATO este o parte inseparabilă.

Țarile de Jos îi vor stimula pe colegii lor, state membre, să se asigure că NATO, în conformitate cu procedurile cuprinse la articolul 10 al tratatului Nord Atlantic, continuă să fie o organizație deschisă. Extinderea Alianței este un proces continuu pentru statele europene care subscriu scopurilor și principiilor NATO și care sunt capabile să susțină responsabilitățile de membru.

D-le Președinte, aș vrea să închei, asigurându-vă că Țările de Jos susțin pe deplin aspirațiile României de a fi integrată în structurile transatlantice de cooperare. Aceasta trebuie înțeleasă ca un omagiu, atât al democrației românești, cât și al vitalității Alianței.

Vă rog să acceptați, Domnule Președinte, asigurarea celei mai înalte considerații.

Wim Kok
Prim Ministru al Regatului
Țărilor de Jos

WIM KOK: „Țările de Jos susțin pe deplin aspirațiile României de a fi integrată în structurile transatlantice de cooperare".

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

March 24, 1997

The Honorable Dr. Emil Constantinescu
President of Romania
Bucharest, Romania

Dear President Constantinescu:

Thank you very much for your hospitality during my visit last week to Romania. It was indeed a high honor for me to be able to congratulate you personally for your important victory in November and for the very effective job you are doing for all of the people of Romania. Your service to your country is appreciated by many in the West who have worked long and hard for true democratic government in Romania. Your election was historic and a true beginning for democratic government and economic prosperity for Romania.

Betty and I thank you for the lovely dinner at Cotroceni. We were very pleased to meet Counselor Petre and your beautiful daughter. And of course, Dorin Marian is a good friend of ours. We felt at home and enjoyed the kindness you showed us. It will remain in our hearts a highlight of our visit. Your warmth, generosity, and openness give us hope for a new and better tomorrow for Romania.

I am now working on several of the points of our conversation. We hope to see you in the US sometime before July. Please know that Betty and I will always work for what is best for the Romanian people. Please let me know when I can be of help to you for any reason. Again, thank you for your kindness. God bless you and keep you in His care.

Sincerely,

David Funderburk
Former US Congressman
Former US Ambassador to Romania

https://biblioteca-digitala.ro

David Funderburk
Fost Membru al Camerei Reprezentanților a Statelor Unite și Ambasador al Statelor Unite

24 martie 1997

D-lui Dr. Emil Constantinescu
Președintele României
București, România

Stimate Domnule Președinte Constantinescu:

Vă mulțumesc pentru ospitalitatea Dvs. din timpul vizitei mele în România, de săptămâna trecută. A fost într-adevăr o înaltă onoare pentru mine să pot să vă felicit personal pentru victoria din noiembrie și pentru activitatea foarte eficientă pe care o desfășurați pentru întregul popor român. Serviciul pe care îl aduceți țării Dvs. este apreciat de mulți oameni din occident care au lucrat îndelung și cu asiduitate pentru un guvern cu adevărat democratic în România. Alegerea Dvs. a fost un început istoric și real pentru un guvern democratic și pentru prosperitate economică în România.

Atât Betty cât și eu vă mulțumim pentru plăcuta cină de la Cotroceni. Ne-a făcut mare plăcere să o întâlnim pe d-na Consilier Petre și pe frumoasa Dvs. fiică. Și, bineînțeles, Dorin Marian este un bun prieten al nostru. Ne-am simțit ca acasă și ne-am bucurat de amabilitatea pe care ne-ați arătat-o. Ea va rămâne în inimile noastre un moment de vârf al vizitei noastre. Căldura, generoziatea și deschiderea Dvs. ne dau speranțe pentru un viitor nou și mai bun pentru România.

Lucrez acum la câteva puncte ale conversației noastre. Sperăm să vă revedem în SUA înainte de luna iulie. Vă rog să luați cunoștință de faptul că atât Betty, cât și eu vom lucra întotdeauna pentru ceea ce este mai bun pentru poporul român. Vă rog să mă informați când vă pot fi de folos în orice ocazie. Încă o dată, vă mulțumesc pentru amabilitate. Dumnezeu să vă binecuvânteze și să vă aibă în pază.

Cu sinceritate,

David Funderburk
Fost Congressman al Statelor Unite
Fost Ambasador al Statelor Unite în România

DAVID FUNDERBURK: „Alegerea Dvs. a fost un început istoric și real".

https://biblioteca-digitala.ro

04-23-97 07:01PM FROM SENATOR KENNEDY TO 3131027556?0 P002/002

THE WHITE HOUSE

WASHINGTON

April 10, 1997

Dear Ted:

Thank you for your letter commending Romania's advances in democratic and free-market reform since the election last fall of President Constantinescu.

I share your view that President Constantinescu and Romania's new government have been both aggressive and courageous in confronting the country's problems. In addition to launching fast-track market reforms and nurturing inter-ethnic relations, Romania has rapidly improved ties with Hungary and is working toward conclusion of a major treaty with Ukraine. This has benefited the people of Romania and contributed considerably to regional harmony and security.

There seems to exist in Romania a strong consensus in support of that country's place in an integrated Europe. In fact, the prospect of entry into the Western democratic family and its institutions has been a powerful incentive for Romania to deepen its reforms and improve ties with its neighbors. President Constantinescu faces a great many challenges, especially in stabilizing and reforming the economy. As Vice President Gore told him during their meeting at the December OSCE Summit in Lisbon, the United States wants to support Romania's efforts in these directions.

Given Romania's recent achievements, I agree with you that it is very appropriate for the United States to openly encourage Romania's continued reform. I have asked my schedulers to keep in mind your suggestion that we invite President Constantinescu to visit Washington as they develop my long-term schedule. I welcome your support for Romania's integration with an undivided and secure Europe, a process that will advance the interests of the United States.

Sincerely,

Bill

The Honorable Edward M. Kennedy
United States Senate
Washington, D.C. 20510-2101

https://biblioteca-digitala.ro

10 aprilie 1997

Dragă Ted,

Mulțumesc pentru scrisoarea referitoare la progresele României legate de reforma democratică și de piață liberă, în urma alegerii Președintelui Constantinescu din toamna trecută.

Sunt de acord cu opinia Dvs. că Președintele Constantinescu și noul guvern al României au fost în egală măsură ofensivi și curajoși în confruntarea cu problemele țării. În afara lansării unor reforme rapide de piață liberă și a grijei pentru relațiile inter-etnice, România și-a îmbunătățit rapid legăturile cu Ungaria și lucrează la încheierea unui tratat major cu Ucraina. Acestea au fost spre beneficiul poporului român și au contribuit considerabil la armonia și securitatea regională.

În România pare să existe un consens puternic în spijinul locului pe care să-l ocupe țara într-o Europă integrată. De fapt, perspectiva de a intra într-o familie a democrațiilor occidentale și în instituțiile acesteia a fost un stimul puternic pentru ca România să-și adâncească reformele și să-și îmbunătățească relațiile cu vecinii. Președintele Constantinescu se confruntă cu multe provocări, mai ales în ceea ce privește stabilizarea și reformarea economiei. După cum i-a spus Vice Președintele Gore în timpul întrevederii lor la Summit-ul OSCE din decembrie, de la Lisabona, Statele Unite doresc să susțina eforturile României în aceste direcții.

Având în vedere recentele realizări, sunt de acord cu Dvs. că este potrivit ca Statele Unite să încurajeze deschis reforma continuă din România. I-am rugat pe cei care îmi întocmesc agenda să țina minte sugestia Dvs. de a-l invita pe Președintele Constantinescu să viziteze Washington-ul în timp ce-mi planifică programul pe termen lung. Consider bine venit sprijinul Dvs. pentru integrarea României într-o Europă nedivizată și sigură, un proces care va promova interesele Statelor Unite.

Cu sinceritate,
Bill (Clinton)

D-lui Edward M. Kennedy
Senatul Statelor Unite
Washington, D.C. 20510-2101

BILL CLINTON: „În România pare să existe un consens puternic în sprijinul locului pe care să-l ocupe țara într-o Europă integrată".

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

THE WHITE HOUSE

WASHINGTON

May 22, 1997

Dear Mr. President:

Please accept my congratulations and profound support on the occasion of your historic meeting with President Goncz.

The reconciliation and strengthened friendship that Hungary and Romania have pursued in recent months are an inspiration for Europe and the world. We have all witnessed too many rivalries the world over, conflicts that are not resolved but become endless cycles of recrimination and bitterness. Today, Romania and Hungary are showing that with wise leadership, democracies can chart a better course; that the values of tolerance, understanding, and common purpose can overcome division, with benefits for all.

Through your meeting and the other steps being taken to cement the growing friendship between your two nations, Romania and Hungary are demonstrating that they share the deepest values of our common Western civilization and have the strength and conviction to put these values into practice to the benefit of all their citizens. I know that the governments and peoples of both nations are determined to continue on this path as they move toward joining an undivided Europe.

Sincerely,

Bill Clinton

His Excellency
Emil Constantinescu
President of Romania
Bucharest

https://biblioteca-digitala.ro

CASA ALBĂ
WASHINGTON

22 mai 1997

Stimate Domnule Președinte:

Vă rog să acceptați felicitările mele, precum și sprijinul profund cu ocazia întâlnirii Dvs. istorice cu Președintele Göncz.

Această reconciliere și prietenie întărită pe care au urmărit-o Ungaria și România în ultimele luni sunt o sursă de inspirație pentru Europa și pentru întreaga lume. Cu toții am fost martorii prea multor rivalități în lume, ai unor conflicte care nu au fost rezolvate, ci au devenit cicluri nesfârșite ale recriminării si amărăciunii. Astăzi, România și Ungaria ne arată că, sub o conducere înțeleaptă, democrațiile pot lua un curs mai bun; că valorile toleranței, înțelegerii și scopului comun pot depăși diviziunile, cu beneficii pentru toți.

Prin întâlnirea Dvs. și prin alți pași care au fost făcuți pentru cimentarea prieteniei crescânde dintre națiunile Dvs., România și Ungaria demonstrează că împărtășesc cele mai profunde valori ale civilizației noastre occidentale comune și că au tăria și convingerea de a pune aceste valori în practică pentru beneficiul tuturor cetățenilor lor. Știu că guvernele și popoarele ambelor națiuni sunt hotărâte să continuie pe această cale, în drumul lor către aderarea la o Europă nedivizată.

Cu sinceritate,

Bill Clinton

Excelenței Sale
Emil Constantinescu
Președintele României
București

BILL CLINTON: „Vă rog să acceptați felicitările mele, precum și sprijinul profund cu ocazie întâlnirii Dvs. istorice cu Președintele Göncz.

https://biblioteca-digitala.ro

JACQUES SANTER
Président de la Commission Européenne

N ESECRET

Bruxelles, le 3 juin 1997
D/(97) - N° 64

SG(97) D/4272

Monsieur le Président,

Ce fut pour moi un grand plaisir que de poursuivre avec vous lors de ma visite bilatérale les échanges très constructifs que nous avions déjà eus à Bruxelles.

Je sais combien vous êtes soucieux de préparer votre pays aux défis du siècle prochain, comme je suis pour ma part passionné d'en faire de même pour l'Europe. J'ai trouvé chez nombre de mes interlocuteurs un souci semblable et cette visite me laissera l'impression d'une réelle convergence d'intérêts et de préoccupations.

Comme suite à nos entretiens, j'ai eu connaissance des premières propositions du Secrétariat à l'Enfance. Comme vous, je forme le voeu qu'une solution soit ainsi trouvée à une situation particulièrement douloureuse.

Je me permets également de vous adresser toutes mes félicitations pour l'issue favorable des négociations entre votre pays et l'Ukraine.

Je vous prie d'agréer, Monsieur le Président, l'expression de ma haute considération et de mon fidèle souvenir.

Jacques Santer

S.Exc. Monsieur Emil Constantinescu,
Président de la Roumanie,
Bucarest

https://biblioteca-digitala.ro

TRADUCERE NEOFICIALA

JACQUES SANTER
Președintele Comisiei Europene

Bruxelles, 3 iunie 1997
D/(97) - Nr. 64

SG(97) D/4272

Domnule Președinte,

A fost pentru mine o adevărată plăcere să continui cu dumneavoastră, cu ocazia vizitei mele bilaterale, schimburile de idei foarte constructive, pe care le avusesem deja la Bruxelles.

Știu cât sunteți de preocupat de a pregăti țara dumneavoastră pentru sfidările secolului viitor, cum eu sunt, la rândul meu, pasionat de a face același lucru pentru Europa. Am găsit, la mulți dintre interlocutorii mei, o preocupare asemănătoare și această vizită îmi lasă impresia unei convergențe reale de interese și preocupări.

Ca urmare a întrevederilor noastre, am luat cunoștință de primele propuneri ale Departamentului pentru Protecția Copilului. Ca și dumneavoastră, am dorința ca o soluție să fie găsită la această situație deosebit de dureroasă.

Îmi permit, de asemenea, să vă adresez felicitările mele pentru soluția favorabilă a negocierilor dintre țara dumneavoastră și Ucraina.

Va rog să primiți, domnule Președinte, expresia înaltei mele considerații și a statorniciei mele amintiri,

Jacques Santer

JACQUES SANTER: „Permiteți-mi să vă adresez felicitările mele pentru încheierea în mod favorabil a negocierilor între țara Dvs. și Ucraina".

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE

Paris, le 14 juin 1997.

Monsieur le Président, Cher ami,

Je vous remercie de votre lettre du 13 juin, par laquelle vous avez bien voulu me confirmer la position de la Roumanie concernant sa candidature à l'Alliance atlantique.

Je tenais sans attendre à vous assurer du soutien inchangé et résolu de la France pour l'adhésion de la Roumanie à l'OTAN dès la première vague d'élargissement. Avec l'appui de ses partenaires de l'Alliance qui partagent cet objectif, la France continuera à appuyer de manière déterminée la candidature de la Roumanie, jusque et y compris au Sommet de Madrid.

C'est dans cet esprit, après avoir évoqué à nouveau ce sujet avec le Chancelier Kohl le 13 juin à Poitiers, que je compte en saisir collectivement nos partenaires de l'Union européenne à l'occasion du Conseil européen qui se tiendra à Amsterdam les 16 et 17 juin.

Je vous prie d'agréer, Monsieur le Président, l'expression de ma très haute considération.

Bien amicalement vôtre

Jacques CHIRAC

Son Excellence
Monsieur Emil CONSTANTINESCU
Président de la Roumanie
BUCAREST

https://biblioteca-digitala.ro

Paris, 14 iunie 1997

Domnule Președinte,
Drag Prieten,

Vă mulțumesc pentru scrisoarea dumneavoastră din 13 iunie, prin care ați dorit să îmi confirmați poziția României în ce privește candidatura sa la Alianța Atlantică.

Țin să vă asigur de sprijinul neschimbat și hotărât al Franței pentru aderarea României la NATO în primul val al extinderii. Cu sprijinul partenerilor săi din Alianță care împărtășesc acest obiectiv, Franța va continua să sprijine, de o manieră hotarâtă, candidatura României, până la Summit-ul de la Madrid.

În acest sens, după ce am evocat din nou acest subiect cu Cancelarul Kohl în data de 13 iunie, la Poitiers, urmează să abordăm împreună partenerii noștri din Uniunea Europeană, cu ocazia Consiliului European, care se va ține la Amsterdam, între 16 și 17 iunie.

Vă rog să agreați, domnule Președinte, expresia înaltei mele considerații.

Cu toată prietenia,

Jacques Chirac

E.S.
Domnul Emil CONSTANTINESCU
Președintele României
București

JACQUES CHIRAC: „Franța va continua să sprijine într-un mod decisiv candidatura României... la Madrid".

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

THE WHITE HOUSE

WASHINGTON

June 15, 1997

Dear Mr. President:

I appreciated the opportunity to see you at The Hague for the Marshall Plan commemoration. As I said during my speech, I greatly value the enormous progress Romania has made under your courageous and wise leadership since becoming President last December. I also am very much aware of and respect your country's deep-felt wish to be one of the countries invited to begin accession talks at the NATO Summit meeting in Madrid next month.

My decision to support three countries to begin NATO accession talks this year was taken after careful consideration. Let me make clear that my decision is not a rejection of Romania's NATO aspirations nor of Romania. Romania is on the right track and I remain deeply impressed by your country's recent achievements: Romania's acceleration of economic reform, Romania's breakthroughs in relations with its neighbors Hungary and Ukraine; Romania's historic outreach to the ethnic-Hungarian community; and Romania's contribution to European security through its contribution to the Multilateral Protection Force in Albania.

These achievements, and my confidence in the Romanian people's determination to continue on a reformist, democratic course, reinforce my commitment to work with you to support Romania's progress toward the goal we share -- Romania's increasingly close integration with the Western community of nations and its institutions, including NATO.

NATO enlargement is a process, not a one-time event, and our commitment to maintain the momentum of NATO enlargement is unshakable. Beginning with my first NATO summit meeting in January 1994, the United States has urged that NATO "enlarge steadily, deliberately and openly," and I continue to be a committed advocate for a new NATO that will be the strong foundation of security for a united and peaceful European continent, embracing all of Europe's democracies. Maintaining an open door to future enlargement is an absolutely essential element of our approach, and I am determined to see that this commitment is reflected in the decisions we make in Madrid.

https://biblioteca-digitala.ro

I would like to extend to you an invitation to visit Washington for a working visit with me in the Oval Office. I look forward to discussing with you how we can work together to strengthen the U.S.-Romanian partnership and to advance Romania's integration into Western institutions, including NATO. I have asked Ambassador Moses to deliver this letter to you, and look forward to your response.

Sincerely,

Bill Clinton

His Excellency
Emil Constantinescu
President of Romania
Bucharest

https://biblioteca-digitala.ro

CASA ALBĂ
WASHINGTON

15 iunie, 1997

Stimate Domnule Președinte,

Am apreciat ocazia de a vă vedea la Haga, la comemorarea Planului Marshall. Așa cum am spus în cuvântarea mea, apreciez foarte mult progresul enorm pe care l-a facut România sub conducerea Dvs. curajoasă și înțeleaptă, de când ați devenit Președinte în decembrie trecut. Cunosc, de asemenea, foarte bine și respect dorința puternică a țării Dvs. de a fi una dintre țările invitate să înceapă negocierile de aderare la Summit-ul NATO de la Madrid din luna viitoare.

Decizia mea de a susține trei țări în începerea negocierilor de aderare anul acesta a fost luată după o analiză atentă. Vă rog să-mi permiteți să clarific faptul că decizia mea nu este un refuz al aspirațiilor NATO ale României și nici al României. România se află pe calea cea bună și eu rămân profund impresionat de realizările recente ale țării Dvs: accelerarea reformelor economice în România; breșa remarcabilă în relațiile cu vecinii, Ungaria și Ucraina; orientarea istorică a României către comunitatea etnic-maghiară; contribuția României la securitatea Europeană prin contribuția sa la Forța Multilaterală de Protecție din Albania.

Aceste realizări și încrederea mea în hotărârea poporului român de a continua pe un drum reformist și democratic îmi reîntărește angajamentul de a conlucra cu Dvs. pentru susținerea progresului către un țel pe care îl împărtășim – integrarea din ce în ce mai apropiată a României în comunitatea occidentală de națiuni și în instituțiile acestora, inclusiv în NATO.

Extinderea NATO este un proces, nu un eveniment unic și angajamentul nostru de a păstra oportunitatea extinderii NATO este de neclintit. Începând cu primul meu summit NATO în ianuarie 1994, Statele Unite au îndemnat ca NATO "să se extindă continuu, în mod deliberat și deschis" și eu continui să fiu un avocat al unui nou NATO, care să fie un fundament solid de securitate pentru un continent European unit și pașnic, care să includă toate democrațiile europene. Menținerea unei uși deschise pentru o extindere viitoare este un element absolut esențial al abordării noastre și sunt hotărât să văd că acest angajament se va reflecta în deciziile pe care le vom lua la Madrid.

Aș vrea să vă invit să vizitati Washington-ul pentru o vizită de lucru cu mine în Biroul Oval. Aștept cu interes să discutăm modalități în care putem coopera pentru întărirea parteneriatului SUA – România, precum și pentru accelerarea integrării României în instituțiile vestice, inclusiv în NATO. L-am rugat pe Ambasadorul Moses să vă transmită această scrisoare și aștept răspunsul Dvs.

https://biblioteca-digitala.ro

Cu sinceritate,

Bill Clinton

Excelenței Sale
Emil Constantinescu
Președintele României
București

BILL CLINTON: „pentru întărirea parteneriatului SUA-România și pentru accelerarea integrării României, în instituțiile vestice, inclusiv în NATO".

https://biblioteca-digitala.ro

SECRET

RG/4639/11-07-1997
D3/2266-11.07.1997

Council of Europe
Parliamentary Assembly

The President

Strasbourg, 24 June 1997

Dear President,

Thank you for your friendly welcome on 26 May 1997.

I very much appreciated our inspiring exchange of views. And it was a special privilege to meet the President of Hungary, Mr Göncz, together with you later in the day.

In conjunction with our Fund for Social Development I am following up my commitment to seek support for the care of children in your country.

Assuring you of my highest consideration, I remain,

Yours sincerely,

Leni Fischer

Leni Fischer

His Excellency
Mr Emil CONSTANTINESCU
President of Romania
BUCHAREST

Postal Address:
F 67075 Strasbourg Cedex
France

Tel: (+33) (0) 3 88 41 20 94
Fax: (+33) (0) 3 88 41 27 96

https://biblioteca-digitala.ro

Consiliul Europei
Adunarea Parlamentară

Președintele

Strasbourg, 24 iunie 1997

Stimate Domnule Președinte,

Vă mulțumesc pentru primirea prietenească de pe 26 mai 1997.

Am apreciat foarte mult inspiratul nostru schimb de păreri. Și a fost un privilegiu special să-l întâlnesc pe Președintele Ungariei, Dl. Göncz, împreună cu Dvs. mai târziu, în aceeași zi.

În legatura cu Fondul nostru de Dezvoltare Socială, urmăresc acum îndeplinirea angajamentului meu de a căuta spijin pentru îngrijirea copiilor din țara Dvs.

Asigurându-vă de cea mai înaltă considerație, rămân,

A Dvs. cu sinceritate,

Leni Fischer

Excelenței Sale
Dl. Emil Constantinescu
Președintele României
București

https://biblioteca-digitala.ro

ORGANISATION DU TRAITÉ
DE L'ATLANTIQUE NORD

NORTH ATLANTIC
TREATY ORGANIZATION

LE SECRÉTAIRE GÉNÉRAL
SECRETARY GENERAL

BOULEVARD LÉOPOLD III
B-1110 BRUXELLES

SG/97/596bb

27 June 1997

Dear President,

I have the honour to invite you, or your representative, to a meeting and a working lunch of Heads of State and Government under the aegis of the Euro-Atlantic Partnership Council (EAPC) in Madrid on 9 July 1997.

This, the first meeting of Allied and Partner Heads of State and Government, is an historic milestone. NATO has come a long way in recent years in our relations with Partners. The establishment of the Euro-Atlantic Partnership Council marks the beginning of a new phase in achieving our vision of an inclusive and co-operative security structure for Europe.

Our meeting will have a short opening session, with the media present, where I and our Spanish host would make some opening remarks. We would then move into the working session, and I propose as a subject for our deliberations:

"Effective Co-operative Security in the Euro-Atlantic area: risks, challenges and opportunities".

To make the best use of the limited time available in Madrid, I will make some brief introductory remarks to initiate the discussion, and then open the floor. I intend a free-flowing, forward looking exchange of views on key security issues of common concern. The discussion will continue over our luncheon.

I am encouraging all participants to refrain from simply delivering formal prepared statements. If you so wish, written texts could be circulated before or at the meeting with the assistance of my office. These would be included in the record of the meeting. To allow all the nations the opportunity to take the floor, I urge you to keep your intervention as brief as possible, ideally to less than three minutes. I ask you for your co-operation in this, to ensure that our meeting is positive and businesslike.

TEL. : (32-2) 707.49 17/707.41 11 - FAX : (32-2) 707.46.66

https://biblioteca-digitala.ro

To keep our discussions as meaningful and focused as possible, I suggest that we concentrate on three key questions:

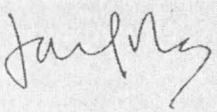
- How the new Euro-Atlantic Partnership Council created at Sintra on 30 May 1997 can most effectively be used to serve the interest of its members and to contribute to security and stability;

- How practical regional co-operation could contribute to strengthening stability and security in the respective region and in the Euro Atlantic area as a whole; and

- How to improve crisis prevention and crisis management, particularly peace-keeping through our Partnership.

I look forward to welcoming you to Madrid, and to taking an important step forward in the development of our co-operative relations.

Yours sincerely,

Javier Solana

His Excellency
Mr. Emil Constantinescu
President of Romania
Bucharest

https://biblioteca-digitala.ro

SENATOR BOB DOLE

NESECRET

July 2, 1997

Dear President Constantinescu ,

Thank you for your hospitality during my visit to Bucharest.

I am grateful for the opportunity to have heard your views on NATO enlargement. I have made public my belief that Romania should be invited to join the Alliance now and that, failing this, Romania should receive a guarantee and firm date for future admission.

I will continue to monitor your progress in any event. The democratic changes being made because of your leadership are well known in the United States.

Sincerely,

Bob Dole

The Honorable Emil Constantinescu
President of Romania
c/o Embassy of Romania
1607 23rd Street, N.W.
Washington, D.C. 20008

https://biblioteca-digitala.ro

Senator Bob Dole

2 iulie 1997

Stimate Domnule Președinte Constantinescu,

Vă mulțumesc pentru ospitalitatea Dvs. din timpul vizitei mele la București.

Sunt recunoscător pentru faptul că am avut ocazia să aud părerile Dvs. în legătură cu extinderea NATO. Mi-am exprimat public părerea că România ar trebui invitată să se alăture Alianței acum și că, în caz contrar, România va trebui să primească o garanție și o dată fermă pentru admisia ulterioară.

Voi continua să monitorizez progresele Dvs. în orice fel. Schimbările democratice care au fost făcute datorită conducerii Dvs. sunt bine cunoscute în Statele Unite.

Cu sinceritate,

Bob Dole

D-lui Emil Constantinescu
Președintele României
prin Ambasada României
160723 Street, N.W.
Washington, D.C. 20008

BOB DOLE: „Schimbările democratice care au fost făcute datorită conducerii Dvs. sunt bine cunoscute în Statele Unite".

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

United States Senate

WASHINGTON, DC 20510

July 9, 1997

The Honorable Emil Constantinescu
President of Romania
Palatul Cotroceni, Bucharest

Dear Mr. President;

We wish to congratulate you and the people of Romania on the marvelous progress made in political, economic, and military reforms since your election. Your nation has clearly demonstrated an intent to pursue open democratic political processes, enhanced relations with neighbors, a revitalized economy, and a pro-western military posture. We express our support for the process of change now firmly in place in Romania.

We are very appreciative of the effective job Ambassador Mircea Geoana and his staff have done to ensure we were informed of the numerous initiatives you have undertaken and the great contributions you have made in furthering collective security across western, central, and eastern Europe. We look forward to continuing these very helpful, pro-active relations with your administration and your representatives in the United States.

The North Atlantic Treaty Organization (NATO) summit in Madrid completes an important step in recognizing the vast accomplishments of Romania. We remain committed to assisting Romania stay the course you have charted. We will also continue to urge our Administration and NATO to adopt a path which provides Romania an invitation for NATO membership at the 1999 NATO summit in Washington, D.C.

Once again congratulations, Mr. President on the significant progress Romania has made. We wish you the best in continuing your nation's political, economic, and military initiatives en route to NATO membership.

Dan Coats

DAN COATS
United States Senator

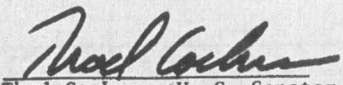
John Breaux

JOHN B. BREAUX
United States Senator

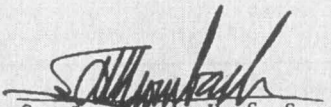

https://biblioteca-digitala.ro

The Honorable Emil Constantinescu, July 9, 1997, page 2

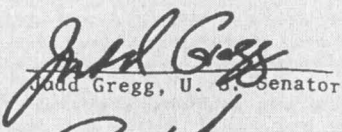
Thad Cochran, U. S. Senator

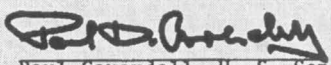
Sam Brownback, U. S. Senator

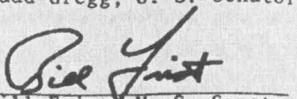
Gordon Smith, U. S. Senator

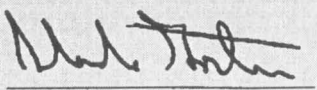
Judd Gregg, U. S. Senator

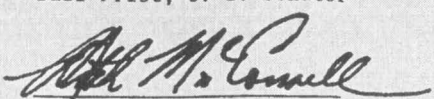
Paul Coverdell, U. S. Senator

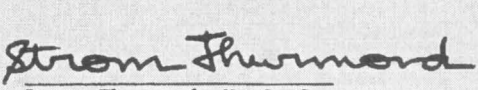
Bill Frist, U. S. Senator

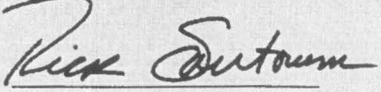
Slade Gorton, U. S. Senator

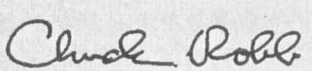
Mitch McConnell, U. S. Senator

Strom Thurmond, U. S. Senator

Rick Santorum, U. S. Senator

Chuck Robb, U. S. Senator

Chuck Hagel, U. S. Senator

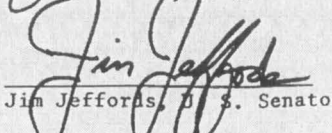
Bob Smith, U. S. Senator

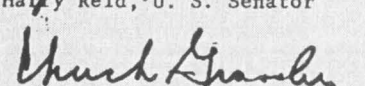
Joe Lieberman, U. S. Senator

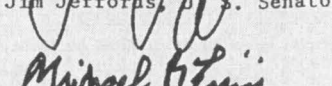
Harry Reid, U. S. Senator

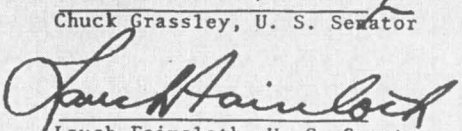
Jim Jeffords, U. S. Senator

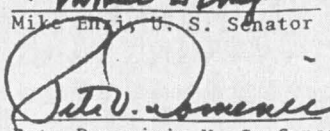
Chuck Grassley, U. S. Senator

Mike Enzi, U. S. Senator

Lauch Faircloth, U. S. Senator

Pete Domenici, U. S. Senator

https://biblioteca-digitala.ro

The Honorable Emil Constantinescu, July 9, 1997, page 3

Jeff Sessions, U. S. Senator

Connie Mack, U. S. Senator

Spencer Abraham, U. S. Senator

Arlen Specter, U. S. Senator

John McCain, U. S. Senator

Richard Shelby, U.S. Senator

https://biblioteca-digitala.ro

Senatul Statelor Unite
Washington, DC 205 10

9 iulie 1997

D-lui Emil Constantinescu
Președintele României
Palatul Cotroceni, București

Stimate Domnule Președinte,

Dorim să vă felicităm atât pe Dvs. cât și poporul român pentru minunatul progres realizat în domeniul reformelor politice, economice și militare de la alegerea Dvs. încoace. Națiunea Dvs. a demonstrat clar intenția de a urma procese democratice deschise, de a stabili relații mai strânse cu vecinii, de a revitaliza economia și de a avea o opțiune militară pro-occidentală. Ne exprimăm sprijinul pentru procesul de schimbare, care acum este ferm instaurat în România.

Apreciem în mod deosebit eficiența Ambasadorului Mircea Geoană și a echipei sale în a se asigura că suntem informați în legătură cu numeroasele inițiative pe care le-ați întreprins și cu marile contribuții pe care le-ați avut în promovarea securității colective de-a lungul Europei de Vest, Centrale și de Est. Așteptăm cu interes să continuăm aceste relații de mare ajutor și eficiente, cu administrația Dvs. și cu reprezentanții Dvs. în Statele Unite.

Summit-ul Organizației Tratatului Atlanticului de Nord (NATO) de la Madrid este un pas important în recunoașterea realizărilor vaste ale României. Rămânem hotărâți în a susține România pentru a rămâne pe linia pe care s-a înscris. Vom continua, de asemenea, să convingem Administrația noastră și NATO de necesitatea adoptarii unei căi care să ofere României o invitație pentru a deveni membră NATO la summit-ul de la Washington, DC, din 1999.

Vă felicit încă o dată, D-le Președinte, cu ocazia progresului semnificativ pe care l-a făcut România. Vă dorim toate cele bune în continuarea inițiativelor politice, economice și militare ale națiunii Dvs. în drumul către aderarea la NATO:

Dan Coats,
Senator al Statelor Unite

John B.Breaux,
Senator al Statelor Unite

Thad Cochran,
Senator al Statelor Unite

Sam Brownback,
Senator al Statelor Unite

Gordon Smith,
Senator al Statelor UniteJ

Judd Gregg,
Senator al Statelor Unite

Paul Coverdell,
Senator al Statelor Unite

Bill First,
Senator al Statelor Unite

https://biblioteca-digitala.ro

Slade Gorton,
Senator al Statelor Unite

Strom Thrumond,
Senator al Statelor Unite

Chuck Robb,
Senator al Statelor Unite

Bob Smith,
Senator al Statelor Unite

Harry Reid,
Senator al Statelor Unite

Chuck Grassley,
Senator al Statelor Unite

Lauch Faircloth,
Senator al Statelor Unite

Jeff Sessions,
Senator al Statelor Unite

Spencer Abraham,
Senator al Statelor Unite

John McCain,
Senator al Statelor Unite

Mitch McConnell,
Senator al Statelor Unite

Rick Santorum,
Senator al Statelor Unite

Chuck Hagel,
Senator al Statelor Unite

Joe Lieberman,
Senator al Statelor Unite

Jim Jeffords,
Senator al Statelor Unite

Jim Jeffords,
Senator al Statelor Unite

Pete Domenici,
Senator al Statelor Unite

Connie Mack,
Senator al Statelor Unite

Arlen Specter,
Senator al Statelor Unite

Richard Shelby,
Senator al Statelor Unite

SENATUL STATELOR UNITE: summit-ul NATO de la Madrid este un pas important în recunoaşterea realizărilor vaste ale României.

https://biblioteca-digitala.ro

LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE

NÉSECRET

Paris, le 10 JUIL. 1997

Monsieur le Président,

Cher Emil,

J'ai le plaisir de vous convier à participer au deuxième Sommet du Conseil de l'Europe, qui se tiendra à Strasbourg les 10 et 11 octobre prochains.

Avec son récent élargissement, le Conseil de l'Europe a acquis une nouvelle dimension. Devenu l'organisation européenne la plus large du continent, il doit s'adapter au nouveau contexte international tout en veillant à préserver ses acquis.

En effet, les valeurs et les principes que le Conseil de l'Europe s'attache à promouvoir doivent demeurer le fondement de l'Europe de demain. C'est tout le sens que la France se propose de donner au Sommet de Strasbourg, qui devrait constituer une étape privilégiée de l'action de cette organisation à la veille du cinquantième anniversaire de sa création.

Je serais tout particulièrement heureux de pouvoir compter sur votre participation à cette rencontre qui, je l'espère, permettra de conférer une impulsion nouvelle aux activités du Conseil de l'Europe.

Je vous prie d'agréer, Monsieur le Président, l'expression de ma très haute considération.

Bien amicalement,

Jacques CHIRAC

Son Excellence Monsieur Emil CONSTANTINESCU
Président de la République de Roumanie

https://biblioteca-digitala.ro

TRADUCERE NEOFICIALĂ

PREŞEDINTELE REPUBLICII

Paris, 10 iulie 1997

Domnule Preşedinte,
Dragă Emil,

Am plăcerea de a vă invita să participaţi la cel de-al doilea Summit al Consiliului Europei, care va avea loc la Strasbourg în data de 10 şi 11 octombrie viitor.

Cu recenta sa extindere, Consiliul Europei a obţinut o nouă dimensiune. Devenită cea mai mare organizaţie europeană a continentului, ea trebuie să se adapteze la noul context internaţional, păstrând realizările sale.

Valorile şi principiile pe care Consiliul Europei se angajează să le promoveze, trebuie să rămână fundamentul Europei de mâine. Este direcţia pe care Franţa îşi propune să o dea Summit-ului de la Strasbourg, care ar trebui să constituie o etapă privilegiată de acţiune a acestei organizaţii, în ajunul aniversării celei de-a 50-a aniversări de la crearea sa.

Voi fi în mod deosebit fericit să pot conta pe participarea dumneavoastră la această întrunire care, sper, va permite să dea un impuls nou activităţilor Consiliului Europei.

Vă rog să primiţi, domnule Preşedinte, asigurarea înaltei mele consideraţii.

Cu toată prietenia,

Jacques Chirac

Excelenţei Sale Domnul Emil CONSTANTINESCU
Preşedintele României

JACQUES CHIRAC: „Am plăcerea să vă invit să participaţi la al doilea summit al Consiliului Europei de la Strasbourg".

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

THE SECRETARY OF STATE

WASHINGTON

July 13, 1997

Dear Mr. President:

Thank you for your warm and gracious welcome. I greatly enjoyed seeing firsthand the progress Romania has made under your leadership.

From those historic days of 1989 and through your election victory in 1996, Romania continues to solidify its democracy. This visit has further strengthened the Romanian-American relationship and I am confident that our two countries will continue to forge closer ties as we move towards the new millennium.

Thank you also for the lovely pewter box, which will remind me always of my stay in your country. I look forward to having the pleasure of meeting with you again.

Sincerely,

Madeleine Albright

Madeleine K. Albright

His Excellency
Emil Constantinescu,
President of the Romanian Government,
Cotroceni Palace,
Bucharest.

https://biblioteca-digitala.ro

Il Presidente
del Consiglio dei Ministri

NESECRET

UCD/904
Roma, 16.7.1997

Signor Presidente e Caro Amico,

La ringrazio per la Sua cortese ed amichevole lettera dello scorso giugno, relativa alla candidatura romena all'Alleanza Atlantica.

Come lei ricorderà, a Madrid ho avuto modo di illustrarLe personalmente le fasi del negoziato che hanno condotto il Consiglio Atlantico a fissare al 1999 la data per l'esame della richiesta della Romania di fare ingresso nell'Alleanza Atlantica.

In tale occasione, ho altresì potuto riconfermarLe il fattivo impegno dell'Italia a fronte della candidatura del Suo Paese.

Le argomentazioni che Lei è tornato a svolgere in tale occasione mi trovano pienamente d'accordo. L'Italia è pienamente convinta della sincerità dell'orientamento democratico e liberista assunto dal Suo Paese sotto la Sua guida; apprezza la saggia e lungimirante politica inaugurata dall'attuale Governo nei confronti della minoranza ungherese; sa valutare pienamente il valore aggiunto che il potenziale militare romeno può conferire alla sicurezza comune.

S.E. Emil Constantinescu
Presidente della Repubblica di
ROMANIA

https://biblioteca-digitala.ro

Il Presidente
del Consiglio dei Ministri

Anche dopo il Vertice di Madrid restiamo convinti che la stessa logica dell'adattamento esterno dell'Alleanza richieda l'ingresso della Romania. L'esperienza degli ultimi anni ci ha dimostrato che è sul fianco sud dell'Alleanza che si originano le minacce più gravi. La presenza della Romania fra gli alleati atlantici fornirebbe un prezioso e concreto contributo alla garanzia di stabilizzazione complessiva dell'area.

So bene, per esperienza diretta della partecipazione romena alla Forza Multinazionale di Pace in Albania, quale sia il valore di questa prospettiva. E credo, Signor Presidente, che si inizi ora per i nostri due Paesi un periodo di intensa e rafforzata cooperazione bilaterale, volta a tradurre tale prospettiva in realtà.

Con molta amicizia,

Mi creda, con viva cordialità, Suo

Romano Prodi

https://biblioteca-digitala.ro

TRADUCERE NEOFICIALĂ

Preşedintele Consiliului
de Miniştri

UCD/904
Roma, 16.07.1997

Domnule Preşedinte şi drag prieten,

Vă mulţumesc pentru amabila Dumneavoastră scrisoare prietenească din luna iunie a.c. referitoare la candidatura României la Alianţa Atlantică.

Cum vă amintiţi, la Madrid am avut prilejul să vă ilustrez personal etapele negocierilor care au făcut ca Consiliul Atlantic să fixeze pentru anul 1999 data examinării cererii României de a intra în Alianţa Atlantică.

Cu acest prilej, am putut de asemenea sa vă reconfirm implicarea activă a Italiei faţă de candidatura ţării Dumneavoastră.

Sunt perfect de acord cu argumentele pe care Dumneavoastră le-aţi abordat din nou cu acest prilej. Italia este absolut convinsă de realitatea orientării democratice şi liberale alese de ţara Dumneavoastră sub conducerea Dumneavoastră; apreciez politica înţeleaptă şi de perspectivă inaugurată de actualul Guvern faţă de minoritatea ungară; ştie să aprecieze pe deplin valoarea în plus pe care potenţialul militar român o poate conferi securităţii comune.

E.S. Domnul Emil Constantinescu
Preşedintele României

https://biblioteca-digitala.ro

Şi după întâlnirea la nivel înalt de la Madrid rămânem convinşi că aceeaşi logică de extindere externă a Alianţei cere intrarea României. Experienţa ultimilor ani ne-a demonstrat că pe flancul sud al Alianţei îşi au originea ameninţările cele mai grave. Prezenţa României printre alianţii atlantici ar aduce o contribuţie preţioasă şi concretă la graniţa de stabilitate complexă a zonei.

Cunosc foarte bine, din experienţa directă a participării române la Forţa Multinaţională de Pace din Albania, care este valoarea acestei perspective. Şi cred, Domnule Preşedinte, că pentru cele două ţări ale noastre începe acum o perioadă de intensă şi puternică colaborare bilaterală, care are drept scop traducerea acestei perspective în realitate.

Cu cea mai vie cordialitate, al Dumneavoastră,

Romano Prodi

ROMANO PRODI: „la Madrid am avut prilejul să vă reconfirm implicarea activă a Italiei faţă de candidatura ţării dvs".

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

Ankara, 25 July 1997

The President

Dear Mr. President;

The Madrid Summit has been a major milestone in the adaptation process of the Alliance. On July 8, 1997, the Allies extended invitations to three countries to begin accession talks, thereby giving concrete substance to the enlargement of the Alliance, initiated at the Brussels Summit of 1994. This constitutes an important step in our efforts to transform the vision of a *"free and undivided"* Europe into a reality.

Security is and must be indivisible. As such, the security of the Allies cannot be separated from the security of the whole of Europe.

Turkey has been adamant in advocating that the scope of enlargement should take into account the present structure and geographical spread of the Allies. We have therefore insisted throughout the process that Romania and, if possible, other Balkan countries should be in the first group of countries to be invited to the Alliance. We have not been fully successful in this endeavour even though our position was supported by some other Allies. Nonetheless, we are pleased to note that the Alliance has recognized the need to take a broader perspective with regard to NATO's enlargement and the need to accommodate the Balkans in the process.

Accordingly, the Alliance has taken the decision to keep its door open to further expansion. Indeed, it has clearly affirmed that no European country which would fulfill the criteria for membership would be excluded from consideration.

In this respect, we are especially happy to note that Romania, along with Slovenia have been singled out in Madrid as possible candidates for the second wave of enlargement scheduled for 1999, which will also mark the fiftieth anniversary of the North Atlantic Alliance.

H.E. Mr. Emil Constantinescu
President of the Republic of Romania

https://biblioteca-digitala.ro

Ankara, 25 iulie 1997

Cabinetul Președintelui

Stimate Domnule Președinte,

Summit-ul de la Madrid a fost o piatră majoră de hotar în procesul de adaptare al Alianței. La data de 8 iulie 1997, Aliații au adresat invitații către trei țări, pentru începerea negocierilor de aderare, dând astfel substanța concretă extinderii Alianței, inițiată la Summit-ul de la Bruxelles în 1994. Acesta este un pas important în eforturile noastre de a transforma viziunea unei Europe *"libere si nedivizate"* în realitate.

Securitatea este și trebuie să rămână indivizibilă. Ca atare, securitatea Aliaților nu poate fi separată de securitatea întregii Europe.

Turcia a fost neclintită în susținerea faptului că scopul extinderii ar trebui să ia în considerare structura prezentă și așezarea geografică a Aliaților. De aceea, am insistat de-a lungul întregului proces ca România și, în măsură în care este posibil, alte țări balcanice să se afle în grupul țărilor invitate în Alianță. Nu am avut succes pe de-a întregul în acest demers, deși poziția noastră a fost susținută și de către alți Aliați. Cu toate acestea, avem plăcerea să luăm notă de faptul că Alianța a recunoscut necesitatea de a avea o perspectivă mai largă cu privire la extinderea NATO, precum și necesitatea de a lua în considerare Balcanii în acest proces.

În consecință, Alianța a luat decizia de a păstra ușa deschisă unei extinderi viitoare. Într-adevăr, ca a afirmat clar că nici o țară europeană care va întruni criteriile pentru a deveni membră nu va fi exclusă din procesul de evaluare.

În acest sens, suntem deosebit de încântați să luam notă de faptul că România, împreună cu Slovenia, au fost desemnate la Madrid ca posibili candidați în al doilea val de extindere, programat pentru 1999, care marchează și cea de a cincizecea aniversare a Alianței Nord Atlantice.

Excelența Voastră,

Turcia este gata să sprijine România în dorința ei de a se integra în comunitatea Euro-Atlantică și vom continua să fim neclintiți în acest demers.

Va rog să acceptați, Excelență, asigurarea considerației mele cele mai înalte.

Suleyman Demirel

SULEYMAN DEMIREL: „Suntem deosebit de încântați să luăm notă de faptul că România împreună cu Slovenia, au fost desemnate la Madrid ca posibili candidați în al doilea val de extindere".

https://biblioteca-digitala.ro

JACQUES SANTER
Président de la Commission Européenne

NESECRET

09-09-1997

Bruxelles, le 09-09
SG(97)D/84515

Monsieur le Président,

Je vous remercie de votre lettre du 12 juillet 1997, par laquelle vous me faites part de vos préoccupations relatives au régime des visas qui est réservé aux citoyens roumains, suite à la publication de la liste commune annexée au règlement (CE) N° 2317/95 du Conseil du 25 septembre 1995, déterminant les pays tiers dont les ressortissants doivent être munis d'un visa lors du franchissement des frontières extérieures des Etats membres et incluant la Roumanie.

La Commission apprécie les efforts que la Roumanie a réalisés dans ce domaine ces deux dernières années. Cette satisfaction s'est exprimée à plusieurs reprises, comme dans le texte de l'avis de la Commission publié le 16 juillet dernier.

C'est à juste titre que votre lettre fait référence à l'arrêt de la Cour de Justice du 10 juin 1997, annulant le règlement (CE) N° 2317/95 du Conseil. Lors du nouveau processus législatif, la Commission sera sans doute amenée à s'exprimer. Je puis vous assurer que la Commission prendrait alors pleinement en compte les dernières informations fournies par le Gouvernement roumain, qui indiquent les dernières réformes effectivement mises en oeuvre dans le domaine.

./..

Monsieur Emil CONSTANTINESCU
Président de la Roumanie

https://biblioteca-digitala.ro

D'ici là, je tiens à vous assurer, Monsieur le Président, que la Commission reste à l'entière disposition de la Roumanie pour lui fournir l'assistance technique nécessaire, par exemple dans le cadre du programme Phare.

Je vous prie d'agréer, Monsieur le Président, l'expression de ma très haute considération et de mon fidèle et cordial souvenir.

https://biblioteca-digitala.ro

TRADUCERE NEOFICIALĂ

JACQUES SANTER
Președintele Comisiei Europene

Bruxelles, 9 septembrie 1997
SG(97)D/84515

Domnule Președinte,

Vă mulțumesc pentru scrisoarea dumneavoastră din 12 iulie 1997, prin care mă făceați parte la preocupările dumneavoastră legate de regimul vizelor rezervat cetățenilor români, ca urmare a publicării listei comune anexată Reglementării (CE) Nr. 2317/95 a Consiliului din 25 septembrie 1995, hotărând țările terțe ale căror resortisanți trebuie să aibă viză la trecerea frontierelor externe ale statelor membre, inclusiv România.

Comisia a apreciat eforturile pe care România le-a realizat în acest domeniu în ultimii doi ani. Această satisfacție a fost exprimată de mai multe ori, ca, spre exemplu, în textul avizului Comisiei publicat în 16 aprilie trecut.

Pe bună dreptate scrisoarea dumneavoastră făcea referire la decizia Curții de Justiție din 10 iunie 1997, anulând Reglementarea (CE) Nr. 2317/95 a Consiliului. Cu ocazia noului proces legislativ, Comisia va putea să se exprime. Pot să vă asigur că va lua pe deplin în considerație ultimele informații furnizate de către Guvernul român, care indică ultimele reforme puse efectiv în practică în acest domeniu.

Comisia Europeană rămâne, țin să vă asigur, domnule Președinte, la dispoziția României pentru a-i furniza asistența tehnică necesară, în cadrul programului Phare, spre exemplu.

Va rog să primiți, domnule Președinte, expresia considerației mele cele mai înalte și statornica și calda mea amintire,

Jacques Santer

Domnului Emil Constantinescu
Președintele României

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

Congressman Frank R. Wolf

October 1, 1997

The Honorable Emil Constantinescu
President
Palatul Cotroceni Palace
Bd. Geniului 1-3
Bucharest, Romania

Dear Mr. President:

Thank you for joining with me to invite others from central and southeastern Europe to this year's conference in Bled, Slovenia.

Mr. Diaconescu has informed us that your Parliament will be hosting the North Atlantic Assembly session on those October 10 to 12 dates and, though we have not yet heard from you officially, we fear that event may preclude your personal attendance in Bled. We are pleased that Dorin Marian will be able to represent you there.

I write today to ask whether, even in view of this important event in Bucharest on that weekend, it would be possible to arrange your schedule to fly to Ljubljana on Sunday, October 12, and address the group at Bled on their last day together. I know that during your successful campaign for the presidency you had the strong support of a small group of men who walked through the difficult time with you, and that as you faced the challenges of the office in the last several months, encouragement by that group has no doubt continued.

Sharing your experience with this year's participants, many of whom were with you in Bled last year, would be most inspirational for them. I know the importance of NATO to you and will understand if you are unable to get away on that weekend. However, I would personally appreciate any consideration you may be able to give to joining us and addressing that group on Sunday.

Best wishes.

Sincerely,

Frank R. Wolf
Member of Congress

Washington, D.C. 20515

https://biblioteca-digitala.ro

Congressman Frank R. Wolf

1 octombrie 1997

D-lui Emil Constantinescu
Președinte
Palatul Cotroceni
Bd. Geniului 1 - 3
București, România

Stimate Domnule Președinte,

Vă mulțumesc că ați fost alături de mine în invitarea celorlalți participanți din Europa Centrala și de Sud-Est la conferința din acest an de la Bled, Slovenia.

Dl. Diaconescu ne-a informat că Parlamentul Dvs. va găzdui sesiunea Adunării Nord Atlantice între 10 si 12 octombrie și, deși nu am primit de la Dvs. nici o informare oficială, ne temem că acest eveniment ar putea să anuleze participarea Dvs. personală la Bled. Suntem încântați că Dorin Marian va putea să vă reprezinte acolo.

Vă scriu astăzi pentru a vă întreba dacă, având în vedere acest eveniment important din București din acel weekend, ar fi posibil să vă includeti în program un zbor la Ljubljana duminică, 12 octombrie și să vă adresați grupului în ultima zi de reuniune. Știu că în timpul campaniei Dvs. de succes pentru președinție ați avut sprijinul puternic al unui mic grup de oameni, care au străbătut timpurile dificile alături de Dvs, și că atunci când v-ați confruntat cu provocările funcției Dvs. în ultimele luni, acest grup a continuat să vă încurajeze.

Faptul de a vă împărtăși experiența cu participanții din acest an, dintre care mulți au fost cu Dvs. la Bled anul trecut, va fi de mare inspirație pentru ei. Cunosc importanța NATO pentru Dvs. și voi înțelege dacă nu veți putea pleca în acel weekend. Cu toate acestea, aș aprecia personal orice considerații ați putea să ne oferiți prin a vă întâlni cu noi și a vă adresa acestui grup duminică.

Cu cele mai bune gânduri,

Cu sinceritate,

Frank R. Wolf
Membru al Congresului

Washington, D.C. 20515

FRANK R. WOLF: „Cunosc importanța NATO pentru dumneavoastră".

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

ORGANISATION DU TRAITÉ
DE L'ATLANTIQUE NORD

NORTH ATLANTIC
TREATY ORGANIZATION

LE SECRÉTAIRE GÉNÉRAL
SECRETARY GENERAL

JAVIER SOLANA MADARIAGA

SG/97/953

13 October 1997

Dear Mr President,

On return to Brussels I would like to thank you for the hospitality you extended to me during my stay in Bucharest. As you know I attach great importance to the possibility of keeping in close contact with both you and the members of the Romanian government. On the occasion of this visit I was again struck by the determined and pragmatic way in which Romania under your leadership pursues her goal of drawing closer to the Euro-Atlantic institutions. Please be assured that NATO will continue to assist you in this process.

With my best wishes for you personally and for the future of your country.

Yours sincerely,

Javier Solana

His Excellency
Mr. Emil Constantinescu
President of Romania
Bucharest

Boulevard Léopold III - B-1110 Bruxelles
TEL.: (32-2) 707.49.17/707.41.11 - FAX: (32-2) 707.46.66

https://biblioteca-digitala.ro

ORGANIZAȚIA TRATATULUI ATLANTICULUI DE NORD

Cabinetul Secretarului General Javier Solana Madariaga

13 octombrie 1997

Stimate Domnule Președinte,

La întoarcerea mea la Bruxelles doresc să vă mulțumesc pentru ospitalitatea pe care mi-ați acordat-o în timpul șederii mele în București. După cum știți, acord o mare importanță posibilității de a rămâne în contact strâns atât cu Dvs., cât și cu membri ai guvernului României. Cu ocazia acestei vizite am fost încă o dată impresionat de modul hotărât și pragmatic în care România, sub conducerea Dvs., își urmărește scopul de a se apropia de instituțiile Euro-Atlantice. Vă asigur că NATO va continua să vă susțină în acest proces.

Cu cele mai bune gânduri pentru Dvs. personal și pentru viitorul țării Dvs.

Cu sinceritate,

Javier Solana

Excelenței Sale
Dl. Emil Constantinescu
Președintele României
București

JAVIER SOLANA: „am fost impresionat de modul hotărât și pragmatic în care România, sub conducerea Dvs., își urmărește scopul de a se apropia de instituțiile euro-atlantice".

https://biblioteca-digitala.ro

NÉSECRET

NORTH ATLANTIC ASSEMBLY

ASSEMBLÉE DE L'ATLANTIQUE NORD

The Interparliamentary Organisation of the Atlantic Alliance — L'organisation interparlementaire de l'Alliance atlantique

The President
Le Président

3, place du Petit Sablon — 1000 Bruxelles — Belgique
Tel.: 5132865 - Telex: 24809 AANAA B - Telefax: 5141847

23 October 1997

The Honorable Emil Constantinescu
President
Romania

Dear Mr. President:

I just wanted add a more substantive and personal note to my previous letter concerning my recent visit to Romania. I departed from Bucharest both energized and optimistic about the future of European security and Romania's relations with the member and partner states of NATO. The NAA Plenary was a success, in no small part, due to the hospitality of the Romanian Parliament. The NAA's deliberations and my discussions with you, members of your government, and the members of the Romanian parliament, further reinforced my longstanding opinion that NATO must extend its membership to all the democracies of Central Europe. The process of NATO enlargement will not be complete until Romania joins the Alliance.

Mr. President, allow me to close on a personal note. Few times in the many years I have travelled have I experienced the hospitality that I found in Romania. I will always remember with great fondness the breakfast in your home and the opportunity to become acquainted with wife,Nadia, and your son, Dragos.

Jane and I send our warmest regards.

Sincerely,

Bill

William V. Roth, Jr.
United States Senator
President, North Atlantic Assembly

My wife and I fell in love with Sanis!

https://biblioteca-digitala.ro

Cabinetul Președintelui

23 octombrie 1997

D-lui Emil Constantinescu
Președinte
România

Stimate Domnule Președinte

Doresc să adaug o notă mai substanțială și personală scrisorii mele precedente în legătură cu recenta mea vizită în România. Am plecat din București energizat și optimist în legătură cu viitorul securității europene și cu relațiile României cu statele membre și partenere NATO. Plenara AAN a fost un succes nu în mică măsură și datorită ospitalității Parlamentului României. Lucrările AAN și discuțiile mele cu membri ai guvernului Dvs. și cu membri ai Parlamentului României mi-au reîntărit opinia existentă că NATO trebuie să se extindă în toate democrațiile din Europa Centrală. Procesul extinderii NATO nu va fi încheiat până când România va intra în Alianță.

D-le Președinte, vă rog să-mi permiteți să închei pe o notă personală. De rare ori, de-a lungul anilor în care am călătorit, mi-a fost dat să întâlnesc ospitalitatea pe care am găsit-o în România. Îmi voi aminti întotdeauna cu mare plăcere micul dejun de la reședința Dvs., precum și ocazia de a o întâlni pe soția Dvs., Nadia și pe fiul Dvs., Dragoș.

Atât Jane cât și eu vă trimitem gândurile noastre cele mai călduroase.

Cu sinceritate,

Willian V. Roth
Senator al Statelor Unite
Președinte, Adunarea Atlanticului de Nord

WILLIAM V. ROTH: „NATO trebuie să se extindă în toate democrațiile din Europa Centrală. Procesul extinderii NATO nu va fi încheiat până când România nu va intra în Alianță".

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND
DER BUNDESKANZLER

Bonn, den 1. Dezember 1997

Seiner Exzellenz
dem Präsidenten von Rumänien
Herrn Professor Dr. Emil Constantinescu

Bukarest

Sehr geehrter Herr Präsident,

für das Jahr 1998 wünsche ich Ihnen Glück, Erfolg und Wohlergehen.

Im abgelaufenen Jahr konnten wir in vertrauensvoller Zusammenarbeit einen wichtigen Beitrag zur weiteren Festigung und Vertiefung der traditionell freundschaftlichen Beziehungen zwischen unseren beiden Ländern leisten. Gerne erinnere ich mich unserer Begegnungen in Bonn, die geprägt waren vom Geiste des Vertrauens und der partnerschaftlichen Zusammenarbeit.

Seien Sie gewiß, daß die Bundesrepublik Deutschland Ihnen und Ihrem Land auf seinem schwierigen Weg der demokratischen, rechtsstaatlichen und marktwirtschaftlichen Reformen und bei seiner Heranführung an die europäischen und atlantischen Institutionen auch weiterhin nach Kräften zur Seite stehen wird.

Mit freundlichen Grüßen

https://biblioteca-digitala.ro

Traducere

Republica Federală Germania
Bonn, 1 decembrie 1997
Cancelarul Federal

Excelenței Sale
Președintelui României
Domnul profesor Emil Constantinescu

București

Stimate domnule Președinte,

Pentru anul 1998 vă doresc noroc, succes și sănătate.

Bazându-ne pe o colaborare caracterizată de încredere, în decursul acestui an am putut să aducem o contribuție importantă la o ulterioară consolidare și adâncire a relațiilor prietenoase tradiționale existente între țările noastre. Păstrez o amintire plăcută despre întâlnirile noastre de la Bonn care au fost imprimate de un spirit de încredere și colaborare de parteneriat.

Fiți convins că Republica Federală Germania, cât îi este în putință, va fi și în continuare alături de dumneavoastră și de țara dumneavoastră pe calea dificilă a reformelor democratice, ale statului de drept și ale economiei de piață precum și privind apropierea țării dumneavoastră de instituțiile europene și atlantice.

Cu salutări cordiale

Kohl

HELMUT KOHL: „Republica Federală Germania atât cât îi va fi în putință ... va fi și în continuare alături de dumneavoastră".

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

DER MINISTERPRÄSIDENT DES FREISTAATS THÜRINGEN

Präsident von Rumänien
Herr Professor
Dr. Emil Constantinescu

Erfurt, den 1. Dezember 1997

Hochverehrter Herr Präsident,

tief beeindruckt von der Entschlossenheit, mit der Sie und die neue Regierung Rumäniens an den Aufbau Ihres Landes gegangen sind, bin ich aus Rumänien nach Deutschland zurückgekehrt.

Es ist mir ein herzliches Bedürfnis, Ihnen dafür zu danken, daß Sie mich empfangen haben, daß wir ein so offenes und intensives Gespräch führen konnten.
Ich möchte Ihnen noch einmal versichern, daß Sie in mir einen Freund Ihres Landes und insbesondere Ihres Wunsches nach baldigem Beitritt Rumäniens zur NATO und der Europäischen Union gefunden haben.

Ich wünsche Ihnen viel Kraft und allen Erfolg zum Wohle der Bürgerinnen und Bürger Ihres Landes und zum Nutzen für die Gemeinschaft der Staaten Europas.

In aufrichtiger Bewunderung Ihrer Persönlichkeit verbleibe ich mit herzlichen Grüßen.

Ihr

Bernhard Vogel

Dr. Bernhard Vogel

REGIERUNGSSTRASSE 73 · 99084 ERFURT · TELEFON 03 61 / 5 97 68 01 · TELEFAX 03 61 / 5 97 61 07

https://biblioteca-digitala.ro

Preşedintelui României
Domnul Profesor
Dr. Emil Constantinescu

Erfurt, 1 decembrie 1997

Onorate domnule Preşedinte,

M-am întors din România în Germania profund impresionat de hotărârea cu care Dumneavoastră şi noul guvern al României aţi trecut la reconstrucţia ţării Dumneavoastră.

Simt în mod sincer nevoia de a vă mulţumi pentru faptul ca m-aţi primit şi că am putut avea o discuţie atât de deschisă şi intensă.

Doresc să vă asigur încă o dată de faptul ca aţi găsit în mine un prieten al ţării Dumneavoastră şi în special în privinţa dorinţei Dumneavoastră ca România să adere curând la NATO şi la Uniunea Europeană.

Vă urez multă energie şi numai succese pentru prosperitatea cetăţenilor ţării Dumneavoastră şi în folosul comunităţii statelor europene.

Cu sinceră admiraţie faţă de personalitatea Dumneavoastră rămân cu salutări cordiale,

Al Dumneavoastră

Dr. Berhard Vogel

BERNHARD VOGEL: „aţi găsit în mine un prieten... în privinţa dorinţei Dumneavoastră ca România să adere curând la NATO şi la Uniunea Europeană".

https://biblioteca-digitala.ro

Cabinet

NESECRET

D3/3617. 17.XII.97

Conseil de l'Europe

Le Secrétaire Général

Référence:

Strasbourg, le 5 décembre 1997

Monsieur le Président,

Le Deuxième Sommet des Chefs d'Etat et de Gouvernement des Etats membres du Conseil de l'Europe a été un événement marquant dans l'histoire de notre Organisation et une étape importante de l'histoire de l'Europe d'après-guerre. Il a rassemblé les plus hauts représentants politiques de près de 800 millions de citoyens de notre continent autour de l'engagement commun envers la démocratie pluraliste, le respect des droits de l'homme et l'Etat de droit.

Cette rencontre éminemment symbolique à Strasbourg de la famille des nations démocratiques d'Europe a transmis, en adoptant une Déclaration Finale et un Plan d'Action, un message politique clair. Celui-ci exprime la volonté affirmée de consolider l'espace de sécurité démocratique sur notre continent et de renforcer la stabilité démocratique dans les Etats membres par une action commune plus déterminée.

Je voudrais vous remercier chaleureusement pour votre contribution personnelle à ce projet européen commun. J'ai particulièrement apprécié vos remarques sur la contribution très concrète du Conseil de l'Europe au succès des transformations démocratiques de la société roumaine et de ses institutions ainsi que l'importance que vous accordez aux relations de bon voisinage et à la coopération régionale en tant que facteur important de stabilité dans la zone.

Nous allons maintenant mettre en oeuvre de façon pratique les décisions du Sommet. Pour réaliser cette coopération accrue en Europe, nous devons unir nos forces et mobiliser les moyens nécessaires. Je suis persuadé que le Conseil de l'Europe peut compter sur votre soutien continu et actif dans ce contexte.

Veuillez trouver, ci-joint, quelques photos en souvenir de votre participation au Sommet.

En vous présentant mes meilleurs voeux de fin d'année, je vous prie de croire, Monsieur le Président, à l'expression de ma haute considération.

Daniel TARSCHYS

Monsieur Emil CONSTANTINESCU
Président de la République de Roumanie
BUCAREST

Adresse Postale:
F 67075 Strasbourg Cedex
France

Tél. (33) 03 88 41 20 00
Telex: Eur 870943 F
Télécopie: (33) 03 88 41 27 81/82/83

https://biblioteca-digitala.ro

Consiliul Europei
Secretariatul General
Referință
Strasbourg, 5 decembrie 1997

Domnule Președinte,

Cel de-al doilea Summit al Șefilor de Stat și de Guvern ai statelor membre ale Consiliului Europei a fost un eveniment marcant în istoria organizației noastre și o etapă importantă în istoria Europei de după război. Summit-ul a adunat cei mai înalți reprezentanți politici ai aproape 800 de milioane de cetățeni ai continentului nostru, în jurul angajamentului comun spre o democrație pluralistă, respectul drepturilor omului și a statului de drept.

Această întrunire eminamente simbolică la Strasbourg a familiei națiunilor democratice ale Europei a transmis, prin adoptarea unei Declarații Finale și a unui Plan de Acțiune, un mesaj politic clar. Acesta exprimă voința clar exprimată de a consolida spațiul de securitate democratică pe continentul nostru și de a întări stabilitatea democratică în statele membre, printr-o acțiune comună mai hotărâtă.

Aș dori să vă mulțumesc călduros pentru contribuția dumneavoastră personală la acest proiect european comun. Am apreciat în mod deosebit remarcile dumneavoastră asupra contribuției foarte concrete a Consiliului Europei la succesul transformărilor democratice ale societății românești și a instituțiilor sale, ca și importanța pe care dumneavoastră o acordați relațiilor de bună vecinătate și cooperării regionale, ca factor important de stabilitate în zonă.

Noi vom pune în practică deciziile Summit-ului. Pentru a realiza a această cooperare sporită în Europa, trebui să ne unim forțele și să mobilizăm resursele necesare. Sunt convins că Consiliul Europei poate conta pe sprijinul dumneavoastră continuu și activ în acest context.

Vă rog să găsiți, alăturat, câteva fotografii ca amintire a participării dumneavoastră la Summit.

Prezentându-vă cele mai bune urări de sfârșit de an, vă rog să primiți, domnule Președinte, asigurarea înaltei mele considerații.

Daniel TARSCHYS

Domnul Emil CONSTANTINESCU
Președintele României
București

DANIEL TARSCHYS: „Al doilea Summit al conducătorilor de stat și de guvern din țările membre ale Consiliului Europei .... a adunat pe cei mai înalți reprezentanți politici ai 800 de milioane de cetățeni ai continentului nostru sub semnul angajamentului comun față de democrația pluralistă, respectul drepturilor omului și statul de drept."

https://biblioteca-digitala.ro

Il Presidente
del Consiglio dei Ministri

NESECRET

UCD/904
Roma, 16.7.1997

Signor Presidente e Caro Amico,

La ringrazio per la Sua cortese ed amichevole lettera dello scorso giugno, relativa alla candidatura romena all'Alleanza Atlantica.

Come lei ricorderà, a Madrid ho avuto modo di illustrarLe personalmente le fasi del negoziato che hanno condotto il Consiglio Atlantico a fissare al 1999 la data per l'esame della richiesta della Romania di fare ingresso nell'Alleanza Atlantica.

In tale occasione, ho altresì potuto riconfermarLe il fattivo impegno dell'Italia a fronte della candidatura del Suo Paese.

Le argomentazioni che Lei è tornato a svolgere in tale occasione mi trovano pienamente d'accordo. L'Italia è pienamente convinta della sincerità dell'orientamento democratico e liberista assunto dal Suo Paese sotto la Sua guida; apprezza la saggia e lungimirante politica inaugurata dall'attuale Governo nei confronti della minoranza ungherese; sa valutare pienamente il valore aggiunto che il potenziale militare romeno può conferire alla sicurezza comune.

S.E. Emil Constantinescu
Presidente della Repubblica di
ROMANIA

https://biblioteca-digitala.ro

TRADUCERE NEOFICIALĂ

Preşedintele Consiliului
de Miniştri

UCD/904
Roma, 16.07.1997

Domnul Preşedinte şi drag prieten,

Vă mulţumesc pentru amabila Dumneavoastră scrisoare prietenească din luna iunie a.c. referitoare la candidatura României la Alianţa Atlantică.

Cum vă amintiţi, la Madrid am avut prilejul să vă ilustrez personal etapele negocierilor care au făcut ca Consiliul Atlantic să fixeze pentru anul 1999 data examinării cererii României de a intra în Alianţa Atlantică.

Cu acest prilej, am putut de asemenea să vă reconfirm implicarea activă a Italiei faţă de candidatura ţării Dumneavoastră.

Sunt perfect de acord cu argumentele pe care Dumneavoastră le-aţi abordat din nou cu acest prilej. Italia este absolut convinsă de realitatea orientării democratice şi liberale alese de ţara Dumneavoastră sub conducerea Dumneavoastră; apreciez politica înţeleaptă şi de perspectiva inaugurată de actualul Guvern faţă de minoritatea ungară; ştie să aprecieze pe deplin valoarea în plus pe care potenţialul militar român o poate conferi securităţii comune.

E.S. Domnul Emil Constantinescu
Preşedintele României

ROMANO PRODI: „aş dori să confirm îndeosebi interesul guvernului italian faţă de evoluţia proiectului privind conducta de petrol Constanţa-Trieste".

https://biblioteca-digitala.ro

LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE

NÉSECRET

Paris, le 30 janvier 1998

Monsieur le Président,

Très Cher Ami,

Je saisis l'occasion de la visite à Bucarest de mon ami Jérôme MONOD pour vous dire combien je suis heureux de voir les progrès des relations de nos deux pays dans les domaines les plus variés, qu'ils concernent la culture ou le monde des affaires.

Avec toute mon amitié, Jérôme MONOD vous dira combien je m'en préoccupe personnellement et quelle importance j'attache à la place que la Roumanie doit occuper en Europe. Je ne peux que me réjouir de constater qu'un groupe comme Suez Lyonnaise des Eaux ait choisi de développer fortement ses activités dans votre Pays et c'est d'ailleurs là pour moi une indication précieuse de l'intérêt que porte désormais la communauté d'affaires française à votre grand pays.

Je vous prie, Monsieur le Président, de croire à l'assurance de ma très haute considération.

Bien amicalement vôtre,

Jacques CHIRAC

Son Excellence M. Emil CONSTANTINESCU
Président de la République de Roumanie

https://biblioteca-digitala.ro

TRADUCERE NEOFICIALĂ

PREŞEDINTELE REPUBLICII

Paris, 30 ianuarie 1998

Domnule Preşedinte,
Foarte Drag Prieten,

Am profitat de vizita la Bucureşti a bunului meu prieten Jérôme MONOD, pentru a vă spune cât sunt de fericit de a vedea progresul relaţiilor dintre ţările noastre în domenii din cele mai diferite, fie că privesc cultura sau lumea afacerilor.

Împreună cu toată prietenia mea, Jerome MONOD vă va spune cât mă preocup personal şi câtă importanţă dau locului pe care România trebuie să îl ocupe în Europa. Nu pot decât să mă bucur să constat că, un grup precum Suez Lyonnaise des Eaux a ales să îşi dezvolte puternic activităţile sale în ţara dumneavoastră, aceasta fiind pentru mine un indiciu important al interesului pe care comunitatea franceză de afaceri îl are faţă de ţara dumneavoastră mare.

Vă rog să primiţi, domnule Preşedinte, asigurarea înaltei mele consideraţii.

Cu toată prietenia,

Jacques Chirac

E.S. D. Emil CONSTANTINESCU
Preşedintele României

https://biblioteca-digitala.ro

10 DOWNING STREET
LONDON SW1A 2AA

NESECRET

THE PRIME MINISTER

24 February 1998

Dear Mr President,

The European Conference on 12 March marks another step forward in the European Union's efforts to eliminate divisions in Europe. It will bring together existing and associated members of the Union for the first time in one forum. To celebrate this historic occasion, I would like to invite you to a dinner on the evening of 11 March.

I very much hope that you will be able to join me.

Yours sincerely,

Tony Blair

His Excellency Professor Emil Constantinescu

https://biblioteca-digitala.ro

PRIMUL MINISTRU

24 februarie 1998

Stimate Domnule Președinte,

Conferința Europeană din 12 martie marchează încă un pas al eforturilor Uniunii Europene de a elimina diviziunile în Europa. Ea va reuni membri existenți și asociați ai Uniunii pentru prima dată într-un singur efort. Pentru a celebra această ocazie istorică, aș dori să vă invit la un dineu în data de 11 martie.

Sper, într-adevăr să luați parte alături de mine,

Cu sinceritate,
Tony Blair

Excelenței Sale
Profesor Emil Constantinescu

TONY BLAIR: „Conferința Europeană din 12 martie va marca încă un pas înainte în eforturile Uniuniii Europene de a elimina diviziunile Europei".

https://biblioteca-digitala.ro

I was pleased that the first meeting of the European Conference seemed to go well, and grateful for the commitment and cooperation you and other participants showed. I am writing now to let you know how we plan to follow up the discussions.

Most importantly, I want to press ahead with the proposed informal Group of experts on drugs and organised crime. The Group could consider, amongst other things:

- how best to prevent the operations of drug traffickers and criminal organisations;

- ways to improve the exchange of information and analysis to develop a clearer picture of the threat from organised crime to Europe as a whole;

- ways of improving practical cooperation on these issues between police, customs and judicial authorities;

- the scope for intensified efforts with other countries, including countries of transit.

Officials will be in touch shortly on the detailed arrangements. We aim to convene a first meeting early in June. We agreed on 12 March that Switzerland should be invited to contribute to the Group's work. I would propose to make the same offer to Norway and Iceland, and to leave open the possibility to invite contributions from other countries outside the European Conference as appropriate. It would obviously be helpful if Turkey could be involved due course.

I also look forward to the Commission's stock-take of existing anti-drugs activity amongst the Conference participants, particularly with respect to drugs demand reduction. I hope this work can press ahead on the same timescale.

Our useful discussion on the environment looked ahead to a number of important meetings, such as the quote Environment for Europe unquote conference in Aarhus in June. We all agreed that we should continue to support the integration of the environment into broader policies to ensure sustainable development. The Commission is already working on this. We are in close touch with them on how we could take this forward and reflect it in the Conference's future work.

I also welcomed the clear conclusion on 12 March confirming that the door remains open for Turkish participation in the Conference. The next Ministerial meeting of the Conference should, as required by the Luxembourg Conclusions, take place

https://biblioteca-digitala.ro

at Foreign Minister level. We will liaise with the incoming Austrian Presidency on preparations for this meeting. And the Commission will consider how social partners can play their part in the follow-up process.

I am confident we can build successfully upon the start made in London. I look forward to continuing to work with you within the Conference.

Tony Blair

https://biblioteca-digitala.ro

"M-a bucurat faptul că prima şedinţă din cadrul Conferinţei Europene s-a desfăşurat satisfăcător şi vă mulţumesc pentru încrederea şi cooperarea dumneavoastră şi a celorlalţi participanţi. Vă scriu pentru a vă comunica direcţiile de acţiune viitoare.

Cel mai important, doresc să insist asupra activităţii Grupului de experţi în domeniul drogurilor şi crimei organizate. Grupul poate lua în considerare, printre altele:

– cum să prevină cel mai bine operaţiunile de trafic de droguri şi orgnizaţiile criminale;

– modalităţi de îmbunătăţire a schimbului de informaţii şi analiză în scopul creării unei imagini mai clare a pericolului pe care îl reprezintă crima organizată pentru întreaga Europă;

– modalităţi de îmbunătăţire a cooperări practice pe această temă dintre poliţie, autorităţile vamale şi judecătoreşti;

– intensificarea eforturilor de colaborare cu alte ţări, inclusiv cu ţările de tranzit.

Demnitarii vor primi în curând programele detaliate. Intenţionăm să organizăm o primă întâlnire la începutul lui iunie. Am căzut de acord pe 12 martie ca Elveţia sa fie invitată să contribuie la activitatea Grupului. Propun să lansăm aceeaşi ofertă Norvegiei şi Islandei şi să dăm posibilitatea şi altor ţări din afara Conferiţei Europene să-şi aducă contribuţia. Ar fi desigur util ca Turcia să se implice la timpul potrivit.

Aştept de asemenea să văd un rezumat al activităţii Comisiei în domeniul anti-drog desfăşurată de participanţii la Conferinţă în special în sensul reducerii cererii de droguri. Sper că această activitate să poată continua pe aceeaşi durată.

Discuţiile utile purtate pe tema mediului au angajat un număr de întâlniri importante, ca de exemplu conferinţa „Mediul Înconjurător pentru Europa" ce va avea loc la Aarhus în iunie. Am fost cu toţii de acord că trebuie să continuăm sprijinirea integrării mediului în politici mai largi pentru a asigura o dezvoltare susţinută. Comisia lucrează deja pe această temă. Menţinem un contact strâns cu cei din Comisie referitor la modalitatea de a prelua această problemă şi a o reflecta în activitatea viitoare a Conferinţei.

Am salutat şi concluzia clară ce a reieşit din data de 12 martie confirmând că uşa rămâne deschisă pentru participarea Turciei la Conferinţă. Următoarea şedinţă ministerială din cadrul Conferinţei trebuie să aibă loc, aşa după cum cer concluziile desprinse la Luxemburg, la nivel de miniştri de externe.

Vom lua legătura cu următoarea ţară ce va deţine Preşedinţia, Austria, pentru a pregăti această întâlnire. Comisia va stabili modul în care partenerii sociali pot să-şi îndeplinească rolul pe parcurs.

Sunt convins că vom continua cu succes ceea ce am început la Londra. Aştept cu interes să lucrez cu dumneavoastră mai departe în cadrul Conferinţei".

Tony Blair

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

Lietuvos Respublikos Prezidentas

translation

Vilnius, 14 February 1998

Dear Mr. President,

My term of office of the President of the Republic is drawing to a close. Therefore I would like to take this opportunity to express my sincere gratitude for fruitful co-operation and for the demonstrated understanding. I will always with pleasure remember our meeting at the Vilnius Conference, as well as constructive and open discussions with you.

At the end of this month, I shall hand over my official duties to the new President of the Republic Mr. Valdas Adamkus. I hope for a close relationship to be established with him, as well as for the increasingly stronger and mutually beneficial co-operation between our states.

I would like to take this opportunity to wish you, Mr. President, good health and success, and all the people of Romania - prosperity.

Please accept, Mr. President, the assurances of my highest esteem.
Sincerely yours,

/s/

Algirdas Brazauskas

His Excellency
Emil Constantinescu
President of Romania

https://biblioteca-digitala.ro

Vilnius, 24.02.1998

Președintele Republicii Lituania

Stimate Domnule Președinte,

Mandatul meu de Președinte al Republicii se apropie de sfârșit. Prin urmare doresc să-mi exprim recunoștința mea sinceră pentru cooperarea fructuoasă și pentru înțelegerea arătată. Îmi voi aminti mereu cu plăcere întâlnirea noastră la Conferința de la Vilnius, precum și discuțiile deschise și constructive pe care le-am avut cu dumneavoastră.

La finele acestei luni, voi preda mandatul noului Președinte al Republicii, dl. Valdas Adamkus. Îmi afirm speranța că se vor stabili relații strânse cu noul președinte, că se vor dezvolta și consolida în continuare relațiile dintre statele noastre, în avantaj reciproc.

Doresc să profit de această ocazie, Domnule Președinte, pentru a vă ura sănătate și succes, iar poporului român – prosperitate.

Vă rog să primiți, Domnule Președinte, asigurarea înaltei mele considerațiuni.

Al Dv. sincer,

Algirdas Brazauskas

Excelenței Sale
Emil Constantinescu
Președintele României

https://biblioteca-digitala.ro

PRIMULUI MINISTRU

Ottawa, 3 martie 1998

Domnule Presedinte,

Va multumesc pentru scrisoarea dumneavoastra privind întâlnirea calda si fructuoasa pe care am avut-o la Hanoi, la Summit-ul Francofonici.

Sunt foarte bucuros ca ati acceptat sa faceti o vizita de stat în Canada la sfârsitul lunii mai, onorând invitatia pe care v-am facut-o. Îmi face placere sa va reafirm personal sprijinul meu ferm pentru eforturile dumneavoastra de integrare în institutiile euro-atlantice, în special NATO. Anticipez ca apartenenta noastra comuna la Francofonie va favoriza dezvoltarea cooperarii în domenii variate.

Cred, de asemenea, ca aceasta vizita ar trebui sa aiba o componenta economica si comerciala importanta. Pe lânga adaugarea unei dimensiuni noi parteneriatului nostru, deja exemplar în materie de cooperare nucleara, vizita va constitui o buna ocazie de a realiza noi legaturi în domeniul petrolului si gazelor, minier, fara a uita înalta tehnologie. Sunt deci prevazute întâlniri cu reprezentanti ai lumii afacerilor, autoritati provinciale si membri cheie ai Guvernului meu.

Îmi face placere sa va întâmpin cu ocazia primei dumneavoastra calatorii oficiale în Canada, care ne va permite, sunt sigur, sa realizam progrese importante în relatiile bilaterale.

Va rog sa primiti, domnule Presedinte, asigurarea înaltei mele consideratii.

Jean Chretien

Excelentei Sale Domnului Emil Constantinescu
Presedintele României

JEAN CHRETIEN: „Îmi face plăcere să vă reafirm sprijinul meu ferm pentru eforturile de integrare în instituțiile euro-atlantice, în special NATO.

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

CANADA

PRIME MINISTER · PREMIER MINISTRE

OTTAWA, K1A 0A2

Le 2 juillet 1998

Monsieur le Président,

J'ai été très heureux de vous accueillir au Canada le mois dernier. À mon sens, votre visite a été couronnée de succès et a permis d'attirer l'attention des gens d'affaires canadiens sur les changements en cours en Roumanie. J'espère qu'elle produira maintenant des fruits sous la forme d'échanges commerciaux et d'investissements accrus entre nos deux pays.

Au cours de votre visite, nous avons discuté assez longuement des possibilités d'achèvement du second réacteur à la centrale nucléaire de Cernavoda. Vos remarques au sujet des réactions du Fonds monétaire international à ce sujet m'ont particulièrement frappé. J'ai donc abordé la question avec le directeur général du FMI, M. Michel Camdessus, peu après votre départ.

J'ai été très encouragé par l'attitude ouverte de M. Camdessus à l'égard du rôle que peut jouer l'énergie nucléaire dans l'ensemble des moyens énergétiques d'un pays. Il était pleinement conscient du coût potentiel et des avantages environnementaux de l'énergie nucléaire. Il m'a cependant exposé les inquiétudes du FMI au sujet de l'électricité excédentaire que créerait un second réacteur à Cernavoda et des conséquences de l'augmentation de la dette extérieure de la Roumanie, compte tenu en particulier des autres achats étrangers qui sont projetés. J'ai expliqué à M. Camdessus que les coûts d'achèvement du second réacteur et les conditions de financement faisaient encore l'objet de discussions entre l'EACL, ses partenaires et les autorités

Son Excellence Monsieur Emil Constantinescu
Président de la République de la Roumanie
Bucarest, ROUMANIE

https://biblioteca-digitala.ro

responsables de l'électricité de votre pays. Je lui ai par ailleurs signalé que je m'étais entretenu avec le premier ministre Prodi de la possibilité que l'Italie achète l'électricité excédentaire de la Roumanie, et que celui-ci s'était montré intéressé par cette idée. M. Camdessus a alors laissé entendre que les possibilités de ventes d'électricité à l'étranger et de conditions de financement souples pourraient influencer l'attitude du FMI.

J'espère que ces renseignements pourront vous être utiles dans vos délibérations internes touchant l'achèvement du second réacteur. De fait, peut-être voudrez-vous envisager si, à la lumière de l'intérêt manifesté par le premier ministre Prodi pour l'achat d'électricité à la Roumanie, il serait opportun que vos autorités engagent des pourparlers directs avec les responsables italiens de l'électricité touchant les conditions d'un marché possible.

Comme vous le savez, j'appuie toujours fermement la contribution de l'EACL aux travaux en cours à la centrale nucléaire de Cernavoda. J'espère qu'il sera possible de résoudre certaines des questions en suspens afin d'aller de l'avant en ce qui concerne à la fois le contrat provisoire (qui permettrait de poursuivre les travaux en 1998) et un cadre de travail pour l'achèvement du second réacteur.

Je vous prie d'agréer, Monsieur le Président, l'assurance de ma très haute considération.

Jean Chrétien

https://biblioteca-digitala.ro

TRADUCERE NEOFICIALĂ

CANADA
PRIMUL MINISTRU

OTTAWA, KIA OA2

2 iulie 1998

Domnule Preşedinte,

Am fost foarte fericit să vă primesc în Canada luna trecută. După părerea mea, vizita dumneavoastră a fost încununată de succes şi a atras atenţia oamenilor de afaceri canadieni asupra schimbărilor în curs din România. Sper că vizita va avea efecte sub forma schimburilor comerciale şi a investiţiilor crescute între cele două ţări.

În cursul vizitei dumneavoastră, am discutat destul de mult despre posibilităţile de terminare a celui de-al doilea reactor al centralei nucleare de la Cernavodă. Remarcile dumneavoastră cu privire la reacţiile Fondului Monetar Internaţional, referitoare la acest subiect, m-au frapat. Prin urmare, am abordat problema cu directorul general al FMI, domnul Michel Camdessus, la puţin timp după plecarea dumneavoastră.

Am fost foarte încurajat de atitudinea deschisă a domnului Camdessus cu privire la rolul pe care îl poate juca energia nucleară în ansamblul mijloacelor energetice ale unei ţări. El era pe deplin conştient de costul potenţial al energiei nucleare, precum şi de avantajele asupra mediului. Totuşi, el mi-a expus neliniştile FMI cu privire la suplimentul de energie pe care l-ar crea un al doilea reactor la Cernavodă şi consecinţele creşterii datoriei externe a României, ţinând cont, în special, de alte afaceri străine care sunt protejate. I-am explicat domnului Camdessus că, costurile de terminare a celui de-al doilea reactor şi condiţiile de finanţare sunt încă subiectul discuţiilor dintre EACL, partenerii săi şi autorităţile responsabile de electricitate din ţara dumneavoastră. I-am semnalat că am avut o discuţie cu primul ministru Prodi asupra posibilităţii ca Italia să cumpere electricitatea excedentară a României şi că acesta se arătase interesat de această idee. Domnul Camdessus a lăsat atunci să se înţeleagă că posibilităţile de vânzări de electricitate în străinătate şi condiţiile de finanţări flexibile, ar putea influenţa atitudinea FMI.

Sper că aceste informaţii vă vor fi utile în dezbaterile dumneavoastră interne asupra terminării celui de-al doilea reactor. De fapt, poate că aţi dori să examinaţi dacă, în lumina interesului manifestat de primul-ministru Prodi, pentru cumpărarea de electricitate din România, va fi oportun ca autorităţile dumneavoastră să angajeze negocieri directe cu responsabilii italieni, atingând condiţiile unei pieţe posibile.

https://biblioteca-digitala.ro

După cum ştiţi, sprijin cu toată fermitatea contribuţia EACL la execuţiile în curs la centrala nucleară de la Cernavodă. Sper că va fi posibil să rezolvăm anumite întrebări rămase în suspans, înainte de a merge mai departe în ce priveşte atât contractul provizoriu (care ar permite continuarea lucrărilor în 1998), cât şi un cadru de muncă pentru terminarea celui de al doilea reactor.

Vă rog să agreaţi, domnule Preşedinte, asigurarea înaltei mele consideraţii.

Jean Chretien

JEAN CHRETIEN: „După părerea mea, vizita dumneavoastră a fost încununată de succes şi a atras interesul oamenilor de afaceri canadieni asupra schimbărilor aflate în curs în România...".

https://biblioteca-digitala.ro

LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE

Paris, le 16 Juillet 1998

NESECRET

Monsieur le Président,

Cher Ami,

Les voeux que vous m'avez adressés à l'occasion de notre fête nationale m'ont beaucoup touché et je vous en remercie vivement.

Vous avez raison de souligner la spécificité des liens très denses qui unissent la France et la Roumanie et qui se sont encore renforcés pendant ces derniers mois. J'en suis très heureux.

Vous savez aussi l'importance que j'attache à voir la Roumanie rejoindre rapidement l'Europe et l'OTAN. La France soutiendra pleinement la Roumanie dans cette double démarche.

Je vous remercie, Monsieur le Président, de la confiance exprimée dans votre lettre et vous prie d'agréer l'expression de ma haute considération.

Bien amicalement,

Jacques CHIRAC

Son Excellence M. Emil CONSTANTINESCU
Président de la Roumanie

https://biblioteca-digitala.ro

TRADUCERE NEOFICIALĂ

PREŞEDINTELE REPUBLICII

Paris, 16 iulie 1998

Domnule Preşedinte,

Drag Prieten,

Urările pe care mi le-aţi adresat cu ocazia zilei noastre naţionale m-au emoţiont profund şi vă mulţumesc din toată inima.

Aveţi dreptate să scoateţi în evidenţă specificitatea legăturilor foarte strânse, care unesc Franţa şi România şi care au fost întărite în timpul ultimelor luni. Din acest motiv, sunt foarte fericit.

Dumneavoastră. ştiţi, de asemenea, importanţa pe care o acord ideii de a vedea România alăturându-se repede Europei şi Alianţei Nord-Atlantice. Franţa va susţine pe deplin România în acest dublu demers.

Vă mulţumesc, domnule Preşedinte, pentru încrederea exprimată în scrisoarea dumneavoastră şi vă rog să agreaţi expresia înaltei mele consideraţii.

Cu toată prietenia,

Jacques Chirac

E.S. D. Emil CONSTANTINESCU
Preşedintele României

JACQUES CHIRAC: „Cunoaşteţi importanţa pe care o acord ideii de a vedea România integrată în Uniune şi în NATO. Franţa va susţine din toate puterile acest dublu demers".

https://biblioteca-digitala.ro

LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE

NÉSECRET

Paris, le 1er septembre 1998

Monsieur le Président,

Cher Emil,

J'ai bien reçu votre lettre du mois d'août par laquelle vous m'informez des résultats de votre visite aux Etats-Unis et de votre entretien avec le Premier Ministre de Hongrie. Je vous en remercie vivement.

J'ai moi-même beaucoup insisté auprès de M. ORBAN sur l'importance pour la France, comme pour toute l'Union Européenne, de l'existence de bonnes relations entre les pays candidats et particulièrement entre la Roumanie et la Hongrie.

Je partage par ailleurs l'intérêt que vous portez au projet TRACECA. L'Union Européenne a décidé d'y affecter 10 millions d'ECU en 1998 et je souhaite vivement que des entreprises françaises participent activement au développement de ce programme important pour l'avenir de la région.

En vous remerciant des marques d'amitié et de confiance que vous m'accordez, je vous prie de croire, Monsieur le Président, à l'expression de ma haute considération.

Bien amicalement,

Jacques CHIRAC

Son Excellence Monsieur Emil CONSTANTINESCU
Président de la Roumanie

https://biblioteca-digitala.ro

TRADUCERE NEOFICIALĂ

PREŞEDINTELE REPUBLICII

Paris, 1 septembrie 1998

Domnule Preşedinte,

Dragă Emil,

Am primit scrisoarea dumneavoastră din luna august, prin care mă informaţi asupra rezultatelor vizitei dumneavoastră în Statele Unite şi de întrevederea cu primul ministru al Ungariei. Vă mulţumesc din tot sufletul.

Personal, am insistat pe lângă domnul Orban asupra importanţei, pentru Franţa, ca şi pentru toată Uniunea Europeană, a existenţei bunelor relaţii între ţările candidate şi, în particular, între România şi Ungaria.

Pe de altă parte, împărtăşesc interesul pe care îl aveţi asupra proiectului TRACECA. Uniunea Europeană a decis să aloce 10 milioane de ECU în 1998 şi doresc din toată inima ca întreprinderile franceze să participe activ la dezvoltarea acestui program important pentru viitorul regiunii.

Mulţumindu-vă pentru semnele de prietenie şi de încredere pe care mi le acordaţi, vă rog să primiţi, domnule Preşedinte, expresia înaltei mele consideraţii.

Cu toată prietenia,

Jacques Chirac

E.S. Domnul Emil CONSTANTINESCU
Preşedintele României

JACQUES CHIRAC: „Am accentuat la rândul meu, în discuţia cu M. Orban, importanţa pe care o are pentru Franţa şi Uniunea Europeană existenţa unor bune relaţii între ţările candidate şi, în special, între România şi Ungaria".

https://biblioteca-digitala.ro

NEDECRET

EL PRESIDENTE DEL GOBIERNO

Madrid, 9 de octubre de 1998

Excmo. Sr. Emil Constantinescu
Presidente de la República de Rumanía
BUCAREST

Sr. Presidente: Querido Emil,

Entre los días 13 y 15 de noviembre del año en curso, como seguramente ya sabe, tendrá lugar en Madrid, el XII Congreso de la Internacional Demócrata Cristiana.

Me parece ésta una ocasión especialmente importante para congregar a los principales líderes demócratas cristianos y populares de todo el mundo. Al fin y al cabo, nuestras acciones políticas en cada uno de nuestros respectivos países se verá notablemente reforzada si aprovechamos ocasiones como la que nos depara este Congreso en Madrid para proyectar un mensaje de unidad, de solidaridad y de convicción en torno a nuestras ideas y a los valores que procuramos defender.

Por ello le dirijo esta carta para invitarle a participar en el Congreso, y a tomar parte y dirigir la palabra en la sesión de clausura del mismo que tendrá lugar en la mañana del día 15 de noviembre. Sería mi intención reunir en ese momento a todos los líderes mundiales de la Democracia Cristiana para que tomen la palabra y expongan sus puntos de vista.

Por eso le agradecería que retuviera en su agenda esa fecha. Le puedo asegurar que para mí sería un placer poderle ofrecer la hospitalidad del Partido Popular y la mía propia en tan señalada ocasión.

Esperando sus siempre gratas noticias,

Recibe un cordial saludo,

Un fuerte abrazo,

José María Aznar
Presidente del Gobierno de España

https://biblioteca-digitala.ro

PREŞEDINTELE GUVERNULUI

Madrid, 9 octombrie 1998

E.S. Dl. Emil Constantinescu
Preşedintele României
BUCUREŞTI

Domnule preşedinte,

După cum ştiţi, cu siguranţă, în perioada 13-15 noiembrie a.c., se va desfăşura la Madrid cel de-al XII-lea Congres al Internaţionalei Democrat Creştine.

Aceasta mi se pare un prilej de o deosebită importanţă pentru a-i reuni pe principalii lideri democrat creştini şi populari din întreaga lume. În cele din urmă, acţiunile noastre politice în fiecare dintre ţările noastre vor fi în mod considerabil întărite dacă vom folosi ocazii ca cele pe care acest Congres de la Madrid ni le oferă pentru a proiecta un mesaj de unitate, solidaritate şi de convingere în jurul ideilor şi valorilor pe care încercăm să le apărăm.

Din acest motiv vă transmit prezenta scrisoare pentru a vă invita să participaţi la Congres, pentru a fi prezent şi a vă adresa participanţilor la sesiune, în închidere, ce va avea loc în dimineaţa zilei de 15 noiembrie. Intenţia mea este de a-i reuni pe toţi liderii mondiali ai Democraţiei Creştine pentru a le permite să ia cuvântul şi să-şi expună punctele de vedere.

Astfel, v-aş rămâne îndatorat dacă v-aţi putea include în agenda Dvs. această dată. Vă asigur că pentru mine ar fi o mare bucurie să vă pot oferi ospitalitatea Partidului Popular şi a mea personală într-un prilej atât de deosebit. .

În aşteptarea de veşti întotdeauna bine venite,

Jose Maria Aznar
Preşedintele Guvernului Spaniei

JOSE MARIA AZNAR: „Cel de-al III-lea congres al internaţionalei Democratat Creştine ... mi se pare un prilej cu o deosebită importanţă pentru a-i reuni pe principalii lideri democrat-creştini şi populari din întreaga lume".

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

The President

Ankara, 22 October 1998

Mr. President;
Dear Friend;

I would like to inform you with great pleasure that the Plenary of the Turkish Grand National Assembly has ratified the Protocol to the North Atlantic Treaty on the Accession of the Republic of Poland, the Republic of Hungary and the Czech Republic on October 21, 1998.

In the relevant laws of ratification it has been once again confirmed that Turkey will continue to support the *"open door"* policy of NATO for future membership of Romania and Bulgaria in particular, as well as other Southeastern European countries who wish to join the Alliance.

I am convinced that the already existing friendship and close cooperation between our two nations will gain new dimensions in the years ahead.

Please accept, Excellency, the assurances of my highest consideration.

S. Demirel

His Excellency Emil Constantinescu
President of Romania

https://biblioteca-digitala.ro

– Traducere neoficială –

Ankara, 22 octombrie 1998
(Manuscris) Domnule Președinte

Drag prieten,

Îmi face o mare plăcere să vă informez că Plenara Marii Adunări Naționale a Turciei a ratificat Protocolul la Tratatul Alianței Nord-Atlantice asupra aderării Republicii Polonia, Republicii Ungaria și Republicii Cehia, la 21 octombrie 1998.

În legea de ratificare s-a confirmat încă o dată că Turcia va continua să sprijine politica „ușilor deschise" a NATO mai ales pentru viitoarea aderare a României și a Bulgariei, ca și pentru celelalte țări sud-est europene, care vor să adere la Alianță.

Sunt convins că relațiile de prietenie deja existente și strânsa cooperare dintre națiunile noastre vor dobândi noi dimensiuni în anii viitori.

Va rog să acceptați, Excelență, asigurarea considerației mele celei mai înalte.

(Manuscris) S. Demirel

Excelenței Sale Emil Constantinescu
Președintele României

SULEYMAN DEMIREL: „Turcia va continua să sprijine politica „ușilor deschise" a NATO, mai ales pentru viitoarea aderare a României și a Bulgariei, ca și pentru celelalte țări sud-est europene, care vor să adere la Alianță".

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND
DER BUNDESKANZLER

Bonn, den 26. Oktober 1998

Seiner Exzellenz
dem Präsidenten von
Rumänien
Herrn Professor Dr. Emil Constantinescu

Bukarest

Sehr geehrter Herr Präsident,

für Ihren freundlichen Brief danke ich Ihnen herzlich. Über Ihre anerkennenden Worte für meine politische Arbeit habe ich mich sehr gefreut.

In den kommenden Jahren werde ich mehr Zeit für die Pflege von Freundschaften und die Beschäftigung mit Dingen haben, die ich in der Hektik des Regierungsalltags vernachlässigen mußte. Zugleich werde ich weiterhin mit Nachdruck für meine politischen Grundüberzeugungen eintreten - für die innere Einheit Deutschlands und für die Einigung Europas.

Für die von Ihnen ausgesprochene Einladung in Ihr Land danke ich Ihnen herzlich.

Ich bedanke mich für die guten Begegnungen, die wir miteinander hatten, und freue mich darauf, Sie bei künftigen Gelegenheiten wiederzusehen.

Mit freundlichen Grüßen

https://biblioteca-digitala.ro

TRADUCERE

Republica Federală Germania
Cancelarul Federal
Bonn, 26 octombrie 1998

Excelenței Sale
Președintelui României
Domnul profesor dr. Emil Constantinescu

București

Stimate domnule Președinte,

Vă mulțumesc în mod cordial pentru scrisoarea dumneavoastră amabilă. M-au bucurat foarte mult cuvintele dumneavoastră de apreciere la adresa muncii mele politice.

În anii care vor veni, voi avea mai mult timp la dispoziție pentru cultivarea amiciților și pentru a mă ocupa de lucruri pe care le-am neglijat din cauza vieții frenetice a muncii guvernamentale cotidiene. În același timp mă voi angaja în continuare pentru convingerile mele politice de baza – pentru unitatea internă a Germaniei și pentru unificarea Europei.

Vă mulțumesc pentru invitația dumneavoastră de a efectua o vizită în țara dumneavoastră.

Vă mulțumesc pentru întâlnirile bune pe care le-am avut și mă bucur să vă revăd cu ocazia unei viitoare întâlniri.

Cu salutări cordiale
Al dumneavoastră
Helmut Kohl

https://biblioteca-digitala.ro

ROMANO PRODI

NESECRET

Caro e illustre Presidente,

La ringrazio di tutto cuore per l'affettuosa e calda lettera che mi ha inviato.

Nei momenti difficili l'attenzione e l'affetto degli amici è un conforto di straordinaria importanza.

Ancora più mi fa piacere il richiamo all'amicizia fra Italia e Romania: considero questo un pilastro della nostra politica estera e ritengo che i rapporti bilaterali debbano crescere non solo nel campo economico ma anche in quello politico e culturale.

Mi consideri sempre a disposizione di questo obiettivo.

Quanto all'invito a visitare la Romania, lo accolgo con vero entusiasmo: mi metterò in contatto con il Suo ambasciatore per definirne le modalità dello svolgimento che vorrei organizzare per il prossimo anno.

Voglia ricevere i più alti sensi della mia stima e della mia amicizia.

Bologna, 26 novembre 1998

S.E. Sig.
Emil Constantinescu
Presidente della
ROMANIA

https://biblioteca-digitala.ro

Iubite şi ilustre Domnule Preşedinte,

Vă mulţumesc din inimă pentru scrisoarea plină de afecţiune şi căldura pe care mi-aţi trimis-o.

În momente dificile, atenţia şi afecţiunea prietenilor reprezintă o încurajare de importanţă extraordinară.

Îmi face şi mai mare plăcere aprecierea privind prietenia dintre Italia şi România; consider aceste relaţii un pilon al politicii noastre externe şi cred că raporturile bilaterale trebuie să crească nu numai în domeniul economic, dar şi în cel politic şi cultural.

În ce priveşte invitaţia de a vizita România, o accept cu un sincer entuziasm; voi intra în contact cu ambasadorul Dumneavoastră pentru stabilirea modalităţilor de desfăşurare a vizitei, pe care aş dori să o realizez anul viitor.

Vă rog să primiţi cele mai înalte sentimente ale stimei şi prieteniei mele.

Romano Prodi

Bologna, 26 noiembrie 1998

E.S. Domnului
Emil Constantinescu
Preşedintele României

https://biblioteca-digitala.ro

LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE

N_ _ORET

Paris, le 15 janvier 1999

Monsieur le Président,

Cher Ami

J'ai été très sensible à vos vœux et aux marques d'amitié que vous m'adressez. Je formule, à mon tour, les souhaits les plus chaleureux pour vous-même et pour le peuple roumain.

Je suis convaincu que l'année 1999 verra de nouveaux progrès dans la relation, d'ores et déjà exceptionnelle, qui existe entre la France et la Roumanie.

Vous pouvez être assuré que l'appui de la France à votre ambition d'entrer dans l'Union Européenne et l'Alliance atlantique continuera à vous être acquis.

Je vous prie de croire, Monsieur le Président, à l'assurance de ma haute considération.

Bien cordialement,

Jacques CHIRAC

Son Excellence Monsieur Emil CONSTANTINESCU
Président de la Roumanie

https://biblioteca-digitala.ro

TRADUCERE NEOFICIALĂ

PREŞEDINTELE REPUBLICII

Paris, 15 ianuarie 1999

Domnule Preşedinte,
Drag Prieten,

Am fost foarte emoţionat de urările şi semnele de prietenie pe care mi le-aţi adresat. La rândul meu, vă adresez cele mai calde urări dumneavoastră şi poporului român.

Sunt convins că anul 1999 va vedea noi progrese în relaţia, de pe acum deja excepţională, care există între Franţa şi România.

Vă asigur că sprijinul Franţei pentru ambiţia dumneavoastră de a intra în Uniunea Europeană şi în Alinaţa Atlantică va continua până va reuşi.

Vă rog să primiţi, domnule Preşedinte, asigurarea înaltei mele consideraţii.

Cu toată prietenia,

Jacques Chirac

Excelenţei Sale Domnul Emil CONSTANTINESCU
Preşedintele României

TRADUCERE NEOFICIALĂ

PREŞEDINTELE REPUBLICII

Paris, 3 martie 1999

JACQUES CHIRAC: Sunt convins că anul 1999 va cunoaşte noi progrese în relaţia, deja excepţională care există între Franţa şi România.

https://biblioteca-digitala.ro

LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE

Paris, le 3 mars 1999.

NÉSECRET

Monsieur le Président, Mon Cher Ami,

Votre lettre du 18 février concernant la candidature de la Roumanie à l'Alliance Atlantique m'est parvenue au moment même où je partais pour Washington.

Lors de mon entretien avec le Président CLINTON, j'ai naturellement évoqué longuement ce dossier qui me tient à coeur. La réponse du Président des Etats-Unis ne vous surprendra pas : une fois de plus, il a souligné le coût économique et financier, pour la Roumanie comme pour l'Alliance, d'une adhésion de votre pays si celle-ci devait intervenir à bref délai. Derrière cet argument, j'ai perçu les réticences du Congrès, que vous connaissez bien.

Au cours des prochaines semaines, la France déploiera tous ses efforts pour obtenir néanmoins que le communiqué du Sommet de Washington marque un vrai progrès par rapport au texte de Madrid.

Je suggère que nos Ministres des Affaires étrangères restent en contact étroit afin de mettre en oeuvre une stratégie concertée sur ce dossier dans les dernières semaines qui nous séparent du Sommet.

Je vous prie, Monsieur le Président, de croire à l'assurance de ma très haute considération.

Bien amicalement,

Jacques CHIRAC

Son Excellence
Monsieur Emil CONSTANTINESCU
Président de la République de Roumanie

https://biblioteca-digitala.ro

Domnule Președinte,

Drag meu Prieten,

Scrisoarea dumneavoastră din 18 februarie privind candidatura României la Alianța Atlantică mi-a parvenit chiar în momentul în care plecam la Washington.

La întâlnirea mea cu Președintele Clinton, am evocat destul timp acest dosar pe care îl am la inimă. Răspunsul Președintelui Statelor Unite nu vă va surprinde: încă o dată, el a subliniat costul economic și financiar, pentru România, ca și pentru Alianță, a unei aderiuni a țării dumneavoastră și dacă aceasta ar trebui să intervină într-un scurt timp. În spatele acestui argument, am perceput reticențele Congresului, pe care le cunoașteți bine.

În cursul săptămânilor viitoare, Franța va face toate eforturile pentru a a obține, cu toate acestea, ca comunicatul Summit-ului de la Washington să marcheze un adevărat progres, față de textul de la Madrid.

Vă sugerez ca ministerele noastre de afaceri externe să păstreze strâns legătura, înainte de a pune în practică o strategie concertată asupra acestui dosar, în ultimele săptămâni care ne separă de Summit.

Vă rog să primiți, domnule Președinte, asigurarea înaltei mele considerații.

Cu toată prietenia,

Jacques Chirac

Excelenței Sale
Domnul Emil CONSTANTINESCU
Președintele României

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

THE WHITE HOUSE

WASHINGTON

March 16, 1999

Dear Mr. President:

Thank you for your letter. I firmly support democratic reform and the rule of law in Romania. Whenever these principles are under attack, I am proud to declare my solidarity with you and Prime Minister Vasile.

As your letter suggests, Romania faces a number of daunting challenges. I fully support your efforts to accelerate reform and reach agreements with the IMF and World Bank. Your strong leadership and personal involvement are essential to forging a consensus for reform in Romania and laying the foundation for economic growth and prosperity. In this regard, I am encouraged by the progress you have made on key fiscal reforms over the last several months.

Progress on structural reforms is equally urgent. I know your officials are working closely with the World Bank to restructure Bancorex quickly, with a view toward early privatization. I look forward to implementation of your government's commitment to accelerate the closures of loss-making enterprises and to privatize those enterprises that are viable. As you succeed in these reforms, you will bolster the confidence of domestic and foreign investors.

I also value your comments on NATO's Open Door policy. I want to assure you that I remain committed to an outcome at the NATO Summit that will make clear that the Alliance's newest members will not be the last. Moreover, I want the Summit to provide Romania and other NATO aspirants with a clear roadmap and a set of practical programs that will help them become the strongest possible candidates for membership. We look for your support in making it work and explaining our forward-looking approach to the Romanian people.

https://biblioteca-digitala.ro

Similarly, we welcome Romania's leadership in Southeast Europe. In particular, we welcome your continued support on Kosovo as demonstrated by your February 22 joint letter with President Stoyanov of Bulgaria.

I look forward to seeing you at the Summit in April and offer my best wishes and warmest regards to you and the Romanian people.

Sincerely,

Bill Clinton

His Excellency
Emil Constantinescu
President of Romania
Bucharest

https://biblioteca-digitala.ro

CASA ALBĂ
WASHINGTON

16 martie 1999

Stimate Domnule Preşedinte:

Vă mulţumesc pentru scrisoarea Dvs. Susţin cu fermitate reforma democratică şi statul de drept în România. Ori de câte ori aceste principii sunt atacate, sunt mândru să-mi declar solidaritatea cu Dvs. şi cu Primul-Ministru Vasile.

După cum sugerează scrisoarea Dvs., România se confruntă cu o serie de provocări îngrijorătoare. Susţin pe deplin eforturile Dvs. de a accelera reforma şi de a ajunge la acorduri cu FMI şi Banca Mondială. Puternica Dvs. activitate de conducere şi angajamentul personal sunt esenţiale în crearea unui consens pentru reformă în România şi pentru întemeierea unei baze pentru creştere economică şi prosperitate. În acest sens, sunt încurajat de progresele pe care le-aţi făcut în reformele fiscale cheie în ultimele câteva luni.

Progresul şi reforma structurală sunt la fel de urgente. Ştiu că oficialităţile Dvs. colaborează strâns cu Banca Mondială pentru restructurarea grabnică a Bancorex, în perspectiva unei privatizări ce va avea loc curând. Aştept cu interes implementarea angajamentului guvernului Dvs. cu privire la închiderea întreprinderilor cu pierderi şi privatizarea celor încă viabile. Dacă aceste reforme vor reuşi, veţi obţine încrederea investitorilor interni şi externi.

De asemenea, consider valoroase comentariile Dvs. cu privire la Politica NATO a Uşilor Deschise. Vreau să vă asigur că rămân angajat unui rezultat la Summit-ul NATO care va spune explicit că cei mai noi membri ai Alianţei nu vor fi cei din urmă. Mai mult decât atât, doresc ca acest Summit să ofere României şi altor aspiranţi NATO o hartă clară şi un set de programe practice, care să le permită să devină cei mai puternici candidaţi pentru calitatea de membru. Aşteptăm sprijinul Dvs. în a face acest lucru să funcţioneze şi în a explica abordarea noastră de perspectivă poporului Român.

https://biblioteca-digitala.ro

In acelaşi timp, salutăm rolul conducător al României în Europa de Sud-Est. În particular, salutăm sprijinul Dvs. continuu pentru Kosovo, aşa cum s-a demonstrat în scrisoarea Dvs. comună cu Preşedintele Stoianov al Bulgariei din 22 februarie.

Aştept cu interes să vă întâlnesc la summit-ul din aprilie şi vă transmit urările mele de bine şi salutări prieteneşti Dvs. şi poporului român.

Cu sinceritate,

Bill Clinton

Excelenţei Sale
Emil Constantinescu
Preşedintele României
Bucureşti

BILL CLINTON: „consider valoarea comentariilor Dvs. cu privire la politica NATO a uşilor deschise... În acelaşi timp salutăm rolul conducător al României în Europa de Sud-Est. În particular, salutăm sprijinul dvs. continuu pentru Kosovo".

https://biblioteca-digitala.ro

LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE

Paris, le 4 août 1999

Monsieur le Président,

Cher Emil,

Votre message de félicitations à l'occasion de la Fête Nationale de la République française m'a beaucoup touché : j'y ai été d'autant plus sensible qu'il émane, je le sais, d'un grand ami de la France et de la culture française. Je tiens donc à vous en remercier particulièrement, en mon nom propre comme en celui du peuple français tout entier.

Continuation d'échanges pluriséculaires, les relations entre nos deux peuples atteignent aujourd'hui un degré de développement sans précédent. Jamais dans l'Histoire la connaissance réciproque que nous avons les uns des autres n'avait été si grande, et les liens si étroitement tressés dans tous les domaines.

A cet égard, je me réjouis vivement de vous recevoir le mois prochain à Paris, à l'occasion de votre visite d'Etat. Je ne doute pas que cette visite permettra de franchir une étape supplémentaire dans le renforcement de nos relations bilatérales.

Dans cette attente, je vous prie de croire, Monsieur le Président, à l'assurance de ma très haute considération.

Bien amicalement vôtre,

Jacques CHIRAC

Son Excellence Monsieur Emil CONSTANTINESCU
Président de la Roumanie

https://biblioteca-digitala.ro

TRADUCERE NEOFICIALĂ

PREŞEDINTELE REPUBLICII

Paris, 4 august 1999

Domnule Preşedinte,
Dragă Emil,

Mesajul D-stră. de felicitare cu ocazia Zilei Naţionale a Republicii Franceze m-a impresionat profund: am fost cu atât mai emoţionat cu cât acesta vine de la un mare prieten al Franţei şi al culturii franceze. Prin urmare, ţin să vă mulţumesc în mod special, în numele meu şi al poporului francez.

Continuare a schimburilor de mai multe secole, relaţiile între popoarele noastre ating astăzi un nivel de dezvoltare fără precedent. Niciodată în istorie cunoaşterea reciprocă pe care noi o avem unii asupra altora nu a fost atât de mare şi legături atât de strâns împletite în toate domeniile.

Mă bucur profund în a vă primi luna viitoare la Paris, cu ocazia vizitei dumneavoastră de stat. Nu mă îndoiesc că această vizită ne va permite să depăşim o nouă etapă în întărirea relaţiilor bilaterale.

În aşteptarea vizitei dumneavoastră, vă rog să primiţi, domnule Preşedinte, asigurarea înaltei mele consideraţii.

Cu toată prietenia,

Jacques Chirac

Excelenţei Sale Domnul Emil CONSTANTINESCU
Preşedintele României

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

THE WHITE HOUSE
WASHINGTON
August 19, 1999

Dear Mr. President:

It was a pleasure to see you again in Sarajevo. I regret that we didn't have more time to speak privately.

As Chair of the Southeast European Cooperation Process, I want to thank you and your government for your very effective efforts to orchestrate the contributions of the group's members to Summit discussions.

I value your leadership and the efforts of other governments in the region to make the Stability Pact a success and open up new avenues of cooperation. These efforts are vital to advancing the stability and prosperity of Southeastern Europe and its integration with the rest of Europe.

I look forward to working closely with you and our counterparts throughout Europe in the months ahead to ensure that we succeed in this critical endeavor. The United States remains firmly committed to doing its part.

Sincerely,

Bill Clinton

His Excellency
Emil Constantinescu
President of Romania
Bucharest

https://biblioteca-digitala.ro

19 august, 1999

Excelenței Sale
Emil Constantinescu
Președintele României
București, România

Stimate Domnule Președinte,

A fost o plăcere să vă reîntâlnesc la Sarajevo. Regret că nu am avut mai mult timp să vorbim între patru ochi.

Ca Președinte al procesului de Cooperare Sud-Est Europeană, doresc să vă mulțumesc Dvs. și guvernului Dvs. pentru eforturile foarte eficiente de a orchestra contribuțiile membrilor grupului la discuțiile Summit-ului.

Prețuiesc modul Dvs. de a conduce, precum și eforturile altor guverne din regiune de a face din Pactul de Stabilitate un succes și de a deschide noi căi de cooperare. Aceste eforturi sunt vitale pentru avansarea stabilității și prosperității în Europa de Sud-Est și pentru integrarea ei în restul Europei.

Aștept cu interes să colaborăm strâns cu Dvs. și cu omologii Dvs din întreaga Europă în lunile care vor urma, pentru a ne asigura că vom avea succes în acest demers dificil. Statele Unite rămân ferm angajate în a realiza partea ce le revine.

Cu sinceritate,

Bill Clinton

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND
DER BUNDESKANZLER

Berlin, den 8. November 1999

Seiner Exzellenz
dem Präsidenten von Rumänien
Herrn Professor Dr. Emil Constantinscu

Bukarest

Sehr geehrter Herr Präsident,

zu Ihrem 60. Geburtstag gratuliere ich Ihnen herzlich. Für Ihr weiteres privates und berufliches Leben wünsche ich Ihnen Gesundheit, Glück und Erfolg.

Ich danke Ihnen bei dieser Gelegenheit noch einmal für das Gespräch im September und für Ihre Gastfreundschaft während meines Besuches in Ihrem Land. Die Gespräche in Bukarest haben mich in meiner Auffassung bestärkt, wie wichtig der weitere Ausbau der Beziehungen zwischen unseren Ländern und die Arbeit an einem geeinten Europa sind.

Ich hoffe auf eine Fortsetzung unseres Dialogs.

Mit freundlichen Grüßen

https://biblioteca-digitala.ro

Republica Federală Germania
Cancelarul Federal
Berlin, 8 noiembrie 1999

București

Stimate domnule Președinte,

Cu prilejul celei de-a 60-a aniversari a zilei dumneavoastră de naștere țin să vă transmit cele mai cordiale felicitări. Vă doresc și în continuare sănătate, fericire și succes pentru viața privată și profesională.

Vă mulțumesc încă o dată și cu această ocazie pentru convorbirea noastră din luna septembrie și pentru ospitalitatea dumneavoastră în timpul vizitei mele efectuate în țara dumneavoastră. Convorbirile de la București mi-au întărit convingerea cât de importantă este extinderea ulterioară a relațiilor dintre țările noastre precum și munca în favoarea realizării unei Europe unite.

Sper în continuarea dialogului nostru.

Cu salutări prietenești

Gerhard Schröder

GERHARD SCHRODER: „Convorbirile de la București mi-au întărit convingerea cât de importantă este extinderea ulterioară a relațiilor dintre țările noastre precum și munca în favoarea realizării unei Europe unice".

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

PRIME MINISTER · PREMIER MINISTRE

OTTAWA, K1A 0A2

le 8 février 2000

Cher ami,

Monsieur le Président,

Je vous remercie de votre chaleureuse lettre de janvier afin de souligner mon anniversaire de naissance.

J'ai été très satisfait de nos entretiens utiles à Moncton et à Istanbul au sujet de notre coopération nucléaire et énergétique. Grâce au concours de votre gouvernement et à la collaboration apportée par les pays voisins, nous sommes à étudier les possibilités d'instituer une coopération régionale dans le domaine de l'énergie, sous l'égide du Pacte de Stabilité, en mettant en commun ressources et réseaux, tout en tenant compte du potentiel énergétique de la Roumanie. Cette coopération inclurait l'exportation d'électricité de la Roumanie vers la Turquie.

Sur le plan bilatéral, vous pouvez compter sur tout mon appui pour faire avancer la deuxième étape de notre coopération nucléaire en Roumanie. Cette année devrait être cruciale à cet égard; l'objectif commun visé étant de conclure les négociations commerciales – avec des options nécessaires à l'appui -- en vue d'achever les travaux bien entamés au Deuxième Groupe nucléaire de Cernavoda.

Pour ce qui concerne la présidence en exercice de l'OSCE, qui sera assumée par la Roumanie en 2001, le Gouvernement du Canada a été tout à fait heureux d'appuyer cette candidature, et nous espérons que nos délégations pourront oeuvrer en vue de confier à l'Organisation un rôle plus important en matière de prévention et de solution des conflits régionaux, notamment en Tchétchénie.

Son Excellence Monsieur Emil Constantinescu
Président de la Roumanie
Bucarest, Roumanie

https://biblioteca-digitala.ro

Enfin, j'ai été ravi d'apprendre que les préparatifs vont bon train pour ratifier la Convention sur les mines antipersonnel en Romanie.

Je vous prie a'agréer, Monsieur le Président, l'assurance de ma très haute considération.

Jean Chrétien

https://biblioteca-digitala.ro

TRADUCERE NEOFICIALĂ

CANADA
PRIMUL MINISTRU

OTTAWA, KIA OA2

8 februarie 2000

Drag Prieten,
Domnule Președinte,

Vă mulțumesc pentru calda dumneavoastră scrisoare din ianuarie, cu ocazia zilei mele de naștere.

Am fost foarte mulțumit de întrevederile noastre fructuoase de la Moncton și de la Istanbul, cu privire la cooperarea noastră nucleară și energetică. Datorită sprijinului Guvernului dumneavoastră și a colaborării țărilor vecine, suntem în stadiul de a studia posibilitatea de a institui o cooperare regională în domeniul energiei, sub egida Pactului de Stabilitate, punând în comun resursele și rețelele, ținând cont de potențialul energetic al României. Această cooperare ar include exportul de electricitate din România către Turcia.

Pe plan bilateral, puteți conta pe tot sprijinul meu pentru a face să avanseze cea de-a doua etapă a cooperării noastre în România. Anul acesta ar trebui să fie crucial în această privință; obiectivul comun vizat fiind de a finaliza negocierile comerciale – cu opțiunile necesare de sprijin – în vederea terminării lucrărilor începute la cel de-al doilea Grup Nuclear de la Cernavodă.

În ce privește președinția în exercițiu a OSCE, care va fi asumată de România începând cu 2001, Guvernul Canadei a fost cât se poate de mulțumit de a sprijini această candidatură și sperăm că delegațiile noastre vor putea să lucreze pentru a conferi Organizației un rol mai important în domeniul prevenirii și soluționării conflictelor regionale, în special în Cecenia.

https://biblioteca-digitala.ro

Am fost încântat să aflu că preparativele sunt pe calea cea bună, pentru a ratifica Convenția asupra minelor antipersonale, în România.

Vă rog să agreați, domnule Președinte, asigurarea înaltei mele considerații.

Jean Chrétien

Excelenței Sale Domnul Emil Constantinescu
Președintele României
București, România

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

Envoyée de l'avion entre la Roumanie et le Danemark le soir du 25 mai 2000.

Monsieur le Président,

Le Prince Consort et moi-même enverrons nos vifs remerciements pour l'agréable séjour que nous venons de passer en Roumanie.

Votre hospitalité chaleureuse et la sympathie que vous nous avez témoignée nous ont beaucoup touchées.

Mon époux et moi-même souhaitons pour vous-même, Madame Constantinescu et le peuple roumain bonheur et prospérité.

Nous sommes heureux que cette visite ait renforcé encore plus les liens d'amitié entre nos deux pays.

Margrethe R.

https://biblioteca-digitala.ro

Trimis par avion între România şi Danemarca, în seara zilei de 25 mai 2000

Domnule Preşedinte,

Prinţul Consort şi cu însămi vă transmitem cele mai vii mulţumiri pentru agreabilul sejur pe care tocmai l-am petrecut în România.

Ospitalitatea dumneavoastra caldă şi simpatia cu care ne-aţi întâmpinat, ne-au mişcat profund.

Soţul meu şi cu mine vă dorim, Dumneavoastră şi doamnei Constantinescu, şi poporului român fericire şi prosperitate.

Suntem fericiţi că această vizită a întărit şi mai mult legăturile de prietenie dintre ţările noastre.

Margrethe R.

https://biblioteca-digitala.ro

A Magyar Köztársaság
Elnöke
President of the
Republic of Hungary

NEJECRET

Őexcellenciája
Emil Constantinescu úr
Románia elnöke

Bukarest

Excellenciás Uram! Kedves Emil!

Mint Excellenciád előtt is ismert, 2000. augusztus 4-én adom át a helyem Dr. Mádl Ferenc úrnak, akit a Magyar Országgyűlés utódomul választott az ország legfőbb közjogi méltóságának posztján.

Tíz évvel ezelőtt, a történelem oly ritkán adódó szerencsés alakulása folytán és a Gondviselés akaratából az a megtiszteltetés ért, hogy a diktatúra hosszú és reménytelennek tűnő évtizedei után én lehettem az újjászületű Magyar Köztársaság első köztársasági elnöke. A demokratikus átalakulás új kihívásokkal teli éveiben a történelem által rám szabott feladatot annak tudatában igyekeztem - tízmillió honfitársammal vállvetve - elvégezni, hogy erőfeszítésünk eredményeként mi, magyarok is teljes jogú birtokosaivá legyünk az emberiség kipróbált értékeinek. Személyes találkozásaink Excellenciáddal, megbeszéléseink arról győztek meg, e törekvésemben nem vagyok egyedül, hogy a szabadság útjára visszatalált Magyarország gyorsan változó világunkban is számolhat a nemzetek közösségének támogató rokonszenvével.

Excellenciád saját példájából is jól tudja, mit vállal az, aki egyszerre kíván élete igazságának hitvallója lenni, és hiteles megjelenítője annak az emberi közösségnek, amelyért felelős. Aki számára a legbonyolultabb politikai helyzetben is előbbre való a szeretet hatalma, mint a hatalom szeretete. Tíz éves - két

https://biblioteca-digitala.ro

mandátumot átfogó - államfői megbízatásom végéhez érve, a megérdemeltnek érzett pihenés küszöbén ezekkel a gondolatokkal búcsúzom Excellenciádtól. Búcsúzom mint államfő, de emberként maradok a Excellenciád iránti mély tiszteletet és a népeink közötti együttműködés biztató eredményeit megőrző jó barát.

Szívből kívánok Excellenciádnak jó egészséget, hosszú életet és további sok sikert felelősségteljes munkájához. Egyben ismételten megköszönöm mindenkori segítségét, a politikai és emberi támogatást országunk békés rendszerváltozásának, gazdasági, politikai és társadalmi átalakulásának sikeres megvalósításában. Isten áldja meg Excellenciádat!

Budapest, 2000. augusztus 1.

Göncz Árpád
a Magyar Köztársaság elnöke

https://biblioteca-digitala.ro

Preşedintele Republicii Ungare

Excelenţei Sale
Domnului Emil Constantinescu
Preşedintele României
Bucureşti

Excelenţă! Dragă Emil!

Precum Excelenţa Voastră cunoaşte, la data de 4 august îmi cedez locul domnului dr. Madl Ferenc, care a fost ales de Parlamentul Ungar ca succesor al meu în funcţia de cel mai înalt demnitar al ţării.

Cu zece ani în urmă, prin evoluţia fericită atât de rară a istoriei, şi prin voinţa Providenţei, am avut onoarea ca după decenii lungi şi lipsite de speranţă ale dictaturii să pot deveni preşedinte al Republicii Ungare renăscute. În primii ani plini de provocări ale transformării democratice, am încercat să îndeplinesc sarcina atribuită de istorie – împreuna cu cei zece milioane de compatrioţi – conştient fiind de faptul că drept rezultat al eforturilor depuse, noi, ungurii vom deveni posesori deplini ai valorilor verificate ale omenirii. Întâlnirile personale pe care le-am avut cu Excelenţa Voastră, discuţiile purtate, m-au convins ca în această străduintă nu mă aflu singur, că Ungaria care a regăsit drumul libertătii şi în lumea aceasta atât de repede schimbătoare poate conta pe simpatia sustinătoare a comunităţii naţiunilor.

Excelenţa Voastră, cunoaşte şi din exemplul său propriu, ce-şi asumă acela, care doreşte ca în acelaşi timp să-şi asume dreptatea vieţii sale, şi să fie totodată exponentul autentic al comunităţii umane de care este răspunzător. Cel, pentru care chiar şi în cele mai complicate situaţii politice este mai presus puterea iubirii decât iubirea puterii.

Ajungând la sfârşitul mandatului de zece ani – cuprinzând două mandate –, în pragul unei odihne pe care o cred binemeritată, îmi iau rămas bun de la Excelenţa Voastră cu aceste gânduri. Îmi iau rămas bun ca şef de stat, dar ca om rămân un prieten bun, care îsi păstrează stima deosebită pentru Excelenţa Voastră şi rezultatele încurajatoare ale colaborării dintre popoarele noastre.

Doresc din suflet sănătate Excelenţei Voastre, viaţă lungă şi succes pe mai departe în munca de înaltă răspundere. Totodată doresc să vă mulţumesc pentru ajutorul din totdeauna, sprijinul politic şi uman acordat pentru transformarea paşnică a regimului ţării noastre, pentru realizarea cu succes a transformării economice, politice şi sociale.

Dumnezeu să vă binecuvânteze, Excelenţă!

Budapesta, 1 august 2000 Arpad Göncz

ARPAD GÖNCZ: *Excelenţa Voastră, cunoaşte şi din exemplul său propriu, ce-şi asumă acela, care doreşte ca în acelaşi timp să-şi asume dreptatea vieţii sale, şi să fie totodată exponentul autentic al comunităţii umane de care este răspunzător. Cel, pentru care chiar şi în cele mai complicate situaţii politice este mai presus puterea iubirii decât iubirea puterii.*

https://biblioteca-digitala.ro

CLARENCE HOUSE
SWIA 1BA

Mr. President:

I am most grateful to Your Excellency for the kind message of good wishes which I received on my one hundredth birthday

ELIZABETH R
Queen Mother

August 2000

https://biblioteca-digitala.ro

LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE

NÉSECRET

Paris, le 8 juillet 1999

Monsieur le Président,

Cher Ami,

J'ai appris avec grand plaisir la naissance de votre petits-fils Alexandru. Je tiens à vous adresser mes chaleureuses félicitations ainsi que tous mes vœux de bonheur et de santé pour ce petit garçon et toute sa famille.

Je tiens à vous dire combien je me réjouis de vous revoir bientôt à l'occasion de votre visite d'Etat en France les 27 et 28 septembre.

Je vous prie d'agréer, Monsieur le Président, l'expression de ma haute considération.

Avec la bien cordiale & fidèle amitié,

Jacques CHIRAC

Son Excellence Monsieur Emil CONSTANTINESCU
Président de la Roumanie

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

Traducere neoficiala

Presedintele Republicii Italiene

Roma, 11 septembrie 2000

Domnule Presedinte,

Italia va gazdui, in zilele 8 si 9 iunie 2001, intilnirea Sefilor de Stat din Europa Centrala, asa cum s-a stabilit la reuniunea din aprilie trecut la Szehesfehervar. Ma bucura acest lucru si sunt incredintat ca localitatea aleasa, Villa Taranto din Verbania, pe Lago Maggiore, va contribui, prin pozitia ei geografica si prin istoria sa, la succesul initiativei.

Europa se afla in fata unei cotituri: functia de baza a Sefilor de Stat este aceea de a-i lamuri pe cetateni asupra identitatii si valorilor acesteia. Trebuie sa ne pregatim pentru aceasta viitoare intilnire ca pentru un moment de autentica sintonie si care sa fie inteles de opinia publica din tarile noastre. Am primit deci cu placere sugestia de a da intilnirilor nostre un caracter restrins, informal si de substanta: pot sa va asigur ca programul va oglindi aceasta conceptie.

Identitatea culturala, inteleasa ca element unificator al Europei, ne solicita in delicata raspundere de a consolida constiinta apartenentei la un sistem profund de valori si de reguli, precum si vointa de a urmari obiectivul si a concretiza idealul european, facind ca popoarele noastre sa participe din ce in ce mai intens la el.

Sugerez, pentru intilnirea de la Villa Taranto, sa discutam doua teme cruciale pentru afirmarea cetateniei europene in urmatorii ani, fata de restul lumii: intarirea valorilor fundamentale de libertate si democratie; cultura ca un factor care, in specificitatea fiecarei natiuni, sa dea vigoare sentimentului apartenentei la o civilizatie comuna. Sunt argumente care, daca sunt tratate fara multa retorica si sunt obiective pentru initiative concrete, pot dezvolta o forta de coeziune utila.

./.

Excelenta Sa
Emil Constantinescu

Presedintele Romaniei

Bucuresti

https://biblioteca-digitala.ro

Un banc de incercare pentru soliditatea idealurilor noastre si a vointei noastre de a le realiza este, in acest moment, ancorarea Balcanilor de Europa. Chiar si despre acest argument putem dialoga cu prietenie si libertate.

Imi urez ca aceasta conceptie a programului, asupra caruia voi reveni cu mai multe detalii, sa poata imbogati dialogul nostru.

Cu salutari prietenesti si cordiale,

Carlo Ciampi

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

Der Präsident
der
Bundesrepublik Deutschland

Berlin, den 30. Juni 1999

Seiner Exzellenz
dem Präsidenten von Rumänien
Herrn Professor Dr. Constantinescu

Bukarest

Herr Präsident,

über Ihre herzlichen Worte aus Anlaß meines Ausscheidens aus dem Amt des Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland habe ich mich sehr gefreut.

Ich verstehe sie auch als Ausdruck der freundschaftlichen rumänisch-deutschen Beziehungen, zu deren Vertiefung wir in den vergangenen Jahren beitragen konnten. Auch ich habe unsere Begegnungen in bester Erinnerung behalten und betrachte sie als eine belebende Bereicherung.

Mit meinen besten Wünschen

Roman Herzog

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

Traducere

Președintele
Republicii Federale Germania

Berlin, 30 iunie 1999

Excelenței Sale
Președintelui României
Domnul prof. dr. Constantinescu
București

Domnule Președinte,

Mesajul Dumneavoastră călduros cu ocazia încheierii mandatului meu de Președinte al Republicii Federale Germania mi-a făcut mare plăcere.

In același timp îl înțeleg și ca expresie a relațiilor de prietenie româno-germane, la a căror adâncire am putut contribui amândoi în anii trecuți. Și eu îmi amintesc cu deosebită plăcere de întâlnirile noastre și le consider ca pe o îmbogățire stimulatoare.

Cu urările mele cele mai bune
Semnat: Roman Herzog

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE

Paris, le 27 NOV. 2000

Monsieur le Président,

Cher Emil,

Je me réjouis, avec le Premier ministre, de vous accueillir à Nice le 7 décembre pour la réunion de la Conférence européenne. Comme vous le savez, c'est la deuxième fois qu'une telle rencontre est organisée au niveau des Chefs d'Etat et de gouvernement, après la réunion inaugurale de Londres en mars 1998.

Nos travaux débuteront dans la matinée du 7 décembre, à 9h45.

Je souhaite que, dans un premier temps, nous puissions avoir un échange de vues aussi approfondi que possible sur la Conférence intergouvernementale sur la réforme des institutions. Cette discussion, qui prolongera les débats des Ministres des Affaires étrangères et européennes à Sochaux le 23 novembre dernier, permettra de faire le point sur le dernier état des négociations. Nous savons tous que l'enjeu principal de cette Conférence intergouvernementale est de préparer dans les meilleures conditions l'élargissement de l'Union et j'espère donc vivement que les Quinze seront en mesure de conclure un bon accord à Nice.

Je souhaite également que lors de cette session de travail, nous puissions avoir une discussion libre sur le fonctionnement d'une Union élargie à une trentaine de membres et, plus généralement, sur l'avenir de l'Union.

Son Excellence Monsieur Emil CONSTANTINESCU
Président de la Roumanie

https://biblioteca-digitala.ro

Après la traditionnelle photo de famille à 12h30, nous nous retrouverons pour un déjeuner informel à 12h45. La présidence présentera les conclusions de nos travaux lors d'une conférence de presse à 14h30, conclusions qui refléteront fidèlement la teneur de nos discussions de la matinée.

Les Ministres des Affaires étrangères participeront à nos travaux et au déjeuner.

En attendant de vous accueillir à Nice, je vous prie d'agréer, Monsieur le Président, l'assurance de ma très haute considération.

Bien amicalement,

Jacques CHIRAC

https://biblioteca-digitala.ro

NÉSECRET

LE PRÉSIDENT DE LA REPUBLIQUE

Paris, le 29 NOV. 2000

Monsieur le Président,

Cher Emil,

A l'occasion de la Fête nationale de la Roumanie, j'ai le plaisir de vous adresser mes chaleureuse félicitations.

L'année 2000 qui s'achève aura été notamment marquée, pour la Roumanie, par l'ouverture des négociations d'adhésion à l'Union européenne. Votre pays est ainsi pleinement entré dans le processus d'élargissement et je m'en réjouis. Je suis convaincu qu'il saura faire progresser sa candidature en poursuivant le travail de reprise et de mise en œuvre de l'acquis communautaire déjà engagé. Vous savez que la France a toujours été, et restera, aux côtés de la Roumanie sur la voie de son intégration dans l'Union européenne.

Sur le plan bilatéral, je constate avec satisfaction que cette année aura permis de conforter la dynamique de nos relations. Les échanges ont été nombreux à tous les niveaux et je garde, pour ma part, un excellent souvenir de notre entrevue à Paris au début du mois d'octobre. Je pense également à plusieurs opérations menées par des entreprises françaises qui confirment la place de la France au premier rang des investisseurs étrangers en Roumanie.

Son Excellence Monsieur Emil CONSTANTINESCU
Président de la Roumanie

https://biblioteca-digitala.ro

Monsieur le Président, dans quelques jours vous quitterez les fonctions que vous avez occupées pendant quatre ans. Je souhaite saisir cette occasion pour rendre hommage à votre action, qui a renforcé la position de votre pays dans sa région et sur la scène internationale et donné une impulsion aux réformes internes menées par le gouvernement.

Puissent les liens d'amitié et de coopération entre nos deux peuples s'intensifier encore à l'avenir.

Je vous prie d'agréer, Monsieur le Président, l'assurance de ma très haute considération.

Bien amicalement,

Jacques CHIRAC

https://biblioteca-digitala.ro

TRADUCERE NEOFICIALA

PRESEDINTELE REPUBLICII

Paris, 29 noiembrie 2000

Domnule Presedinte,
Draga Emil,

Cu ocazia Zilei Nationale a României, am placerea de a va adresa caldele mele felicitari.

Anul 2000 care se termina va fi în principal marcat, pentru România, de deschiderea negocierilor de aderare la Uniunea Europeana. Tara dumneavoastra a intrat, astfel, cu adevarat în procesul de largire si acest lucru ma face bucuros. Sunt convins ca tara dumneavoastra va sti sa faca sa-si avanseze candidatura, urmând munca de preluare si de punere în practica a acquis-ului comunitar. Stiti ca Franta a fost din totdeauna si va ramâne alaturi de România pe drumul integrarii sale în Uniunea Europeana.

Pe plan bilateral, constat cu satisfactie ca anul acesta a permis întarirea dinamicii relatiilor noastre. Schimburile au fost numeroase, la toate nivelurile si pastrez, în ce ma priveste, o aminire extraordinara a întrevederii noastre de la Paris, la începutul lunii octombrie. Ma gândesc, în egala masura, la mai multe activitati întreprinse de catre întreprinderile franceze, care confirma locul Frantei în prima linie a investitorilor straini în România.

Domnule Presedinte, în câteva zile veti parasi functiile pe care le-ati ocupat timp de patru ani. Cu aceasta ocazie, doresc sa aduc omagiu activitatii dumneavoastra, care a întarit pozitia tarii dumneavoastra în regiune si pe scena internationala si a dat un impuls reformelor interne gestionate de guvern.

Fie ca legaturile de prietenie si de cooperare între popoarele noastre sa devina si mai puternice

Cu toata prietenia,

Jacques Chirac

Excelentei Sale Domnul Emil CONSTANTINESCU
Presedintele României

https://biblioteca-digitala.ro

SEGRETARIATO GENERALE
DELLA PRESIDENZA DELLA REPUBBLICA

UFFICIO PER GLI AFFARI DIPLOMATICI

NESECRET

1° DICEMBRE

AL PRESIDENTE DELLA REPUBBLICA DI ROMANIA

BUCAREST

NEL RICORDO DEL NOSTRO INCONTRO A ROMA, MI E' GRADITO FARLE PERVENIRE, A NOME DEL POPOLO ITALIANO E MIO PERSONALE, FERVIDI AUGURI PER LA FESTA NAZIONALE E PER IL PROSPERO AVVENIRE DELL'AMICO POPOLO ROMENO.

APPREZZO IL SUO INDEFESSO SOSTEGNO AL CONSOLIDAMENTO DELLE RIFORME E DELLE ISTITUZIONI DEMOCRATICHE, PER L'ADESIONE DELLA ROMANIA ALL'UNIONE EUROPEA E ALL'ALLEANZA ATLANTICA. SONO OBIETTIVI CHE IL MIO PAESE CONDIVIDE E SOSTIENE.

NEL MOMENTO IN CUI LA ROMANIA SI ACCINGE AD ASSUMERE LA PRESIDENZA DELL'ORGANIZZAZIONE PER LA SICUREZZA E LA COOPERAZIONE IN EUROPA, DESIDERO ASSICURARLE LA CONVINTA COLLABORAZIONE DELL'ITALIA.

CON L'AUSPICIO CHE I SALDI RAPPORTI DI AMICIZIA E DI COLLABORAZIONE POSSANO APPROFONDIRSI NELL'AMBITO DEL PARTENARIATO STRATEGICO FRA I NOSTRI DUE PAESI, FORMULO I MIGLIORI VOTI PER IL BENESSERE DELLA SUA PERSONA.

CARLO AZEGLIO CIAMPI

https://biblioteca-digitala.ro

Traducere neoficiala

Secretariatul General al
Presedintiei Republicii
Biroul pentru Afaceri Diplomatice

1 decembrie 2000

Catre
Presedintele României
Bucuresti

Amintindu-mi de întâlnirea noastra de la Roma, sunt bucuros sa va transmit, în numele poporului italian si al meu personal, cele mai calde urari pentru sarbatoarea nationala si pentru viitorul prosper al poporului român prieten.

Apreciez sustinerea Dumneavoastra neobosita a consolidarii reformelor si institutiilor democratice, pentru aderarea României la Uniunea Europeana si la Alianta Atlantica. Sunt obiective pe care tara mea le împartaseste si le sustine.

În momentul în care România se pregateste sa îsi asume Presedintia Organizatiei pentru Securitate si Cooperare în Europa, doresc sa va asigur de hotarâta colaborare a Italiei.

Cu speranta ca puternicele legaturi de prietenie si de colaborare se vor putea aprofunda în cadrul parteneriatului strategic între cele doua tari ale noastre, va transmit cele mai bune urari de bunastare.

Carlo Azeglio Ciampi

CARLO AZEGLIO CIAMPI: *Apreciez susținerea Dumneavoastra neobosită a consolidării reformelor și instituțiilor democratice, pentru aderarea României la Uniunea Europeană și la Alianța Atlantică. Sunt obiective pe care țara mea le împărtășește și le susține.*

https://biblioteca-digitala.ro

NESBORET

19 December 2000

His Excellency
Professor Emil Constantinescu
President of Romania

Dear Emil

On your departure from office, I wanted to thank you for your contribution to the excellent relations between our two countries. You led Romania at a crucial time in her development. Under your leadership, Romania received a historic invitation to begin negotiations for EU membership. The United Kingdom was glad to support this.

I have warm memories of my visit to Bucharest in May 1999 and was pleased to return the compliment when you came to London in February this year. I have greatly enjoyed working with you, and wish you well for the future.

Tony Blair

https://biblioteca-digitala.ro

19 decembrie 2000

Excelentei Sale
Profesor Emil Constantinescu
Presdintele României

Draga Emil,

Cu ocazia plecarii Dvs. din functie, am dorit sa va multumesc pentru contributia Dvs. la relatiile excelente dinte tarile noastre. Ati dus România la un moment crucial al dezvoltarii ei. Sub conducerea Dvs., România a primit invitatia istorica de a începe negocierile pentru a deveni membru UE. Regatul Unit a fost încântat ca a put sa sprijine aceasta.

Am amintiri calduroase dc la vizita mea la Bucuresti din mai 1999 si am fost încântat sa raspund acestui compliment când ati venit la Londra în februarie al acestui an. Mi-a facut marc placere sa lucrez cu dvs. si va doresc numai bine în viitor.

Tony Blair

https://biblioteca-digitala.ro

EUROPA CENTRALĂ ŞI DE SUD-EST
ASIA CENTRALĂ
(1997-2000)

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG
ELNÖKE

PRESIDENT OF THE REPUBLIC
OF HUNGARY

NESECRET

Őexcellenciája
Emil Constantinescu úr
Románia elnöke

Bukarest

Tisztelt Elnök Úr!

Engedje meg, hogy őszinte köszönetemet fejezzem ki magam, feleségem és delegációnk minden tagja nevében azért a szívélyes, baráti fogadtatásért, amelyben a Romániában tett hivatalos látogatásom során részesültünk.

Meggyőződésem, hogy tárgyalásaink és kötetlen beszélgetéseink hozzájárulnak népeink akaratának teljesüléséhez, országaink baráti együttműködésének erősítéséhez, továbbá az euro-atlanti integrációs törekvéseink megvalósításához.

A romániai magyarságnak és személyemnek is szóló megkülönböztetett figyelmességnek vettem, hogy Magyarország államfőjeként elsőként, az Ön megtisztelő társaságában látogathattam el Kolozsvárra és Marosvásárhelyre. Együtt koszorúztuk meg a két nép kiemelkedő fiainak emlékhelyét és közösen tapasztalhattuk meg, hogy Románia népei - románok és magyarok - azonosan gondolkodnak az egy államon belül élő népek, a többségi nemzet és a nemzeti kisebbségek európai demokratikus elveknek megfelelő békés, alkotó együttéléséről, országainknak a történelmi ellentéteken felülemelkedő jószomszédi kapcsolatairól.

Őszintén remélem, hogy gyümölcsöző párbeszédünk folytatódik és mihamarabb hivatalos magyarországi látogatáson üdvözölhetem Önt.

Kérem, fogadja ismételt köszönetemet, baráti jókívánságaimat, őszinte nagyrabecsülésemet.

Budapest, 1997. június 16.

Göncz Árpád

https://biblioteca-digitala.ro

Excelentei Sale
Domnului
Emil Constantinescu
Presedintele României
Bucuresti

Stimate Domnule Presedinte,

Permiteti-mi sa exprim sincerele multumiri în numele meu, al sotiei mele si al tuturor membrilor delegatiei noastre pentru primirea cordiala, prietenească de care am avut parte în cursul vizitei mele oficiale în România

Sunt încredintat ca convorbirile, discutiile noastre libere contribuie la îndeplinirea vointei popoarelor noastre, la întarirea colaborarii prietenesti dintre tarile noastre, ca si la realizarea aspiratiilor noastre de integrare euro-atlantica.

Am considerat drept o atentie speciala acordata maghiarimii din România si persoanei mele de fapt ca am fost primul, în calitate de sef de stat ungar, care în compania Dumneavoastra onorata, am putut vizita orasele Cluj si Târgu-Mures. Am depus împreuna coroane la monumente ale fiilor proeminenti ai celor doua popoare si am putut constata împreuna ca popoarele Românici - românii si maghiarii - gândesc în acelasi mod despre convietuirea pasnica, creatoare, conform principiilor democratice europene a popoarelor din cadrul aceluiasi stat, a natiunii majoritare si a minoritatilor nationale, despre raporturile de buna vecinatate, depasind divergentele istorice dintre tarile noastre.

Sper, sincer ca dialogul nostru fructuos va continua si ca va voi putea saluta cât mai curând la o vizita oficiala în Ungaria.

Primiti, va rog, reiterarea multumirilor mele, urarilor mele prietenesti, înalta mea consideratie.

Budapesta, 16 iunie 1997
Göncz Arpad

https://biblioteca-digitala.ro

NĒSECRET

Latvijas Valsts prezidents

Rīga, 1998. gada 27. janvāris

Jūsu Ekselence!

Pateicos par Jūsu 1997. gada 12. novembra vēstuli. Priecājos, ka pagājušā gada septembrī, Viļņas konferences "Nāciju līdzāspastāvēšana un labas kaimiņattiecības - drošības un stabilitātes garants Eiropā" laikā mums bija izdevība personīgi pārrunāt Latvijai un Rumānijai aktuālus un turpmākai divpusējo attiecību veicināšanai nozīmīgus jautājumus. Tikšanās Viļņā man palikusi atmiņā ar tās atklātības un savstarpējās labvēlības gaisotni.

Īpaša uzmanība mūsu sarunā bija veltīta Latvijas un Rumānijas integrācijas procesam Eiropas Savienībā un NATO. 1997. gads ir bijis nozīmīgs mūsu valstīm. Nav šaubu, ka Madridē un Luksemburgā pieņemtie lēmumi iezīmējuši jaunu posmu visas Eiropas un līdz ar to mūsu valstu vēsturē, jo ES un NATO attiecībās ar Centrāleiropas un Baltijas valstīm sācies konkrēts process - paplašināšanās.

Apzinoties visu iesaistīto valstu ieguldījuma nepieciešamību paplašināšanās procesa sekmīgā tālākā virzībā, Latvija ir ieguvusi arī papildus motivāciju valsts iekšējo reformu pastiprināšanai un izvēršanai. Latvija to uzskata par svarīgāko veicamo uzdevumu tuvākajā un tālākajā perspektīvā.

Sākoties ES paplašināšanās procesam, arī Rumānijas un Latvijas sadarbība iegūst jaunas perspektīvas. Uzskatu, ka jau šodien abām valstīm aktīvāk jāizmanto iespējas sadarboties arī reģionālo un starptautisko organizāciju un forumu ietvaros, īpaši jomās, kas veicina valstu ekonomisko izaugsmi.

Viņa Ekselencei
Emilam Konstantinesku kungam
Rumānijas Valsts prezidentam
Bukareste

1/2

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

Ar lielu interesi sekoju reģionālās sadarbības procesiem Melnās jūras reģionā, kā arī starp Baltijas jūras un Melnās jūras valstīm. 1999. gadā plānotā Baltijas jūras - Melnās jūras konference noteikti dos papildus impulsu labu kaimiņattiecību un starpvalstu sadarbības attīstībā.

Nobeigumā atļaujiet man izmantot šo izdevību, lai apstiprinātu Jums savu ielūgumu apmeklēt Latviju. Tā būtu lieliska iespēja apspriest ciešākas sadarbības iespējas starp mūsu valstīm.

Ar visdziļākajiem cieņas apliecinājumiem,

Guntis Ulmanis

2/2

https://biblioteca-digitala.ro

Riga, 27 ianuarie 1998
Excelenta Voastra!

Va multumesc pentru scrisoarea datata 12 noiembrie 1997. Îmi face placere ca în septembrie trecut, în timpul Conferintei "Co-existenta si Bunele Relatii de Vecinatate ale Natiunilor - Garant al Securitatii si Stabilitatii în Europa", am avut ocazia sa discutam personal chestiuni specifice ale Letoniei si României, care sunt substantiale pentru promovarea ulterioara a relatiilor bilaterale. Întâlnirea de la Vilnius ramâne vie în memoria mea cu atmosfera ei de deschidere si bunavointa reciproca.

În timpul întâlnirii noastre am acordat o importanta speciala procesului de integrare al Letoniei si României în Uniunea Europeana si în NATO. Anul 1997 a fost semnificativ pentru statele noastre. Fara îndoiala, ca deciziile adoptate la Madrid si Luxenburg au desemnat un nou stadiu în istoria întregii Europe si, astfel, si în istoria tarilor noastre, pentru ca un proces explicit - de extindere - a fost initiat în relatiile dinte UE si NATO si tarile Europei Centrale si de Est.

Cunoscând necesitatea contributiei de catre toate statele implicate la continuarea cu succes al procesului de extindere, Letonia a câstigat si o motivatie suplimentara pentru întarirea si intensificarea reformelor statale interne. Letonia considera acest lucru ca pe cea mai importnata sarcina a sa într-un viitor mai apropiat si mai de perspectiva.

Odata cu începerea procesului de extindere a UE, cooperarea dintre România si Letonia primeste, de asemenea, o noua perspectiva. Cred ca deja acum cele doua state trebuie sa foloseasca oportunitatile de cooperare din cadrul unor organizatii regionale si internationale si sa conlucreze mai activ, mai ales în ceea ce priveste domeniile care promoveaza progresul economic al celor doua state.

Urmaresc cu mare interes procesele de colaborare din regiunea Marii Negre, precum si pe cele dintre Marea Baltica si Marea Neagra. Conferinta Marea Baltica - Marea Neagra, planificata pentru 1999 va da, în orice caz, un impuls crescut în dezvoltarea unor bune realtii de vecinatate si de cooperare reciproca.

În încheiere, dati-mi voie sa profit de acest prilej pentru a confima invitatia pe care v-am lansat-o de a vizita Letonia. Ar fi o ocazie minunata de a discuta posibilitatile unei cooperari mai strânse între tarile noastre,

Asigurându-va de cea mai înalta consideratie,

Guntis Ulmanis
Presedintele Republicii Letonia

GUNTIS ULMANIS: „În timpul întâlnirii noastre am acordat o importanță specială procesului de integrare al Letoniei și României În Uniunea Europeană și în NATO. Anul 1997 a fost semnificativ pentru statele noastre. Fără îndoială că deciziile adoptate la Madrid și Luxemburg au desemnat un nou stadiu în istoria întregii europe și astfel și în istoria țărilor noastre, pentru că un proces explicit – de extindere – a fost inițiat în relațiile dintre UE și NATO și țările Europei Centrale și de Est.

https://biblioteca-digitala.ro

[redacted]

NESECRET

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ
ПРАВИТЕЛЬСТВА РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

г. МОСКВА

" 28" января 1998 г.
№ ВЧ-П22/108

Уважаемый господин Президент,

Пользуясь случаем, передаю Вам искренний привет и пожелания здоровья и дальнейших успехов в Вашей деятельности на посту главы румынского государства.

С удовольствием вспоминаю нашу встречу в Вильнюсе, Ваши высказывания о необходимости придания нового импульса развитию отношений между нашими странами.

В России высоко ценят важную роль Румынии в укреплении стабильности, добрососедства и сотрудничества в регионе и в Европе в целом, ее значительный экономический потенциал. Мы считаем, что, несмотря на переживаемые Россией и Румынией временные трудности периода формирования рыночной экономики, у наших стран имеются широкие возможности для существенного расширения и углубления сотрудничества во всех областях.

В настоящее время российские компании проявляют интерес к деловому сотрудничеству в области топливно-энергетического комплекса, машиностроения, сельского хозяйства и других отраслей экономики. В частности, хотелось бы выразить признательность Вам, господин Президент, за Вашу поддержку инвестиционной деятельности, которую осуществляет на территории Румынии российская нефтяная компания "ЛУКОЙЛ".

Его Превосходительству
господину Эмилу Константинеску
Президенту Румынской Республики
г.Бухарест

https://biblioteca-digitala.ro

Полагаю, что наши экономические связи необходимо развивать не только на двусторонней основе, но и в рамках совместного участия российских и румынских компаний в реализации многосторонних проектов, разрабатываемых и осуществляемых в Юго-Восточной Европе и в Черноморском регионе.

Принимая во внимание вышеизложенное, считаю весьма важным и полезным, чтобы уже в ближайшее время главы правительств наших двух стран смогли встретиться и обстоятельно обсудить весь комплекс вопросов экономического сотрудничества. Я готов к такой встрече и приглашаю моего коллегу Премьер-министра В.Чорбя посетить Россию с рабочим визитом весной 1998 года.

Примите, господин Президент, уверения в моем самом высоком уважении.

В.Черномырдин

https://biblioteca-digitala.ro

Stimate domnule presedinte

Folosind aceasta ocazie va transmit cele mai sincere salutari si urari de sanatate, precum si de dezvoltare continua în activitatea Dumneavoastra în calitate de conducator al statului român.

Îmi amintesc cu placere de întâlnirea noastra la Vilnius, de opiniile Dumneavoastra referitoare la necesitatea de a atribui un nou impuls în dezvoltarea relatiilor dintre tarile noastre.

În Rusia este înalt pretuit rolul important pe care îl joaca România în întarirea stabilitatii, bunei vecinatati si colaborari atât pe baza regionala, cât si în întreaga Europa, potentialul substantial economic al tarii Dumneavoastra. Desi Rusia si România au trecut prin greutati temporare legate de perioada de formare a relatiilor de economie de piata, consideram ca tarile noastre dispun de largi posibilitati de largire substantiala si de aprofunzime a colaborarii în toate domeniile.

În prezent companiile rusesti manifesta un mare interes fata de colaborarea în domeniile complexului carburant-energetic, constructiile de masini, agriculturii si alte ramuri ale economiei. În mod deosebit, as dori sa va exprim gratitudinea mea domnule Presedinte, pentru sustinerea de catre Dumneavoastra a activitatii de investitii pe care o realizeaza compania petroliera rusa "LUKOIL" pe teritoriul României.

E.S.
domnului Emil Constantinescu
Presedintele României
Bucuresti

Consider ca relatiile noastre economice este necesar a le dezvolta nu numai pe baza bilaterala, ci si în cadrul participarii comune a companiilor ruse si române la realizarea în Europa de Sud-Est si în zona Marii Negre.

Luând în consideratie cele expuse mai sus, consider deosebit de important si util o întâlnire, în timpul cel mai apropiat, a sefilor guvernelor tarilor noastre în care sa se analizeze întregul complex de probleme ale colaborarii economice. Eu sunt gata în vederea unei asemenea întâlniri si invit pe colegul meu Primul-ministru V. Ciorbea sa soseasca în Rusia într-o vizita de lucru în primavara anului 1998.

Va rog sa primiti domnule Presedinte certitudinea celei mai înalte consideratii.

V. Cernomardin

VICTOR CERNOMÂRDIN: „În Rusia este înalt prețuit rolul important pe care îl joacă România în întărirea stabilității, bunei vecinătăți și colaborării atât pe bază regională, cât și în întreaga Europă, potențialul substanțial economic al țării dumneavoastră.

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

Preşedintele Republicii Slovace

Bratislava, 23 februarie 1998

Excelenţa Voastră,

In ziua de 2 martie a.c. voi încheia mandatul în calitate de întîiul preşedinte al Republicii Slovace democratice şi independente. Folosesc acest prilej pentru a evoca clipele preţioase ale întîlnirii cu dumneavoastră. Convorbirile pe care le-am purtat au contribuit la construirea încrederii şi la dezvoltarea relaţiilor dintre ţările noastre. Mi-au întărit convingerea că contactele personale dintre şefii statelor conferă relaţiilor dintre ţările lor dimensiunea unei calităţi deosebite şi contribuie într-o măsură importantă la stabilitatea şi securitatea pe planeta noastră.

Vă mulţumesc pentru sprijinul dumneavoastră adus la dezvoltarea relaţiilor dintre ţările noastre. Doresc să vă asigur că şi după încheierea mandatului meu în funcţia de şef al statului relaţiile dintre cele două ţări ale noastre vor fi în centrul interesului meu şi că voi încerca şi personal să contribui la dezvoltarea lor multilaterală în continuare.

Stimate domnule preşedinte, vă rog să primiţi cu acest prilej sincere urări de prosperitare şi un viitor fericit pentru ţara dumneavoastră şi poporul său. Dumneavoastră personal vă doresc multă sănătate, satisfacţii şi succese.

Vă rog să primiţi, totodată, expresia profundei mele consideraţiuni.

Michal Kováč

Excelenţei Sale
Emil Constantinescu
Preşedintele României

B u c u r e ş t i

https://biblioteca-digitala.ro

Presedintele Republicii Slovace

Bratislava, 23 februarie 1998

Excelenta Voastra,

În ziua de 2 martie a.c. voi încheia mandatul în calitate de întâiul presedinte al Republicii Slovace democratice si independente. Folosesc acest prilej pentru a evoca clipele pretioase ale întâlnirii cu dumneavoastra. Convorbirile pe care le-am purtat au contribuit la construirea încrederii si la dezvoltarea relatiilor dintre tarile noastre. Mi-au întarit convingerea ca contractele personale dintre sefii statelor confera relatiilor dintre tarile lor dimensiunea unei calitati deosebite si contribuie într-o masura importanta la stabilitatea si securitatea pe planeta noastra.

Va multumesc pentru sprijinul dumneavoastra adus la dezvoltarea relatiilor dintre tarile noastre. Doresc sa va asigur ca si dupa încheierea mandatului meu în functia de sef al statului relatiile dintre cele doua tari ale noastre vor fi în centrul interesului meu si ca voi încerca si personal sa contribui la dezvoltarea lor multilaterala în continuare.

Stimate domnule presedinte, va rog sa primiti cu acest prilej sincere urari de prosperitate si un viitor fericit pentru tara dumneavoastra si poporul sau. Dumneavoastra personal va doresc multa sanatate, satisfactii si succese.

Va rog sa primiti, totodata, expresia profundei mele consideratiuni.

Michal Kovac

Excelentei Sale
Emil Constantinescu
Presedintele României

Bucuresti

MICHAL KOVAC: "contactele personale dintre şefii statelor conferă relaţiilor dintre ţările lor dimensiunea unei calităţi deosebite şi contribuie într-o măsură importantă la stabilitatea şi securitatea planetei noastre".

https://biblioteca-digitala.ro

NESE[illegible]

Lietuvos Respublikos Prezidentas

translation

Vilnius, 24 February 1993

Dear Mr. President,

My term of office of the President of the Republic is drawing to a close. Therefore I would like to take this opportunity to express my sincere gratitude for fruitful co-operation and for the demonstrated understanding. I will always with pleasure remember our meeting at the Vilnius Conference, as well as constructive and open discussions with you.

At the end of this month, I shall hand over my official duties to the new President of the Republic Mr. Valdas Adamkus. I hope for a close relationship to be established with him, as well as for the increasingly stronger and mutually beneficial co-operation between our states.

I would like to take this opportunity to wish you, Mr. President, good health and success, and all the people of Romania - prosperity.

Please accept, Mr. President, the assurances of my highest esteem.
Sincerely yours,

Algirdas Brazauskas

His Excellency
Emil Constantinescu
President of Romania

https://biblioteca-digitala.ro

Vilnius, 24.02.1998

Presedintele Republicii Lituania

Stimate Domnule Presedinte,

Mandatul meu de Presedinte al Republicii se apropie de sfârsit. Prin urmare doresc sa-mi exprim recunostinta mea sincera pentru cooperarea fructuoasa si pentru întelegerea aratata. Îmi voi aminti mereu cu placere întâlnirea noastra la Conferinta de la Vilnius, precum si discutiile deschise si constructive pe care le-am avut cu dumneavoastra.

La finele acestei luni, voi preda mandatul noului Presedinte al Republicii, dl. Valdas Adamkus. Îmi afirm speranta ca se vor stabili relatii strânse cu noul presedinte, ca se vor dezvolta si consolida în continuare relatiile dintre statele noastre, în avantaj reciproc.

Doresc sa profit de aceasta ocazie, Domnule Presedinte, pentru a va ura sanatate si succes, iar poporului român - prosperitate.

Va rog sa primiti, Domnule Presedinte, asigurarea înaltei mele consideratiuni.

Al Dv. sincer,

Algirdas Brazauskas

Excelentei Sale
Emil Constantinescu
Presedintele României

ALGIRDAS BRAZAUSKAS: „doresc să-mi exprim recunoştinţa mea sinceră pentru cooperarea fructuoasă şi pentru înţelegerea arătată. Îmi voi aminti mereu cu plăcere întâlnirea noastră la Conferinţa de la Vilnius precum şi discuţiile deshise şi constructive pe ca le-am avut cu dumneavoastră".

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

17 March 1998

The President

Dear Mr. President,

I have the honour to bring to your attention a conference that will be held in Istanbul next May. The event will be known as *"A Tale of Two Seas: The Energy Future of the Caspian and Black Seas"*. This Conference is being organized jointly by the Foreign Economic Relations Board of Turkey, the Black Sea Economic Cooperation Business Council and Cambridge Energy Research Associates located in the United States.

This important event will help focus the attention of the international energy and investment communities on the great potential of our region and thereby accelerate the economic development of our countries. It will also help promote awareness on the environmental impact that the transportation of energy resources through alternative means will have on the *"Two Seas"*.

That is why I have agreed to having this Conference held under my patronage. I shall personally attend the opening session scheduled to take place on Monday, 25 May 1998.

I should like to extend to you a cordial invitation to join me at the opening session, in the belief that Romania's participation at the highest level will bring added prestige to this event and also underline your country's key role in the development of the energy potential of our region.

I shall be issuing similar invitations to some of our other regional leaders whose countries have important roles to play in the energy field, and I hope it will be possible to see Your Excellency among us at what will certainly be an important energy summit.

Please accept, Excellency and dear friend, the assurances of my highest consideration.

Süleyman Demirel

His Excellency Mr. Emil Constantinescu
President of the Republic of Romania

https://biblioteca-digitala.ro

Republica Turcia
Presedintele

17 martie 1998

Stimate Domnule Presedinte,

Am onoarea sa supun atentiei dvs. conferinta care se va organiza la Istanbul în luna mai. Evenimentul este cunoscut drept "Povestea celor doua mari: Viitorul energetic al Marii Caspice si al Marii Negre". Aceasta conferinta este organizata în comun de Consiliul pentru Relatii Economice Internationale al Turciei, Consiliul de Afaceri pentru Cooperare Economica în Marea Neagra si Asociatia Cambridge pentru Cercetare în Domeniul Energiei, cu sediul în Statele Unite.

Acest eveniment important va îndrepta atentia comunitatilor internationale din domeniul energiei si investitiilor asupra potentialului enorm din regiunea noastra si prin aceasta va accelera dezvoltarea economica a tarilor noastre. De asemenea va contribui la sporirea constientizarii cu privire la impactul, d.p.v. al mediului înconjurator, pe care transportul resurselor de energie prin mijloace alternative îl va avea asupra celor "Doua Mari".

Iata de ce am acceptat ca aceasta Conferinta sa se desfasoare sub patronajul meu. Voi lua parte directa la sesiunea de deschidere programata sa se desfasoare luni, 25 mai 1998,

Doresc sa va transmit initiativa cordiala de participare alaturi de mine la sesiunea de deschidere, având convingerea ca participarea României la cel mai înalt nivel va adauga prestigiu acestui eveniment si va sublinia rolul cheie al tarii dvs. în dezvoltarea potentialului energetic al regiunii noastre.

Voi transmite invitatii similare si altor lideri ale caror tari au roluri majore în domeniul energiei si nutresc speranta ca Excelenta dvs. va putea fi alaturi de noi la ceea ce va fi cu siguranta un summit important al energiei.

Va rog sa primiti, Excelenta si prieten drag, asigurarea celei mai înalte consideratiuni.

Suleyman Demirel

SULEYMAN DEMIREL: „Conferința Povestea celor două mări: Viitorul energetic al Mării Caspice și al Mării Negre *va îndrepta atenția comunităților internaționale din domeniul energiei și investițiilor asupra potențialului enorm din regiunea noastră și prin aceaasta va accelera dezvoltarea economică a țărilor noastre".*

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ
PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF AZERBAIJAN

Rumıniyanın Prezidenti
Zati-alilәri

cənab Emil Konstantineskuya

Hörmətli cənab Prezident,

Avropa İttifaqının Avropa-Qafqaz-Asiya nəqliyyat dəhlizinin yaradılması proqramı dünyanın bir çox dövlətləri tərəfindən bəyənilmişdir. Şübhəsiz ki, bu Transavroasiya magistralının yaradılması regional nəqliyyat şəbəkələrinin inkişafına, bu dəhlizdən istifadə edən ölkələrin siyasi sabitliyinə və iqtisadi tərəqqisinə kömək edəcəkdir.

Avroasiya iqtisadi münasibətlərinin genişləndirilməsi işində ən mühüm proqramlardan biri kimi bu proqramın həyata keçirilməsinin xüsusi əhəmiyyətini qeyd edərək mən nəqliyyat sahəsində müvafiq çoxtərəfli baza sazişlərini imzalamaq üçün Azərbaycan Respublikasının paytaxtı Bakı şəhərində Avropa İttifaqının himayəsi altında Beynəlxalq Konfrans keçirilməsi təşəbbüsü ilə çıxış etmişəm.

Saziş layihəsinin beynəlxalq-hüquq cəhətdən müvafiq surətdə tərtibi məqsədi ilə bu il aprelin 26-27-də Bakı şəhərində Azərbaycan Respublikasından, Qazaxıstan Respublikasından, Qırğızıstan Respublikasından, Moldova Respublikasından, Monqolustandan, Rumıniyadan, Türkiyə Respublikasından, Özbəkistan

https://biblioteca-digitala.ro

Respublikasından, Ukraynadan və Avropa Komissiyasından olan ekspertlərin müşavirəsi keçirilmişdir. Yaponiyadan və Polşa Respublikasından olan ekspertlər müşavirədə müşahidəçi sifətilə iştirak etmişlər.

Müşavirənin iştirakçıları "Avropa-Qafqaz-Asiya dəhlizinin inkişafı sahəsində beynəlxalq nəqliyyat haqqında Əsas çoxtərəfli saziş"in layihəsini və beynəlxalq avtomobil nəqliyyatına, beynəlxalq ticarət gəmiçiliyinə, gömrük prosedurlarına və sənədlərin işlənməsinə dair onun texniki əlavələrini müzakirə etmiş və bütövlükdə bəyənmişlər. Müşavirədə belə bir razılıq əldə olunmuşdur ki, bu sənədlər iştirakçı dövlətlərin hökumətlərinə tam surətdə razılaşdırılmaq və paraflanmaq üçün təqdim ediləcəkdir.

Bununla əlaqədar Sizdən xahiş edirəm ki, həmin sənədlərə baxdıqdan sonra təqdim olunmuş sazişlərin tam redaktəsi üçün öz irad və təkliflərinizi bizə göndərəsiniz.

Artıq 12 ölkənin hazırda iştirak etdiyi Avropa-Qafqaz-Asiya nəqliyyat dəhlizinin işləyən marşrutuna qoşulmağa bir çox başqa dövlətlərin də qızğın maraq göstərdiyinə görə adı çəkilən Beynəlxalq Konfransı başqa vaxta keçirmək barədə Avropa Komissiyasının xahişini nəzərə alaraq Sizi 1998-ci il sentyabrın 7-8-də Sammitin işində iştirak etmək üçün Bakı şəhərinə də'vət etməyi özümə şərəf bilirəm.

Sizə və Sizin bütün xalqınıza xoşbəxtlik və tərəqqi arzulayıram.

Hörmətlə,

Heydər Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, "18" may 1998-ci il

N 1/295

https://biblioteca-digitala.ro

Domnule Presedinte,

Implementarea programului Uniunii Europene privind crearea coridorului Europa-Caucaz-Asia (TRACECA) a fost sprijinita de multe state. Crearea acestui trafic transeuroasiatic va promova dezvoltarea retelelor de transport regionale, stabilitatea politica si cresterea economica a tarilor care folosesc acest coridor.

Accentuând semnificatia deosebita a acestui program, ca una dintre cele mai importante modalitati de dezvoltare a relatiilor economice euro-asiatice, am initiat ideea organizarii unei Conferinte internationale la Baku, capitala Republicii Azerbaidjan, sub auspiciile Uniunii Europene, în vederea semnarii acordurilor fundamentale multilaterale necesare în domeniul transporturilor.

În scopul pregatirii proiectului juridic international privind Acordul, în perioada 26-27 aprilie a.c., a avut loc întâlnirea expertilor din Azerbaidjan, Bulgaria, Georgia, Kazakhstan, Kirgizstan, Moldova, România, Turcia, Uzbekistan, Ucraina alaturi de experti ai Comisiei Europene. Experti din Japonia si Polonia au participat în calitate de observatori.

Participantii la aceasta întâlnire au discutat si au cazut de acord asupra proiectului privind "Acordul multimilitar de baza privind transportul international de dezvoltare a coridorului Europa-Caucaz-Asia" precum si asupra modalitatilor sale tehnice de adaptare la traficul rutier international, la comertul international maritim, la procedurile vamale si la procesarea documentelor. În cadrul acestei întâlniri s-a hotarât ca documentele sa fie supuse aprobarii finale si parafrazarii de catre Guvernele statelor participante.

În aceasta ordine de idei, va rog sa ne trimiteti sugestiile si propunerile dumneavoastra rezultate în urma consultarii documentelor mentionate, pentru pregatirea finala a documentelor.

Luând în considerare cererea Comisiei Europene de a amâna data Conferintei internationale, deoarece mai multe tari si-au manifestat interesul profund asupra actualului traseu TRACACEA folosit de 12 tari, am onoarea sa va invit sa participati la Summit-ul care se desfasoara la Baku, în perioada 7-8 septembrie 1998.

Va urez fericire si prosperitate, dumneavoastra personal si poporului român.

Al dumneavoastra sincer,

Heidar Aliyev,

Presedintele Republicii Azerbaidjan

HEYDAR ALIYEV: „Implementarea programului Uniunii europene privind crearea coridorului Europa – Caucaz – Asia (TRACECA) a fost sprijinită de multe state. Crearea acestui trafic transeuroasiatic va promova dezvoltarea reţelelor de transport regionale, stabilitatea politică şi creşterea economică a ţărilor ce folosesc acest coridor".

https://biblioteca-digitala.ro

THE PRIME MINISTER

NESECRET

Athens, 17 September 1998

Dear Mr. President,

It gives me great pleasure to invite you to participate, accompanied by your Foreign Minister, in the first Trilateral Summit Meeting of the Heads of State or Government of Bulgaria, Romania and Greece, to be held in Delphi on 3-4 October 1998.

The Ministers of Foreign Affairs of our three countries, as you know, have already had four successful Trilateral Meetings, the last one having been held on the island of Santorini on 10-11 April 1998. In the Joint Statement issued thereon, the Ministers of Foreign Affairs of Bulgaria, Romania and Greece express their satisfaction with the decision to hold a Summit Meeting of our three countries. Indeed, it is my firm belief that this trilateral cooperation, which has already contributed importantly to stability and economic progress in South - East Europe, can be further enhanced, to the benefit of our peoples and the wider region as a whole, by our own Meetings.

In our talks in Delphi, we can focus on the following issues of vital interest to our countries and our region: trilateral and multilateral cooperation for promoting stability, good-neighbourly relations, economic progress, trade and for combating organised crime. At the same time, we can exchange views on wider issues such as the enlargement of the European Union and NATO, as well as the situation in South-East Europe. In this context, I would like to stress that our trilateral cooperation is a motor, which further strengthens the European orientation of Bulgaria and Romania, for which Greece strives on a permanent basis.

A draft agenda and a draft Joint Statement will be forwarded in due course via diplomatic channels.

As for the size of the delegation, I believe that a maximum of fifteen members for each one, security men included, would be convenient.

My wife and I look forward to welcoming your wife and yourself, as well as your Foreign Minister and spouse, to Greece on this auspicious occasion. A separate programme is being arranged for our spouses.

I would like to reiterate my conviction that our trilateral cooperation will contribute decisively to our joint efforts for stability and prosperity in our region.

Looking forward to seeing you in Delphi, I assure you of my highest consideration.

C. Simitis

https://biblioteca-digitala.ro

Atena, 17 septembrie 1998

Domnule Presedinte,

Am marea placere de a va invita, impreuna cu Ministrul roman al Afacerilor Externe, sa participati la prima reuniune trilaterala a sefilor de stat si de guvern din Bulgaria, Romania si Grecia, care va avea loc la Delphi, intre 3 -4 octombrie 1998.

Dupa cum stiti, Ministrii Afacerilor Externe din tarile noastre au avut deja patru reuniuni trilaterale fructuoase, ultima dintre ele fiind cea de pe insula Santorini, din 10 - 11 aprilie 1998. In declaratia comuna cu acest prilej, Ministrii Afacerilor Externe ai Bulgariei, Romaniei si Greciei si-au exprimat satisfactia cu privire la decizia de a avea o reuniune la nivel inalt intre cele trei tari. Prin urmare, am credinta ca aceasta cooperare trilaterala, care a contribuit deja din plin la stabilitatea si progresul economic in Europa de sud-est, poate sa se intensifice in continuare, in beneficial popoarelor noastre si a intregii regiuni, prin inatalnirile noastre.

In cadrul convorbirilor de la Delphi, putem sa ne concentram asupra urmatoarelor probleme de interes vital pentru tarile nostre si pentru regiunea noastra, cooperarea trilaterala si multilaterala in promovara stabilitatii, relatiile de buna-vecinatate, progresul economic, combaterea crimei organizate. In acelasi timp, putem aborda chestiuni mai largi cum ar fi extinderea Uniunii Europene si a NATO, ca si situatia din Sudul-Estul Europei. In acest context, as vrea sa subliniez ca aceasta cooperare trilaterala este un motor, care intareste pe mai departe orientarea europeana a Bulgariei si a Romaniei, pentru care Grecia depune eforturi permanente.

As vrea sa reiterez convingerea mea ca aceasta cooperare trilaterala va contribui decisive la eforturile noastre commune pentru stabilirea si prosperitatea regiunii noastre.

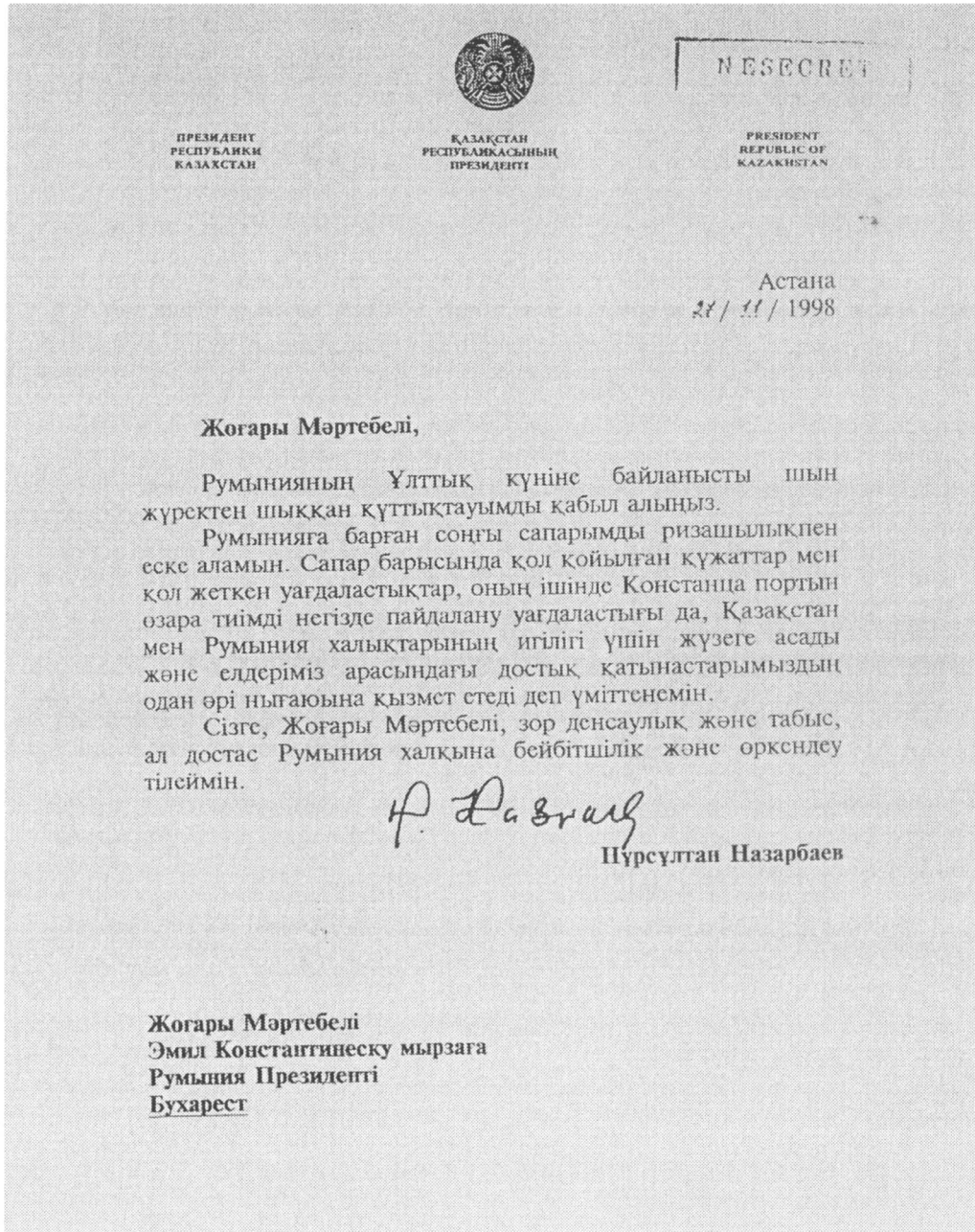
Asteptand cu nerabdare sa va intalnesc in Delphi, va asigur de cea mai inalta consideratie.

Costas Simitis

COSTAS SIMITIS: „Această cooperare trilaterală este un motor care întăreşte pe mai departe orientarea europeană a Bulgariei şi a României, pentru care Grecia depune eforturi permanente".

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

ПРЕЗИДЕНТ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ПРЕЗИДЕНТІ

PRESIDENT REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

Астана
21 / 11 / 1998

Жоғары Мәртебелі,

Румынияның Ұлттық күнінс байланысты шын жүректен шыққан құттықтауымды қабыл алыңыз.

Румынияға барған соңғы сапарымды ризашылықпен еске аламын. Сапар барысында қол қойылған құжаттар мен қол жеткен уағдаластықтар, оның ішінде Констанца портын өзара тиімді негізде пайдалану уағдаластығы да, Қазақстан мен Румыния халықтарының игілігі үшін жүзеге асады және елдеріміз арасындағы достық қатынастарымыздың одан әрі нығаюына қызмет етеді деп үміттенемін.

Сізге, Жоғары Мәртебелі, зор денсаулық және табыс, ал достас Румыния халқына бейбітшілік және өркендеу тілеймін.

Нұрсұлтан Назарбаев

Жоғары Мәртебелі
Эмил Константинеску мырзаға
Румыния Президенті
Бухарест

NURSULTAN NAZARBAYEV: „acordurile încheiate, inclusiv acela de folosire al portului Constanța, să fie realizate pe bază mutuală spre beneficiul popoarelor din Kazahstan şi România...".

https://biblioteca-digitala.ro

NATO ŞI UNIUNEA EUROPEANĂ

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

THE WHITE HOUSE

WASHINGTON

November 28, 1998

Dear Mr. President:

As the people of Romania mark the 80th anniversary of the founding of the Romanian national unitary state on December 1, allow me to extend to you and to all Romanians the congratulations and best wishes of the American people.

Romania has achieved historic progress in the development of personal liberty and freedom over the past decade. While the transformation has been at times difficult, the direction is clear: toward the world of the market democracies and integration into European and transatlantic institutions.

The United States and Romania are joined in a vibrant strategic partnership. We are making important strides to deepen our bilateral ties and advance common agendas in critical areas such as military cooperation and regional security. Reflecting our mutual commitment to democracy and human rights, our troops have served to together for over three years in Bosnia. Similarly, our verifiers will soon be working together in Kosovo.

Mr. President, I had the honor to host you for a memorable visit in Washington this past summer and I will never forget the hospitality and enthusiasm I encountered during my visit to Bucharest in July 1997. The reception I received left me convinced the Romanian people have the spirit and determination to move Romania forward.

As Romania undertakes further reforms to address formidable economic challenges, the support and best wishes of the American people will be with you. Congratulations once again on your auspicious 80th anniversary.

William J. Clinton

His Excellency Emile Constantinescu
President of Romania
Bucharest

https://biblioteca-digitala.ro

MESAJUL
adresat de catre William Jefferson Clinton, presedintele SUA,
domnului presedinte Emil Constantinescu
cu ocazia Zilei Nationale a României

Draga domnule presedinte,

La marcarea de catre poporul român a celei de-a 80-a aniversari a fondarii, pe 1 decembrie, a statului unitar român, permiteti-mi sa va transmit, dumneavoastra si tuturor românilor, felicitari si cele mai bune urari din partea poporului american.

România a facut un progres istoric în dezvoltarea libertatii personale si a democratiei în ultimii zece ani. Desi transformarea a fost uneori dificila, directia este clara: catre lumea economiilor democratice de piata si integrarea în institutiile europene si transatlantice.

Statele Unite si România sunt unite printr-un parteneriat strategic vibrant. Ele fac pasi importanti pentru a adânci legaturile si a avansa în telurile comune din domenii critice cum sunt cooperarea militara si securitatea regionala. Reflectând angajarea ambelor tari pentru democratie si drepturile omului, trupele noastre au servit aceasta cauza de peste trei ani în Bosnia. De asemenea, misiunile de verificare vor lucra în curând împreuna în Kosovo.

Domnule Presedinte, am avut onoarea de a va primi într-o vizita memorabila la Washington în aceasta vara si, totodata, nu voi uita niciodata ospitalitatea si entuziasmul pe care le-am întâlnit în timpul vizitei mele la Bucuresti în iulie 1997. Primirea care mi s-a facut m-a convins ca poporul român are forta si hotarârea de a face ca România sa avanseze.

Pe masura ce România va întreprinde noi reforme pentru a raspunde formidabilelor provocari economice, sprijinul si cele mai bune gânduri ale poporului american vor fi cu ea.

Felicitari înca o data cu ocazia celei de-a 80-a aniversari.

William J Clinton

Excelentei Sale
Emil Constantinescu,
Presedintele României

BILL CLINTON: „Statele Unite şi România sunt unite printr-un parteneriat strategic vibrant".

https://biblioteca-digitala.ro

Der Bundespräsident

Vienna, 1 February 1999

Dear Mr. President!

The World Economic Forum has recently invited you to this year's Central and Eastern European Economic Summit to be held in Salzburg (Austria) on 30 June – 2 July 1999. It is already the fourth time that the World Economic Forum is organising this international meeting of political and business leaders with the aim to discuss general strategies and concrete projects for the economic development in Central and Eastern Europe. Last year 10 heads of state or government, a number of ministers and more than 700 top business representatives from all over the world have participated at this important international gathering.

This year I have again gladly accepted the patronage of the Salzburg Summit thus underlining the strong Austrian commitment regarding Central and Eastern Europe. Austria will be represented at the Summit also by Federal Chancellor Viktor Klima and other members of Government as well as top business leaders.

H. E.
Mr. Emil CONSTANTINESCU
President of Romania
Bucharest

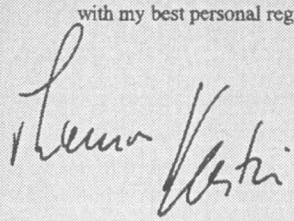

https://biblioteca-digitala.ro

Economic development and political stability of Central and Eastern Europe continue to be top priorities for the future of the whole continent. I am therefore convinced, that this year's meeting will again offer a most important and useful opportunity for discussions and it would be my particular pleasure, if I could meet with you at that occasion in Salzburg. On the afternoon of 1 July the programme foresees a special plenary of the presidents and heads of government; the same evening I shall be hosting a dinner for which I extend to you already now my most cordial invitation.

Hoping to see you in Salzburg for the Summit I remain

with my best personal regards,

https://biblioteca-digitala.ro

E.S.
Domnul Emil Constantinescu
Presedintele României
Bucuresti

Viena, 1 februarie 1999

Stimate domnule Presedinte,

Forumul Economic Mondial v-a adresat recent invitatia de a participa în acest an la Summit-ul Economic al tarilor din Europa Centrala si de Est, care va avea loc în Salzburg (Austria) în perioada 30 iunie-2 iulie 1999. Este pentru a patra oara de când Forumul Economic Mondial organizeaza aceasta întâlnire internationala cu participarea liderilor politici si economici, cu scopul de a discuta strategiile generale si proiectele concrete pentru dezvoltarea economica a Europei Centrale si de Est. Anul trecut 10 sefi de stat si de guverne, un mare numar de ministri si mai mult de 700 din cei mai importanti oameni de afaceri au participat la acest important eveniment international.

Anul acesta am acceptat din nou bucuria sa patronez Summit-ul de la Salzburg, subliniind astfel angajamentul puternic al Austriei fata de Europa Centrala si de Est. Austria va fi reprezentata la Summit si de Cancelarul Federal Viktor Klima, alaturi de alti membri ai Guvernului, precum si de cei mai importanti reprezentanti ai oamenilor de afaceri.

Dezvoltarea economica si stabilitatea politica a Europei Centrale si de Est continua sa fie una din prioritatile întregului continent. Am însa convingerea ca întâlnirea din acest an va oferi, din nou, cea mai importanta oportunitate pentru discutii si ar fi o mare placere pentru mine daca v-as putea întâlni la Salzburg, cu aceasta ocazie. În dupa-amiaza zilei de 1 iulie programul prevede o sesiune plenara a Presedintilor si Sefilor de Guvern; în aceeasi seara voi gazdui un dineu pentru care va trimit deja cea mai cordiala invitatie.

Cu speranta revederii noastre în Salzburg cu ocazia Summit-ului si cu cea mai înalta consideratie,

al dumneavoastra,
Thomas Klestil

THOMAS KLESTIL: „Dezvoltarea economică şi stabilitatea politică a Europei Centrale şi de Est continuă să fie una din priorităţile întregului continent.

https://biblioteca-digitala.ro

ROMÂNIA

PREŞEDINTELE

Bucharest, February 1, 1999

The Honorable William J. Clinton
President of the United States of America
Washington D.C.

Dear Mr. President,

Allow me first to convey to you - on my own behalf, as well as on behalf of the Romanian Government and people – my warmest thanks for the message the United States sent to us in a difficult hour. The energetic and warm support you offered Romania when she most needed it will be remembered not less than your presence among my enthusiastic fellow-citizen in July 1997. This message will remain as the truest token of the Strategic Partnership we launched together then.

As you are certainly aware, Mr. President, the last months have not been an easy time for my country. The painful but necessary steps that had to be taken for economic reform, in a hostile international environment, due to the Asian and Russian financial crisis, have brought a long hardship and considerable social consequences for our country. Recent violent manifestations by miners have shown that, on the background of a very difficult economic reform, there still are, unfortunately, political forces at work in opposing progress. These forces, anti-reformist and often xenophobic, tried to threaten stability and democratic progress. To you I can confess I am convinced there is some complicity even on a larger regional scale. Nostalgic people, dreaming about an area of disturbance from Minsk to Belgrade, are of course bothered with the Romanian "missing link".

I am glad to tell you the situation is under control. Maybe some other social resistance to the reforms will steam again, but I am confident we can answer even better the next time. Thank you again for the inspiration your message conveyed to us.

https://biblioteca-digitala.ro

I know you are preparing now the NATO Summit in Washington, a remarkable event that will consecrate the historic decision launched by your Administration to expand the Alliance. Please let me assure you, Mr. President, of my people's feelings of appreciation for your personal contribution to this process. We see the enlargement as an event which will mark the present and the future European history.

We, Romanians, are as committed as ever to do our outmost to convince you and the other member-states that we are a strong candidate for NATO enlargement. In the meantime, we try to help achieve the goals and objectives of the Alliance. The NATO Summit in Washington, while addressing critical issues for the future of the Alliance, will also be called upon to give substance to the open-door policy. We hope that, remembering not only Madrid, but also our efforts since, we will be nominated among the first invitees. We also believe that a clear-cut road map or individualized accession plan, including a package of preparation measures and a precise timetable for further enlargement, would strengthen credibility of the process and provide the needed motivation for the candidate countries.

In our general efforts aimed at proving that we are a reliable partner for NATO interests, we tried, with our regional means, to contribute to the US initiative directed towards bringing greater stability and promise to South-East Europe. We are deeply concerned about recent developments in Kosovo, and we fully support US leadership and the efforts deployed by NATO and the Contact Group in finding a lasting settlement for the Kosovo crisis. In our capacity as Chairman of the Summit of South-East European States, as well as of the South-East European Defense Ministerial this year, we will also be looking for new and innovative ways to enhance stability and mutual confidence in the region. A SECI Regional Center for combating organized crime will soon open in Bucharest, and it will certainly bring a substantial contribution to our overall efforts in this field.

Despite all the challenges mentioned earlier, I am convinced that we will be able to use the current momentum as a spin of positive energies to accelerate the implementation of programs for a functional and prosperous market economy. We are also working very seriously with the IMF, so as to reach a solid agreement. Only this stand-by IMF agreement could open the way for a follow-on program intended to resume economic growth, developed with the support of International Financial Institutions and the United States.

https://biblioteca-digitala.ro

Having the United States beside us, as a friend and strategic partner in this crucial exercise, will help us move ahead. It will give us the strength to confront whatever challenges may come, in our drive towards rejoining the family of free, democratic and prosperous nations to which we definitely belong.

Looking forward to seeing you again in Washington in April, please accept, Mr. President, my warmest greetings and the expression of my highest consideration.

Emil Constantinescu,
President of Romania

https://biblioteca-digitala.ro

ROMÂNIA
PRESEDINTELE

Bucuresti, 1 februarie 1999

D-lui William J. Clinton
Presedintele Statelor Unite ale Americii

Stimate Domnule Presedinte,

Dati-mi voie, mai întâi, sa va transmit, din partea mea, cât si din partea Guvernului României si a poporului român - cele mai calduroase multumiri pentru mesajul trimis de Statele Unite într-un moment dificil. Sprijinul energic si cald pe care l-ati oferit României, atunci când avea mai multa nevoie, va ramâne în amintirea noastra, nu mai puttin decât prezenta Dvs. între concetatenii mei entuziasti, în iulie 1997. Acest mesaj va ramâne ca cel mai adevarat simbol al Parteneriatului Strategic pe care l-am lansat împreuna atunci.

Dupa cum trebuie ca stiti, Domnule Presedinte, ultimele luni nu au fost usoare pentru tara mea. Pasii durerosi, dar necesari care au trebuit sa fie luati pentru reforma economica, într-un climat international ostil, datorat crizei financiare asiatice si ruse, au adus greutati îndelungate si cosecinte sociale considerabile tarii mele. Recentele mainifestatii violente ale minerilor au aratat ca, pe fundalul unei reforme foarte dificile, exista în continuare, din nefericire, forte politice care se opun progresului. Aceste forte anti-reformiste si adesea xenofobe, au încercat sa ameninte stabilitatea si progresul democratic. Dvs. pot sa va marturisesc ca sunt convins ca exista o complicitate chiar pe scara regionala. Oameni nostalgici, visând la o epoca de dezordini de la Minsk la Belgrad, sunt, de buna seama, deranjati de "veirga lipsa" care este România.

Îmi pare bine sa va spun ca situatia este sub control. Poate ca vor avea loc din nou alte forme de rezistenta sociala, dar sunt sigur ca vom putea raspunde mai bine data viitoare. Va multumesc înca o data pentru inspiratia pe care ne-a conferit-o mesajul Dvs.

Stiu ca pregatiti acum Summit-ul NATO de la Washington, un eveniment remarcabil care va consacra decizia istorica lansata de Administratia Dvs. de a extinde Alianta. Va rog sa-mi permiteti sa va asigur, Domnule Presedinte, de sentimentele poporului meu de apreciere pentru contributia Dvs. personala la acest proces. Vedem extinderea ca pe un eveniment care va marca istoria europeana prezenta si viitoare.

Noi, Românii, suntem la fel de angajati ca întotdeauna sa facem tot ce ne sta în putinta pentru a va convinge pe Dvs. si celelalte state membre, ca suntem un candidat puternic pentru extinderea NATO. Între timp, vom încerca sa asistam la împlinirea telurilor si obiectivelor Aliantei. Summit-ul NATO de la Washington va

https://biblioteca-digitala.ro

trebui, în afara rezolvarii chestiunilor critice pentru viitorul Aliantei, sa dea substanta politicii usilor deschise. Speram ca, amintindu-ne nu numai de Madrid, ci si de eforturile facute de atunci, vom fi nominalizati printre primii invitati. Credem, de asemenea, ca o harta de parcurs clara sau un plan individualizat de aderare, inclusiv un pachet de masuri pregatitoare si un orar precis pentru extinderea viitoare, vor întari credibilitatea acestui proces si vor pune la dispozitie motivatia necesara pentru tarile candidate.

În eforturile noastre generale de a dovedi ca suntem un partener de încredere pentru interesele NATO, am încercat, cu mijloacele noastre regionale, sa contribuim la initiativa SUA directionata catre a aduce mai multa stabilitate si promisiuni Europei de Sud Est. Suntem profund îngrijorati de recentele evolutii din Kosovo si sprijinim în întregime conducerea SUA, precum si eforturile facute de catre NATO si de catre Grupul de Contact, în gasirea unei solutii de durata pentru criza din Kosovo. În calitatea României de Presedinte al Summit-ului pentru Statele Sud-Est Europene si al Reuniunii Ministeriale de Aparare Sud- Est Europeana, vom cauta, de asemenea, cai noi si novatorare pentru cresterea stabilitatii, încrederii reciproce în regiune. Un Centru regional SECI pentru combaterea criminalitatii organizate se va deschide în curând în Bucuresti si va aduce, în mod cert, o contributie substantiala la eforturile noastre generale în acest domeniu.

În ciuda tuturor dificultatilor mentionate mai sus, sunt convins ca vom putea accelera implementarea de programe pentru o economie de piata functionala si prospera. Lucram, de asmenea, foarte serios cu FMI, pentru a încheia un acord solid. Numai acest acord stand-by al FMI ar putea deschide calea pentru un program ulterior de reluare a cresterii economice, desfasurat cu sprijinul Institutiilor Financiare Internationale si al Statelor Unite.

Având Statele Unite alaturi de noi, ca prieten si partener strategic, în acest exercitiu crucial, ne va ajuta sa mergem înainte. Ne va da puterea de a ne confrunta cu orice provocari ar putea aparea, în drumul nostru catre reunirea cu familia natiunilor libere, democrate si prospere, la care apartinem cu adevarat.

Astept cu nerabdare sa va revad la Washington în aprilie si va rog sa acceptati, Domnule Presdinte, salutarile mele cele mai calduroase. precum si expresia consideratiei mele cele mai înalte.

Emil Constantinescu

Presedintele României

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

Prezydent
Rzeczypospolitej Polskiej

Warszawa, 18 lutego 1999 roku

Szanowny Panie Prezydencie, Drogi Emilu

Rok temu w Berlinie, na dorocznym Międzynarodowym Forum Bertelsmanna poświęconym integracji europejskiej, zaproponowałem zorganizowanie następnej tego rodzaju konferencji w Warszawie. Inicjatywie tej towarzyszyła myśl, aby ze szczególną uwagą potraktować problem możliwego powstania nowych barier w Europie Środkowo-Wschodniej po przystąpieniu pierwszej grupy państw tego regionu do Sojuszu Północnoatlantyckiego i Unii Europejskiej. „Nie chcemy, by na Bugu powstał nowy europejski mur" - brzmiało główne przesłanie mojego wystąpienia w Berlinie.

Organizator Forum - Fundacja Bertelsmanna, instytucja wielce zasłużona dla procesu intelektualnej integracji Europy po zakończeniu „zimnej wojny", przyjęła moje zaproszenie do zorganizowania tegorocznego Forum w Warszawie. Spotkanie to odbędzie się w dniach 25 i 26 czerwca 1999 roku w Pałacu Prezydenckim i będzie poświęcone perspektywom integracji Europy Środkowo-Wschodniej z Unią Europejską.

Jego Ekscelencja
Pan Emil Constantinescu
Prezydent Rumunii
Bukareszt

https://biblioteca-digitala.ro

Pragnąłbym zatem przyłączyć się do zaproszenia Fundacji skierowanego do Pana Prezydenta i zachęcić do udziału w tym niecodziennym spotkaniu wybitnych przedstawicieli świata polityki, gospodarki, nauki i mediów. Chcemy poświęcić naszą debatę sposobom dochodzenia państw naszego regionu do członkostwa w Unii Europejskiej, a szerzej rzecz ujmując - wieloaspektowemu procesowi integracji Europy. Obok możliwości bezpośredniej wymiany poglądów w formule „okrągłego stołu" (spotkamy się przy naszym, historycznym okrągłym stole z roku przełomu 1989) oraz spotkań dwustronnych, w piątkowy wieczór, będę miał honor podjąć Pana Prezydenta oraz innych gości uroczystym obiadem w zabytkowych salach Pałacu na Wodzie, w warszawskich Łazienkach.

z pozdrowieniami

Aleksander Kwaśniewski

Aleksander Kwaśniewski

https://biblioteca-digitala.ro

Presedintele
Republicii Polone
Varsovia, 18 februarie 1999

Stimate Domnule Presedinte, Draga Emil,

Acum un an la Berlin, la Forumul International Bertelsmann consacrat integrarii europene, care se desfasoara annual, am propus organizarea conferintei urmatoare de acest gen la Varsovia. Initiativa aceasta a fost insotitata de gandul de a trata cu deosebita atentie problema unei posibile aparitii de noi bariere intre Europa Central-Estica dupa intrarea primei grupe de state din aceasta regiune in Pactul Nord-Atlantic si in Uniunea Europeana. "Nu dorim ca pe Bug sa apara un nou zid European" - acesta era principalul mesaj din discursul meu de la Berlin.

Organizarea Forumului - Fundatia Bertelsmann, o institutie care a adus mari servicii procesului de integrare intelectuala a Europei dupa terminarea "razboiului rece", a acceptat invitatia mea de a organiza Forumul din acet an la Varsovia. Aceasta intalnire va avea loc in zilele de 25 si 26 iunie 1999 la Varsovia la Palatul Prezidential si va fi consacrata perspectivelor de integrare ale Europei Central-Estice cu Uniunea Europeana.

Excelentei Sale
Domnului Emil Constantinescu
Presedintele Romaniei
B u c u r e s t i

As dori deci sa ma alatur invitatiei adresate Dumnavoastra de catre Fundatie si sa va indem sa participati la aceasta intalnire inedita a reprezentantilor lumii politice, economice, stiintifice si mass-media. Dorim da dedicam dezbaterea noastra modalitatilor de acces al statelor regiunii noastre ca member in Uniunea Europeana, iar intr-o conceptie mai larga procesului de integrare uropeana cu multiplele aspecte ale acestuia. In afara posibilitatii lor unui schimb de idei nemijlocit in formula "mesei rotunde" (ne intalnim la masa noastra rotunda istorica din anul de cotitura 1989) si a intalnirilor bilaterale, in seara de vineri voi fi onorat de a fi gazda Dumneavoastra Domnule Presedite, si a celorlalti oaspeti la dineul festiv in salile istorice ale Palatului de pe Lac, in parcul varsovian Lazienki.

Cu prietenie,
Aleksander Kwasniewski

Aleksander Kwasniewski: „la Forumul International Bertelsmann consacrat integrarii europene, care se desfasoara annual, am propus organizarea conferintei urmatoare de acest gen la Varsovia. Initiativa aceasta a fost insotitata de gandul de a trata cu deosebita atentie problema unei posibile aparitii de noi bariere intre Europa Central-Estica dupa intrarea primei grupe de state din aceasta regiune in Pactul Nord-Atlantic si in Uniunea Europeana".

https://biblioteca-digitala.ro

THE SECRETARY OF STATE

WASHINGTON

NESECRET

June 29, 1999

Dear Mr. President:

Thank you for taking the time to meet with me on such short notice. I really appreciated your efforts and those of your staff to make my visit a success.

Also, thank you for the exquisite tea service, and the lovely book on Romania. Your thoughtfulness brought beauty to my day.

It was a pleasure to visit Romania again, and to experience the wonderful hospitality of the Romanian people. I look forward to meeting with you in the future.

Sincerely,

Madeleine Albright

Madeleine K. Albright

His Excellency
Emil Constantinescu,
President of Romania,
Bucharest.

https://biblioteca-digitala.ro

LE PRÉSIDENT
DE LA RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE

NESECRET

Athénes, le 5 Juillet 1999

Excellence et Cher Ami

De retour de ma visite en Roumanie, je voudrais vous exprimer mes plus sincères remerciements, ainsi que ceux de l' ensemble de la délégation grecque, pour l' accueil cordial et la chaleureuse hospitalité que vous nous avez réservés lors de notre séjour dans votre beau pays.

Je considère comme particulièrement précieux les échanges de vues et les entretiens que nous avons pu avoir à l' occasion de cette visite. Ils nous ont, en effet, permis de constater une fois de plus les profonds liens d' amitié qui existent traditionnellement entre nos deux peuples ainsi que l' excellent niveau atteint par la coopération entre nos deux pays et de donner, j' en suis convaincu, une impulsion nouvelle au développement de nos relations bilatérales dans tous les domaines.

Je suis de même convaincu que les nombreux contacts d' affaires qui se sont déroulés en marge de cette visite officielle vont, eux aussi, contribuer considérablement au développement de la coopération économique entre la Grèce et la Roumanie.

Dans l' espoir que j' aurai le plaisir de vous rencontrer encore dans un proche avenir, je voudrais vous demander, Monsieur le Président, d' accepter l' expression de ma plus haute considération.

CONSTANTINOS STEPHANOPOULOS

Son Excellence
M. Emil Constantinescu
Président de Roumanie,
Bucarest

https://biblioteca-digitala.ro

July 24, 1999

NESECRET

His Excellency
Emil Constantinescu
President of Romania
Bucharest, Romania

Dear President Constantinescu:

Next week, under the auspices of the European Union, we will meet in Sarajevo to launch the Stability Pact in a highly visible and symbolic way. I am anxious to join with you and other members in the ambitious effort to promote stability, democracy, human rights and economic prosperity in the region. I want to share with you some thoughts about that meeting.

The Stability Pact summit provides an important opportunity to advance a vision for Southeast Europe founded on cooperation and democracy rather than nationalism and ethnic conflict. At the summit, I hope that you and your neighbors will outline plans for cooperating with each other to advance this goal. In addition to infrastructure issues, I encourage you to advance proposals for achieving long-term growth and stability and to address market reforms, democratization and regional security. I hope that in the preparatory meetings in Sarajevo this weekend, your government will make every effort to help refine such plans for presentation at the summit. Such preparations will ensure a good dialogue among all participants and allow us to agree on the way ahead to realize this vision.

I am working with the EU and other colleagues to support your integration into the global trading system and your efforts to create a business climate that will attract higher levels of foreign investment essential to sustained growth. I am also convinced that procurement for reconstruction and development should be based on principles of transparency and integrity through open and fair competition that can facilitate the participation of firms from Southeastern Europe.

All the leaders of the region have been invited to Sarajevo, except one -- Slobodan Milosevic. It will be important that the summit demonstrate Serbia's isolation under Milosevic, while holding out the prospect of rapid reintegration once he is gone. It is critical that we send the message that political reform in Belgrade will create a more solid foundation for the stability of the entire region. I welcome the opportunity to work together with your government and other young democracies, which have many valuable lessons to share, in promoting democratic change in Serbia.

https://biblioteca-digitala.ro

Thank you for your letter of July 20. I appreciate your efforts thus far as Chair of the Southeast Europe Cooperation Process to coordinate efforts of member countries to prepare for the Sarajevo summit. We are actively pursuing your proposals for using public support for private investment to stimulate needed capital flows.

I look forward to seeing you next week in Sarajevo. We can make this an historic moment by underscoring our hopes for the future of the region, its people, and their democratic leaders.

Sincerely,

/s/

Bill Clinton

https://biblioteca-digitala.ro

Traducere neoficiala

Excelentei Sale
Emil Constantinescu,
Presedintele României

24 iulie 1999

Domnule Presedinte Constantinescu,

Saptamâna viitoare, sub auspiciile Uniunii Europene, ne vom întâlni la Sarajevo, pentru a lansa Pactul de Stabilitate într-un mod foarte vizibil si simbolic. Sunt nerabdator sa ma alatur dumneavoastra si celorlalti membri, în efortul ambitios de a promova stabilitatea, democratia, drepturile omului si prosperitatea economica în regiune. Doresc sa va împartasesc câteva gânduri despre aceasta întâlnire.

Summit-ul Pactului de Stabilitate ofera o importanta oportunitate de a promova o viziune pentru Europa de Sud-Est, bazata pe cooperare si democratie, mai degraba decât pe nationalism si conflicte etnice. La acest Summit, sper ca dumneavoastra si vecinii dumneavoastra veti contura planuri de cooperare pentru promovarea acestui tel. Pe lânga chestiunile privind infrastructura, va încurajez sa avansati propuneri pentru realizarea cresterii pe termen lung, a stabilitatii, precum si pentru promovarea reformei economice, democratizarii si securitatii regionale. Sper ca, în cadrul întâlnirilor pregatitoare care vor avea loc la Sarajevo în acest sfârsit de saptamâna, reprezentantii tarii dumneavoastra vor depune toate eforturile pentru a ajuta la definitivarea unor astfel de planuri, care sa fie prezentate la Summit. Aceste pregatiri vor asigura o buna comunicare între toti participantii si ne vor permite sa cadem de acord asupra caii de urmat în realizarea acestei viziuni.

Lucrez împreună cu partenerii mei din Uniunea Europeană şi cu ceilalţi colegi pentru a sustine integrarea tarii dumneavoastra în sistemul global de comerţ si eforturile dumneavoastra de a crea un climat de afaceri care să atragă investiţii străine de nivel înalt, care sunt esenţiale pentru o creştere susţinută. Sunt, de asemenea, convins ca finantarea reconstructiei si dezvoltarii trebuie sa se bazeze pe principiile transparentei si integritatii, pe o competitie deschisa si loiala, care sa poata facilita participarea firmelor din Europa de Sud-Est.

Toti liderii din regiune au fost invitati la Sarajevo, cu exceptia unuia - Slobodan Milosevici. Este important ca Summit-ul sa demonstreze izolarea Serbiei sub conducerea lui Milosevici, oferind, în acelasi timp, perspectiva unei reintegrari rapide de îndata ce el va fi înlaturat. Este crucial sa transmitem mesajul ca reforma politica de la Belgrad va crea un fundament si mai solid pentru stabilitatea întregii regiuni. Salut oportunitatea de a lucra împreuna cu tara dumneavoastra si cu alte tinere democratii, care au multe lectii valoroase de împartasit, în promovarea unei schimbari democratice în Serbia.

https://biblioteca-digitala.ro

Va multumesc pentru scrisoarea dumneavoastra din 20 iulie. Apreciez în mod deosebit eforturile pe care le-ati facut până acum în calitatea de presedinte în exercitiu al Procesului de Cooperare în Sud-Estul Europei, pentru coordonarea eforturilor tarilor membre în pregatirea Summit-ului de la Sarajevo. Urmarim cu interes propunerile dumneavoastra privind folosirea sprijinului public pentru investitii private care sa stimuleze fluxurile de capital necesar.

Astept cu nerabdare sa va întâlnesc saptamâna viitoare la Sarajevo. Putem face din acest Summit un moment istoric prin evidentierea sperantelor noastre privind viitorul regiunii, al popoarelor sale si al liderilor sai democratici.

Cu sinceritate,

Bill Clinton

BILL CLINTON: „Lucrez împreună cu partenerii mei din Uniunea Europeană şi cu ceilalţi colegi pentru a susţine integrarea ţării dumneavoastră în sistemul global de comerţ şi eforturile dumneavoastră de a crea un climat de afaceri care să atragă investiţii străine de nivel înalt, care sunt esenţiale pentru o creştere susţinută."

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND
DER BUNDESKANZLER

Berlin, den 8. November 1999

Seiner Exzellenz
dem Präsidenten von Rumänien
Herrn Professor Dr. Emil Constantinescu

Bukarest

Sehr geehrter Herr Präsident,

zu Ihrem 60. Geburtstag gratuliere ich Ihnen herzlich. Für Ihr weiteres privates und berufliches Leben wünsche ich Ihnen Gesundheit, Glück und Erfolg.

Ich danke Ihnen bei dieser Gelegenheit noch einmal für das Gespräch im September und für Ihre Gastfreundschaft während meines Besuches in Ihrem Land. Die Gespräche in Bukarest haben mich in meiner Auffassung bestärkt, wie wichtig der weitere Ausbau der Beziehungen zwischen unseren Ländern und die Arbeit an einem geeinten Europa sind.

Ich hoffe auf eine Fortsetzung unseres Dialogs.

Mit freundlichen Grüßen

https://biblioteca-digitala.ro

Traducere

Republica Federala Germania
Cancelarul Federal
Berlin, 8 noiembrie 1999

Bucuresti

Stimate domnule Presedinte,

Cu prilejul celei de-a 60-a aniversari a zilei dumneavoastra de nastere tin sa va transmit cele mai cordiale felicitari. Va doresc si în continuare sanatate, fericire si succes pentru viata privata si profesionala.

Va multumesc încă o data si cu aceasta ocazie pentru convorbirea noastra din luna septembrie si pentru ospitalitatea dumneavoastra în timpul vizitei mele efectuate în tara dumneavoastra. Convorbirile de la Bucuresti mi-au întarit convingerea cât de importanta este extinderea ulterioara a relatiilor dintre tarile noastre precum si munca în favoarea realizarii unei Europe unite.

Sper în continuarea dialogului nostru.

Cu salutari prietenesti
Semnat Gerhard Schröder

GERHARD SCHRÖDER: „Convorbirile de la Bucureşti mi-au întărit convingerea cât de importantă este extinderea ulterioară a relaţiilor dintre ţările noastre precum şi munca în favoarea realizării unei Europe unite".

https://biblioteca-digitala.ro

NE SECRET

A Magyar Köztársaság
Elnöke

President of the
Republic of Hungary

Őexcellenciája
Emil Constantinescu úr
a Román Köztársaság elnöke

Bukarest

Tisztelt Elnök Úr!

Köszönöm levelét, amelyben tájékoztatott a Bukarestben az elmúlt év májusában aláírt SECI Megállapodás megerősítésének helyzetéről.

Örömmel tájékoztatom, hogy Magyarországon is a terveink szerint halad előre a ratifikálás folyamata, és várhatóan az elkövetkező két-három hónapon belül sikerül is lezárni.

A nemzetközi bűnözés elleni közös fellépés koordinálása rendkívül fontos eleme a térség stabilizálására irányuló erőfeszítéseknek. Meggyőződésem, hogy a Bukarestben e célból létesülő Központ, ahol a SECI-ben résztvevő országok szakemberei fognak együttműködni, hasznos munkát fog végezni.

Megragadom ezt az alkalmat, hogy kifejezésre juttassam őszinte nagyrabecsülésemet.

Budapest, 2000. február 14.

Göncz Árpád

https://biblioteca-digitala.ro

Presedintele Republicii Ungare

E.S.
Domnului Emil Constantinescu
Presedintele României
Bucuresti

Stimate Domnule Presedinte

Multumesc pentru scrisoarea în care îmi aduceti la cunostinta situatia confirmarii Acordului SECI semnat la Bucuresti în luna mai a anului trecut.

Va aduc la cunostinta cu bucurie ca si în Ungaria se desfasoara conform planurilor procesul de ratificare si probabil în urmatoarele doua-trei luni se va încheia.

Coordonarea interventiei comune împotriva criminalitatii internationale constituie un factor extrem de important pentru eforturile depuse pentru stabilitatea regiunii. Am convingerea ca Centrul înfiintat cu acest scop la Bucuresti, unde expertii tarilor SECI vor conlucra împreuna, va depune o activitate utila.

Folosesc aceasta ocazie, pentru a va aduce la cunostinta asigurarea înaltei mele consideratii.

Budapesta, 14 februarie 2000

Arpad Göncz

Arpad Göncz: „Coordonarea intervenției comune împotriva criminalității internaționale constituie un factor extrem de important pentru eforturile depuse pentru stabilitatea regiunii."

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

Helsinki, 29 February 2000

Esteemed Colleague, Dear Friend,

Having served for six years as President of the Republic of Finland and borne responsibility for my country's foreign and security policy, I am leaving my position as Head of State now at the beginning of March. I am not, however, retiring, but shall still be taking an active part in efforts to increase international peace and cooperation. A great deal of my work will be done within international NGOs. I hope that this will continue to give us opportunities to meet and exchange ideas.

I thank you most heartily for excellent cooperation and wish you good health and every success in your work for your own people and humankind.

Martti Ahtisaari

Martti Ahtisaari
President of the Republic of Finland

His Excellency
Mr. Emil Constantinescu
President of Romania
Bucarest

https://biblioteca-digitala.ro

Helsinki, 29 februarie 2000

Stimate Coleg, draga Prietene,

Dupa ce am slujit timp de sase ani ca Presedinte al Republicii Finlanda si am purtat responsabilitatea politicii externe si de securitate a tarii mele, parasesc functia de Sef al Statului, acum, la începutul luii martie. Totusi nu ma voi retrage, ci voi continua sa iau parte activ la eforturile de a spori pacea si cooperarea internationala. O mare parte din activitatea mea se va desfasura în cadrul unor ONG-uri internationale. Sper ca acest lucru ne va da în continuare ocazia sa ne întâlnim si sa avem un schimb de pareri.

Va multumesc din inima pentru excelenta cooperare si va doresc multa sanatate si succes în activitatea Dvs. în slujba poporului Dvs. si a omenirii.

Martti Ahtisaari
Presedintele Republicii Finlanda

Excelentei Sale
Dl. Emil Constantinescu
Presedintele României
Bucuresti

MARTTI AHTISAARI: „După ce am slujit timp de şase ani ca Preşedinte al Republicii Finlanda.... totuşi nu mă voi retrage, ci voi continua să iau parte activ la eforturile de a spori pacea şi cooperarea internationala."

https://biblioteca-digitala.ro

SECRET

Република България
Президент

София, 1 март 2000 г.

Уважаеми господин Президент,

За мен беше особено удоволствие да бъда Ваш гост в Синая преди една година с почитаемия Президент на Република Турция Негово Превъзходителство г-н Сюлейман Демирел. Разрешете ми да Ви поканя заедно с Вашата съпруга да присъствате на поредната среща на държавните глави на България, Румъния и Турция, която по общо споразумение ще се проведе на 3-4 април 2000 г. в София.

Убеден съм, че сътрудничеството между нашите три страни играе особена роля в развитието на необходимия климат на добросъседство в региона. Поради това, вярвам, че нашата Среща на най-високо равнище в София ще бъде добра възможност за дискутиране на основните проблеми на регионалната стабилност и сигурност, като насочим нашето внимание към последните достижения в това отношение.

Друг въпрос за обсъждане може да бъде прилагането на Пакта за стабилност и неговите перспективи в светлината на очакваните положителни резултати от Конференцията за финансиране на Югоизточна Европа в края на месец март, няколко дни преди нашата среща.

Негово Превъзходителство
Господин Емил КОНСТАНТИНЕСКУ
Президент на Румъния

https://biblioteca-digitala.ro

2

Споделянето на общото виждане за трансформиране на нашия регион в интегрална част от европейските и евроатлантическите структури ще бъде добра основа за обмяна на мнения за възможните пътища за принос към ускоряването на този процес.

Очаквам да посрещна Вас и Вашата съпруга в София.

Моля приемете, господин Президент, уверенията ми в най-високи към Вас почитания.

Петър СТОЯНОВ

https://biblioteca-digitala.ro

Republica Bulgaria
Presedintele
Sofia, 29 februarie 2000

Stimate domnule Presedinte,

A fost o adevarata placere pentru mine sa fiu oaspetele dumneavoastra la Sinaia, acum un an, împreuna cu Presedintele Turciei, Excelenta sa domnul Suleyman Demirel. Permiteti-mi sa va invit, împreuna cu sotia dumneavoastra, la urmatoarea întâlnire a sefilor de stat ai Bulgariei, României si Turciei, care se tine între 3 si 4 aprilie la Sofie.

Sunt convins ca cooperarea între cele trei tari are un rol special în dezvoltarea necesarului climat de buna vecinatate în regiune. De asemenea consider ca Summit-ul nostru de la Sofia va fi o buna ocazie pentru a discuta problemele majore ale stabilitatii regionale si al securitatii, concentrându-ne atentia pe ultimele evolutii în aceste chestiuni.

Un alt subiect de discutie ar putea fi implementarea Pactului de Stabilitate si perspectivele sale, în lumina rezultatelor pozitive pe care le asteptam de la Conferinta Financiara pentru Europa de Sud-Est, ce se tine la sfârsitul lunii martie, doar cu câteva zile înainte de întâlnirea noastra.

Faptul ca împartasim o viziune comuna pentru transformarea regiunii noastre în parte integranta a structurilor europene si euro-atlantice va fi o buna baza pentru schimbul de vederi asupra diferitelor posibilitati de accelerare a acestui proces.

Astept cu nerabdare sa va întâlnesc, împreuna cu sotia dumneavoastra, la Sofia.

Va rog sa acceptati, domnule Presedinte, asigurarea consideratiei mele celei mai înalte.

Petar Stoianov

E.S.
Domnul Emil Constantinescu
Presedintele României
Bucuresti

PETAR STOIANOV: „Faptul ca împartăşim o viziune comună pentru transformarea regiunii noastre în parte integrantă a structurilor europene şi euro-atlantice va fi o bună bază pentru schimbul de vederi asupra diferitelor posibilităţi de accelerare a acestui proces."

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

Traducere

Suleyman Demirel
Preşedinte

Ankara, 5 mai 2000

Domnule preşedinte,

Drag prieten,

La data de 16 mai 2000, mi se încheie mandatul pentru funcţia de preşedinte al Turciei, în care am fost ales de către Marea Adunare Naţională a Turciei, la 16 mai 1993, pentru o perioadă de şapte ani.

Doresc să exprim faptul că îmi voi aminti întotdeauna, cu cele mai frumoase sentimente, prietenia şi cooperarea pe care am realizat-o cu Dumneavoastră. Scopul eforturilor pe care le-am depus împreună cu Domnia Voastră a fost acela de a contribui la realizarea unei şi mai mari apropieri între popoarele noastre. Doresc să precizez că nivelul la care au ajuns relaţiile dintre ţările noastre în ultimii şapte ani este, în opinia mea, extraordinar de optimist din punctul de vedere al viitorului acestora. Turcia va continua şi de acum încolo să fie hotărâtă şi dornică de a dezvolta şi consolida pe mai departe, în fiecare domeniu, cooperarea dintre noi. Cred, din toată inima, că această opinie este împărtăşită şi de către Dumneavoastră.

Ne-am aflat împreună, în aceeaşi funcţie, într-o perioadă în care istoria se făcea din nou. In această perioadă, Europa, eliberată de ideologii, a intrat într-n proces amplu de integrare economică şi politică. Democraţia, respectul faţă de drepturile omului, supremaţia dreptului şi economia de piaţă liberă au devenit valori comune comunităţii internaţionale. Eurasia a apărut ca o nouă realitate politică. Europa şi Asia şi-au dat încă o dată mâna peste Drumul Mătăsii. S-au întărit speranţele în ce priveşte posibilitatea ajungerii la o pace trainică în Balcani şi Orientul

Excelenţei Sale
Emil Constantinescu
Preşedintele României

https://biblioteca-digitala.ro

.8/2000 11:55 4271530 EMBASSY OF ROMANIA PAGE 03

mijlociu. Globalizarea în economie, universalitatea dreptului au început să schimbe, într-o formă radicală, lumea în fiecare domeniu. A început să se dezvolte conştiinţa conform căreia la probleme globale trebuie găsite soluţii globale. Cred că, în această perioadă istorică, cooperarea noastră a contribuit la pacea, stabilitatea şi prosperitatea în regiune, pe continent şi în lume.

In perioada mandatului meu am depus eforturi susţinute pentru ca opinia publică internaţională să manifeste interes faţă de pacea şi stabilitatea Europei de Sud-Est şi a Balcanilor. Distanţa pe care am parcurs-o în această direcţie este, din punct de vedere al viitorului, optimistă. Cred că şansa nefericită a Balcanilor trebuie deja să aparţină trecutului. Nu este posibil ca istoria să fie trăită din nou. Din istorie se iau numai lecţii. Insă este la îndemâna popoarelor care trăiesc în această regiune să-şi clădească viitorul împreună, să creeze o regiune eliberată de duşmănie, ură şi dispreţ, a păcii şi democraţiei, integrată în Europa. Cu acest prilej doresc să-mi reînnoiesc apelul în direcţia unirii forţelor pentru a scrie o nouă istorie şi de a clădi o nouă Bosnia-Herţegovina, un nou Kosovo şi o nouă regiune balcanică. Cea mai mare dorinţă a mea este ca relaţiile dintre ţările noastre, care au ajuns la un nivel excelent în cursul ultimilor şapte ani, să se consolideze permanent.

Doresc să vă fac cunoscut că şi de acum înainte îmi voi continua eforturile mele pentru pacea, stabilitatea şi prosperitatea regiunii noastre.

Sper că prietenia şi apropierea dintre noi va continua întotdeauna şi că voi avea ocazia, în diferite împreujurări, de a mă întâlni cu Dumneavoastră.

Cu acest prilej vă transmit, dragul meu prieten, cele mai bune urări de sănătate şi fericire, iar poporului prieten român prosperitate şi sănătate.

S. Demirel

https://biblioteca-digitala.ro

UNCLASSIFIED

THE WHITE HOUSE

WASHINGTON

July 29, 1998

Dear Mr. President:

It was a pleasure to welcome you to the White House. Our discussion was valuable, and I am pleased with the progress over the past year to strengthen our bilateral relationship through the U.S.-Romania Strategic Partnership.

Thank you very much for the bronze bust and the wonderful collage. Mrs. Clinton enjoyed meeting with Mrs. Constantinescu and is grateful for the beautiful watercolor. We send our best wishes to you and Mrs. Constantinescu.

Sincerely,

Bill Clinton

His Excellency
Emil Constantinescu
President of Romania
Bucharest

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

Prezident
republiky

V Praze dne 1. června 2000

Vážený pane prezidente,

dovolte mi, abych Vám touto cestou poděkoval za vlídné přijetí a mimořádnou pohostinnost, jaké se mi dostalo při mé nedávné návštěvě Vaší země.

Domnívám se, že moje návštěva byla potvrzením našich dobrých vzájemných vztahů a příslibem tomu, že tyto vztahy budeme do budoucna nejen udržovat, ale také rozvíjet a prohlubovat. Rozhovory, které jsme spolu vedli, mne pevně utvrzují v tom, jak významným partnerem pro Českou republiku a celou střední Evropu je dnes Rumunsko pod Vaším vedením. Obsah našich rozhovorů mě naplnil nadějí, že Rumunsko svým postojem a odhodláním hájit ty hodnoty, na nichž je postavena naše civilizace, bude i nadále přispívat k posilování stability a rozvoje regionu.

Děkuji Vám, vážený pane prezidente, za Váš dopis, v němž jste mne informoval o projektu ropovodu Konstance-Omisaj-Terst. O obsahu tohoto dopisu budu nepochybně informovat příslušný resort, jíž nyní si Vás dovoluji ujistit, že Česká republika i v minulosti usilovala o diverzifikaci energetických cest a zdrojů a nadále podporuje vytváření životaschopných alternativních řešení pro zásobování Evropy strategickými surovinami.

Vaše Excelence, děkuji Vám ještě jednou za Vaši pohostinnost,

se srdečným pozdravem

Václav Havel

Jeho Excelence
Emil Constantinescu
prezident Rumunska
Bukurešť

https://biblioteca-digitala.ro

Presedintele Republicii Cehe

Praga, 1 iunie 2000

Stimate domnule presedinte,

Permiteti-mi ca pe aceasta cale sa va multumesc pentru amabila primire si exceptionala ospitalitate de care am fost înconjurat cu ocazia recentei vizite efectuata în tara Dumneavoastra.

Consider ca vizita mea a reprezentat o confirmare a bunelor noastre relatii reciproce si o promisiune ca numai noi vom mentine în viitor aceste relatii, dar si dezvolta si adânci. Discutiile pe care le-am avut împreuna îmi confirma pe deplin convingerea ca România condusa de Dvs. este astazi un partener important pentru Cehia si pentru întreaga Europa Centrala. Continutul convorbirilor noastre mi-a dat speranta ca România prin atitudinea ei si prin hotarârea de a apara valorile pe care este cladita civilizatia noastra va contribui si pe mai departe la consolidarea stabilitatii si a dezvoltarii în regiune.

Va multumesc, stimate domnule Presedinte pentru scrisoarea în care m-ati informat despre proiectul de a construi o conducta de titei Constanta-Omisai-Trieste. Voi informa negresit despre continutul acestei scrisori resortul respectiv si înca de pe acum îmi permit sa va asigur ca Republica Ceha s-a straduit si în trecut sa diversifice metodele si sursele de energie si ca sprijina în continuare gasirea de solutii alternative viabile pentru aprovizionarea Europei cu materii prime strategice.

Excelenta Voastra, va multumesc înca o data pentru ospitalitate.

Cu salutari cordiale,
Vaclav Havel

Excelentei Sale
Domnului Emil Constantinescu
Presedintele României
Bucuresti

VACLAV HAVEL: „Discuțiile pe care le-am avut împreună îmi confirmă pe deplin convingerea că România condusă de Dvs. este astăzi un partener important pentru Cehia și pentru întreaga Europă Centrală. "

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

July 11, 2000

His Excellency
Emil Constantinescu
President of Romania
Cotroceni Palace
Bucharest, Romania

Dear Mr. President:

Three years ago, during my memorable trip to Bucharest, you and I launched the Strategic Partnership between the United States and Romania. The warm welcome I received set the tone for this important partnership, which is based on our shared commitment to freedom, democracy, and a market economy. The Strategic Partnership defines our countries' enduring relationship and provides the blueprint for strengthened bilateral cooperation.

Romania is a valued partner of the United States. You and your country continue to lead in the advancement of peace and stability in Southeastern Europe. The United States especially appreciates Romania's steadfast support for NATO efforts to resolve the Kosovo crisis and Romania's continuing cooperation in promoting democracy in Serbia.

Three years ago I pledged that the United States would support Romania's efforts to join the institution of the Euro-Atlantic Partnership. Our commitment has not changed. Together, as partners, we will continue building the foundations of peace, stability and economic development in Romania and the rest of Europe.

Sincerely,
/s/
William J. Clinton

https://biblioteca-digitala.ro

Traducere neoficială

Stimate Domnule Preşedinte Constantinescu:

Vă rog să primiţi felicitările mele călduroase pentru semnarea Tratatului Bilateral de Prietenie şi Cooperare cu Ucraina. Prin confirmarea inviolabilităţii prezentelor frontiere dintre ţările Dvs., odată cu protejarea drepturilor minorităţilor din cele două ţări, tratatul creează fundamentul pentru o cooperare strânsă în domeniul politic, economic şi cultural între România şi Ucraina.

Tratatul constitutie, de asemenea, o contribuţie importantă pentru construcţia unei Europe nedivizate, care se bazează pe valori comune ale democraţiei, prin care securitatea şi stablilitatea de care Europa de Vest s-a bucurat de decenii se extinde asupra întregii Europe. Realizarea Dvs. reprezintă un triumf al speranţelor de viitor asupra problemelor din trecut.

Va multumesc in mod special Presedintelui Kuchma şi Dvs. pentru abordarea curajoasă şi de perspectivă pe care aţi menţinut-o în timpul îndelungatelor negocieri care au dus la un tratat istoric.

Am urmărit, de asemenea, cu admiratie progresul continuu pe care îl realizează ţara Dvs. în urmărirea reformei economice şi vă asigur de sprijinul continuu pe care îl acordă Statele Unite României în efortul ei de a se integra în comunitatea Euro-Atlantică.

Cu sinceritate,

William J. Clinton

https://biblioteca-digitala.ro

Domnului Emil Constantinescu
Presedintele României

Bucuresti

Stimate Domnule Presedinte,

Va multumesc pentru scrisoarea cordiala de felicitare, si permiteti-mi sa-mi exprim înalta consideratie pentru tot efortul depus pe parcursul mandatului Dumneavoastra, în interesul relatiilor ungaro-române de buna vecinatate.

În cei patru ani care au trecut, între Ungaria si România s-au format conditiile colaborarii bazate pe încredere reciproca, între guvernele noastre au devenit sistematic relatiile la nivel înalt. Normele de drept care faciliteaza realizarea egalitatii sanselor si de drept a maghiarimii din România, precum si asumarea responsabila de catre UDMR a rolului guvernamental, general social, recunoscuta si de politicienii români, a favorizat degradarea relatiilor bilaterale, aprecierea externa favorabila a Ungariei si României. În toate acestea, Dumneavoastra, Domnule Presedinte, ati avut un rol proeminent, pentru care doresc sa va multumesc. Relatia Dumneavoastra de sincera prietenie cu Domnul presedinte Göncz Arpad este un exemplu demn de urmat pentru fiecare nou presedinte ungar si român, simbolizând totodata relatiile în curs de formare dintre tarile si popoarele noastre.

Convictuirea în relatiile de buna vecinatate a poporului ungar si român este o cerinta de baza a europeitatii tarilor noastre. Vedem în Dumneavoastra si în partidele române democratice, de orientare europeana o garantie importanta pentru largirea relatiilor noastre bilaterale, pentru dezvoltarea colaborarii politice de parteneri respectându-se reciproc.

Este interesul fundamental al Ungariei ca România, una din tarile vecine cele mai importante, pamântul natal al celei mai mari comunitati nationale ungare de peste hotare, sa devina cât mai curând posibil membru UE si NATO. În acest sens acordam tot sprijinul posibil.

În speranta unei întâlniri la o data apropiata cu Domnul Presedinte, as dori sa va multumesc pentru felicitarile si urarile de bine, si va rog sa primiti, Domnule Presedinte, asigurarea înaltei mele consideratii.

Budapest, iulie 2000

(Madl Ferenc)

MADL FERENC: „Convieţuirea în relaţiile de bună vecinătate a poporului ungar şi român este o cerinţa de bază a europeităţii ţărilor noastre. Vedem în Dumneavoastra şi în partidele române democratice, de orientare europeană o garanţie importantă pentru lărgirea relaţiilor noastre bilaterale, pentru dezvoltarea colaborării politice de parteneri respectându-se reciproc."

https://biblioteca-digitala.ro

Embassy of the United States of America

Bucharest, Romania
August 29, 2000

NESECRET

Dear Mr. President:

Thank you for your birthday wishes. I appreciate your kind words about the strength of our bilateral relationship. July marked the third anniversary of our strategic partnership -- a partnership underwritten by shared values of freedom and democracy. I know that Romania and the United States are united in our interest in promoting peace and security throughout Europe and around the globe.

I was delighted to learn that your government has agreed to increase its share of United Nations Peacekeeping Assessment. Your decision sets a powerful example for others to follow. As UN member states, we have vested that organization with responsibility for tackling many of the world's most formidable challenges and must provide it with the means to meet an expanding array of mandates. Considering the many challenges Romania faces as it builds a free market democracy, your decision to assume additional financial responsibility for UN Peacekeeping is an appropriate reflection of your nation's achievements and new role in the world.

I look forward to seeing you at the UN Millennium Summit in September.

Sincerely,

/s/

Bill Clinton

His Excellency
Emil Constantinescu,
President of Romania,
Bucharest.

https://biblioteca-digitala.ro

Ambasada Statelor Unite ale Americii
Bucuresti, România

29 august 2000

Stimate Domnule Presedinte:

Va multumesc pentru felicitarile Dvs. cu ocazia zilei mele de nastere. Am apreciat cuvintele Dvs. calduroase în legatura cu puterea relatiei noastre bilaterale. Iulie a marcat cea de a treia aniversare a parteneriatului nostru strategic - un parteneriat consolidat de valorile comune ale libertatii si democratiei. Stiu ca România si Statele Unite sunt unite prin interesul nostru de a promova pacea si securitatea în întreaga Europa si în întreaga lume.

Am fost încântat sa aud ca guvernul Dvs. a fost de acord sa mareasca cota sa pentru Evaluariile pentru Mentinerea Pacii ale Natiunilor Unite. Decizia Dvs. da un puternic exemplu pe care sa-l urmeze si altii. Ca state membre ONU, am investit aceasta organizatie cu responsabilitatea de a aborda multe din cele mai importante provocari ale lumii si trebuie sa-i oferim resursele pentru a putea îndeplini o arie crescânda de mandate. Având în vedere nenumaratele provocari cu care se confrunta România în constructia unei democratii de piata libera, decizia de a va asuma o responsabilitate financiara crescuta pentru Misunile de Mentinere a Pacii ale ONU este o reflectare corespunzatoare a realizarilor natiunii dvs. si a noului ei rol în lume.

Astept cu interes sa va întâlnesc la Summit-ul ONU al Mileniului din septembrie.

Cu sinceritate,

Bill Clinton

Excelentei Sale
Emil Constantinescu
Presedintele României
Bucuresti

BILL CLINTON: „Iulie a marcat cea de-a treia aniversare a parteneriatului nostru strategic – un parteneriat consolidat de valorile comune ale libertății și democrației. Știu că România și Statele Unite sunt unite prin interesul nostru de a promova pacea și securitatea în întreaga Europă și în întreaga lume".

https://biblioteca-digitala.ro

07-NOV-2000 13:48 FROM AMBASADA NA RM BUKUREST TO 4113131 P.02

N SECRET

Republic of Macedonia
President

Skopje, November 1, 2000

Dear Mr. President,

Allow me to express my most sincere thanks to you for attending last weeks' summit of the SEECP here in Skopje. Your participation was important and useful and marked a turning point in the history of Southeastern Europe. I am pleased that the summit was a success and trust that you left the gathering with renewed optimism and encouragement.

I truly appreciated your remarks and believe you presented some excellent arguments and ideas. The fact that Romania has been able to solve many of its internal problems in a peaceful and democratic way should give all of us in Southeastern Europe reason to know that we can accomplish the same. I am especially heartened by your proposal to establish a forum for the youth from Southeastern Europe. Truly, it is our young people who will provide the energy, ideas and creativity necessary to propel our countries in the decades to come. They deserve our support and encouragement. One of my projects, which my cabinet is currently working on, is the computerization of our classrooms and perhaps there are ways in which we can work together on this.

Your presence and comments are always a source of encouragement, for me personally, and I look forward to continuing our close relationship and our next meeting of the SEECP here in Macedonia next February.

Until then, please know that you have my highest respect and friendship.

Sincerely,

BORIS TRAJKOVSKI

His Excellency
Mr. Emil Constantinescu
President of Romania
Bucharest

TOTAL P.02

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

Prezydent
Rzeczypospolitej Polskiej

Warszawa, 2 listopada 2000 roku

Szanowny Panie Prezydencie, Drogi Przyjacielu,

Pragnę serdecznie podziękować za gratulacje i życzenia z okazji mojego ponownego wyboru na urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Z wdzięcznością przyjmuję i w pełni odwzajemniam Pańską zapowiedź kontynuacji działań na rzecz wszechstronnego rozwoju stosunków polsko-rumuńskich. Ich wzorcowy stan jest ważnym elementem polityki zagranicznej naszych państw i istotną przesłanką pokoju i stabilności w regionie i na całym kontynencie.

Podobnie jak Pan, przywiązuję dużą wagę do naszych osobistych kontaktów jako ważnego środka budowy wspólnej przyszłości w zjednoczonej i demokratycznej Europie.

Korzystając z okazji przekazuję Panu życzenia wszelkiej pomyślności, a narodowi rumuńskiemu szczęśliwej przyszłości.

z najgłębszym szacunkiem i przyjaźnią

Aleksander Kwaśniewski

Aleksander Kwaśniewski

Jego Ekscelencja
Pan Emil Constantinescu
Prezydent Rumunii
Bukareszt

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

Glückwunschtelegramm des Herrn Bundespräsidenten

Seiner Ezellenz
dem Präsidenten von Rumänien
Herrn Professor Dr. Emil Constaninescu

Bukarest

Herr Präsident,

zu Ihrem sechzigsten Geburtstag übermittele ich Ihnen meine herzlichen Glückwünsche.

ich freue mich auf die weitere Zusammenarbeit mit Ihnen zum Wohle der deutsch-rumänischen Beziehungen. Der persönlichen Begegnung mit Ihnen anlässlich des informellen Präsidententreffens in Ungarn im kommenden April sehe ich mit Freude entgegen.

Ich wünsche Ihnen noch lange Jahre der Freude und des Erfolgs in Ihrer politischen Arbeit im Dienste Ihres Landes, Gesundheit und persönliches Wohlergehen.

Ihr
Johannes Rau
Präsident der Bundesrepublik Deutschland

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

Embassy of the United States of America
Bucharest, Romania

December 4, 2000

Dear Mr. President:

I am pleased to extend my congratulations and those of the American people to you and all Romanians on the occasion of your National Day. Our bilateral relationship has been grounded in shared commitment to democracy and freedom, and both our nations have been dedicated to promoting peace and stability in southeast Europe.

I salute Romania as it prepares to assume the Chairmanship of the OSCE in 2001. It is an important responsibility, requiring dedication to shared values of democracy, respect for rule of law, and protection of human rights, including the rights of minorities. We look forward to working closely with you and the other nations of the OSCE as we begin the new millennium.

Please accept my warmest wishes for peace and prosperity on this important day.

Sincerely,

//s//

William J. Clinton

His Excellency
Emil Constantinescu,
President of Romania,
Bucharest

https://biblioteca-digitala.ro

Ambasada Statelor Unite ale Americii
Bucuresti, România

4 decembrie 2000

Stimate Domnule Presedinte:

Sunt încântat sa va transmit felicitarile mele si pe cele ale poporului american Dvs. si tuturor românilor cu ocazia zilei Dvs. nationale. Relatia noastra bilaterala a fost fondata pe angjamentul comun pentru democratie si libertate si cele doua natiuni ale noastre s-au dedicat promovarii pacii si stabilitatii în Europa de Sud-Est.

Salut România în pregatirile ei de a prelua Presedintia OSCE în 2001. Este o responsabilitate importanta, care cere devotament fata de valorile democratiei, respectului statului de drept si drepturilor omului, inclusiv drepturile minoritatilor. Asteptam cu interes sa conlucram strâns cu Dvs. si cu celelalte natiuni ale OSCE la începutul noului mileniu.

Va rog sa acceptati cele mai calduroase urari de pace si prosperitate în aceasta zi importanta.

Cu sinceritate,

William J. Clinton

Excelentei Sale
Emil Constantinescu
Presedintele României
Bucuresti

BILL CLINTON: „Salut România în pregătirile ei de a prelua Președinția OSCE în 2001. Este o responsabilitate importantă, care cere devotament față de valorile democrației, respectului statului de drept și drepturilor omului, inclusiv drepturile minorităților."

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

Embassy of the United States of America
Bucharest, Romania

December 14, 2000

Dear Mr. President:

As you prepare to leave office, please accept my sincere thanks for your leadership during your presidency. We greatly value the excellent relationship that has developed between Romania and the United States, and we appreciate your personal efforts to strengthen our ties. In particular, I would like to thank you for the outstanding support that, under your leadership, Romania provided to NATO during the air campaign in Yugoslavia, as well as for your efforts more broadly to promote stability in Southeast Europe.

I wish you all the best in your future endeavors.

Sincerely,

//s//

William J. Clinton
President

His Excellency
Emil Constantinescu
President of Romania,
Bucharest

https://biblioteca-digitala.ro

Ambasada Statelor Unite ale Americii
Bucuresti, România

14 decembrie 2000

Stimate Domnule Presedinte,

Acum, când va pregatiti sa parasiti postul, va rog sa acceptati multumirile mele sincere pentru conducerea Dvs. în timpul presedintiei Dvs. Apreciem în mod deosebit excelentele relatii care s-au stabilit între România si Statele Unite si apreciem eforturile Dvs. personale în a întari aceste legaturi. În mod special as dori sa va multumesc pentru nepretuitul sprijin pe care, sub conducerea Dvs, România l-a acordat NATO în timpul campaniei aeriene în Iugoslavia, precum si pentru eforturile Dvs. mai vaste de a promova stabilitatea în Europa de Sud-Est.

Va doresc toate cele bune în demersurile Dvs. viitoare.

Cu sinceritate,

William J. Clinton
Presedinte

Excelentei Sale
Emil Constantinescu
Presedintele RomÂniei
Bucuresti

BILL CLINTON: „În mod special aş dori să vă mulţumesc pentru nepreţuitul sprijin pe care, sub conducerea Dvs, România l-a acordat NATO în timpul campaniei aeriene în Iugoslavia, precum şi pentru eforturile Dvs. mai vaste de a promova stabilitatea în Europa de Sud-Est."

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

Prezident
republiky

V Praze dne 21. března 2000

Vážený pane prezidente,

přijměte prosím v úvodu tohoto dopisu ode mne mnoho srdečných pozdravů.

Dovolte, abych Vám touto cestou vyjádřil svou lítost nad tím, že jsem byl nucen ze zdravotních důvodů odložit návštěvu Vaší země, na kterou jsem se velmi těšil od okamžiku, kdy jsem obdržel Vaše pozvání. Se zaujetím jsem sledoval přípravu celého programu, jehož jsme se měli v příštím týdnu společně účastnit, a velmi živě jsem si přitom vzpomínal na dobu před šesti lety, kdy jsem Rumunsko navštívil poprvé. Velmi rád vzpomínám na důstojné okamžiky, které jsem prožil na Bukurešťské univerzitě, v jejímž čele jste Vy tehdy stál. Bylo pro mne velkým zážitkem a poctou, přijímat z Vašich rukou čestný doktorát a diskutovat společně s Vámi a dalšími intelektuály nadčasová a filosofická témata.

Je mi velmi líto, že mé plány a očekávání překřížila plicní nemoc a moji ošetřující lékaři mi cestu do Rumunska a následně Turecka v dohodnutém termínu zakázali. Věřte, vážený pane prezidente, že mne velice mrzí, že zhoršení vleklého zánětu průdušek mě přepadlo právě v těchto dnech. Doufám, že se společným úsilím podaří mé a Vaší kanceláři nalézt nejbližší vhodný termín pro uskutečnění plánované návštěvy. Jsem informován o tom, že první kroky k jeho stanovení již byly učiněny.

Vážený pane prezidente, se zaujetím sleduji vývoj ve Vaší zemi, který dnes jednoznačně směřuje shodným směrem, jakým se ubírá také Česká republika, totiž cestou integrace do evropských a euroatlantických struktur. Věřím, že mi bude v nejbližší době umožněno diskutovat tyto i další tendence s Vámi osobně, tak, jak se tomu mělo stát na počátku příštího týdne. Těším se na to, až budeme moci navázat na naše předchozí rozhovory, které jsme vedli na Vaší

https://biblioteca-digitala.ro

univerzitě či zde, na Pražském hradě, před třemi lety. Při těchto rozhovorech jsem vždy měl pocit názorové blízkosti našich pohledů na rozvoj občanské společnosti, na proces demokratizace či na tendence a perspektivy evropského vývoje.

Vaše Excelence, doufám, že se odložení mé návštěvy v Rumunské republice setká s Vaším pochopením.

Se srdečným pozdravem a v hluboké úctě.

Václav Havel

Jeho Excelence
Emil Constantinescu
prezident Rumunské republiky
Bukurešť

https://biblioteca-digitala.ro

Cancelaria presedintelui Republicii Cehe
Praga, 21 martie 2000

Stimate domnule Presedinte,

La începutul scrisorii mele, va rog, sa primiti cele mai calduroase salutari din parte mea.

Permiteti-mi ca pe aceasta cale sa-mi exprim regretul ca din motive de sanatate am fost obligat sa amân vizita în tara Dumneavoastra pe care am asteptat-o cu nerabdare înca din momentul când am primit invitatia Dumneavoastra. Am urmarit cu interes pregatirea întregului program la care trebuia sa participam împreuna saptamâna viitoare si foarte viu mi-am adus aminte de perioada din urma cu sase ani când am vizitat România pentru prima oara. Îmi amintesc cu placere de momentele remarcabile pe care le-am trait la Universitatea din Bucuresti în fruntea careia va aflati pe vremea aceea. A fost pentru mine o deosebita experienta si o mare onoare de a primi din mâinile Dumneavoastra diploma de doctor honoris-causa si de a discuta împreuna cu Dumneavoastra si cu alti intelectuali problemele de filozofie si în afara timpului.

Îmi pare rau ca planurile si asteptarile mele au fost zadarnice de boala de plamâni, iar medicii curanti mi-au interzis sa fac calatoria planificata în România si apoi în Turcia. Va rog sa ma credeti, stimate domnule Presedinte, ca ma deranjeaza foarte mult ca agravarea bronsitei mele acute s-a petrecut exact în aceste zile. Sper ca prin eforturi comune, Cancelaria mea si a Dumneavoastra vor reusi sa gaseasca cel mai apropiat termen convenabil pentru efectuarea vizitei planificate. Am fost informat ca primii pasi în stabilirea lui au fost deja facuti.

Stimate domnule Presedinte, urmaresc cu interes evolutiile din tara Dumneavoastra care se îndreapta astazi fara abatere în aceeasi directie pe care merge si Republica Ceha, adica pe calea integrarii în structurile europene si euro-atlantice. Sunt încredintat ca voi avea prilejul ca in viitorul apropiat sa pot discuta cu Dumneavoastra acestea si alte asemenea tendinte, asa cum trebuia sa le discutam saptamâna viitoare. De asemenea, ma bucur ca vom putea relua discutiile noastre anterioare pe care le-am avut la Universitatea din Bucuresti sau la Arad cu trei ani în urma. În timpul acelor convorbiri am avut întotdeauna impresia ca exista o apropiere între parerile noastre privind dezvoltare societatii civile, procesul de democratizare sau tendintele si perspectivele evolutiilor din Europa.

Excelenta Voastra, sper ca amânarea vizitei mele în România se va bucura de întelegerea Dumneavoastra.

Cu salutari cordiale si profunda consideratie,

Vaclav Havel

E.S. Dlui Emil Constantinescu
Presedintele României
Palatul Cotroceni

https://biblioteca-digitala.ro

NESECR

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ
PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF AZERBAIJAN

Rumıniya Respublikasının Prezidenti
Zati-aliləri
cənab Emil Konstantineskuya

Zati-aliləri,

Azərbaycan Respublikasının Avropa Şurasının tam hüquqlu üzvlüyünə qəbul edilmək ərəfəsində olduğu çox mühüm bir dövrdə Sizə müraciət edirəm.

Sovet İttifaqının dağılmasından sonra müstəqilliyini elan etmiş Azərbaycan xalqı demokratiya yolunu seçərək ölkədə demokratik, hüquqi, dünyəvi cəmiyyət quruculuğuna başlamışdır. Bu illər ərzində Azərbaycan öz dövlət müstəqilliyini qoruyub saxlamış, bir sıra maneələrə baxmayaraq onu daha da möhkəmləndirmiş və bu yolda xeyli nailiyyətlər əldə etmişdir, dünya birliyində özünə layiq yer tutmuşdur.

Bu gün Azərbaycanda insan hüquqlarının və azadlıqlarının qorunması, demokratik islahatların həyata keçirilməsi, ictimai-siyasi proseslərin Avropa standartlarına uyğunlaşdırılması istiqamətində çox işlər görülmüşdür.

1995-ci ildə ümumxalq referendumu ilə müstəqil Azərbaycanın ilk Konstitusiyası qəbul edilmiş, çoxpartiyalı parlament formalaşmış, geniş miqyaslı hüquqi islahatlar aparılmış, ölüm cəzası aradan qaldırılmış, mətbuat üzərində senzura ləğv edilmiş, bazar iqtisadiyyatına keçidin əsası qoyulmuş, demokratik və plüralist cəmiyyət quruculuğu geniş miqyas almışdır. Biz əldə edilənlərlə kifayətlənmir, qabaqcıl dünya ilə inteqrasiya proseslərini əzmlə davam etdiririk.

Avropa ölkəsi olan Azərbaycan öz milli mənəvi dəyərləri ilə bərabər Avropa standartlarının tətbiqi nəticəsində elm, təhsil, iqtisadiyyat, mədəniyyət, ictimai-siyasi həyatda irəliləyişlərə nail olmuş, Avropa dəyərləri ilə uğurla inkişafını artıq sübut etmişdir.

Azərbaycan 1996-cı ilin sentyabrında Avropa Şurasında xüsusi qonaq statusu almışdır. Bu hadisədən sonra Azərbaycanla Avropa Şurası arasında əməkdaşlıq ölkədə gedən prosesləri daha da təkmilləşdirmişdir. Azərbaycanın Avropa Şurası ilə sıx əməkdaşlığı, məsləhət görülən bütün konvensiyalara qoşulması, demokratik inkişaf, bazar iqtisadiyyatı yolunda həyata keçirdiyimiz islahatlar nəticəsində qazandığımız uğurlar artıq bizə bu mötəbər Avropa təşkilatının üzvü olmaq hüququ verir.

https://biblioteca-digitala.ro

2

Ancaq təəssüflər olsun ki, Ermənistanın 1988-ci ildən bəri Azərbaycana qarşı həyata keçirdiyi təcavüz nəticəsində hələ də ərazilərimizin 20 faizi Ermənistan silahlı qüvvələrinin işğalı altındadır, bir milyondan artıq qaçqın və məcburi köçkün doğma torpaqlarından qovulmuş, onların bütün hüquqları pozulmuş, neçə illərdir ki, çadır şəhərciklərində ağır şəraitdə yaşayır.

1994-cü ilin may ayında ciddi səylərimiz sayəsində atəşkəsə nail olmuşuq və mən münaqişənin yalnız siyasi yolla, danışıqlar və sülh yolu ilə həllinə dair qəti mövqeyimi bildirmişəm. Mən bundan sonra da Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin yalnız sülh yolu ilə nizamlanmasına dair qərarımın qüvvədə qalacağına zəmanət verirəm.

Bunlarla bərabər, münaqişənin həlli ilə məşğul olan ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrlərinin fəaliyyətini daha da canlandırmaq məqsədi ilə 1999-cu ildə Ermənistan Prezidenti Robert Köçəryan ilə bir sıra görüşlər keçirmiş və fikir mübadiləsi aparmışam. Bu görüşlər zamanı biz münaqişənin sülh yolu ilə həlli üçün qarşılıqlı kompromislərə getməyin zəruriliyini qeyd etmişik. Ermənistan Prezidenti Robert Köçəryan ilə görüşlərim münaqişənin sülh yolu ilə aradan qaldırılması üçün zəmin yaratmış, yeni ümidlər doğurmuşdur.

Azərbaycan və Ermənistan Prezidentlərinin Avropa Şurasının rəhbərliyinə ünvanladıqları məktublarında da hər iki tərəf bundan sonra da atəşkəs rejiminə əməl edəcəyini və Dağlıq Qarabağ konfliktini siyasi yolla aradan qaldıracağını bəyan etmişdir.

Bununla yanaşı Avropa Şurasının Parlament Assambleyasının səyləri sayəsində üç Cənub Qafqaz respublikasının parlamentlərarası əməkdaşlığının əsası qoyulub: işçi qrupları yaradılıb, parlament rəhbərlərinin bir sıra görüşləri təşkil edilib, münaqişə vəziyyətində olan iki ölkənin deputatları arasında inam və qarşılıqlı anlaşma mühiti formalaşıb.

Belə bir şəraitdə Cənub Qafqaz ölkələrinin müraciətlərinə baxılması nəticəsində 1999-cu ilin aprel ayında Gürcüstanın Avropa Şurasına qəbul edilməsi hamımız tərəfindən razılıqla qarşılandı. Münaqişə vəziyyətində olan Ermənistanla Azərbaycanın bu quruma eyni zamanda daxil olması haqqında Avropa Şurasının rəhbərliyinin mövqeyini mən müsbət, tarazlı və konstruktiv addım hesab edirəm.

İnanıram ki, Azərbaycan və Ermənistanın Avropa Şurasına eyni zamanda qəbul edilməsi regionda sülhün, təhlükəsizliyin və sabitliyin möhkəmlənməsinə xidmət edəcək, iki ölkə arasında münaqişənin sülh yolu ilə aradan qaldırılmasını sürətləndirəcək və hər iki ölkədə demokratik islahatların davam etdirilməsinə, onların Avropa ailəsinə qovuşmasına müsbət təsir göstərəcəkdir.

Zati-alilləri,

Bu il iyun ayının 28-də Avropa Şurasının Parlament Assambleyası Azərbaycan Respublikasının və Ermənistan Respublikasının bu nüfuzlu ümumavropa qurumuna üzvlük məsələsinə baxacaqdır. Bununla bağlı, Sizə

https://biblioteca-digitala.ro

müraciət edərək Avropa Şurasının Parlament Assambleyasında Azərbaycanın bu mötəbər quruma üzv olmasını dəstəkləməyinizi xahiş edirəm.

Əvvəlcədən Sizə və ölkələrimiz üçün bu mühüm və tarixi qərarı qəbul edəcək parlamentarlara səmimi minnətdarlığımı bildirirəm.

Zati-alilləri, Sizə və xalqınıza bəslədiyim yüksək duyğulara bir daha əmin ola bilərsiniz.

Hörmətlə,

Heydər Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, "7" iyun 2000-ci il

№ I/407

https://biblioteca-digitala.ro

E.S. Dl. Emil Constantinescu
Presedintele României

Excelenta,

Ma adresez Dvs. într-un moment foarte important, în ajunul primirii Republicii Azerbaijan, ca membru deplin, în Consiliul Europei.

Dupa caderea Uniunii Sovietice, poporul azer, care si-a declarat independenta, alegând calea democratiei, a început sa construiasca o societate domocratica, legala si seculara. În acesti ani Azerbaijanul si-.a pastrat independenta, în ciuda unei serii de obstacole, a întarit-o si a înregistrat un succes semnificativ în aceasta directie, ocupând locul meritat în comunitatea internationala.

Pâna acum au fost desfasurate o serie de activitati, în Azerbaijan, în domeniul protectiei drepturilor si libertatilor omului, implementarea reformei democratice, aducerea proceselor socio-politice la standarde Europene.

Prima Constitutie a Republicii Azerbaijan a fost adoptata printr-un referendum national în 1995, s-a constituit un Parlament multi-partinic, reforme legislative de anvergura au fost duse la bun sfarsit, s-a abolit pedeapsa cu moartea, s-a ridicat cenzura asupra mass media, s-a creat un fundament pentru tranzitia la o economie de piata. Procesul de a crea o societate domocratica si pluralista a câstigat teren. Nu suntem multumiti de realizarile noastre si suntem hotarâti sa continuam procesul de integrare în lumea progresista.

Fiind o tara europeana, cu propriile ei valori spirituale nationale, Azerbaijanul a realizat progrese în domeniul stiintei, educatiei, economiei, culturii, vietii social-politice si a demonstrat o implementare de succes a valorilor europene, ca rezultat al adoptarii standardelor europene.

În septembrie 1996 Azerbaijanul a primit statutul de invitat la Consiliul Europei. În urma acestui eveniment cooperarea dintre Azerbaijan si Consiliul Europei a îmbunatatit în continuare procesul democratic al tarii. Cooperarea strânsa a Azerbaijanului cu Consiliul Europei, aderarea la toate conventiile recomandate, dezvoltarea democratica a Azerbaijanului, succesul nostru în reformele pentru o economie de piata, ne dau dreptul sa fim membri ai acestei organizatii europene de autoritate.

Între timp, din nefericire, în urma agresiunii Armeniei împotriva Azerbaijanului, care a început în 1988, 20% din teritoriile noastre sunt înca sub ocupatia Fortelor Armate Armene, iar mai mult de un milion de refugiati si persoane dizlocate au fost scosi de pe teritoriile lor, le-au fost violate toate drepturile si au trait ani de zile în conditii grele, în lagare de corturi.

Datorita eforturilor noastre sustinute, din mai 1994, am ajuns la un regim de armistitiu, iar eu mi-am declarat pozitia ferma ca acest conflict sa fie rezolvat numai pe cale pasnica prin mijloace politice si prin negocieri. Garantez ca decizia mea asupra rezolvarii conflictului Armean-Azer, Nagorny - Karabakh, pe cale pasnica va ramâne în vigoare si în viitor.

În acelasi timp, pentru a revigora activitatile Co-Presedintelui OSCE al Grupului de la Minsk, implicat în rezolvarea conflictului, am avut o serie de întâlniri si schimburi de parerearâri cu Robert Kocharyan, Presedintele Armeniei, în 1999. În

https://biblioteca-digitala.ro

timpul acestor întâlniri am subliniat importanta compromisurilor bilaterale pentru rezolvarea conflictului. Întâlnirile mele cu Presdintele Armeniei, Robert Kocharyan, au pus bazele rezolvarii conflictului prin mijloace pasnice si a creat noi sperante.

Presedinttii Azerbaijanului si ai Armeniei au preluat obligatii similiare cu privire la conflictul dintre tarile lor si în scrisorile adresate conducerii Consiliului Europei; ambele parti au afirmat ca vor respecta în continuare regimul de armistitiu si vor rezolva conflctul Nagorny-Karabakh prin mijloace politice.

Între timp, s-a consitutit o fundatie pentru cooperarea inter-parlamentara între cele trei Republici ale Caucazului de Sud, multumita eforturilor Adunarii Parlamentare a Consiliului Europei: s-au înfiintat grupuri de lucru, s-au organizat o serie de întâlniri între Presedintii Parlamentelor, s-a creat o atmosfera de încredere si întelegere reciproca între parlamentarii celor doua tari care sunt în conflict.

În aceste conditii, în cursul evaluarii cererilor tarilor Caucazului de Sud, am primit cu totii, cu mare satisfactie, primirea Georgiei în Consiliul Europei în Aprilie 1999. Consider pozitia Consiliului Europei cu privire la aderarea Azerbaijanului si a Armeniei, în timp ce acestea sunt în conflict una cu cealata, ca pe o abordare pozitiva, echilibrata si constructiva.

Consider ca primirea simultana a Azerbaijanului si a Armeniei în Consiliul Europei va stimula consolidarea securitatii si stabilitatii în regiune, va grabi rezolvarea conflictului dintre cele doua tari pe cale pasnica si va afecta pozitiv implementarea reformelor democratice în ambele tari, precum si integrarea lor în familia europeana.

Excelenta,

Adunarea Parlamentara a Consiliului Europei va lua în considerare conferirea statultului de membru Republicii Azerbaijan si Republicii Armenia în aceasta structura influenta pan-europeana, la 28 iunie anul acesta. În acest sens, va rog sa sprijiniti aderarea Azerbaijanului la acest organism distins, în timpul sesiunii urmatoare a Adunarii Parlamentare.

Îmi exprim anticipat gratitudinea mea sincera, adresata Dvs. si parlamentarilor care vor lua aceasta decizie atât de importanta, istorica pentru tarile noastre.

Va rog sa acceptati, Excelenta, asigurarea consideratiei mele celei mai înalte, adresata Dvs. si poporului Dvs.

Cu sinceritate,

Heydar Aliyev
Presedintele Republicii Azerbaijan

HEYDAR ALIYEV: „Consider că primirea simultană a Azerbaijanului şi a Armeniei în Consiliul Europei va stimula consolidarea securităţii şi stabilităţii în regiune, va grăbi rezolvarea conflictului dintre cele două ţări pe cale paşnica şi va afecta pozitiv implementarea reformelor democratice în ambele ţări, precum şi integrarea lor în familia europeană."

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

DIN ISRAEL PÂNĂ ÎN EXTREMUL ORIENT ŞI AMERICA LATINĂ (1997-2000)

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

TRADUCERE NEOFICIALĂ

Preşedintele Republicii Coreea

10 iulie 2000

Excelenţă,

Vă sunt foarte recunoscător pentru mesajul Dumneavoastră în care v-aţi exprimat interesul deosebit şi sprijinul pentru recentele schimbări din Peninsula Coreeană.

Prima întâlnire la nivel înalt între Sud şi Nord de la diviziunea naţiunii acum 55 de ani a aşezat o piatră istorică ca bază a păcii şi stabilităţii în Peninsula Coreeană, a schimburilor intercoreene şi a cooperării şi a reunificării paşnice. Datorăm aceste realizări ţărilor prietene, inclusiv României, care au sprijinit angajamentul politicii noastre şi au solicitat Coreei de Nord să recunoască necesitatea dialogului intercoreean.

Preşedintele Kim Jong-il şi cu mine am semnat Declaraţia Comună Sud-Nord, în care am promis să îndepărtăm ameninţarea cu războiul din Peninsula Coreeană, să promovăm reconcilierea şi cooperarea între cele două Coreei şi să lucrăm împreună pentru unificarea naţională.

În ce mă priveşte, voi face tot ce îmi va sta în putinţă pentru a implementa cu bună-credinţă Declaraţia Comună în direcţia normalizării relaţiilor Sud-Nord şi a întăririi păcii în Peninsula Coreeană.

Fac apel la sprijinul constant al Guvernului român pentru a susţine eforturile noastre pentru pace, stabilitate şi reunificarea Peninsulei Coreene.

Cu cele mai bune urări de sănătate şi fericire.

Kim Dae-jung

E.S. Emil Constantinescu

Preşedinte

România

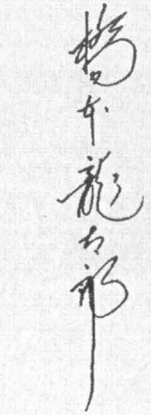
https://biblioteca-digitala.ro

最後になりましたが、閣下と奥様の御健康とご多幸をお祈り申し上げます。

今後ともこのような形で親書の交換を続けることができれば幸いです。

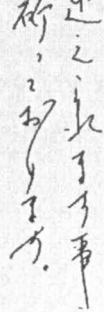
一九九七年十二月十二日

日本国内閣総理大臣

ルーマニア大統領

エミル・コンスタンティネスク　閣下

https://biblioteca-digitala.ro

ジアの両面において、冷戦後の新しい国際秩序の中にロシアを位置づけ、同国との協力関係を構築していくことが必要であると思います。ＡＰＥＣへの参加は、ロシアに対し、アジア太平洋地域の政治と経済に関する協力の枠組みにおいて正式なメンバーとしての役割を果たす機会を与えるものであります。これは、ロシア自身の改革の進展と発展に資するものであると同時に、ロシアに対してアジア太平洋地域の協力のための一層の貢献を促し、この地域の平和と安定にも資するものと考えます。

これから国民生活にとって困難な季節を迎え、閣下とルーマニア国民の御努力も正念場を迎えます。閣下の勇気と指導力により、ルーマニア国民が諸困難を克服し、必ずや改革と国造りに成功されることを確信しています。私をはじめ日本政府は、閣下とルーマニア国民の改革努力を全面的に支持していることをあらためて確認します。

https://biblioteca-digitala.ro

首脳会議の模様をお伝えしたいと思います。これが閣下のお役に立てば幸甚に存じます。

十一月一、二の両日、私はロシアを訪問し、クラスノヤルスクにおいてエリツィン大統領との間で総計約8時間にわたり、打ち解けた雰囲気の下で様々な問題について会談を行いました。この会談を通じてエリツィン大統領との個人的な信頼関係を一層強化することができたことが最も大きな成果だと考えています。

日露間の懸案である平和条約交渉の面では、東京宣言に基づいて、二〇〇〇年までに日露平和条約を締結するよう二人で全力を尽くすことで合意しました経済分野では、今後の両国間の経済協力の促進の拠り所ともなる「橋本・エリツィン・プラン」を作成し、着実に実施していくこととなりました。

来年四月半ばには、エリツィン大統領が訪日し、再度「ネクタイなしの会談

https://biblioteca-digitala.ro

を行う予定です。このような対話を通じエリツィン大統領と協力して、平和条約の問題を含む日露関係の進展のため、更にはアジア・太平洋の平和と安定のため、精力的に取り組んでいく考えでおります。

また、同首脳会談では、私から、アジア・太平洋地域においてロシアがより建設的役割を果たしていくことを呼びかけ、ロシアのＡＰＥＣ参加を支持する旨を表明しました。これを受け、十一月二十五日にヴァンクーヴァーで行われたＡＰＥＣ非公式首脳会議において、私は、ロシアの参加を率先して主張致しました。ロシアの参加については、事前には時期を遅らせるべきだという議論もありましたが、討議の冒頭、私より、ロシアはＡＰＥＣに参加すべきであると発言しました。私の発言に対しては、クリントン米国大統領より賛同が得られ、首脳会議として、ロシアの参加を決定することとなりました。

ロシアは、欧州の側面と共にアジアの側面を有しております。その欧州とア

https://biblioteca-digitala.ro

Domnule Președinte,

Mi-a făcut o deosebită plăcere că am avut ocazia de a purta discuții cordiale cu Excelența Voastră, Domnul Președinte, și cu Doamna Nadia Constantinescu în iulie, anul acesta la Tokio. Vizita Dumneavoastră în Japonia a dat un impuls dezvoltării relațiilor bilaterale dintre Japonia și România. Sunt încântat să constat că după această vizită colaborarea dintre țările noastre în domeniul cooperării economice, științei și tehnologiei, etc. începe să devină realitate.

În ceea ce privește, sugestia Dumneavoastră ca serviciile din cele două țări să coopereze în domeniul schimbului de informații pe teme de securitate am fost informat că vizita efectuată de experții noștri în România s-a concretizat într-un schimb de informații extrem de util.

Convorbirile pe care le-am purtat cu Dumneavoastră în domeniul vieții internaționale, mai ales cu referire la situația din Rusia au fost foarte utile. Sunt impresionat de diplomația Dumneavoastră plină de tact, în special de atenția cu care tratați relațiile cu Rusia. În această scrisoare, doresc să vă relatez despre întâlnirea mea cu Președintele Boris Eltîn în Krasnoiarsk și să vă fac o prezentare a întâlnirii neoficiale a șefilor de stat și de guvern a țărilor din APEC. As fi încântat dacă aceste informații prezintă interes pentru Excelența Voastră.

Am făcut o vizită în Rusia în zilele de 1 și 2 noiembrie a.c. și am purtat convorbiri cu Președintele Boris Eltîn la Krasnoiarsk. Discuțiile care au acoperit diverse subiecte, s-au întins pe parcursul a aproape opt ore și s-au desfășurat într-o atmosfera cordială. Cred că rezultatul cel mai important al întâlnirii este faptul că am putut să întăresc și mai mult o relație de încredere personală, cu Președintele Boris Eltîn.

În ceea ce privește negocierile privind Tratatul de Pace care constituie încă o problemă nerezolvată în relațiile dintre țările noastre, am ajuns la concluzia să acționăm împreună cu toată puterea pentru a semna Tratatul de Pace dintre Japonia și Rusia până în anul 2000, în conformitate cu Declarația de la Tokyo. În domeniul economic, am stabilit "Planul Hashimoto-Eltîn" care ar putea sta la baza promovării cooperării economice dintre Japonia și Rusia de acum înainte și am convenit să-l îndeplinim pas cu pas.

La mijlocul lunii aprilie, anul viitor, Președintele Boris Eltîn va face o vizită în Japonia și cu această ocazie, vom purta convorbiri "fără cravată" din nou. Printr-un astfel de dialog, în colaborare cu Președintele Eltîn intenționez să mă angajez energic pentru a obține un progres în relațiile dintre Japonia și Rusia, inclusiv în ceea ce privește Tratatul de Pace, și chiar mai mult, contribuind astfel la pacea și stabilitatea din regiunea Asia și Pacific.

Tot la această întâlnire la vârf cu Președintele Eltîn, am pledat ca Rusia să joace un rol mai constructiv în Asia și Pacific. Mi-am exprimat sprijinul în sensul participării Rusiei la întâlnirea APEC. Ca urmare a acestor convorbiri, la întâlnirea APEC care a avut loc la Vancouver la data de 25 noiembrie a.c., am luat inițiativa de a insista pentru participarea Rusiei la această întâlnire în viitor. Înainte de această întâlnire, exista opinia că participarea Rusiei trebuia amânată. Mi-am susținut punctul de vedere la începutul discuțiilor și am avut și sprijinul Președintelui Clinton în acest sens, astfel încât rezultatul final al întâlnirii a fost acceptarea Rusiei.

https://biblioteca-digitala.ro

Rusia are atât aspect european cât si asiatic. In ambele sensuri, mai întâi determinam pozitia Rusiei în noua ordine internationala dupa sfârsitul perioadei razboiului rece, si apoi consideram ca este necesar sa construim relatiile de cooperare cu aceasta tara. Participare Rusiei la APEC înseamna a-i da sansa sa-si joace rolul ca membru cu puteri depline în cadrul cooperarii în domeniul politic si economic în regiunea Asia si Pacific. Acest lucru va fi benefic atât pentru dezvoltarea Rusiei cât si pentru progresul reformelor în aceasta tara. În acelasi timp, consideram ca participarea Rusiei la APEC va constitui un îndemn pentru o contributie mai activa în domeniul cooperarii în regiunea Asia si Pacific, fapt ce va duce la întarirea pacii si stabilitatii în aceasta regiune.

În ceea ce priveste România, stiu ca în prezent tara Dumneavoastra traverseaza un sezon dificil pentru viata poporului român. Ar putea fi un moment crucial al eforturilor depuse atât de Excelenta Voastra cât si de poporul român. Sunt înca convins ca sub conducerea si datorita curajului Dumneavoastra poporul român va reusi, în mod cert, sa realizeze reformele si sa construiasca natiunea depasind multiple dificultati. Atât cu personal, cât si Guvernul Japonez dorim sa va asiguram de deplinul nostru sprijin în eforturile depuse de Excelenta Voastra si poporul român în realizarea reformelor propuse.

În încheiere, doresc Excelentei Voastre si Doamnei Nadia Constantinescu sanatate si fericire. Voi fi fericit sa putem continua schimbul de scrisori personale de tipul celei prezente si în viitor.

12 decembrie 1997

Presedintele României
Dl. Emil Constantinescu

Primul Ministru al Japoniei semnatura

Va doresc un An Nou cu împliniri.

RYUTARO HASHIMOTO: „În ceea ce priveşte România, ştiu că în prezent ţara Dumneavoastră traversează un sezon dificil pentru viaţa poporului român. Ar putea fi un moment crucial al eforturilor depuse atât de Excelenţa Voastra cât şi de poporul român. Sunt încă convins că sub conducerea şi datorită curajului Dumneavoastră poporul român va reuşi, în mod cert, să realizeze reformele şi să construiască naţiunea depăşind multiple dificultăţi."

https://biblioteca-digitala.ro

מדינת ישראל
دولة اسرائيل
STATE OF ISRAEL

NESECRE

رئيس الدولة
THE PRESIDENT

Jerusalem, 15th June, 1998

Dear Mr. President,

On the occasion of the 50th Anniversary of the establishment of diplomatic relations between Israel and Romania I have pleasure in conveying my sincere congratulations to Your Excellency and to the people of Romania. May the warm and special relations between our two countries continue for many more years.

We recall with gratitude that Romania was one of the first countries to form diplomatic relations with the new State of Israel and later, despite the difficulties you experienced, these relations were never broken off.

Over the years Romania continued to show its friendship and good intentions towards Israel, such as in trying to help bring peace to the region, in cooperating with the transfer of immigrants from the Soviet Union to Israel and by supporting us in international forums.

There are now approximatley 450,000 former Romanian citizens who have integrated well into life in Israel.

The economic relations between our countries are excellent and there is still room for extending them.

We are following with admiration the developments in Romania and the steps being taken to introduce true democracy and freedom and wish you luck.

.../2

https://biblioteca-digitala.ro

מדינת ישראל
دولة اسرائيل
STATE OF ISRAEL

رئيس الدولة
THE PRESIDENT

I look forward to continued good relations between our two countries for the benefit of both and I send Your Excellency, on behalf of the people of Israel and myself, best wishes for the success and wellbeing of your people and country.

Yours sincerely,

Ezer Weizman

His Excellency
Emil Constantinescu
President of Romania

https://biblioteca-digitala.ro

Ierusalim, 15 iunie 1998

Domnului Presedinte,

Cu prilejul celei de-a 50-a aniversari a stabilirii relatiilor diplomatice între Israel si România am placerea sa transmit sincerele mele felicitari, Excelentei voastre si poporului român. Fie ca relatiile speciale, pline de caldura dintre tarile noastre sa continue înca multi ani.

Ne aducem aminte cu recunostinta de faptul ca România a fost una dintre primele tari care au stabilit relatii diplomatice cu noul stat al Israelului si ca, în ciuda dificultatilor pe care le traversati, aceste relatii nu s-au întrerupt niciodata.

În tot acest timp România a continuat sa manifeste prietenie si bune intentii fata de Israel, si amintesc aici încercarile pentru instaurarea pacii în regiune, sau cooperare pentru transferul emigrantilor din Uniunea Sovietica spre Israel dar si ajutorul dat în forumurile internationale.

Sunt acum aproximativ 450 000 fosti cetateni români care traiesc în Israel si s-au integrat foarte bine.

Relatiile economice între tarile noastre sunt excelente si exista înca posibilitatea ca ele sa se extinda.

Urmarim cu admiratie transformarile din România si pasii care au fost facuti pentru instaurarea democratiei adevarate si a libertatii. Va doresc succes.

Astept cu nerabdare sa continuam relatiile bune dintre tarile noastre, în beneficiul amândurora si va trimit, Excelenta, în numele poporului Israelului si al meu personal, cele mai alese urari de succes si prosperitate pentru poporul si tara dumneavoastra.

Al dumneavoastra devotat,
Ezer Weizman

EZER WEIZMAN: „În tot acest timp România a continuat să manifeste prietenie şi bune intentii față de Israel, şi amintesc aici încercările pentru instaurarea păcii în regiune, sau cooperare pentru transferul emigranților din Uniunea Sovietica spre Israel dar şi ajutorul dat în forumurile internaționale."

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

親愛なる大統領閣下

閣下からの親書を拝受いたしました。閣下の親書を拝見し、改めて昨年七月の東京における閣下との実り多い会談を想い起こすとともに、閣下の訪日の成果が着実に具体化しつつあることを大変嬉しく思います。また、閣下御自身がお撮りになられたルーマニアの美しい風景写真をお贈り頂き、有り難うございます。いつかまた閣下と再会し、この写真について詳しくお話を伺える機会が来ることを願っております。

私は残念ながら近く政権を退くこととなりました。しかし、閣下が中心となって積極的に取り組んでおられるルーマニア社会の改革に対し、わが国は友人として今後とも支持していくことを、ここに改めて確認いたします。また、二十一世紀に向けて両国関係は、真のパートナーとして、大きく進展していくものと確信しております。

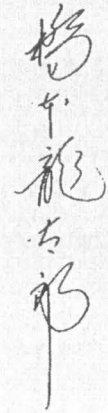

https://biblioteca-digitala.ro

最後になりましたが、貴大統領の御健康、御活躍と、貴国国民の繁栄を心からお祈りします。

一九九八年七月十五日

日本国内閣総理大臣

ルーマニア大統領
エミル・コンスタンティネスク　閣下

https://biblioteca-digitala.ro

(Traducere neoficiala)

Draga Domnule Presedinte,

Am primit scrisoarea Excelentei Voastre. Citind aceasta scrisoare mi-am amintit cu multa placere de întâlnirea deosebit de fructuoasa pe care am avut-o cu prilejul vizitei pe care Excelenta Voastra a facut-o la Tokyo, în iulie anul trecut. De asemenea, sunt încântat sa constat ca vizita Excelentei Voastre în Japonia a început sa se concretizeze pas cu pas. Multumesc mult pentru fotografia reprezentând un peisaj românesc, facuta de Excelenta Voastra. Sper sa avem posibilitatea sa ne întâlnim din nou în viitor si sa-mi explicati chiar Dumneavoastra mai mult despre aceasta fotografie.

Din nefericire, în viitorul apropiat va trebui sa-mi dau demisia din functia pe care o detin. Totusi, doresc sa va asigur înca o data ca Japonia, ca tara-prietena, va continua sa sprijine reforma societatii românesti pe care Dumneavoastra personal o conduceti. De asemenea, sunt convins ca relatiile noastre bilaterale, ca parteneri adevarati, vor cunoaste o dezvoltare accentuata în pragul secolului XXI.

În încheiere, doresc din inima Excelentei Voastre multa sanatate si putere de munca, iar poporului român prosperitate.

15 iulie 1998

Presedintele României
Dl. Emil Constantinescu

Ryutaro Hashimoto
Prim-ministru al Japoniei

Ryutaro Hashimoto: „sunt încântat să constat ca vizita Excelenței Voastre în Japonia a început să se concretizeze pas cu pas. "

https://biblioteca-digitala.ro

Brasília, 31 de janeiro de 1999.

A Sua Excelência o Senhor
Professor Emil Constantinescu
Presidente da Romênia

Senhor Presidente,

Apraz-me acusar recebimento da mensagem que Vossa Excelência me dirigiu por motivo da assinatura, em Brasília, do acordo global e definitivo de paz entre o Equador e o Peru.

Em nome do povo brasileiro e no meu próprio, agradeço as generosas palavras de Vossa Excelência com respeito ao papel desempenhado pelo Brasil e pelos demais Países Garantes para que se alcançasse esse resultado histórico. Foi motivo de especial orgulho para o Brasil coordenar as negociações ensejadas pela Declaração de Paz do Itamaraty de 1995 e sediar as reuniões de trabalho e a cerimônia de assinatura do acordo de paz que culminou esse processo.

A reconciliação dos povos do Equador e do Peru abrirá novas perspectivas de paz e prosperidade para os dois países. Compartilho com Vossa Excelência a convicção de que, como resultado desse paciente trabalho diplomático, nosso continente dá nova e eloqüente demonstração de maturidade política e de vocação para o convívio pacífico e para a cooperação solidária. Estou certo de que o povo romeno, ao qual nos unem laços históricos e culturais, compartilha com a América Latina esse sentimento de alegria e realização.

Aproveito a oportunidade para renovar a Vossa Excelência os protestos de minha estima e mais alta consideração.

FERNANDO HENRIQUE CARDOSO
Presidente da República Federativa do Brasil

https://biblioteca-digitala.ro

NESECRET

Excelenţei Sale
Domnului Emil Constantinescu
Preşedintele României

Beijing, octombrie 1999

Excelenţă,

Cu ocazia împlinirii a 50 de ani de la stabilirea relaţiilor diplomatice între Republica Populară Chineză şi România, aş dori ca în numele poporului chinez şi al meu personal să vă adresez Excelenţei Voastre şi, prin dumneavoastră, poporului român calde felicitări.

În China circulă un proverb antic şi anume, "Puterea unui cal se cunoaşte după un drum lung , iar sufletul unui om se revelează în timp". De-a lungul unei jumătăţi de secol, prietenia chino-română a reuşit să reziste la încercări ale timpului. Între China şi România există dintotdeauna un respect reciproc şi o colaborare reciproc avantajoasă, sprijinindu-se unul pe altul în treburile internaţionale. Asemenea prietenie este deosebit de valoroasă care necesită o preţuire sporită din partea ambelor noastre state.

Dezvoltarea relaţiilor chino-române de prietenie este nu numai un consens al conducătorilor celor două ţări ale noastre, dar reprezintă şi o aspiraţie comună a celor două popoare. În preajma începutului celui de-al XXI-lea secol, sunt gata să promovez continuu împreună cu dumneavoastră colaborarea

https://biblioteca-digitala.ro

chino-română din toate domeniile de activitate pentru stimularea dezvoltării şi prosperităţii în ambele state ale noastre.

Urăm ţării dumneavoastră multă prosperitate iar poporului dumneavoastră multă fericire.

Vă urez dumneavoastră, Excelenţă, sănătate şi succes în muncă.

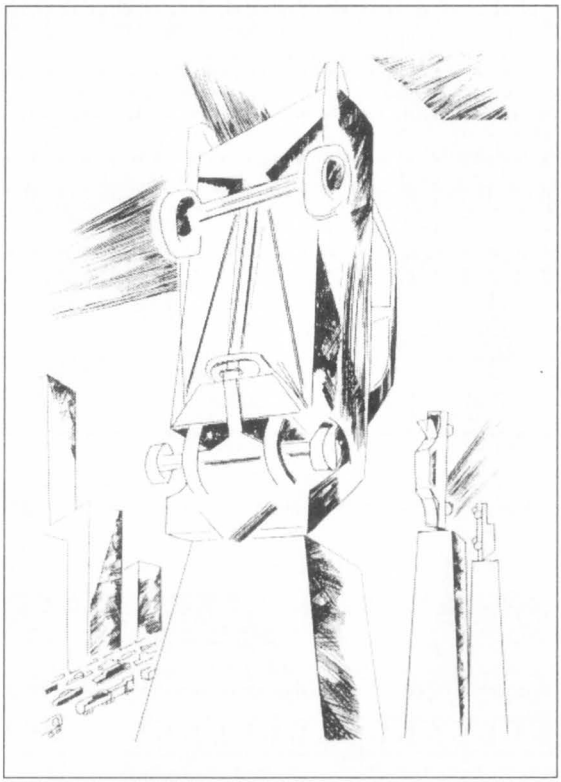
Jiang Zemin
Preşedintele Republicii Populare Chineze

JIANG ZEMIN: „Dezvoltarea relaţiilor chino-române de prietenie este nu numai un consens al conducătorilor celor două ţări ale noastre, dar reprezintă şi o aspiraţie comună a celor două popoare. "

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

CARTEA GALBENĂ

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

PRIMELE 20 DE LUNI ALE GUVERNĂRII PSD

https://biblioteca-digitala.ro

Confruntați cu dramele cotidiene nu mai avem timp să privim înainte și să observăm că prezentul devine tot mai repede o amintire a viitorului.

La jumătatea mandatului actualei guvernări poți deslușI fără dificultate ce va urma. Privind înapoi fără mânie nu poți privi înainte decât cu spaimă. Un partid unic, o economie clientelară, un stat de tip mafiot. Relații umane bazate pe tranzacții, presiune și șantaj. Dacă va fi cazul, – numai dacă va fi cazul – și pe violență.

Aroganța guvernanților se bazează pe un calcul simplu: oamenii pot fi furați, mințiți și umiliți pentru că acceptă să fie furați, mințiți și umiliți. Trebuie doar calculată dimensiunea presiunii cu care pot fi speriați și prețul la care pot fi cumpărați. Din fericire istoria a dovedit eșecul unor astfel de sisteme. Pe termen lung. Uneori prea lung ca o generație să-l mai apuce.

Această carte e scrisă pentru a nu le da voie celor care se vor trezi prea târziu să spună „Nu am știut".

https://biblioteca-digitala.ro

PRELIMINARIILE UNEI CĂDERI

În primăvara lui 2000, alegerile locale dădeau un semnal puternic în legătură cu pericolul pe care îl reprezenta divizarea coaliției care guverna încă în România: însumate, procentele electorale ale tuturor formațiuni participante la coaliție i-ar fi putut încă asigura o majoritate indiscutabilă, dar, în condițiile în care fiecare componentă a acesteia concura singură, risipirea opțiunilor era mai costisitoare decât erodarea firească în urma guvernării, şi putea crea impresia unei victorii masive a PDSR, în ciuda faptului că, numeric, voturile exprimate în favoarea celui mai mare partid de opoziție nu crescuseră prea mult față de cele din 1996.

Tocmai de aceea, am făcut eforturi deosebite pentru a încerca păstrarea unității partidelor aflate încă la guvernare, mergând până la a renunța la participarea mea la alegeri, pe care am anunțat-o public în iulie 2000. În ciuda faptului că am prezentat atunci tuturor partidelor din coaliție un proiect politic credibil – coalizarea în jurul candidaturii primului ministru Isărescu, care repurtase succese vizibile în redresarea economiei – proiectul meu nu a fost susținut de UDMR, PNL şi PD, care aveau, fiecare, ambiția unui candidat propriu şi îşi concepuseră campania electorală ca pe o critică a propriilor parteneri de guvernare. Rezultatul a fost dezolant.

Totuşi, PDSR a câştigat, în alegerile parlamentare, doar cu o majoritate relativă. Pentru a-şi asigura un succes incontestabil în alegerile prezidențiale, Ion Iliescu avea nevoie neapărat de un contracandidat – sperietoare, doar în contrast cu care putea părea singura salvare a democrației. Aşa s-a şi întâmplat, dar cu prețul unei ascensiuni spectaculoase a PRM în alegerile pentru Parlament. În condițiile dispersiei forțelor democratice, a faptului că nici PNȚ-CD, nici UFD, nici formațiile ecologiste, nici măcar ApR condusă de Theodor Meleşcanu nu au putut depăşi pragul electoral, singurele partide democratice prezente în parlament cu procente mici fiecare – PD, PNL şi UDMR – nu puteau reprezenta o opoziție consistentă, şi PRM devenea grupul parlamentar cu cea mai mare reprezentare parlamentară după coaliția

https://biblioteca-digitala.ro

câştigătoare, PDSR-PUR-PSDR.

Pentru a compensa propria imagine externă de partid cu înclinaţii naţionaliste şi anti-democratice, PDSR a manevrat aşa fel încât să facă din PRM principalul partid de opoziţie, reuşind să-şi asigure susţinerea UDMR şi PNL; cea a PD i-a fost refuzată net de Petre Roman şi ulterior de Traian Băsescu. Când PNL a denunţat protocolul de colaborare de pe urma căruia nu câştigase nimic din ce i se promisese, a început o altă serie de manevre menite să stopeze orice voce critică din PNL la adresa guvernului Năstase şi să subordoneze durabil acest partid istoric puterii de stânga. Deocamdată, aceste manevre par să fi reuşit peste aşteptări. În contextul actual, opoziţia faţă de noul partid de stânga, creat prin uzurparea identităţii vechiului partid social-democrat, anti-comunist, PSDR, nu poate veni decât tot de la stânga – prin PD – şi de la extrema roşu-brună reprezentată de PRM. În mod natural, toate frustrările cetăţenilor care compară zi de zi fabuloasele promisiuni demagogice ale PSD de la începutul mandatului cu realitatea sărăciei crescânde pe care o provoacă guvernarea Iliescu-Năstase se îndreaptă spre cel mai puternic partid dinafara guvernării – adică spre PRM – sau se refugiază în absenteism. PSD nu este, aşadar, numai artizanul stagnării economice şi restrângerii libertăţilor democratice. Prin distrugerea sistematică a opoziţiei democratice şi prin propria demagogie, PSD este şi artizanul creşterii îngrijorătoare a extremismului, cel mai mare obstacol pe drumul integrării României în NATO şi în Uniunea Europeană.

Aşa cum am declarat din vara lui 2000, faptul că am renunţat să particip la competiţia electorală din 2000 nu a însemnat retragerea mea din arena politică. Mi-am impus însă un an în care, acordând cu bună credinţă noii Administraţii Iliescu-Năstase prezumţia de nevinovăţie şi un răgaz pentru a proba capacitatea de bună guvernare pe care o revendica, să fiu doar un observator tăcut. S-ar părea că până şi acest statut de observator a provocat nelinişte, şi, în orice caz, simpla perspectivă a ieşirii mele din anul de „silenzio stampa" pe care mi-l impusesem a provocat încercarea brutală de intimidare reprezentată de falsa implicare a colaboratorilor mei apropiaţi în afacerea Armagedon şi de arestările abuzive care i-au urmat. În lunile următoare, s-au făcut eforturi importante pentru a-mi interzice prezenţa în media, mai ales la televiziunea şi radioul public, şi au continuat acţiunile de denigrare şi calomniere menite să-mi ştirbească credibilitatea. În probleme de interes naţional major, în care experienţa şi competenţa mea puteau fi

https://biblioteca-digitala.ro

utile – de la procesele de integrare în NATO şi UE la revizuirea Constituției – nu mi s-a cerut niciodată părerea, nici de către reprezentanții instituțiilor statului, nici de către televiziunea sau radioul public.

Am declarat că mă simt dator să analizez critic declarațiile, şi acțiunile actualei guvernări, tot mai mult dominată de deciziile şi de stilul primului ministru Adrian Năstase. Paginile care urmează sunt expresia angajamentului astfel asumat față de opinia publică din România.

https://biblioteca-digitala.ro

ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ

La vremuri noi, tot noi

Guvernul instalat după alegerile din 2000 este format, în mare parte, din privilegiați ai regimului comunist:

– Primul Ministru: **Adrian Năstase.** Înainte de 1989, a fost trimis să reprezinte regimul Ceaușescu la instituțiile internaționale care se ocupau de drepturile omului. Într-o perioadă în care drepturile omului erau sistematic încălcate în România, Adrian Năstase susținea politica regimului comunist, în calitate de vicepreședinte al Asociației de Drept Internațional și Relații Internaționale, de membru fondator al *Human Rights Information and Documentation System*, și de „specialist din Europa de Est" în cadrul Institutului Internațional pentru Drepturile Omului de la Strasbourg. În anii '80, Adrian Năstase a reprezentat regimul Ceaușescu și la Oslo, în cadrul Institutului Norvegian pentru Afaceri Internaționale;
– Ministrul pentru Coordonarea Secretariatului General al Guvernului **Petru Șerban Mihăilescu**. Înainte de 1989, a făcut parte din nomenclatura comunistă. Petru Șerban Mihăilescu a fost, între 1984 și 1989, inspector și secretar al Consiliului de Miniștri, fiind unul dintre cei mai apropiați colaboratori ai primului ministru Constantin Dăscălescu. Șerban Mihăilescu îndeplinește astăzi exact funcția la care ajunsese în decembrie 1989;
– Ministru al Industriei și Resurselor: **Dan Ioan Popescu**. Înainte de 1989, a fost inspector în cadrul aparatului primului ministru Constantin Dăscălescu;
– Ministrul Apărării Naționale: **Ioan Mircea Pașcu**. Din 1971 și până în 1989, a lucrat Colector și cercetător în cadrul Academiei Ștefan Gheorghiu, care pregătea activiștii Partidului Comunist.
– Ministrul Dezvoltării și Prognozei: **Gheorghe Romeo Leonard Cazan**. A făcut parte din nomenclatura comunistă ca director adjunct la Direcția Programelor de Perspectivă și la Direcția de Coordonare a Consiliului de Stat pentru Planificare. A activat, mai bine

https://biblioteca-digitala.ro

de 15 ani, între 1973 şi 1989, în cadrul Consiliului de Stat pentru Planificare, instituţia care coordona economia centralizată comunistă;

– Ministrul Administraţiei Publice: **Octav Cozmîncă**. A făcut parte din nomenclatura comunistă. Între 1983 şi 1989 a fost şeful sectorului coordonare în cadrul Guvernului Dăscălescu;

– Ministrul pentru Relaţia cu Parlamentul: **Acsinte Gaşpar**. A făcut parte din nomenclatura comunistă. Timp de aproape 25 de ani, între 1965 şi 1989 a fost consilier, şef de sector în cadrul Consiliului de Stat.

De observat că nu numărul demnitarilor proveniţi din nomenclatura regimului Ceauşescu este important ci poziţiile care le ocupă. După cum se poate lesne observa la 13 ani de la prăbuşirea dictatorului politica de cadre este condusă de la nivel central de aceeaşi oameni.

Biografiile celor mai mulţi miniştri ridică numeroase semne de întrebare pentru că refuză să îşi facă publice activitatea profesională şi funcţia politică dinainte de 1989. Astfel funcţia şi responsabilităţile actualului ministru al Turismului, Matei Agathon Dan, în cadrul conducerii Uniunii Tineretului Comunist, rămân subiect de investigaţie.

Încălcarea programului de guvernare

Programul de guvernare al PDSR (PSD)* a promis: „depolitizarea structurilor administraţiei publice"; „eliminarea clientelismului politic" şi „stoparea birocraţiei". PSD se angaja să „depolitizeze structurile administraţiei publice" şi să „elimine clientelismul politic" prin: „respectarea *Legii privind statutul funcţionarului public* şi aplicarea consecventă a principiului angajării funcţionarilor publici exclusiv pe criterii de competenţă profesională" şi prin „promovarea în funcţii publice numai pe criterii de performanţă şi de moralitate, în spiritul şi pe baza legii".

Realitatea guvernării PSD contrazice drastic aceste promisiuni. La sfârşitul mandatului 1996-2000, numărul angajaţilor la Preşedinţia României era de 135. Astăzi, numărul angajaţilor Administraţiei Prezidenţiale este dublu.

Guvernul Isărescu avea 19 miniştri. Guvernul Năstase, despre care primul ministru spunea, desemnat după alegeri, declara că „va fi un

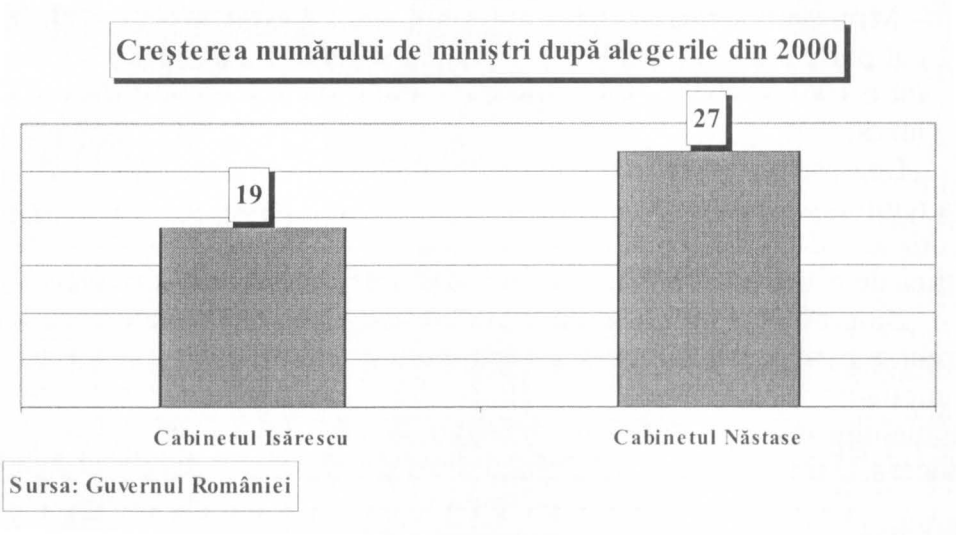
* În anul 2001, Partidul Democraţiei Sociale din România (PDSR) şi-a schimbat denumirea în Partidul Social Democrat (PSD). Întrucât se referă la aceeaşi entitate politică, va fi folosită în continuare noua denumire a partidului de guvernământ.

https://biblioteca-digitala.ro

Guvern mai simplu, debirocratizat", are 27 de miniştri (Figura 1). Numărul secretarilor de stat din Guvernul Năstase este dublu faţă de cel din Guvernul Isărescu. Cabinetul Năstase este cel mai mare şi mai încărcat aparat guvernamental din întreaga Europă.

FIGURA 1

Pesedizarea – politică de stat

PSD a încurajat dezicerea şi plecarea unor parlamentari din partidele pe ale căror liste fuseseră aleşi. Mai mult de 15 parlamentari ai altor partide, mai ales de la PRM, au fost racolaţi de partidul de guvernământ.

Campania cea mai asiduă a actualei Puteri a fost **politizarea şi pesedizarea tuturor funcţiilor publice** prin înlăturarea specialiştilor cu alte opţiuni sau chiar a celor fără coloratură politică şi plasarea în aceste funcţii exclusiv a membrilor sau clienţilor PSD. Semnalul a fost clar: prima ordonanţă de urgenţă semnată de Adrian Năstase ca prim ministru prevedea schimbarea denumirii şi restructurarea administrativă a aparatului tehnic al Preşedinţiei. Marea majoritate a angajaţilor instituţiei prezidenţiale, care depuseseră jurământul în calitate de funcţionari publici, în 2000, au fost înlăturaţi fără a li se oferi alt post, cum prevede legea funcţionarilor publici. De asemenea, schimbările de denumiri ale ministerelor au servit drept pretext pentru o epurare politică pe scară largă, afectând mii de funcţionari publici, majoritatea angajaţi în minis-

https://biblioteca-digitala.ro

terele respective cu mult înainte de 1996, dar care erau vinovați, în ochii noii guvernări, pentru simplul fapt că obținuseră statutul de funcționar public în timpul Administrației Constantinescu. La numai câteva luni după preluarea puterii de către PSD, Bogdan Drăghici, *secretarul general al Federației Naționale Sindicale a Funcționarilor Publici*, a anunțat că zeci de mii de funcționari publici au fost eliberați din funcții prin încălcarea statutului prevăzut prin lege. În mod special au fost vizați de această campanie de epurare politică **Secretarii generali ai ministerelor**, adică exact cei care, în spiritul și litera statutului funcționarului public, urmau să fie, ca înalți funcționari fără afiliere politică, garanții continuității instituționale în administrația centrală de stat.

Au urmat schimbările în cascadă din diplomație, din administrația publică locală, din *serviciile publice descentralizate*. Guvernarea PSD nu a schimbat doar demnitarii sau funcționarii cu funcție de conducere. Politica de cadre a noii puteri a vizat administrația publică în întregul ei, de la factorii de decizie până la cei de execuție.

Până și *Justiția* a căzut pradă politizării, președinți de judecătorii sau tribunale, procurori incomozi și alți magistrați au fost înlocuiți cu favoriții guvernanților. O dispoziție a Ministerului de Justiție din primele luni ale anului 2001 cerea ca numirile de președinți ai curților județene de apel să se facă la recomandarea prefectului, reprezentantul în teritoriu al guvernului PSD. S-au adăugat inspectori școlari, directori de licee; școli și chiar grădinițe, a căror singură vină era aceea că deținiseră aceste funcții, adesea alese de colegi, și în timpul guvernării din 1996-2000.

Diplomația românească a fost afectată de schimbarea unor ambasadori pe criterii pur politice. Printre ambasadorii rechemați pentru a fi înlocuiți cu oamenii partidului de guvernământ, se numără personalități aflate deasupra oricărui partizanat politic: Teodor Baconsky, ambasador la Vatican, artizanul normalizării relațiilor diplomatice cu Sfântul Scaun, care a adus o importantă contribuție la vizita Papei Ioan Paul al II-lea în România, sau Mihai Zamfir, ambasador în Portugalia, profesor universitar, specialist de prestigiu în literatura și cultura portugheză.

Printre noii ambasadori numiți de PSD s-au numărat, în schimb, Gelu Voican Voiculescu, fost vicepremier FSN, Neagu Udroiu, fost director al Rompres sau Aurel Constantin Ilie, inițial ministru în guvernul Năstase, numit ambasador la Moscova pe temeiul amiciției sale colegiale cu Ion Iliescu, doar pentru a stinge un scandal în PSD. Ministrul de Externe, inițial lăudat ca profesionist atașat doar interesului

https://biblioteca-digitala.ro

național, a devenit secretar executiv al PSD, responsabil cu relațiile externe ale partidului, ceea ce reprezintă o înfeudare fățișă a întregii diplomații românești la interesele partidului de guvernământ, și reducerea proporțională a creditului intern și extern al Ministrului de Externe ca reprezentant al statului român in întregul său.

În doar câteva luni de la preluarea mandatului de ministru, Miron Mitrea și-a instalat în funcții-cheie din societățile și regiile din subordinea Ministerului Lucrărilor Publice, Transporturilor și Locuinței (MLPTL) apropiații săi sau ai PSD. Trei secretari de stat sunt foști colegi de sindicat, la fel și majoritatea consilierilor din minister.

O avalanșă de înlocuiri la șefia spitalelor, direcțiilor județene de sănătate sau a caselor de asigurări a urmat instalării PSD la guvernare. Criteriile au fost apartenența la partid și rudenia.

Nici instituțiile culturale nu au fost cruțate de pesedizare. Au fost schimbate rând pe rând conducerile teatrelor, ale altor instituții culturale importante (Muzeul Satului, Arhiva Națională de Filme, Institutul de Istorie Nicolae Iorga) sau ale editurilor de stat. Consiliile consultative independente pentru susținerea tipăriturilor, pentru protejarea monumentelor din patrimoniul cultural național, Oficiul Național al Cinematografiei – toate au fost epurate și mobilate doar cu membri sau susținători de notorietate ai PSD.

Confuzia permanentă între instituțiile statului și ierarhia de partid din PSD este vizibilă în cele mai diverse situații în care membri ai conducerii PSD fără funcții guvernamentale se substituie demnitarilor statului român în negocieri externe (Viorel Hrebenciuc, vice-președinte PSD, în negocierile cu Ungaria) sau în declarații publice (Cosmin Gușă, secretar general PSD), ca și atunci când miniștri ai Guvernului României organizează sistematic audiențe și conferințe de presă la sediul PSD. Chiar și informațiile publice referitoare la instituții fundamentale ale statului român sunt confiscate de PSD în beneficiul său exclusiv: paginile de Internet ale Administrației Prezidențiale, ale Guvernului României, ale ministerelor sau ambasadelor României au șters orice informație anterioară anului 2001 din arhivele lor, pentru a crea impresia că nimic nu a existat în România înainte de instalarea guvernului PSD la putere. Cât despre independența multiplelor servicii de informații, numirile unor membri marcanți ai PSD în fruntea acestora sunt îndeajuns de elocvente, ca să nu mai menționăm lupta surdă pentru subordonarea directă a acestui domeniu al statului român

https://biblioteca-digitala.ro

controlului direct al reprezentanților PSD din guvern.

Mai multe studii realizate de instituții independente au arătat că, după doi ani de la alegerile locale, partidul de guvernământ a preluat **controlul total în administrația publică locală**. Dacă după alegerile locale, PSD obținuse 38% din mandatele de primari, în vara anului 2002 PSD ajunsese la circa 80%. În Bistrița-Năsăud, PSD a crescut de la 5 mandate la 20, în Gorj de la 30 la 64, în Suceava de la 45 la 86, în Galați de le 19 la 43, în Neamț de la 26 la 59, în Mehedinți de la 22 la 45, în Prahova de la 27 la 55, iar în Sibiu de la 20 la 49.

Pe lângă șantaj și presiuni politice, posibilitatea obținerii fondurilor necesare de la consiliile județene – controlate în majoritate de PSD – a fost motivul cel mai frecvent pentru convingerea primarilor de a-și abandona partidul și de a se înscrie în PSD: administrațiile locale unde nu domină partidul de guvernământ nu primesc niciodată banii la care au dreptul, nu beneficiază de programe de modernizare, sunt ținute în carantină, spre paguba cetățenilor. Situația împrumutului BERD pentru modernizarea Bucureștilor, sabotat de consilierii PSD pentru a lovi în primarul general, care e și președintele PD, sau situația primăriei Brașov, sunt doar vârful acestui aisberg care sacrifică interesele cetățenilor unei politici acaparatoare de partid. Pe de altă parte, sute de consilieri locali ai PSD se află în relații de afaceri cu administrațiile locale, ceea ce le conferă o putere de care primarul este constrâns să țină cont, chiar când e străin și de aceste afaceri, și de PSD.

În toată țara, funcțiile importante din serviciile publice descentralizate au fost preluate de membri ai PSD. Direcțiile Silvice, Direcțiile Agricole, Agențiile pentru Protecția Mediului, Inspectoratului de Cultură, Inspectoratele de învățământ, Inspectoratele județene de Poliție, Vămile locale, etc. au ajuns sub controlul total al PSD.

Asociația generală a vânătorilor și pescarilor sportivi a fost acaparată de lumea bună din PSD, începând cu președintele partidului, Adrian Năstase, continuând cu Nicolae Văcăroiu și Ilie Sârbu și terminând cu Ristea Priboi. Deputatul PSD Marin Ianculescu a fost numit director al Institutului de Cercetări și Amenajări Silvice București, iar deputatul PSD Filip Georgescu, încălcând Constituția, a devenit și director al Regiei Autonome a Pădurilor.

Economia a fost alt domeniu dintre cele mai vânate de membrii partidului de guvernământ. Directori de întreprinderi de stat, șefi de secție sau de birou, au fost înlocuiți pe criterii exclusiv politice. Consiliile de administrație ale băncilor de stat, ale SIF-urilor și marile regii au intrat

https://biblioteca-digitala.ro

integral sub controlul partidului de guvernământ. Politizarea în economie a însemnat de fapt răsplătirea clientelei de partid şi înlăturarea competenţei. Rudele şi prietenii liderilor PSD au ocupat locuri în consiliile de administraţie ale întreprinderilor de stat sau ale regiilor autonome, de unde încasează indemnizaţii consistente şi controlează fondurile de la stat.

La Autoritatea pentru Privatizare (APAPS) au fost angajaţi zeci de foşti lucrători din serviciile secrete comuniste. Generalul Victor Marcu, fost ofiţer de Securitate, a fost numit secretar general al APAPS. Consiliile de administraţie ale SIF-urilor au fost umplute cu lideri PSD (Ristea Priboi, Oliviu Gherman, Dinel Staicu, Ioan Rus, Constantin Teculescu, Cristian Dumitrescu, Aristide Roibu etc.), în vreme ce, la Banca Comercială Română, Florin Georgescu, vicepreşedinte PSD, dar şi alţi colegi de partid, au fost numiţi membri în Consiliul de Administraţie.

Sora premierului a fost numită membru în Consiliul de încredere al SIF Muntenia, iar cumnata premierului a fost numită director general adjunct la Tarom; soţia prefectului de Gorj a devenit membru al Consiliului de Administraţie al Casei Judeţene de Asigurări de Sănătate; fratele vicepreşedintelui PSD Viorel Hrebenciuc a fost numit directorul Sucursalei Bacău a Eximbank; fiica ministrului Ioan Rus, a fost trimisă la Biroul de Turism al României de la Londra; prefectul de Mehedinţi şi-a angajat soţia pe post de şef de cabinet.

Sergiu Sechelariu, secretar de stat, fratele primarului PSD din Bacău a devenit responsabil cu toate proiectele de construcţie de locuinţe din ţară şi răspunzător de toate licitaţiile care se organizează pentru proiectele de locuinţe şi alte lucrări publice. Firmele fratelui său au câştigat, cum era de aşteptat, multe asemenea licitaţii, inclusiv în Bucureşti. Unul din Secretarii de stat din Ministerul Culturii şi Cultelor, Ion Antonescu, organizează prin propria sa firmă privată de turism deplasări ale oficialilor români sau ale oaspeţilor oficiali ai statului.

Printre beneficiarii politizărilor în domeniul sănătăţii s-a aflat şi medicul Ioachim Oană, care şi-a câştigat o tristă celebritate prin prescrierea unui medicament interzis gimnastei Andreea Răducan în timpul Jocurilor olimpice de la Sidney. Doctorul Oanăa fost numit medic-şef la Spitalul Judeţean Deva şi director general al Casei Judeţene de Asigurări Sociale şi de Sănătate Hunedoara. Soţia preşedintelui Consiliului Judeţean Gorj a fost numită director general al Direcţiei Sanitare Gorj.

Sindicatele şi patronatele au fost o altă ţintă a politizării. Mai mulţi lideri de sindicat au devenit parlamentari PSD sau consilieri în ministere. Senatorul PSD Pavel Todoran este fostul preşedinte al CNSLR-

https://biblioteca-digitala.ro

Frăția, iar senatorul PSD Elena Sporea a fost vicepreşedinte al CSDR.

Dan Ioan Popescu, actualul ministru al Industriei şi Resurselor şi preşedintele organizației PSD Bucureşti, a devenit Preşedintele Uniunii Generale a Industriaşilor din România (UGIR-1903), încălcând atât legea Patronatelor cât şi cea de organizare a Guvernului.

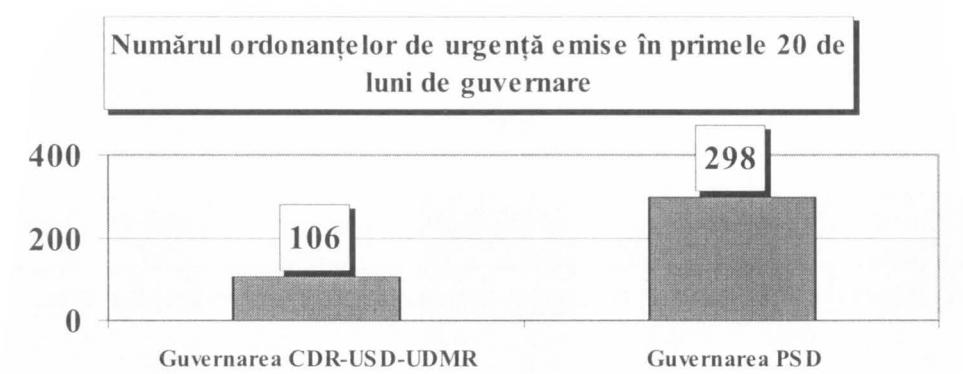
Guvernarea prin ordonanțe

„Un principiu fundamental de conduită al Guvernului Adrian Năstase – se spune în Programul de guvernare al PSD – **este acordarea rolului firesc de for legislativ al Parlamentului"**.

În perioada în care s-a aflat în opoziție, PSD a acuzat de nenumărate ori coaliția CDR-USD-UDMR că guvernează prin ordonanțe de urgență. PSD a făcut o plângere în acest sens la oficialii Uniunii Europene şi a amenințat că se va retrage din Parlament dacă Guvernul coaliției va continua să emită ordonanțe de urgență.

În realitate, în 1997, primul an de guvernare CDR-USD-UDMR, Guvernul a emis 93 de ordonanțe de urgență. În 2001, primul an de guvernare PSD, Guvernul Adrian Năstase a emis 195 de ordonanțe de urgență, adică mai mult decât dublu. În primele 8 luni ale celui de-al doilea an de guvernare CDR-USD-UDMR, au fost emise 13 ordonanțe de urgență. În primele 8 luni ale celui de-al doilea an de guvernare PSD, Guvernul Năstase a emis 103 ordonanțe de urgență. În total, PSD a emis 298 de ordonanțe de urgență în primele 20 de luni de guvernare, față de numai 106, câte a emis, în perioada similară, guvernarea CDR-USD-UDMR (Figura 2).

FIGURA 2

https://biblioteca-digitala.ro

Lipsa totală de respect a guvernului în genere şi a primului ministru în special faţă de Parlament s-a vădit încă din primele luni ale anului 2001, atunci când primul ministru a forţat cele două camere să-şi încalce propriul regulament pentru a vota în grabă prima variantă a Legii informaţiilor clasificate. Câteva zile mai târziu, constatând că legea stârnise proteste vehemente, tot primul ministru a cerut preşedintelui ţării să nu o promulge. O situaţie asemănătoare a avut loc şi la votul Parlamentului pentru legea de constituire a Parchetului Naţional Anticorupţie.

https://biblioteca-digitala.ro

EDUCAȚIA ÎN MARCHE ARRIČRE

Statutul dascălului

Guvernarea PSD exprimă un nedisimulat dispreț față de dascăli. La dorința justificată a salariaților din învățământ de a primi tichete de masă, asemenea altor categorii de salariați de stat, la care au dreptul prin lege, Guvernul a promis, în decembrie 2001, că acestea vor fi acordate. Pentru a obține fondurile necesare aplicării acestei măsuri, guvernanții au anulat de la 1 martie 2002 toate sporurile salariale de izolare acordate până atunci cadrelor didactice care activau în mediul rural. Profesorii urmau să fie deci plătiți cu banii luați de la colegii lor care lucrau la țară. Apoi, premierul s-a răzgândit și în privința tichetelor de masă, motivând că acordarea acestora ar crea un precedent periculos. În plus, Adrian Năstase a declarat că i se pare mai potrivită varianta acordării unei creșteri salariale de 5%, pentru că unii profesori ar prefera „să-și cumpere vodcă" în loc de alimente, ceea ce prin intermediul tichetelor nu ar fi fost posibil. Nu era prima oară când premierul se exprima jignitor la adresa profesorilor, el declarând în 2001 că, deși „există imaginea unei țări pline de copii handicapați, de fapt cei handicapați sunt profesorii".

Acordarea creșterii salariale de 5% nu a însemnat decât o creștere medie lunară de 150.000 de lei, față de cei 400.000 de lei lunar cât ar fi reprezentat valoarea celor 10 tichete promise.

Anti-reforma din învățământ

Rezultatele reformei din învățământ, concepute și aplicate în timpul guvernării CDR – USD – UDMR sunt contracarate prin recentralizarea deciziei, prin intervențiile frecvente ale actualului ministru, prin prioritatea acordată interesului politic și electoral în detrimentul calității învățământului, a educației în general. Obsesia schimbării cu orice preț a tot ce s-a realizat în timpul fostei guvernări determină decizii contradictorii care afectează stabilitatea sistemului și prin aceasta însăși pregătirea elevilor.

https://biblioteca-digitala.ro

Manualele

Una dintre măsurile arbitrare pe care le-a luat Ministerul Educației și Cercetării (MEC) după venirea la guvernare a PSD, a fost să limiteze numărul manualelor pentru liceu la trei pentru fiecare disciplină și an de studiu, anulând indirect libera concurență pe piața manualelor. Măsura a fost susținută și de premier, care vedea „o nebunie" în faptul că elevii învață după manuale diferite.

În anul 2002, Ministerul Educației și Cercetării a organizat licitații pentru manualele de gimnaziu și de liceu, punând competitorilor condiții absurde. Noile criterii de evaluare a manualelor propuse de MEC pun accentul pe prețul manualului. Condiția cea mai dură prevede că un manual nu poate fi acceptat dacă depășește cu o treime prețul manualului cel mai ieftin. Ca efect, o mână de edituri, între care două ale unui cunoscut sponsor al PSD, au acaparat marea majoritate a manualelor acceptate, oferind prețuri atât de mici încât edituri importante au fost eliminate din start. Practic, la mai multe materii, a rămas un singur manual pentru că celelalte nu au putut concura la capitolul preț. Mai mult, manualele care au câștigat licitația cu prețuri între 6.900 și 14.900 de lei, nu s-au vândut, după câteva luni, la începerea anului școlar 2002-2003, decât la prețuri de 29.000 – 65.000 de lei.

În cazul manualelor pentru limbi străine, noua metodologie de evaluare prin Internet propusă de minister a condus la situații ridicole. La licitația din mai 2002, manualele de limba engleză ale unor edituri britanice prestigioase au primit notele cele mai mici.

Restrângerea autonomiei universitare

Potrivit legii, universitățile își pot depune fondurile extrabugetare în băncile comerciale, unde dobânzile sunt mai atractive. Rectorii au încercat să efectueze această operațiune, însă Trezoreria statului a refuzat să elibereze banii pe motiv că Ministerul Finanțelor a interzis acest lucru.

MEC a impus, începând cu anul școlar 2002-2003, un număr limitat de locuri cu taxă, privând astfel universitățile de una din principalele surse de venit. O asemenea măsură nu putea fi luată fără consultarea universităților.

Printr-o ordonanță de urgență care contravine principiului constituțional al egalității în fața legii, instituțiile de învățământ particulare au fost obligate să plătească statului 10% din toate încasările percepute de la studenți, proporție care poate urca până la 40% dacă unitățile

https://biblioteca-digitala.ro

respective depăşesc cifra de şcolarizare impusă. Mai mult, parlamentarii PSD propun ca şi universităţile de stat să fie penalizate drastic, chiar cu confiscarea tuturor veniturilor extrabugetare, dacă nu respectă cifra de şcolarizare.

O altă lovitură dată autonomiei universitare a fost *Legea privind finanţele publice locale*, care a luat universităţilor dreptul de a stabili numărul posturilor didactice şi de a-şi folosi resursele extrabugetare potrivit nevoilor proprii.

Lipsa de preocupare pentru progresul educaţiei se face simţită şi în propunerile partidului de guvernământ pentru modificarea Constituţiei. Una din intenţiile PSD este excluderea legilor privind organizarea generală a învăţământului din categoria legilor organice, care reglementează cele mai importante domenii, de interes naţional.

https://biblioteca-digitala.ro

SĂNĂTATEA

Stoparea reformei

Guvernarea PSD a stopat reforma în domeniul sănătății. Un război permanent a opus Casa Națională de Asigurări de Sănătate (CNAS), pe de o parte și Colegiul Medicilor, medicii de familie și unitățile sanitare, pe de altă parte.

Ponderea alocărilor pentru medicina primară a scăzut de la 15% în 2000 la 11% în 2001, principalul sector afectat fiind medicina de familie. În plus, CNAS nu a alocat sumele necesare activității medicilor de familie, motivând că s-ar face risipă. Eugeniu Țurlea, numit președinte al CNAS de către premierul Adrian Năstase, a alocat doar 6,8%, din fondurile Casei, medicinii de familie, în loc de 9%, cum fusese stabilit.

Dezastrul din sistemul sanitar

Deși spitalele nu mai fac față cheltuielilor, nemaiavând nici măcar medicamentele de primă necesitate sau hrană pentru pacienți, CNAS a rămas la sfârșitul anului 2001 cu 8.000 de miliarde de lei necheltuiți. Acești bani au fost blocați de Ministerul Finanțelor fiind folosiți pentru acoperirea găurilor din buget.

Ca și în cazul profesorilor, și angajaților din sistemul sanitar li s-a promis, prin contractul colectiv de muncă, acordarea de tichete pentru masă. Însă Ministerul Sănătății și Familiei a luat decizia de a interzice acordarea acestor tichete în unitățile sanitare.

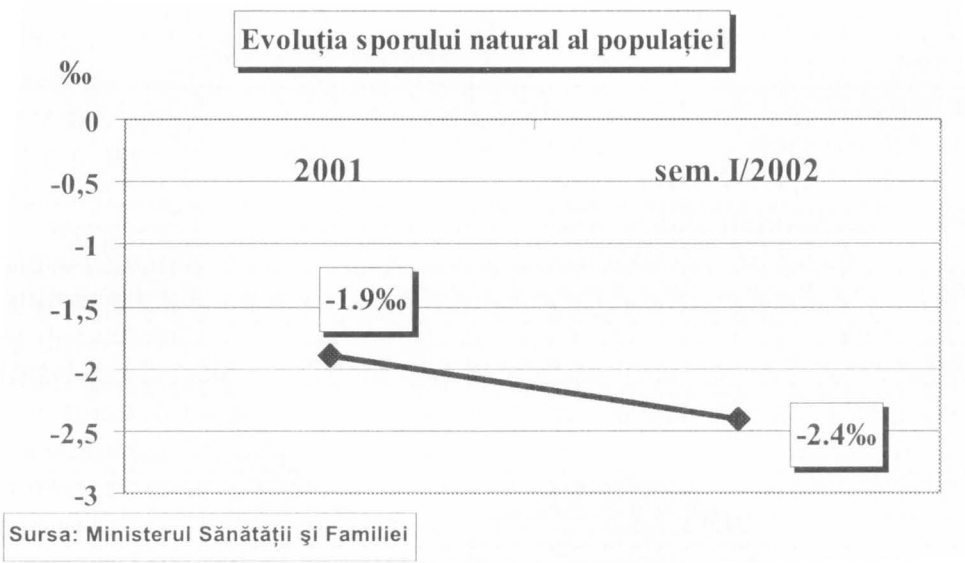
Dezastrul din sistemul sanitar a culminat cu promovarea unui proiect de lege care prevede crearea unui fond unic de colectare a taxelor pentru șomaj, pensii și sănătate.

Rezultat al politicii Guvernului în domeniul asistenței prenatale, la naștere și post natale, natalitatea e în continuă scădere. Ea a scăzut în primul semestru al anului 2002, ajungând la 105.513, față de 109.850 nou născuți în aceeași perioadă a anului 2001. Sporul natural a scăzut, ajungând de la –1,9 la 1000 de locuitori în 2001, la –2,4 în primul semestru al anului 2002 (Figura 9).

https://biblioteca-digitala.ro

FIGURA 9

Sursa: Ministerul Sănătății şi Familiei

https://biblioteca-digitala.ro

TURISMUL ELECTORAL

Publicitate, publicitate

Marile proiecte ale Ministerului Turismului – construirea *Dracula Park* la Sighişoara, privatizarea integrală şi transparentă a turismului, plantarea de palmieri pe litoral, programele Litoralul pentru toţi şi *Croaziera pe Dunăre*, obţinerea unui miliard de dolari din turism, scăderea preţurilor la hotelurile cu puţine stele – s-au dovedit a fi uriaşe campanii publicitare, reprezentând fie eşecuri, fie operaţii dubioase care afectează grav patrimoniul cultural al României, cum e cazul proiectului Dracula.

Construirea unui parc de distracţii care să valorifice legendele create în jurul lui Dracula a fost ideea pe care ministrul Dan Matei Agathon a susţinut-o cel mai vehement. Lansată în decembrie 2001, oferta de subscriere a acţiunilor la Fondul pentru Dezvoltare Turistică Sighişoara (FDTS), a reprezentat un eşec, doar 59 din cele 93 de miliarde de lei necesare începerii lucrărilor fiind atrase în timpul planificat, în pofida „exemplului" oferit de primul ministru care investea personal şi public în acest fond o sumă foarte mare. Ministrul Turismului a prelungit de mai multe ori termenul la care expira subscrierea de acţiuni, de teamă că proiectul va cădea şi va trebui să înapoieze acţionarilor banii, împreună cu dobânda aferentă. În cele din urmă, doar cu investiţia de 10 miliarde a SIF Oltenia, unde membri în Consiliul de Administraţie sunt lideri ai PSD, s-a putut aduna suma strict necesară demarării construcţiei. Subscrierea de acţiuni pentru *Dracula Park* a început prin încălcarea legislaţiei, întrucât FDTS nu obţinuse toate cele peste 30 de avize necesare înainte de lansarea emisiunii de acţiuni.

Proiectul *Dracula Park* a suscitat proteste din partea reprezentanţilor asociaţiilor ecologiste, a arheologilor, istoricilor şi ale multor personalităţi culturale de mare notorietate, care au dovedit că, prin construirea acestui parc la mai puţin de 5 km de Sighişoara, s-ar provoca pagube ireparabile. Oraşul Sighişoara, care face parte din patrimoniul UNESCO, este unul dintre ultimele oraşe medievale încă locuite.

https://biblioteca-digitala.ro

Rând pe rând, oficialii UNESCO, reprezentanți ai Parlamentului European, prințul Charles, moștenitorul coroanei britanice, reprezentanți ai bisericilor, asociații culturale românești și străine s-au arătat îngrijorați de faptul că realizarea proiectului poate duce la distrugerea Cetății Sighișoara. Ministrul Turismului nu s-a lăsat înduplecat, declarația prințului Charles, de exemplu, fiind calificată de Dan Matei Agathon drept „uneltire a fostei puteri".

Rentabilitatea economică a proiectului *Dracula Park* este și ea îndoielnică. În mare, succesul scontat de autori se bazează pe ideea că 800.000 de turiști români, majoritatea locuitori ai zonei, vor veni de câte două-trei ori pe an la Sighișoara și vor cheltui câte 50 de dolari pe zi.

Privatizări controversate

La începutul mandatului său, ministrul a promis că privatizarea în turism se va încheia în șase luni. După expirarea acestor șase luni a mai prelungit termenul cu alte șase luni. Nici la un an și jumătate de la instalarea Guvernului PSD, privatizarea turismului nu este încheiată. Mai mult, unele privatizări s-au făcut fără licitație. Stațiunea Jupiter a fost vândută cu prețul unei singure vile, cumpărătorul preluând, conform contractului, și disponibilitățile bănești ale societății, care reprezentau mai mult de un sfert din prețul de vânzare. La fel de controversată rămâne și măsura Guvernului de a trece cele mai bune hoteluri din stațiunea Neptun-Olimp în proprietatea Regiei Autonome – Administrația Patrimoniului și Protocolului de Stat (RAAPPS), în loc ca acestea să fie privatizate.

https://biblioteca-digitala.ro

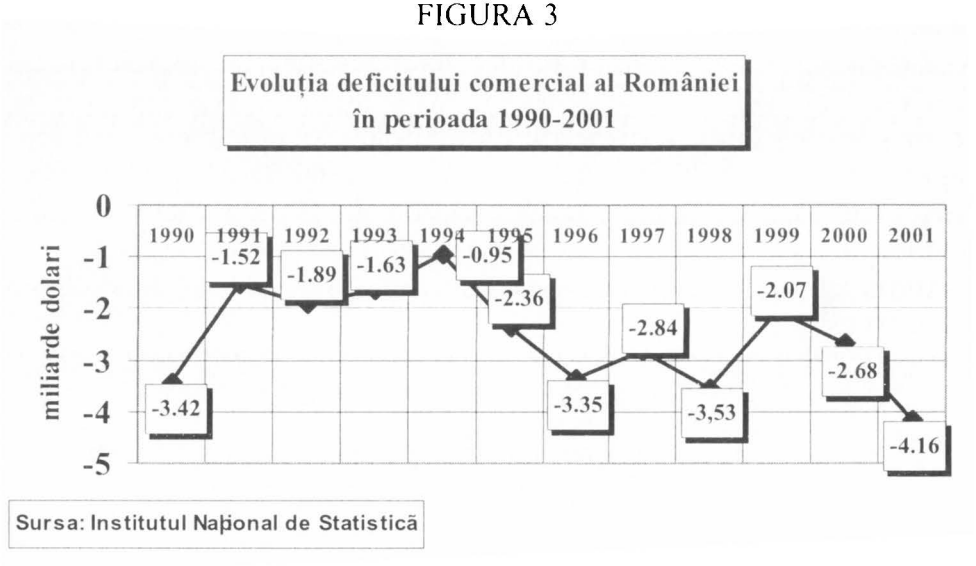
ECONOMIA ÎN CĂDERE

Deficitul comercial

PSD s-a angajat prin Programul de guvernare din 22 decembrie 2000, să realizeze **„un echilibru dinamic al balanței comerciale"**.

Rezultatul primului an de guvernare a fost catastrofal: în 2001, s-a înregistrat cel mai mare deficit comercial din toată istoria României. Diferența dintre importuri şi exporturi a crescut de la 2,68 miliarde dolari în 2000, la 4,16 miliarde dolari în 2001 (Figura 3). Într-o singură lună, decembrie 2001, s-a înregistrat un deficit de 590 de milioane dolari. În 2001, importurile au crescut cu 19,1% față de 2000.

FIGURA 3

Deficitul contului curent

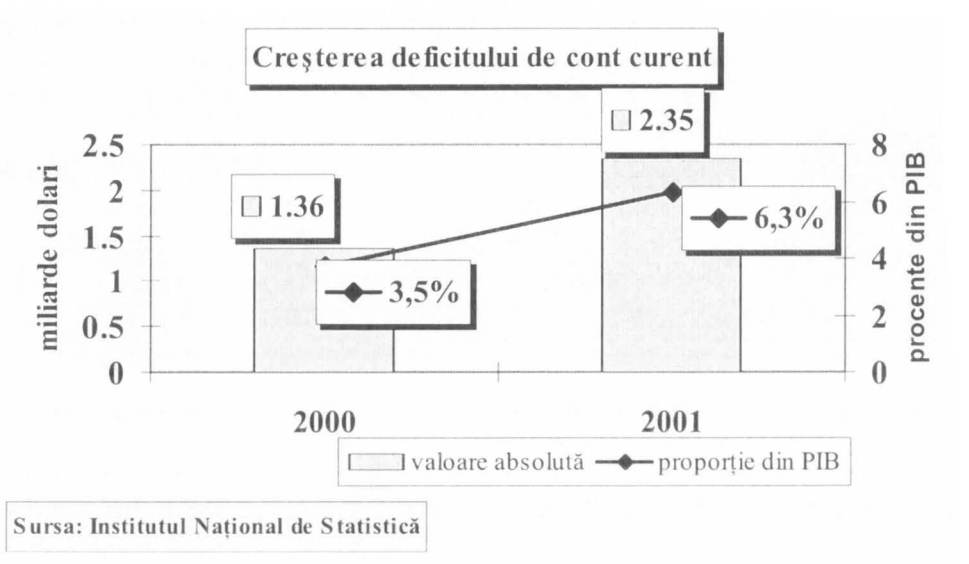
În ciuda unei conjuncții de factori favorabili, între care politica prudentă a Băncii Naționale, condiții meteo favorabile agriculturii – spre deosebire de 2000 – şi prețul relativ scăzut al petrolului, deficitul de cont curent a crescut de la 1,36 miliarde dolari la sfârşitul anului

https://biblioteca-digitala.ro

2000, la 2,35 miliarde dolari la sfârşitului anului 2001. Dacă în anul 2000, comparativ cu anul 1999, deficitul contului curent al balanței de plăți s-a redus cu 0,5 puncte procentuale ca pondere în PIB (de la 4,2% în 1999, la 3,7% în 2000), în anul 2001 acesta a ajuns să reprezinte 6,3% din PIB (Figura 4).

FIGURA 4

Sursa: Institutul Național de Statistică

Datoria externă pe termen mediu şi lung a crescut cu 14% față de sfârşitul anului 2000, de la 10,2 miliarde dolari la 11,7 miliarde dolari.

Promisiuni fără acoperire

În campania electorală din 2000, PSD a promis **„reducerea ratei inflației până la o valoare exprimabilă într-o singură cifră, reducerea gradului de fiscalitate, reducerea impozitului pe profitul reinvestit cu 75%, reducerea cu 20% a impozitelor pentru posesorii unei singure locuințe, aplicarea unei cote de TVA între 2% şi 9% la produsele de bază"** (*Oferta electorală a Partidului Democrației Sociale din România,* p. 21). Majoritatea acestor promisiuni nu a fost îndeplinită.

Cotele TVA la produsele de bază nu au fost schimbate şi, mai mult, guvernarea PSD a reintrodus TVA în cotă unică la construcția de locuințe şi la serviciile de turism pentru străini, ceea ce stimulează evaziunea fiscală în aceste domenii. Fiscalitatea a crescut la costurile

https://biblioteca-digitala.ro

forței de muncă pentru angajator, la fondul drumurilor – prin creșterea cotei, apoi prin introducerea TVA pe acest fond – și la impozitul pe profit pentru exporturi și pentru zonele defavorizate. Guvernul PSD a adăugat și o taxă de 1% din valoarea exporturilor pentru fondul de promovare a imaginii României în străinătate, un fond a cărui funcționare este complet ascunsă controlului cetățeanului.

Scumpirile nejustificate din domeniul utilităților, incapacitatea de a reduce arieratele și ajustarea insuficientă a economiei au determinat menținerea unui nivel ridicat al inflației.

Înapoi la tacticile Guvernului Văcăroiu

Guvernul Năstase a reluat practicile economice vicioase ale Guvernului Văcăroiu: producția pe stoc a crescut, gradul de colectare a taxelor a scăzut, întreprinderile falimentare se susțin pe banii cetățenilor.

Găurile negre din bănci, care au caracterizat perioada 1992-1996, **au fost acum mutate în sistemul energetic**. În lipsa unor bănci de stat care să răspundă la comanda politică, marile întreprinderi de stat și firmele particulare aparținând clientelei PSD sunt subvenționate mascat prin scutirea de la plata către societățile naționale și regiile autonome (Electrica, Petrom, Distrigaz etc.). Acestea din urmă acumulează pierderi imense care vor trece, într-un fel sau altul, la datoria publică.

PSD se angajase prin Programul de guvernare din 22 decembrie 2000, să atragă „un volum anual de investiții străine directe de peste 1,8 miliarde dolari" (p. 77). În realitate, Guvernul Năstase a blocat procesul de privatizare. Campania electorală din 2000 a avut ca țintă predilectă câteva companii recent privatizate, cu deosebire cea de la Reșița, unde promisiunile demagogice ale PSD și PRM au dus la situația dramatică actuală. Imediat după alegeri, noul guvern a declarat suspendarea acțiunilor de privatizare, dând un semnal politic descurajator pentru investitori. În 2001, APAPS a privatizat doar 127 de întreprinderi. Privatizarea rapidă a Băncii Agricole a fost rezultatul pregătirii realizate în timpul guvernării 1996-2000, iar privatizarea SIDEX, singura mai importantă, e departe de a fi un succes. În campania electorală, PDSR se angaja să obțină între 2 și 3 miliarde de dolari prin vânzarea SIDEX, pentru ca apoi să vândă combinatul cu doar 50 de milioane de dolari. În ansamblu, prețul obținut din vânzarea celor 127 de întreprinderi reprezintă doar 36% din valoarea nominală a acțiunilor lor.

https://biblioteca-digitala.ro

Pagube în gestionarea fondurilor Uniunii Europene

Guvernarea PSD este incapabilă să gestioneze împrumuturile nerambursabile pe care Uniunea Europeana le oferă României. Mihai David, secretar de stat în Ministerul Dezvoltării şi Prognozei, a recunoscut, în iunie 2002, că, din cele 125 de milioane de dolari alocate României prin Programul PHARE 2000, Guvernul PSD nu a reuşit să contracteze decât 4 milioane.

Poate şi mai gravă este gestionarea incorectă a acestor fonduri. La începutul lunii august 2002, un reprezentant al Delegaţiei Uniunii Europene în România a declarat: „Am primit semnale de fraudă din toată ţara. Această problemă există în 50% din ţară. Uniunea Europeană ar putea decide sistarea finanţărilor pentru IMM-uri, ca o formulă de frânare a fraudei. Mafiile locale îngroapă afaceriştii cinstiţi. S-au descoperit cazuri în care granturile nerambursabile PHARE nu ajung unde trebuie". În 14 august 2002, purtătorul de cuvânt al Comisiei Europene în România, a confirmat că s-au constatat probleme în derularea fondurilor europene: „Dacă ancheta experţilor europeni va constata manipularea frauduloasă a fondurilor PHARE, România va trebui să restituie Comisiei fondurile deturnate până la ultimul ban". La rândul său, însărcinatul cu afaceri externe al Delegaţiei Comisiei Europene la Bucureşti, a declarat că România face în acest moment obiectul „mai multor dosare de deturnare a fondurilor comunitare, alcătuite de o instanţă a Uniunii Europene, Oficiul de Luptă împotriva Fraudei". Mai mulţi lideri PSD au recunoscut că au beneficiat de fonduri provenite din finanţările nerambursabile ale Uniunii Europene, utilizate uneori făţiş pentru finanţarea acţiunilor de partid ale PSD.

Din dorinţa de a dirija fondurile europene în folosul clientelei politice, guvernarea PSD a luat o serie de măsuri care au dus la pierderea sau amânarea unor împrumuturi nerambursabile pe care Uniunea Europeană le alocase României. *Programul SAPARD* are menirea de a susţine restructurarea agriculturii în ţările candidate, între care România reprezintă cazul cel mai complicat, drept care ar fi trebuit să beneficieze de cea mai mare cotă din aceste fonduri. Început în anul 2000, acest program trebuia să se deruleze pe o perioadă de 7 ani. Ca primă tranşă, României i se alocaseră 150.636.000 Euro, urmând ca alocaţia să se modifice în funcţie de calitatea proiectelor. La sfârşitul anului 2000, România era pregătită să înceapă derularea programului SAPARD. Planul naţional pentru agricultură şi dezvoltare rurală fusese adoptat de Parlament prin lege şi aprobat la Bruxelles,

https://biblioteca-digitala.ro

iar Agenția SAPARD fusese înființată la 14 septembrie 2000.

Venirea la putere a PSD a blocat Programul SAPARD. Conducerea și funcționarii Agenției SAPARD, o echipă formată din oameni special pregătiți de Uniunea Europeană, au fost victimele pedeserizării. Partidul de guvernământ i-a înlăturat și și-a adus oamenii în Agenție pentru a controla, prin intermediul lor, fondurile europene. Uniunea Europeană a fost extrem de critică, mai ales că se cheltuiseră fonduri importante pentru pregătirea funcționarilor SAPARD, și a refuzat luni de-a rândul să recunoască noua agenție pesedistă. România a ajuns astfel în situația de a fi ultimul dintre statele candidate care a primit acreditarea pentru agenția SAPARD, pierzând fonduri extrem de consistente, care ar fi putut impulsiona modernizarea satului românesc.

De altfel, din considerente politicianiste similare, guvernul Năstase a refuzat creditul consistent obținut din Kuweit de Administrația Constantinescu special pentru modernizarea localităților rurale (drumuri de acces și aducție de apă).

Statistici mincinoase

Guvernarea PSD încearcă să-și ascundă incompetența de a continua reforma în spatele unor false statistici privind *restructurarea*. În bilanțul prezentat după 100 de zile de guvernare, premierul Adrian Năstase a anunțat că „pentru prima dată după mulți ani, efectivele de personal ocupat în sectoarele energie electrică și termică, gaze și alimentare cu apă s-au redus considerabil. Pe primele două luni, reducerea de personal a fost de 14,9 mii de persoane, reprezentând 8% din numărul de salariați din ramură." În realitate, se făcuseră doar schimbări cosmetice.

Cartea albă a guvernării PSD – 2001 vorbește despre încheierea, în primele zece luni ale anului 2001 a contractelor de vânzare-cumpărare de acțiuni pentru 121 societăți comerciale, cu un capital social vândut de 9.600 miliarde lei, mai mare cu peste 50 % față de anul 2000. Este adevărat că, la sfârșitul lui 2001 erau *privatizate* 127 de societăți comerciale cu un capital social de 9.822 miliarde lei, numai că acest capital a fost vândut la un preț de 3.460 miliarde lei, reprezentând doar o treime din valoarea capitalului social.

Guvernarea PSD în teritoriu a reluat practica regimului comunist de a impune raportarea îndeplinirii și depășirii sarcinilor primite de la centru. La începutul anului 2002, primul ministru s-a declarat nemulțu-

https://biblioteca-digitala.ro

mit de încetineala cu care unele județe înmânează *titluri de proprietate* asupra terenurilor. Ca urmare, prefectul de Maramureș, care este și liderul local al PSD, i-a cerut insistent președintelui Comisiei de aplicare a fondului funciar să falsifice datele raportate anterior.

Potrivit *recensământului* realizat la începutul anului 2002, Institutul Național de Statistică a comunicat că populația României este de 21.698.181 locuitori. Potrivit aceluiași Institut, la 1 iulie 2000, România avea 22.435.205 locuitori. Este imposibil ca populația României să fi scăzut într-un an și jumătate cu peste 700.000 de locuitori. O populație semnificativ mai redusă va da posibilitatea Guvernului Năstase să fabrice statistici în care o serie de indicatori vor arăta rezultate mai bune decât în realitate.

De asemenea, discuția din presă referitoare la estimarea nivelului de trai al populației a dovedit că aceste calcule se fac pe baza prețurilor vechi de doi ani, cel puțin la cheltuielile de întreținere, ceea ce falsifică grosolan realitatea, câtă vreme asistăm acum la o explozie în lanț al prețului utilităților, pe care evaluarea statistică pe baza căreia se stabilesc indicatori importanți – costul „coșului zilnic", salariul minim și nivelul de acordare al ajutoarelor – pornește de la un fals.

Agricultura

Abia instalat în funcție, noul ministru al Agriculturii, Ilie Sârbu, a declarat că *procesul de privatizare a fostelor IAS-uri* va începe în cel mai scurt timp și va avea o desfășurare rapidă, urmând să se încheie până la sfârșitul anului 2001. Cu toate acestea, la sfârșitul anului 2001, fuseseră privatizate doar câteva zeci de IAS-uri.

Această nereușită a afectat grav mult mediatizatul program de *subvenționare a tractoarelor și tehnicii agricole*, întrucât banii pentru subvenții trebuiau să provină din privatizarea IAS-urilor. În consecință, programul de subvenționare nu a funcționat decât pentru o perioadă scurtă de timp, suficient însă pentru ca Ministerul Agriculturii să facă datorii de sute de miliarde de lei către producătorii de tehnică agricolă. Pretextând că a întrerupt programul pentru că tractoarele subvenționate ar fi fost obiect de speculă, guvernanții l-au reluat, totuși, după o jumătate de an, dar ministrul a recunoscut că nu sînt bani pentru continuarea subvenționării.

Un alt program, pentru *subvenționarea sistemelor de irigații*, a

https://biblioteca-digitala.ro

eşuat pentru că se baza pe redevenţele pe care Administraţia Domeniului Public ar fi trebuit să le colecteze şi nu a reuşit.

Toate programele de sprijinire a agriculturii au fost fie construite pe baze inechitabile, fie ineficiente. În campania electorală pentru alegerile locale din 2000, PSD promisese că „va acorda prioritate *sprijinirii directe a micilor producători din agricultură*". Începând cu 2002, Guvernul Năstase a decis, dimpotrivă să sprijine numai pe proprietarii de terenuri care se asociază pentru a forma exploataţii agricole de peste 50 de hectare la deal şi de peste 110 hectare la câmpie, iar pe producătorii din domeniul zootehniei numai dacă deţin minimum 15 vaci sau 100 de porci. Aceste măsuri canalizează fondurile exclusiv către marile exploatări de terenuri, încă în proprietatea statului într-o măsură importantă, şi dezavantajează puternic producătorul individual, care, în plus, este ameninţat cu amenzi de 10-20 de milioane de lei pentru fiecare hectar de teren nelucrat.

Agricultorii s-au plâns şi de faptul că a fost practic desfiinţat creditul agricol. Băncile nu mai acordă credite decât pentru societăţi cu cifra de afaceri de minim 200.000 de dolari, ceea ce prefigurează un dezastru în agricultură.

Premierul Năstase a declarat că guvernul va atinge un procent de 90% la *retrocedările de terenuri* până la sfârşitul anului 2002. Însă cu şase luni înainte de termenul limită fuseseră eliberate doar 75% din titlurile cumulate în temeiul ambelor legi de retrocedare, Legea 18/1991 şi 1/2000, şi reprezentând doar 64% din suprafaţa de retrocedat pe baza acestor legi. Cea mai radicală dintre aceste legi, Legea 1/2000, a fost mai întâi îndelung blocată, între 1997 şi 1999, în parlament, prin obstrucţionarea ei de către PDSR şi PRM; apoi, după alegerile locale din primăvara lui 2000, aplicarea legii a fost sabotată sistematic de aleşii locali ai PDSR. Din 2001, legea a revenit în discuţie şi aplicarea ei a fost întârziată pentru modificări cerute de guvernul PSD în avantajul propriei clientele. In consecinţă, Legea 1/2000 a fost aplicată în proporţie de numai 20% pentru ansamblul terenurilor, dintre care la terenurile forestiere s-au emis doar 6,3% din titlurile de proprietate.

Practica dublului discurs

În discursul intern, guvernarea PSD încearcă să-şi justifice incompetenţa prin „greaua moştenire" lăsată de guvernarea CDR– USD

https://biblioteca-digitala.ro

UDMR. In documentele de uz extern, PSD este însă nevoit să recunoască adevărul. Astfel:

La punctul 4 al *Memorandum*-ului încheiat de Guvernul PSD cu *Fondul Monetar Internațional*, la 17 octombrie 2001, se recunoaşte „progresul important în stabilizare şi reformă din 1999 şi 2000".

La punctul 2 al Memorandum-ului, Guvernul apreciază: „Ca rezultat al implementării programului de stabilizare în 1999 şi 2000, am îmbunătățit într-o mare măsură poziția noastră externă şi am pus bazele pentru creşterea pozitivă a producției în 2000".

În Memorandum-ul cu FMI se recunoaşte, de asemenea, că în 2000, „exporturile de bunuri şi servicii au crescut cu 24 procente, iar PIB-ul real cu 1,6 procente, în ciuda declinului mare din producția agricolă, datorat secetei".

Guvernul Năstase este obligat să admită şi că „ponderea deficitului contului curent în PIB s-a îmbunătățit în continuare cu aproape 0,4 puncte procentuale în 2000, ajungând la un deficit de 3,7 procente, în timp ce rezervele oficiale au crescut cu aproape 1 miliard USD, ajungând la 3,4 miliarde USD la sfârşitul anului 2000".

https://biblioteca-digitala.ro

SĂRĂCIREA POPULAȚIEI

PSD a făcut nenumărate promisiuni cu caracter social în campania electorală din 2000. PSD a promis reducerea TVA la pâine, lapte, ulei, zahăr până la 3%, astfel încât prețul acestor produse să se scadă semnificativ. De asemenea, PSD promisese încă din 1999, în Programul Anti-Criză, **„reglementarea strictă a prețurilor la energie și combustibil"**.

În primele 20 de luni ale guvernării PSD, prețurile au înregistrat creșteri uriașe și nejustificate. În iunie 2002, prețurile de consum erau cu 42,3% mai mari decât în decembrie 2000. **Mărfurile alimentare s-au scumpit cu 40,2%, mărfurile nealimentare cu 42%, iar tarifele la servicii cu 50,1%.**

Cele mai mari creșteri de prețuri în această perioadă s-au înregistrat la: energie electrică, gaze și încălzire centrală (72,7%), transport urban (72,2%), fructe și conserve din fructe (69,8%), ulei, slănină și grăsimi (63,4%), apă, canal și salubritate (61,1%), legume și conserve de legume (59,5%), transport interurban (56,3%), carne, preparate din carne și conserve din carne (50,4%), pește și conserve din pește (49,6%) (Figura 5).

În iunie 2002, cartofii erau de 2,3 ori mai scumpi decât în decembrie 2000. Uleiul comestibil se scumpise cu 69,6%, carnea de vită cu 67,7%, carnea de porc cu 52,7%, laptele cu 36%, carnea de pasăre cu 34,3%, brânza cu 30,7%, zahărul cu 26,0%, iar pâinea 21,8%. (Figura 6).

În perioada ianuarie 2001 – iunie 2002, prețul gazelor s-a dublat, prețul energiei electrice a crescut cu 60%, iar prețul energiei termice cu 60%. Transportul CFR s-a scumpit în această perioadă cu 120%, transportul urban cu 70%, iar convorbirile telefonice cu 40%.

Rezultatele creșterii economice din 2000, ar fi trebuit să se simtă, începând cu 2001, în creșterea nivelului de viață al populației. În realitate, **salariile mari au devenit și mai mari, în timp ce salariile mici au rămas mici**. Salariile celor din sănătate și asistență socială, din agricultură, din comerț, din construcții, din tranzacții imobiliare și alte servicii au scăzut în raport cu media.

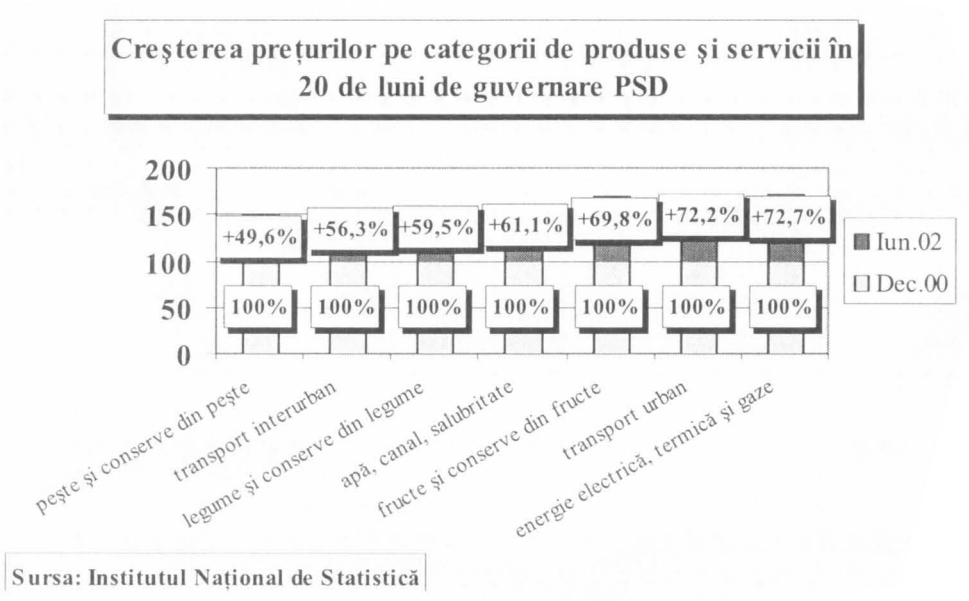
Diferența dintre câștigurile salariale medii lunare nominale nete și media pe economie a crescut în sănătate de la –371,033 mii lei la

https://biblioteca-digitala.ro

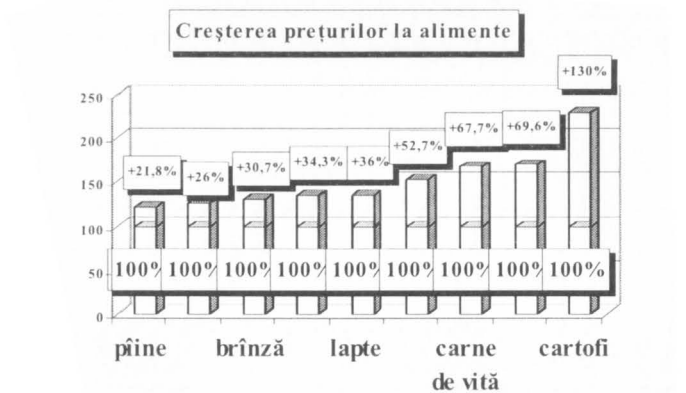
sfârşitul lui 2000, la –464,601 mii lei, la sfârşitul lui iunie 2002. Aşadar, astăzi, salariul mediu în sănătate şi asistenţă socială este, după un an şi jumătate de guvernare PSD, cu 464.601 lei mai mic decât salariul mediu pe economie.

FIGURA 5

Sursa: Institutul Naţional de Statistică

FIGURA 6

Sursa: Institutul Naţional de Statistică

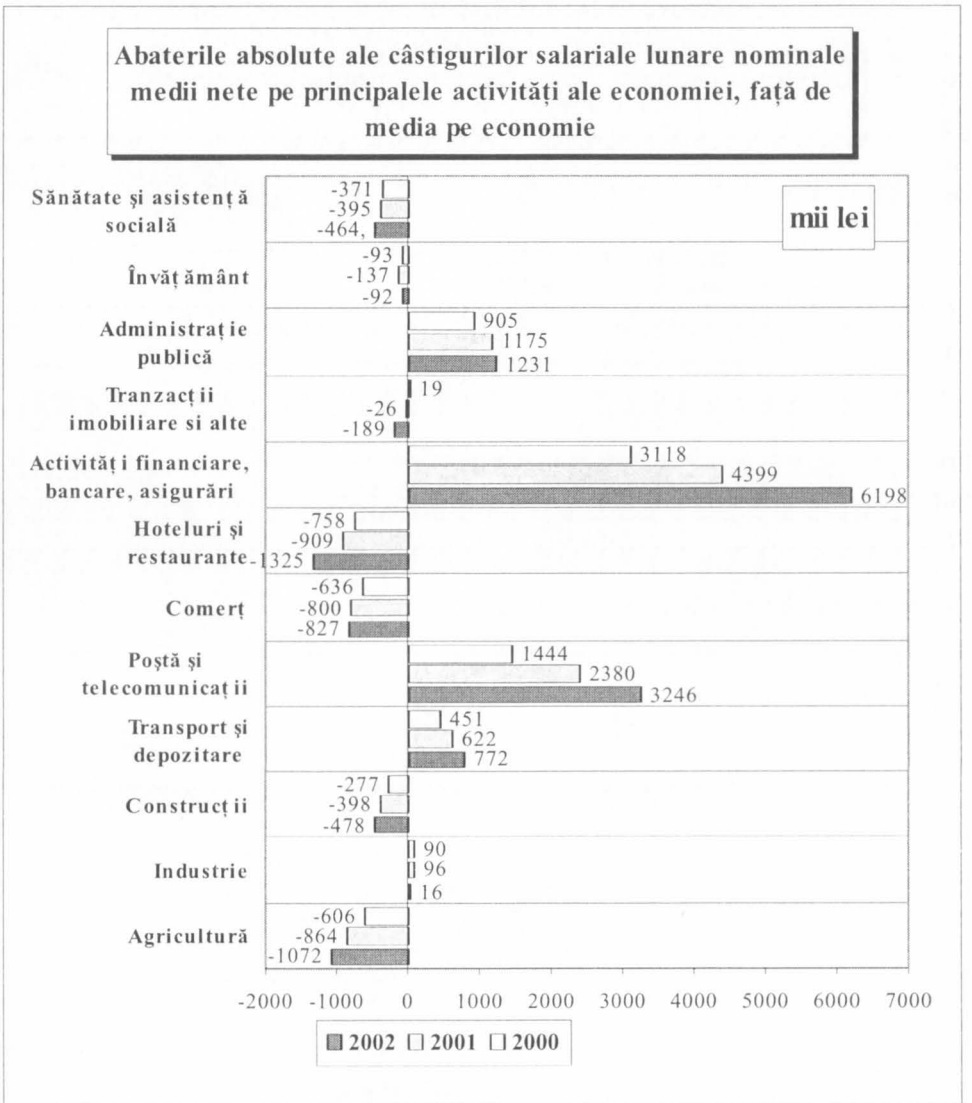
□ decembrie 2000 □ iunie 2002

https://biblioteca-digitala.ro

In agricultură, diferența negativă a crescut de la –606,204 mii lei la –1.072,822 mii lei, iar în construcții de la –277,716 mii lei la –478,136 mii lei (Figura 7).

FIGURA 7

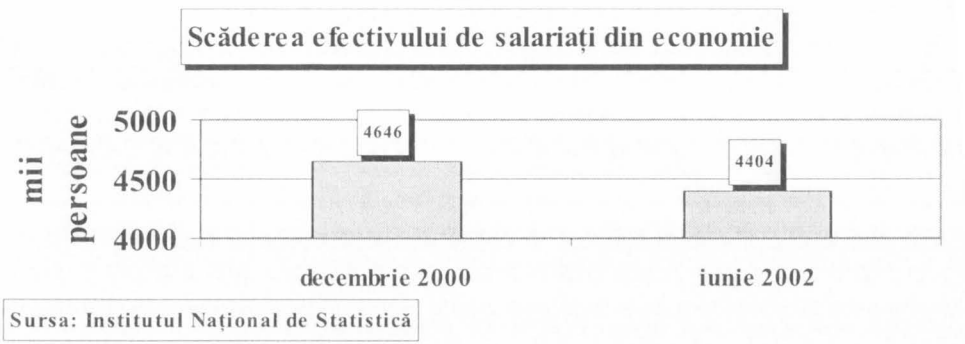

https://biblioteca-digitala.ro

Oferta electorală a Partidului Democrației Sociale a cucerit votanții săi cu o promisiune aberantă: „Se vor înființa 980.000 de locuri de muncă". Având în vedere că, în decembrie 2000, erau 1.007.000 șomeri, **realizarea promisiunii actualului partid de guvernământ ar fi reprezentat practic eliminarea șomajului**.

În realitate, efectivul salariaților din economie a scăzut de la 4,646 milioane persoane în decembrie 2000, la 4,404 milioane în iunie 2002, deși în primele luni de guvernare PSD se înregistrase o creștere, ca urmare a politicii Guvernului Isărescu. Politica economică a guvernului PSD a determinat însă, o scădere semnificativă a numărului de salariați din economie, aceștia fiind în iunie 2002 cu 242.000 mai puțini decât în decembrie 2000 (Figura 8).

FIGURA 8

Pentru a ascunde rata reală a șomajului, guvernarea PSD prezintă statistici în care persoanele care au ieșit conform legii din perioada de plată a ajutorului de șomaj sau a altor ajutoare financiare nu mai sunt considerate șomeri.

Dacă creșterea economică din 2000 a determinat creșterea ofertei de locuri de muncă și scăderea ratei șomajului în prima parte a anului 2001, guvernarea PSD a determinat o restrângere treptată a ofertei de locuri de muncă. La sfârșitul anului 2001, oferta era de doar 14,7 mii, mai puțin de jumătate din oferta de la sfârșitul anului 2000. Raportul dintre oferta și cererea de locuri de muncă a scăzut de la 1 la 25 în decembrie 2000, la un raport de 1 la 41 în decembrie 2001.

Cuantumul drepturilor de șomaj a scăzut considerabil datorită introducerii unei noi modalități de calcul care nu mai leagă nivelul ajutorului de șomaj de câștigul realizat în timpul ultimei încadrări în muncă.

https://biblioteca-digitala.ro

ACHIZIȚII PUBLICE ÎN SISTEM CLIENTELAR

Salonul de mașini de lux în dotare

După câștigarea alegerilor din 2000, viitorul prim-ministru Adrian Năstase anunța că **„timp de 6 luni, vom interzice orice fel de achiziție publică pentru automobile, mobilier, reparații costisitoare la clădiri"**. Apelurile demagogice ale lui Adrian Năstase către subordonații săi au fost primite cu indiferență de baronii locali ai PSD, de parlamentarii partidului de guvernământ și chiar de membrii cabinetului său.

Premierul Adrian Năstase le-a recomandat miniștrilor și colegilor săi de partid să renunțe la **limuzinele luxoase** și să folosească pentru transport numai mașini din producția autohtonă, pentru a încuraja vânzarea mărfurilor fabricate în România. Deloc receptivi la sugestiile premierului, demnitarii au continuat să circule cu aceleași mașini, cumpărând chiar unele noi, fabricate tot în străinătate. Președintele Camerei Deputaților se deplasează cu un BMW blindat, ministrul Transporturilor a renunțat la vechea sa mașină de teren Mitsubishi, în favoarea unui Audi, ministrul Informațiilor Publice folosește un Ford, ministrul Finanțelor Publice se deplasează cu un Volvo, iar ministrul Tineretului și Sporturilor preferă un BMW. Ministerul Apelor și Protecției Mediului a cumpărat 42 de mașini pentru dotarea Gărzii de Mediu. Adrian Năstase însuși a renunțat la mașina sa de producție românească, din motive de securitate, deși acestea existau și la data declanșării campaniei mediatice de *umanizare* a demnitarilor PSD.

Mai toate Prefecturile și Consiliile Județene s-au dotat cu mașini noi, autoritățile argeșene, de pildă, motivând că autoturismele vechi nu se mai puteau ține după coloanele oficiale care vizitau județul. Informații publice denotă că președintele Consiliului Județean Galați a aprobat cumpărarea a 6 limuzine de lux marca Rover, care au costat circa 250.000 de dolari; liderul PSD Vrancea a cumpărat din banii contribuabililor o mașină Nissan în valoare de 50.000 de euro; iar primarul Iașiului, proaspăt intrat în PSD, a cumpărat pentru uzul propriu o limuzină de peste un miliard de lei.

https://biblioteca-digitala.ro

Investiții în risipă

Deși motivează scumpirile tarifelor la trenuri prin lipsa de fonduri, ministrul Transporturilor a cheltuit 4 miliarde de lei pentru cumpărarea a circa **200 de aparate de aer condiționat** pentru ministerul pe care îl conduce.

Guvernul Năstase a achiziționat cu suma de **5,6 milioane de dolari** o clădire cu șapte etaje, la Bruxelles, pentru a o transforma în sediu al misiunii permanente a României pe lângă Uniunea Europeană. Pe piața imobiliară belgiană o asemenea clădire este cu cel puțin un milion de dolari mai ieftină. Costurile renovării sînt estimate de Guvern la alte milioane de Euro, plecând de la 520 Euro pe metru pătrat, tarif aproape dublu față de ceea ce se practică pe piața locală.

Premierul s-a plâns că prefecții, primarii și președinții consiliilor județene fac prea multe călătorii în străinătate. În același timp însă, crește mereu numărul membrilor delegațiilor oficiale care îl însoțesc pe premier în străinătate. Președintele Senatului a dus faima României în toate colțurile lumii, din Lituania, Austria și Bulgaria, până în Nigeria, Africa de Sud, China, Japonia, Indonezia.

https://biblioteca-digitala.ro

AMESTECUL POLITICULUI ÎN JUSTIȚIE

Principii abandonate, promisiuni încălcate

PSD a promis în campania electorală din 2000 **„depolitizarea întregului sistem judiciar", „acordarea de asistență judiciară gratuită persoanelor fără posibilități"; „creșterea rolului Curții Supreme de Justiție, întărirea și extinderea competențelor Curții de Conturi, creșterea importanței Curții Constituționale"**.

În *Programul de guvernare al PSD* se spune că respectarea separației puterilor în stat este „un principiu fundamental de conduită al Guvernului". După un an, acest principiu se „învechise", astfel că, în opinia primului-ministru, separația puterilor în stat fusese valabilă doar „la un anumit moment" istoric.

Imixtiune brutală a Executivului

Încă din ianuarie 2001, premierul Adrian Năstase afirma, în legătură cu dosarele în care erau implicați lideri PSD, că votul dat de alegători îi absolvă pe vinovați de răspundere. În urma acestei declarații dosarele „Jimbolia", „Costea" sau „Firul roșu" au fost practic închise.

În urma publicării pe Internet a unui raport anonim, Armagedon II, care vorbea despre averea și legăturile de afaceri ale lui Adrian Năstase, Parchetul General i-a reținut și anchetat pe Ovidiu Ianc și Mugur Ciuvică, în condiții contrare normelor procedurale și cu o amplă campanie de mediatizare în afara oricăror uzanțe legale. Cum în spatele acestei acțiuni și a mulțimii de abuzuri care au însoțit-o, presa l-a identificat pe premierul Adrian Năstase, iritat de dezvăluirile din raport, acesta a recunoscut că, în acest caz, chestiunile juridice sunt nesemnificative, importantă pentru el fiind „dimensiunea politică".

Din Ordonanța de urgență emisă de Guvern pentru înființarea Parchetului Național Anticorupție (PNA), rezulta că acesta va fi subordonat politic ministrului Justiției, deși acuzațiile cele mai grave de corupție vizează lideri PSD. Abia în urma criticilor oficialilor Uniunii Europene, PSD a fost de acord ca desemnarea procurorului-șef al PNA să fie avizată și de Consiliul Suprem al Magistraturii, dar la propunerea

https://biblioteca-digitala.ro

ministrului Justiției. Numirea efectivă a avut în vedere o persoană care mai adusese nenumărate servicii importante PSD.

După ce 12 proprietari de imobile au câștigat procesele intentate statului român la Curtea Europeană a Drepturilor Omului de la Strasbourg, PSD a amenințat că va elabora o lege care să limiteze accesul foștilor proprietari la CEDO.

Ministrul Justiției, Rodica Stănoiu, s-a amestecat de mai multe ori în actul de justiție, prin recomandări adresate judecătorilor. Una din circularele adresate Curților de Apel din țară, cerea judecătorilor ca în deciziile lor să aibă în vedere soarta chiriașilor din casele naționalizate. O altă circulară sugera judecătorilor Curților de Apel să suspende acțiunile de lichidare a băncilor aflate în faliment. Secretarul de stat din Ministerul Justiției, Alexandru Ivanov, a trimis și el o circulară judecătorilor, în care le făcea cunoscut memoriul Patriarhului Teoctist privind modul de rezolvare a unor litigii dintre Biserica Ortodoxă și cea Greco-Catolică.

Ministrul Privatizării, Ovidiu Muşetescu, a acuzat în mai multe rânduri Justiția că în procesele legate de privatizare dă sentințe nejustificate în defavoarea statului.

Președintele PSD Gorj, Nicolae Mischie, care este și președinte al Consiliului Județean, a criticat Justiția pentru că doi primari, colegi de partid, au fost acuzați de acte de corupție. Mischie a declarat că cei doi primari sunt nevinovați și că parchetul și tribunalul ar trebui să-și vadă de treaba lor.

Când guvernanții sunt acuzați de corupție sau fărădelegi, cei care îi controlează fac parte din aceeași familie politică. După ce secretarul de stat din Ministerul Justiției, Doru Trifoi, a fost acuzat de trafic de influență, procurorul Ilie Picioruș a fost desemnat să îl ancheteze. Doru Trifoi, răspunzător de Parchete și procurori, era chiar șeful lui Picioruș.

În luna septembrie 2002, ministrul Apărării Naționale, Ioan Mircea Pașcu, a înaintat un memoriu Procurorului General, cerându-i să promoveze un recurs în anulare într-un caz referitor la un club de fotbal. Ceea ce s-a și întâmplat. Nemulțumit de termenul stabilit pentru soluționare, ministrul Pașcu a intervenit oficial la președintele Curții Supreme de Justiție, solicitând judecarea mai rapidă a cazului.

În luna iunie 2002, președintele Curții Supreme de Justiție (CSJ), Paul Florea, a denunțat controlul factorului politic asupra magistraților de la Curtea Supremă, arătând că toți judecătorii din România sunt inamovibili până la limita vârstei de pensionare, numai magistrații de la CSJ sunt supuși presiunilor politice, pentru că mandatul lor este limitat la șase ani.

https://biblioteca-digitala.ro

Stare de asediu la Parchet

În oferta electorală a PSD se promitea **„depolitizarea întregului sistem judiciar, prin aşezarea în prim plan a criteriilor etico-morale şi profesionale de apreciere şi numire în funcţie a magistraţilor, asigurându-se o independenţă reală a acestora"**.

În martie 2001, noul Procuror General Joiţa Tănase i-a înlăturat din structura de conducere a Parchetului General pe procurorii Ovidiu Buduşan, şef la Secţia de Combatere a corupţiei şi criminalităţii organizate, şi Doru Dobocan, procuror şef birou în cadrul acestei secţii. Ovidiu Buduşan lucrase la mai multe dosare în care erau implicaţi direct sau indirect demnitari şi prieteni politici ai regimului Iliescu (Viorel Hrebenciuc, Dan Voiculescu, Răzvan Temeşan, George Constantin Păunescu, Bebe Ivanovici), dar şi la dosarul FNI, la dosare de contrabandă sau luare de mită. Tot Ovidiu Buduşan a fost procurorul însărcinat cu efectuarea comisiei rogatorii solicitate de Tribunalul de Mare Instanţă din Paris, care se ocupa de neregulile din afacerile lui Adrian Costea din timpul campaniei electorale a PSD din 1996. Ovidiu Buduşan a acuzat „imixtiunea brutală a executivului în problemele justiţiei". După câteva luni, Consiliul de Disciplină al Ministerului Public a hotărât excluderea din magistratură a procurorului Ovidiu Buduşan.

Tot în martie 2001, generalul Dan Voinea a fost eliberat din funcţia de şef al Secţiei Parchetelor Militare. Dan Voinea instrumentase dosare privind evenimentele din decembrie '89, mineriadele din iunie 1990 şi septembrie 1991.

Pentru că a anchetat persoane importante din PSD, procurorul Alexandru Lele a fost pedepsit. În 2001, Alexandru Lele îl arestase pe Adrian Tarău, fiul prefectului PSD de Bihor, acuzându-l de contrabandă cu benzină. Premierul Adrian Năstase a dat public indicaţii pentru eliberarea lui Tarău, şi eliberarea s-a produs. Procurorul Lele a fost suspendat din funcţie, fiind acuzat, printre altele, că l-a arestat nelegal pe Adrian Tarău. Procurorul General, Joiţa Tănase a declarat că „până la urmă tot vom găsi ceva contra lui Lele".

Cristian Panait, procurorul din cadrul Parchetului General de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie care l-a anchetat pe Alexandru Lele, a ajuns la concluzia că sunt nefondate acuzaţiile şi a propus superiorului său neînceperea urmăririi penale. În urma unor discuţii contradictorii cu şefii săi pe marginea acestui caz, procurorul Cristian Panait s-a

https://biblioteca-digitala.ro

sinucis. In ancheta privind împrejurările decesului, Parchetul General a cerut în premieră o expertiză psihiatrică post-mortem, stârnind suspiciunea că doreşte diagnosticarea unei dereglări psihice. Concluziile anchetei au fost că Panait s-a sinucis din cauza stresului produs de presiunile la care a fost supus în anchetarea procurorului Alexandru Lele.

Între timp, în cazul Lele, procurorii de la Parchetul General de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie au hotărât să retragă acuzaţiile de arestare ilegală a lui Adrian Tarău, dar l-au trimis în judecată pe Lele pentru alte infracţiuni. Foarte recent, s-a aflat că Tarău este acuzat de trafic de maşini şi de justiţia slovacă, care a cerut o comisie rogatorie în acest caz, dându-i dreptate lui Lele.

Prim-procurorul Victor Beşcucă de la Parchetul de pe lângă Tribunalul Olt a fost demis pentru că nu a dat curs invitaţiei de a participa la conferinţa organizată de conducerea Prefecturii judeţului.

Mircea Şerban, şef al Parchetului de pe lângă Tribunalul Neamţ a fost eliberat din funcţie de ministrul Justiţiei. Procurorul Şerban a declarat că măsura s-a luat în urma unui caz controversat, în care a fost implicat finul deputatului PSD de Neamţ, Iulian Ţocu, membru în Comisia de Abuzuri a Camerei Deputaţilor.

Pe de altă parte, Alexandru Ţuculeanu, numit în 2001 Procuror General adjunct şi Ilie Picioruş, numit în 2001 la conducerea Direcţiei Urmărire Penală şi Criminalistică, sunt procurorii care în 1985 s-au ocupat de arestarea şi trimiterea în judecată pentru atitudine ostilă dictaturii ceauşiste, a inginerului Gheorghe Ursu, asasinat în celulă, în timpul detenţiei. Procurorul Ţuculeanu este şi unul dintre cei care i-au anchetat pe manifestanţii din Piaţa Universităţii în 1990, iar Ilie Picioruş a fost, între 1992 şi 1996, şeful de cabinet al liderului PDSR, Viorel Hrebenciuc. După ce Ţuculeanu a fost implicat în ancheta abuzivă a cazului Armagedon II, iar Ilie Picioruş a fost implicat în cercetarea lui Alexandru Lele şi a sinuciderii procurorului Cristian Panait, cei doi au fost aleşi membri în Consiliul Superior al Magistraturii.

Trei noi judecători au fost numiţi în iunie 2001 la Curtea Constituţională: Şerban Viorel Stănoiu este soţul ministrului Justiţiei, Rodica Stănoiu, Nicolae Cochinescu, fost Procuror General, este cel care a promovat, la cererea Preşedintelui Ion Iliescu, sute de recursuri în an-

https://biblioteca-digitala.ro

ulare impotriva hotărârilor de restituire a caselor naționalizate către proprietarii lor de drept. Petre Ninosu a fost consilier al Președintelui Iliescu și ministru al Justiției în guvernul Văcăroiu.

Mai multe soții de demnitari ai partidului de guvernământ au fost numite judecătoare la Curtea Supremă de Justiție: soția ministrului pentru Relația cu Parlamentul, Axinte Gașpar, soția fostului Procuror General adjunct Teodorescu, soția fostului Procuror General Nicolae Cochinescu, soția senatorului PSD Antonie Iorgovan, soția secretarului de stat din Ministerul Justiției, Ioan Alexandru.

Prin **extinderea motivelor de recurs în anulare** de către actuala Putere, această procedură a devenit o armă politică în mâna Procurorului General, subordonat ministrului Justiției. Orice decizie civilă definitivă poate fi atacată, dacă aceasta este „vădit netemeinică". Această motivație vagă este menită să acopere imixtiunea factorului politic în Justiție.

Deranjați de faptul că au pierdut alegerile pentru primăria orașului Toplița, organizația locală a PSD a cerut Procurorului General să declare recurs în anulare împotriva deciziei Justiției prin care candidatul independent Nicolae Baciu fusese declarat primar. La numai două zile de la formularea cererii, Procurorul General a declarat recurs în anulare.

În cazul Băncii Internaționale a Religiilor, declarată în faliment, Procurorul General a promovat recurs în anulare, deși mai multe rapoarte ale Băncii Naționale arătau că BIR este falită.

La solicitarea ministrului Apărării Naționale, Ioan Mircea Pașcu, Tănase Joița a promovat recurs în anulare împotriva deciziei prin care clubul Steaua, controlat și de frații Păunescu, era obligat să plătească contravaloarea lucrărilor executate de firma care a modernizat stadionul din Ghencea.

Eliberarea condamnaților

Guvernarea PSD a eliberat persoane condamnate în perioada 1997-2000 pentru reprimarea Revoluției din 1989, pentru corupție sau abuzuri în dauna avutului public, protejându-i, în același timp, pe cei aflați încă în cercetare.

Viorel Hrebenciuc, deputat și vicepreședinte al PSD, a fost scos de sub urmărire penală în dosarul privind editarea albumului *Eterna și fascinanta Românie*.

https://biblioteca-digitala.ro

După ce a suspendat executarea sentinței de condamnare la câte 15 ani de închisoare, a generalilor Mihai Chițac și Victor Athanasie Stănculescu, pentru reprimarea Revoluției de la Timișoara, Procurorul General a introdus recurs în anulare împotriva deciziei de condamnare.

Parchetul General a dat soluția de neîncepere a urmăririi penale în două dintre dosarele Revoluției: „Generalul Caba – Cluj '89" și „Paul Vasile – Timișoara '89". Imediat după ce generalul Voinea a fost demis din funcția de șef al Secției Parchetelor Militare.

Deși urmașii victimelor ucise la Otopeni în timpul Revoluției din 1989 îi ceruseră lui Joița Tănase promovarea unui recurs în anulare pentru majorarea pedepselor acordate vinovaților, Procurorul General a procedat exact invers, introducând recurs în anulare în favoarea condamnaților, care au fost deîndată eliberați.

Alți trei ofițeri condamnați definitiv pentru reprimarea Revoluției de la Timișoara au fost grațiați de Președintele Ion Iliescu.

Președintele Iliescu l-a grațiat pe George Tănase, fost comisar al Gărzii Financiare, condamnat la doi ani închisoare pentru luare de mită. Doar reacția vehementă a presei a determinat anularea acestei grațieri.

Judecători binefăcători

Curtea Supremă de Justiție a dispus suspendarea sentinței prin care fostul director general și fostul contabil șef al Combinatului de Îngrășăminte Chimice „Turnu" – Voinea Oprea și Marta Toader – au fost condamnați la câte 14 ani de închisoare. Prin urmare, cei doi au fost eliberați din închisoare unde se aflau pentru implicarea într-o rețea financiară care urmărise acapararea prin mijloace frauduloase a industriei românești de îngrășăminte chimice.

Sever Mureșan, adus din Elveția pentru a fi judecat în legătură cu devalizarea Băncii Dacia Felix (BDF), pe care a prejudiciat-o cu peste 200 de milioane de dolari, a fost eliberat din arest printr-o hotărâre a Tribunalului Suceava.

Curtea Supremă de Justiție a hotărât că demiterea lui Răzvan Temeșan de la conducerea Bancorex a fost nelegală, instanța supremă admițând astfel recursul în anulare declarat de Procurorul General. Răzvan Temeșan a fost președintele Bancorex în perioada devalizării acestei bănci.

Curtea de Apel București l-a absolvit pe Zaher Iskandarani de acuzațiile de contrabandă cu țigări și cafea, evaziune fiscală, fals și uz de fals.

https://biblioteca-digitala.ro

Mujea Marcelini, unul dintre cei mai vestiți contrabandiști din vremea regimului Iliescu, a fost eliberat condiționat din pușcărie.

Premierul Năstase a cerut avocaților din PSD să nu mai apere persoanele acuzate de acte de corupție. Aceștia, înțelegând că apelul primului ministru a fost doar o operațiune de imagine, au continuat să apere persoane acuzate de infracțiuni grave, inclusiv dintre cele mai sus citate.

Începând din 2001, guvernarea PSD a primit numeroase critici și semnale din partea instituțiilor europene și internaționale cu privire la subordonarea Justiției de către Executiv și PSD, însă acestea au fost fie minimalizate, fie desconsiderate, fie contracarate prin comunicate agresive.

În martie 2002, Parlamentul European și-a exprimat preocuparea față de lipsa de independență și de imparțialitate „a unui aparat judiciar în care populația română nu are încredere". În octombrie 2001 președintele Ion Iliescu și primul-ministru Adrian Năstase apăruseră la capitolul exemple negative, în raportul Institutului pentru o Societate Deschisa, referitor la independența Justiției în țările candidate la UE. Raportorii institutului au conchis că dintre țările candidate, România se prezintă cel mai rău la capitolul independența justiției.

În raportul său pe anul 2001, Amnesty International aprecia că „PSD a dat instrucțiuni unor magistrați despre modul în care să judece anumite cazuri și a dispus demiteri și numiri partizane în sistemul judiciar".

Raportul United States Agency for International Development (USAID) referitor la România a fost și el extrem de critic. Potrivit USAID, cele mai grave probleme de guvernare pe care le are România se află în sfera Justiției, arătând că în România puterea judecătorească nu este independentă de puterea politică, politicienii putând influența printr-un simplu telefon deciziile judecătorilor în procese aflate pe rol. În plus, durata medie a proceselor ajunge la patru ani, iar Justiția a devenit o piesă a economiei negre care favorizează corupția.

Și Asociația Magistraților din România consideră că politicienii și-au mărit presiunile asupra autorității judecătorești, după 2000.

https://biblioteca-digitala.ro

RECUPERAREA FOŞTILOR SECURIŞTI

În perioada 1997-2000, au fost trecuți în rezervă, prin decret, 35 de generali din serviciile de informații. Marea majoritate a acestora se aflau în funcție dinainte de 1990. Pentru alți ofițeri, decizia de trecere în rezervă a aparținut directorului SRI în funcție.

La începutul lunii octombrie 2001 actualul director al SRI, Radu Timofte, anunța că a trecut în rezervă 350 de cadre, „majoritatea lucrând în trecut la Securitate". Cât de numeroasă a fost acea majoritate nu s-a precizat. În schimb, se ştie că acelaşi director Radu Timofte a numit ofițeri proveniți din Securitate în posturi cheie din Serviciul Român de Informații. Aflat la Bucureşti, preşedintele Comitetului SUA pentru NATO, Bruce Jackson, a reafirmat, la sfârşitul lunii martie 2002, că problema existenței unor cadre ale fostei Securități în serviciile de informații şi în administrație este una încă nelămurită. Bruce Jackson a vorbit despre „confuzie" şi a reamintit faptul că această problemă preocupă foarte serios cancelariile occidentale când vine vorba despre integrarea României în NATO. La sfârşitul lui februarie 2002, directorii SRI şi SIE îi spuseseră lui Bruce Jackson că 80% din personalul instituțiilor pe care le conduc fac parte din noul „val" al serviciilor de informații.

Solicitat să comenteze dezvăluirile presei referitoare la reactivarea foştilor securişti, preşedintele Ion Iliescu a declarat, la începutul lui aprilie 2002, că aceste discuții şi dezvăluiri reflectă o „mentalitate cadristă, primitivă", şi că nu se vor face „epurări".

https://biblioteca-digitala.ro

CONTROLUL ŞI INTIMIDAREA PRESEI

Monopolul mediatizării şi manipularea informaţiei publice

Tendinţele autoritare ale guvernării PSD au fost criticate mai ales de presa independentă. Ca urmare, aceasta a devenit o ţintă predilectă a acţiunilor nedemocratice ale PSD. Presiunile asupra ziariştilor sunt, din păcate, o realitate. Puterea încearcă să instituie un monopol al informaţiilor. Principalele vizate sunt televiziunile unde Adrian Năstase a ajuns cel mai mediatizat prim-ministru de la căderea comunismului, cel mai mediatizat demnitar al Administraţiei Iliescu, actorul principal în tot ceea ce se întâmplă astăzi cu România.

Dorinţa noii Puteri de a controla întreaga mass-media şi în mod special media publică a fost evidentă imediat după alegerile din 2000. Crearea unui Minister al Informaţiilor Publice, de fapt un minister al propagandei şi dorinţa acestuia de a-şi subordona Agenţia publică de ştiri, Radioul public şi Televiziunea publică au dovedit convingător hotărârea PSD de a stăpâni şi manipula informaţia publică.

În ianuarie 2001, primul-ministru Adrian Năstase l-a schimbat pe directorul general al Agenţiei naţionale de presă *Rompres* înlocuindu-l cu fostul purtător de cuvânt al Guvernului Văcăroiu. Pentru a putea controla distribuţia presei scrise, în martie 2001, consilierul prezidenţial Octavian Ştireanu a fost numit în Consiliul de Administraţie al RODIPET, difuzorul naţional de presă.

În campania pentru controlul asupra mediei publice un moment de referinţă rămâne demiterea abuzivă şi ilegală, la jumătatea mandatului votat de Parlamentul României, a preşedintelui director-general Andrei Dimitriu şi a membrilor Consiliului de Administraţie al Societăţii Române de Radiodifuziune (SRR). Motivul invocat a fost respingerea, în decembrie 2001, în Parlament, a Raportului pe anul 2000, cu toate că anul financiar 2000 fusese cel mai bun de după revoluţie.

Rezistenţa curajoasă şi demnă a majorităţii angajaţilor, a colegilor

https://biblioteca-digitala.ro

lor din presă şi a parlamentarilor din Opoziţia democratică, împotriva politizării Radiodifuziunii române, care prin lege trebuie să fie echidistantă politic şi independentă editorial, a avut un puternic ecou în ţară şi străinătate şi a amânat aproape cu un an demiterea conducerii. Pentru prima oară în istoria de peste 70 de ani a SRR salariaţii s-au solidarizat cu preşedintele director-general şi Consiliul de Administraţie. Încălcarea independenţei Radioului a determinat reacţiile unor cunoscuţi profesionişti din interiorul instituţiei, care au denunţat practicile clientelare şi politizarea accentuată. Presa scrisă, societatea civilă, Clubul Român de Presă au susţinut o campanie fermă împotriva pesedizării mediei publice. Andrei Dimitriu s-a bucurat şi de susţinerea a peste 200 dintre cei mai proeminenţi intelectuali români care au semnat un Apel către Parlament. Raportul pentru România pe anul 2001 al Departamentul de Stat al SUA a condamnat demiterea conducerii şi subordonarea politică a Radioului Public.

Noul şef al Radioului public, Dragoş Şeuleanu, vechi susţinător al PSD, şi-a sintetizat programul în câteva cuvinte: „Să vă fie clar, noi lucrăm pentru decidenţi, nu pentru ascultători".

Cenzura în favoarea PSD

La Televiziunea publică (TVR), mandatul Consiliului de Administraţie expira în iunie 2002. Guvernanţii au determinat schimbări de personal care să le garanteze controlul îndeosebi asupra emisiunilor informative. La expirarea mandatului, guvernanţii au preluat şi oficial controlul TVR, prin noul Consiliu de Administraţie condus de fostul consilier al premierului Năstase, Valentin Nicolau.

Folosindu-se de comportamentul slugarnic al majorităţii şefilor de departamente din TVR şi Radiodifuziune, cele două *instituţii publice* practică cenzura în favoarea PSD. Orice punct de vedere diferit de cel oficial este marginalizat sau ignorat.

Fapt fără precedent, o televiziune privată este finanţată cu bani publici. Practic, ministrul Transporturilor, Miron Mitrea, a redirecţionat 6 milioane de dolari aparţinând unor societăţi de stat (Compania Naţională CFR, Societatea Naţională CFR Marfă, Compania Naţională Aeroportul Internaţional Otopeni şi Compania Naţională Administraţia Porturilor Maritime Constanţa) către o televiziune privată în schimbul subordonării totale a acesteia.

https://biblioteca-digitala.ro

Delicte de presă, legi anti-presă

Puterea încearcă să obstrucționeze mass-media și printr-o serie de măsuri legislative sau „strategii". În mai 2001, într-un document redactat de Ministerul Justiției în vederea modificării Codului penal, ministrul Rodica Stănoiu propusese înăsprirea pedepselor pentru *delictele de presă*.

Ministrul Apărării Naționale, Ioan Mircea Pașcu, deranjat de faptul că „există ziare care nu vor să fie controlate", a depus în Parlament o propunere legislativă privind obligativitatea publicării dreptului la replică. În ciuda criticilor venite din partea reprezentanților presei independente, proiectul a fost adoptat de către majoritatea PSD-UDMR-PRM atât în Senat, cât și în Camera Deputaților. Dar *Legea Pașcu* nu este singura care îi amenință pe ziariști.

Guvernul Năstase a promovat proiectul *Legii informațiilor clasificate*, în luna martie 2001; a impus adoptarea sa de urgență și a intervenit, contrar procedurilor legale, în modificarea textului aflat deja în dezbaterea Parlamentului. Profund antidemocratică, legea a fost declarată neconstituțională de către Curtea Constituțională. În ianuarie 2002 s-a promovat un nou proiect, cu o titulatură ușor schimbată. *Legea privind protecția informațiilor* a fost votată de PSD în Camera Deputaților, deși conține dispoziții menite să contracareze comunicarea de informații prin presa independentă.

Articolul 39 prevede că persoanele neautorizate care procură, folosesc, transmit fără drept, sub orice formă, sau divulgă sau alterează orice informație clasificată drept secret de stat să fie pedepsite cu închisoare de la doi la șapte ani. Adoptarea acestei prevederi, în condițiile în care Guvernul este cel care stabilește caracterul de secret de stat al informațiilor și documentelor pe care le deține, demonstrează dorința de a ascunde eventualele acte de corupție, abuzuri și ilegalități despre care ar avea cunoștință.

Guvernul Năstase a încercat, în mai multe rânduri, să se substituie Consiliului Național al Audiovizualului. Mai întâi, Guvernul a promovat o ordonanță de urgență (retrasă apoi pentru că era neconstituțională), prin care trecea în atribuțiile sale acordarea de licențe pentru posturile de radio de mare acoperire. Apoi, printr-un articol al proiectului de *Lege a audiovizualului*, Guvernul a cerut ca evenimentele de importanță majoră ce vor fi difuzate de posturile naționale de radio și televiziune să fie selectate de Executiv.

https://biblioteca-digitala.ro

Guvernanții sunt foarte preocupați de atenuarea influenței presei. Potrivit unei *Strategii de contracarare a atacurilor la adresa imaginii țării*, elaborată cu știința unor membri ai Consiliului Suprem de Apărare a Țării, presa este una din țintele principale. „România – se spune în document – este vulnerabilă în fața unor agresiuni informaționale desfășurate prin mass-media, inclusiv Internet, opinia publică românească fiind ușor de manipulat". „Mass-media poate declanșa un adevărat război informațional și poate afecta imaginea României".

Pentru perioada concediului lui Adrian Năstase din vara lui 2002, ministrul Informațiilor Publice, Vasile Dâncu, a elaborat o strategie specială. Planul viza crearea de diversiuni pentru presă, pentru a nu fi abordate teme incomode la adresa cabinetului Năstase. În acest context, ministrul propunea explicit manipularea presei în direcția țintelor dorite de Guvern.

Resentimentele față de presă ale premierului Adrian Năstase s-au manifestat adesea prin declarații ironice la adresa jurnaliștilor. Pentru că ziariștii nu au înțeles sensul inițiativei lui Adrian Năstase, care propusese ca demnitarii să poarte cravată tricoloră, premierul i-a acuzat că „s-au prefăcut că sunt proști" , că au „poteci pe creier" și că „au rămas cu mintea la nivel de pionieri". Nemulțumit de faptul că presa l-a acuzat că a fost inițiatorul abuzurilor în cazul „Armagedon II", Adrian Năstase a bătut cu pumnul în masă la o conferință de presă, acuzând mass-media că se „întoarce tot timpul spre lucrurile rele" și că procedează „cum se scarpină maimuța".

În același context, un director de mare cotidian și un cunoscut analist politic au denunțat faptul că telefoanele le sunt ascultate.

Atitudinea ofensivă a premierului a fost preluată de subordonații săi. În mai 2002, drept replică la o analiză a cotidianului *Wall Street Journal*, care semnala pericolul pe care îl reprezintă prezența foștilor securiști în funcții înalte, în perspectiva integrării României în NATO, ministrul Apărării Naționale, Ioan Mircea Pașcu, a dat publicității un comunicat în care acuza ziariștii români că „utilizează metoda tropăitului informativ prin bălăriile presei suverane". Comunicatul lui Pașcu se încheia cu amenințări la adresa ziariștilor: „Nu ne mai rămâne decât să le mulțumim celor care «mor de grija altora», amintindu-le totuși că și viața lor este scurtă, iar sănătatea este și pentru ei un bun prea de preț, care nu trebuie pus în pericol, prin lansarea unor dezbateri cu un

https://biblioteca-digitala.ro

înalt consum emoțional, stresant".

Ministrul Informațiilor Publice, Vasile Dâncu, a susținut în fața ziariștilor străini că o mare parte a scandalurilor din presa română se datorează mituirii ziariștilor români.

Nicolae Mischie, președintele PSD Gorj și al Consiliului Județean, i-a amenințat pe ziariștii care îi critică pe liderii locali ai partidului că vor ajunge după gratii: „Le atragem atenția să fie serioși că pe noi nu ne sperie. Dar să nu ne propunem noi să-i speriem pe ei, că s-ar putea să-i speriem rău de tot, încât să nu ne cam vadă o perioadă de timp, înțelegeți".

Prefectul de Iași, Corneliu Rusu Banu, le-a spus ziariștilor că știe de la SRI că unii dintre ei l-au sunat pe șeful Delegației Comisiei Europene în România, Jonathan Scheele, pentru a-i cere părerea despre una din inițiativele Prefecturii.

Marian Oprișan, președintele Consiliului Județean Vrancea și liderul local al PSD, a încercat să șantajeze, prin intermediul unei casete video, o ziaristă care îl criticase.

Reacții internaționale

Reacțiile internaționale față de tratamentul la care sunt supuși ziariștii români sunt categorice. Asociația *Reporters sans Frontières* a cerut Președintelui Ion Iliescu și premierului Adrian Năstase, „încetarea ofensivei împotriva presei, orchestrată în ultima perioadă de autoritățile române. Această campanie violentă împotriva presei afectează imaginea României mai mult decât acoperirea realităților din țară de către presa națională și internațională". Potrivit cotidianului francez *Le Monde*, atacurile împotriva presei riscă să slăbească ultimul bastion al democrației din România.

Aceste informații au fost publicate, la vremea lor, în ziarele independente. Ele există și în numeroase rapoarte de monitorizare ale unor organizații neguvernamentale.

https://biblioteca-digitala.ro

PERICOLUL INSTAURĂRII UNUI STAT DE TIP MAFIOT

Prin ascendenții săi (FSN-FDSN-PDSR), Partidul Social Democrat de astăzi s-a constituit din reprezentanți ai fostei nomenclaturi PCR-UTC şi a reactivat în poziții-cheie specialişti în dezinformare şi urmărire a celor care s-au opus dictaturii. Noua nomenclatură PSD şi-a folosit funcțiile din administrație pentru a se îmbogăți prin afaceri potrivnice legii. Deosebirea este că în timp ce nomenclatura PCR trebuia să-şi ascundă averile de frica lui Ceauşescu, nomenclatura PSD îşi afişează bogăția, sfidând o populație tot mai săracă şi mai disperată.

Instaurarea unui stat de tip mafiot este un real pericol pentru România. Sintagma aceasta se cuvine explicată. Ea nu se referă la răfuieli violente, la crime şi împuşcături în stradă, ci la un tip de organizare alcătuit dintr-o cupolă la nivel central şi clanuri locale, conduse de baroni, care controlează şi subordonează întreaga societate în folosul unui grup restrâns. Aceasta structură ajunge să domine administrația centrală şi locală, economia, justiția şi forțele de ordine. Metodele folosite sînt presiunea şi şantajul, alternând cu cumpărarea posibililor adversari sensibili la favoruri.

România se află astăzi în situația extrem de gravă în care o asemenea structură tinde să acapareze puterea, folosindu-se de un partid-stat şi de un sistem clientelar consolidat, care a susținut revenirea PDSR la guvernare, cu obiectivul *de a rămâne veşnic la putere.*

În timp ce în acele state democratice în care există structuri mafiote, statul este principalul lor inamic, în România actuala Putere a dat dovezi clare că apără corupții, mituitorii şi mituiții, acoperă abuzuri şi daune grave aduse avutului public. Imediat după recucerirea puterii, chiar din primele luni ale anului 2001, persoane apropiate clientelei PSD, care fuseseră condamnate pentru crimă organizată, în dosarele mafiei petrolului, mafiei îngrăşămintelor, mafiei financiar-bancare, sau contrabandei cu țigări în perioada 1997-2000, au fost eliberate.

https://biblioteca-digitala.ro

Structurile mafiote nu sînt paralele cu statul ci tind să se infiltreze în instituțiile de stat. Un exemplu este cazul Tarău: contrabandă cu produse petroliere cu conexiuni în administrație, poliție și justiție, pentru salvarea căruia se recurge la pedepsirea și hărțuirea procurorului care a avut curajul să dezvăluie încrengătura mafiotă.

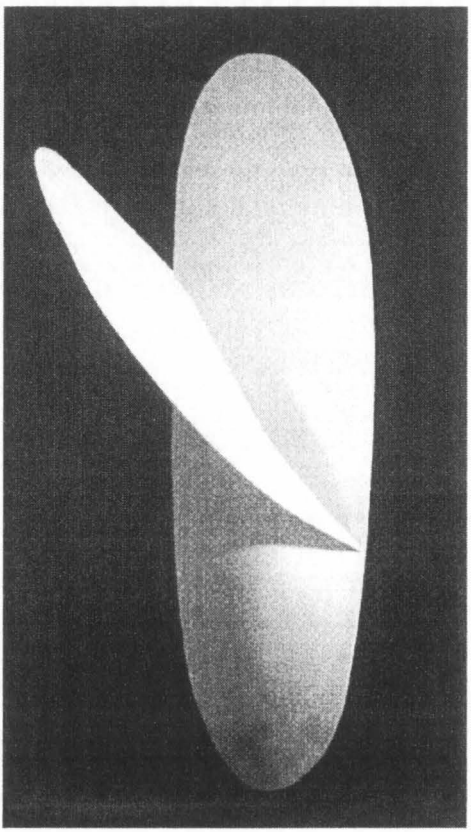
Lărgirea sistemului clientelar poate sufoca întreaga economie. Oamenii de afaceri care nu acceptă să cotizeze sau să intre în PSD devin ținta predilectă a nenumăratelor verificări ale organelor de control financiar.

Adeziunea entuziastă la PSD a șefului Corpului de Control al primului ministru și numirea lui într-o înaltă funcție de partid atestă fățiș strategia de politizare neîngrădită a controlului financiar de către partidul de guvernământ.

Restructurarea și privatizarea din perioada 1997-2000 au avut ca rezultat final un PIB mai scăzut și o creștere redusă dar sănătoasă care acum ar trebui să se simtă printr-o creștere a nivelului de trai al populației. Principalul rezultat al celor 20 de luni de guvernare PSD este îmbogățirea unei mici pături de membri și clienți ai partidului aflat la putere și agravarea dramatică a sărăciei marii majorități a populației.

https://biblioteca-digitala.ro

CARTEA ALBASTRĂ

https://biblioteca-digitala.ro

PROIECT PENTRU O NOUĂ GUVERNARE

https://biblioteca-digitala.ro

Mai la stânga decât comunismul pe care l-am trăit noi, în Europa, nu există decât extremismul grupurilor anarhiste troțkiste. A ne desprinde cu adevărat de trecut înseamnă să mergem hotărât la dreapta.

În 1996, CDR a fost votat de o treime din români nu pentru că aducea un mesaj de dreapta, ci pentru că propunea o alternativă la o realitate de guvernare care generase saturație și disperare. Ca și atunci, și acum Dreapta sperie. Pentru că ea înseamnă pentru oameni ceea ce Stânga i-a învățat că trebuie să însemne: interesele marilor capitaliști care angajează sau concediază după bunul plac.

În Europa, de decenii întregi, curentul aduce la putere majorități de centru-dreapta votate de fermieri, funcționari, muncitori. În mentalitatea multor români e cu siguranță o greșeală ca aceștia să voteze Dreapta.

Guvernările de stânga pe care le-a avut și le are România gândesc reforma într-o limbă străină. Sunt obligate să facă ceea ce nu le place. Au și vor avea rezultatul oricărui lucru făcut împotriva propriei convingeri. Ele sunt pregătite doar pentru depășiri pe stânga. Chiar și cu căruța.

Paginile următoare vorbesc despre un proiect al dreptei adevărate și despre valorile ei. Capitalismul e util în acest proiect ca element vital pentru o *economie națională*, capabilă să ofere locuri de muncă, salarii decente și locuri sigure de plasat economiile. Iar statul e dator cu garanția proprietății, a libertății individului și a ordinii publice, fără de care nu putem trăi în siguranță.

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

RECONFIGURAREA SCENEI POLITICE ROMÂNEŞTI

În primii şapte ani după revoluție, obiectivul principal al regimului instaurat la 22 decembrie 1989 a fost acela de a adapta moştenirea comunistă la noile condiții pe care prăbuşirea sistemului comunist le-a creat – pluripartidism, alegeri libere, eliminarea economiei planificate şi progresul inevitabil al economiei de piață, libera circulație a informației şi a persoanelor – precum şi la noul context internațional. În cele mai multe cazuri, valorile noi, ale democrației şi libertății, au fost sacrificate în beneficiul trecutului comunist.

Breşa pe care Guvernarea CDR-USD-UDMR şi Administrația Constantinescu au reuşit s-o creeze în acest adevărat zid de apărare a trecutului a fost decisivă, chiar dacă nu completă, modificând în chip esențial şi raporturile obiective de forță, şi configurația social-economică şi politică a României.

După anul 2000, în plan politic, s-a produs o reconfigurare a partidelor politice, obligate să se adapteze noii realități. Pe partea stângă a spectrului politic, vechiul Partid Social-Democrat din România, anticomunist, PSDR, a fost înghițit de Partidul Democrației Sociale al Preşedintelui Iliescu. Cele două partide au fost înlocuite de Partidul Social-Democrat, care, ca doctrină şi program, se proclamă reprezentantul unei stângi europene, într-o contradicție flagrantă cu modul său de acțiune, care derapează tot mai vizibil către tactici şi solidarități de tip mafiot, combinate, direct sau indirect, cu tradiția leninistă a partidului unic. PSD a recuperat aproape tot ce se putea recupera, ca resurse umane şi ca metode, de la partidul comunist instrumentalizat de Ceauşescu. PSD va fi obligat să rezolve, în perioada imediat următoare, contradicțiile care îl minează; că o va face prin sciziune sau prin adecvarea, cu sau fără voie, la un comportament mai democratic în interiorul partidului şi în viața politică în genere, se va vedea în curând, dar oricum e clar că acest proces nu va fi nici treptat, nici spontan, nici fără dureri.

Procesul de restructurare a spectrului politic a lovit grav partidele din zona de centru-dreapta a eşichierului politic. Plătind – pe drept sau

https://biblioteca-digitala.ro

pe nedrept – prețul guvernării din 1997-2000, acestea au fost fie scoase în afara Parlamentului, fie reduse la un procent nesemnificativ și la o neputință greu de transformat în capital de încredere din partea cetățenilor. Partidul Național Țărănesc Creștin Democrat s-a diminuat prin sciziuni repetate, în vreme ce Partidul Național Liberal nu s-a putut salva, pe termen scurt, decât abandonându-și identitatea istorică liberală, fără a-și defini clar și convingător nici o altă identitate.

Încheierea tranziției de la dictatură la democrație și demararea unui proces radical de modernizare a României, de data aceasta nu ca aspirant fără prea multe șanse, ci ca participant efectiv la procesul de integrare europeană și transatlantică, au drept condiție indispensabilă o voință politică capabilă să demanteleze rapid ultimele redute ale trecutului și să aplice un program de creștere economică reală, de redefinire din interior a instituțiilor statului pentru o bună guvernare, îndreptată spre cetățean, și pentru o eficiență generală a componentelor câmpului social.

Un atare program trebuie să reprezinte un proiect politic nou, clar și coerent. Fără o idee nouă, fără imaginație și curaj, România riscă să rătăcească la infinit prin labirintul unei tranziții haotice. Energiile ei ar fi iarăși irosite. Oamenii capabili ar deveni tot mai descurajați văzând cum impostura triumfă asupra competenței, rănind demnitatea cetățeanului și mânjind cu cinism onoarea patriei.

România are nevoie de un proiect politic nou, care să exprime limpede o viziune despre viitorul societății românești; un proiect pe care orice cetățean să-l poată judeca rațional și să-l poată controla decizând în ce măsură este el respectat de forțele politice care îl susțin.

Acest proiect pentru o nouă guvernare nu poate fi de stânga, fiindcă este nevoie de o nouă guvernare care să creeze și să acumuleze prosperitate economică. Or, stânga nu creează nicăieri prosperitate, ci doar o redistribuie. Cu atât mai puțin ar putea această nouă guvernare să fie încredințată acelei stângi contradictorii și corupte pe care o reprezintă acum PSD. E nevoie, de aceea, de o guvernare care să grupeze în jurul său forțele sociale interesate în mod obiectiv în dezvoltarea unei economii libere și corect concurențiale și a unei societăți deschise, libere și convergente cu Europa Unită. Etapa către care ne îndreptăm nu mai impune, ca în 1996, obiective generale de democratizare și reformă, ci obiective definite concret, și care, prin natura lor, pot fi traduse în practică numai printr-un program aparținând unei drepte moderne, atentă la protejarea categoriilor sociale vulnerabile, dar fermă în a nu-i păgubi pe cei care produc în beneficiul întregii societăți.

https://biblioteca-digitala.ro

CE ESTE O GUVERNARE DE DREAPTA?

O guvernare de dreapta este, înainte de toate, un sistem orientat de câteva principii de la care nu se poate abdica.

Primul principiu al unei guvernări de dreapta este **respectul pentru instituții**. De unde acest respect? El provine din credința că nu oamenii creează ordinea socială, ci instituțiile. Altfel spus: relațiile dintre cetățeni nu sunt – într-o viziune de dreapta – rezultatul unei voințe arbitrare, ci al acțiunii fiecăruia, în limitele fixate de instituții. Principiul potrivit căruia „nimeni nu e mai presus de lege" înseamnă primatul instituțiilor fundamentale pe care legea le consacră.

Ordinea – o valoare certă a dreptei – nu se poate câștiga dacă aceeași persoană este și jucător și arbitru. E nevoie de aceea de o reală separare a puterilor care fac legile, înfăptuiesc guvernarea sau judecă dacă legea a fost încălcată. Este un mijloc real de **a proteja cetățeanul în fața oricărui abuz al puterii**. Întrucât orice putere are tendința de a fi coruptă, avem nevoie – în calitate de cetățeni – de garanția că fiecare putere rămâne legată de sfera ei de competență și că fiecare dintre ele se află sub controlul corect al celorlalte, putând fi limitată în caz de abuz.

Cancelarul Adenauer, marele om politic care a pus bazele democrației în Germania postbelică, considera că ***individul se situează, prin existența și demnitatea sa, înaintea statului***. *În raport cu demnitatea, libertatea și independența acestuia, puterea de stat își află atât limitele cât și orientarea. Individul uman nu are decât o singură demnitate, iar valoarea fiecărui om în parte este de neînlocuit.* Pentru ca valoarea fiecărui om în parte să rămână de neînlocuit, este nevoie ca statul să învețe să respecte individul în fiecare clipă. Fără acest respect, persoana umană nu se poate împlini.

Cele două principii sunt complementare: **individul respectă instituțiile statului, instituțiile statului respectă individul**.

O guvernare de dreapta consideră, tocmai de aceea, că relațiile dintre indivizi și în special relațiile lor economice trebuie întemeiate pe **încredere** și pe **respectarea cuvântului dat**. Contractul – acest instru-

https://biblioteca-digitala.ro

ment indispensabil al derulării schimburilor economice – este literă moartă dacă partenerii nu îşi acordă reciproc credit. În lipsa încrederii, bunurile devin obiecte de şantaj şi de foloase necuvenite.

Dreapta este definitiv ataşată de **solidaritate** şi în primul rând de solidaritatea creată în chip natural în sânul comunităţilor. Cea mai durabilă dintre comunităţi – **familia** – rămâne modelul solidarităţii umane.

Credinţa este o valoare eminentă a unei guvernări de dreapta. E vorba despre o credinţă asumată cu devoţiune şi în deplinul respect al diversităţii. Apărarea diversităţii este cel mai bun antidot împotriva celor care mimează credinţa, pentru că nu cred în nimic şi nu respectă nimic.

Caracterul inalienabil al proprietăţii, acceptarea fără rezerve a meritelor individuale şi recunoaşterea diferenţelor legitime între oameni sunt principii de dreapta care s-au oglindit în politica democraţiilor moderne.

Dreapta nu poate fi separată de **respectul lucid pentru patrie** şi de credinţa că **dreptatea se poate înfăptui fără amânare**.

Suveranitatea deplină a opiniei populare implică mai mult decât alegeri, un întreg sistem de acces la informare al populaţiei, condiţii egale de finanţare a formaţiunilor politice, transparenţa instituţiilor şi apropierea lor de cetăţean ca actor principal al jocului democratic. În acelaşi timp, suveranitatea opiniei populare respectă legalitatea şi principiile democratice fundamentale, refuzând anarhia şi încălcarea drepturilor individului sau ale minorităţilor în numele voinţei majoritare.

Există câteva atitudini politice care însufleţesc o guvernare de dreapta, transformând-o dintr-un set de principii şi valori într-o lume vie şi care tinde constant către progres. Este vorba despre moderaţie şi despre optimism. **Moderaţia** temperează relaţia dintre puterile statului şi cetăţeni. Într-adevăr, fără moderaţie, statul se va dovedi prea sever pentru a juca rolul de arbitru care îi revine de drept, iar cetăţenii mult prea neîncrezători în capacitatea lor de a crea avuţie. Asumată, moderaţia devine o sursă inepuizabilă de creativitate şi de vitalitate. **Optimismul** este la fel de necesar pentru că societatea nu poate avansa dacă persoanele care o compun văd în jurul lor doar pericole şi catastrofe, dacă au sentimentul că totul se năruie în jur şi că mâine va fi inevitabil mai rău decât astăzi. Democraţia nu poate supravieţui într-o lume care şi-a pierdut speranţa.

Astfel văzut, un proiect politic este o formă de a articula optimismul social, indispensabil unei societăţi care vrea să aibă nu doar un trecut, ci şi un viitor.

https://biblioteca-digitala.ro

DE CE ARE NEVOIE ROMÂNIA DE PROIECTUL UNEI GUVERNĂRI DE DREAPTA?

În primul rând, din raţiuni care ţin de o mecanică socială elementară. Fără dreapta, şi stânga se află inevitabil în derivă. Corpul social nu poate creşte dacă este confiscat de o singură sensibilitate politică. Trecut sub dominaţia absolută a stângii, el pierde sursa de echilibru cea mai importantă. Fără alternanţă, democraţia e un dispozitiv gratuit şi devine o modalitate de distribuire în regim de monopol a resurselor unei societăţi, ceea ce duce ţara la haos şi iroseşte orice investiţie.

Apoi, trebuie spus că dreapta este predestinată să scrie marile proiecte politice ale viitorului. De altfel, ea a dovedit-o deja în cea de-a doua parte a secolului care s-a încheiat. Fără angajamentul dreptei, lumea totalitară, cu dictatorii ei nemiloşi, nu ar fi fost surpată. Fără încrederea în ordinea spontană, în forţa instituţiilor, în valoarea inestimabilă a libertăţii, fără calmul şi determinarea guvernărilor şi a oamenilor de dreapta, Cortina de Fier nu ar fi căzut. Prezentul este şi el aşezat sub semnul valorilor dreptei. Sensibilităţile reunite astăzi, pretutindeni în Europa, sub stindardul partidelor populare, ne arată că dreapta este chemată să construiască durabil acolo unde o domnie îndelungată a stângii riscă să pună în pericol viitorul cetăţenilor.

România nu poate rămâne indiferentă. În fruntea ei trebuie aşezată o guvernare responsabilă, capabilă să reunească valorile asumate de un partid popular. Orice contratimp riscă să aducă noi decalaje.

Am învăţat să ascult ţara şi am înţeles ce aşteaptă cetăţenii ei. Ştiu cum se exprimă aceste aşteptări şi înţeleg cât de legitimă este speranţa fiecăruia într-o viaţă mai confortabilă şi cât de urgentă este nevoia unei bune guvernări. Stânga nu ne mai poate aduce decât iluzii, pentru că este profund viciată. În spatele ei, se ascund de altfel riscuri încă mai grave. Extremismul şi intoleranţa au învăţat foarte repede să folosească tocmai acele libertăţi democratice pe care încearcă să le suprime; au învăţat să atace sistematic democraţia şi instituţiile ei, cerând imunitate şi privilegii tocmai în numele instituţiilor democratice. Demagogia extremistă este o excrescenţă maladivă a demagogiei pe care o generează inevitabil forţele politice de stânga. Acestea promit mereu

https://biblioteca-digitala.ro

bunăstarea şi fericirea universală fără a avea mijloacele de a o realiza, iar extremismul capitalizează toate frustrările pe care această dimensiune utopică a stângii le generează permanent.

Stânga nu ştie decât să ia de la cei care produc - fie ei întreprinzători sau cercetători, medici sau muncitori calificaţi, fermieri harnici sau profesori, avocaţi sau ingineri pricepuţi - pentru a mitui pe cei care nu ştiu decât să consume fără muncă. O stângă revanşardă, reacţionară şi coruptă, cum sunt PSD şi clientela sa politică, nu se reuneşte decât pentru a distruge prin ilegalitate şi abuz tot ce s-a dobândit cu mari sacrificii în cei 12 ani de la revoluţia anticomunistă din 1989. În faţa acestor pericole – eternizarea PSD la putere şi resurgenţa accentuată a extremismului – doar o dreaptă democratică poate readuce încrederea în viitor, speranţa întemeiată a unei vieţi decente, poate asigura demnitatea cetăţeanului şi a patriei.

Am credinţa că România se va regăsi. Ea poate fi mâine mai dreaptă şi mai puternică, mai prosperă şi mai demnă decât este astăzi.

https://biblioteca-digitala.ro

PROFILUL UNEI GUVERNĂRI DE DREAPTA PENTRU ROMÂNIA

Cum poate arăta, în chip concret, o guvernare de dreapta pentru o Românie aflată la început de mileniu?

O asemenea guvernare ar trebui să aibă **un guvern cu un număr mic de miniştri**. Guvernul PSD are – dacă includem şi secretarii de stat – peste 220 de membri! În ciuda acestor dimensiuni incredibile, executivul împinge ţara pe drumul iluziilor sociale şi al veleităţilor personale. Irosirea resurselor nu a fost niciodată mai mare. Iată de ce doar un guvern restrâns la 18-20 de miniştri poate reaşeza România pe o cale decentă. Dacă responsabilitatea ministerială este invers proporţională cu numărul membrilor Executivului, atunci ţara are nevoie de o echipă guvernamentală de dimensiuni normale.

Un asemenea guvern trebuie să aibă o arhitectură care să corespundă perioadei în care trăim. Iată de ce este indispensabil ca o echipă guvernamentală de dreapta să se organizeze atât pe „verticala", cât şi pe „orizontala" societăţii. Prima coordonată are în vedere **asigurarea ordinii sociale prin intermediul unui robust minister al ordinii publice**: o asemenea instituţie ar urma să reunească toate energiile destinate să asigure autoritatea naturală a statului. Nu forţa represivă, ci coeziunea socială şi respectul pentru lege ar trebui să fie valorile unui asemenea minister. Internele şi Parchetul au nevoie de autoritate, şi aceasta şi-o pot câştiga mai eficient în comun. În acelaşi timp, Justiţia, adică **împărţirea dreptăţii trebuie să înceteze să mai fie o problemă administrativ-birocratică**: singuri judecătorii pot înclina balanţa spre cel ce are dreptate.

Pe de altă parte, o guvernare de dreapta este obligată să acţioneze pentru a da consistenţă acţiunii sociale a statului: **educaţia, problemele tineretului şi cele ale sănătăţii ar trebui reunite sub autoritatea unui singur minister, cel al familiei**. Familia este singurul loc în care creşterea noii generaţii, transmiterea valorilor şi protecţia vârstnicilor sunt reunite într-un tot. Dacă una dintre aceste dimensiuni este separată de celelalte, familia îţi discreditează viitorul. Crearea unei ordini publice echitabile şi a unei organizări sociale în care familia

https://biblioteca-digitala.ro

poate juca rolul său natural sunt premisele indispensabile ale refacerii țesutului social.

O guvernare de dreapta nu se poate realiza fără un Parlament capabil să îi cenzureze abuzurile. Dreapta – spre deosebire de stânga – nu acceptă exercitarea unei puteri nelimitate. Iată de ce este urgentă **constituirea unui Parlament echilibrat care să poată limita acțiunea Executivului**. Dezechilibrul scenei politice românești din anii 1990-1996 și 2001-2002 a născut Parlamente în care inegalitatea raporturilor de forță a îngăduit Executivelor să acționeze după bunul plac. Într-o democrație matură, cetățenii nu sunt sclavii Puterii, ci stăpânii ei.

Desemnat, prin Constituție, mediator al relațiilor dintre autoritățile publice, ca și dintre stat și societate, **Președintele ar trebui să aibă dreptul de a dizolva Camerele**, atunci când acestea nu mai sunt în stare să limiteze acțiunea Executivului, trădând mandatul cu care le-au investit cetățenii. O asemenea reorganizare a raportului dintre puterile statului ar da dispozitivului constituțional românesc mai multă coerență și mai multă vigoare.

O guvernare de dreapta e obligată să creeze condiții pentru creșterea prosperității. Politica economică a unei guvernări de dreapta ar trebui să aibă câteva linii precise: o **inflație de 5-6%** în primii doi ani de guvernare și de maximum **3%** în ultimii doi (față de 30% cât este astăzi); o politică de **încurajare a investițiilor private** care să creeze un mediu concurențial sănătos, astfel încât economia românească să nu mai fie dependentă de semnalele instituțiilor financiare internaționale; în sfârșit, dreapta trebuie să promoveze o politică de **stimulare a consumului**, prin reducerea masivă a taxelor pe consum.

O guvernare de dreapta se caracterizează, de asemenea, printr-o atitudine corectă față de muncă și de persoana muncitorului. Munca trebuie să devină sursa unică a confortului personal, iar persoana lucrătorului – din industrie, servicii sau agricultură – trebuie integrată în țesutul social. Abandonarea virtuților muncii și încurajarea descurcăreților și a clienților care se îmbogățesc pe seama statului a devenit, după 2000, o politică oficială. În acest fel, stânga din România se definește – spre deosebire de orice altă stângă europeană – prin disprețul față de munca onestă. Nicăieri în lume lucrătorul nu e privit cu cinismul cu care îmbogățiții tranziției privesc societatea românească. În aceste condiții, **în România, doar dreapta poate restaura demnitatea muncii, doar ea poate face din lucrătorul harnic și inteligent**

https://biblioteca-digitala.ro

un model social. Nu există o piedică mai mare în reducerea şomajului decât atitudinea de dispreț cu care guvernanții de după 2000 privesc efortul onest al milioanelor de lucrători din România. Acesta este, de altfel, şi unul dintre motivele pentru care muncitorii români preferă să muncească în afara țării, acesta e motivul pentru care ei îşi riscă viața, neprotejați de statul căruia îi aparțin şi acceptând condiții umilitoare de muncă în străinătate, în speranța de a scăpa de mizeria şi de datoriile de acasă.

Etica muncii trebuie completată cu **o etică a dialogului social**. Într-o viziune de dreapta asupra guvernării, patronatele sunt responsabile nu numai pentru asigurarea unui trai decent al lucrătorilor, ci şi pentru întreținerea unui dialog permanent cu reprezentanții sindicali. Statul trebuie să devină garantul acestui dialog dintre patronat şi sindicate, renunțând la poziția sa autoritară.

În sfârşit, o guvernare de dreapta are un profil cultural. Nu este vorba despre subjugarea creatorilor şi crearea unei false şi, de altfel, perisabile alianțe între guvernanți şi cei care creează bunurile simbolice ale unei națiuni. O politică în domeniul culturii reclamă, dimpotrivă, **întreținerea condițiilor de libertate a spiritului**. Doar în acest fel imaginația culturală poate însoți procesul prin care politica va schimba societatea românească.

https://biblioteca-digitala.ro

Marea sfidare care stă în fața unei guvernări de dreapta este așezarea temeliilor unei noi Românii. Acest obiectiv ne este impus de realitatea prezentă. Căci astăzi, statul a ajuns prizonierul unor politicieni fără scrupule. România trebuie salvată de cei care au îngenunchiat-o crezându-se stăpânii ei absoluți. Regenerarea trebuie să treacă printr-o nouă întemeiere a statului și a comunității cetățenilor. Europa Unită nu ne va fi accesibilă câtă vreme libertatea cetățenilor și demnitatea statului nu vor fi principiile care ne reunesc acțiunile. ***Misiunea statului*****, credea Charles de Gaulle,** ***este salvarea țării. Pentru a atinge acest scop, el trebuie să aparțină poporului, și nu combinațiilor politicianiste perimate. Suntem gata să facem ceea ce se impune pentru a reda țara cetățenilor. Sunt sigur că națiunea va dovedi că și ea vrea același lucru.***

https://biblioteca-digitala.ro

ADDENDA

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

REFORMA LEGISLATIVĂ

PRINCIPALELE LEGI ADOPTATE DE PARLAMENTUL ROMÂNIEI ŞI PROMULGATE DE PREŞEDINTELE EMIL CONSTANTINESCU (1997-2000)

Înfiinţarea şi reorganizarea unor instituţii publice

Lege privind organizarea şi funcţionarea instituţiei Avocatul Poporului (Legea 35/1997, modificată prin Legea 125/1998)

Lege privind organizarea şi funcţionarea Consiliului Economic şi Social (Legea 109/1997)

Lege privind completarea Legii 26/1994 privind organizarea şi funcţionarea Poliţiei Române (Legea 179/1997)

Lege privind Jandarmeria Română (Legea 116/1998)

Lege privind organizarea şi funcţionarea Serviciului de Informaţii Externe (Legea 1/1998; completată prin Legea 138/2000)

Lege pentru completarea Legii 26/1990 privind Registrul Comerţului (Legea 12/1998)

Lege privind modificarea şi completarea Legii 41/1994 privind organizarea şi funcţionarea Societăţii Române de Radiodifuziune şi Societăţii Române de Televiziune (Legea 124/1998)

Lege privind finanţele publice locale (Legea 189/1998)

Lege privind înfiinţarea, organizarea şi funcţionarea Fondului Român de Dezvoltare Socială (Legea 129/1998)

https://biblioteca-digitala.ro

Lege privind înfiinţarea, organizarea şi funcţionarea Agenţiei Naţionale pentru Ocuparea şi Formarea Profesională

(Legea 145/1998) Lege privind acordarea de sprijin comunităţilor româneşti de pretutindeni (Legea 150/1998)

Lege privind înfiinţarea Agenţiei Naţionale pentru Locuinţe (Legea 152/1998)

Lege pentru modificarea şi completarea Legii Curţii Supreme de Justiţie nr. 56/1993 (Legea 153/1998)

Lege pentru modificarea Legii 14/1992 pentru organizarea şi funcţionarea Serviciului Român de Informaţii (Legea 181/1998)

Lege privind organizarea şi funcţionarea Serviciului de Protecţie şi Pază (Legea 191(1998)

Lege privind organizarea Monitorului Oficial al României (Legea 202/1998)

Lege pentru aprobarea Ordonanţei Guvernului privind regimul paşapoartelor (Legea 216/1998)

Lege privind actualizarea şi completarea regimului general al contabilităţii (Legea 245/1998)

Lege pentru modificarea şi completarea Legii 54/1993 pentru organizarea instanţelor şi parchetelor militare (Legea 43/1999)

Lege privind exercitarea iniţiativei legislative de către cetăţeni (Legea 189/1999)

Lege pentru modificarea şi completarea Legii 21/1991 privind cetăţenia română

Lege pentru modificarea şi completarea Legii nr. 94/1992 privind organizarea şi funcţionarea Curţii de Conturi(Legea 204/1999)

Lege privind organizarea şi desfăşurarea referendumului (Legea 3/2000)

Lege pentru aprobarea Ordonanţei de Urgenţă a Guvernului privind înfiinţarea, organizarea şi funcţionarea Autorităţii Naţionale de Reglementare în domeniul Energiei – ANRE (Legea 99/2000)

https://biblioteca-digitala.ro

Lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului privind înființarea Ministerului Funcției Publice (218/2000)

Regimul proprietății publice și private

Lege privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia (Legea 213/1998)

Lege privind modificarea și completarea Legii fondului funciar 18/1991 (Legea 47/1997)

Lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență privind măsuri pentru finanțarea acțiunilor legate de aplicarea Legii fondului funciar 18/1991 (Legea 47/1997)

Lege privind circulația juridică a terenurilor (Legea 54/1998) Lege privind modificarea și completare Legii arendării 16/1994 (Legea 65/1998)

Lege privind rechizițiile de bani și prestări servicii în interes public (Legea 132/1997)

Legea minelor (Legea 61/1998)

Lege pentru aprobarea Ordonanței Guvernului privind regimul juridic al drumurilor (Legea 82/1998)

Lege privind dezvoltarea regională în România (Legea 151/1998)

Lege privind regimul juridic al concesiunilor (Legea 219/1998)

Lege pentru aprobarea Ordonanței Guvernului privind unele măsuri pentru ameliorarea prin împădurire a terenurilor degradate (Legea 107/1999)

Lege pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 96/1998 privind reglementarea regimului silvic și administrarea fondului forestier național (Legea 141/1999)

Lege pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și a celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar 81/1991 și Legii 169/1997 (Legea 1/2000)

https://biblioteca-digitala.ro

Lege privind regimul parcurilor industriale (Legea 134/2000)

Consolidarea sistemului bancar

Lege pentru privatizarea societăților comerciale bancare la care statul este acționar (Legea 83/1997)

Lege pentru aprobarea Ordonanței Guvernului privind funcționarea Fondului de Garantare a depozitelor în sistemul bancar (Legea 88/1997)

Legea bancară (Legea 58/1998)

Lege privind procedura falimentului băncilor (Legea 83/1998)

Lege privind Statutul Băncii Naționale a României (Legea 101/1998)

Lege privind organizarea și funcționarea Băncii de Export-Import a României EXIMBANK - SA și instrumente specifice de susținere a comerțului exterior (Legea 96/2000)

Prevenirea și combaterea corupției și a crimei organizate

Lege privind responsabilitatea ministerială (Legea 115/1999)

Lege privind prevenirea și sancționarea folosirii sistemului financiar bancar în scopul spălării banilor (Legea 21/1999)

Lege pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție (Legea 78/2000)

Lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului privind înființarea Agenției pentru Organizarea Centrului Regional pentru Prevenirea și Combaterea Infracționalității Transfrontaliere (SECI) (Legea 94/2000)

Lege privind aprobarea Ordonanței Guvernului pentru aprobarea participării României la Grupul de State Împotriva Corupției (GRECO), instituit prin Rezoluția Consiliului Europei (99)5 din 1 mai 1999 (Legea 107/2000)

https://biblioteca-digitala.ro

Privatizare şi restructurare

Lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență privind unele măsuri pentru evidența acționarilor, organizarea şidesfăşurarea primei adunări generale a acționarilor la societățile comerciale care au făcut obiectul procesului de privatizare instituit prin Legea 55/1995 (Legea 87/1997)

Lege privind aprobarea Ordonanței Guvernului pentru modificarea şi completarea Legii 64/1995 privind procedura reorganizării şi lichidării juridice (Legea 89/1997)

Lege privind unele măsuri pentru accelerarea reformei (Legea 99/1999)

Lege privind aprobarea Ordonanței Guvernului privind înființarea Societății Comerciale Compania Națională de TransporturiAeriene Române – TAROM S.A. (Legea 136/1998)

Încurajarea sectorului privat şi a investițiilor

Lege pentru completarea Legii 35/1991 privind regimul investițiilor străine (Legea 68/1997)

Lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență nr. 92/1997 privind stimularea investițiilor directe (Legea 241/1998)

Lege privind stimularea întreprinzătorilor privați pentru înființarea şi dezvoltarea întreprinderilor mici şi mijlocii (Legea 133/1999)

Lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 11/1999 privind acordarea de facilități fiscale agenților economici (Legea 134/1999)

Lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență privind regimul zonelor defavorizate (Legea 20/1999)

Lege privind creditul ipotecar pentru investiții imobiliare (Legea 190/1999)

Lege pentru aprobarea Ordonanței Guvernului privind regimul juridic al francizei (Legea 79/1998)

Lege pentru aprobarea Ordonanței Guvernului privind operațiunile de leasing şi societățile de leasing (Legea 90/1998)

https://biblioteca-digitala.ro

Lege pentru sprijinirea exporturilor (Legea 30/1999)

Lege privind societățile de asigurare și supravegherea asigurărilor (Legea 32/2000)

Reglementarea statutelor profesionale

Lege privind Statutul personalului didactic (Legea 128/1997, modificată prin Legea 195/1999)

Lege privind exercitarea profesiunii de farmacist, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului farmaciștilor din România (Legea 81/1997)

Lege pentru organizarea și exercitarea profesiunii de medic veterinar (Legea 160/1998)

Lege pentru înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Național de Formare Profesională a Adulților (Legea 132/1999)

Lege privind Statutul funcționarilor publici (Legea 188/1999) Lege privind executorii judecătorești (Legea 188/2000)

Lege privind modificarea Legii 74/1995 privind exercitarea profesiunii de medic, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Medicilor din România (Legea 192/2000)

Lege privind construirea și organizarea clerului miltar (Legea 195/2000)

Regimul angajaților și protecția socială a populației

Legi pentru modificarea și completarea Legii 3/1977 privind pensiile de asigurări sociale de stat și asistența socială (Legile 49/1997; 86/1997; 226/1998)

Lege privind unele măsuri de protecție socială ale personalului din sectorul de apărare (Legea 46/1997)

Lege pentru modificarea și completarea Legii 1/1991 privind protecția socială a șomerilor și integrarea lor profesională (Legea 65/1997)

Lege privind alocația suplimentară pentru familiile cu copii (Legea 119/1997)

https://biblioteca-digitala.ro

Lege privind concediul plătit pentru îngrijirea copiilor în vârstă de până la doi ani (Legea 120/1997)

Lege privind cantinele de ajutor social (Legea 208/1997)

Lege privind acordarea tichetelor de masă (Legea 142/1998)

Lege pentru modificarea şi completarea Legii 61/1993 privind alocaţia de stat pentru copii (Legea 261/1998)

Lege pentru modificarea şi completarea unor dispoziţii din Codul Familiei şi din Legea 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (Legea 23/1999)

Lege privind unele măsuri de protecţie a persoanelor încadrate în muncă (Legea 130/1999)

Lege privind soluţionarea conflictelor de muncă (Legea 168/1999) Lege privind permisele de muncă (Legea 203/1999)

Lege pentru înfiinţarea şi organizarea Inspecţiei Muncii (Legea 108/1999) Legea concediului prenatal (Legea 210/1999)

Lege pentru modificarea şi completarea Legii locuinţei 114/1996 (Legea 145/1999)

Lege privind aprobarea Ordonanţei Guvernului pentru modificarea Legii 12/1990 privind protejarea populaţiei împotriva unor activităţi ilicite (Legea 243/1998)

Lege privind modificarea şi completarea Legii 61/1991 pentru sancţionarea faptelor de încălcare a unor norme deconvieţuire socială, a ordinii şi liniştii publice (Legea 2/2000)

Lege privind aprobarea Ordonanţei Guvernului pentru modificarea Ordonanţei nr. 20/1994 privind măsuri pentru reducerea riscului seismic al construcţiilor existente (Legea 12/2000)

Lege privind înfiinţarea, organizarea şi funcţionarea Consiliului Naţional al Persoanelor Vârstnice (Legea 16/2000)

Lege privind asistenţa socială a persoanelor vârstnice (Legea 17/2000)

https://biblioteca-digitala.ro

Lege privind sistemul public de pensii şi alte drepturi de asigurări sociale (Legea 19/2000)

Lege pentru aprobarea Ordonanței Guvernului privind instituirea sistemului de cupoane pentru agricultori în anul 1999 (Legea 27/2000)

Lege privind acordarea de facilități persoanelor care au domiciliul în localități rurale aflate în zonele montane (Legea 144/2000)

Lege privind reducerile acordate pensionarilor pentru transportul intern (Legea 147/2000)

Lege privind protecția cetățenilor români care lucrează în străinătate (Legea 156/2000)

Lege pentru modificarea şi completarea Legii protecției muncii 90/1996 (Legea 177/2000)

Învățământ; Cercetare

Lege pentru înființarea Comisiei de Evaluare şi Acreditare a Învățământului Preuniversitar (Legea 196/1999)

Legi privind dreptul absolvenților învățământului particular, liceal, postliceal şi superior de a susține examenul de finalizare a studiilor la universitățile şi instituțiile de învățământ de stat (Legile 64/1997; 199/1998; 131/2000)

Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului pentru modificarea şi completarea Legii învățământului nr. 84/1995 (Legea 151/1999)

Lege pentru aprobarea Ordonanței Guvernului privind acordarea de credite bancare pentru studenții din învățământul de stat (Legea 193/1999)

Lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului privind prelungirea termenului prevăzut la art.25 al.1 din Ordonanța Guvernului nr. 25/1995 privind reglementarea organizării şi finanțării activității de cercetare-dezvoltare (Legea 141/1998)

https://biblioteca-digitala.ro

Lege pentru aprobarea Ordonanţei Guvernului referitoare la prelungirea aplicării unor măsuri prevăzute de Ordonanţa Guvernului nr. 25/1995 privind reglementarea organizării şi finanţării activităţii de cercetare-dezvoltare (Legea 82/1997)

Lege pentru aprobarea Ordonanţei Guvernului privind participarea României la coordonarea europeană în domeniul cercetării ştiinţifice şi tehnice (Legea 232/1998)

Lege pentru aprobarea Ordonanţei de urgenţă a Guvernului pentru modificarea Ordonanţei Guvernului nr. 8/1997 privind stimularea cercetării, dezvoltării şi inovării (Legea 191/1999)

Lege privind egalitatea şanselor de a urma studiile în învăţământul superior prin acordarea burselor de studiu (Legea 219/2000)

Sănătate şi asigurări de sănătate

Lege privind Casa Socială a Construcţiilor (Legea 215/1997)

Legea asigurărilor sociale de sănătate (Legea 145/1997)

Legea privind asistenţa de sănătate publică (Legea 100/1998)

Legea privind organizarea, funcţionarea şi finanţarea spitalelor (Legea 146/1999)

Legea privind dispozitivele medicale (Legea 176/2000)

Desconspirarea securităţii ca poliţie politică

Lege privind accesul la propriul dosar şi desconspirarea Securităţii ca poliţie politică (Legea 187/1999)

https://biblioteca-digitala.ro

TRATATE ŞI CONVENŢII INTERNAŢIONALE

Acorduri, memorandumuri, protocoale privind cooperarea generală în cadru bilateral

Protocol între Guvernul României şi Guvernul Republicii Slovace privind valabilitatea tratatelor, acordurilor, convenţiilor şi a altor înţelegeri ncheiate de România cu Cehoslovacia – L. nr. 30/2000

Memorandum de Înţelegere – Programul de cooperare a Olandei cu România 1997 – O.G. nr. 25/1997

Protocol între Guvernul României şi Guvernul Republicii Ungaria privind crearea Comisiei mixte interguvernamentale de colaborare şi parteneriat activ între România şi Republica Ungaria – H.G. nr. 206/1997

Acord de cooperare între Guvernul României şi Guvernul Flamand – H.G. nr. 632/1997

Accord de cooperare între Guvernul României, pe de o parte, şi Guvernul Comunităţii Franceze din Belgia şi Guvernul Valon, pe de altă parte – H.G. nr. 446/1998

Acorduri, contracte, memorandumuri de împrumut/finanţare pentru susţinerea reformelor şi a dezvoltării economico-sociale a României

Acord de împrumut privind proiectul de reabilitare a drumurilor între România şi Fondul pentru Cooperare Economică Internaţională, Japonia – L. nr. 156/1998

Acord de împrumut pentru Proiectul de dezvoltare a Portului Constanţa-Sud între România şi Fondul de Cooperare Economică Internaţională Japonia – L. nr. 157/1998

Acord de împrumut între România şi Banca Europeană de Investiţii şi Administraţia Naţională a Drumurilor (A.N.D.) (Proiect de reabilitare a drumurilor – etapa a III-a) – L. nr. 34/1999

Acord de împrumut între România şi Banca Europeană de Investiţii şi Societatea Naţională a Căilor Ferate Române (S.N.C.F.R.) (Proiect de modernizare a căilor ferate) – L. nr. 35/1999

https://biblioteca-digitala.ro

Contract de finanţare dintre România şi Banca Europeană de Investiţii şi Compania Naţională de Transporturi Aeriene Române – TAROM S.A. pentru finanţarea proiectului de reînnoire a flotei TAROM – L. nr. 140/2000

Memorandum de finanţare dintre Guvernul României şi Comisia Europeană referitor la Programul România 9903 privind Facilitarea pentru infrastructuri de mari dimensiuni, partea a 4-a, Pregătirea proiectelor ISPA – L. nr. 167/2000

Acord de împrumut dintre România şi Banca Internaţională pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare privind finanţarea Proiectului de închidere a minelor şi de atenuare a impactului social, în valoare de 44, 5 milioane dolari SUA – L. nr. 168/2000

Contractul de finanţare dintre România şi Banca Europeană de Investiţii şi Administraţia Naţională a Drumurilor din România pentru finanţarea Proiectului de construstrucţie şi reabilitare autostrăzi – L. nr. 169/2000

Memorandum de finanţare dintre Guvernul României şi Comisia Europeană referitor la Programul România 9904 pentru restructurarea intreprinderilor şi reconversie profesională (RICOP) – L. nr. 207/2000, aprobare O.U.G. nr. 62/2000

Acord de împrumut dintre România, reprezentată de Ministerul Finanţelor, şi Banca Internaţională pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare privind ajustarea structurală a sectorului privat – L. nr. 209/2000

Acord de împrumut între România, în calitate de Împrumutat, Banca Naţională a României, în calitate de Agent al Împrumutatului, şi Comunitatea Europeană, în calitate de Împrumutator – L. nr. 210/2000

Acord de împrumut (Proiectul privind reforma sectorului sanitar) dintre România şi Banca Internaţională pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare – L. nr. 222/2000 r, aprobare O.G. nr. 68/2000

Aranjamentul de credit stand-by şi Memorandumul privind politica economică a Guvernului României pe perioada 1997 – 1998, convenit cu Fondul Monetar Internaţional – L. nr. 224/2000, O.G. nr. 30/1997
Acordul dintre Guvernul României şi Banca Internaţională pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare, acţionând în numele Agenţiei de Implementare a Facilităţii Globale de Mediu – L. nr. 226/2000 aprobare, ratificare O.U.G. nr. 107/2000

https://biblioteca-digitala.ro

Acord de împrumut (Proiectul de reformă a învățământului superior și cercetării științifice universitare) între România și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare – O.G. nr. 2/1997, aprobată prin L. nr. 52/1997

Acord de împrumut (Proiectul privind restructurarea Administrației Naționale a Drumurilor și reabilitarea drumurilor) între România și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare – O.G. nr. 3/1997, aprobată prin L. nr. 74/1997

Acord de împrumut (Împrumutul pentru ajustarea sectorului de protecție socială) între România și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare – O.G. nr. 12/1997, aprobată prin L. nr. 187/1997

Acord de împrumut între România și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare privind ajustarea sectorului agricol – O.G. nr. 13/1997, aprobată prin L. nr. 28/1998

Acord de împrumut (Proiectul privind reabilitarea drumurilor – etapa a II-a) între România și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare – O.G. nr. 23/1997, aprobată prin L. nr. 184/1997

Acord de împrumut între România, reprezentată de și acționând prin Ministerul Finanțelor, și Banca de Export-Import a Japoniei – O.G. nr. 36/1997 r, aprobată prin L. nr. 188/1997

Acord de împrumut (Programul de dezvoltare a utilităților municipale, etapa a II-a) între România și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare – O.G. nr. 37/1997, aprobată prin L. nr. 186/1997

Acord de împrumut (Proiectul de conservare a energiei termice) între România (Împrumutatul) și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (Banca) – O.G. nr. 38/1997, aprobată prin L. nr. 205/1997

Acord de împrumut între România și Fondul de Dezvoltare Socială al Consiliului Europei – O.G. nr. 64/1997, aprobată prin L. nr. 213/1997

Acord de împrumut între România, Banca Europeană de Investiții și Societatea Națională de Telecomunicații „Romtelecom" – S.A. – O.G. nr. 18/1998, aprobată prin L. nr. 188/1998

https://biblioteca-digitala.ro

Acord de împrumut (Proiect privind reforma în domeniul protecţiei copilului) între România şi Banca Internaţională pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare – O.G. nr. 63/1998, aprobată prin L. nr. 220/1998

Acord-cadru de împrumut între România şi Fondul de Dezvoltare Socială al Consiliului Europei – O.G. nr. 64/1998, aprobată prin L. nr. 223/1998

Acord de garanţie (Proiect-suport pentru reforma şi privatizarea telcomunicaţiilor) între România şi Banca Internaţională pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare – O.G. nr. 88/1998, aprobată prin L. nr. 42/1999

Acord-cadru de împrumut între România şi Fondul de Dezvoltare Socială al Consiliului Europei – O.G. nr. 100/1998, aprobată prin L. nr. 233/1998

Acord de împrumut (Proiect privind patrimoniul cultural) între România şi Banca Internaţională pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare – O.G. nr. 4/1999, aprobată prin L. nr. 87/1999

Memorandum de finanţare privind Programul Naţional PHARE 1998 – O.G. nr. 24/1999, aprobată prin L. nr. 113/1999

Acord-cadru de împrumut între România şi Fondul de Dezvoltare Socială al Consiliului Europei – O.G. nr. 28/1999, aprobată prin L. nr. 69/1999

Acord de împrumut între România şi Banca Internaţională pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare – O.G. nr. 29/1999, aprobată prin L. nr. 70/1999

Acord de împrumut (Proiectul de dezvoltare instituţională a sectorului privat) între România şi Banca Internaţională pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare – O.G. nr. 40/1999, aprobată prin L. nr. 8/2000

Acord de împrumut (Împrumut pentru ajustarea sectorului privat) între România şi Banca Internaţională pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare – O.G. nr. 44/1999, aprobată prin L. nr. 209/2000

Acord de asistenţă financiară nerambursabilă (Proiectul „Managementul conservării biodiversităţii") între România şi Banca Internaţională pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare, acţionând ca Agenţie de implementare pentru Facilitatea globală de mediu – O.G. nr. 47/1999 r, aprobată prin L. nr. 7/2000

https://biblioteca-digitala.ro

Acord de împrumut (Proiect de modernizare a metroului Bucureşti/C) între România, Banca Europeană de Investiţii şi Regia Autonomă de Exploatare a Metroului Bucureşti – Metrorex – O.G. nr. 60/1999, aprobată prin L. nr. 15/2000Memorandum de finanţare PHARE privind Facilitatea de recuperare (Pre-INS Facility) pentru anul 1998 – O.G. nr. 61/1999

Acord-cadru de împrumut între România şi Fondul de Dezvoltare Socială al Consiliului Europei – O.G. nr. 72/1999

Aranjament stand-by între Guvernul României şi Fondul Monetar Internaţional – O.G. nr. 76/1999

Acord de împrumut nr. 485-România (Proiect de dezvoltare rurală a Munţilor Apuseni) între România şi Fondul Internaţional pentru Dezvoltare Agricolă – O.G. nr. 115/1999, aprobată prin L. nr. 25/2000

Acord de împrumut între România, în calitate de Împrumutat, Banca Naţională a României, în calitate de Agent al Împrumutului, şi Comunitatea Europeană, în calitate de Împrumutător, în sumă de până la 200 milioane euro – O.G. 30/2000

Acord de împrumut dintre România şi Banca Internaţională pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare privind finanţarea Proiectului pentru sprijinirea serviciilor din agricultură –O.G. nr. 63/2000

Acord de împrumut dintre România şi Banca Internaţională pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare pentru finanţarea Proiectului „Facilitarea comerţului şi transportului în Sud-Estul Europei" – O.G. nr. 77/2000

Acord-cadru de împrumut dintre România şi Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei – O.G. 84/2000

Memorandum de finanţare PHARE dintre Guvernul României şi Comisia Europeană referitor la participarea la cel de-al cincilea Program-cadru în domeniul cercetării şi dezvoltării tehnologice – O.G. nr. 90/2000

Memorandum de finanţare PHARE dintre Guvernul României şi Comisia Europeană referitor la Programul pentru reforma protecţiei sociale şi implementarea acquis-ului comunitar în sectorul social (Consensus III) – O.G. nr.91/2000

Memorandum de finanţare PHARE dintre Guvernul României şi Comisia Europeană referitor la Facilitatea de pregătire a proiectelor PHARE 2000/2001-RO9915 – O.G. nr. 96/2000

https://biblioteca-digitala.ro

Contract de finanţare dintre România şi Banca Europeană de Investiţii în vederea finanţării Proiectului de reconstrucţie pentru eliminarea efectelor inundaţiilor – O.G. nr. 97/2000, aprobată prin L. nr. 106/2000

Memorandum de finanţare PHARE dintre Guvernul României şi Comisia Europeană referitor la Programul de cooperare transfrontalieră dintre România şi Ungaria – RO9912 – O.G. nr. 101/2000 r, aprobată prin L.nr. 56/2001

Memorandum de finanţare PHARE dintre Guvernul României şi Comisia Europeană referitor la Facilitatea de recuperare (Pre-ins Facility) – O.G. nr. 116/2000

Memorandum de finanţare dintre Guvernul României şi Comisia Europeană referitor la Facilitatea pentru infrastructuri de mari dimensiuni, partea a 5-a – O.G. nr. 117/2000

Memorandum de finanţare PHARE dintre Guvernul României şi Comisia Europeană referitor la Programul de cooperare transfrontalieră dintre România şi Bulgaria – RO9911 – O.G. nr. 118/2000, aprobată prin L. nr. 58/2001

Acord-cadru de împrumut între România şi Fondul de Dezvoltare Socială al Consiliului Europei – O.U.G. nr. 70/1997, aprobată prin L. nr. 64/1998

Acord de împrumut între România şi Banca Internaţională pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare – O.U.G. nr. 71/1997

Memorandum de finanţare dintre Guvernul României şi Comisia Europeană referitor la Programul naţional PHARE 1999 – partea a II-a (RO9905-9908) – O.U.G. nr. 106/2000, aprobată prin L. nr. 57/2001

Memorandumul de finanţare pentru implementarea în România a Programului PHARE de cooperare transfrontalieră 1996 România-Ungaria – O.U.G. nr. 258/2000, aprobată prin L. nr. 55/2001

Înţelegerea dintre Guvernul României şi Guvernul Republicii Coreea privind creditul de la Fondul pentru Dezvoltare şi Cooperare Economică – O.U.G. nr. 278/2000, aprobată prin L. nr. 111/2001

Acord de finanţare nerambursabilă între Guvernul României şi Guvernul Statelor Unite ale Americii privind studiul de fezabilitate pentru facilitarea transportului combinat în Portul Constanţa – H.G. nr. 253/1997

https://biblioteca-digitala.ro

Acord de finanțare nerambursabilă încheiat între Guvernul României și Guvernul Statelor Unite ale Americii – H.G. nr. 591/1998

Memorandum de înțelegere pentru Programul de dezvoltare rurală în România (Sistem de informare geografică și perfecționarea specialiștilor în domeniul asociațiilor de utilizatori de irigații) dintre Ministerul Agriculturii și Alimentației din România și Agenția Spaniolă de Cooperare Internațională – H.G. nr. 872/1999

Memorandum de înțelegere între Guvernul României și Comisia Europeană privind înființarea Oficiului de Plăți și Contractare PHARE (O.P.C.P.) și Memorandum de înțelegere între Guvernul României și Comisia Europeană privind înființarea Fondului Național- H.G. nr. 1011/1999

Acord între Guvernul României și Guvernul Elveției, reprezentat de Agenția Elvețiană de Dezvoltare și Cooperare privind acordarea unui sprijin bugetar de maximum 4 milioane de franci elvețieni – H.G. nr. 1069/1999

Acord de finanțare nerambursabilă între Guvernul României, reprezentat de Ministerul Transporturilor, și Guvernul Statelor Unite ale Americii, repezentat de Agenția Statelor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (TDA) pentru angajarea serviciilor de consultanță în domeniul privatizării – H.G. nr. 381/2000

Acordul dintre Guvernul României (Beneficiarul) și Statele Unite ale Americii acționînd prin intermediul Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) pentru promovarea revigorării economice și susținerea Programului de asistență pentru ajutorarea copiilor orfani și cu handicap, în valoare de 14, 0 milioane dolari SUA – H.G. nr. 628/2000

Memorandum de înțelegere dintre Guvernul României și Comunitatea Europeană privind utilizarea Fondului Național pentru ISPA – H.G. nr. 1328/2000

https://biblioteca-digitala.ro

Acorduri, protocoale în cadru multilateral

Acord cu Republica Austria, Republica Bulgaria, Republica Ungaria, Republica Polonia, Republica Slovacă şi Republica Slovania pentru stabilirea cooperării în domeniul educaţiei şi formării în cadrul Programului de schimburi pentru studii unniversitare în Europa Centrală (C.E.E.P.U.S.), semnat la Budapesta - L. nr. 21/1997

Acord privind aderarea României la Acordul central european de comerţ liber (CEFTA) - L. nr. 90/1997

Acord european privind persoanele participante la procedurile în faţa Comisiei şi Curţii Europene ale Drepturilor Omului, adoptat la Londra - L. nr. 6/1998

Acord privind aderarea Republicii Bulgaria la Acordul central european de comerţ liber (CEFTA) - L. nr. 225/1998

Acord european privind persoanele participante la proceduri în faţa Curţii Europene a Drepturilor Omului, adoptat la Strasbourg - L. nr. 33/1999

Acord de cooperare între Guvernul României, Guvernul Republicii Bulgaria şi Guvernul Republicii Turcia în domeniul luptei împotriva terorismului, crimei organizate, traficului ilicit de substanţe stupefiante şi psihotrope, spălării banilor, traficului de arme şi persoane şi a altor infracţiuni grave - L. nr. 154/1999

Acord de cooperare pentru prevenirea şi combaterea infracţionalităţii transfrontaliere, semnat în cadrul SECI (înfiinţarea Centrului regional SECI pentru combaterea infracţionalităţii transfrontaliere) – L. nr. 208/1999

Acord de coooperare între guvernele statelor participante la Cooperarea Economică a Mării Negre în domeniul combaterii criminalităţii, în special a formelor ei organizate - L. nr. 6/2000

Acord european asupra transferului responsabilităţii cu privire la refugiaţi, adoptat la Strasbourg - L. nr. 88/2000

Acord multilateral de bază privind transportul internaţional pentru dezvoltarea Coridorului Europa – Caucaz – Asia - L. nr. 95/2000

https://biblioteca-digitala.ro

Acordul privind Forța Multinațională de Pace din Europa de Sud-Est, semnat la Skopje – O.G. nr. 43/1999, aprobată prin L. nr. 108/2000

Acordul de cooperare privind serviciile de căutare și salvare pe mare dintre statele riverane Mării Negre – O.U.G. nr. 182/2000

Confirmarea statului României de țară membră a EUREKA, Declarația de la Hanovra, Memorandum de Înțelegere între membrii EUREKA asupra Secretariatului EUREKA – O.G. nr. 5/1998

Acord european privind marile căi navigabile de importanță internațională (A.G.N.) adoptat la Geneva – O.G. nr. 68/1999, aprobată prin L. nr. 12/1999

Acord de cooperare pentru administrarea fondului Autostrăzii Transeuropene Nord-Sud (TEM), semnat la Geneva – O.G. nr. 71/1998 aprobare participare la programul de lucru, aprobată prin L. nr. 9/1999

Acord între guvernele statelor participante la Cooperarea Economică a Mării Negre(C.E.M.N.) de colaborare în intervenția și răspunsul de urgență la dezastre naturale și provocate de om – O.G. nr. 8/1999, aprobată prin L.nr. 153/1999

Protocol de cooperare trilaterală lărgită în combaterea criminalității și, în special, a criminalității transfrontaliere - H.G. nr. 280/1999

Acordul-cadru asupra cadrului instituțional pentru crearea sistemelor interstatale de transport de petrol și gaze – O.G. nr. 67/2000, aprobată prin L. nr. 1/2001

Rezoluția nr. 995 a Consiliului Europei din 1 mai 1999, instituind Grupul de state împotriva corupției (GRECO) – L.nr. 107/2000

Acordul dintre Guvernul României, Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați și Organizația Internațională pentru Migrație – L. nr. 174/2000

Acorduri, tratate, protocoale bilaterale în domeniile afacerilor interne, justiției

Acord între Guvernul României și Guvernul Republicii Franceze privind cooperarea în domeniul afacerilor interne – L. nr. 147/1997

https://biblioteca-digitala.ro

Tratatat între România şi Republica Moldova privind asistenţa juridică în materie civilă şi penală – L. nr. 177/1997

Tratat între România şi Republica Populară Chineză privind extrădarea – L. nr. 118/1998

Protocol între Guvernul României şi Guvernul macedonean privind cadrul juridic bilateral – L. nr. 130/1998

Acord între Guvernul României şi Guvernul Republicii Federale Germania privind protecţia reciprocă a informaţiilor clasificate – L. nr. 257/1998

Convenţie între România şi Spania privind competenţa judiciară, recunoaşterea şi executarea hotărârilor în materie civilă şi comercială – L. nr. 3/1999

Tratat privind asistenţa juridică reciprocă în materie penală între România şi Canada – L. nr. 106/1999

Acordul dintre Guvernul României şi Guvernul Republicii Slovace privind protecţia reciprocă a informaţiilor, a materialelor şi a documentelor secrete de stat – L. nr. 173/2000

Tratat între România şi Republica Polonă privind asistenţa juridică şi relaţiile juridice în cauze civile – O.G. nr. 65/1999

Tratat între România şi Statele Unite ale Americii cu privire la asistenţa juridică în materie penală – O.G. nr. 93/1999

Acord de cooperare între Ministerul Justiţiei din România şi Ministerul Justiţiei din Spania - H.G. nr. 113/1998

Acorduri, convenţii bilaterale în domeniul agriculturii şi industriei alimentare

Acord între Ministerul Agriculturii şi Alimentaţiei din România şi Ministerul Agriculturii din Republica Ungară privind cooperarea în domeniul agriculturii şi industriei alimentare - H.G. nr. 877/1997

Acord între Guvernul României şi Guvernul Statului Israel pentru cooperare în domeniul agriculturii - H.G. nr. 46/1999

https://biblioteca-digitala.ro

Acord privind cooperarea economică şi tehnico-ştiinţifică dintre Ministerul Agriculturii şi Alimentaţiei din România şi Ministerul Agriculturii, Silviculturii şi Reformei Agrare din Republica Bulgaria – H.G. nr. 79/1999

Acord între Ministerul Agriculturii şi Alimentaţiei din România şi Ministerul Agriculturii şi Silviculturii din Republica Croaţia privind cooperarea în domeniul agriculturii şi industriei alimentare - H.G. nr. 181/1999

Acord între Ministerul român al Agriculturii şi Alimentaţiei şi Ministerul macedonean al Agriculturii, Silviculturii şi Economiei Apelor privind cooperarea în domeniul agriculturii - H.G. nr. 860/1999

Acord între Ministerul Agriculturii şi Alimentaţiei din România şi Ministerul Agriculturii şi Industriei Prelucrătoare din Republica Moldova privind colaborarea economică şi tehnico-ştiinţifică în domeniul agriculturii şi industriei alimentare - H.G. nr. 951/1999

Acord privind cooperarea în domeniul agriculturii şi industriei alimentare dintre Ministerul Agriculturii şi Alimentaţiei din România şi Ministerul Agriculturii şi Alimentaţiei din Republica Albania - H.G. nr. 310/2000

Convenţie între Ministerul Agriculturii şi Alimentaţiei din România şi Ministerul Agriculturii şi Alimentaţiei din Federaţia Rusă privind colaborarea economică şi tehnico-ştiinţifică în domeniul agriculturii şi industriei alimentare - H.G. nr. 368/2000

Acord între Ministerul Agriculturii şi Alimentaţiei din România şi Ministerul Agriculturii şi Reformei Agrare din Republica Arabă Siriană privind cooperarea în domeniul agriculturii - H.G. nr. 422/2000

Acorduri bilaterale privind cooperarea economică şi comercială cu:

Australia - L. nr. 13/1997 (comerţ şi cooperare economică)

Republica Orientală a Uruguayului - L. nr. 54/1997 (acord comercial)

Republica Tunis - L. nr. 60/1997 (acord de cooperare economică, ştiinţifică şi tehnică)

Republica Mozambic - L. nr. 99/1997 (acord comercial)

https://biblioteca-digitala.ro

Statul Qatar - L. nr. 100/1997 (acord de cooperare economică, comercială şi tehnică)

Republica Zimbabwe - L. nr. 101/1997 (acord comercial)

Republica Mozambic – 124/1997 (acord de cooperare economică şi tehnică)

Republica Turcia - L. nr. 218/1997 (comerţ liber)

Republica Columbia - L. nr. 104/1998

Republica Venezuela - L. nr. 114/1998

Olanda– L. nr. 163/1998 (memorandum de înţelegere – Program de cooperare economică între Guvernul României şi Guvernul Olandei)

Regatul Thailandei - L. nr. 170/1998

Republica Arabă Siriană - L. nr. 201/1998 (cooperare economică, ştiinţifică şi tehnică)

Republica Populară Bangladesh - L. nr. 169/1999

Statele Unite Mexicane - L. nr. 176/1999

Regatul Maroc - L. nr. 214/2000 (cooperare economică şi tehnică)

Republica Kazahstan - H.G. nr. 130/2000

Convenţii consulare cu:

Republica Croaţia - L. nr. 14/1998

Georgia - L. nr. 56/1999

Republica Kazahstan - L. nr. 57/1999

Republica Turcia - L. nr. 161/2000

Convenţii consulare cu:

Republica Croaţia - L. nr. 14/1998

https://biblioteca-digitala.ro

Georgia - L. nr. 56/1999

Republica Kazahstan - L. nr. 57/1999

Republica Turcia - L. nr. 161/2000

Acorduri, protocoale bilaterale în domeniul nuclear

Acord de cooperare între Guvernul României şi Guvernul Statelor Unite ale Americii privind aplicaţiile paşnice ale energiei nucleare – L. nr. 111/1999

Acord între Guvernul României şi Guvernul Republicii Ungare privind notificarea rapidă a accidentelor nucleare – H.G. nr. 541/1997

Acord între Guvernul României şi Guvernul Republicii Bulgaria privind notificarea rapidă a unui accident nuclear şi schimbul de informaţii asupra instalaţiilor nucleare - H.G. nr. 734/1997

Acord între Comisia Naţională pentru Controlul Activităţilor Nucleare din România şi Comisia Elenă pentru Energie Atomică a Republcii Elene privind notificarea rapidă a unui accident nuclear şi schimbul de informaţii asupra instalaţiilor nucleare - H.G. nr. 271/1998

Protocol de înţelegere privind cooperarea şi schimbul de informaţii în domeniul reglementărilor nucleare între Comisia Naţională pentru Controlul Activităţilor Nucleare din România şi Comisia pentru Controlul Energiei Atomice a Canadei -H.G. nr. 272/1998

Protocol privind cooperarea şi schimbul de informaţii în domeniul securităţii nucleare între Comisia Naţională pentru Controlul Activităţilor Nucleare din România şi Autoritatea Ungară pentru Energie Atomică -H.G. nr. 273/1998

Acord de cooperare şi schimb de informaţii în domeniul securităţii nucleare între Comisia Naţională pentru Controlul Activităţilor Nucleare din România şi Societatea pentru Securitatea Instalaţiilor şi Reactorilor din Germania – H.G. nr. 94/1999

Înţelegere între Comisia Naţională pentru Controlul Activităţilor Nucleare din România şi Comisia Naţională pentru Energia Atomică din Republica Argentina - H.G. nr. 61/2000

https://biblioteca-digitala.ro

Convenţii bilaterale pentru evitarea dublei impuneri şi prevenirea evaziunii fiscale cu:

Regatul Thailanda – L. nr. 3/1997

Republica Uzbekistan - L. nr. 26/1997

Republica Armenia - L. nr. 121/1997

Republica Federală Iugoslavia - L. nr. 122/1997

Statul Israel - L. nr. 39/1998

Republica Indonezia - L. nr. 50/1998

Republica Belarus - L. nr. 102/1998

Georgia - L. nr. 45/1999

Republica Namibia - L. nr. 61/1999 (evitarea dublei impuneri)

Republica Portugheză - L. nr. 63/1999

Regatul Olandei - L. nr. 85/1999

Republica Finlanda - L. nr. 201/1999 (evitarea dublei impuneri cu privire la impozitele pe venit)

Republica Kazahstan - L. nr. 11/2000

Republica Populară Democrată Coreeană - L. nr. 104/2000

Irlanda - L. nr. 208/2000

Republica Islamică Pakistan - L. nr. 212/2000

Acorduri, protocoale bilaterale în domeniul financiar

Acordul dintre Guvernul României şi Guvernul Republicii Federale Germania privind colaborarea financiară – L. nr. 110/2000

https://biblioteca-digitala.ro

Acordul dintre Guvernul României şi Guvernul Federaţiei Ruse privind reglementarea reciprocă a creanţelor financiare în ruble transferabile, rezultate din Acordul şi Protocolul dintre Guvernul Republicii Socialiste România şi Guvernul Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste de colaborare la construirea de obiective în industria gazelor a URSS între anii 1984 – 1988, din 19 iulie 1984, şi din contractul de lichidare nr. 2 în ruble transferabile – L. nr. 164/2000

Protocol încheiat între Ministerul Finanţelor din România şi Ministerul Finanţelor din Republica Polonă în problema lichidării datoriei în valută convertibilă a României faţă de Republica Polonă – O.U.G. nr. 7/1997, aprobată prin L. nr. 92/1997

Acord între Guvernul României şi Guvernul Republicii Socialiste Vietnam privind reglementarea datoriei Republicii Socialiste Vietnam către România – H.G. nr. 410/1998

Acord între Guvernul României şi Guvernul Republicii Peru privind reglementarea datoriei Republicii Peru către România – H.G. nr. 165/1999

Acorduri, memorandumuri bilaterale privind lupta împotriva crimei organizate, a infracţionalităţii, a terorismului, a traficului ilicit de droguri

Acord între Guvernul României şi Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord referitor la reţinerea şi confiscarea bunurilor provenite şi a instrumentelor folosite la comiterea infracţiunilor - L. nr. 136/1997

Memorandum de înţelegere între Guvernul României şi Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord cu privire la colaborarea în lupta împotriva crimei organizate şi a traficului ilicit de droguri şi substanţe psihotrope – L. nr. 148/1997

Acord între Guvernul României şi Guvernul Republicii Peru privind prevenirea, controlul, investigarea şi combaterea consumului neregulamentar şi traficului ilicit de stupefiante, substanţe psihotrope şi a delictelor conexe - L. nr. 101/1999

Înţelegere între Guvernul României şi Guvernul Republicii Cipru cu privire la cooperarea în lupta împotriva criminalităţii internaţionale – L. nr. 13/2000

https://biblioteca-digitala.ro

Acord între Guvernul României şi Guvernul Republicii Federale Germania cu privire la cooperare în combaterea crimei organizate, precum şi a terorismului şi a altor fapte penale de o gravitate deosebită – H.G. nr. 80/1997

Înţelegere între Ministerul de Interne al României şi Ministerul de Interne al Republicii Belarus privind colaborarea în lupta împotriva criminalităţii – H.G. nr. 270/1997

Acord de cooperare în domeniul combaterii crimei organizate, a teorismului şi a traficului ilicit de droguri dintre Guvernul României şi Guvernul Republicii Ungaria - H.G. nr. 271/1997

Acord de cooperare între Guvernul României şi Guvernul Regatului Maroc în domeniul luptei împotriva traficului de stupefiante, imigrărilor clandestine şi criminalităţii organizate - H.G. nr. 813/1997

Acord de cooperare între Guvernul României şi Guvernul Federal al Austriei privind cooperarea în combaterea crimei organizate internaţionale, a traficului internaţional ilegal de droguri, a teorismului internaţional, precum şi în alte scopuri în domeniul justiţiei penale - H.G. nr. 917/1999

Acordul între Guvernul României şi Guvernul Statelor Unite Mexicane privind cooperarea în combaterea traficului ilicit de stupefiante şi substanţe psihotrope şi a delictelor conexe - H.G. nr. 970/2000

Acorduri, convenţii, protocoale bilaterale în domeniul educaţiei, învăţământului, culturii

Convenţie între Guvernul României şi Guvernul Republicii Ungare privind recunoaşterea reciprocă a diplomelor, certificatelor de studii şi a titlurilor ştiinţifice acordate de instituţiile de învăţământ acreditate în România şi Republica Ungară – L.nr. 253/1998

Protocoale de colaborare între Ministerul Educaţiei Naţionale din România şi Ministerul Educaţiei şi Ştiinţei din Republica Moldova pentru anii de învăţământ: 1998/1999 – H.G. nr. 834/1998 aprobare, 1999/2000 – H.G. nr. 153/2000

Acord între Guvernul României şi Guvernul Republicii Moldova privind

https://biblioteca-digitala.ro

recunoaşterea reciprocă a diplomelor, certificatelor şi titlurilor ştiinţifice acordate de instituţii de învăţământ acreditate în România şi Republica Moldova – L.nr. 39/1999

Acord între Guvernul României şi Guvernul Republicii Slovace privind perioadelor de studii şi a actelor de studii eliberate în România şi în Republica Slovacă – L.nr. 40/1999

Convenţie între Guvernul României şi Guvernul Republicii Bulgaria privind recunoaşterea reciprocă a diplomelor şi certificatelor de studii eliberate de instituţiile de învăţământ şi a titlurilor ştiinţifice din cele două state– L.nr. 160/1999

Convenţie între Guvernul României şi Cabinetul de Miniştri al Ucrainei privind echivalarea a actelor de studii şi a titlurilor ştiinţifice eliberate în România şi în Ucraina– L.nr. 200/1999

Acord între Guvernul României şi Guvernul Republicii Federale Germania cu privire la colaborarea în domeniul şcolar – O.U.G. nr. 99/1999, aprobată prin L. nr. 205/1999

Memorandum de înţelegere privind colaborarea dintre Ministerul Învăţământului din România şi Ministerul Educaţiei din Thailanda, pentru perioada 1997 – 1999 – H.G. nr.47/1998

Acord între Guvernul României şi Autorităţile Executive ale Georgiei privind colaborarea în domeniile învăţământului, culturii şi ştiinţei – H.G. nr. 743/1999

Protocol de colaborare în domeniul învăţământului între Ministerul Educaţiei Naţionale din România şi Ministrul Învăţământului din Ucraina pentru anul de învăţământ 1999 – 2000 – H.G. nr. 913/1999

Acordul dintre Guvenul României şi Guvernul Republicii Bulgaria privind colaborarea în domeniile învăţământului, ştiinţei şi culturii – H.G. nr. 477/2000

Acordul dintre Guvernul României şi Guvernul Statelor Unite Mexicane privind colaborarea în domeniile educaţiei, culturii, tineretului şi sportului – H.G. nr. 481/2000

Acordul dintre Guvernul României şi Guvernul Republicii Kazahstan cu privire la colaborarea culturală – H.G. nr. 731/2000

https://biblioteca-digitala.ro

Acordul între Guvernul României şi Guvernul Republicii Azerbaidjan privind colaborarea în domeniile ştiinţei, învăţământului, culturii şi sportului – H.G. nr. 735/2000

Acorduri bilaterale privind promovarea şi protejarea reciprocă a investiţiilor cu:

Republica Arabă Egipt - L. nr. 5/1997

Canada - L. nr. 6/1997

Uniunea Economică Belgo-Luxemburgheză - L. nr. 8/1997

Republica Kazahstan - L. nr. 9/1997

Statul Qatar - L. nr. 11/1997

Republica Ecuador - L. nr. 12/1997

Malaezia - L. nr. 25/1997

Republica Austria - L. nr. 34/1997

Republica Cuba - L. nr. 58/1997

Republica Uzbekistan - L. nr. 59/1997

Republica Federală Germania - L. nr. 125/1997 (investiţiile de capital)

Republica Elenă - L. nr. 166/1997

Republica Indonezia - L. nr. 8/1998

Georgia - L. nr. 113/1998

Republica India - L. nr. 158/1998

Statul Israel - L. nr. 59/1999

Republica Federală Nigeria - L. nr. 116/1999

https://biblioteca-digitala.ro

Republica Mauritius - L. nr. 213/2000

Acorduri bilaterale în domeniul protecției mediului

Acord între Guvernul României şi Guvernul Republicii Ecuador privind cooperarea în domeniul protecției mediului înconjurător - H.G. nr. 128/2000

Acord între Guvernul României şi Guvernul Republicii Federale Germania privind colaborarea în domeniul protecției mediului - H.G. nr. 149/2000

Acord între Guvernul României şi Guvernul Statului Israel în domeniul protecției mediului şi conservării naturii - H.G. nr. 488/2000

Acord între Ministerul Apelor Pădurilor şi Protecției Mediului din România şi Ministerul Mediului şi Energiei din Regatul Danemarcei privind cooperarea în domeniul protecției mediului - H.G. nr. 1049/2000

Acord între Guvernul României şi Guvernul Republicii Ungare privind cooperarea în domeniul protecției mediului - H.G. nr. 1050/2000

Acorduri bilaterale în domeniul muncii şi protecției sociale

Protocol privind cooperarea reciprocă între Ministerul Muncii şi Protecției Sociale din România şi Ministerul Muncii şi Securității Sociale din Turcia – H.G. nr. 858/1999

Înțelegere între Ministerul Muncii şi Protecției Sociale din România şi Oficiul Federal al Muncii din Republica Federală Germania privind angajarea de lucrători români pentru o activitate cu durată determinată în Republica Federală Germania – H.G. nr. 930/1999

Convenții bilaterale în domeniul carantinei şi protecției plantelor cu:

Federația Rusă - H.G. nr. 426/1997

Republica Moldova - H. G. nr. 427/1997

Republica Turcia - H.G. nr. 429/1997

Republica Croația - H.G. nr. 122/1999

https://biblioteca-digitala.ro

Republica Kazahstan - H.G. nr. 761/1999

Republica Albania - H.G. nr. 269/2000

Republica Cehă - H.G. nr. 480/2000

Republica Armenia - H.G. nr. 966/2000

Republica Federativă a Braziliei - H.G. nr. 1236/2000

Acorduri, convenţii bilaterale privind readmisia persoanelor aflate în situaţie ilegală cu:

Spania - L. nr. 45/1997

Republica Italiană - L. nr. 173/1997

Regatul Danemarcei - L. nr. 66/2000 (readmisia cetăţenilor proprii şi a străinilor)

Republica Federală Germania - H.G. nr. 869/1998 (Convenţie între Ministerul de Interne din România şi Ministerul Federal de Interne din Republica Federală Germania cu privire la preluarea de persoane apatride)

Acorduri, protocoale bilaterale în domeniul sănătăţii şi ştiinţelor medicale

Acord între Ministerul Sănătăţii din România şi Ministerul Bunăstării din Republica Ungară privind cooperarea în domeniul sănătăţii şi ştiinţelor medicale – H.G. nr. 378/1997

Protocol între Ministerul Sănătăţii din România şi Ministerul Afacerilor Sociale şi Sănătăţii din Republica Finlanda privind cooperarea în domeniul sănătăţii şi medicinei pentru anii 1998 –2000 – H.G. nr. 854/1998

Acord între Ministerul Sănătăţii din România şi Ministerul Sănătăţii din Republica Arabă Siriană privind colaborarea în domeniul sănătăţii şi ştiinţelor medicale - H.G. nr. 180/1999

https://biblioteca-digitala.ro

Acord între Guvernul României şi Guvernul Republicii Cipru privind cooperarea în domeniul sănătăţii publice şi al ştiinţelor medicale - H.G. nr. 493/1999

Înţelegere între Ministerul Sănătăţii din România şi Ministerul Sănătăţii şi Ocrotirii Sociale din Republica Polonă privind colaborarea în domeniul sănătăţii şi al ştiinţelor medicale pentru anii 1998 – 2000 – H.G. nr. 494/1999

Acord între Guvernul României şi Guvernul Republicii Elene privind cooperarea în domeniul sănătăţii - H.G. nr. 859/1999

Acorduri, memorandumuri bilaterale în domeniul cooperării militare, securităţii şi apărării

Acord cu privire la măsurile de întărire a încrederii şi securităţii, suplimentare faţă de documentul OSCE de la Viena, 1994, şi la dezvoltarea relaţiilor militare între Guvernul României şi Guvernul Republicii Ungare - L. nr. 107/1997

Acord între Guvernul României şi Guvernul Republicii Ungare privind protecţia schimbului de informaţii militare secrete de stat - L. nr. 117/1997

Memorandum de înţelegere între Guvernul României şi Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord privind pregătirea Forţelor Armate Britanice în România – L. nr. 172/1997

Memorandum de înţelegere între Guvernul României şi Guvernul Republicii Elene privind cooperarea în domeniile armamentelor şi tehnologiei destinate apărării – L. nr. 175/1997

Acord privind cooperarea în domeniul militar între Ministerul Apărării Naţionale al României şi Ministerul Apărării al Republicii Italiene - L. nr. 134/1998

Acord între Guvernul României şi Guvernul Republicii Ungare privind înfiinţarea Batalionului mixt de menţinere a păcii - L. nr. 47/1999

Acord de cooperare între Guvernul României şi Guvernul Republicii Ungare în domeniul transporturilor militare - L. nr. 48/1999

https://biblioteca-digitala.ro

Acord de cooperare între Ministerul Apărării Naţionale din România şi Ministerul Apărării din Regatul Norvegiei privind colaborarea în domeniul militar - H.G. nr. 631/1997

Acord de cooperare între Ministerul Apărării Naţionale din România şi Ministerul Apărării din Georgia - H.G. nr. 382/1999

Acord între Ministerul Apărării Naţionale din România şi Ministerul Apărării din Republica Lituania privind cooperarea în domeniul militar - H.G. nr. 383/1999

Acord de cooperare între Ministerul Apărării Naţionale din România şi Ministerul Apărării din Republica Azerbaidjan - H.G. nr. 805/1999

Acord de cooperare între Ministerul Apărării Naţionale din România şi Ministerul Apărării din Republica Armenia - H.G. nr. 840/1999

Protocolul între Ministerul Apărării Naţionale din România şi Ministerul Apărării din Republica Azerbaidjan privind cooperarea în domeniul învăţământului militar – H.G. nr. 681/2000

Protocolul dintre Ministerul Apărării Naţionale din România şi Statul Major General al Republicii Turcia cu privire la cooperarea în domeniul istoriei, al muzeelor şi al arhivelor militare – H.G. nr. 682/2000

Acord între Ministerul Apărării Naţionale din România şi Ministerul Apărării din Statul Israel privind cooperarea în domeniul militar - H.G. nr. 841/2000

Acord între Guvernul României şi Guvernul Statelor Unite ale Americii privind cooperarea în domeniul contracarării proliferării armelor de distrugere în masă şi promovarea relaţiilor militare şi de apărare – O.G. nr. 3/1999, aprobată prin L. nr. 100/1999

Acord între Guvernul României şi Guvernul Republicii Franceze privind cooperarea în domeniul apărării – O.G. nr.42/1999, aprobată prin L. nr. 14/2000

Memorandum de înţelegere între Guvernul României şi Guvernul Republicii Elene privind cooperarea în domeniile armamentelor şi tehnologiei destinate apărării – L. nr. 175/1997

https://biblioteca-digitala.ro

Memorandum de înțelegere între Ministerul Apărării Naționale din România și Ministerul Apărării din Regatul Țărilor de Jos privind schimbul de date și cooperarea în domeniul cercetării și tehnologiei pentru apărare - H.G. nr. 179/1999

Memorandum privind contactele în domeniul militar între Ministerul Apărării Naționale din România și Ministerul Apărării din Regatul Danemarcei - H.G. nr. 540/1999

Acord de colaborare bilaterală între Ministerul Apărării Naționale din România și Ministerul Apărării din Georgia privind pregătirea personalului pe bază de reciprocitate - H.G. nr. 129/2000

Acord specific între Ministerul Apărării Naționale din România și Ministerul Apărării Naționale din Portugalia privind cooperarea în domeniul materialelor pentru apărare - H.G. nr. 842/2000

Acord între Ministerul Apărării Naționale din România și Ministerul Apărării din Republica Cehă privind protecția informațiilor militare secrete - H.G. nr. 881/2000

Acorduri, memorandumuri bilaterale în domeniile științei, tehnologiei

Acord între Guvernul României și Autoritățile Executive ale Georgiei privind colaborarea în domeniile învățământului, culturii și științei – H.G. nr. 743/1999

Acord de cooperare științifică și tehnologică între ministrul cercetării și tehnologiei din România, pe de o parte, și ministrul relațiilor internaționale al Comunității franceze din Belgia, ministrul relațiilor internaționale al Regiunii Valone, pe de altă parte – H.G. nr. 846/1999

Acord între Ministerul Cercetării și Tehnologiei din România și Ministerul Comunității Flamande din Belgia privind cooperarea în domeniul științei și tehnologiei - H.G. nr. 847/1999

Memorandum de înțelegere în domeniul cercetării și tehnologiei între Minsterul Cercetării și Tehnologiei din România și Înaltul Consiliu pentru Știință și Tehnologie din Regatul Hașemit al Iordaniei - H.G. nr. 848/1999

Acord între Guvernul României și Guvernul Republicii Uzbekistan privind colaborarea tehnico-științifică - H.G. nr. 849/1999

https://biblioteca-digitala.ro

Acord între Guvernul României şi Guvernul Statelor Unite ale Americii privind cooperarea ştiinţifică şi tehnologică - H.G. nr. 10/2000

Acord privind cooperarea în domeniul ştiinţei şi tehnologiei între Agenţia Naţională pentru Tehnologie şi Inovare din România şi Consiliul pentru Cercetare Ştiinţifică şi Tehnică din Turcia - H.G. nr. 11/2000

Acordul dintre Guvenul României şi Guvernul Republicii Bulgaria privind colaborarea în domeniile învăţământului, ştiinţei şi culturii – H.G. nr. 477/2000

Acord între Guvernul României şi Guvernul Republicii Ungare privind cooperarea ştiinţifică şi tehnologică - H.G. nr. 644/2000

Acord cadru de cooperare tehnică, ştiinţifică şi tehnologică dintre Guvernul României şi Guvernul Republicii Chile - H.G. nr. 1259/2000

Acorduri, protocoale, înţelegeri bilaterale în domeniul tineretului şi sportului

Protocol de cooperare între Guvernul României şi Guvernul Statului Qatar în domeniul tineretului şi sportului - H.G. nr. 543/1997

Acord de cooperare între Ministerul Tineretului şi Sportului din România şi Uniunea Generală a Sportului din Republica Arabă Siriană privind cooperarea în domeniul sportului - H.G. nr. 349/1998

Acord între Guvernul României şi Guvernul Georgiei privind cooperarea în domeniul sportului - H.G. nr. 515/1999

Înţelegere între Ministerul Tineretului şi Sportului din România şi Ministerul Educaţiei şi Ştiinţei din Republica Moldova privind cooperarea în domeniile tineretului şi sportului - H.G. nr. 912/1999

Înţelegere între Ministerul Tineretului şi Sportului din România şi Comitetul de Stat pentru Cultură Fizică şi Sport din Ucraina privind cooperarea în domeniul sportului - H.G. nr. 26/2000

https://biblioteca-digitala.ro

Înțelegere între Ministerul Tineretului și Sportului din România și Ministerul Culturii Fizice, Sportului și Turismului din Federația Rusă privind cooperarea în domeniul educației fizice și sportului - H.G. nr. 198/2000

Acordul dintre Guvernul României și Guvernul Statelor Unite Mexicane privind colaborarea în domeniile educației, culturii, tineretului și sportului – H.G. nr. 481/2000

Acordul între Guvernul României și Guvernul Republicii Azerbaidjan privind colaborarea în domeniile științei, învățământului, culturii și sportului – H.G. nr. 735/2000

Acord între Guvernul României și Guvernul Republicii Africa de Sud privind cooperarea în domeniul sportului - H.G. nr. 745/2000

Acorduri bilaterale în domeniul transporturilor cu:

Republica Libaneză – L. nr. 4/1997

Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord - L. nr. 15/1997 (serviciile aeriene)

Republica Federală Germania - L. nr. 106/1997 (transporturi rutiere internaționale de persoane și mărfuri)

Republica Turkmenistan - L. nr. 112/1997 (transporturi rutiere internaționale de persoane și mărfuri)

Republica Coreea - L. nr. 114/1997 (transport aerian civil)

Republica Ungară - L. nr. 115/1997 (seviciile aeriene)

Ucraina - L. nr. 118/1997 (transporturi internaționale rutiere, servicii aeriene)

Republica Croația - L. nr. 25/1998 (servicii aeriene)

Statul Bahrain - L. nr. 37/1998 (servicii aeriene)

Republica Belarus - L. nr. 38/1998

https://biblioteca-digitala.ro

Republica Ungară - L. nr. 60/1998 (transportul combinat internaţional, desfăşurarea traficului feroviar realizat prin frontiera de stat)

Republica Belarus - L. nr. 117/1998 (serviciile aeriene)

Republica Arabă Siriană - L. nr. 200/1998 (serviciile aeriene)

Republica Uzbekistan - L. nr. 15/1999 (serviciile aeriene)

Republica Orientală a Uruguayului - L. nr. 95/1999 (serviciile aeriene)

Republica Uzbekistan - L. nr. 96/1999 (transporturi rutiere de tranzit, activitatea de transport pe cale ferată)

Statele Unite ale Americii - L. nr. 136/1999 (transporturi aeriene)

Regatul Norvegiei - L. nr. 173/1999 (serviciile aeriene)

Regatul Danemarcei - L. nr. 174/1999 (serviciile aeriene)

Regatul Suediei - L. nr. 175/1999 (serviciile aeriene)

Georgia - L. nr. 70/2000 (transportul combinat internaţional)

Republica Azerbaidjan - L. nr. 71/2000 (transportul combinat internaţional)

Republica Armenia - L. nr. 74/2000 (transportul combinat internaţional)

Republica Polonia - L. nr. 141/2000 (transporturile aeriene civile)

Republica Bulgaria – O.U.G. nr. 149/2000 r, aprobată prin L. nr. 91/2001 (acord privind aspectele tehnice, financiare, juridice şi organizatorice referitoare la construirea unui nou pod mixt (rutier şi feroviar) de frontieră între cele două ţări, peste fluviul Dunărea)

Tratate bilaterale cu:

Georgia - L. nr. 23/1997

Republica Azerbaidjan - L. nr. 24/1997

https://biblioteca-digitala.ro

Ucraina - L. nr.129/1997

Republica Uzbekistan - L. nr. 155/1999

Tratate, coduri şi convenţii internaţionale

Carta Energiei de la Lisabona - L. nr. 14/1997

Convenţia europeană pentru reprimarea terorismului de la Strasbourg - L. nr.19/1997

Convenţia europeană de extrădare de la Paris - L. nr. 80/1997

Codul internaţional de management pentru exploaterea în siguranţă a navelor şi pentru prevenirea poluării (Codul Internaţional de management al siguranţei – codul I.S.M.) adoptat de către Organizaţia Maritimă Internaţională – L. nr. 85/1997

Convenţia europeană cu privire la controlul achiziţionării şi deţinerii armelor de foc de către particulari de la Strasbourg - L. nr. 116/1997

Convenţia UNIDROIT privind bunurile culturale furate sau exportate ilegal, adoptată la Roma - L. nr. 149/1997

Convenţia europeană pentru protecţia patrimoniului arheologic (revizuită), adoptată la La Valetta - L. nr. 150/1997

Convenţia pentru protecţia patrimoniului arhitectural al Europei, adoptată la Granada - L. nr. 157/1997

Convenţia privind securitatea personalului Naţiunilor Unite şi a celui asociat, adoptată la New York - L. nr. 174/1997

Carta europeană a autonomiei locale, adoptată la Strasbourg - L. nr. 199/1997

Tratatul privind dreptul mărcilor adoptat la Geneva - L. nr. 4/1998 aderare

Convenţia europeană cu privire la echivalarea perioadelor de studii universitare, adoptată la Paris - L. nr. 20/1998

https://biblioteca-digitala.ro

Convenţia europeană cu privire la echivalarea generală a perioadelor de studii universitare, adoptată la Roma - L. nr. 21/1998

Convenţia europeană cu privire la echivalarea diplomelor ce permit accesul în instituţii universitare, adoptată la Paris - L. nr. 22/1998

Convenţia europeană cu privire la recunoaşterea academică a titlurilor universitare, adoptată la Paris - L. nr. 24/1998

Convenţia de la Roma, 1961 – Convenţie internaţională pentru protecţia artiştilor interpreţi sau executanţi, a producătorilor de fonograme şi a organismelor de radiodifuziune – L. nr. 76/1998

Convenţia de la Berna pentru protecţia operelor literare şi artistice din septembrie 1886, completată la Paris la 4 mai 1896, revizuită la Berlin la 13 noiembrie 1908, completată la Berna la 20 martie 1914, revizuită la Roma la 2 iunie 1928, revizuită la Bruxelles la 26 iunie 1948, revizuită la Stockholm la 14 iulie 1967 şi la Paris la 24 iulie 1971 şi modificată la 28 septembrie 1979 – L. nr. 77/1998

Constituţia Organizaţiei Internaţionale pentru Migrări, adoptată la Veneţia la 19 octombrie 1953 cu amendamentele din 20 mai 1987 – L. nr. 123/1998

Convenţia nr. 105 – Convenţie privind abolirea muncii forţate - L. nr. 140/1998

Convenţia împotriva dopajului, adoptată în cadrul Consiliului Europei, la Strasbourg - L. nr. 171/1998

Statutul Institutului Internaţional al Ombudsmanului adoptat în noiembrie 1992, amendat în octombrie 1996 şi Statutul Asociaţiei „Institutului European al Ombudsmanului" (I.E.O) – L. nr. 206/1998 aprobarea afilierii instituţiei Avocatului Poporului la Institutul Internaţional al Ombudsmanului şi la Institutul European al Ombudsmanului (I.E.O.)

Convenţia privind compensaţiile suplimentare pentru daune nucleare, adoptată la Viena - L. nr. 5/1999

Carta socială europeană revizuită, adoptată la Strasbourg - L. nr. 74/1999

https://biblioteca-digitala.ro

Convenție comună asupra gospodăririi în siguranță a combustibilului uzat și asupra gospodăririi în siguranță a deșeurilor radioactive, adoptată la Viena - L. nr. 105/1999

Tratat de interzicere totală a experiențelor nucleare, adoptat de Adunarea Generală a Națiunilor Unite - L. nr. 152/1999

Convenție privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu - L. nr. 86/2000

Convenția internațională privind armonizarea controalelor mărfurilor la frontiere - L. nr. 103/2000

Convenția internațională privind pregătirea, răspunsul și cooperarea în caz de poluare cu hidrocarburi -O.G. nr. 14/2000 aderare, L. nr. 160/2000

Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr. 182/1999 privind interzicerea celor mai grave forme ale muncii copiilor și acțiunea imediată în vederea eliminării lor, adoptată la cea de-a 87-a sesiune a Conferinței Generale a Organizației Internaționale a Muncii la Geneva, la 17 iunie 1999 - L. nr. 203/2000

Convenția de la Oslo privind interzicerea utilizării, stocării, producerii și transferului de mine antipersonal și distrugerea acestora – L.nr. 204/2000

Tratatul O.M.P.I. privind dreptul de autor, adoptat la Geneva - L. nr. 205/2000

Tratatul O.M.P.I. privind interpretările, execuțiile și fonogramele, adoptat la Geneva - L. nr. 206/2000

Convenția europeană de asistență juridică în materie penală, adoptată la Strasbourg - L. nr. 211/2000

Convenție cu privire la recunoașterea atestatelor obținute în învățământul superior în statele din regiunea Europei - L. nr. 172/1998

Convenție privind înființarea Biroului European de Telecomunicații (ETO), adoptată la Copenhaga – O.G. nr. 110/1998 r, aprobată prin L. nr. 251/1998

Convenția-cadru europeană privind cooperarea transfrontalieră a colectivităților sau autorităților teritoriale, adoptată la Madrid – O.G. nr.120/1998, aprobată prin L. nr. 78/1999

https://biblioteca-digitala.ro

Convenţia europeană privind transferul de proceduri în materie penală, adoptată la Strasbourg – O.G. nr. 77/1999

Convenţia europeană privind valoarea internaţională a hotărârilor represive, adoptată la Haga – O.G. nr. 90/1999

Convenţia europeană privind imprescriptibilitatea crimelor împotriva umanităţii şi a crimelor de război, adoptată la Strasbourg – O.G. nr. 91/1999

Acorduri, memorandumuri bilaterale în domeniul turismului cu:

Republica Federală Iugoslavia - H.G. nr. 320/1997

Republica Armenia - H.G. nr. 423/1997

Republica Azerbaidjan - H.G. nr. 424/1997

Georgia - H.G. nr. 425/1997

Regatul Thailandei - H.G. nr. 633/1997

Republica Filipine - H.G. nr. 634/1997

Republica Ungară - H.G. nr. 114/1998

Republica Bulgaria - H.G. nr. 309/1999

Republica Peru - H.G. nr. 310/1999

Republica Slovacă - H.G. nr. 172/2000

Acorduri bilaterale în domeniul vamal

Acord între Guvernul României şi Guvernul Statelor Unite ale Americii privind asistenţa reciprocă între administraţiile lor vamale - H.G. nr. 871/1998

Acord între Guvernul României şi Guvernul federal al Republicii Federale Iugoslavia privind colaborarea vamală şi asistenţa administrativă reciprocă pentru prevenirea, cercetarea şi urmărirea fraudelor vamale - H.G. nr. 124/1999

https://biblioteca-digitala.ro

Acord între Guvernul României şi Guvernul Republicii Turcia privind cooperarea vamală şi asistenţa administrativă reciprocă pentru prevenirea, investigarea şi combaterea infracţiunilor vamale - H.G. nr. 248/1999

Acord între Guvernul României şi Guvernul Republicii Bulgaria privind colaborarea şi asistenţa reciprocă în domeniul vamal - H.G. nr. 292/1999

Acord între Guvernul României şi Guvernul Republicii Elene privind cooperarea şi asistenţa reciprocă între administraţiile lor vamale - H.G. nr. 311/2000

Acord între Guvernul României şi Guvernul Republicii Moldova privind cooperarea vamală şi asistenţa administrativă reciprocă pentru prevenirea, investigarea şi combaterea infracţiunilor în domeniul vamal - H.G. nr. 744/2000

Acord între Guvernul României şi Cabinetul de Miniştri al Ucrainei privind asistenţa reciprocă în domeniul vamal - H.G. nr. 883/2000

Convenţii bilaterale în domeniul sanitar-veterinar cu:

Republica Turcia - H.G. nr. 428/1997

Republica Populară Chineză - H.G. nr. 357/1998

Republica Orientală a Uruguayului - H.G. nr. 831/1998

Republica Croaţia - H.G. nr. 182/1999

Republica Cehă - H.G. nr. 564/1999

Republica Moldova - H.G. nr. 842/1999

Republica Albania - H.G. nr. 309/2000

Republica Arabă Siriană - H.G. nr. 420/2000

Republica Armenia - H.G. nr. 816/2000

Republica Federativă a Braziliei - H.G. nr. 1235/2000

https://biblioteca-digitala.ro

CRONOLOGIA ÎNTÂLNIRILOR BILATERALE ALE PREŞEDINTELUI EMIL CONSTANTINESCU CU ŞEFI DE STAT ŞI DE GUVERN

1996

Preşedintele ales al Republicii Bulgaria, Petăr Stoianov, întâlnire privată, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 26 decembrie

Preşedintele ales al Republicii Moldova, Petru Lucinschi, vizită privată, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 30 decembrie

1997

Preşedintele Republicii Polonia, Aleksander Kwasniewski
Vizită oficială în Republica Polonia, Varşovia, 13 ianuarie

Preşedintele Consiliului de Miniştri al Republicii Polonia, W. Cimoszewicz
Vizită oficială în Republica Polonia, Varşovia, 13 ianuarie

Preşedintele Confederaţiei Elveţiene, Jean-Pascal Delamuraz
Întâlnire privată, Davos, 31 ianuarie

Regele belgienilor, Albert al II-lea
Vizită în Regatul Belgiei, Bruxelles, 4 februarie

Primul ministru al Guvernului Federal al Regatului Belgiei, Jean-Luc Dehaene
Vizită în Regatul Belgiei, Bruxelles, 4 februarie

Preşedintele Republicii Cehe, Vaclav Havel
Vizită oficială în Republica Cehă, Praga, 10 martie

Preşedintele Guvernului Republicii Cehe, Vaclav Klaus
Vizită oficială în Republica Cehă , Praga, 10 martie

Preşedintele Republicii Franceze, Jacques Chirac
Vizită de stat în România, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 21 februarie
Întâlnire privată, Paris, Palatul Elisée, 6 noiembrie

https://biblioteca-digitala.ro

Primul ministru al Guvernului Republicii Elene, Constantinos Simitis
București, Palatul Cotroceni, 21 martie

Președintele Republicii Turcia, Süleyman Demirel
Vizită oficială în Republica Turcia, Istanbul, 30 aprilie

Președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Italiene, Romano Prodi
București, Palatul Cotroceni, 5 mai

Primul ministru al Guvernului Federal al Regatului Belgiei, Jean-Luc Dehaene
București, Palatul Cotroceni, 9 mai

Primul ministru al Guvernului Republicii Moldova, Ion Ciubuc
București, Palatul Cotroceni, 15 mai

Președintele Republicii Elene, Constantinos Stephanopoulos
Vizită de stat în Republica Elenă, Atena, 23 mai

Primul ministru al Guvernului Republicii Elene, Constantinos Simitis
Vizită de stat în Republica Elenă, Atena, 24 mai

Președintele Republicii Ungaria, Arpad Göncz
Vizită de stat în România, București, Palatul Cotroceni, 25 mai

Președintele Ucrainei, Leonid Kucima
Vizită oficială în România, Neptun, 2 iunie

Președintele Statelor Unite ale Americii, Bill Clinton
Vizită oficială în România, Palatul Cotroceni, București, 11 iulie

Împăratul Japoniei, Akihito
Vizită oficială în Japonia, Palatul Imperial, Tokyo, 13 iulie

Primul ministru al Guvernului Japoniei, Ryutaro Hashimoto
Vizită oficială în Japonia, Palatul Guvernului, Tokyo, 14 iulie

Președintele Republicii Indonezia, Suharto
Vizită de stat în Republica Indonezia, Djakarta, 16 iulie

Președintele Republicii Populare Chineze, Jian Zemin
Vizită de stat în Republica Populară Chineză, Beijing, 8 septembrie

https://biblioteca-digitala.ro

Premierul Consiliului de Stat al Republicii Populare Chineze, Li Peng
Vizită de stat în Republica Populară Chineză, Beijing, 10 septembrie

Primul ministru al Republicii Portugheze, António Guterres
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 16 septembrie

Marele Duce Jean al Marelui Ducat al Luxemburgului
Vizită oficială în Marele Ducat al Luxemburgului,
Luxemburg, Palatul Regal, 30 septembrie

Primul ministru al Guvernului Marelui Ducat al Luxemburgului,
Jean Claude Juncker
Vizită oficială în Marele Ducat al Luxemburgului, Luxemburg,
30 septembrie

Primul ministru al Guvernului Republicii Portugheze, Mario Soares
Padova, 5 octombrie

Primul ministru al Guvernului Republicii Ungaria, Gyula Horn
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 21 octombrie

Preşedintele Republicii Slovacia, Michal Kovac
Vizită oficială în România, Palatul Cotroceni, Bucureşti, 29 octombrie

Primul ministru al Guvernului Republicii Franceze, Lionel Jospin
Întâlnire privată, Paris, Palatul Elisée, 7 noiembrie

Preşedintele Republicii India, Koheril Rahman Narayanan
Vizită de stat în Republica India, New Delhi, 16 noiembrie

Primul ministru al Consiliului de Miniştri al Indiei, Inder Kumar Gujral
Vizită de stat în Republica India, New Delhi, 17 noiembrie

Preşedintele Republicii Turcia, Süleyman Demirel
Vizită de stat în România, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 24 noiembrie

Preşedintele Ucrainei, Leonid Kucima
Întâlnire trilaterală România – Polonia – Ucraina
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 26 noiembrie

Preşedintele Republicii Polonia, Aleksander Kwasniewski
Întâlnire trilaterală România – Polonia – Ucraina

https://biblioteca-digitala.ro

București, Palatul Cotroceni, 26 noiembrie

Președintele Republicii Moldova, Petru Lucinschi
Vizită de lucru, Iași, 4 decembrie

Președintele Georgiei, Eduard Șevardnadze
Vizită oficială în România, București, Palatul Cotroceni, 10 decembrie

Președintele Federal al Republicii Federale Germania, Roman Herzog
Vizită oficială în Republica Federală Germania, 15 decembrie

Cancelarul Federal al Guvernului Federal al Republicii Federale Germania, Helmut Kohl
Vizită oficială în Republica Federală Germania, 16 decembrie

1998

Președintele Republicii Ungaria, Arpad Göncz
Vizită oficială în Republica Ungaria, Budapesta, 25 ianuarie

Primul ministru al Guvernului Republicii Ungaria, Gyula Horn
Vizită oficială în Republica Ungaria, Budapesta, 26 ianuarie

Președintele Republicii Italiene, Oscar Luigi Scalfaro
Vizită privată, București, Palatul Cotroceni, 18 februarie

Președintele Republicii Moldova, Petru Lucinschi
Vizită de lucru, Galați, 21 februarie

Regina Beatrix a Regatului Olandei
Vizită oficială în Regatul Olandei, Haga, 5 martie

Primul ministru al Regatului Olandei, Wim Kok
Vizită oficială în Regatul Olandei, Haga, 6 martie

Guvernatorul General al Canadei, Roméo Le Blanc
Vizită de stat în Canada, 24 mai

Primul ministru al Guvernului Federal al Canadei, Jean Chretien
Vizită de stat în Canada, 25 mai

Primul ministru al Guvernului Republicii Turcia, Mesut Ylmaz
București, Palatul Cotroceni, 19 iunie

https://biblioteca-digitala.ro

Preşedintele Republicii Azerbaidjan, Heidar Alirza Ogli Aliev
Vizită oficială în Republica Azerbaidjan, Baku, 29 iulie

Primul ministru al Guvernului Republicii Azerbaidjan, Artur Rasizade
Vizită oficială în Republica Azerbaidjan, Baku, 29 iunie

Preşedintele Georgiei, Eduard Şevardnadze
Vizită oficială în Georgia, Tibilisi, 13 iulie

Preşedintele Republicii Armenia, Robert Kocharian
Vizită oficială în Republica Armenia, Erevan, 3 iulie

Preşedintele Statelor Unite ale Americii, Bill Clinton
Vizită oficială în Statele Unite ale Americii, Washington, 16 iulie

Preşedintele Republicii Turcia, Süleyman Demirel
Vizită oficială în Republica Turcia, 28 iulie
Vizită oficială în România, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 3 decembrie

Primul ministru al Guvernului Republicii Turcia, Mesut Yilmaz
Vizită oficială în Republica Turcia, 28 iulie

Preşedintele Republicii Peru, Alberto Fujimori
Vizită oficială în România, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 8 septembrie

Preşedintele Republicii Kazakhstan, Nursultan Nazarbaev
Vizită oficială în România, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 21 septembrie

Primul ministru al Guvernului Republicii Croaţia, Zlatko Matesa
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 29 septembrie

Preşedintele Republicii Moldova, Petru Lucinschi
Vizită privată, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 10 octombrie

Regele Harald al V-lea al Regatului Norvegiei
Vizită oficială în Regatul Norvegiei, Palatul Regal, Oslo, 26 octombrie

Primul ministru al Regatului Norvegiei, Kjell Magne Bondevik
Vizită oficială în Regatul Norvegiei, Oslo, 26 octombrie

Preşedintele Republicii Finlanda, Martti Ahtisaari
Vizită oficială în Republica Finlanda, Helsinki, 27 octombrie

https://biblioteca-digitala.ro

Preşedintele Republicii Bulgaria, Petăr Stoianov
Vizită oficială în România, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 10 noiembrie

Preşedintele Guvernului Regatului Spaniei, Jose Maria Aznar
Întâlnire privată, Madrid, 14 noiembrie

Preşedintele Republicii Slovenia, Milan Kucan
Vizită oficială în Republica Slovenia, Ljublijana, 16 noiembrie

Primul ministru al Republicii Slovenia, Janez Drnovsek
Vizită oficială în Republica Slovenia, Ljublijana, 16 noiembrie

1999

Preşedintele Republicii Polonia, Aleksander Kwasnievski
Vizită de stat în România, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 4 martie

Preşedintele Republicii Turcia, Süleyman Demirel
Întâlnire trilaterală Bulgaria – Turcia – România
Palatul Foişor, Sinaia, 11 martie
Vizită oficială în Turcia, Ankara, 6 iulie

Preşedintele Republicii Bulgaria, Petăr Stoianov
Întâlnire trilaterală Bulgaria – Turcia – România
Palatul Foişor, Sinaia, 11 martie

Preşedintele Federal al Republicii Austria, Thomas Klestil
Vizită de stat în România, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 18 martie

Primul ministru al Republicii Cehia, Milos Zeman
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 19 martie

Primul ministru al Regatului Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord, Tony Blair
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 4 mai

Papa Ioan Paul al II-lea
Vizită de stat, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 7 mai

Preşedintele Ucrainei, Leonid Kucima
Vizită oficială în Ucraina, 27 mai

https://biblioteca-digitala.ro

Primul ministru al Guvernului Ucrainei, Valeri Pustovoitenko
Vizită oficială în Ucraina, 27 mai

Preşedintele Republicii Elene, Constantinos Stephanopoulos
Vizită oficială în România, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 16 iunie

Primul ministru al Guvernului Republicii Turcia, Bülent Ecevit
Vizită oficială în Republica Turcia, Ankara, 6 iulie

Primul ministru al Guvernului Republicii Moldova, Ion Sturza
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 28 august

Regele Harald al V-lea al Regatului Norvegiei
Vizită de stat în România, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 20 septembrie

Cancelarul Federal al Guvernului Federal al Republicii Federale Germania, Gerhard Schröder
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 24 septembrie

Preşedintele Republicii Franceze, Jacques Chirac
Vizită de stat în Republica Franceză, Paris, 27 septembrie

Primul ministru al Guvernului Republicii Franceze, Lionel Jospin
Vizită de stat în Republica Franceză, Paris, 27 septembrie

Emirul Statului Qatar, Şeicul Hamad Bin Khalifa Al-Thani
Vizită de stat în Statul Qatar, Doha, 23 octombrie

Emirul Statului Kuwait, Şeicul Jaber al-Ahmad al-Jaber al-Sabah
Vizită de stat în Statul Kuwait, Kuwait, 24 octombrie

Prinţul moştenitor al Statului Kuwait, Primul ministru,
Saad al-Abdulah al-Salem al-Sabah
Vizită de stat în Statul Kuwait, Kuwait, 24 octombrie

Preşedintele Republicii Kazahstan, Nursultan Abisevici Nazarbaev
Vizită oficială în Republica Kazahstan, 10 noiembrie

Primul ministru al Guvernului Republicii Kazahstan,
Tokaev Kasimjomart Kemelevici
Vizită oficială în Republica Kazahstan, 19 noiembrie

https://biblioteca-digitala.ro

Preşedintele Republicii Albania, Rexhep Mejdani
Vizită oficială în România, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 6 decembrie

2000

Preşedintele Statului Israel, Ezer Weizman
Vizită de stat în Statul Israel, 3 ianuarie

Preşedintele Autorităţii Naţionale Palestiniene, Yasser Arafat
Vizită de stat în Statul Israel, 4 ianuarie

Regina Elisabeta a II-a a Regatului Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord
Vizită oficială în Regatul Unit, Londra, Palatul Buckingham, 8 februarie

Primul ministru al Guvernului Regatului Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord, Tony Blair
Vizită oficială în Regatul Unit, Londra, 10, Downing Street, 8 februarie

Primul ministru al Guvernului Republicii Turcia, Bülent Ecevit
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 13 februarie

Preşedintele Republicii Croaţia, Stjepan Mesici
Ceremonia de învestire, Zagreb, 18 februarie

Preşedintele Republicii Portugheze, Jorge Sampaio
Vizită de stat în România, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 4 martie

Preşedintele Republicii Armenia, Robert Kocharian
Vizită oficială în România, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 5 aprilie

Primul ministru al Guvernului Republicii Ungaria, Viktor Orban
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 14 aprilie

Primul ministru al Guvernului Republicii Finlanda, Paavo Lipponen
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 4 mai

Preşedintele Republicii Cehe, Vaclav Havel
Vizită în România, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 18 mai

Regina Margareta a II-a a Regatului Danemarcei
Vizită de stat în România, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 23 mai

https://biblioteca-digitala.ro

Preşedintele Republicii Slovace, Rudolf Schuster
Vizită oficială în Republica Slovacă, Bratislava, 6 iunie

Primul ministru al Guvernului Republicii Slovace, Mikulas Dzurinda
Vizită oficială în Republica Slovacă, Bratislava, 6 iunie

Preşedintele Republicii Croaţia, Stjepan Mesic
Vizită de stat în Republica Croaţia, Zagreb, 8 iunie

Preşedintele Guvernului Republicii Croaţia, Ivica Racan
Vizită de stat în Republica Croaţia, Zagreb, 8 iunie

Primul ministru al Guvernului Fostei Republici Iugoslave a Macedoniei, Ljubco Georgievschi Bucureşti, Palatul Cotroceni, 12 iunie

Primul ministru al Guvernului Regatului Olandei, Wim Kok
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 26 iunie

Preşedintele Statelor Unite Mexicane, Ernesto Zedillo
Vizită de stat în Statele Unite Mexicane, Ciudad de Mexico, 20 iulie

Preşedintele ales al Statelor Unite Mexicane, Vicente Fox Quesada
Vizită de stat în Statele Unite Mexicane, Ciudad de Mexico, 21 iulie

Preşedintele Republicii Federale a Braziliei, Henrique Cardoso
Vizită oficială în Republica Federală a Braziliei, Brasil, 25 iulie

Guvernatorul General al Australiei, William Deane
Vizită particulară în Australia, Sydney, 23 septembrie

Regele Bhumibol Adulyadej al Regatului Thailandei
Vizită oficială în Regatul Thailandei, 26 septembrie

Primul ministru al Regatului Thailandei, Chuan Leekpai
Vizită oficială în Regatul Thailandei, 26 septembrie

Preşedintele Republicii Italiene, Carlo Azeglio Ciampi
Roma, 5 octombrie

Papa Ioan Paul al II-lea
Vizită oficială la Vatican, 6 octombrie

https://biblioteca-digitala.ro

CRONOLOGIA ÎNTÂLNIRILOR BILATERALE ALE PREŞEDINTELUI EMIL CONSTANTINESCU CU ŞEFI DE STAT ŞI DE GUVERN ÎN CADRUL UNOR CONFERINŢE INTERNAŢIONALE

A 5-a reuniune la nivel înalt a statelor membre ale OSCE, Lisabona, 2-4 decembrie 1996
Preşedintele Republicii Polonia, Aleksandr Kwasniewski
Preşedintele Republicii Turcia, Süleyman Demirel
Preşedintele Ucrainei, Leonid Kucima
Vicepreşedintele Statelor Unite ale Americii, Al Gore
Preşedintele Guvernului Regatului Spaniei, Jose Maria Aznar
Primul ministru al Guvernului Marelui Ducat al Luxemburgului, Jean-Claude Juncker
Primul ministru al Guvernului Republicii Ungaria, Gyula Horn
Primul ministru al Guvernului Republicii Elene, Kostas Simitis
Primul ministru al Guvernului Federal al Regatului Belgiei, Jean-Luc Dehaene
Primul ministru al Guvernului Statului Israel, Benyamin Netanyahu

Reuniunea Consiliului European, Dublin, 14 decembrie 1996
Preşedintele Republicii Franceze, Jacques Chirac
Preşedintele Republicii Bulgaria, Petăr Stoianov
Primul ministru al Guvernului Irlandei şi Preşedinte în exerciţiu al Consiliului European, John Bruton
Preşedintele Consiliului de Miniştri al Republicii Italiene, Romano Prodi
Primul ministru al Guvernului Regatului Olandei, Wim Kok
Preşedintele Consiliului de Miniştri al Republicii Polonia, Wlodzmierz Cimoszewicz
Primul ministru al Guvernului Republicii Ungaria, Gyula Horn
Primul ministru al Guvernului Republicii Cehe, Vaclav Klaus
Primul ministru al Guvernului Republicii Finlanda, Paavo Lipponen

Forumul Economic Mondial Davos, 31 ianuarie–2 februarie 1997
Preşedintele Republicii Ungaria, Arpad Göncz
Preşedintele Ucrainei, Leonid Kucima

https://biblioteca-digitala.ro

Primul ministru al Guvernului Republicii Cehe, Vaclav Klaus

Reuniunea la vârf a statelor membre ale Cooperării Economice la Marea Neagră, Istanbul, 28 aprilie 1997

Preşedintele Ucrainei, Leonid Kucima
Preşedintele Republicii Moldova, Petru Lucinschi

Ceremonia de aniversare a 50 de ani de la lansarea Planului Marshall, Haga, 28 mai 1997

Primul ministru al Regatului Norvegiei, Thorbjorn Jagland

Reuniunea Consiliului European
Amsterdam, 27 iunie 1997

Primul ministru al Guvernului Regatului Olandei şi Preşedinte în exerciţiu al Consiliului European, Wim Kok

Trilaterala România – Ucraina – Republica Moldova
Izmail, 3-4 iulie 1997

Preşedintele Ucrainei, Leonid Kucima
Preşedintele Republicii Moldova, Petru Lucinschi

Reuniunea la nivel înalt a Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic
Madrid, 8–9 iulie 1997

Preşedintele Statelor Unite ale Americii, Bill Clinton
Preşedintele Republicii Franceze, Jacques Chirac
Preşedintele Cabinetului de Miniştri al Republicii Italiene, Romano Prodi
Cancelarul Guvernului Federal al Republicii Federale Germania, Helmut Kohl
Preşedintele Guvernului Regatului Spaniei, Jose Maria Aznar
Primul ministru al Guvernului Marelui Ducat al Luxemburgului, Jean-Claude Juncker

Conferinţa internaţională „Coexistenţa Naţiunilor şi Relaţiile de Bună Vecinătate, Garanţia Securităţii şi a Stabilităţii în Europa", organizată sub auspiciile Preşedinţilor Lituaniei şi Poloniei
Vilnius, 5–6 septembrie 1997

Primul ministru al Guvernului Federaţiei Ruse, Victor Cernomîrdin
Preşedintele Republicii Lituania, Algirdas Brazauskas
Preşedintele Republicii Letonia, Guntis Ulmanis
Preşedintele Republicii Ungaria, Arpad Göncz
Preşedintele Republicii Bulgaria, Petăr Stoianov
Preşedintele Republicii Estonia, Lennart Meri
Preşedintele Ucrainei, Leonid Kucima
Preşedintele Republicii Belarus, Aleksander Lukashenko

https://biblioteca-digitala.ro

A doua reuniune a şefilor de stat şi de guvern ai ţărilor membre ale Consiliului Europei
Strasbourg, 9–11 octombrie 1997
Preşedintele Republicii Franceze, Jacques Chirac
Preşedintele Republicii Austria, Thomas Klestil
Preşedintele Republicii Armenia, Levon Ter-Petrosian
Preşedintele Republicii Azerbaidjan, Heidar
Preşedintele Georgiei, Eduard Şevarnadze
Preşedintele Cabinetului de Miniştri al Republicii Italiene, Romano Prodi
Primul ministru al Guvernului Regatului Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord, Tony Blair
Primul ministru al Guvernului Regatului Spaniei, Jose Maria Aznar
Primul ministru al Guvernului Republicii Ungaria, Gyula Horn

Forumul European „Principii şi Forme ale Cooperării Pan-Europene şi Internaţionale"
Berlin, noiembrie 1997
Primul ministru al Guvernului Republicii Moldova, Ion Ciubuc

Reuniunea şefilor de stat şi de guvern ai statelor membre ale Francofoniei
Hanoi, 14-16 noiembrie 1997
Preşedintele Republicii Franceze, Jacques Chirac
Preşedintele Republicii Socialiste Vietnam, Tran Duc Luong
Preşedintele Consiliului Federal al Confederaţiei Elveţiene, Arnold Koller
Primul ministru al Guvernului Federal al Canadei, Jean Chretien
Primul ministru al Guvernului Federal al Regatului Belgiei, Jean-Luc Dehaene
Primul ministru al Consiliului de Miniştri al Republicii Libaneze, Rafic Hariri

Reuniunea preşedinţilor statelor din Europa Centrală şi de Est
Levoca, 23–24 ianuarie 1998
Preşedintele Republicii Slovace, Michal Kovac
Preşedintele Republicii Polonia, Aleksander Kwasniewski
Preşedintele Republicii Austria, Thomas Klestil
Preşedintele Republicii Slovenia, Milan Kucan
Preşedintele Ucrainei, Leonid Kucima

Forumul Economic Mondial
Davos, 29 ianuarie–1 februarie 1998
Preşedintele Confederaţiei Elveţiene, Flavio Cotti
Preşedintele Republicii Argentiniene, Carlos Saul Menem

https://biblioteca-digitala.ro

Trilaterala România – Bulgaria –Turcia Antalya, 16-17 aprilie 1998
Preşedintele Republicii Turcia, Süleyman Demirel
Preşedintele Republicii Bulgaria, Petăr Stoianov

Reuniunea la nivel înalt a statelor membre ale CEMN
Ialta, 4–5 iunie 1998
Preşedintele Ucrainei, Leonid Kucima
Preşedintele Republicii Moldova, Petru Lucinschi
Preşedintele Republicii Turcia, Süleyman Demirel
Preşedintele Republicii Albania, Rexhep Meidani
Preşedintele Republicii Armenia, Robert Kocharian
Primul ministru al Guvernului Republicii Elene, Constantinos Simitis

Sesiunea Specială a Adunării Generale a ONU, consacrată luptei împotriva drogurilor
New York, 7–10 iunie 1998
Preşedintele Republicii Franceze, Jacques Chirac
Preşedintele Statului Costa Rica, Miguel Angel Rodriguez Echeverria
Preşedintele Guvernului Regatului Spaniei, Jose Maria Aznar

Atelier Internaţional NATO Asupra Luării Deciziilor Politico-Militare
Viena, 20–24 iunie 1998
Preşedintele Federal al Republicii Austria, Thomas Klestil
Preşedintele Republicii Lituania, Valdas Adamkus
Preşedintele Republicii Estonia, Lennart Meri

Conferinţa „Renaşterea Drumului Mătăsii"
Baku, 7–8 septembrie 1998
Preşedintele Republicii Azerbaidjan, Heidar Aliev
Preşedintele Ucrainei, Leonid Kucima
Preşedintele Republicii Moldova, Petru Lucinschi

Trilaterala România – Bulgaria – Grecia
Delphi, 3-4 octombrie 1998
Preşedintele Republicii Bulgaria, Petăr Stoianov
Primul ministru al Guvernului Republicii Elene, Constantinos Simitis

Trilaterala România – Republica Moldova – Ucraina
Chişinău, 22-23 octombrie 1998
Preşedintele Ucrainei, Leonid Kucima

https://biblioteca-digitala.ro

Primul ministru al Guvernului Republicii Moldova, Ion Ciubuc

Reuniunea membrilor fondatori ai Fundației Europene pentru Domul din Aachen

Aachen, 31 ianuarie 1999

Președintele Fostei Republici Iugoslave a Macedoniei, Boris Trajkovski
Președintele Republicii Slovenia, Milan Kucan
Președintele Republicii Ungaria, Arpad Göncz

Reuniunea la nivel înalt a Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic
Washington, 22–25 aprilie 1999

Președintele Republicii Franceze, Jacques Chirac
Președintele Ucrainei, Leonid Kucima
Primul ministru al Guvernului Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Tony Blair

A VI-a Reuniune a șefilor de stat din țările Europei Centrale
Lvov, 14–15 mai 1999

Președintele Republicii Ungaria, Arpad Göncz
Președintele Republicii Federale Germania, Roman Herzog
Președintele Ucrainei, Leonid Kucima
Președintele Republicii Bulgaria, Petăr Stoianov

Reuniunea Asociației Internaționale a Președintilor de Universități
Bruxelles, 11 iulie 1999

Primul ministru al Guvernului Federal al Regatului Belgiei, Jean-Luc Dehaene

Reuniunea economică la nivel înalt a țărilor din Europa Centrală și de Est

Salzburg, 30 iunie-2 iulie 1999

Președintele Republicii Austria, Thomas Klestil
Primul ministru al Guvernului Federației Ruse, Serghei Stepașin

Summit-ul Pactului de Stabilitate
Sarajevo, 29–30 iulie 1999

Președintele Statelor Unite ale Americii, Bill Clinton
Președintele Republicii Franceze, Jacques Chirac
Președintele Republicii Finlanda, Martti Ahtisaari

Summit-ul statelor din spațiul Marea Neagră – Marea Baltică
Yalta, 10–11 septembrie 1999

Președintele Republicii Ungaria, Arpad Göncz

https://biblioteca-digitala.ro

Sommet al Francofoniei
Moncton, 2–5 septembrie 1999
Guvernatorul General al Canadei, Roméo LeBlanc
Preşedintele Confederaţiei Elveţiene, Flavio Cotti
Preşedintele Republicii Libaneze, Emile Lahoud
Primul ministru al Guvernului Federal al Canadei, Jean Chretien

Trilaterala România – Grecia – Bulgaria
Voroveţ, 4 noiembrie 1999
Preşedintele Republicii Bulgaria, Petăr Stoianov
Primul ministru al Guvernului Republicii Elene, Costas Simitis

Summit-ul Cooperării Economice la Marea Neagră
Istanbul, 17 noiembrie 1999
Preşedintele Republicii Turcia, Süleyman Demirel
Preşedintele Republicii Moldova, Petru Lucinschi

Summit-ul OSCE
Istanbul, 17–19 noiembrie 1999
Preşedintele Federaţiei Ruse, Boris Elţîn
Preşedintele Ucrainei, Leonid Kucima
Preşedintele Republicii Turkmenistan, Saparmurat Niazov
Preşedintele Republicii Kârgâstan, Askar Akaev
Preşedintele Republicii Turcia, Süleyman Demirel
Preşedintele Republicii Slovace, Rudolf Schuster
Preşedintele Georgiei, Eduard Şevarnadze
Primul ministru al Guvernului Republicii Portugheze, Antonio Guterres
Preşedintele Guvernului Regatului Spaniei, Jose Maria Aznar
Primul ministru al Guvernului Statului Israel, Ehud Barak
Primul ministru al Guvernului Canadei, Jean Chretien

Summit-ul statelor membre şi statelor asociate la Uniunea Europeană
Helsinki, 11 decembrie 1999
Preşedintele Republicii Finlanda, Martti Ahtisaari

Trilaterala România – Turcia – Bulgaria
Vorovăţ, 3–4 aprilie 2000
Preşedintele Republicii Bulgaria, Petăr Stoianov

A VII-a Reuniune a şefilor de stat din ţările Europei Centrale
Szekesfehervar, 28–29 aprilie 2000
Preşedintele Republicii Ungaria, Arpad Göncz

https://biblioteca-digitala.ro

Preşedintele Republicii Croaţia, Stipe Mesic

Summit-ul Mileniului
New York, 5–8 septembrie 2000
Preşedintele Naţiunii Argentiniene, Fernando de la Rua
Preşedintele Republicii Islamice Iran, Mohammad Khatami
Preşedintele Republicii Finlanda, Tarja Halonen
Preşedintele Republicii Ungaria, Ferenc Madl
Preşedintele Fostei Republici Iugoslave a Macedoniei, Boris Trajkovski
Primul ministru al Guvernului Irlandei, Bernie Ahern

Reuniunea şefilor de stat şi de guvern privind Procesul de Cooperare în Europa de Sud-Est
Skopje, 25 octombrie 2000
Preşedintele Republicii Federale a Iugoslaviei, Vojislav Kostunica
Preşedintele Fostei Republici Iugoslave a Macedoniei, Boris Trajkovski
Primul ministru al Guvernului Republicii Elene, Constantinos Simitis
Primul ministru al Guvernului Republicii Turcia, Bulent Ecevit

Conferinţa Europeană a şefilor de stat şi de guvern din statele membre şi statele asociate la Uniunea Europeană
Nisa, 6–7 decembrie 2000
Primul ministru al Guvernului Regatului Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord, Tony Blair
Primul ministru al Guvernului Regatului Olandei, Wim Kok

https://biblioteca-digitala.ro

CRONOLOGIA ÎNTÂLNIRILOR PREŞEDINTELUI EMIL CONSTANTINESCU CU CONDUCĂTORI AI UNOR ORGANIZAŢII INTERNAŢIONALE

1996

Directorul General al Fondului Monetar Internaţional,
Michel Camdessus
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 21 decembrie

1997

Preşedintele Băncii Europene pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare,
Jacques de Larosiere
Davos, 1 februarie
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 16 octombrie

Preşedintele Comisiei Europene, Jacques Santer
Bruxelles, Sediul CE, 3 februarie
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 10 aprilie
Amsterdam, 27 iunie

Preşedintele Parlamentului European, J. M. Gil Robles Gil Delgado
Bruxelles, Sediul PE, 4 februarie

Secretarul General al Uniunii Europei Occidentale, José Cutileiro
Bruxelles, Sediul UEO, 4 februarie

Secretarul General al Organizaţiei Tratatului Atlanticului de Nord, Javier Solana
Bruxelles, Cartierul General al NATO, 4 februarie
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 13 octombrie

Secretarul General al Organizaţiei pentru Cooperare şi Dezvoltare Economică, Donald Johnson
Paris, Sediul OCDE, 5 februarie

https://biblioteca-digitala.ro

Preşedintele Uniunii Europene Creştin-Democrate, Wim Van Welzen
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 24 februarie

Preşedintele Internaţionalei Socialiste, Pierre Mauroy
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 12 martie

Directorul Executiv al Băncii Europene pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare, Horst Kohler
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 19 martie

Preşedintele Curţii Europene de Conturi, Bernhard Friedmann
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 14 aprilie

Directorul General al Organizaţiei Naţiunilor Unite pentru Educaţie, Ştiinţă şi Cultură (UNESCO), Federico Mayor
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 5 mai

Preşedintele Băncii Mondiale, James D. Wolfensohn
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 12 mai

Preşedintele Internaţionalei Liberale, Frits Bolkenstein
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 16 mai

Preşedintele Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, Leni Fischer
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 26 mai
Vilnius, 5 septembrie
Strasbourg, 10 octombrie

Secretarul General al Consiliului Europei, Daniel Tarschys
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 26 mai
Strasbourg, 11 ocrombrie

Preşedintele Asociaţiei Regiunilor Europene şi Primul ministru al Guvernului Flamand, Luc Van Den Brande
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 12 iunie

Preşedintele în exerciţiu al Consiliului European, Wim Kok
Amsterdam, 27 iunie

Preşedintele în exerciţiu al Organizaţiei pentru Securitate şi Cooperare în Europa, Niels Helveg Petersen
Vilnius, 6 septembrie

https://biblioteca-digitala.ro

Preşedintele Adunării Parlamentare a Organizaţiei Tratatului Atlanticului de Nord, William Roth
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 12 octombrie

Comandantul Suprem al Forţelor Aliate din Europa,
Wesley K. Clark
Bruxelles, Cartierul general al NATO, 15 decembrie

1998

Secretarul General al Organizaţiei Naţiunilor Unite, Kofi Annan
Davos, 1 februarie

Preşedintele Adunării Uniunii Europei Occidentale, L. M. de Puig
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 10 februarie

Preşedintele Curţii Internaţionale de Justiţie, S. Schwebel
Haga, Sediul CIJ, 6 martie

Directorul Executiv al Băncii Europene pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare, Charles Frank
Londra, 12 martie

Preşedintele Parlamentului European, J. M. Gil Robles Gil Delgado
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 25 martie

Secretarul General al Organizaţiei Tratatului Atlanticului de Nord, Javier Solana
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 2 aprilie
Viena, 23 iunie
Bruxelles, Cartierul General NATO, 25 noiembrie

Preşedintele Internaţionalei Creştin-Democrate, Ricardo Arias Calderon
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 21 aprilie

Secretarul General al Consiliului Europei, Daniel Tarschys
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 27 aprilie

Coordonatorul Iniţiativei de Cooperare Sud-Est Europeană, Richard Schifter
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 7 mai

Secretarul General al Înaltului Consiliu al Organizaţiei Internaţionale a Francofoniei, Stelio Farandjis
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 15 mai

https://biblioteca-digitala.ro

Comandantul Suprem al Forțelor Aliate din Europa, Wesley Clark
București, Palatul Cotroceni, 9 iulie

Președintele Băncii Mondiale, James Wolfensohn
Washington, 17 iulie

Președintele Comunității Sant' Egidio, Andreea Ricardi
București, Palatul Cotroceni, 29 august

Președintele Comitetului Internațional de Cruce Roșie,
Cornelius Sommaruga
București, Palatul Cotroceni, 31 august

Președintele Internaționalei Liberale, Frits Bolkenstein
București, Palatul Cotroceni, 5 octombrie

Secretarul General al Uniunii Creștin-Democrate, Javier Ruperez
Madrid, 14 noiembrie 1998

Secretarul General al Organizației Internaționale a Francofoniei, Boutros Boutros-Ghali
București, Palatul Cotroceni, 4 decembrie

1999

Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite, Kofi Annan
New York, Sediul ONU, 22 aprilie

Președintele Băncii Mondiale, James Wolfensohn
Washington, Sediul BM, 25 aprilie

Directorul Executiv al Fondului Monetar Internațional,
Michel Camdessus
Washington, Sediul FMI, 25 aprilie

Președintele onorific al Internaționalei Liberale, Otto Graf Lambsdorff
București, Palatul Cotroceni, 13 mai

Președintele Adunării Parlamentare a Consiliului Europei,
Lordul David Russell-Johnston
București, Palatul Cotroceni, 1 iunie

https://biblioteca-digitala.ro

Secretarul General al Consiliului Mondial al Energiei, Gerald Doucet
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 8 iunie

Secretarul General al Organizaţiei Tratatului Atlanticului de Nord, Javier Solana
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 8 iulie

Secretarul General al Uniunii Europei Occidentale, Jose Cutileiro
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 9 iulie

Directorul General al Programului Naţiunilor Unite pentru Educaţie, Ştiinţă şi Cultură (UNESCO), Federico Mayor
Bruxelles, 12 iulie

Coordonatorul Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est, Bodo Hombach
Bucureşti, 15 iulie
Sarajevo, 29 iulie

Comandantul Suprem al Forţelor Aliate din Europa, Wesley K. Clark
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 15 iulie

Secretarul General al Organizaţiei Internaţionale a Francofoniei, Boutros Boutros-Ghali
Moncton, 3 septembrie

Secretarul General al Consiliului Europei, Walter Schwimmer
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 10 septembrie

Preşedintele Băncii Europene pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare, Horst Kohler
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 15 septembrie

Preşedintele Comisiei Europene, Romano Prodi
Istanbul, 18 noiembrie

Preşedintele Adunării Parlamentare a Organizaţiei Tratatului Atlanticului de Nord, Javier Ruperez
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 26 noiembrie

2000

Preşedintele Comisiei Europene, Romano Prodi
Bucureşti, Palatul Cotroceni, 13 ianuarie

https://biblioteca-digitala.ro

Președintele Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Horst Kohler
Londra, Sediul BERD, 8 februarie

Secretarul General al Organizației Tratatului Atlanticului de Nord, George Robertson
București, Palatul Cotroceni, 10 februarie

Coordonatorul Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est, Bodo Hombach
București, Palatul Cotroceni, 12 februarie
București, Palatul Cotroceni, 27 octombrie

Președintele Adunării Parlamentare a Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, Helle Degn
București, Palatul Cotroceni, 23 februarie

Președintele Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, Lordul David Russell-Johnston
București, Palatul Cotroceni, 23 februarie

Secretarul General al Consiliului Europei, Walter Schwimmer
București, Palatul Cotroceni, 23 februarie

Comandantul Suprem al Forțelor Europene Aliate, Wesley Clark
București, Palatul Cotroceni, 2 martie

Directorul Executiv al Fondului Monetar Internațional, Michel Camdessus
Washington, Sediul FMI, 25 aprilie

Președintele Curții Europene a Drepturilor Omului, Luzius Wildhaber
București, Palatul Cotroceni, 22 iunie

Comandantul Suprem al Forțelor Europene Aliate, Joseph W. Ralston
București, Palatul Cotroceni, 28 iunie

Președintele în exercițiu al Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, Benita Ferrero-Waldner
București, Palatul Cotroceni, 6 iulie

https://biblioteca-digitala.ro

CRONOLOGIA ÎNTÂLNIRILOR PREŞEDINTELUI EMIL CONSTANTINESCU CU FOŞTI ŞEFI DE STAT ŞI DE GUVERN

Fostul Preşedinte al Republicii Polonia, Lech Walesa
Varşovia, 13 ianuarie 1997

Fostul Preşedinte al Republicii Franceze, Valery Giscard d'Estaing
Paris, 7 noiembrie 1997; 27 septembrie 1999

Fostul Prim ministru al Guvernului Regatului Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord, Margaret Thatcher
Londra, 11 martie 1998

Fostul Preşedinte al Statelor Unite ale Americii, George Bush
New York, 22 aprilie 1999

Fostul Preşedinte al Republicii Bulgaria, Jelio Jelev
Bucureşti, 19 mai 2000

Fostul Prim ministru al Regatului Belgiei, Wilfried Martens
Nisa, 7 decembrie 2000

Fostul Prim ministru al Republicii Franceze, Raymond Barre

https://biblioteca-digitala.ro

CRONOLOGIA TEXTELOR

Cuvânt rostit din balconul Facultății de Geologie la ***marele miting pentru democrație din Piața Universității***, Bucureşti, 26 aprilie 1990 III 611

Declarație privind ***Constiutuirea Solidarității Universitare***, Bucureşti, 18 septembrie 1990 III 613

Expunere la ***Conferința Rectorilor Universităților din Peninsula Balcanică,*** Istanbul, 20-21 septembrie 1990 II 744

Declarație privind ***constituirea Convenției Democratice din România***, Bucureşti, 14 noiembrie 1991 III 618

Discurs la ***mitingul aniversar din Piața Universității***, Bucureşti, 15 iunie 1991 III 616

Discurs la ***Mitingul Alianței Civice***, Bucureşti, 15 noiembrie 1991 II 261

Conferință la ***South West University***, Los Angeles, SUA, ianuarie 1992 II 14

Conferință ținută la ***Indiana University,*** Bloomington, SUA, februarie 1992 III 33

Conferință ținută la ***Stanford University***, California, SUA, februarie 1992

Proiect prezentat la ***concursul pentru ocuparea funcției de rector al Universității Bucureşti***, 9 martie 1992 III 13

Discurs la ***şedința Senatului consacrată alegerii rectorului Universității Bucureşti***, 9 martie 1992 III 620

Expunere la Conferința internațională ***România şi românii în ştiința contemporană***, Sinaia, 5 mai 1992 II 739

https://biblioteca-digitala.ro

Laudatio la ***conferirea titlului de Doctor Honoris Causa Profesorului Dr. Dumitru Stăniloae***, Bucureşti, 22 iunie 1992 II 762

Declaraţii după anunţarea rezultatului votului reprezentanţilor formaţiunilor din CDR pentru ***stabilirea candidatului unic al Convenţiei Democratice la alegerile prezidenţiale din 1992 şi la conferinţa de presă organizată cu această ocazie***, Bucureşti, 27 iunie 1992 III 624

Discurs la ***deschiderea campaniei pentru alegerile parlamentare şi prezidenţiale,*** Timişoara, 27 iulie 1992 III 626

Fragmente din discursurile de deschidere a ***Cursurilor de vară şi colocviilor ştiinţifice de limba, literatura, istoria şi arta poporului român,*** *organizate de Universitatea Bucureşti la Sinaia,* iulie 1992, iulie 1993, iulie 1994 III 25

Manifest adresat cetăţenilor României în campania prezidenţială, august 1992 III 629

Mesaj adresat*, în calitate de candidat la Preşedinţia României,* ***ţăranilor şi specialiştilor din agricultură***, august 1992 III 630

Fragmente din discursuri la ***mitingurile electorale***, Focşani, 29 august 1992, Iaşi 11 august 1992 III 632

Mesaj adresat alegătorilor după ***comunicarea rezultatelor (neoficiale) ale celui de al doilea tur de scrutin al alegerilor prezidenţiale,*** Bucureşti, 12 octombrie 1992 III 639

Discurs la ***Congresul UDMR***, Braşov, 15 ianuarie 1993 III 643

Conferinţă prezentată la ***Institutul de Relaţii Internaţionale din München***, noiembrie 1992 II 55

Declaraţii după ***alegerea în funcţia de preşedinte al Convenţiei Democratice din România pentru mandatul 1993-1995*** *şi la conferinţa de presă care a urmat şedinţei CDR*, Bucureşti, 30 noiembrie 1992 III 641

Declaraţie politică a preşedintelui Convenţiei Democratice din România, 17 ianuarie 1993 III 647

https://biblioteca-digitala.ro

Conferință la ***Georgetown University***, Washington, SUA, februarie 1993 II 55

Declarație de sprijin pentru ***soluționarea conflictelor de muncă prin dialogul Puterii cu Sindicatele***, București, 12 aprilie 1993 III 649

Declarație privind ***răspunderea Guvernului pentru prelungirea conflictelor de muncă și pentru cauzele care le-au generat***, București, 4 mai 1993 III 650

Declarație de respingere a acuzațiilor aduse Convenției Democratice din România de către Președintele Iliescu *în cadrul Consfătuirii Guvernului cu prefecții*, București, 26 mai 1993 III 652

Alocuțiune la semninarul "Perspectivele reformei învățământului superior în Centrul și Estul Europei, organizat de ***Conferința rectorilor europeni***, Menaggio, Italia, 21 iunie 1993 II 698

Discurs la al 18-lea ***Congres al Academiei Româno-Americane (ARA),*** *Universitatea din Chișinău*, 12 iulie 1993 II 241

Conferință la ***Congresul Academiei Româno-Americane, cu tema Moldova: tradiție și viitor în deschiderea spre Vest,*** *Universitatea din Chișinău*, 12 iulie 1993 III 150

Conferință la ***Seminarul internațional al tinerilor liberali din Europa Centrală și de Est***, Ilieni, iulie 1993 II 182

Declarație, în calitate de Președinte al Convenției Democratice, privind ***criza politică din Federația Rusă***, București, 22 septembrie 1993 III 654

Declarație privind ***agravarea confruntărilor de la Moscova și interesul României de a susține forțele reformiste din Federația Rusă***, București, 2 octombrie 1993 III 656

Conferință prezentată la ***Institutul de Studii Politice din Lublin***, Polonia, octombrie 1993 II 88

Comunicare la ***Simpozionul internațional Dezvoltarea societății civile în Europa Centrală și de Sud-Est,*** *organizat de Institutul de Relații Internaționale din München*, București, 12 noiembrie 1993 II 245

https://biblioteca-digitala.ro

Conferinţă la ***Universitatea din Oxford***, Marea Britanie, 19 noiembrie 1993 II 99

Declaraţia preşedintelui CDR privind ***încălcarea normelor de drept internaţional în Transnistria***, Bucureşti, 19 octombrie 1993 III 658

Discurs la ***adunarea populară dedicată aniversării a 75 de ani de la Marea Unire din 1918***, Bucureşti, Piaţa Revoluţiei, 1 decembrie 1993 III 664

Declaraţie după ***întâlnirea delegaţiei Convenţiei Democratice cu Preşedintele României, Ion Iliescu***, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 12 ianuarie 1994 III 666

Expunere la ***Conferinţa exilului românesc***, Paris, 24 mai 1994 II 9

Discurs la ***Conferinţa exilului românesc***, Paris, mai 1994 II 258

Discurs la a X-a ***Adunare Generală a Asociaţiei Universităţilor Europene*** (Conferinţa Rectorilor Europeni), Universitatea din Budapesta, 2 septembrie 1994 III 29

Discurs la ***ceremonia dedicată tricentenarului Universităţii Bucureşti***, 29 septembrie 1994 III 36

Conferinţă la ***Universitatea din Sydney, Australia***, septembrie 1994 II 88

Expunere la ***întâlnirea cu cadrele didactice, organizată de sindicatele din învăţământ***, Bucureşti, 25 octombrie 1994 II 264

Alocuţiune la ***întâlnirea cu intelectualii din Piteşti***, 1994 II 267

Alocuţiune la ***întâlnirea cu membrii Asociaţiei Generale a Inginerilor din România***, Bucureşti, 1994 II 222

Declaraţie privind ***depunerea candidaturii pentru un al doilea mandat de preşedinte al CDR şi de candidat unic al Convenţiei Democratice la alegerile prezidenţiale din 1996***, Bucureşti, 13 ianuarie 1995 III 668

Discurs la reuniunea ***Comitetului de conducere a Asociaţiei Universităţilor Europene (Conferinţa Rectorilor Europeni), Universitatea din Geneva***, Elveţia, 15 ianuarie 1995 III 45

https://biblioteca-digitala.ro

Declarație, în calitate de președinte al Convenției Democratice din România, ***după semnarea protocolului de colaborare dintre PDSR, PUNR, PRM și PSM,*** București, 20 ianuarie 1995 III 671

Mesaj la începutul celui de al doilea mandat de președinte al CDR și învestirea drept candidat unic al Convenției Democratice la alegerile prezidențiale din 1996, *București, 22 martie 1995 III 664*

Discurs la ***întâlnirea cu studenții Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași,*** 24 martie 1995 II 597

Alocuțiune la ***aniversarea centenarului Bibliotecii Centrale din București,*** martie 1995 III 43

Discurs la ***deschiderea simpozionului Relația știință-religie în lumea contemporană***, Sinaia, 26 aprilie 1995 II 759

Declarație la ***Conferința de presă a CDR privind consecințele negative ale politicii Guvernului condus de primul ministru Nicolae Văcăroiu în direcția integrării în structurile europene și euro-atlantice,*** București, 4 iulie 1995 III 675

Expunere la ***Conferința internațională Dezvoltarea economică și democrația,*** organizată de Forumul liderilor democratici în Asia - Pacific, Seul, Republica Coreea, august 1995 II 105

Declarație privind inițiativa CDR de ***introducere a unei moțiuni de cenzură împotriva Guvernului Văcăroiu***, București, 1 septembrie 1995 III 678

Discurs la ***Adunarea de Doliu din Piața Revoluției cu ocazia funeraliilor lui Corneliu Coposu,*** București, 14 noiembrie 1995 II 31

Prezentarea ***Contractului cu România*** la reuniunea Consiliului Național al CDR, București, 24 noiembrie 1995 III 680

Expunere, în calitate de invitat la ***Conferința rectorilor brazilieni, Universitatea din Rio de Janeiro,*** decembrie 1995 II 94

Expunere la ***întâlnirea cu oameni de cultură, profesori și studenți la Universitatea de Vest***, Timișoara, 1995 II 108

https://biblioteca-digitala.ro

Sinteză a unor discursuri ţinute în calitate de Preşedinte al Convenţiei Democratice din România la ***întâlnirile cu organizaţiile de tineret democrat-creştine, liberale, ecologiste, civice din CDR***, Bucureşti, 1995 II 272

Mesaj privind alegerea ***organelor de conducere*** de către Congresul PNŢCD, Bucureşti 15 ianuarie 1996 III 683

Discurs la deschiderea ***Congresului Partidului Naţional Ţărănesc Creştin Democrat***, Bucureşti, 19 ianuarie 1996 II 141

Declaraţie de ***protest împotriva întreruperilor de agent termic, apă caldă şi curent electric datorită neasigurării corespunzătoare a materiilor energetice***, Bucureşti, 15 februarie 1996 III 685

Mesaj adresat, în calitate de Preşedinte al Convenţiei Democratice din România, ***Congresului Alianţei Civice***, Bucureşti, 24 februarie 1996 III 690

Declaraţie după ***votatea în Parlament a moţiunii iniţiate de CDR pentru stabilirea vinovaţilor şi a pagubelor produse de criza energetică,*** Bucureşti, 27 februarie 1996 III 687

Declaraţie de ***protest faţă de încercarea Guvernului de a eluda consecinţele moţiunii votate în Parlament,*** *în problema energiei*, Bucureşti, 1 martie 1996 III 688

Discurs la ***deschiderea campaniei electorale a CDR pentru alegerile locale,*** Curtea de Argeş, 23 aprilie 1996 III 1996

Declaraţie, în calitate de preşedinte al Convenţiei Democratice, cu ocazia vizitei în România a ministrului de externe al Federaţiei Ruse în vederea ***parafării Tratatului de bază dintre România şi Federaţia Rusă,*** Bucureşti, 24 aprilie 1996 III 696

Declaraţia preşedintelui CDR privind ***hotărârea Senatului de a permite senatorilor deţinerea calităţii de membri în AGA şi în consiliile de administraţie ale societăţilor comerciale cu capital majoritar de stat***, Bucureşti, 2 mai 1996 III 698

Discurs la ***lansarea programului prezidenţial „Acum pentru România",*** Bucureşti, 27 iunie 1996 III 702

https://biblioteca-digitala.ro

Declarația președintelui CDR privind ***tergiversarea măsurilor de sancționare a corupției***, București, 1 august 1996 III 700

Expunere la ***Universitatea din Patras***, Grecia, 3 august 1996 III 267

Discurs la ***deschiderea campaniei pentru alegerea Președintelui României***, Ruginoasa, 4 septembrie 1996 III 708

Apel pentru reconcilierea națională lansat la Alba Iulia, 8 septembrie 1996 III 715

Discuție cu bătrânii și alți ***săteni din Teleorman***, septembrie 1996 III 718

Discurs, în calitate de președinte al CDR la ***Conferința Națională a Convenției Democratice din România,*** București, 21 octombrie 1996 III 721

Mesaj adresat electoratului după ***primul tur al scrutinului prezidențial***, București, 8 noiembrie 1996 III 727

Cuvânt la comemorarea ***unui an de la moartea lui Corneliu Coposu***, București, 11 noiembrie 1996 III 730

Fragmente din discursurile rostite, la anunțarea ***rezultatului turului al doilea al alegerilor prezidențiale***, la întâlnirea de la Primăria Capitalei și la marele miting din Piața Universității, în noaptea de 18 noiembrie 1996 III 733

Discurs la ***ceremonia de depunere a jurământului în fața Camerelor reunite ale Parlamentului României***, București, 29 noiembrie 1996 III 740

Discurs de ***Ziua Națională a României la marea adunare populară de la Alba-Iulia***, 1 decembrie 1996 II 830

Discurs la ***Summit-ul OSCE de la Lisabona***, 3 decembrie 1996 III 445

Discurs cu ocazia ceremoniei de ***depunere a jurământului de către Primul Ministru Victor Ciorbea și membrii Guvernului României***, București, 12 decembrie 1996 III 744

Alocuțiune la ***întâlnirea cu oamenii de cultură irlandezi***, Dublin, 13 decembrie 1996 III 147

Alocuțiune la ***întâlnirea cu oamenii de afaceri din Irlanda***, Dublin, 14 decembrie 1996 II 375

https://biblioteca-digitala.ro

Discurs la ***adunarea populară dedicată împlinirii a şapte ani de la începutul revoluţiei*** , Timişoara, Piaţa Operei, 17 decembrie 1996 II 34

Alocuţiune la şedinţa solemnă dedicată comemorării începutului revoluţiei anticomuniste din Bucureşti, Parlamentul României, 21 decembrie 1996 II 820

Mesaj pentru ***Anul Nou 1997***, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 31 decembrie 1996 III 747

Mesaj către ţară pentru ***sprijinirea luptei împotriva corupţiei şi crimei organizate***, Bucureşti, 8 ianuarie 1997 III 750

Discurs la şedinţa solemnă a ***Seimului Republicii Poloneze***, Varşovia, 14 ianuarie 1997 III 271

Alocuţiune la şedinţa de bilanţ a ***Inspectoratului General al Poliţiei*** *privind activitatea din anul 1996*, Bucureşti, 17 ianuarie 1997 II 495

Mesaj adresat înalţilor magistraţi la ***deschiderea anului judiciar***, Bucureşti, Curtea Supremă de Justiţie, 25 ianuarie 1997 II 543

Alocuţiune la ***Consiliul Nord-Atlantic***, Bruxelles, 4 februarie 1997 III 448

Alocuţiune la ***Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române***, Bucureşti, 13 februarie 1997 II 768

Alocuţiune la reuniunea Fundaţiei ***Forum pentru Starea Culturii,*** *Bucureşti, Casa Vernescu*, 15 februarie 1997 III 128

Alocuţiune la şedinţa de bilanţ asupra activităţii din anul 1996 a ***Parchetului General de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie***, Bucureşti, 15 februarie 1997 II 498

Discurs la ***Dineul oficial cu ocazia vizitei de stat a Preşedintelui Republicii Franceze, Jacques Chirac în România,*** Bucureşti, Palatul Cotroceni, 21 februarie 1997 III 386

Alocuţiune la ***deschiderea primei ediţii a Târgului anual al organizaţiilor neguvernamentale din România - FAR'97***, Bucureşti, 27 februarie 1997 II 275

https://biblioteca-digitala.ro

Expunere la ***masa rotundă internațională privind Programul de reformă din România,*** *organizată de grupul de presă britanic "The Economist"*, București, 3 martie 1997 III 754

Discurs la ***simpozionul Euromoney***, București, 6 martie 1997 II 395

Discurs de ***recepție la decernarea Medaliei Universității Caroline din Praga,*** 11 martie 1997 III 57

Discurs la ședința de bilanț asupra activității ***Curții de Conturi în anul 1996,*** București, 13 martie 1997 II 502

Conferință la ***simpozionul Corupția și crima organizată, factori de risc la adresa securității naționale,*** *organizat de Colegiul Național de Apărare*, București, 14 martie 1997 II 505

Alocuțiune la ședința de analiză a activității ***Consiliului Uniunii Naționale a Avocaților***, București, 15 martie 1997 II 550

Discurs la ***primirea Premiului Speranța acordat de Societatea Timișoara, Sala Operei din Timișoara***, 18 martie 1997 II 120

Alocuțiune la ***Forumul Crans Montana, cu tema Lupta împotriva criminalității organizate și a corupției,*** organizat la București, 22 martie 1997 II 512

Alocuțiune la ședința de bilanț a ***Ministerului Justiției*** *privind activitatea din anul 1996*, București, 22 martie 1997 II 546

Fragment din alocuțiunea rostită cu ocazia ***constituirii Consiliilor Locale ale Copiilor***, București, 2 aprilie 1997 II 604

Alocuțiune la ***Conferința regională a directorilor Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională,*** București, 13 aprilie 1997 II 379

Discurs cu ocazia ***constituirii Detașamentului Român din cadrul Forței Multinaționale de Protecție în Albania***, București, 23 aprilie 1997 II 330

Alocuțiune la ***reuniunea anuală a Forumului oamenilor de afaceri din cadrul Cooperării Economice a Mării Negre***, Istanbul, 28 aprilie 1997 III 215

https://biblioteca-digitala.ro

Fragment din discursul de recepţie la ***acordarea titlului Doctor Honoris Causa al Universităţii Bilkent din Ankara***, 30 aprilie 1997 III 66

Cuvântare la ***întâlnirea cu şefii cultelor religioase din România***, Bucureşti, 2 mai 1997 II 770

Discurs la inaugurarea ***expoziţiei Resurse ale agriculturii României****, în prezenţa participanţilor la a IV-a Reuniune a Miniştrilor Agriculturii din statele Europei Centrale şi de Est*, Bucureşti, 2 mai 1997 II 389

Alocuţiune la ***aniversarea a 130 de ani de la crearea sistemului monetar românesc***, Bucureşti, 3 mai 1997 II 398

Alocuţiune la ***Conferinţa regională a Centrului Internaţional pentru Întreprinderi Private,*** Bucureşti, 5 mai 1997 II 383

Alocuţiune la deschiderea lucrărilor ***Conferinţei Internaţionale privind Drepturile Copiilor Instituţionalizaţi***, Bucureşti, 6 mai 1997 II 600

Alocuţiune la ***deschiderea Conferinţei naţionale Politica de Dezvoltare Regională în România,*** Bucureşti, 12 mai 1997 III 758

Discurs la ***aniversarea Colegiului Naţional I.C.Brătianu***, Piteşti, 20 mai 1997II 702

Discurs de recepţie la ***decernarea titlului de Doctor Honoris Causa al Universităţii Tehnice din Atena***, 22 mai 1997 III 62

Discurs la ***întâlnirea cu comunitatea românească din Atena***, 22 mai 1997 II 606

Discurs cu prilejul ***vizitei efectuate împreună cu Preşedintele Ungariei. Arpad Göncz la Târgu Mureş***, 28 mai 1997 III 763

Alocuţiune la încheierea lucrărilor celei de a doua ***Conferinţe Internaţionale "România şi românii în ştiinţa contemporană",*** Braşov, 30 mai 1997 II 610

Discurs la ceremonia consacrată semnării ***Tratatului de bază cu Ucraina, Neptun,*** 2 iunie 1997 III 767

https://biblioteca-digitala.ro

Conferință la ***Institutul de Marină Civilă din Constanța***, 2 iunie 1997 II 209

Discursul principal la ***deschiderea Seminarului Internațional Susținerea financiară a sectorului nonguvernamental din țările Europei Centrale și de Est,*** Salzburg, 11 iunie 1997 II 625

Mesaj cu prilejul ***inaugurării oficiale a Memorialului Sighet***, 20 iunie 1997 II 43

Expunere la ***Seminarul NATO privind problemele de securitate în Europa Centrală***, Praga, 23 iunie 1997 III 452

Cuvânt adresat participanților ***la a treia Conferință Anuală a Euroforum Oportunități pentru investitorii strategici și de portofoliu,*** București, 25 iunie 1997 II 392

Alocuțiune la ***întâlnirea cu românii din satul Babele***, Ucraina, 4 iulie 1997 III 275

Declarația după sesiunea la vârf a ***Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic, Madrid,*** 9 iulie 1997 III 772

Alocuțiune la ***Summitul Economic de la Salzburg***, 10 iulie 1997 III 365

Discurs la ***mitingul din Piața Universității cu prilejul vizitei în România a Președintelui SUA, William Jefferson Clinton***, București, 11 iulie 1997 III 775

Discurs cu ***ocazia întoarcerii Detașamentului Român din cadrul Forței Multinaționale de Protecție din Albania***, București, 25 iulie 1997 II 332

Discurs la ***prima reuniune a Forumului România la Răscruce***, București, 1 august 1997 III 778

Discurs la ***întâlnirea cu cetățenii din Valea Jiului,*** Petroșani, Casa de Cultură, 2 august 1997 III 784

Discurs la împlinirea a ***80 de ani de la luptele de pe frontul Mărăști-Mărășești-Oituz,*** Monumentul Eroilor de la Mărășești, 6 august 1997 II 822

https://biblioteca-digitala.ro

Discurs la cea de a ***treia Conferinţă internaţională a democraţiilor noi şi restaurate pentru democraţie şi dezvoltare***, Bucureşti, 2 septembrie 1997 II 115

Discurs la ***Reuniunea şefilor de stat şi guvern*** *din ţările Europei Centrale, zonei baltice şi Europei de Est* ***privind Coexistenţa paşnică a naţiunilor şi relaţiile de bună vecinătate - garanţia securităţii şi stabilităţii în Europa***, Vilnius, 5 septembrie 1997 III 463

Discurs la deschiderea noului an şcolar, ***Liceul „George Coşbuc" din Năsăud***, 15 septembrie 1997 II 706

Alocuţiune la ***Conferinţa dedicată Programului PHARE pentru protecţia copilului,*** Bucureşti, 19 septembrie 1997 II 614

Cuvânt la ***aniversarea a 600 de ani de la ctitorirea Bisericii lui Mircea cel Bătrân***, Brădet, 21 septembrie 1997 II 778

Alocuţiune la ***Conferinţa Politici europene în favoarea persoanelor cu handicap***, Bucureşti, 25 septembrie 1997 II 616

Cuvânt adresat participanţilor la ***simpozionul internaţional Religie, Ştiinţă şi Mediu înconjurător***, Constanţa, 25 septembrie 1997 II 781

Discurs de recepţie la ***acordarea titlului de Doctor Honoris Causa al Universităţii din Liege,*** 29 septembrie 1997 III 69

Alocuţiune la a XI-a Reuniune Internaţională Oameni şi religii, Padova, 5 octombrie 1997 II 784

Alocuţiune la cel de ***al II-lea Summit al statelor membre ale Consiliului Europei,*** Strasbourg, 10 octombrie 1997 III 357

Alocuţiune la deschiderea Săptămânii Naţiunilor Unite pentru Combaterea Sărăciei, Bucureşti, 16 octombrie 1997 II 620

Alocuţiune la ***ceremonia decernării premiilor Rising Stars,*** Bucureşti, Palatul Parlamentului, 17 octombrie 1997 II 403

Discurs la ***întâlnirea cu tinerii din Bucovina, Basarabia şi Macedonia care vor studia la Centrul de pregătire preuniversitară pentru românii din afara graniţelor României***, Ploieşti, 20 octombrie 1997 II 359

https://biblioteca-digitala.ro

Discurs la ***Forumul Tineretului***, Sinaia, 23 octombrie 1997 II 623

Discurs de ***Ziua Armatei Române***, Carei, 25 octombrie 1997 II 826

Alocuțiune la ***Forumul Romanian Investment Summit, organizat de „International Herald Tribune"***, București, 29 octombrie 1997 II 407

Alocuțiune la ***deschiderea exercițiului multinațional Cooperative Determination 1997***, Sibiu, 5 noiembrie 1997 III 467

Expunere la ***Colocviul Mondializare și Identitate Națională,*** Paris, 6 noiembrie 1997 III 551

Conferință susținută la ***Școala Normală Superioară***, Paris, 7 noiembrie 1997 III 543

Discurs cu ocazia ***primirii titlului de Doctor Honoris Causa – ENS***, Sorbona, 8 noiembrie 1997 III 73

Discurs la aniversarea ***a doi ani de la reluarea activității Bursei de Valori***, București, 21 noiembrie 1997 II 400

Cuvânt la ***Congresul al V-lea al Alianței Civice***, București, 29 noiembrie 1997 II 193

Alocuțiune rostită la ***Alba Iulia, cu prilejul Zilei Naționale a României***, 1 decembrie 1997 II 830

Discurs inaugural la ***sesiunea anuală a Institutului Global Panel cu tema Rolul liderilor în transformarea globală spre lumea secolului XXI***, Haga, 2 decembrie 1997 III 360

Cuvânt la ***întâlnirea de lucru consacrată României***, organizată de ABN-AMRO Bank, Haga, 2 decembrie 1997 II 412

Alocuțiune la ***inaugurarea cablului optic dintre România și Republica Moldova,*** Iași, 4 decembrie 1997 III 330

Discurs la ***inaugurarea Programului de relansare economică a Moldovei***, Iași, 4 decembrie 1997 II 419

https://biblioteca-digitala.ro

Discurs la ***sesiunea Academiei Române, dedicată Centenarului Tudor Vianu,*** 5 decembrie 1997 III 153

Declaraţie privind poziţia României faţă de principalele probleme puse în discuţie la ***Summit-ul Uniunii Europene de la Luxemburg,*** Bucureşti, 12 decembrie 1997 III 788

Discurs la reuniunea organizată de ***Camera de Comerţ din Hamburg şi Clubul Übersee***, 17 decembrie 1997 III 368

Discurs la ***Forumul Economic "România în tranziţie",*** München, 18 decembrie 1997 II 426

Alocuţiune la ***primul Congres al membrilor seniori ai Ligii Studenţilor,*** Bucureşti, 20 decembrie 1997 II 286

Alocuţiune la primirea membrilor ***Uniunii Asociaţiilor de Prietenie Româno-Ungară***, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 13 ianuarie 1998 III 279

Discurs la deschiderea cursurilor celei de a şaptea serii a ***Colegiului Naţional de Apărare***, Bucureşti, 15 ianuarie 1998 II 335

Declaraţie privind situaţia politică a ţării, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 17 ianuarie 1998 III 793

Alocuţiune la şedinţa de analiză a activităţii ***Inspectoratului General al Poliţiei*** *în anul 1997.* Bucuresti, 20 ianuarie 1998 II 517

Alocuţiune la ***întâlnirea cu oamenii de afaceri maghiari şi români,*** Budapesta, 26 ianuarie 1998 III 277

Cuvânt la ***întâlnirea cu reprezentanţii românilor din Ungaria, Liceul "Nicolae Bălcescu" din Gyula***, 27 ianuarie 1998 III 159

Alocuţiune la ***sesiunea Outlook for Romania a Forumului Economic Mondial de la Davos,*** 30 ianuarie 1998 II 433

Alocuţiune la ***Forumul Economic Mondial de la Davos***, 30 ianuarie 1998 II 433

Discurs la ***învestirea noilor miniştri, membri ai Guvernului României condus de premierul Victor Ciorbea***, Bucureşti, 11 februarie 1998 III 799

https://biblioteca-digitala.ro

Fragmente din expunerea la ***seminarul Moralitatea şi guvernarea în perioada de tranziţie,*** Bucureşti, 12 februarie 1998 II 125

Discurs cu ocazia depunerii jurământului de către directorul ***Serviciului de Informaţii Externe,*** Bucureşti, 19 februarie 1998 II 328

Alocuţiune la ***aniversarea a 142 de ani de la abolirea robiei romilor în Principatele Române***, Bucureşti, 20 februarie 1998 II 628

Discurs la ***proclamarea Zilei Tricolorului***, Bucureşti, 24 februarie 1998 II 835

Alocuţiune la şedinţa de bilanţ pe anul 1997 a activităţii instanţelor judecătoreşti şi a ***Ministerului Justiţiei,*** Bucureşti, 27 februarie 1998 II 553

Fragment din discursul rostit în ***Parlamentul Ţărilor de Jos***, Haga, 5 martie 1998 II 125

Cuvânt introductiv la ***întâlnirea cu oameni de afaceri organizată de ABN - AMRO Bank,*** Amsterdam, 6 martie 1998 II 417

Discurs de recepţie la ***decernarea Medaliei Universităţii din Amsterdam,*** 6 martie 1998 III 76

Alocuţiune la ***Conferinţa europeană a şefilor de stat şi de guvern din ţările membre şi ţările asociate la Uniunea Europeană cu tema Prevenirea şi Combaterea Crimei Organizate, o sfidare pentru Europa Mileniului III,*** Londra, 12 martie 1998 III 374

Cuvânt la deschiderea celui de al doilea ***seminar Internaţional SESAM cu tema Strategia descentralizării serviciilor sociale în România***, Sinaia, 20 martie 1998 II 631

Cuvânt de deschidere a ***Conferinţei preşedinţilor Parlamentului European şi ai Parlamentelor ţărilor asociate Uniunii Europene***, Bucureşti, 24 martie 1998 III 376

Alocuţiune la inaugurarea ***Standului românesc la Târgul Internaţional de Carte de la Leipzig***, 25 martie 1998 III 140

https://biblioteca-digitala.ro

Alocuţiune la ***lansarea Programului "Guvernele iubesc cărţile", iniţiat de Consiliul Europei şi UNESCO***, Leipzig, 26 martie 1998 III 144

Alocuţiune la ***şedinţa Consiliului Economic Consultativ,*** Bucureşti, Palatul Cotroceni, 30 martie 1998 II 437

Discurs la ***adunarea solemnă consacrată aniversării a 80 de ani de la proclamarea unirii Basarabiei şi Bucovinei cu Ţara***, Bucureşti, Palatul Parlamentului, 4 aprilie 1998 II 846

Declaraţie cu privire la ***cercetarea evenimentelor din decembrie 1989***, Bucureşti, 9 aprilie 1998 II 573

Discurs cu ocazia ***depunerii jurământului de către membrii noului Guvern al României, condus de premierul Radu Vasile***, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 17 aprilie 1998 III 802

Discurs de recepţie la ***înmânarea Premiului Aristide Calvani al Internaţionalei Democrat-Creştine***, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 21 aprilie 1998 II 210

Cuvânt la ***întâlnirea cu delegaţia Uniunii Internaţionale a Arhitecţilor,*** Bucureşti, Palatul Cotroceni, 27 aprilie 1998 II 635

Discurs la cea de a cincea ***Conferinţă a miniştrilor Tineretului din statele membre ale Consiliului Europei***, Bucureşti, Palatul Parlamentului, 27 aprilie 1998 II 633

Alocuţiune la ***Conferinţa Strategii pentru integrarea în Uniunea Europeană***, Bucureşti, 28 aprilie 1998 III 378

Discurs la ***întâlnirea cu membrii Camerei de Comerţ Americane din România,*** Bucureşti, 28 aprilie 1998 II 460

Alocuţiune la ***Colocviul Sibiu – Confluenţe europene****, organizat sub patronajul Preşedintelui României, cu sprijinul UNESCO, Consiliului Europei şi Marelui Ducat de Luxemburg, la deschiderea campaniei pentru restaurarea oraşului vechi şi a cetăţilor săseşti din împrejurimi*, Sibiu, 12 mai 1998 III 168

https://biblioteca-digitala.ro

Discurs principal la ***Forumul internațional Națiunea – Politicul, ca fundament al societății umane***, Berlin, 13 mai 1998; text publicat de "Frankfurter Allgemeine Zeitung", 25 mai 1998 II 309

Discurs la ***adunarea omagială organizată pe Câmpia Libertății de la Blaj***, 17 mai 1998 II 838

Alocuțiune la ***inaugurarea lucrărilor de extindere a Universității din Pitești***, 20 mai 1998 III 378

Discurs în ***Parlamentul Canadei***, Ottawa, 25 mai 1998 III 513

Discurs la ***Canadian Club of Toronto***, 27 mai 1998 III 218

Discurs la ***Conferința internațională Viitorul Europei***, Montreal, 27 mai 1998 III 382

Fragment din discursul de recepție la ***acordarea titlului de Doctor Honoris Causa al Universității din Montreal***, 28 mai 1998 III 9

Cuvânt la ***întâlnirea de lucru organizată de Ministrul canadian al Justiției*** *cu reprezentanți ai autorităților provinciei Alberta, în cadrul vizitei oficiale efectuate în Canada*, Edmonton, Canada, 29 mai 1998 II 561

Alocuțiune la ***Reuniunea la nivel înalt a statelor participante la Cooperarea Economică a Mării Negre***, Ialta, 5 iunie 1998 III 223

Alocuțiune la ***Camera de Comerț din New York***, 9 iunie 1998 II 465

Alocuțiune la ***Forumul de Investiții Energia în secolul XXI***, New York, 9 iunie 1998 III 226

Alocuțiune la ***Sesiunea Specială a Adunării Generale a ONU,*** *consacrată luptei împotriva drogurilor*, New York, 9 iunie 1998 II 564

Conferință la ***Columbia University***, New York, 10 iunie 1998 III 230

Alocuțiune la ***aniversarea a 150 de ani de la revoluția din 1848,*** București, Academia Română, 12 iunie 1998 II 843

Discurs cu ocazia ***depunerii jurământului de către judecătorii reinvestiți la Curtea Supremă de Justiție,*** București, 19 iunie 1998 III 805

https://biblioteca-digitala.ro

Discurs inaugural la cel de-al XV-lea ***Atelier NATO, cu tema Securitatea europeană***, Viena, 21 iunie 1998 III 469

Alocuţiune la ***deschiderea sesiunii plenare a Adunării Parlamentare a Organizaţiei Cooperării Economice a Mării Negre (AP-OCEMN)***, Bucureşti, 24 iunie 1998 III 235

Discurs rostit în faţa ***Camerelor reunite ale Congresului SUA***, Washington, 15 iulie 1998 III 505

Discurs la ***întâlnirea cu liderii organizaţiilor non-profit din Statele Unite care au contribuit la promovarea democraţiei în România***, Washington, 16 iulie 1998 II 204

Discurs la semnarea ***Acordului de cooperare între Arhivele Naţionale din Bucureşti şi Muzeul Memorial al Holocaustului din Washington***, 16 iulie 1998 III 162

Discurs de recepţie la ***decernarea Diplomei de membru de onoare al National Geographic Society***, New York, 17 iulie 1998 III 238

Alocuţiune la ***Muzeul Jurnalismului (Newseum)***, Washington, 18 iulie 1998 II 202

Alocuţiune la ***Clubul Commonwealth din Silicon Valley***, California, 20 iulie 1998 II 441

Alocuţiune la ***întâlnirea cu specialişti în telefonia mobilă***, San Francisco, 20 iulie 1998 II 445

Cuvânt la ***sărbătoarea Hramului Mânăstirii Nicula***, 15 august 1998 II 788

Discurs la ***deschiderea celei de a XII-a Reuniuni Internaţionale Oameni şi Religii***, Bucureşti, Palatul Parlamentului, 30 august 1998 II 790

Discurs la ***încheierea Reuniunii Internaţionale Oameni şi Religii***, Bucureşti, Piaţa Universităţii, 1 septembrie 1998 III 807

Cuvânt la ***deschiderea noului an şcolar, Colegiul „Gheorghe Lazăr" din Sibiu***, 14 septembrie 1998 II 709

https://biblioteca-digitala.ro

Alocuțiune cu ocazia depunerii jurământului de către judecătorii promovați în funcție la ***Curtea Supremă de Justiție***, București, 17 septembrie 1998 II 567

Discurs la ***aniversarea a 180 de ani de învățământ tehnic românesc,*** *Universitatea Politehnică din București*, 25 septembrie 1998 III 84

Cuvânt de deschidere la ***Masa rotundă Memorie și istorie: Statele europene în fața drepturilor cetățenilor***, București, 25 septembrie 1998 III 197

Expunere la ***Conferința Internațională Caspian Energy to Europe,*** București, 27 septembrie 1998 III 245

Discurs la ***lansarea Raportului PNUD asupra dezvoltării umane în România***, București, Palatul Cotroceni, 2 octombrie 1998 II 639

Alocuțiune cu ocazia lansării ***Strategiei de prevenire și combatere a sărăciei în România***, București, 17 octombrie 1998 III 811

Alocuțiune la ***inaugurarea Sucursalei Băncii Comerciale Române din Chișinău***, 22 octombrie 1998 III 333

Conferință la ***invitația Institutului Nobel***, Oslo, 26 octombrie 1998 III 351

Alocuțiune la ***închiderea reuniunii oamenilor de afaceri din România și Norvegia***, Oslo, 26 octombrie 1998 III 394

Conferință la invitația ***Societății Paasikivi***, Helsinki, 27 octombrie 1998 III 474

Cuvânt la închiderea ***Conferinței regionale a Centrului Internațional al Întreprinderilor Private***, București, 30 octombrie 1998 II 447

Discurs de recepție la ***acordarea Premiului Coudenhove-Kalergi al Uniunii Paneuropene,*** București, 9 noiembrie 1998 III 390

Alocuțiune la sesiunea de încheiere a ***Adunării Generale a Internaționalei Creștin - Democrate***, Madrid, 15 noiembrie 1998 II 137

Cuvânt la ***Bienala de arhitectură***, București, Institutul de Arhitectură „Ion Mincu", 23 noiembrie 1998 III 184

https://biblioteca-digitala.ro

Alocuţiune la ***Reuniunea Consiliului Nord-Atlantic***, Bruxelles, 25 noiembrie 1998 III 478

Discurs la ***Şedinţa solemnă a Consiliului Judeţean Arad,*** *dedicată aniversării a 80 de ani de la Marea Unire*, 28 noiembrie 1998 II 850

Cuvânt rostit la ***primirea Ştafetelor Unirii***, Alba Iulia, 30 noiembrie 1998 II 852

Discurs la ***sesiunea solemnă a Academiei Române, dedicată aniversării a 80 de ani de la Marea Unire din 1918,*** Bucureşti, 1 decembrie 1998 III 131

Mesaj la ***a 80-a aniversare a Marii Uniri din 1918***, 1 decembrie 1998 II 854

Alocuţiune cu prilejul ***aniversării Zilei Constituţiei***, Bucureşti, 8 decembrie 1998 II 130

Mesaj cu ocazia ***Zilei Solidarităţii Naţionale Împotriva Dictaturii***, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 16 decembrie 1998 II 38

Alocuţiune la festivitatea de ***deschidere a cursurilor seriei a opta a Colegiului Naţional de Apărare***, Bucureşti, 16 ianuarie 1999 II 337

Alocuţiune la ***semnarea Acordului dintre România şi Banca Internaţională pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare***, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 20 ianuarie 1999 II 652

Declaraţie la începutul ***întâlnirii cu liderii partidelor parlamentare în vederea soluţionării crizei create de atacul violent al minerilor asupra forţelor de ordine şi ameninţarea de răsturnare a ordinei de drept***, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 21 ianuarie 1999 III 815

Mesaj televizat privind ***hotărârea de instituire a stării de urgenţă pe tot teritoriul României***, 22 ianuarie 1999, ora 6:00 III 818

Alocuţiune la Adunarea Generală a ***Asociaţiei Naţionale de Software (ANIS)***, Bucureşti, Palatul Elisabeta, 2 februarie 1999 II 449

https://biblioteca-digitala.ro

Alocuțiune la lansarea ***Programului național privind participarea la realizarea unui coridor economic între țările Asiei Centrale și Europa cu tranzitarea României***, București, Palatul Cotroceni, 3 februarie 1999 III 248

Mesaj adresat Congresului Partidului Popular European, Bruxelles, 4 februarie 1999 III 396

Cuvânt rostit la ***ceremonia punerii pietrei de temelie a Catedralei Mântuirii Neamului***, București, 5 februarie 1999 III 820

Alocuțiune la ședința de bilanț pe anul 1998 a ***Ministerului Justiției***, București, 19 februarie 1999 II 570

Alocuțiune la ***Adunarea generală a Federațiilor Municipiilor din România***, București, 10 martie 1999 II 207

Alocuțiune la deschiderea ***Conferinței științifice Interesul național și politica de securitate a României în perspectiva secolului XXI***, organizată de Academia Română, 16 martie 1999 II 317

Alocuțiune la ședința de bilanț a ***Serviciului Român de Informații***, București, 17 martie 1999 II 324

Declarație cu privire la ***concluziile reuniunii miniștrilor Afacerilor Externe ai statelor membre ale Procesului de Cooperare în Europa de Sud-Est***, București, 19 martie 1999 III 821

Declarație cu privire la ***blocajul intervenit în negocierile de la Paris pentru soluționarea politică a crizei din Kosovo***, București, 21 martie 1999 III 821

Declarație în legătură cu ***evoluția îngrijorătoare a situației din Kosovo***, București, 24 martie 1999 III 823

Cuvânt inaugural la ***Conferința universităților europene francofone***, București, 1 aprilie 1999 III 88

Alocuțiune la ***deschiderea Forumului capitalul privat și al clasei mijlocii***, București, 2 aprilie 1999 II 453

https://biblioteca-digitala.ro

Declaraţie înaintea ***dezbaterii iniţiate de Preşedinte cu participarea membrilor Guvernului, reprezentanţilor partidelor parlamentare, ai sindicatelor, instituţiilor academice, mediilor de afaceri, organizaţiilor civice şi presei,*** Bucureşti, Palatul Cotroceni, 7 aprilie 1999 III 827

Alocuţiune la dezbaterea ***Relansarea construcţiei de locuinţe, iniţiată de Ministerul Lucrărilor Publice şi Amenajării Teritoriului***, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 14 aprilie 1999 II 678

Alocuţiune la ***deschiderea colocviului Cetăţenia şi democraţia umanistă în faţa noilor circumstanţe,*** Bucureşti, Palatul Parlamentului, 15 aprilie 1999 II 293

Mesaj privind ***depăşirea crizei interne determinate de simultaneitatea declaraţiilor de grevă ale Opoziţiei, sindicatelor şi oamenilor de afaceri***, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 16 aprilie 1999 III 830

Mesaj adresat cetăţenilor României după ***intervenţia forţelor aeriene ale NATO pentru aplanarea conflictului din Kosovo***, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 16 aprilie 1999 III 825

Expunere la ***Conferinţa consacrată Reconstrucţiei Europei de Sud - Est, rolul cercurilor de afaceri, organizată de Institutul Est-Vest,*** New York, 23 aprilie 1999 III 291

Comunicare la ***simpozionul Valorile culturale şi progresul uman,*** Universitatea Harvard, Boston, SUA, 23 aprilie 1999 III 123

Conferinţă ţinută la ***Council on Foreign Relations***, New York, 23 aprilie 1999 III 281

Alocuţiune la ***Conferinţa internaţională Renaşterea Drumului Mătăsii,*** *organizată de Senatul Statelor Unite ale Americii*, Washington, Capitoliu, 24 aprilie 1999 III 252

Alocuţiune la ***Reuniunea specială NATO + 5 consacrată reconstrucţiei Europei de Sud-Est***, Washington, 25 aprilie 1999 III 288

Alocuţiune la ***Sesiunea plenară a Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic,*** Washington, 25 aprilie 1999 III 484

https://biblioteca-digitala.ro

Discurs la cea de ***a VIII-a ediție a Expoziției și Conferinței Specializate pentru Tehnologia Informației, Comunicații și Birotică, CERF'99,*** București, 4 mai 1999 II 456

Fragment din cuvântul rostit la ***premierea câștigătorilor concursurilor de informatică din țară și de peste hotare CERF'99,*** București, Romexpo, Sala Madgearu, 4 mai 1999 II 718

Cuvânt de bun venit la ***sosirea Sanctității Sale Papa Ioan Paul al II-lea în România***, București-Otopeni, 7 mai 1999 II 794

Discurs rostit la ***recepția oferită în cinstea Sanctității Sale Papa Ioan Paul al II-lea***, București, Palatul Cotroceni, 7 mai 1999 III 833

Cuvânt la ***plecarea Sanctității Sale Papa Ioan Paul al II-lea din România***, București-Otopeni, 9 mai 1999 II 797

Discurs la ***ceremonia repunerii în vigoare a Ordinului „Steaua României"***, București, Palatul Cotroceni, 10 mai 1999 II 859

Alocuțiune cu ocazia ***lansării Programului național "România Educațional",*** București, 19 mai 1999 II 711

Alocuțiune la ***întâlnirea cu reprezentanții Alianței Internaționale "Salvați Copiii"***, București, Palatul Cotroceni, 20 mai 1999 II 660

Discurs la ***ședința extraordinară a Consiliului Municipiului București***, 20 mai 1999 II 644

Cuvânt cu prilejul ***înființării Comisiei Consultative pentru îmbunătățirea mediului de afaceri,*** București, Palatul Cotroceni, 24 mai 1999 II 458

Alocuțiune rostită la ***întâlnirea cu reprezentanții comunității românești din regiunea Cernăuți***, 28 mai 1999 II 641

Discurs la ***Universitatea de Stat din Cernăuți***, 28 mai 1999 III 90

Cuvânt la ***punerea temeliei mânăstirii din Drăgănești Vlașca***, județul Teleorman, 5 iunie 1999 II 799

Discurs inaugural la ***Târgul "Oferta Educațională",*** București, Palatul Copiilor, 9 iunie 1999 II 714

https://biblioteca-digitala.ro

Alocuţiune la ***închiderea Conferinţei pe tema dezvoltării infrastructurilor în România,*** *organizată de* ***Forumul Economic Franco-Român***, Bucureşti, 10 iunie 1999 III 254

Mesaj televizat adresat poporului român la ***sfârşitul conflictului din Iugoslavia***, Bucureşti, 11 iunie 1999 III 836

Fragment din alocuţiune la ***deschiderea Forumului de Afaceri Româno – Elen,*** Bucureşti, 17 iunie 1999 III 335

Prezentarea ***Strategiei de Securitate Naţională a României*** *în şedinţa comună a Camerelor Parlamentului României*, Bucureşti, 23 iunie 1999 II 339

Declaraţie privind ***importanţa informării publice asupra Strategiei de Securitate Naţională a României,*** Bucureşti, 23 iunie 1999 III 841

Discurs la ***întâlnirea cu oameni de afaceri turci şi români***, Deiki, Turcia, 7 iulie 1999 III 338

Discurs, în calitate de invitat principal, la ***Sesiunea inaugurală a Conferinţei Internaţionale a Preşedinţilor de Universităţi***, Bruxelles, 11 iulie 1999 III 558

Discurs la ***Reuniunea Comisiei de Acţiune România – SUA,*** Bucureşti, Palatul Cotroceni, 13 iulie 1999 III 843

Alocuţiune la ***simpozionul Solidaritatea între generaţii pentru înfăptuirea unei societăţi a tuturor vârstelor***, Predeal, 14 iulie 1999 II 656

Alocuţiune cu ocazia ***premierii câştigătorilor Olimpiadei Internaţionale de Matematică de la Bucureşti***, Palatul Parlamentului, 21 iulie 1999 II 717

Discurs la festivitatea de absolvire a promoţiei 1999 a ***Academiei de Înalte Studii Militare***, Bucureşti, 29 iulie 1999 II 350

Alocuţiune la ***Reuniunea cu tema Democraţia şi drepturile omului, organizată în cadrul Summit-ului consacrat Pactului de Stabilitate şi Reconstrucţiei în Europa de Sud-Est***, Sarajevo, 30 iulie 1999 II 370

https://biblioteca-digitala.ro

Discurs la reuniunea pe probleme economice, organizată în cadrul ***Summit-ului consacrat Pactului de Stabilitate şi Reconstrucţie în Europa de Sud-Est***, Sarajevo, 31 iulie 1999 III 295

Discurs de recepţie la ***decernarea Premiului Asociaţiei Barourilor Americane***, Atlanta, 7 august 1999 II 578

Alocuţiune la ***întâlnirea cu reprezentanţii comunităţilor româneşti din Statul Michigan*** *la Centrul Cultural al Catedralei Sfântul Gheorghe din Detroit*, 8 august, 1999 II 801

Alocuţiune la ***deschiderea noului an şcolar, Colegiul Naţional „Spiru Haret" din Tulcea***, 1 septembrie 1999 II 720

Fragment din cuvântul de ***deschidere a anului şcolar la Şcoala Generală Mahmudia***, judeţul Tulcea 1 septembrie 1999 II 724

Discursul principal (keynote speech) ***la Conferinţa de la Salonic***, Grecia, 1 septembrie 1999 II 811

Cuvânt de bun venit adresat participanţilor la ***lansarea Programului Europa - un patrimoniu comun***, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 10 septembrie 1999 III 171

Declaraţie la întoarcerea de la ***Summit-ul statelor din zonele Marea Baltică şi Marea Neagră***, Ialta, 11 septembrie 1999 III 399

Alocuţiune la ***deschiderea Programului Europa - un patrimoniu comun***, Bucureşti, Ateneul Român, 11 septembrie 1999 III 173

Discurs la ***deschiderea Seminarului Stăpânirea valului globalizării prin evitarea crizelor şi războaielor şi prin construirea de proiecte comune, organizat de Clubul de la Roma***, Bucureşti, 12 septembrie 1999 III 401

Mesaj transmis participanţilor la ***colocviul Sibiu - patrimoniu şi memorie****, organizat cu prilejul lansării Programului Europa - un patrimoniu comun*, Sibiu, 12 septembrie 1999 III 175

Alocuţiune la ***a doua Conferinţă internaţională Caspian Energy to Europe***, Bucureşti, 19 septembrie 1999 III 259

https://biblioteca-digitala.ro

Cuvânt la ***ceremonia de absolvire a Programului Executive Master of Business Administration,*** Bucureşti, 24 septembrie 1999 II 726

Mesaj la ***deschiderea colocviului O dinamică a valorilor europene în România***, Cluj - Napoca, 24 septembrie 1999 III 406

Alocuţiune la ***Primăria din Paris,*** *cu ocazia vizitei de stat în Franţa*, 28 septembrie 1999 III 177

Alocuţiune la ***deschiderea anului universitar 1999-2000***, Universitatea din Craiova, 1 octombrie 1999 II 732

Alocuţiune la ***Congresul Planetar al Asociaţiei Exploratorilor Spaţiului Cosmic***, Bucureşti, 4 octombrie 1999 II 662

Discurs la ***Forumul Necesitatea şi premisele dezvoltării informaţionale în România***, Bucureşti, Palatul Parlamentului, 5 octombrie 1999 III 564

Discurs la ***deschiderea Târgului Internaţional Bucureşti – ediţia 1999***, 12 octombrie 1999 II 469

Alocuţiune la ***Forumul Presei Române de Pretutindeni***, Bucureşti, 19 octombrie 1999 III 179

Alocuţiune la ***întâlnirea cu veteranii de război***, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 21 octombrie 1999 II 354

Discurs la ***sesiunea solemnă a Senatului Universităţii Babeş-Bolyai***, Cluj Napoca, 22 octombrie 1999 III 93

Alocuţiune la ***deschiderea Târgului Internaţional de Arte Vizuale***, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 27 octombrie 1999 III 182

Alocuţiune la ***Forumul Romanian Investment Summit, organizat de „International Herald Tribune"***, Bucureşti, 27 octombrie 1999 III 182

Cuvânt la ***ceremonia de conferire a Ordinului "Steaua României" Sanctităţii Sale Bartolomeu I Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului***, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 28 octombrie 1999 II 805

Alocuţiune la ***ceremonia decernării premiilor Rising Stars,*** Bucureşti, Palatul Parlamentului, 29 octombrie 1999 II 477

https://biblioteca-digitala.ro

Discurs la ***reuniunea la vârf a Trilateralei România–Bulgaria–Grecia***, Sofia, 4 noiembrie 1999 III 300

Alocuțiune la ***lansarea volumului "Mineralogy în the System of Earth-Sciences" la Universitatea Cambridge***, 8 noiembrie 1999

Cuvânt introductiv la ***festivitatea de reinstituire a zilei de 8 noiembrie ca zi a Ordinului Mihai Viteazul***, București, Palatul Cotroceni, 9 noiembrie 1999 II 861

Discurs de recepție la ***acordarea titlului de Doctor Honoris Causa al Universității Euroasiatice din Astana***, 11 noiembrie 1999 III 96

Discurs la ***Summit-ul informal al Organizației de Cooperare Economică a Mării Negre (OCEMN)***, Istanbul, 17 noiembrie 1999 III 304

Discurs la ***Summit-ul OSCE***, Istanbul, 18 noiembrie 1999 III 486

Alocuțiune la ***Forumul Presei de Pretutindeni***, București, 19 octombrie 1999 III 179

Cuvânt de deschidere a ***Reuniunii miniștrilor Apărării din Europa de Sud -Est***, București, 30 noiembrie 1999 III 321

Discurs la ***ceremonia de primire a soliilor provinciilor istorice***, Alba Iulia, 1 decembrie 1999 II 863

Cuvânt rostit la recepția oferită cu ocazia ***Zilei Naționale a României***, București, Palatul Cotroceni, 1 decembrie 1999 II 866

Alocuțiune de ***Ziua Constituției***, București, Curtea Constituțională, 8 decembrie 1999 II 134

Mesaj adresat cetățenilor României după ***Summit-ul Uniunii Europene de la Helsinki***, București, 12 decembrie 1999 III 850

Alocuțiune la ***decernarea Diplomelor aniversare și a Medaliilor de aur 10 Ani de la Revoluția Română anticomunistă din decembrie 1989***, București, 22 decembrie 1999 II 41

https://biblioteca-digitala.ro

Discurs la ***depunerea jurământului de către membrii Guvernului României condus de Mugur Isărescu***, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 22 decembrie 1999 III 854

Mesaj pentru ***Anul Nou 2000***, Bucureşti, 31 decembrie 1999 III 856

Alocuţiune la ***Memorialul Martirilor şi Eroilor Holocaustului Yad Vashem***, Ierusalim, 3 ianuarie 2000

Discurs la ***ceremonia punerii pietrei de temelie a Bisericii Ortodoxe Române de la Ierihon***, 5 ianuarie 2000 II 807

Discurs la ***întâlnirea cu oamenii de afaceri***, Tel Aviv, 5 ianuarie 2000 II 482

Cuvânt la ***ceremonia acordării Ordinului Steaua României în grad de cavaler ambasadorului Japoniei la Bucureşti***, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 8 ianuarie 2000 III 524

Alocuţiune cu ***ocazia promulgării Legii privind reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole şi a celor forestiere***, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 10 ianuarie 2000 III 860

Discurs la ***aniversarea a zece ani de la înfiinţarea Partidului Naţional Liberal***, Bucureşti, Palatul Parlamentului, 19 ianuarie 2000 II 141

Cuvânt la ***închiderea seminarului Capitalul social şi dezvoltarea economică***, Bucureşti, 27 ianuarie 2000 II 295

Alocuţiune la ***reuniunea Delegaţiei Permanente a Partidului Naţional Ţărănesc Creştin Democrat***, Bucureşti, 30 ianuarie 2000 II 178

Alocuţiune la ***ceremonia de primire a Corpului Diplomatic, cu ocazia începutului de an***, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 31 ianuarie 2000 III 490

Expunere (urmată de răspunsuri la întrebări) la ***reuniunea organizată de Institutului Regal de Relaţii Internaţionale din Londra,*** Chattam House, 7 februarie 2000 III 494

Alocuţiune la ***Primăria Londrei***, Londra, Mansion House, 8 februarie 2000

https://biblioteca-digitala.ro

Alocuțiune la ***Catedrala Westminster***, Londra, 8 februarie 2000 III 526

Discurs în ***Camera Comunelor a Parlamentului Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord***, Londra, 8 februarie 2000 II 588

Discurs la ***întâlnirea cu oamenii de afaceri organizată de Confederația Industriei Britanice***, Londra, 9 februarie 2000 II 487

Discurs la ***întâlnirea cu organizațiile britanice de caritate care desfășoară programe în România***, Londra, 9 februarie 2000 II 667

Alocuțiune la recepția oferită participanților la ***Reuniunea Procesului de Cooperare în Europa de Sud-Est (SEECP)***, București, Palatul Cotroceni, 11 februarie 2000 III 324

Discurs la ***deschiderea Reuniunii statelor participante la Procesul de Cooperare din Europa de Sud-Est (SEECP)***, București, Palatul Parlamentului, 11 februarie 2000 III 327

Alocuțiune la ședința de bilanț privind activitatea ***Ministerului Justiției*** *și a instanțelor judecătorești în anul 1999*, București, 17 februarie 2000 II 579

Discurs la ***Conferința Asociației medicilor și farmaciștilor din PNȚCD***, București, 25 februarie 2000 II 212

Alocuțiune la ***încheierea colocviului Poeții portughezi și Europa***, București, 5 martie 2000 III 193

Discurs la ***încheierea concursului Millenium Dreamers***, București, Palatul Cotroceni, 15 martie 2000 II 729

Alocuțiune la ***ședința de bilanț a activității Curții de Conturi***, București, 16 martie 2000 II 583

Discurs la ***deschiderea lucrărilor Conferinței regionale cu tema Justiția, forțele de ordine și societatea civilă în lupta împotriva corupției***, București, 30 martie 2000 II 523

Discurs la ***deschiderea seminarului Anul 2000 - Europa în schimbare. Perspective pentru extinderea Uniunii Europene***, București, Palatul Cotroceni, 31 martie 2000 III 408

https://biblioteca-digitala.ro

Discurs la aniversarea a ***10 ani de activitate în România a Asociaţiei Salvaţi Copiii***, Bucureşti, 14 aprilie 2000 II 664

Discurs la ***promulgarea Legii Sportului***, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 27 aprilie 2000 II 670

Declaraţie la ***promulgarea Legii bugetului de stat***, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 4 mai 2000 III 864

Discurs la ***Congresul 6 al Alianţei Civice***, Bucureşti, 6 mai 2000 II 298

Discurs la simpozionul prilejuit de ***redeschiderea Galeriei de artă europeană a Muzeului Naţional de Artă,*** Bucureşti, 6 mai 2000 III 187

Alocuţiune la ***lansarea Proiectului de creare a Consiliului Superior de Reprezentare a Românilor de Pretutindeni***, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 11 mai 2000 II 363

Fragment din cuvântul rostit la deschiderea Târgului ***Oferta Educaţională 2000***, Bucureşti, Palatul Copiilor, 15 mai 2000 II 715

Cuvânt la ***inaugurarea podului de pontoane peste râul Buzău***, Comuna Râmnicelu, judeţul Buzău, 17 mai 2000 II 654

Alocuţiune la ***deschiderea Expoziţiei Amenajarea Teritoriului şi Urbanismul - un atu pentru Europa***, Bucureşti, 24 mai 2000 II 680

Mesaj adresat participanţilor la ***Congresul internaţional Evaluarea crimelor comunismului***, Vilnius, 12-14 iunie 2000 II 45

Declaraţie la ***încheierea şedinţei Consiliului Suprem de Apărare a Ţării***, Bucureşti, 13 iunie 2000 III 867

Alocuţiune la cea de a IV-a ***Conferinţă a Miniştrilor Europeni ai Educaţiei***, Bucureşti, 19 iunie 2000 II 737

Alocuţiune cu ocazia primirii participanţilor la ***Congresul Româniştilor din Întreaga Lume***, la Palatul Cotroceni, Bucureşti, 21 iunie 2000 III 191

Alocuţiune la deschiderea celei de ***a doua Reuniuni a miniştrilor de Interne ai statelor membre în Consiliul Europei***, Bucureşti, Palatul Parlamentului, 22 iunie 2000 II 528

https://biblioteca-digitala.ro

Cuvânt la inaugurarea, împreună cu Primul Ministru al Ţărilor de Jos, a ***Expoziţiei de artă fotografică olandeză***, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 26 iunie 2000 III 190

Cuvânt adresat participanţilor la ***Forumul tinerilor români cu studii în străinătate***, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 3 iulie 2000 II 741

Alocuţiune la ***deschiderea sesiunii Adunării Parlamentare a OSCE***, Bucureşti, Palatul Parlamentului, 6 iulie 2000 III 500

Alocuţiune la împlinirea a ***trei ani de la lansarea Parteneriatului Strategic cu SUA***, Bucureşti, 11 iulie 2000 II 367

Declaraţie privind ***decizia de a nu candida pentru un nou mandat*** *în alegerile prezidenţiale din noiembrie 2000,* Bucureşti, Palatul Cotroceni, 17 iulie 2000 III 869

Cuvânt la ***întrevederea cu participanţii la Programul ARC 2000***, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 18 iulie 2000 II 673

Discurs de recepţie la ***acordarea Medaliei de aur cu colan Palmas Academicas a Academiei Braziliene de Litere***, Rio de Janeiro, 24 iulie 2000 III 133

Alocuţiune la ***primirea distincţiei Institutului "Ten Yad", de recunoaştere a contribuţiei la promovarea democraţiei, libertăţii, toleranţei şi drepturilor omului***, Sao Paolo, Brazilia, 26 iulie 2000 III 165

Conferinţă la ***primirea Medaliei de onoare a Universităţii din Sao Paolo***, Brazilia, 26 iulie 2000 III 519

Cuvânt la ***dezvelirea Monumentului ridicat la Popeşti-Leordeni, în memoria eroilor-martiri din Timişoara***, 18 august 2000 II 48

Conferinţă la ***Columbia University***, New York, 7 septembrie 2000 II 230

Alocuţiune la ***Adunarea Generală ONU Summit-ul Mileniului***, New York, 8 septembrie 2000 III 537

https://biblioteca-digitala.ro

Alocuţiune la ***reuniunea cu tema Silk Road Cooperation, organizată de Universitatea Maryland şi Institutul Est-Vest***, New York, 8 septembrie 2000 III 262

Discurs la lansarea volumului ***Reforma în domeniul lucrărilor publice din perioada 1997-2000***, Bucureşti, 13 septembrie 2000 II 682

Alocuţiune la ***înmânarea diplomelor de absolvire a Programului Româno-American Executive Master of Business Administration***, Bucureşti, 14 septembrie 2000 II 726

Discurs de recepţie la ceremonia de ***decernare a titlului de Doctor Honoris Causa al Universităţii din Bangkok***, septembrie 2000 III 569

Cuvânt la ***inaugurarea Centrului Regional de Combatere a Criminalităţii Transfrontaliere***, Bucureşti, 2 octombrie 2000 II 534

Fragment din discursul la ***deschiderea anului universitar 2000-2001,*** Universitatea din Piteşti, 2 octombrie 2000 III 80

Mesaj la ***inaugurarea noului sediu al Colegiului Noua Europă***, Bucureşti, 6 octombrie 2000

Discurs la ***Congresul tineretului european, Newropeans, organizat de Preşedinţia franceză a Uniunii Europene***, Paris, 7 octombrie 2000 III 572

Mesaj adresat participanţilor la ***programul Zilele Europene***, Cluj-Napoca, 7 octombrie 2000 III 44

Cuvânt de ***deschidere a Expoziţiei Naţionale de Evaluare a Producţiei de Software***, Bucureşti, 18 octombrie 2000 II 753

Cuvânt la ***dezvelirea monumentului dedicat Sanctităţii Sale Papa Ioan Paul al II-lea***, Bucureşti, 19 octombrie 2000 II 809

Discurs la ***decernarea premiilor Rising Stars***, Bucureşti, 20 octombrie 2000 II 489

Fragment din discursul rostit la ***sărbătorirea Zilei Armatei Române***, Bucureşti, 24 octombrie 2000 II 357

https://biblioteca-digitala.ro

Alocuțiune la ***Reuniunea șefilor de stat și de guvern din statele membre ale Procesului de Cooperare în Europa de Sud-Est (SEECP)***, Skopje, 25 octombrie 2000 III 342

Alocuțiune la ***aniversarea centenarului învățământului geografic universitar în România***, Universitatea București, 2 noiembrie 2000 III 103

Discurs la festivitatea de premiere a câștigătorilor ***din Topul național al firmelor private din România***, București, 3 noiembrie 2000 III 576

Discurs la ***întâlnirea cu locuitorii din Târgu Secuiesc, cu ocazia conferirii statutului de municipiu***, 4 noiembrie 2000 II 675

Declarație la împlinirea a patru ani de la alegerea în funcția de Președinte al României, București, 17 noiembrie 2000 II 536

Discurs de deschidere a ***Conferinței Internaționale Poluarea transfrontalieră,*** București, Palatul Patriarhiei, 22 - 26 noiembrie 2000 II 224

Discurs la ***ceremonia reînhumării osemintelor generalului Nicolae Rădescu***, București, Cimitirul Bellu, 23 noiembrie 2000 II 50

Discurs la ***ceremonia de înaintare în grad a unor generali și acordare a gradului de general,*** București, Palatul Cotroceni, 30 noiembrie 2000 II 356

Cuvânt la recepția oferită cu ocazia ***Zilei Naționale a României***, București, 1 decembrie 2000 II 870

Mesaj cu prilejul ***Zilei Naționale a României***, 1 decembrie 2000 II 868

Discurs la ***solemnitatea de decernare a distincțiilor aferente Ordinelor Naționale ale României unor personalități din viața publică românească***, București, 1 decembrie 2000 III 875

Discurs la deschiderea ***Săptămânii Științei și Inventicii Românești***, București, 4 decembrie 2000 II 750

Discurs la ***Conferința șefilor de stat și de guvern din statele membre ale Uniunii Europene și statele candidate la aderare***, Nisa, 7 decembrie 2000 III 414

https://biblioteca-digitala.ro

Alocuţiune cu ocazia depunerii jurământului de către judecătoarele promovate la ***Curtea Supremă de Justiţie***, Bucureşti, 8 decembrie 2000 II 586

Alocuţiune cu prilejul ***acordării Medaliei comemorative de aur "10 ani de la revoluţia română" unor foşti sau actuali şefi de stat sau de guvern,*** *înmânate ambasadorilor acestor ţări la Bucureşti*, Palatul Cotroceni, 19 decembrie 2000 III 205

Mesaj la încheierea mandatului de Preşedinte al României, 1996-2000, Bucureşti, Palatul Cotroceni, 19 decembrie 2000 III 879

Discurs inaugural la ***simpozionul organizat de Institutul Est-Vest pe tema: Rusia şi Vestul***, New York, 8 mai 2001 III 585

Expunere (key note speach) la ***Conferinţa internaţională cu tema: Abordarea schimbării în noul secol: inovaţia economică, reforma politică şi reînnoirea culturală***, Evian, Franţa, 18 mai 2001 III 592

Discurs principal la ***"The Windsor Conference"***, St. George's House, Londra, 19 mai 2001 III 603

Discurs de recepţie la ***decernarea titlului de Doctor Honoris Causa al Universităţii Kliment Ohridschi din Sofia***, 28 mai 2001 III 598

Sinteză a conferinţelor susţinute între 1980 - 2001 la: ***Universitatea din Tübingen*** *– Departamentul Petrografie (iulie 1980);* ***Universitatea Duke,*** *Carolina de Nord Departamentul de Geologie-Geofizică (decembrie 1991);* ***Universitatea din Taipei*** *Departamentul de Mineralogie (august 1994);* ***Universitatea din Zagreb****, Facultatea de Mine, Petrol şi Geologie (iunie 2000);* ***Universitateade Mine şi Geologie din Sofia***, (mai 2001) III 108

Introducere şi concluzii prezentate în calitate de moderator al ***dezbaterilor pe tema Strategii energetice, în cadrul Congresului Mondial al Energiei,*** Buenos Aires, 23-25 octombrie 2002 III 581

https://biblioteca-digitala.ro

SISTEMATIZAREA TEXTELOR ÎN FUNCȚIE DE CADRUL ÎN CARE AU FOST PREZENTATE

A. Conferințe şi discursuri în Universități, Institute de Cercetări, Academii, Societăți ştiințifice şi culturale

Universitatea Oxford, Marea Britanie

Universitatea Cambridge, Marea Britanie

Universitatea Columbia, New York, S.U.A

Universitatea Duke, Durham, S.U.A.

Universitatea Harvard, Boston, S.U.A.

Universitatea Georgetown, Washington, S.U.A.

Universitatea Standford, California, S.U.A.

Universitatea Berkeley, California, S.U.A.

Universitatea Indiana, Bloomington, S.U.A.

Universitatea South West California, Los Angeles, S.U.A.

Universitatea din Montreal, Canada

Universitatea Sorbona, Paris, Franța

Universitatea Paris 10, Paris, Franța

https://biblioteca-digitala.ro

Școala Normală Superioară din Paris, Franța

Universitatea din Tübingen, Germania

Universitatea din Karlsruhe, Germania

Universitatea din Viena, Austria

Universitatea din Amsterdam, Olanda

Universitatea Liberă din Bruxelles, Belgia

Universitatea din Liège, Belgia

Universitatea din Geneva, Elveția

Universitatea din Barcelona, Spania

Universitatea Carolină din Praga, Republica Cehă

Universitatea Comenius, Bratislava, Slovacia

Universitatea din Budapesta, Ungaria

Universitatea din Szeged, Ungaria

Universitatea Națională Capodistriană, Atena, Grecia

Universitatea Tehnică din Atena, Grecia

Universitatea din Patras, Grecia

Universitatea Boazici, Istanbul, Turcia

Universitatea Bilkent, Ankara, Turcia

Universitatea din Zagreb, Croația

Universitatea din Maribor, Slovenia

Universitatea Kliment Ohridski, Sofia, Bulgaria

https://biblioteca-digitala.ro

Universitatea de Mine şi Geologie, Sofia, Bulgaria

Universitatea din Cernăuți, Ucraina

Universitatea din Chişinău, Republica Moldova

Universitatea din Rio de Janeiro, Brazilia

Universitatea din Sao Paulo, Brazilia

Universitatea din Beijing, Republica Populară Chineză

Universitatea din New Delhi, India

Universitatea din Sydney, Australia

Universitatea din Bangkok, Thailanda

Universitatea Hankuk, Seul, Coreea

Universitatea din Taipei, Republica China (Taiwan)

Universitatea Eurasiatică din Astana, Kazahstan

Universitatea Bucureşti

Universitatea Bucureşti, Cursurile de vară de la Sinaia

Universitatea Babeş-Bolyai, Cluj-Napoca

Universitatea Politehnică din Bucureşti

Universitatea din Iaşi

Universitatea de Vest, Timişoara

Universitatea din Craiova

Institutul de Arhitectură Ion Mincu, Bucureşti

Universitatea din Piteşti

https://biblioteca-digitala.ro

Universitatea din Ploieşti

Academia de Studii Economice, Bucureşti

Academia de Înalte Studii Militare, Bucureşti

Institutul de Marină Civilă din Constanţa

Institutul de Mine din Petroşani

Institutul Regal de Relaţii Internaţionale, Londra, Marea Britanie

Institutul de Relaţii Internaţionale din München, Germania

Institutul de Studii Politice din Lublin, Polonia

Institutul Nobel, Oslo, Norvegia

Institutul pentru Studii Est-Vest, New York, SUA

Institutul de Geologie al Academiei Chineze, Beijing, Republica Populară Chineză

Academia Română, Bucureşti

Academia Braziliană de Litere, Rio de Janeiro, Brazilia

Societatea Americană de Geografie "National Geographic", New York, SUA

Societatea Regală de Ştiinţe Geologice a Marii Britanii, Londra, Barlington House

Societatea Paasikivi, Helsinki, Finlanda

Fundaţia Naţională pentru Ştiinţă şi Artă, Bucureşti

Fundaţia Culturală Română, Bucureşti

https://biblioteca-digitala.ro

B. Discursuri la reuniuni ale şefilor de stat şi de guvern

Reuniuni ale şefilor de stat şi de guvern ai statelor membre ale Organizației pentru Securitate şi Cooperare în Europa (OSCE)
– Lisabona, Portugalia, 1996
– Istanbul, Turcia, 1999

Reuniuni ale şefilor de stat şi de guvern ai statelor membre ale Uniunii Europene şi ai statelor asociate
– Dublin, Irlanda, 1996
– Amsterdam, Olanda, 1997
– Luxemburg, 1997
– Londra, Marea Britanie, 1998
– Viena, Austria, 1998
– Helsinki, Finlanda, 1999
– Nisa, Franța, 2000

Reuniuni ale şefilor de stat şi de guvern ai statelor membre ale NATO şi ai statelor candidate
– Madrid, Spania, 1997
– Washington, SUA, 1999

Reuniunea specială la nivel înalt NATO + 5
– Washington, SUA, 1999

Adunări generale ale Organizației Națiunilor Unite
– New York, SUA, 1998
– Summitul Mileniului, New York, SUA, 2000

Reuniunea şefilor de stat şi de guvern ai statelor membre ale Consiliului Europei
– Strasbourg, Franța, 1997

Reuniuni ale şefilor de stat şi de guvern ai statelor membre ale Organizației de – Cooperare Economică a Mării Negre (CEMN, OCEMN)
– Ialta, Ucraina, 1998
– Istanbul, Turcia, 1999
Reuniuni ale şefilor de stat şi de guvern ai statelor membre ale Procesului de Cooperare în Europa de Sud-Est (SEECP)
– Bucureşti, România, 2000
– Skopje, FYROM, 2000

https://biblioteca-digitala.ro

Reuniunea șefilor de stat și de guvern ai statelor membre ale NATO, UE și ai celorlalte state participante la Pactul de Stabilitate și Reconstrucție a Europei de Sud-Est
– Sarajevo, Bosnia-Herțegovina, 1999

Reuniunea șefilor de stat și de guvern din statele Europei Centrale
– Levoca, Slovacia, 1998
– Lvov, Ucraina, 1999
– Szekesfehervar, Ungaria, 2000

Reuniuni ale șefilor de stat și de guvern ai statelor din zona Mării Blatice și zona Mării Negre
– Vilnius, Lituania, 1997
– Ialta, Ucraina, 1999

Reuniuni trilaterale la nivel înalt
– Trilaterala România-Bulgaria-Turcia,
Varna, Bulgaria, 1997
Antalya, Turcia, 1998
Sinaia, România, 1999
– Trilaterala România-Bulgaria-Grecia
Borovețt, Bulgaria, 1999
Delphi, Grecia, 1998
– Trilaterala România-Ucraina-Republica Moldova
Ismail, Ucraina, 1997
Chișinău, Republica Moldova, 1998
- Trilaterala România-Polonia-Ucraina
București, 1997

Forumul Economic Mondial de la Davos, Elveția, 1998

Summitul Economic de la Salzburg, Austria, 1997

C. Discursuri în Adunări Parlamentare

Parlamentul României, București
Parlamentul European

Adunarea Parlamentară a Consiliului Nord-Atlantic, Bruxelles

Adunarea Parlamentară a Cooperării Economice a Mării Negre

https://biblioteca-digitala.ro

Conferința președinților Parlamentului European și Parlamentelor statelor asociate la Uniunea Europeană, București

Congresul Statelor Unite ale Americii, Washington

Senatul Statelor Unite ale Americii, Washingtom

Camera Comunelor din Parlamentul Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Londra

Camera Comunelor din Parlamentul Canadei, Ottawa

Parlamentul Țărilor de Jos, Haga

Parlamentul (Seimul) Republicii Poloneze, Varșovia

Parlamentul Republicii Turcia, Ankara

Parlamentul Statului Israel, Ierusalim

Palatul Național, Mexico City, Mexic

Palatul Prezidențial Planalto, Brasilia, Brazilia

Reședința Prezidențială din Ierusalim, Israel

D. Discursuri la conferințe internaționale, forumuri, întâlniri și seminarii organizate în străinătate

Atelier NATO, Viena, Austria

Adunarea generală a Internaționalei Creștin-Democrate, Madrid, Spania

Asociația Barourilor Americane, Atlanta, SUA

Conferința exilului românesc, Paris, Franța

Conferința "Mondializare și Identitate Națională", Paris, Franța

Conferința Internațională "Viitorul Europei", Montreal, Canada

https://biblioteca-digitala.ro

Conferința Rectorilor Europeni, Menaggio, Italia

Conferința de la Salonic, Grecia

Congresul internațional "Evaluarea crimelor comunismului", Vilnius, Lituania

Congresul Partidului Popular European, Bruxelles, Belgia

Forumul Economic "România în tranziție", München, Germania

Forumul de Investiții "Energia în secolul XXI", New York, SUA

Forumul Internațional: "Națiunea - Politicul ca fundament al societății umane", Berlin, Germania

Forumul oamenilor de afaceri din cadrul CEMN, Istanbul, Turcia

Reuniunea Internațională "Oameni şi religii", Padova, Italia

Seminarul Internațional "Susținerea financiară a sectorului nonguvernamental din țările Europei Centrale şi de Est", Salzburg, Austria

Seminarul NATO privind luarea deciziilor politice şi militare, Praga, Republica Cehă

Sesiunea Institutului Global Panel "Rolul liderilor în transformările globale: Către secolul XXI", Haga, Olanda

Întâlnirea de lucru cu reprezentanți ai Ministerului Justiției din Canada şi ai autorităților provinciei Alberta, Edmonton, Canada

Întâlnirea cu Ministrul Dezvoltării Resurselor Umane, Montreal, Canada

Manifestare dedicată aniversării a 120 de ani de relații diplomatice România-Marea Britanie, Catedrala Westminster, Londra, Marea Britanie

Şedința solemnă a Consiliului General al Oraşului Paris, cu participarea Corpului Diplomatic acreditat în Franța, Primăria Parisului

Primăria Londrei, Marea Britanie

https://biblioteca-digitala.ro

E. Discursuri la conferințe și reuniuni internaționale organizate în România

Conferințele Internaționale "Caspian Energy to Europe", București

Conferința Internațională a Centrului European UNESCO pentru Învățământ Superior, București

Conferința Internațională a Democrațiilor Noi și Restaurate pentru Democrație și Dezvoltare, București

Conferința Internațională privind Drepturile Copiilor Instituționalizați, București

Conferința Internațională a Întreprinderilor Private, București

Conferința Internațională "Poluarea transfrontalieră", București

Conferința Internațională "Programul PHARE pentru protecția copilului", București

Conferința Internațională "România și românii în știința contemporană", Sinaia

Conferința Ministerială a Francofoniei, București

Conferința Miniștrilor Europeni ai Educației, București

Conferința miniștrilor Tineretului din statele membre ale Consiliului Europei, București

Conferința Regională a Centrului Internațional pentru Întreprinderi Private, București

Conferința Regională a Directorilor Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională, București

Conferința Regională "Justiția, forțele de ordine și societatea civilă în lupta împotriva corupției", București

https://biblioteca-digitala.ro

Conferinţa Universităţilor Europene Francofone, Bucureşti

Congresul Planetar al Asociaţiei Exploratorilor Spaţiului Cosmic, Bucureşti

Congresul Românilor din Întreaga Lume, Bucureşti

Colocviul "O dinamică a valorilor europene în România", Cluj-Napoca

Colocviul "Sibiu - Confluenţe europene", Sibiu

Reuniunea ministerială "Cooperare regională în regiunea carpatică şi în bazinul fluviului Dunărea", Bucureşti

Forumul Crans Montana "Lupta împotriva criminalităţii organizate şi a corupţiei", Bucureşti

Forumul Economic Franco - Român, Bucureşti

Forumul Presei de Pretutindeni, Bucureşti

Forumul "Romanian Investment Summit", Bucureşti

Forumul România la răscruce, Bucureşti

Masa rotundă internaţională "Programul de reformă şi înlesnirile preconizate pentru încurajarea investiţiilor străine", Bucureşti

Masa rotundă "Memorie şi istorie: Statele europene în faţa drepturilor cetăţenilor", Bucureşti

Programul "Europa - un patrimoniu comun", Bucureşti

Reuniunea miniştrilor Apărării din Europa de Sud - Est, Bucureşti

Reuniunea miniştrilor de Externe ai statelor membre ale Organizaţiei de Cooperare Economică a Mării Negre (OCEMN), Bucureşti

Reuniunea miniştrilor de Interne ai statelor membre ale Consiliului Europei, Bucureşti

https://biblioteca-digitala.ro

Seminarul "Anul 2000 - Europa în schimbare: Perspective pentru extinderea Uniunii Europene", Bucureşti

Seminarul internaţional al tinerilor liberali din Europa Centrală şi de Est, Ilieni

Seminarul internaţional SESAM - "Strategia descentralizării serviciilor sociale", Sinaia

Seminarul "Moralitatea şi guvernarea în perioada de tranziţie", Bucureşti

Seminar organizat de Clubul de la Roma- "Stăpânirea valului globalizării prin evitarea crizelor şi războaielor şi construirea de proiecte comune", Bucureşti

Simpozionul "Cetăţenia şi democraţia în Europa", Bucureşti

Simpozionul "Euromoney", Bucureşti

Simpozionul internaţional "Dezvoltarea societăţii civile în Europa Centrală şi de Sud-Est", Bucureşti

Simpozionul "Solidarnost - Polonia şi procesele politice în Europa", Bucureşti

F. Discursuri şi alocuţiuni la alte conferinţe, forumuri, colocvii, seminarii, simpozioane organizate în ţară

Conferinţa Federaţiilor Municipiilor din România, Bucureşti

Conferinţa anuală a Euroforum "Oportunităţi pentru investitorii strategici şi de portofoliu", Bucureşti

Conferinţa Asociaţiei Naţionale de Software (ANIS), Bucureşti

Conferinţa Asociaţiei Medicilor şi Farmaciştilor din PNŢCD, Bucureşti

Conferinţa "Liberalismul - toleranţă şi echilibru", Bucureşti

https://biblioteca-digitala.ro

Conferința "Politica de dezvoltare regională în România", Bucureşti

Conferința "Politici europene în favoarea persoanelor cu handicap", Bucureşti

Conferința "Strategii pentru integrarea în Uniunea Europeană", Bucureşti

Conferința pe tema infrastructurilor în România, Bucureşti

Consiliile locale ale copiilor, Bucureşti

Deschiderea "Săptămânii Națiunilor Unite pentru Combaterea Sărăciei", Bucureşti

Forumul Capitalului Privat şi al Clasei Mijlocii, Bucuresti

Forum pentru Starea Culturii, Bucureşti

Forumul Tineretului, Sinaia

Forumul tinerilor români cu studii în străinatate, Bucureşti

Inaugurarea Centrului Regional de Combatere a Criminalității Transfrontaliere, Bucureşti

Programul național privind realizarea unui coridor economic între țările Asiei Centrale şi Europa cu tranzitarea României, Bucureşti

Programul național "România Educațional", Bucureşti

Programul de relansare economică a Moldovei, Iaşi

Seminarul "Capitalul social şi dezvoltarea economică", Bucureşti

Simpozionul "Corupția şi crima organizată, factori de risc la adresa securității naționale", Bucureşti

Simpozionul "Solidaritatea între generații pentru înfăptuirea unei societăți a tuturor vârstelor", Predeal

https://biblioteca-digitala.ro

G. Discursuri în cadrul unor adunări populare, mitinguri, comemorări

Aniversarea Zilei Naționale a României, 1996 - Marea adunare populară de la Alba Iulia; 1997; Primirea soliilor provinciilor istorice; Primirea Ștafetelor Unirii

Comemorarea începutului Revoluției din 1989, Adunare populară în Piața Operei, Timișoara, 1996

Aniversarea a 80 de ani de la luptele de la Mărășești, Adunare populară la Monumentul Eroilor de la Mărășești, 1997

Aniversarea Zilei Armatei Române și a victoriei de la Carei, ceremonial militar la Carei, 1997

Proclamarea Zilei Tricolorului, București, 1998

Aniversarea a 150 de ani de la Adunarea Națională de la Blaj, Adunare omagială pe Câmpia Libertății din Blaj, 1998

Aniversarea a 600 de ani de la ctitorirea Bisericii lui Mircea cel Bătrân, Brădet, 1997

Aniversarea Tricentenarului Universității București, 1994

Aniversarea Centenarului Bibliotecii Centrale din București, 1995

Aniversarea a 142 de ani de la abolirea robiei romilor în Principatele Române, București, 1998

Aniversarea a 130 de ani de la crearea sistemului monetar românesc, București

Aniversarea a 125 de ani de la crearea Partidului Național Liberal, București

Adunarea Populară cu prilejul vizitei de stat a Președintelui Ungariei, Arpad Göncz, Târgu Mureș, 1997

Lansarea Parteneriatului strategic cu SUA, miting în Piața Universității, 1997

Lansarea Proclamației de la Cluj, Adunare populară la Cluj Napoca, 1992

https://biblioteca-digitala.ro

Mitingul de fondare a Alianței Civice, București, 1990

Mitingul Alianței Civice, București, 1991

Miting de doliu la moartea lui Corneliu Coposu, București, 1995

Miting spontan la comunicarea rezultatelor neoficiale în turul al II-lea al alegerilor prezidențiale, 17/18 noiembrie 1996, Primăria Capitalei

Piața Universității, București

Ședința solemnă a Consiliului Județean Arad dedicată aniversării a 80 de ani de la Marea Unire, Arad

H. Discursuri şi declaraţii cu ocazia evaluării activităţii unor instituţii

Armata Română (Exercițiul NATO/ PfP - Sibiu; III/4 Parteneriatul pentru pace)

Colegiul Național de Apărare, București

Consiliul Suprem de Apărare a Țării, București

Consiliul Municipiului București

Consiliul Uniunii Naționale a Avocaților, București

Curtea Constituțională, București

Curtea de Conturi, București

Curtea Supremă de Justiție, București

Inspectoratul General al Poliției, București

Ministerul Justiției, București

Parchetul General de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, București

Serviciul de Informații Externe, București

https://biblioteca-digitala.ro

Serviciul Român de Informații, București

Bursa de Valori, București

I. Discursuri și alocuțiuni la întâlniri cu înalții ierarhi ai Bisericii Ortodoxe și șefi ai cultelor religioase, la mari sărbători creștine și alte evenimente religioase

Participare la Sinodul Bisericii Ortodoxe Române, București

Întâlnire cu șefii cultelor religioase din România, București

Reuniunea internațională "Oameni și religii", București

Vizita Sanctității Sale Papa Ioan Paul al II-lea

Ceremonia punerii pietrei de temelie a Catedralei Mântuirii Neamului

Simpozionul internațional "Religie, Știință și Mediu - Marea Neagră în criză", Constanța

Simpozionul "Relația știință-religie în lumea contemporană", Sinaia

Punerea temeliei mânăstirii din Drăgănești -Vlașca

Sfințirea pietrei de temelie a Bisericii Ortodoxe Române de la Ierihon

Sărbatoarea Hramului Mânăstirii Nicula

Dezvelirea monumentului dedicat Sanctității Sale Papa Ioan Paul al II-lea

Memorialul Martirilor și Eroilor Holocaustului "Yad Vashem", Ierusalim, Israel

Muzeul Memorial al Holocaustului, Washington, SUA

https://biblioteca-digitala.ro

J. Întâlniri cu oameni de afaceri, oameni de cultură şi reprezentanţi ai comunităţilor româneşti din străinătate

Camera de Comerţ din Hamburg, Germania

Camera de Comerţ din New York, SUA

Camera de Comerţ a SUA, Washington, SUA

Camera de Comerţ Americană din România, Bucureşti

Canadian Club of Toronto, Toronto, Canada

Clubul Commonwealth din Silicon Valley, California, SUA

Confederaţia Industriei Britanice, Londra, Marea Britanie

Forumul de Afaceri Româno - Elen, Bucureşti

Întâlnirea cu industriaşii din Sao Paulo, Brazilia

Întâlnirea cu industriaşii mexicani, Mexico City, Mexic

Întâlnirea cu oamenii de afaceri, Amsterdam, Olanda

Întâlnirea cu oamenii de afaceri, Dublin, Irlanda

Întâlnirea cu oamenii de afaceri maghiari şi români, Budapesta, Ungaria

Întâlnirea cu oamenii de afaceri, Tel Aviv, Israel

Întâlnirea cu oamenii de afaceri turci şi români, Deiki, Turcia

Întâlnirea cu reprezentanţi ai mediilor de afaceri, Tokyo, Japonia

Întâlnirea de lucru consacrată României, organizată de ABN-AMRO Bank, Haga, Olanda

Întâlnirea cu liderii organizaţiilor non-profit din Statele Unite care au contribuit la promovarea democraţiei în România, Washington, SUA

https://biblioteca-digitala.ro

Intâlnirea cu oamenii de cultură irlandezi, Dublin, Irlanda

Întâlnirea cu organizațiile britanice de caritate care desfăşoară programe în România, Londra, Marea Britanie

Întâlnirea cu comunitatea românească din Atena, Grecia

Întâlnirea cu membri ai comunității românești din satul Babele, Ucraina

Întâlnirea cu reprezentanții comunității românești din regiunea Cernăuți, Ucraina

Întâlnirea cu reprezentanții comunităților românești din Statul Michigan, Detroit, SUA

Întâlnirea cu reprezentanții românilor din Ungaria, Gyula, Ungaria

Întâlnire cu salariații sucursalei BCR, Chişinău, Republica Moldova

Întâlnire cu ziariști români şi americani la Muzeul Jurnalismului

Reuniunea oamenilor de afaceri din România şi Norvegia, Oslo, Norvegia

Seminarul economic "Brazilia - România", Rio de Janeiro, Brazilia

Târgul Internațional de Carte de la Leipzig, Germania

K. Întruniri politice şi electorale

Campania electorală pentru alegerile locale, 1992, Bucureşti

Campania pentru alegerile prezidențiale, 1992, Timişoara, Iaşi, Craiova

Campania electorală pentru alegerile locale, 1996, Bucureşti

Campania prezidențială, 1996

Convenția Democratică din România

Congresul al 4-lea al Alianței Civice, Bucureşti

https://biblioteca-digitala.ro

Congresul al 6-lea al Alianței Civice, Bucureşti

Congresul membrilor seniori ai Ligii Studenților, București

Lansarea Contractului cu România

Împlinirea a zece ani de la reînființarea Partidului Național Liberal, București

Întâlnirea cu intelectualii din Piteşti

Întâlnirea cu țăranii din Moldova, Ruginoasa

Reuniunea delegației permanente a Partidului Național Țărănesc Creştin Democrat, București

L. Întâlniri cu cetățenii

Întâlnire cu cadrele didactice, Bucureşti

Întâlnire cu locuitorii comunei Mahmudia, județul Constanța

Întâlnire cu locuitorii municipiului Piteşti

Întâlnire cu locuitorii municpiului Târgu Secuiesc, județul Harghita

Întâlnire cu membri ai Uniunii Asociațiilor de Prietenie Româno-Ungară, Bucureşti

Întâlnire cu minerii din Valea Jiului, Petroşani

Întâlnire cu muncitorii de la Fabrica de Uleiuri, Petrotel - Lukoil, Ploieşti

Întâlnire cu profesorii şi elevii, Sibiu

Întâlnire cu profesorii şi elevii, Tulcea

Întâlnire cu profesorii şi elevii, Năsăud

Întâlnire cu reprezentanții comunității ucrainiene, Sighetul Marmației

https://biblioteca-digitala.ro

Intânire cu salariații Romtelecom, Iasi

Întâlnire cu salariații, Secția de Imprimerie a S.C. "Textila Dacia" S.A., Bucureşti

Întâlnire cu țăranii din Comuna Râmnicelu, județul Buzău

Dezbatere privind relansarea construcției de locuințe, Bucureşti

Dezbatere la aniversarea a zece ani de activitate în România a Asociației "Salvați Copiii", Bucureşti

Deschiderea Expoziției "Amenajarea teritoriului şi urbanismul - un atu pentru Europa", Bucureşti

Expoziția de artă fotografică olandeză, Bucureşti

Expoziția "Maeştii evrei ai penelului din România în arta universală", Bucureşti

Expoziția națională de evaluare a producției de software, Bucureşti

Expoziția "Resurse ale agriculturii românești", Bucureşti

Expoziția "Tehnologia Informației, Comunicații şi Birotică CERF'99", Bucureşti

Expoziția "Zilele Solidarității Poloneze", Bucureşti

Săptămâna Ştiinței şi Inventicii Românești, Bucureşti

Memorialul Sighet, Sighetul Marmației

Deschiderea Galeriei de artă europeană, Muzeul Național de Artă, Bucureşti

Târgul Internațional de Arte Vizuale, Bucureşti

Târgul Internațional Bucureşti, ediția 1999

Târgul anual al Organizațiilor Neguvernamentale din România FAR'97, Bucureşti

https://biblioteca-digitala.ro

Târgul "Oferta Educaţională", Bucureşti

Lansarea volumului "Reforma în domeniul lucrărilor publice din România în perioada 1997-2000", Bucureşti

Monumentul închinat memoriei eroilor - martiri ai Timişoarei, Comuna Popeşti-Leordeni

Societatea Timişoara

M. Discursuri şi alocuţiuni la manifestări organizate la sediul Preşedinţiei României; declaraţii şi mesaje

Ceremonia depunerii jurământului de către Primul-Ministru Victor Ciorbea şi membrii Guvernului României

Ceremonia depunerii jurământului de către membrii noului Guvern al României, condus de premierul Radu Vasile

Ceremonia depunerii jurământului de către membrii Guvernului Mugur Isărescu

Remaniere

Aniversarea a trei ani de la lansarea Parteneriatului Strategic cu S.U.A.

Judecători

Ceremonia repunerii în vigoare a Ordinului Steaua României

Dezbaterea iniţiată de Preşedinte cu participarea guvernului, partidelor parlamentare, sindicatelor, mediilor de afaceri şi societăţii civile, Bucureşti

Şedinţa Consiliului Economic Consultativ, Bucureşti

Întâlnirea cu liderii partidelor parlamentare în vederea soluţionării crizei create de atacul violent al minerilor asupra forţelor de ordine şi ameninţarea ordinei de drept, Bucureşti

Ceremonia acordării Ordinului Steaua României

https://biblioteca-digitala.ro

Ceremonia de conferire a Medaliei comemorative "150 de ani de la naşterea lui Mihai Eminescu"

Ceremonia de primire a Corpului Diplomatic

Concursul Millenium Dreamers

Constituirea Consiliilor Locale ale Copiilor

Primirea Premiului "Aristide Calvani" al Internaţionalei Democrat-Creştine

Primirea Premiului Coudenhove-Kalergi a Uniunii Paneuropene

Decernarea Diplomelor aniversare şi a Medaliilor de aur "10 ani de la Revoluţia Română anticomunistă din decembrie 1989"

Declaraţie cu privire la cercetarea evenimentelor din decembrie 1989, Bucureşti

Declaraţie în legătură cu evoluţia îngrijorătoare a situaţiei din Kosovo

Declaraţie privind rezolvarea crizei interne

Declaraţie privind situaţia politică a ţării

Festivitatea de reinstituire a zilei de 8 noiembrie ca zi a Ordinului Mihai Viteazul

Înaintarea în gradul următor a unor generali şi acordarea gradului de general unor colonei

Înfiinţarea Comisiei Consultative pentru Îmbunătăţirea Mediului de Afaceri

Întâlnirea cu delegaţia Uniunii Internaţionale a Arhitecţilor

Întâlnirea cu tinerii participanţi la Programul ARC 2000

Întâlnirea cu participanţii români la Festivalul Tradiţiilor Populare, organizat de Washington Smithsonian Institute

https://biblioteca-digitala.ro

Intâlnirea cu reprezentanţii Alianţei Internaţionale "Salvaţi copiii"

Întâlnirea cu veteranii de război

Lansarea volumului "Ultimele zile ale URSS" de Petru Lucinski

Lansarea Proiectului de creare a Consiliului Superior de Reprezentare a Românilor de Pretutindeni

Lansarea Raportului PNUD asupra dezvoltarii umane în România

Mesaj adresat cetăţenilor României după intervenţia forţelor aeriene ale NATO pentru aplanarea conflictului din Kosovo

Mesaj către naţiune la încheierea mandatului de Preşedinte al României, 1996 - 2000

Mesaj cu prilejul Zilei Solidarităţii împotriva Dictaturii

Mesaj de Anul Nou 1997

Mesaj de Anul Nou 2000

Mesaj de renunţare la candidatura pentru alegerile din noiembrie - decembrie 2000

Mesaj televizat la încheierea conflictului din Iugoslavia

Mesaj televizat privind instituirea stării de urgenţă pe tot teritoriul României

Promulgarea Legii Bugetului de stat

Promulgarea Legii privind reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole şi a celor forestiere

Promulgarea Legii Sportului

Semnarea Acordului dintre România şi BIRD

Vizita Preşedintelui Franţei, Jacques Chirac

Reuniunea Comisiei de Acţiune România - SUA

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

INDEX TEMATIC

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

Academia Română: **I:** 183 **II:** 323, 745, 746, 748, 843-845; **III:** 131-132, 153-155, 199; **IV:** 51

achiziții publice: **IV:** 512-513

Acordul Central European de Liber Schimb CEFTA **III** 220, 236, 247, 273, 277, 285, 366, 372, 380, 395, 845

Acum pentru România: **I:** 57, 637 **III:** 702-707,

adevăr: **I:** 13, 16, 26, 65, 184, 343, 363, 373, 383, 389, 397, 412, 415, 418, 441, 442, 455, 467, 512, 586, 592, 617 **II:** 20, 36, 39, 44, 45, 48, 49, 50, 120-124, 137, 194, 201-202, 242, 243, 247, 258, 305, 500, 501, 539, 540, 543, 549, 567, 573-574, 622, 624, 684, 749, 765, 770, 771, 782, 784, 785, 802, 803, 820; **III:** 12, 27, 30, 32, 39, 43, 57, 58, 88, 127, 198, 203, 410, 559, 560, 571, 601, 603, 604, 607, 608, 628, 637, 775, 808, 833, 879; **IV:** 14

administrarea incertitudinii: **III:** 127, 183, 203, 476, 477, 596, 598-602,

administrație publică: **II:** 126, 408-409, 590, 675-677; **III:** 78, 211, 553, 566, 567, 644, 647-648, 881; **IV:** 484-489
- locală: **II:** 205, 207-209, 218, 276, 424, 425, 484, 604, 605; **III:** 693, 742, 801, 852, 862; **IV:** 108-109, 489

Adunarea Parlamentară OSCE: **III:** 500-502,

afaceri: **I:** 22, 39, 61, 65, 76, 84, 142, 155, 346, 359, 362, , 438, 501, 545 **II:** 726-728; **III:** 292, 293, 335, 336, 338, 342, 577, 844,
- om de afaceri:I: 185, 193, 458, 463, 485, 584, 663 **II:** 375-378, 383, 384, 453-455, 515, 516; **III:** 257, 215, 277, 279, 333, 336, 338, 339, 372, 394, 754, 827, 840, 845,
- mediu de afaceri: **I:** 197, 584 **II:** 127, 412-418, 426-432, 453-455, 458-470, 482-491; **III:** 236, 295, 336, 339, 372, 395, 576,

agricultură: **II:** 57, 97, 291, 379, 389-391, 590; **III:** 630, 631, 678, 679, 680, 681, 711, 719, 760, 860-863, 864; **IV:** 13, 32, 35, 39, 43-46, 98-100, 200-204, 505-506

Albania **I:** 77, 181, 202, 348, 349, 411, 481, 537 **IV** 38, 169, 170, 171, 214, 294, 305

alegeri
- din 1992: **I:** 18, 29, 30, 44, 98, 113, 391, 399, 406, 457, 567 **III:** 618-619, 624-625, 626-628, 629, 632-635, 636-638, 639-640, 641-642,

https://biblioteca-digitala.ro

- din 1996: **I:** 46, 57, 94, 341, 351, 458, 512, 552, 555, 589, 635, 641 **III:** 668-670, 674, 693-695, 702-707, 708-714, 721-726, 727-729, 730-732, 733-739, 740-743,
- din 2000: **I:** 44, 104, 107, 160, 214, 336, 372, 514, 530, 551, 583, 650 **III:** 869-872, 873-874; **IV:** 481-483

algoritm: **II:** 217, 306 ; **III:** 745,

Alianța Civică: **I:** 101, 102, 119, 430, 441, 559 **II:** 193-201; **III:** 280, 618, 625, 690-692, 721

Angola: **III** 451, 467, 512, 539, 676; **IV** 69,

apărare securitate națională

arhitect: **I:** 32, 402, 531, 547, 577, 646 **II:** 635-638,

arhitectură: **III:** 184-186,

armată: **I:** 130, 139, 171, 180, 348, 349, 353, 368, 369, 380, 384, 523, 645, 646 **II:** 62, 262, 321, 322, 329, 332-334, 350-358, 574, 822-834; **III:** 467; **IV:** 64-66, 109,
- reforma, modernizarea armatei reformă

Armenia **III** 220, 400, 515, 596; **IV** 458

arta în politică: **III:** 182-183,

artă: **I:**14, 34, 80, 447, 515, 575, 644 **III:** 182-183, 187-189, 190,

asigurări: **I:** 64, 142, 469, 506 **IV:** 193, 195

Australia **I:** 405, 566 **III** 276

Austria: **I:** 74, 90, 535, **III:** 37, 83, 101, 218, 291, 343, 351, 352, 395, 405, 453, 470, 492, 515, 531-534, **IV** 187, 251, 330, 410, 537,

avocat: **II:** 574-576

Balcani: **I** 90, 167, 201, 213, 308, 333, 335, 438, 451, 466, 489, 532, 538, 614, 621 **II** 232, 281, 282, 284, 300, 321, 345, 642, 788; **III:** 341-343, 344-348, 836-840,

Banat **I:** 31, 34, 42, 119, 173, 572, 630 **II** 17, 56, 830, 850, 863; **III** 114, 714

Banca Agricolă **II** 348, 473; **IV:** 86

Banca Națională a României **II** 396, 398-399, 433, 470, 484,

Banca pentru Comerț și Dezvoltare a Mării Negre

bancă: **I:** 74 **II:** 128, 218, 287, 339, 348, 382, 396-397, 508, 509, 517, 524, 526, 537, 544, 557; **III:** 333-334, 712, 880; **IV:** 85-86, 190-193

https://biblioteca-digitala.ro

Bancorex **II** 218, 347, 348, 537; **IV:** 85-86, 191

Biblia **II** 801- 803; **III** 598, 630,

bibliotecă: **I:** 70, 93, 328, 373, 396, 526, 534, 570, 571, 651, 652, 654 **II:** 704, 721, 734; **III:** 43-44, 54, 150, 182,

birocraţie: **I:**65 **II:** 106, 246, 278, 281, 292, 386, 395, 405, 408, 591, 648, 785; **III:** 129, 364, 545, 650, 700, 706, 782, 848; **IV:** 36-37

biserică: **I:** 113, 119, 348, 365, 385, 439, 502, 508, 509, 572, 593 **II:** 20, 262, 295, 757-813, 817, 839; **III:** 8, 161, 491, 528, 833-835; **IV:** 28-29
- biserica şi statul: **II:** 768-769; **III:** 553, 631,
- biserica şi societatea: **II:** 805-806; **III:** 528,

Bizanţ: **I:** 615 **III** 123, 124, 174, 236, 263, 269, 833

Bosnia **I:** 169, 175, 202, 348, 534-537 **IV** 407,

Bosnia-Herţegovina **I:** 76, 175, 360, 384, 534 **III** 345, 539, 658, **IV** 82, 214,

Brazilia: **I:** 567 **III:** 133- 138, 166, 167, 519-523; **IV** 264

Bucovina **I:** 475, 613, 630 **II** 419, 641, 673, 804, 846, 847, 854; **III** 163, 276, 696, 770,

Bucureşti: **I:** 16, 20-22, 26, 28, 41-43, 45, 49-51, 63, 71, 73, 77, 84, 93, 95, 107, 108, 110, 111, 114, 117, 120, 121, 131-145, 154-238, 327-384, 390-439, 450-469, 484-554, -619, 626-668 **II:** 644-651

buget: **I:** 54, 95, 207, 340, 344, 345, 423, 428-4333, 454, 550 **II:** 422, 439, 442, 503, 538, 658, 707, 712, 714; **III:** 404, 652, 800, 864-866; **IV:** 87
- buget local: **I:** 636 **II:** 207, 424, 650, 651; **III** 526, 761,

Bulgaria **I:** 20, 23, 33, 66, 181-183, 185, 202, 205, 208, 209, 342, 384, 466, 537 **II** 101, 322, 344, 415, 435, 565, 608, 804; **III** 126, 210, 229, 282- 285, 300-305, 338, 375, 380, 411, 461, 484, 515, 588, 837; **IV** 35, 89, 117, 169, 170, 233, 238, 241, 252, 256, 259, 400, 403, 433, 537

bursă: **I:** 41, 163 **II:** 377, 386, 393, 400-402; **III:** 221, 364, 577; **IV:** 193-194

CAER: **I:** 21, 455 **II** 88, 346, 491; **IV** 38, 42, 45, 67, 87, 89,

Canada: **I:** 109, 589, 590, **II** 518, 561- 563, 727, 736; **III:** 513-518; **IV** 172, 231, 247, 332, 335,

capitalism: **I:** 64, 65 **II:** 138, 139, 441, 656

https://biblioteca-digitala.ro

carte **I:** 14, 26, 34, 37-41, 69, 75, 82, 85, 87-100, 108-110, 157, 159, 327, 329, 348, 349, 370, 375, 381, 389, 395, 396, 400, 444, 460, 485, 488, 495, 498-511, 536, 565, 570, 616, 621, 625, 631, 651-669, **II** 20, 96, 113, 362, 682, 706, 725, 763; **III:** 104, 140-143, 144-146, 161, 187; **IV:** 33, 142-146

Catedrala Neamului: **III:** 820

Convenția Democrată din România (CDR): **I.**20, 44, 55, 94, 101, 196, 342, 389, 390, 391, 414, 425, 430, 441, 498, 512, 552, 555, 556-558, 573, 574, 583, 584, 590, 659 **II**, 11, 142-145, 267, 269, 272, 274, 380, 597-599; **III:** 345, 609-886; **IV** 81, 114, 115, 117, 124, 127, 128, 133, 137, 147, 155, 157, 163, 166, 177, 182, 190, 212, 214, 219, 234, 243, 253, 266,

Cecenia **I:** 378, **IV** 363,

Cehia **I:** 19, 457 **IV** 116, 117, 344, 438,

cenzură: **I:** 429, **II:** 15, 108-111, 576; **III:** 30, 138, 522; **IV:** 15-16, 33-35

cercetare: **I:** 18, 30, 81, 95, 134, 138, 338, 370, 396, 511, 568 **II:** 639, 663, 688, 689, 736, 739, 743, 744-752, 781-783; **III:** 9, 13, 17, 19, 40, 55, 56, 64, 70, 131, 164, 191, 196, 340, 570, 571, 621,

Chile **I:** 109, 631 **II** 210,

China **I:** 452, 460, 613, **II** 414, 430, **III** 210, 253, 372, 510, 779; **IV** 114, 115, 231, 263, 267, 537,

civilizație: **I:** 338, 371, 505, 547 **II:** 783, 784, 791, 809; **III:** 90, 96, 97, 102, 123-127, 133, 134, 139, 177, 267, 281, 348, 545, 546, 807-810,
- românească: **II:** 611; **III:** 25, 67, 135, 150-152, 174, 191-192, 230-234, 238, 239, 509,
- europeană: **II:** 264, 370, 698-701; **III:** 64, 65, 70, 140, 144-146, 170, 171-172, 173-174, 363, 594, 595, 598, 599,

clasa de mijloc: **II:** 15, 99, 105, 405, 422, 844

clasa politică **I:** 430 **II** 278, 301, 320, 366, 376, 722; **III** 351, 453, 673,

Clauza națiunii celei mai favorizate: **III:** 648; **IV:** 118

Clubul Politic Balcanic **I:**23

coaliție: **I:** 23, 102, 130, 142, 176, 183, 188, 192, 197, 200, 342, 380, 382, 410-412, 414, 415, 418, 419, 430, 512, 517-519, 521, 522, 524, 525, 558, 583 **II:** 61, 92; 217-218, 306, 418, 606, 612, 813; **III:** 449, 496, 619, 666, 671, 676, 740-743, 744-746, 796, 802-804; **IV** 81, 115, 125, 127, 128, 129, 130, 133, 135, 147, 155, 156, 157, 163, 177, 182, 190, 212, 236, 243, 253, 481, 482, 491

https://biblioteca-digitala.ro

Colegiul Noua Europă (NEC): **III:** 200-202,

comunicare: **I:** 88, 92, 352, 425, 536, 585, 626, 630, **II:** 212-221,

comunism: **I:** 13, 19, 21, 23, 25, 26, 43, 47, 53, 57, 59, 63, 66, 69-72, 83, 88, 106, 108-110, 113, 114, 123, 169, 199, 201, 326, 349, 350, 354, 364, 370, 372, 376, 395, 452, 454, 460, 465, 492, 497, 499, 502, 503, 558, 559, 564, 572, 590, 593, 617, 625, 631 **III**, 127, 453, 601; **IV:** 10-70
- căderea comunismului: **I:** 18, 70, 465, 483, 564, 566, 636 **III:** 392, 463, 494, 585, 603, 604,
- național-comunism: **I:**19 **II:** 104, 118, 247, 309-311, 443, 823; **III:** 257, 283, 284, 471, 559, 657, 671; **IV:** 33-34
- nostalgia după comunism: 604,
- procesul comunismului: **II:** 45-47; **III:** 604,
- regim comunist: **I:**16, 17, 19, 22, 34, 60 **II:** 14-30, 55-58, 88-90, 106, 125, 241, 242, 247, 248, 268, 295, 321, 325, 364, 370, 375, 390, 473, 499, 500, 588, 590, 601, 616, 617, 623, 634, 636, 651, 652, 660, 668, 687-692, 693, 703, 723, 745, 795, 802, 861; **III:** 243, 351, 553, 811; **IV:** 10-70
- represiunea comunistă: **I:** 16 **II**, 14-30, 43-44, 45-47, 50-52, 55-58, 94, 100, 109, 399, 774, 803; **III:** 630, 733, 860, 876; **IV:** 30, 53-55
- rezistența la comunism: **II:** 14-18, 43-44, 45-47, 50-52, 55-58, 94, 100, 109, 399, 774, 803; **III:** 31-33, 507, 724, 733, 784,
- postcomunism: **I:** 18, 21, 22, 28, 35, 47, 52, 61, 66, 71, 592 **II:** 9-13, 88-104, 245-248; **IV:** 11, 41

conflict: **II:** 59, 118, 233, 310, 311, 333, 335, 574, 578, 656-659, 794, 812, 841, 855, 856, 858; **III:** 123-127, 220, 322, 327, 328, 344, 412, 470, 475, 676, 794; **IV:** 78-81
- din Bosnia: **I:**76, 169, **III:** 284, 291,
- din Kosovo: **I:** 49, 76, 167, 168, 183, 184, 194, 202, 203, 205, 207, 211, 214, 335, 336, 348, 409, 436, 439 **II:** 368, 661; **III:** 284, 300, 821-822, 823-824, 325, 587, 595, 826, 836, 837, 838, 884; **IV** 214, 233, 354, 355, 407, 415
- interetnic: **II:** 37, 233, 311, 361, 370-371; **III:** 280, 344, 415, 471, 477; **IV:** 79, 137
- soluționarea/prevenirea conflictelor: **II:** 339, 344, 370-372, 410, 467, 607, 642, 811-814; **III:** 301, 302, 344, 449, 460, 469, 470, 471, 472, 477, 486, 500-502, 509, 539,

Constituție: **I:**98, 132, 133, 349, 376, 419, 432, 433, 522, 526, 527, 582, 590, 649 **II:** 56, 90, 130-136, 268, 293, 294, 342, 352, 376, 452, 559, 575, 576, 589; **III:** 30, 141, 188, 377, 688, 689, 704; **IV:** 108
- regim constituțional: **III:** 547, 714,

https://biblioteca-digitala.ro

construcția de locuințe (vezi și lucrări publice): **I:** 43, 505-508 **II:** 678-681; **IV:** 21

Contractul cu România **I:** 441, 489, 620 **II:** 306; **III:** 680-682, 691, 695, 702, 706, 711, 716, 719, 724, 727, 730,

convertibilitatea monedei: **II:** 388; **IV:** 42, 87

cooperare regională: **I:**181, 206 **II:** 322, 344, 345, 384, 385, 413, 428, 435-436, 462, 463, 466, 467, 482, 532, 534-535, 564-566, 608, 813, 814; **III:** 275-276, 304-306, 324-326, 327-329, 341-343; **IV:** 252-267
- internațională: **II:** 372, 515, 518, 526, 561-566,

Cooperarea Economică a Mării Negre **III:** 215-217, 223-225, 235-237,

coridor de transport: **II:** 415-416, 422, 429-431, 435; **III:** 209-214, 221, 240, 226-229, 245-247, 248-251, 259-261, 336, 366, 372, 405, 778-783; **IV:** 186-187, 261-264

corupție și crimă organizată: **I:** 11-66, 155, 411, 550 **II:** 126-129, 300, 301, 544, 580-582, 588, 589, 676; **III:** 181, 455, 465-466, 633, 698, 699; **IV:** 82-84, 538-544, 551-52
- combaterea corupției și a crimei organizate: **II:** 121, 126-129, 218-219, 292, 302-304, 381, 382, 493-539, 548, 557-558, 562, 563, 564-566, 607, 833; **III:** 181, 216, 295, 356, 372-375, 653, 681, 704, 750-753, 787, 867-868, 869, 882; **IV** 226-229
- "corupție de stat": **II:** 102; **III:** 700-701; **IV:** 551-552

credibilitate: **I:**352, 455, 513, **II:** 328-329, 368, 375-378, 394, 585, 606, 868, 870; **III:** 467, 754, 796,

creștin-democrație: **I:**142, 343, 400, 405, 406, 471 **II:** 137-143, 192; **III:** 396-398, 552, 553, 557

creștinism: **I:** 617 **II:** 137-140, 211, 762-767, 770, 773, 797-798, 799, 805, 809-810; **III:** 10, 25, 58, 94, 123, 135, 140, 281,
- ortodox **I:** 151, 572

criză politică, guvernamentală: **III:** 793-798, 799-801, 827-829, 830-832, 839,

"criza politicii": **III:** 596-597,

Croația **I:** 60 , 202, 208, 411, 537 **III** 292, 325, 415, 496; **IV** 171, 186, 187, 258, 259,

cultul personalității: **II:** 20, 823; **IV:** 51-52

cultură **I:** 158, 329, 431, 433, 547, 637 **III:** 36, 38, 75, 121-206, 90, 91, 256, 368, 386, 388, 409,
- în comunism: **II:** 108-110; **III:** 125, 138; **IV:** 33-35

https://biblioteca-digitala.ro

- după decembrie 1989: **I:**53, 459 **II:** 110-114; **III:** 128-130; **IV:** 142-146
- "cultura nemulțumirii": **II:** 213-214,

Curtea de Conturi: **II:** 583-585

Curtea Supremă de Justiție **II** 302, 539, 555, 568, 569, 584, 586; **III** 806,

datorie externă: **II:** 340, 475, 480, 483; **III:** 325, 480, 493, 816, 828, 839, 847; **IV:** 38, 93-94, 182-183

datorie→responsabilitate

deficit bugetar **I:** 340, 344, 374 **II:** 433, 455, 471; **III:** 220, 479, 864; **IV:** 87, 95
- comercial **IV:** 95-96, 185, 500
- al contului curent **II:** 433, 472; **IV:** 185, 500-501

demnitate **I:** 47, 158, 170, 216, 380, 402, 437, 461, 540, 541, 573, 578, 581, 587 **II:** 261-263

democratizare: **I:**19 **II:** 53-239; **III:** 609-886; **IV:** 78-81

democratură: **II:** 90-91, 106-107, 247

democrație: **I:**39, 65, 80, 99, 111, 114, 162, 195, 205, 212, 342, 351, 365, 376, 380, 589, 627, 631, 669, 667 **III:** 414-417,
- consolidarea democrației: **II:** 39, 107, 342, 230-236, 575, 591, 634 **III:** 272, 298, 445, 509, 538, 615, 657
- democrație și economie de piață: **II:** 105-107

descentralizare **I:** 459 **II:** 207-209, 276, 378, 420, 453, 488, 590, 615, 631-632, 694, 697, 775

dezvoltare durabilă: **II:** 283, 443 **III:** 258, 400, 581-584, 778

diaspora **I:** 564 **II:** 359-366, 483, 611, 673-674, 689; **III:** 159-161, 179-181; **IV:** 196-172

diplomație: **III:** 341, 386, 490-493, 520, 533, 536, 696-697; **IV:** 68, 476-488

drapelul național **I:** 13, 335, 436, **II:** 835-837

Dreapta: **IV:** 555-566

drept **II:** 565-591

https://biblioteca-digitala.ro

drepturi şi libertăţi: **II:** 39, 40, 91, 130, 131, 134-136, 204-206, 214, 230, 280, 281, 293-294, 320, 323, 342, 343, 371-372, 512, 528, 529, 551, 572, 576, 577, 581, 617, 628-630, 634, 643, 660-661, 771, 772, 790, 870; **III:** 157-158, 276, 297-298, 303, 305, 321, 326, 357-358, 445-446, 505-506, 538-539; **IV:** 61-63

Drumul Mătăsii: **III:** 252-253, 262-264,

ecologie: **I:** 619 **II:** 104, 224-229, 348-349, 407, 648, 649, 781-783; **III:** 238-244, 364, 582-583, 596; **IV:** 177-181

economie (vezi şi reforma economică) **I:** 22, 83, 154, 383, 418, 459, 503, 631
- creştere economică: **IV:** 95-96, 204-207
- economei centralizată: **IV:** 11-14, 36-42
- "noua economie": **III:** 576-580,

ecumenism: **II:** 770-777, 784-787, 790-796 **III:** 833-835,

educaţie: **II:** 685-755 **III:** 7-120; **IV:** 30-32, 110-111, 493-495
- reforma educaţiei reformă
- în comunism: **II:** 687-692, 693
- educaţie şi societate: **II:** 709-710, 714-716, 729-731, 732-738, 750-755 **III:** 558-563,
- finanţarea educaţiei: **II:** 711
- educaţia şi cercetare: **II:** 744-749

Egipt **I:**152, 453, 483 **II** 492, 801, **III** 536, 606,

elită: **I:** 46, 96, 328, 422, 461, 556, 564, **II** 16, 18, 57, 61, 88, 92, 94, 95, 100, 101, 112, 113, 192, 242, 265, 268, 294, 329, 346, 351, 356, 357, 489, 550, 551, 586, 608, 610, 629, 687, 691, 703, 704, 705, 717, 727, 736, 740, 741, 743, 747, 751, 754, 785, 829, 868; **III:** 10, 29, 42, 73, 74, 82, 85, 90, 95, 130, 132, 142, 144, 150, 151, 177, 200, 201, 213, 345, 368, 543, 548, 562, 571, 575, 576, 577, 875-878; **IV:** 22

embargou **I:** 76, 216, 360, 409, 583 **II** 539; **III** 296, 303, 325, 845; **IV:** 62-62, 163

Europa Centrală şi de Sud-Est: **III:** 123-127, 281-287, 288-290, 291-294, 324-326, 327-329, 341-343,

Europa unită (vezi şi Uniunea Europeană): **II:** 309-316, 337-338 **III:** 173-174, 267-270, 349-442, 543-550, 572-575,

evrei: **I:** 77, 152, 565, **II:** 43-44, 482, 484, 486, 770, 772, 800, 802; **III:** 162, 163, 164, 165-168, 606; **IV:** 62-63

export: **I:** 192, 359, 438, 458, 531 **IV:** 38, 42, 90, 95, 116, 182-185, 206

extinderea NATO › integrarea în NATO

https://biblioteca-digitala.ro

extremism (vezi şi conflict interetnic): **II** 198, 264, 314, 803; **III:** 295, 397, 475, 477, 619, 627, 628, 645, 646, 671-673, 675-677, 807, 809

FDSN: **I:** 571 **II** 13, **III** 632, 639, 647, 651, 652, 666, 678; **IV** 72, 83, 85, 114, 131, 147, 551

Filipine **II** 210

finanțare externă **II** 472; **IV:** 503-504

Finlanda **II** 447; **III** 227; 400

fiscalitate **II** 478, 485; **III** 336; **IV:** 90-91
- reforma fiscală reformă

FMI: **I:**186, 383, 411, 521, **II** 91, 387, 393, 403, 415, 422, 427, 433; **III** 480, 493, 786, 839, 844, 845, 847, 857; **IV:** 530-531

FNI: **I:** 78, 357 **II** 537

francofonie: **I:** 76 **II:** 502; **III:** 88-89, 386-389, 492, 704,

Franța **II:** 203, 363, 408, 414, 613, 704, 835; **III:** 53, 54, 74, 75, 107, 177-178, 198, 212, 254-258, 352, 386-389, 461, 470, 491, 535, 590, 592, 623 **IV** 207, 233, 245- 247, 283, 300, 338, 350,

Frontul Salvării Naționale (FSN) **IV** 72, 78-81, 83, 85, 108, 113, 114, 131, 177, 200, 219, 487, 527

geografie: **II** 703; **III:** 103-107, 119, 140, 238, 254, 455, 573, 588

geologie: **I:** 20, 99, 156, 464, 549, 655 **II** 286, 362; **III** 53, 62, 69, 104, 114, 188, 228, 569, 611, 614, 785

geopolitică: **III:** 218-222, 262-264, 774

Georgia **III** 145, 220, 400, 515, **IV** 400,

Germania: **I:**15, 106, 190, 353, 398, 450, 544, 591 **II** 137, 282, 290, 363, 408, 426, 429, 430, 531, 613, 694, 704, 746, 755; **III** 53, 54, 85, 142, 206, 218, 281, 282, 291, 352, 369, 371, 373, 395, 405, 461, 470, 515, 590, 623, 763, 845, 883; **IV** 62, 113, 150, 180, 187, 207, 268, 318, 320, 346, 360, 426,

Germania de Est: **II** 101

gerontocrație: **II** 96, 598

globalizare: **I:**74 **II** 125, 326, 348, 518, 528, 532, 578, 711, 753, 790; **III:** 71, 72, 139, 157, 167, 180, 218, 233, 475, 495, 522, 538, 551-557,

https://biblioteca-digitala.ro

Grecia: **I:** 183, 435, 465 **II** 138, 322, 608, 393, 415, 565; **III:** 62, 64, 65, 125, 210, 228, 229, 232, 239, 268, 282, 285, 295, 300, 301, 303, 305, 335-337, 351, 355, 357, 372, 400, 453, 456, 460, 485, 488, 492, 497, 501, 510, 574, 588, 788, 847; **IV** 233, 251, 258, 259, 261, 403,

grevă: **I:** 18, 141, 176, 382, 454, 489, 648 **II** 234, 286, 423; **III** 784, 827, 831, 881

identitate: **I:** 73, 436, 534, **II:** 139, 140, 241; **III:** 133, 332, 446, 486, 551-557, 573, 574, 585
- națională: **II** 9, 118-119, 309-316, 361-362, 638, 641-643, 702, 770, 771, 801, 817, 831, 846-849, 857; **III** 74, 75, 141, 551, 159-161, 554, 555, 556,
- europeană: **II** 118-119, 316, 320; **III** 100, 131, 132, 170, 171, 173-174, 275, 416, 556, 573, 574, 585, 591

ideologie: **I:**83, 530 **II** 14, 55, 58, 60, 104, 108, 110, 118, 126, 142, 182-185, 190, 222, 241, 242, 246, 310, 311, 688, 693, 772, 785, 790, 794; **III:** 40, 51, 58, 72, 125, 126, 140, 170, 261, 345, 471, 475, 476, 477, 521, 560, 581, 591, 599, 601, 604, 682, 740, 743, 812, 871

importuri: **I:** 531 **II** 470; **III** 362, 577, 583, 679

impozit→fiscalitate

India **II** 451; **III** 492; **IV** 231, 263

industrializare **II** 225

industrie **I:** 332 **II** 19, 102, 279, 291, 346, 365, 405, 408, 410, 442, 452, 457, 466, 474, 652, 718, 754; **III** 86, 216, 219, 258, 340, 516, 567, 570, 577, 639, 723, 794, 842; **IV:** 32, 37-41, 204

inflație: **II** 102, 472, 478, 483, 658; **III** 479, 839, 844, 855; **IV:** 91, 207

informație **I:** 532, 568, 591, 656, **II** 97, 114, 208, 228, 261, 265, 270, 299, 303, 324-329, 390, 400, 417, 441, 443, 445, 471, 738, 747, 848; **III** 43, 44, 96, 142, 143, 255, 481, 543, 549, 565, 600

infrastructură: **I:**60, 171, 549, **II** 98, 226, 347, 348, 376, 378, 390, 407, 414, 415, 420, 422, 429, 430, 435, 456, 436, 486, 718, 791; **III:** 61, 108, 209, 216, 217, 221, 223, 224, 227, 243, 249, 254-258, 259, 278, 285, 263, 296, 331, 362, 371, 399, 411, 418, 450, 515, 566, 567, 681, 723, 778, 812, 813, 852; **IV:** 186-187, 208-209

inginer **I:** 41, 402, 508, 619, 638, 640 **II** 18, 222-223, 291, 326, 467, 735, 746; **III** 69, 84, 85, 86, 177, 614, 631, 711, 713, 778

https://biblioteca-digitala.ro

integrare euro-atlantică: **I:** 36, 177, 187, 418, 422, 423, 513 **III:** 675-677; **IV:** 113-118,
- în Uniunea Europeană: **I:**50, 36, 189, 418, 422, 458 **III:** 349-442, 788-792, 850-853; **IV:** 232-236, 237-241, 243-259, 503-504
- în NATO: **I:** 172, 177-179, 189, 206, 207, 210, 214, 335, 439, 358 **III:** 448-451, 452-458, 459-462, 478-483, 484-485, 772-774; **IV:** 221-225, 230-239, 249-267

intelectuali: **I:** 20, 24, 30, 44, 58, 65, 87, 95, 107, 108, 110, 112, 113, 166, 328, 368, 376, 380, 395, 403, 497, 499, 500, 514, 545, 552, 553, 591, 626, 645 **II** 12, 15, 31, 34, 51, 59, 60, 94-98, 199, 216, 233, 259, 279, 291, 323, 380, 424, 551, 629, 630, 667, 688, 689, 691, 781, 822, 844, 863, 868; **III** 13, 18, 57, 60, 70, 73, 104, 125, 147, 150, 154, 185, 194, 200, 213, 280, 363, 387, 401, 410, 506, 552, 559, 605, 611, 613, 614, 620; **IV:** 30

interes național: **I:** 336, 418, 477 **II:** 307-371 **III:** 664-665,

investiție: **I:**588 **II** 392-394, 485; **III** 306, 337; **IV:** 36-39, 205-206
- străină: **I:** 399 **II:** 412-418, 426-432, 465-468, 482-488 **III** 222, 297, 364, 516, 525

Iran **I:** 85 **IV** 37,

Irlanda: **I:** 536 **II** 375, 754; **III:** 147-149,

Irlanda de Nord: **III** 344,

Israel: **I:** 152, 453, 565 **II** 363, 482, 483; **III** 492,

Italia **I:** 123, 379, 433, **II** 217, 282, 416, 532, 698; **III** 37, 260, 470, 533, 643; **IV** 169, 187, 207, 304, 324, 335, 348, 372,

Iugoslavia **I:** 33, 54, 59, 167-169, 172, 173, 181, 182, 184, 185, 189, 194, 195, 198-205, 207-210, 214-216, 335, 360, 361, 435, 436, 438, 439, 455, 456, 537, 621, 647 **II** 92, 102, 304, 340, 538, 642, 659; **III** 257, 282, 284, 289, 298, 302, 303, 325, 404, 405, 415, 490, 495, 533, 598, 821- 823, **IV** 35, 62, 116, 117, 170, 171, 187, 238, 450,

încredere **I:** 73, 84, 97, 117, 126, 198, 200, 332, 343, 391, 418, 420, 432, 441, 484, 486, 491, 501-503, 506, 553, 586, 643, 657 **II** 35, 42, 244, 295- 306, 334, 358, 388, 397, 619, 623, 643, 743, 798, 827, 838, 856, 863, 870; **III** 119, 236, 259, 321, 448, 585, 625, 627,

întreprinderi mici și mijlocii (IMM): **II:** 403-406; **IV:** 90, 188-190

întreprinzător→om de afaceri

învățământ→educație

învățământ superior→universitate

https://biblioteca-digitala.ro

învățământ mediu→liceu

Japonia: **I:** 56, 57, 106 **II** 282, 427, 424, 431, 447, 518; **III:** 214, 253, 255, 510, 524-525, 780, 839; **IV** 231, 250, 400, 465, 472, 537,

jocul cu sumă nulă: **III:** 267, 343, 463-466,

judecător→magistrat

Justiție (puterea judecătorească): **I:** 72, 110, 125, 126, 143, 363, 364, 367, 368, 372, 579, 581, 626 **II:** 541-591; **III:** 805-806; **IV:** 61, 609
- reforma Justiției reformă
- independența Justiției: **III:** 805-806; **IV:** 514-520
- calitatea actului de justiție: **II:** 546-549

justiție→dreptate

Kazahstan **I:** 492 **III** 96; **IV** 187, 262, 405,

Kuweit **III** 492; **IV** 256, 504,

latinitate: **III:** 100, 133-139, 282, 387, 543-547,

lege (vezi și reforma legislativă și instituțională): **I:** 21, 96, 97, 117, 126, 132, 142, 152, 162, 188, 331, 357, 360, 363-365, 367, 369, 382, 420, 423, 470, 532, 579, 581, 583, 590 **II** 91, 114, 119, 123, 124, 127, 130, 132, 134-136, 232, 234, 235, 536-539, 570-572, 586-587, 802; **IV:** 108, 132-135

legitimitate **I:** 118, 126, 166, 417 **II** 63, 92, 101, 130, 134, 243, 401, 670, 854; **III** 168, 417, 465, 559, 670, 690, 717, 721, 722

liberalism **II** 182-192, 247, 844

liberalizarea prețurilor: **IV:** 88, 188

libertăți drepturi și libertăți

Liga studenților **I:** 45, 666 **II** 286-292; **III** 60, 214, 360,

lucrări publice (vezi și construcția de locuințe): **IV:** 100-101, 173-176

Luxemburg: **I:** 48, 51 **IV** 241, 242, 330, 388,

Macedonia (Republica) **I:** 98, 183, 193 **II:** 358, 361, 361, 673; **III:** 285, 292, 329, 344-348; **IV** 258,

magistrat: **I:** 348, 373, **II** 544, 548, 567-569, 581, 587; **IV:** 222-229, 538-544

manager **I:** 154, 663 **II** 205, 237, 296, 383, 385, 397, 400, 402, 406, 450, 467, 477-481, 522, 610, 726-728; **III** 78, 79, 211, 607, 782, 791, 795, 874,

manipulare **I:** 30, 75, 363, 586, 592, **II** 219, 326, 582, 759, 792, 865; **III** 616, 721, 871,

https://biblioteca-digitala.ro

Marca Britanic: **I:** 65, 398, 404, 406, 466, 469 **III:** 526-528; **IV** 113, 239, 251,

Marca Neagră: **I:** 35, 490, 588, **III:** 215-217, 235-237,

Marea Unire: **I:** 408, 519, 573, **II:** 817-819, 838-842, 852-858, 863-865, 868-869; **III:** 664-665,

marxism: **I:** 631 **II** 795; **III** 401

mass-media: **I:** 71, 76, 190, 363, 457, 517, 533, 636, 650 **II** 113, 195, 196, 202-203, 219, 305, 372, 515, 525, 526 , 567, 570, 577, 638, 649, 671, 785; **III:** 145, 156, 179-181, 549, 554, 885; **IV:** 34-35, 546-550

memorie: **I:** 34, 55, 167, 389, 455, 627, 660 **II:** 43-49; **III:** 162-164, 165-167, 197-199,

mentalitate: **I:** 17, 358, 457, 547 **II** 121, 188, 210, 231, 234, 241-244, 282, 311, 304, 432, 490, 519, 611, 647, 651, 653, 700, 715, 743, 772, 791, 802, 806; **III** 18, 50, 64, 376, 404, 411, 475, 476, 562, 567, 576, 621, 705, 780, 786, 813; **IV:** 26-28

minciună: **I:** 39, 75, 76, 129, 337, 484, 507, 540, 541, 586-591, 625, 660, 667 **II** 52 36, 180, 217, 667, 734, 766, 802; **III** 608, 775, 880,

mineralogie: **I:**20, 24, 156, 332, 594, 630, 639, 666 **II** 662, **III:** 104, 108-120,

mineriadă: **I:** 111, 126, 132 **II:** 234, 304, 339, 340, 498, 507; **III** 635, 672, 687, 635, 729, 856, 880, 882; **IV:** 79-81, 136-137

minorități: **I:** 201, 525 **II:** 61, 62, 102, 106, 115, 205, 214, 270, 290, 301, 311, 315, 368, 576, 577, 790, 607, 612, 628, 629, 738, 785, 833, 841, 855, 863, 870; **III:** 130, 159, 166, 280, 282, 283, 297, 305, 388, 416, 417, 477, 480, 487, 496, 501, 509, 510, 533, 538, 560, 643, 644, 645, 664, 708, 728, 821, 822, 826, 854, 884, 885; **IV:** 62-63

misiuni de pace: **II:** 332-334

model: **I:** 32, 87, 102, 201, 546, 568, 586, 626 **II** 12, 35, 58, 185, 192, 323, 335, 350, 353, 410, 452, 490, 491, 527, 545, 584, 628, 801, 810; **III** 10, 13, 16, 38, 53, 65, 91, 116, 153, 170, 173, 184, 220, 242, 257, 267, 271, 278, 286, 287, 330, 331, 342, 354, 356, 384, 409, 441, 456, 470, 477, 514, 523, 524, 525, 528, 545, 547, 548, 549, 620, 729, 763, 776, 878, 884

modernitate: **II** 114, 399, 791; **III** 26, 73, 101, 135, 136, 138, 150, 156, 157, 233, 524, 546, 561, 708, 725, 809, 858

modernizare: **II** 99, 187 , 191, 204, 320, 321, 333, 346, 352, 378, 381, 400, 407, 416, 430, 530, 579, 699, 720, 835, 843, 866, 868

https://biblioteca-digitala.ro

Moldova **I:** 159, 504, 551, 548, 615, 648 **II** 419-425, 804, 822, 831, 859, 863; **III** 58, 132, 150, 151, 152,

Moldova, Republica: **III:** 150-152, 330-332, 333-334; **IV** 113, 169, 170, 259, 261, 263, 400,

mondializare→globalizare

monopol **II** 390, 784; **III** 10, 11, 72, 472, 479, 562, 664, 706, 754

morală:

- morală şi politică: **I:** 46, 72, 101, 448, 503, 552, 555, 566, 646 **II:** 125-129, 137-140; **III:** 271-274, 396-398,

moţiune de cenzură **III** 678, 796,

Moţiunea Energia: **III:** 685-686, 687-689,

multiculturalism: **III:** 89, 90-92, 156-158, 171-172,

muncă **I:** 492, 493, 495, 496, 458, 395, 330, 337, 356, 193, 205, 21, 34, 35, 38, 61 **II** 15, 16, 35, 37, 57, 124, 134, 223, 267, 292, 319, 324, 329, 345, 350, 405, 423, 428, 454, 502, 508, 543, 548, 550, 573, 574, 589, 609, 623, 629, 630, 631, 639, 644, 658, 675, 689, 699, 707, 723, 732, 742; **III** 51, 82, 90, 209, 212, 249, 250, 255, 259, 292, 340, 369, 412, 545, 548, 576, 596, 629, 633, 649, 650, 674, 681, 701, 746, 750, 752, 766, 786, 795, 801, 816, 817, 827, 839, 848, 855, 870, 882, 886; **IV:** 40-41, 66

Muntenia **I:** 34, **II** 804, 822

musulmani **I:** 181, 613 **II** 770, 773; **III** 123

naţionalism (vezi şi naţional-comunism): **II** 192, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 340, 359; **III** 332, 475, 476, 477, 510, 540, 555

naţiune **I:** 331 **II** 34, 49, 95, 108, 121, 187, 192, 214, 294, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 341, 349, 424, 691, 698, 710, 750, 818, 819, 825, 830, 836, 838; **III** 66, 102, 140, 141, 151, 171, 180, 248, 346, 386, 475, 555, 556, 560, 574, 629, 664, 665, 672, 331, 740, 743

nazism **I:** 108 **II** 81, 138, 811; **III** 281

nivel de trai (vezi şi sărăcie) **I:** 187 **II** 620; **III** 388, 760; **IV:** 11-22, 40-41, 105-106, 161-162, 532-534

nomenclatură: **II** 9, 18, 101, 106, 107, 311; **III** 475; **IV:** 49, 75-77, 484-485

Norvegia **II** 447; **III** 394; **IV** 251, 484,

Olanda **I:** 403, 413, 672 **II** 203; **III** 54, 76, 77; **IV** 251,

omul nou: **IV:** 30-32

https://biblioteca-digitala.ro

opoziția democratică: **I:** 401, 408 **II** 12, 61, 92, 101, 103, 267-271; **III:** 572, 609-886,

ordin național: **I:** 474 **II** 859-862; **IV:** 217-218

organizații neguvernamentale (vezi și societate civilă): **I:** 183, 184 **II** 60, 62, 204, 205, 245-248, 275-285, 380, 409, 447, 453, 603, 616, 622, 712, 714, 716; **III** 64, 95, 463, 642, 849

OSCE: **I:** 209, 342, 378-380, 385, 401, 411, 461, 529, 533 **II** 332, 333, 334, 371, 372, 606; **III:** 193, 215, 263, 288, 305, 306, 321, 445-447, 471, 482, 486, 487, 488-502, 540, 821, 822, 823, 841, 857; **IV** 115, 231, 234, 250, 253, 256, 264, 265, 266, 277, 363, 448, 457,

Pactul de stabilitate: **I:** 213 **II:** 370-371; **III:** 295-299,

Pactul Ribbentrop-Molotov: **III** 696

Pakistan: **III** 492,

Palestina: **III** 163

Panama (Republica): **II** 210

Paris: **I:** 70, 156, 181, 359, 360, 399, 467, 471, 495, 576, **II** 9, 258, 762, 835; **III:** 73, 74, 99, 148, 177-178, 186, 332, 445, 452, 500, 566, 822,

Parlament: **I:** 76, 126, 132, 171, 174, 176, 187, 194, 204, 206, 343, 345, 412, 419, 423, 432, 582 **II** 11, 39, 44, 61, 91, 102, 131, 191, 231, 232, 236, 340, 342, 350, 363, 364, 366, 395, 401, 408, 413, 421, 459, 467, 473, 474, 505, 521, 547, 553, 570, 589, 591, 597, 598, 599, 604, 622, 627, 645, 670, 813, 820, 859; **III** 181, 210, 211, 283, 340, 364, 376, 377, 387, 492, 493, 501, 513, 527, 636, 639, 648, 652, 671 , 681, 682, 687, 693, 697, 699, 700, 703, 721, 726, 727, 730, 744

Parlamentul European **I:** 50, 62

parteneriat: **I:** 205, 461, 462, 587, 588 **II** 264, 265, 326, 367-369, 385, 460, 526, 529, 577, 631, 648, 716, 727, 736, 781; **III** 74, 92, 124, 126, 220, 257, 289, 292, 338, 354, 383, 384, 414, 449, 450, 459, 467, 468, 480, 484, 507, 514, 589, 643, 675, 758, 767, 837, 841,

- Parteneriatul Strategic cu SUA: **I:** 216, 461, 587, 588, **II** 367, 368, 369, 463; **III:** 511, 772, 775-777, 843, 883; **IV:** 249-251

Parteneriatul pentru pace: **I:** 168, 171, **II** 813, 810; **III** 449, 459, **III:** 467-468, 484, 494, 507, 675

Parteneriatul Euro-Atlantic: **I:** 161, 206, **III:** 484-485,

https://biblioteca-digitala.ro

participare: **I:** 502, **II** 15, 57, 91, 116, 183, 184, 185, 188, 201, 204-206, 229, 230, 237, 259, 286, 213, 231, 343, 363, 433, 443, 461, 495, 521, 558, 610, 624, 633, 665, 676, 711, 727, 735, 737, 813; **III** 25, 26, 28, 54, 65, 102, 146, 171, 193, 223, 224, 248, 249, 253, 254, 260, 279, 290, 298, 304, 345, 374, 395, 414, 450, 467, 476, 510, 525, 539, 548, 552, 618, 624, 671, 686, 698, 773, 778, 781, 827, 836

partid:

- partid istoric: **I:** 39, **II** 138, 141-143, 178-192; **IV:** 78-81

Partidul Alianței Civice (PAC): **III** 618

Partidul Comunist Român (PCR) **II** 10, 14, 18, 101; **IV** 7, 30, 31, 33-37, 41, 47-52, 61-66

Partidul Democrat (PD) **I:** 421, 521, 522, **IV** 114, 115, 481, 482, 489

Partidul Democrației Sociale din România (PDSR): **I:** 50, 74, 116, 121, 130, 133, 143, 174, 176, 177, 178, 182, 186, 188, 194, 203, 205, 360, 363, 411, 494, 512, 523, 524, 555, 575, 581, 582, 583, 647, **II** 184, 217, 304, 305; **III:** 666, 667, 671, 673, 676, 678, 682, 685, 694, 698

Partidul Național Liberal (PNL): **I:** 29, 130, 133, 192, 195, 203, 403, 423, 424, 517, 521, **II** 10, 51, 187, 189, 190, 191, 218, 303; **III** 618, 860, 862; **IV** 78, 114, 115, 242

Partidul Național Țărănesc Creștin Democrat (PNȚCD): **I:** 29, 111, 133, 413, 414, 417, 424, 425, 517, 521, 522, 523, 524, 525, 553, 554, 555, 557, 558, 585, **II** 141, 142, 143, 180, 184, 190, 219; **III:** 618, 683-684, 860, 862; **IV** 242, 264, 482,

Partidul România Mare (PRM) **I:** 47, 115, 116, 121, 137, 139, 141, 177, 178, 180, 426, **IV** 72, 81, 89, 114, 115, 116, 481, 482, 486, 502, 530, 548

Partidul Social Democrat (PSD): **I:** 510, 512, 513, 580, 630, **IV** 131, 248, 257, 258, 478, 485, 482, 485- 491, 493-496, 498- 509, 535, 536, 538- 542, 544, 546- 5478, 550-552

Partidul Socialist al Muncii (PSM) **III** 671, 672, 673, 676, 773; **IV** 72, 81, 89, 114, 115, 116

Partidul Unității Naționale a Românilor (PUNR): **I:** 173, 178, 203, 426, 431, **III** 671, 672, 676, 685, 773; **IV** 72, 81, 89, 114, 116

paternalism **I:** 629, **II** 185, 265; **III** 212

patriotism **I:** 77, 329, 353, 383, 566, **II** 50-51, 133, 138, 192, 294, 312, 315, 318, 359, 574, 620, 822-826, 841, 851; **III** 83, 171, 553, 858

https://biblioteca-digitala.ro

pensionari: **II** 213, 279, 346, 347, 656-659, 703; **III** 614, 616, 813, 852, 859, 865, 870; **IV:** 103-105, 155-159

perestroika **I:** 19, 559, **II** 32, 142; **III** 463,

performanță: **II:** 670-672, 717-719

Piața Universității: **I:** 111, 122, 123, 391, 531, 617, 632, 641, **II** 10, 11, 12, 42, 60, 179, 202, 258-261, 287, 332, 691, 692, 772, 801, 820; **III:** 452, 611-612, 616-617, 690, 733, 775, 807, 809; **IV:** 79-81

pluralism: **II** 131, 140, 184, 247, 320, 576, 695, 785; **III** 11, 12, 14, 58, 61, 77, 88, 95, 100, 158, 173, 344, 346, 351, 354, 372, 453, 456, 502, 523, 559, 560, 563, 644

Politehnica: **II** 718; **III:** 84-87,

politica demografică: **IV:** 23-25

politică: **III:** 592-597,
- om politic: **II** 31, 32, 55, 597, 598, 718, 839; **III** 12, 71, 72, 230, 231, 368, 520, 572, 722,
- politică externă: **III:** 265-348, 503-540; **IV:** 64-69, 113-118, 277-500

politici sociale **II:** 593-684; **IV:** 103-107, 155-168

Polonia: **I:** 141, 191, 211, 347, 409, 432, 439, 456, 457, 476, 544, 588 **II** 88, 122, 246, 292, 322, 387, 415, 420, 423, 428, 430, 462, 467, 492, 607; **III:** 126, 163, 198, 210, 213, 219, 220, 227, 229, 231, 271-274, 279, 283, 336, 355, 389, 400, 449, 452, 456, 460, 465, 412, 484, 492, 496, 510, 514, 515, 779; **IV** 116, 117, 235, 244, 344, 400,

Portugalia: **I:** 378 **III:** 193-196; **IV** 251, 344, 400, 487,

postcomunism: **III:** 50, 364, 603-608, 396, 397, 403, 472,

post-modernitate: **III** 156

post-tranziție: **III** 356, 358, 465,

pragmatism: **II** 49, 190, 409, 410, 418, 439, 742, 794; **III** 184, 246, 249, 606, 691,

Președinția României la
- OSCE: **I:** 209, 379, 380, 525 **III:** 193, 215, 263, 288, 305, 306, 308, 321, 445-447, 486-489, 821, 841, 857, 884
- Adunarea Parlamentară a OSCE **III** 500, 501, 502, 884
- Procesul de cooperare în Europa de Sud-Est **III** 327

privatizare **I:** 188, 65, 419 **II** 279, 313, 324, 329, 381, 550; **III** 219, 221, 249, 250, 258, 293, 340, 364, 366, 370, 395, 479, 511, 586, 517, 685, 754, 755, 802, 828; **IV:** 88, 96-98, 195-200, 499, 526

https://biblioteca-digitala.ro

procuror→magistrat

profesionalism: **I:** 452 **II** 205, 328, 332, 335, 519, 540, 568, 584, 711, 716, 727, 751; **III** 44, 333, 804, 881,

proletcultism **II** 567; **III** 154

protecția copilului **II:** 600-605, 614-615, 660-661, 664-666; **IV:** 165-167

Qatar: **III** 492; **IV** 264,

rasism **I:** 350 **II** 348, 785, 792; **III** 538

război: **III:** 474-477

Războiul Rece **I:** 14, 90, 354, **III** 11, 282, 352, 445, 494, 447, 449, 451, 453, 455, 457, 459, 461, 463, 465, 467, 469, 471, 473, 475, 477, 479, 481, 483, 485, 487, 489, 491, 493, 494-499, 501, 522

Râmniceiu: **II:** 654-655

reconciliere: **I:** 107, 342, 536, 537, 574, 576, 580, 583, 584, 627 **II** 43-44, 607, 795, 803, 832; **III:** 159, 263, 277, 279, 323, 342, 408-413, 452, 497, 510, 635, 637, 715-717, 728, 738, 764, 765, 835, 882

reconcilierea româno-maghiară: **I:** 335 **III:** 277-280, 763-766,

reformă: **I:** 35, 39, 53, 62, 164, 414, 418, 432, 433, 513, 527, 557, **II:** 59, 63, 99-104, 106, 107, 122, 182, 208, 276, 279, 336, 599, 606, 612, 613, 620-621, 639, 644, 682-684, 774, 832, 844, 855; **III:** 177, 181, 283-285, 365-373, 380, 383-385, 478-483, 496, 511, 592-597, 618, 629, 632-635, 639-640, 647-648, 650-657, 664-667, 671-689, 718-749, 758-762, 776, 782, 788-804, 831, 832, 845-855, 860-866, 873-874, 880-886; **IV:** ; 108-112, 127-259
- în administrația publică: **II:** 676; **IV:** 136-137
- economică **I:** 142, 419, 420, 427, 587 **II:** 338, 346, 373-491, 508-509, 625, 653; **III:** 296, 335, 347, 357, 358, 403-405, 564-568, 576-580, 754-757, 854-855; **IV:** 96-102, 182-207, 500-507
- fiscală: **IV:** 188
- legislativă și instituțională: **I:** 367 **IV:** 132-135
- în armată: **II:** 321, 341, 346, 350-353, 357-358, 829; **III:** 449, 450, 454, 457, 480, 481; **IV:** 213-218, 493-495
- în domeniul sănătății: **IV:** 111-112, 147-154, 496-497
- în educație: **II:** 624, 687-701, 711-713, 720-725, 732, 737, 745; **III:** 13-21, 29-32, 36-42, 45-56, 66, 78-87, 93-95; **IV:** 110-111, 138-141
- în justiție: **II:** 541-592; **III:** 805-806, 811-817,
- în poliție: **I:** 422 **II:** 521, 528-533; **IV:** 219-221
- "reforma curată": **II:** 128-129

https://biblioteca-digitala.ro

regii autonome: **II** 473; **III** 221, 782, 865

religie: **I:** 593 **II:** 757-813; **III:** 616, 629, 775, 806-810, 820, 834, 858; **IV:** 35

religie şi ştiinţă: **II:** 759-761, 781-783

Republica Congo: **I:** 76 **IV** 214,

responsabilitate **I:** 77, 182, 337, 451, 525, 648 **II:** 41-42, 204-206

restauraţie: **II** 12, 39, 59, 61; **III** 627, 655, 657

resurse umane: **III:** 45-51

retrocedarea proprietăţilor: **I:** 579 **III:** 840-843

Revoluţia de la 1848 **II:** 843-845

Revoluţia din Decembrie 1989: **II** 11, 34, 41, 110, 130, 202, 203, 250, 273, 350, 383, 426, 689, 839, 844, 868; **III** 27, 62, 74, 138, 205, 345, 672, 725, 733; **IV:** 75, 77
- adevărul despre Revoluţie **IV** 226

rezervă valutară: **IV:** 87, 93, 182-183, 207

romi: **I:** 38, 81, 155, 363, 415, 449, 496, 583, 629 **II:** 628-630,

Rusia: **I:** 25, 71, 164, 378, 437, 449, 570 **II** 57, 100, 260, 393; **III:** 198, 210, 282, 283, 286, 288, 352, 353, 371, 451, 457, 460, 461, 512, 585-591, 654-655, 656-657, 696-697, 826, 845; **IV** 114, 115, 116, 129, 255, 256, 264, 391, 465, 466,

sănătate: **IV:** 21, 111-112
- reforma în sănătate→reformă

Sărăcie (vezi şi nivel de trai): **II** 37, 63, 107, 292, 296, 312, 405, 472, 481, 620-622, 626, 630, 636, 644, 652-653, 657, 818, 823; **III** 284, 298, 305, 454, 455, 477, 548, 549, 555, 577, 583, 588, 631, 633, 674, 680, 706, 722, 723, 754, 760, 804, 811, 812, 820, 873, 882; **IV:** 17-22, 103-107, 5323-535
- combaterea sărăciei: **II** 378, 434, 620-622, 652-653, 811, 833, **III:** 537-540, 760, 811-814 ; **IV:** 159-161

schimbare: **I:** 72, 154, 335, 406, 464, 512, 632 **II** 753-754; **III:** 592-597, 609-886, 879-886; **IV:** 127-259
- rezistenţa la schimbare: **III:** 639-640

securitate: **III:** 443-502,
- naţională: **I:** 139, 177, 202, **II:** 287, 317-323, 339-353, 368-369, 372, 508, 509-511, 529, 534-535, 607-608; **III**, 825-826, 841-842; **IV:** 109, 213-218

https://biblioteca-digitala.ro

- regională: **I:** 205, **II:** 361, 413, 428, 467, 562, 577, 607-608; **III:** 68, 214, 236, 237, 281-287, 288, 321-323, 836-840,
- europeană: **I:** 476, **II:** 104, 337-338; **III:** 68, 261, 469-473, 486-489, 494-499
- non-euclidiană: **III:** 585-591,
- a cetățeanului: **II:** 498-501; **IV:** 219-221

Securitatea **I:** 38, 64, 352, 491, 495, 496, 511, 585, 591, 592, **II:** 11, 18, 45, 58, 59, 202, 217, 306, 539, 691; **IV:** 53-55, 545

SEECI (Inițiativa de Cooperare în Europa de Sud-Est) **II** 534-535, 562

Serbia: **I:** 60, 209, 411, 537, **IV** 82, 170, 258, 262, 423,

Serviciul Român de Informații (SRI) **I:** 38, 117, 351, 584 **II:** 324-327

Serviciul de Informații Externe (SIE) **I:** 17, 96, 167, 335, 392, 461, 486, 587, 626 **II:** 328-329

Sibiu: **III:** 168-170,

sindicate: **I:** 116, 183, 381, 491 **II** 279, 264, 377, 409, 447, 453, 467, 512, 598, 707; **III** 642, 649, 651, 664, 673, 802, 827, 830, 831, 855

sistematizare: **IV:** 26-29

slavi **III** 135, 218,

Slovacia **I:** 69, 171, 347, 495 **II** 492; **III** 100, 101, 126, 218, 220, 279, 283, 291, 343, 395, 400, 405, 470, 492, 496, 514, 515, 586, 845; **IV** 116, 259,

Slovenia **I:** 59, 202, 587 **II** 122, 462, 492, 608; **III** 126, 220, 284, 461, 492, 514, 564, 772, 773, 774; **IV** 186, 187, 235, 307, 312

societate civilă (vezi și organizații neguvernamentale): **II** 20, 57, 184, 245, 267, 268, 278, 301, 639, 845; **III** 60, 179, 369; **IV:** 50-51

societate informațională: **II** 431, 441, 442, 450, 456-457 **III:** 564-568,

solidaritate **I:** 15, 119, 192, 392, 461, 501, 569, 645 **II** 38-40, 652-653

Solidaritatea Universitară: **III:** 613-615,

Somalia **II** 828; **III** 467, 539, 676,

Spania **IV** 243,

specialist: **I:** 143, 508, 575, 663 **II** 220, 414, 483, 635, 715, 756; **III** 779,

- "cei 15.000 de specialiști"

sport: **I:** 34, 70, 171, 353, 414, 492, 568 **II:** 670-672; **IV:** 166-168

stat mafiot: **IV:** 551-562

https://biblioteca-digitala.ro

stat de drept: **II:** 541-591

Statele Unite ale Americii: **II** 51, 204, 205, 232, 282, 362, 367, 368, 369, 410, 411, 432, 442, 444, 446, 461, 474, 518, 532, 577, 636, 719, 727, 736, 754; **III:** 107, 149, 164, 198, 228, 253, 260, 292, 303, 363, 488, 500, 505-512; **IV** 268, 277, 286, 293, 297, 240, 397, 407, 414, 415, 443, 450,

statistică: **IV:** 11-14, 39-40, 95, 528-505

stat-națiune: **II:** 309-316

strategia de Securitate Națională a României: **II:** 339-349,

subsidiaritate: **I:** 96 **II** 92, 192, 248, 712, 775; **III** 359, 553

Suedia: **II** 661; **IV** 251

suveranitate: **I:** 202, 477 **II** 118, 188, 216, 221, 346, 355, 367, 829, 834, 835, 854, 860, 864, 866, 868; **III** 72, 95, 302, 459, 514, 658, 705, 724, 726, 740, 821, 822, 823, 825, 838, 857, 875

șomaj: **II** 102, 419, 427, 604, 614, 790; **III** 212, 363, 479, 545, 616, 716, 760, 786, 831; **IV:** 91, 92, 163-164, 536

știință: **II** 97, 139, 222, 265, 317, 578, 610, 613, 760, 781; **III** 39, 70, 71, 93, 103, 104, 107, 110, 113, 129, 130, 187, 233, 393, 535, 544, 557, 569-571, 600, 601, 611, 713, 806

tehnologia informației și comunicațiilor (ITC): **II:** 456-457; **III:** 564-568, 576-580; **IV:** 42, 210-212

terorism: **II** 322, 328, 337, 341, 347, 513, 514, 562, 792; **III** 216, 224, 298, 346, 347, 368, 455, 460, 472, 474, 482, 485, 808, 842

Timișoara: **I:** 13, 108, 112, 119, 121, 138, 171, 194, 210, 360, 362, 481 **II:** 34-37 - Proclamația de la Timișoara: I.119 **IV** 79

tineri: **I:** 14, 37, 46, 47, 91, 98, 129, 144, 164, 208, 355, 358, 440, 477, 532, 613, 614, 617, 621, 645, 649, 664 **II:** 272-274, 623-625, 633-634, 673-674, 741-743; **III:** 572-575; **IV:** 65, 166-168

Tiraspol: **III** 658, 659,

toleranță: **II** 35, 264-266, 320, 443, 772, 773; **III** 58, 127, 173, 200, 201, 276, 286, 344, 491, 602, 625, 826

TRACECA **III** 213, 224, 240, 245, 247, 261, 262, 366; **IV:** 261-264

Transilvania **I:** 34, 41, 42, 543, 549, 615 **II** 50, 61, 95, 141, 421, 706, 709, 804, 822, 826, 850-851, 863; **III** 93, 101, 130, 150, 169, 176, 280, 283, 410, 522, 683

https://biblioteca-digitala.ro

Transnistria: **I:** 378, 403, **III:** 658-659; **IV** 113,

tranziția (vezi si reforma): **I:** 37, 53, 66, 73, 92, 152, 186, 501, 544, **II:** 99-104,

trilaterală: **II** 322, 338, 345, 385, 413, 419, 428, 435, 462, 467, 519, 532, 562, 565, 607, 608, 813, 832; **III:** 213, 229, 236, 245, 300-303, 322, 330, 336, 338, 354, 355, 357, 395, 456, 460, 465, 488, 490, 497, 510, 514, 778, **IV** 257, 258, 403

Turcia: **I:** 181, 183 **II** 394, 415, 462, 467, 486, 565; **III:** 66, 67, 68, 125, 210, 217, 220, 228, 229, 232, 278, 282, 285, 295, 304, 305, 338-340, 352, 355, 357, 380, 383, 400, 461, 485, 488, 492, 497, 501, 510, 515, 847; **IV:** 117, 207, 233, 247, 307, 330, 344, 361, 397, 400, 436, 453,

turism: **II** 9, 102, 410, 441, 468; **III** 104, 169, 216, 217, 224, 340, 342, 521; **IV:** 101-102, 498-499

țărani: **I:** 41, 44, 96, 109, 373, 489, 490, 508, 552, 615, 630, 633 **II** 15, 16, 17, 35, 38, 57, 89, 90, 95, 99, 100, 179, 242, 283, 295, 680, 762, 822, 863, 866; **III:** 38, 39, 506, 611, 630-631, 642, 680, 681, 698, 708, 711, 714, 718-720, 730, 775, 860, 862, 863, 870, 878; **IV:** 26-29, 43-45

Ucraina: **I:** 40, 141, 165, 182, 206, 335, 384, 409, 436, 455, 475-477 **III:** 275-276, 767-771

Uniunea Democrată a Maghiarilor din România (UDMR): **I:** 132, 133, 177, 192, 193, 390, 414, 421, 422, 425, 426, 431, 512, 513, 517, 522, 524, 584 **II** 13, 306; **III:** 618, 643-646, 744, 860, 862; **IV** 114- 116, 124, 127, 133, 136, 137, 147, 155, 157, 163, 166, 177, 182, 190, 212, 214, 219, 234, 242, 243, 253, 255, 266, 441, 481, 482, 491, 493, 531, 548

Uniunea Forțelor de Dreapta (UFD): **I:** 203, 402, 525 **IV** 482,

Ungaria: **I:** 19, 35, 64, 169, 209, 211, 335, 347, 384, 411, 418, 439, 455-457, 466, 481, 482, 491, 544, 588 **III:** 277-280; **IV** 30, 35, 63, 113, 116, 117, 169, 170, 186, 187, 231, 233, 244, 277, 279, 286, 340, 344, 368, 385, 428, 441, 488,

unitate: **I:** 126, 138, 139, 145, 192, 355, 390, 537 **II:** 641-643, 854-858, 863-867

https://biblioteca-digitala.ro

Uniunea Europeană **I:** 51, 59, 73, 176, 187, 189, 190, 206, 207, 356, 357, 379, 380, 384, 411, 456, 458, 469, 471, 513, 519, 521, 527, 583, 649 **II** 31, 104, 139, 142, 215, 216, 302, 316, 323, 324, 335, 336, 337, 344, 345, 348, 420, 443, 462, 470, 474, 481, 484, 486, 488, 492, 505, 579, 591, 613, 614, 618, 631, 737, 738, 755, 845, 866, 868, 870, **III** 68, 168, 215, 224, 236, 247, 255, 273, 279, 284, 285, 292, 293, 296, 301, 303, 305, 325, 326, 360, 361, 362, 365, 366, 367, 370, 374, 375, 376, 378, 379, 380, 384, 385, 400, 408, 414, 415, 446, 470, 487, 490, 493, 494, 496, 498, 499, 527, 552, 556, 591, 593, 675, 742, 744, 745, 748, 754, 760, 769, 788, 789, 792, 816, 823, 826, 837, 838, 839, 841, 850, 852, 854, 855, 857, 883, 884, 885 **IV** 95, 114, 131, 136, 151, 177, 180, 204, 222- 224, 226, 231, 232, 234, 236, 238, 240, 245, 247, 258, 269, 273, 283, 320, 340, 388, 423, 424, 482, 503, 504, 513

Universitate: **III:** 7-120,
- autonomie universitară: **II:** 739-740; **IV:** 493-495
- cooperare între universități: **III:** 62-65, 66-68, 69-72, 90-92,
- Universitate şi societate: **III:** 25-28, 558-563,
- valorile Universității: **III:** 9-12,
- Universitatea în comunism: **III:** 39,
- Universitate şi politică: **III:** 69-72,

Universitatea Babeş-Bolyai Cluj: **III:** 93-95,

Universitatea Bucureşti: **I:** 64, 95, **III:** 13-21, 36-42, 52-56, 620-623,

Universitatea Columbia: **III:** 230-234,

Universitatea din Piteşti: **III:** 78-83,

Valea Jiului: **I:** 116, 118-120, 128, 137, 143, 179, 495, **III**; 784-787,

Vatican **II** 795, 810; **III** 491, 833, 835; **IV** 487,

veterani de război **I:** 71 **II:** 354-355; **IV:** 217-218

Vietnam **I:** 85, 452 **II** 100; **III** 604

Zidul Berlinului **I:** 14, 17, 18, 57, 627 **II** 91, 225, 528, 533; **III** 206, 231, 358, 370, 380, 382, 392, 414, 455, 463, 469, 471, 494, 508, 533, 585, 605, 606, 626

zonă gri: **II** 215, 607; **III** 383, 480

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

INDEX DE PERSOANE

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

Abuladze, Tenghiz I 22

Ahile III 233

Ahtisaari, Martti I 48, 49, 212, 335

Al-Assad, Hafez I 536

Alecsandri, Vasile II 643, 387

Alegria, Victor III 521

Alexandrescu, Sorin I 664; III 77, 190

Alexandrescu, Vlad I 664

Alexe, Ticu I 664

Aliev, Heidar I 165

Armstrong, Neil II 662

Ana de Noailles, III 177

Ana, Regina I 570, 573, 581

Anania, Valeriu I 492

Anastasiu, Nicolae I 664

Andreescu, Gabriel I 134, 135, 497

Andrei, Ştefan I 452, 459, 460

Anghelescu, general II 860; II, 429;

Annan, Kofi III 540

Antonescu, Ion I 576; **IV** 34

Arendt, Hannah II 240, 312; III 201

Aristotel I 98; II 104; III 215

Assis, Machado de III 520

Aurelian III 269

Averescu, (mareşalul) Alexandru II 822, 858, 860; III 275

Aznár, José Maria I 51, 161, 162

Baauw, Inge III 190

https://biblioteca-digitala.ro

Babeş, Alexa I 663

Baciu, Olivia I 665

Bacon, Roger III 115

Baconsky, Teodor I 661

Baker, James I 91, 216; III 253

Balotă, Nicolae I 491

Bandeira, Manuel III 520

Banu, Aurel III 104

Barbu, Daniel I 662

Barbu, Eugen I 495, 632

Bars, Iron I 481

Bartholomé, Profesor la Universitatea din Liege III 69

Bartolomeu I, (patriarh de Constantinopol) II 781, 805

Basarab, Neagoe II 767

Başturea, Cătălin I 663

Băcanu, Petre Mihai I 136, 441, 485, 497, 514, 571, 576, 577, 666 ; II 12, 202

Bălan, mitropolitul Ardealului II 762

Bălcescu, Nicolae I 489, 494

Bărnuţiu, Simion II 832, 836, 839, 840, 841

Beliere, Profesor la Universitatea din Liege III 69

Benda, Julien I 108, 109

Berevoescu, Ionica I 37

Berger, Sandy I 212; III 253

Berisha, Sali I 18, 348

Bernea, Horia I 96, 97

Berteanu, Petru I 662

Berza, Tudor I 664

Bezdechi, Ştefan III 93

Bismarck, Otto von III 601

https://biblioteca-digitala.ro

Blaga, Lucian II 707, 764; III 93, 124, 176, 193, 407

Blaga, Mihai I 663, 664

Blair, Tony I 49, 51, 160, 162, 206, 207, 468, 469, 548; III 491, 498, 527; IV 238, 251, 344, 347, 405

Blandiana, Ana I 99, 100, 101, 425, 485, 497, 612, 666

Bocignoli, Michael I 159

Bodiu, Mihai I 664

Boesian, John I 664

Boia, Lucian I 172; IV 23

Bondrea, Aurelian IV 12-14

Boroianu, Radu I 554

Bosânceanu, Cristina I 663

Botez, Mihai I 372

Bourguignon, Profesor la Universitatea din Liege III 69

Boutros-Ghali, Boutros III 535, 536

Boyle, John III 513

Braia, Mia I 99

Brâncoveanu, Constantin I 577; III 25, 536

Brauner, Victor III 166

Brătianu, Dinu II 16

Brătianu, Gheorghe I. I 490; II 16, 851

Brătianu, Ion I 666; II .860

Brătianu, Ionel I. C. II 182, 702, 860

Brătianu, Vintilă I 398; III 641

Brezianu, Andrei I 336

Brownback, senator american III 253

Brucan, Silviu I 498, 499; IV 17, 46

Bruckner, Ion I 664

Brzezinski, Zbigniew III 253

https://biblioteca-digitala.ro

Bugnariu, Felicia I 663, 665

Burada, Corneliu IV 76

Bush, George I 90, 91, 162, 667; II 224; III 205; IV 239

Buzura, Augustin III 194

Calangiu, Anca I 663, 664

Calciu, Gheorghe I 495

Calderon, Jean Louis II 203

Calderon, Ricardo Arias II 210

Câlția, Ștefan I 26, 508

Calvani, Aristide II 210, 211

Camões, Luis de III 195

Câmpeanu, Radu I 29, 403, 559

Cantacuzino, Constantin III 25, 26, 36, 37

Cantacuzino, Mihai Spătarul III 25

Caracoti, Alexandra I 663

Caragea, Mioara III 520

Caramitru, Ion I 415; III 148

Caranfil, Gheorghe IV 75

Cardoso, Fernando Henrique III 521

Carol al II-lea II 51, 178

Carol al IV-lea, Regele

Carol I I 33, 399, 579, 581; II 859; III 188

Carp, P.P. I 510; III 860

Carr, Emily III 513

Carter, James I 85

Cau, Jean I 82

Cazacliu, Anton I 665

Cazan, Gheorghe Romeo Leonard IV 508

Călinescu, Armand I 159; II 178

https://biblioteca-digitala.ro

Ceaikovski, Piotr Ilici I 26

Ceauşescu, Elena IV 19, 31, 41, 49, 52

Ceauşescu, Ilie IV: 64

Ceauşescu, Nicolae I 19, 20, 23, 28, 29, 73, 89, 121, 127, 140, 158, 159, 162, 184, 189, 215, 327, 336, 346, 354, 402, 452-454, 456, 460, 465, 484-486, 493-497, 502, 573, 577, 589, 592, 617, 642-646, 656; II 11, 17, 89, 94, 95, 99 100, 101, 202, 217, 310; III 138; IV 11, 18, 23, 31, 33, 34, 36- 39, 41, 46, 47, 50- 52, 64- 69, 75, 77, 113, 114, 116, 118, 264, 484, 485, 551

Celac, Mariana I 629

Cezar, Iulius III 133

Cheşca, Ion IV 76

Chirac, Jacques I 64, 203, 204, 208, 470-473; III 386, 491, 774, 778; IV 233, 245, 246, 299, 316, 342, 356, 358, 368, 370, 376, 401

Chiriţescu Florin II 703

Chirot, Daniel I 656

Chiţac, Mihai IV 75

Chivoiu, Alexandru II 202

Chivu, Petre I 663

Churchill, Winston I 526, 665-666; II 15, 572

Ciauşu, Dumitru IV 289

Cicero I 375-376

Ciobanu, Mircea I 376

Cioran, Emil I 498; II 709; III 137, 151, 176, 177, 193, 387

Ciorbea, Victor I 130, 414, 417-421, 423-425, 427-434, 436, 516, 525, 558, 563, 590; III 746; IV 136, 204, 241, 251, 266, 415

Cipariu, Timotei II 838

Cirus cel Mare I 575

Ciuvică, Mugur I 517, 529, 638, 662, 663, 664, 672-674

Clark, Wesley I 213, 310

Clemenceau, Georges I 373-374

https://biblioteca-digitala.ro

Clement al VI-lea, Papa II 794; III 58

Clinton, Bill (William Jefferson) I 86, 92, 144, 163, 164, 178, 193, 196, 198, 207, 207; II 367, 446, 463; III 287, 511, 772, 774, 775, 776, 777, 782, 883; IV 235, 236, 249, 293, 295, 303, 370, 374, 378, 431, 438, 448, 467, 472, 474, 489

Coandă, Henri III 174

Cocănescu, Aurelia III 522

Cofariu , Mihăilă I 463

Colțescu, Traian III 522

Coman, Ion IV 64

Constantinescu, Antonia I 378

Constantinescu, Elena Amalia III 80

Constantinescu, Miron I 504

Constantinescu, Nicolae I 129, 662, 676

Constantinescu, N.N. IV: 11-14, 18

Constantinescu, Smaranda (născută Cumpănașu) I 42

Constantinescu, Virgil III 84

Cook, Robin III 495

Coposu, Corneliu I 99, 396, 397, 399, 405, 407-410, 412, 414, 434, 564, 589, 593, 594; II 11, 12, 31-33, 138, 142, 143, 193; III 641

Coppola, Francis Ford I 378

Cornea, Doina I 109, 450, 495, 506, 507, 589, 680; II 11, 12

Corneanu, Nicolae (mitropolit) I 583, 584

Corvin, Matei III 101

Costaforu, Gheorghe III 36, 37, 38

Costin, Miron III 26, 150

Coșbuc, George II 706

Coudenhove-Kalergi, Richard de III 390

Courtois, Stéphane I 77

Cozma, Miron I 110, 118, 121, 122, 127, 128, 129, 131, 133, 134, 137-140, 184, 374, 390; III 818

https://biblioteca-digitala.ro

Cozmâncă, Octav I 90; IV 509

Creangă, Ion II 702

Creangă, Mihai I 507; II 202

Cristea, Miron (patriarh) II 706

Cristescu, general II 822

Cristoiu, Ion I 130, 199, 415, 569

Crişan, Gheorghe I 495

Cucerai, Sorin I 663

Cumpănaşu, George I 333, 680

Cuza, Alexandru Ioan I 163; II 825; III 38, 632, 708, 711, 875

Cziriak, Csobo I 663

d'Ors, Eugenio I 85

Daicoviciu, Constantin III 93

Dâncu, Vasile I 644

Darcy, Ribeiro III 135

De Gaulle, Charles I 358; III 388; IV 68

Deaconescu, Sorin I 664

Degeratu, Constantin I 132, 136, 172, 174, 177, 361, 441, 442, 662, 676

Dehaene, Jean-Luc I 406

Delavrancea, Barbu Ştefănescu II 849

Deletant, Dennis I 87

Deng, Ping Xiao I 70

Demirel, Süleyman I 174; III 304

Denize, Eugen I 502

Descartes, René I 402, 403

Diaconescu, Dan I 183

Diaconescu, Ion I 113, 174, 181, 195, 196, 207, 502, 531, 534-536, 563, 650; II 143, 179

Dicu, Nicolae IV 76

https://biblioteca-digitala.ro

Dima, Nicolas II 362

Dimont, Max I 374, 577, 579

Dincă, Ion IV: 64

Dinescu, Mircea I 495

Dinulescu, Dinu I 665

Djuvara, Neagu I 643

Doinaş, Augustin Ştefan I 89, 90, 106, 501, 506 III 176

Dole, Bob IV 293

Doltu, Claudiu I 663

Dositei, Patriarh al Ierusalimului II 762

Drăgănescu, Mihai IV 75

Drăghici, Alexandru I 501

Dreyfus, Alfred I 374, 375

Druță, Nicoleta I 663

Ducaru, Sorin I 581

Dumitrescu, Adriana I 663

Dumitrescu, Alfred I 48

Dumitrescu, Sorin I 583, 584

Eco, Umberto I 395

Einstein, Albert II 752

Eisenhower, Dwight II 324

Eliade, Mircea III 38, 124, 137, 193

Elisabeta a II-a, Regina I 51, 515, 548, 573, 579 ; II 591; III 527

Elțîn, Boris III 654, 656, 657; IV 181

Eminescu, Mihai I 489; III 151, 521, 707, 708

Enăchescu, Dan IV 76

Enescu, George III 177, 307, 387, 707

Esterhazy, Ferdinand I 369, 370

Fabian, Călin I 114

https://biblioteca-digitala.ro

Faletto, Enzo III 521

Faur, Isaia I 160, 166

Făiniş, Cristian I 664

Fătu, Mihai I 491

Ferdinand I I 33, 579, 588, 651, 652II 861

Fernandez, Raul III 521

Fichte Johann II 95

Filipescu, Radu I 134, 496, 666; II 10, 11

Filipovici, Nicolae III 520

Fiorin, José Luiz III 522

First, Bill IV 313

Fischer, I. I 664

Flămând, Dinu III 193

Flexor, Samson III 522

Florescu (învățătorul) I 665; II 778

Florescu, Radu I 29

Folea, Ion IV 76

Fourmaric, Paul III 69

Franta, Florian III 101

Freyre, Gilberto III 523

Frisch, Max I 546

Frost, David I 90

Fukuyama, Francis I 114, 501, 502; II 295; II 296

Gabor, Kiszely I 114

Gamaliel, Rabinul II 773

Garaudy, Roger I 82

Gasperi, Alcide de III 532

Gaşpar, Acsinte IV 509

Gendreau-Massaloux, Michele I 24

https://biblioteca-digitala.ro

Georgescu, Costin I 20, 129, 553

Georgescu, Adrian IV 75

Georgescu, Florin I 176, 341, 426

Georgescu, Teohari IV 55

Geremek Bronislaw II 246

Gheorghiu-Dej, Gheorghe IV 51, 67

Ghițescu, Micaela III 520

Giordano, Luca III 188

Girard, René I 81

Giscard d'Estaing, Valéry I 156, 402

Giurescu, Constantin C. I 489

Giurescu, Dinu C. IV 29

Goma, Paul I 491, 494, 495

Göncz, Arpád I 64, 478, 481, 616; III 161, 277, 409, 764; IV 253, 245, 247, 389, 409

Göncz, Suzanna III 160

Gorbaciov, Mihail I 84, 559, 667; II 88; III 205; IV 69

Gore, Al I 475, 476

Grecu, Marius I 664

Grigore, arhimandritul III 173

Grigorescu, Eremia II 860, 429, 822

Grigorie Palama, sfântul II 703

Grillparzer III 101

Gulea, Sterc I 443

Gusti, Dimitrie I 398

Guşă, Cozmin I 484, 630

Gyarmaty, Istvan I 347

Gysi, Gregor I 23

Hackman, Gene I 372

https://biblioteca-digitala.ro

Hadji-Culea, Cristian I 193, 195

Hallowell, John I 374, 375, 376

Haraszti, Miklos II 90, 246

Haret, Spiru II 721, 722

Harnagea, Cătălin I 429, 662

Haşdeu, Bogdan Petriceicu III 151

Havel, Vaclav I 61, 154, 392, 409, 616; II 235, 246, 247; III 127, 206, 283, 319, 446, 607; IV 462, 477

Hayek, Friedrich II 105, 858

Hegel, G.W.F. I 396

Helms, Jessie I 462

Henry, Joseph I 370

Hitchins, Keith I 85

Hodja, Enver I 348

Hollerer, Walter I 56

Hombach, Bodo III 342

Hoover, Herbert I 82

Horatius I 371

Horea II 825

Horn, Gyula I 35, 36; III 533

Hossu-Longin, Lucia I 541

Hrebenciuc, Viorel I 341, 514

Hruşciov, Nikita I 89

Huiu, George I 663

Huntington, Samuel I 501

Hurd, Douglas I 404, 405

Hus, Jan III 57, 58

Huwe, Daniel II 203

Iancu, Avram II 825, 827, 839

https://biblioteca-digitala.ro

Iancu, Marcel III 136, 166, 521

Iancu, Mihai III 104

Ilaşcu, Ilie III 658, 749

Ilfoveanu, Sorin I 629

Iliescu, Ion I 29, 35, 44, 63, 95, 100, 101, 107, 158, 170, 171, 172, 173, 174, 180, 188, 189, 192, 194, 195, 198, 203, 344, 358, 380, 392, 408, , 415, 420, 421, 427, 430, 431, 455, 459, 470, 507, 512, 514, 515, 519, 523, 524, 555, 574, 576, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 647; II, 597; III 638, 639, 647, 648, 652, 666, 667, 671, 672, 677, 694, 696, 697, 698, 700, 711, 712, 716, 717, 724, 727, 728, 773, 789, 850; IV 75, 77, 78- 81, 87, 88, 89, 108, 109, 113, 114, 115, 117, 118, 505, 511, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 550

Iliciu, Sorin I 399

Ioan Paul al II-lea, Papa I 537, 664, 667; II 794, 796, 802, 806, 808, 810; III 206, 491, 833; IV 244, 245,

Ionescu, Eugen III 136, 148, 174, 177, 387

Ionescu Quintus, Mircea I 192, 193, 583

Ionescu, Anton I 424

Ionescu, Dudu I 411, 424, 524

Ionescu, Roxana I 576

Ionescu, Take II 398

Iorga, Nicolae I 489; II 362, 755, 829, 850, 860; III 98, 99, 151, 230, 231, 233

Isac, Emil II 706

Isărescu, Mugur I 102, 194, 197, 340, 341, 343, 347, 383, 384, 413, 514, 523-525, 527; III 854, 865, 873, 874; IV 136, 137, 156, 161, 193, 204, 243

Ispirescu, Petre I 86, 489

Issărescu, Ştefan I 487

Iustinian III 347

Ivasiuc, Alexandru I 491

Ivaşcu, George I 398

Izetbegovici, Alia I 534

Jagiello, Vladislav III 271

https://biblioteca-digitala.ro

Jaruzelski, Vladislav I 347

Jelavici, Ante I 534

Jelev, Jeliu I 20-23, 616

Jospin, Lionel I 51

Joyce, James III 148, 149

Juan Carlos, Regele III 390

Juncker, Jean Claude I 51

Jura, Petru Păun I 663

Kadare, Ismail I 333, 348, 349; II 235, 236

Kant, Immanuel I 371, 396

Kennan, George I 449

Kennedy, John Fitzgerald I 57, 84, 89; II 277

Kenny, Timothy I 336, 337

Kleckner-Vrăbiescu, Mona I 664

Klestil, Thomas IV 434

Kleininger, Liliana I 664

Kligman, Gail IV 23

Knight, Eric I 327

Kogălniceanu, Mihail I 489; II 654, 655, 858, 860

Kohl, Helmuth I 35, 160, 162, 166, 667; II 210; III 206, 276, 390, 774; IV 233, 284, 299, 334, 364

Kok, Wim I 51; IV 289

Kostoglotov, Oleg I 25, 26

Kostunica, Vojslav I 645; III 341

Kovac, Michal I 74, 616; IV 417

Kucan, Milan I 58

Kucima, Leonid I 475, 478; II 643; III 837

Kuciuc, Ardian I 78

Kwasniewski, Aleksander I 162, 409, 437, 474 III 274; IV 442

https://biblioteca-digitala.ro

Lamartine, Alphonse de III 387

Lane, Eilleen III 149

Lang, Jack I 627

Lantos, Tom IV 285

Lazăr, Gheorghe III 37, 38, 84, 85, 176

Lee, Sara III 293

Lenin, Vladimir Ilici I 109, 509

Levinson, Macha IV 281

Lewinsky, Monica I 54, 74, 84, 179

Lewis, Kurt I 53

Leyf, Leywik III 448

Lihu, Constantin I 664

Liiceanu, Gabriel I 22, 95, 97, 134, 193, 649

Lis, Viorel I 37, 136

Llosa, Mario Vargas I 72, 155, 545, 546; III 607

Locke, John II 245

Lohest, Max III 69

Lorenz, Konrad II 314, 654

Lovinescu, Monica I 495

Lubbers, Ruud I 401

Lucinschi, Petru I 160, 162, 164, 170, 214, III 330, 331

Mack, Connie IV 314

Mackensen II 822, 825; III 275

Macmillan, Harold I 404, 405

Madgearu, Virgil I 398

Madl, Ferenc I 374

Magris, Claudio III 101, 102

Maia, Luciano III 521

Maillet, Antonine I 155

https://biblioteca-digitala.ro

Maniu, Iuliu I 398, 429, 554, 581 II 16, 142, 429, 860; III 198

Mann, Thomas III 368

Manolescu, Nicolae I 393, 485, 653

Manu, general II 860, 429

Marcu, Mihaela I 663

Marga, Andrei I 425, 426, 522 II 220

Maria Tereza de Luxemburg III 169

Maria, Regina I 158

Marian, Dorin I 57, 102, 130-132, 136, 138, 143-145, 164, 168, 170, 201, 204, 351, 435, 504, 516, 662

Marinescu, Floricel I 662

Marinescu, George I 398

Marino, Adrian I 489

Marx, Groucho I 370 II 280

Maximov, Vladimir I 82

Mayor, Federico III 169

Măgureanu, Virgil I 354, 410, 498, 584, 585 IV 82, 148

Măniuțiu, Mihai I 654, 655

Mărculescu, Florin I 396

Mărgărit, Consuela I 665

Mc'Aleese, Mary I 536, 537

McCain, John IV 314

McConnel, Mitch IV 314

Meciar, Miroslav I 74 III 283; IV 116

Medrea, Corneliu I 338

Mehedinți, Simion I 157, 158 III 103, 104

Meleşcanu, Teodor I 132, 133, 170, 173, 177, 203, 427, 582 III 696, 697

Memling, Hans III 188

Mezincescu, Simina I 572, 574, 582

https://biblioteca-digitala.ro

Mihai I, Regele: I 33, 107, 403, 485, 570, 571, 573-576, 579-583, 586, 587, 589, 592-594 II 91; III 51, 860; IV 81

Mihai Viteazul I 107, 550 II 818, 827, 860

Mihail, Constantin I 32

Mihalache, Ion I 111, 428 II 142, 179; III 198

Mihăescu, Eugen I 101

Mihăilescu, Ioan I 30, 45, 61

Mihăilescu, Petru Şerban I 508 IV 484

Mihăilescu, Vintilă III 104

Milea, Vasile IV 65

Milescu, Nicolae spătarul III 26

Militaru, Nicolae IV 75

Miloşevici, Slobodan I 23, 60, 141, 162, 172, 182, 184, 185, 188, 189, 190, 191, 350, 380, 381, 409, 410, 411, 538, 616, 647, 649; III 257, 302, 346, 587, 588, 823, 826, 836, 846, 884; IV 115, 116, 239, 257, 258

Minc, Alain III 602

Minulescu, Ion II 703

Mircea cel Bătrân I 593; II 215, 702, 778, 779, 780, 825

Mitterrand, François I 162, 455, 667; III 205

Mock, Alois III 531-534

Moise II 523

Moisescu, Sorin I 125, 126, 127, 367, 579, 662

Moisescu, Sorin I 662

Moldovan, Dan I 13, 664

Moldovan, Dan I 664

Montesquieu, I 54, 77, 366, 375

Moroianu, Emil I 663

Moscardo, Jerónimo III 519

Moszcicky, Ignacy I 33

Mungiu-Pippidi, Alina I 195, 440, 441, 442, 443, 501

https://biblioteca-digitala.ro

Murăruş, Oana I 664

Murea, Victor IV 76

Napoleon I 470 III 101

Nataniel, episcopul II 803

Natsume, Soseki III 524

Năstase, Adrian I 45, 50, 73, 88, 117, 135, 145, 178, 179, 180, 188, 372, 381, 420, 423, 498, 509, 514, 515 III 694, 697; IV 265, 507, 508, 510, 513, 517, 520, 528, 530, 536, 538, 540, 544, 546, 547, 549, 550,

Năsturel, Udrişte III 26

Nedelcu, Maria I 663, 664

Negrici, Eugen I 110

Nehru, Jawaharlal I 481, 482

Nemeni, Ioan II 839

Nicolae, Nicolae M. IV 76

Nicolau, Irina I 97

Niculescu Maier, Ştefan I 497 II 202

Niculescu, Miron III 73

Niculescu-Mizil, Paul I 460 IV 76

Nistor, Gheorghe Vlad I 663

Nixon, Richard I 85 IV 68

Noica, Constantin I 489, 492 III 176, 201

Noica, Nicolae I 92, 93, 159, 355, 441, 499, 504, 508, 522

Nothomb, Christian I 400

Oancea, Viorel I 574

Ocalan, Abdulah I 356

Odobescu, Alexandru III 387

Olahus, Nicolaus III 101

Olinto, Antonio III 520

Olteanu, Constantin IV 64

Onofrei, Ruxandra I 665

https://biblioteca-digitala.ro

Oprea, Marius I 35, 510, 511, 625, 663

Opriş, Remus I 191, 418, 522, 524, 583

Orăşanu, Ţinţi I 545,

Orwell, George III 592

Pacepa, Ioan Mihai I 354, 588, 592 IV 68

Paleologu, Alexandru I 485, 493, 540, 574, 577

Palcr, Octavian I 484-500, 559, 576, 577

Papacostea, Şerban I 85, 489

Papadima, Liviu I 664

Papahagi, Marian III 520

Paprocki, Bartolomeu I 159

Papu, Edgar I 493

Pârvan, Vasile III 93, 151

Pastior, Oscar III 176

Paşcu, Ioan Mircea I 143, 188, 205 IV 484

Patapievici, Horia Roman I 97

Pauker, Ana II 14

Pavel, Dan I 389, 512, 586

Păunescu, Adrian I 135, 494, 495, 498, 575

Păunescu, Ilie I 399

Pessoa, Fernando III 192, 193, 194

Petre, Zoe I 57, 102, 104, 130, 134, 140, 142, 168, 181, 184, 193, 333, 378, 379, 381, 397, 406, 408, 461, 465, 553, 590, 662, 664, III 614

Petrescu, Cezar II 198, 201, 706

Petrescu, Luminiţa I 663

Petrulian, Nicolae III 84

Philippi, Paul III 176

Picquart, George I 369, 370

Pillat, Dinu I 492

https://biblioteca-digitala.ro

Pimen, Episcopul Sucevei şi Rădăuţilor I 571, 572, 612

Pintelie, Stelian IV 76

Pipes, Richard I 109

Pleşu, Andrei I 97, 101, 140, 141, 159, 168, 169, 170, 173, 181, 183, 199, 202, 408, 423, 429, 436, 485, 496, 510, 511, 527, 539, 541, 626 III 200, 854; IV 251

Poher, Alain I 402

Poincaré, Raymond I 359

Pomuţ, George III 512

Pop, Lucian I 37

Pop, Nicu I 109

Popa, Anda I 665

Popescu, Constantin IV 76

Popescu, Cristian Tudor I 189, 193, 575

Popescu, Dumitru I 494, 498

Popovici, Traian III 163

Potâncă, Virgil II 178

Pralong, Sandra I 664

Prezan, Vasile II 860

Primakov, Evgheni I 165, 438

Prodan, David III 93

Prodi, Romano I 49, 379, 519, 526 IV 321, 340, 353, 366

Puşcariu, Sextil III 93

Puwak, Hildegard I 50

Quinn, John III 147, 148

Racoviţă, Emil III 93

Radian, H. R. III 520

Ralph, Richard I 514

Râmboacă-Stan, Alina I 663, 665

Ramos, Graciliano I 142, III 520

https://biblioteca-digitala.ro

Rasmussen, Poul Nyrup I 51

Rațiu, Anton I 27

Rațiu, Ion I 29, 126, 391, 393, 485

Rădescu, Nicolae II 50

Rădulescu, Ion III 104

Rădulescu-Motru, Constantin I 328, 329, 330, 331, 332, 365, 498, 503

Reagan, Ronald III 148, 149, 395

Rebreanu, Liviu II 706

Rezeanu, Paul I 32, 33

Richelieu, Cardinalul de I 24

Ricoeur, Paul II 784, 386

Rîmbu, Ion IV 76

Robertson, George I 179

Robertson, Mary III 538

Rodin, Auguste I 24 II 602

Roman, Petre I 45, 50, 132, 133, 198, 203, 408, 410, 414, 421, 461, 517, 519, 521, 522, 525, 580, 585 IV 75, 78, 80, 81, 87, 88, 89, 101, 104, 252

Roosevelt, Franklin Delano I 84, 107, 163, 164

Rostand, Jean II 95

Roşescu, Mircea I 664

Rubens, Paul I 487

Rubin, James I 190

Rusan, Romulus I 100, 349, 571, 612

Ruskin, John I 620

Russell, Bertrand II 717

Russo, Alecu III 151

Sadoveanu, Ion Marin

Sadoveanu, Mihail III 521

Sahan, E. I 492

https://biblioteca-digitala.ro

Saint-Exupéry, Antoine de I 155; II 638

Sampaio, Jorge III 193, 194, 195

Santer, Jacques II 781; IV 285, 297, 326

Sârbu, Ion D. I 491

Sarney, Jose III 520

Schroeder, Gerhard III 492; IV 251

Schuman, Robert III 532

Schweickart, Rusty II 206

Scowcroft, James III 253

Severin, Adrian I 406, 408, 409, 410, 477, 510 IV 251, 264

Shafir, Michael I 502 IV 39

Shea, Jamie I 193, 199, 200

Simion, Dinu II 178

Smith, Adam II 245

Smith, Christopher I 335, 461

Sofia, Regina Spaniei I 613

Solana, Javier I 177, 194, 198, 199, 200, 211, 432, 468 III 448; IV 330

Soljeniţîn, Alexandr I 24, 25, 26, 27

Soresçu, Marin III 148, 521

Spinoza II 418

Staar, Richard F. IV 48

Stalin, Iosif Visarionovici I 109, 163, 164, 165, 370, 466, 474, 489 II 15, 57

Stan, Mugurel I 663

Stănculescu, Sofia I 37

Stănculescu, Victor Atanasie IV 75

Stănescu, Alina I 665

Stăniloae, Dumitru II 15, 57

Stănoiu, Rodica I 143

Steinbeck, John I 653 III 244

https://biblioteca-digitala.ro

Steinhardt, Nicolae I 93, 616, 617

Stephanopoulos, Constantinos I 170 III 335

Sterian, Margareta III 166

Stoian, Ion IV 76

Stoianov, Petăr I 170, 172, 181, 182, 184, 185, 201, 213, 214 III 283; IV 249, 374, 457

Stolojan, Theodor I 514, 519, 524 IV 88, 89

Strugaţki, Boris III 401

Suzuki, David II 224

Swidler, Anne I 53

Szmigly, Edouard I 33

Şerban, Andrei II 836, 762

Şerban, George II 298

Şerbănescu, Ilie IV 86

Şevarnadze, Eduard III 252

Şiperco, Andrei I 663

Ştefan cel Mare III 708

Ştefănescu, Domniţa I 91

Ştefănescu, Sabba III 73

Şumeiko, Vladimir III 676

Talbot, Strobe I 196, 200

Tarschys, Daniel III 169

Tănase, Stelian I 161

Tăuşan, Victoria Ana II 362

Teleagă, Constantin I 662

Teoctist, Patriarhul I 571 III 834

Teodorescu, Alin I 30

Tereza, Maica I 612 II 785, 787

Thatcher, Margaret I 65, 162, 667 III 206

https://biblioteca-digitala.ro

Thorez, Maurice III 69

Tismăneanu, Vladimir I 21, 336 II 246

Tito, Iosif Broz I 33, 60 III 282

Titulescu, Nicolae I 397, 398 II 178; III 99, 520, 521, 532

Todorov, Tzvetan I 66 III 601

Tolstoi, Lev I 19

Tomegea, Iustinian I 665

Traian III 58, 135, 138, 151, 268

Tranulis, Cristina I 663

Tudor, Corneliu Vadim I 46, 51, 107, 115, 121, 131, 139, 194, 195, 198, 384

Tufescu, Victor III 104

Tzara, Tristan III 136, 166, 521

Țuțea, Petre II 62

Unamuno, Miguel de

Uncu, Anton II 202

Ureche, Grigore III 26

Uricariu, Doina I 565, 594, 654, 657, 658

Uricaru, Eugen I 26

Ursu, Gheorghe I 497

Vaida- Voievod, Alexandru II 860

Vâlsan, George III 104

Vasile, Radu I 116, 117, 129, 130, 132, 133, 135, 413, 417, 418, 421, 425, 428, 429, 431, 432, 510, 517, 528, 529, 553, 554, 555, III 803, 850

Vasilescu, Adrian

Vasiliu, Theodor IV 76

Vasiliu, Vali I 664

Vassiliou, George I 18

Vârtopeanu, Dan I 663

Văcăroiu, Nicolae I 519 III 671, 675, 678, 688, 689, 728, 850; IV 85, 89- 96, 101, 104, 116, 128, 132, 136, 137, 241, 489, 526, 542, 546

https://biblioteca-digitala.ro

Vătăşianu, Virgil III 93
Verissimo, Erico III 520
Vianu, Tudor III 153, 154
Vlăsceanu, Lazăr I 30
Voiculescu, Vasile I 489, 492
Volosniuc, Vasile IV 76
Voltaire III 150, 386
Vuia, Romulus III 93
Vulcănescu, Mircea III 151
Vulcu, Horaţiu I 664
Walesa, Lech I 409, 520, 616, 667 III 206
Washington, George II 414
Weber, Max II 267
Weigel, Theo I 406
Weil, Simone I 24
Welan, Manfred III 533
Werner, Gottlieb III 115, 116, 117
Wittstock, Joachim III 176
Woerner, Manfred I 406, 407
Wolf, Frank I 98
Wolton, Thierry, I 114, 115, 350
Yoshiaki, Koyama III 524
Zamfir, Cătălin I 45
Zamfir, Mihai III 195
Zamfirescu, Elena I 536
Zeeman, Erik II 717
Zgură, Gheorghe III 84
Zinoviev, Alexandr I 31
Zola, Emile I 369, 370
Zotovici, Lia I 663

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

EDITURILE UNIVERSALIA

Preşedinte Director General: Doina Uricariu

Str. Bahluiului, Nr. 11, sector 1, Bucureşti
Tel/Fax: 222.07.68
e-mail: dustyle@fx.ro

270 Park Avenue, Suite 4D, NYC, NY, USA
Tel 212-979-5057; 212-727-2159
email ldusainst@aol.com

Tehnoredactare computerizată:
Grupul editorial UNIVERSALIA

Timbrul în valoare de 2%
se virează la Uniunea Scriitorilor din România
cont. Nr. 45106262 BCR - SMB

https://biblioteca-digitala.ro

IMPRIMERIA
ARTA
GRAFICA

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

Dacă vrea o bună guvernare, România trebuie să aibă mai întâi un proiect politic nou pe care orice cetăţean să-l poată judeca. Fără o idee clară, fără imaginaţie, ţara se va pierde în labirintul tranziţiei. Energiile ei vor fi irosite. Oamenii capabili vor fi descurajaţi, iar impostura va câştiga, rănind demnitatea cetăţenilor şi risipind onoarea patriei. Am învăţat să ascult ţara şi am înţeles ce aşteaptă cetăţenii ei. Ştiu cum se exprimă aceste aşteptări şi înţeleg cât de legitimă este speranţa fiecăruia într-o viaţă mai confortabilă şi cât de urgentă este nevoia unei bune guvernări. Stânga nu ne mai poate aduce decât iluzii, pentru că este profund viciată. În spatele ei, se ascund de altfel riscuri încă mai grave. Extremismul şi intoleranţa au deprins foarte bine jocul aparenţelor; adversarii democraţiei au învăţat să se ascundă sub mantia stângii şi sunt oricând capabili să se reunească pentru a distruge ceea ce s-a dobândit cu mari sacrificii. În faţa acestor pericole, eternizarea stângii şi resurgenţa extremismului, doar o dreaptă democratică poate reinventa speranţa unei vieţi decente şi poate reda patriei demnitatea. Am credinţa că România se va regăsi. Ea poate fi mâine mai dreaptă şi mai puternică decât este astăzi.

https://biblioteca-digitala.ro